
అంబేద్కర్ గారి కృత్యం, అంబేద్కర్ గారి కృత్యం అంబేద్కర్ గారి కృత్యం
అంబేద్కర్ గారి కృత్యం, అంబేద్కర్ గారి కృత్యం అంబేద్కర్ గారి కృత్యం

અર્પણ પત્રિકા.

શ્રી અખંડ પ્રોદ પ્રતાપી દીર્ઘાયુષી,

કેડવા કુળમણી, શ્રી હનુર, દરબાર શ્રી,

શ્રીશ્રી ૧૦૮ શ્રી મુરજમલસિંહજી ભેરા-

વર સિંહજી સાહેબ—

શુભસ્થાન—પાટલી.

આપ નામદાર શુભ સંચીત કર્મ અનુસાર, વિદ્યા, જ્ઞાન,
અથા, શુદ્ધિ, સૌંદર્ય મહા, અપેક્ષિત ગિરાજમાન, અમારો
પુજનીય છે. આપના પ્રતાપના પ્રસાદથીજ મુરજમલસિંહજી
નામ પડેલું છે, તે જગરે પહેલેથીજ, આપનું ભવિષ્ય વ
હાથે પડેલું નહોત્ય, એવો મને અનુભવ થાય છે. આ
ધણ પરીશ્રમ લઈને, ઇચ્છા રજૂ. સાયબેરી, વાડી વીંચે
જનહિત કાર્યો કર્યાં છે, તથા ધાર્મિક અને મુદારાની બા
અતનાં કાર્યો કરવામાં સારો હિસાહ રાખે છે, વગી હ
મરમાં વૃદ્ધ છે એવા કુળદીપક કુમાર શ્રી દોસતસિંહજી
મહા, નિરંતર શુભ શાંતી સંપત્તિ, ઇત્યાદી વિષ વિષ
સીદ્ધીથી સંપૂર્ણ રહે, અને અમારા વગીલભાઈ, કવિ, ભેસં
ભાઈ ત્રીકમદાસનું રચેલું " મુખેય રત્નમાળા ઉત્તોશી
એ નામનું પુસ્તક ઉપાવીને, કવિના પુત્ર સોમનાથની સ
મતીથી, પૂર્ણ પ્રેમના કિંમતરથી. આ પુસ્તક આપ
પવિત્ર સેવામાં અર્પણ કરું છું, અને તે આપ નામદાર ધ
ઉમંગથી, સ્વિકાર કરતા એવી આશા રાખું છું. શ્રી કૃત
યનમઃ શ્રી કૃનાયનમઃ શ્રી કૃનાયનમઃ

હા. આપનો આજ સેવક,

પટેલ છમનલાલ હરજીવનદાસ.

મુકામે—બાવળા,

પ્રસ્તાવના.

પ્રિય સાંસ્કૃતિક, આર્યકાવ્ય ભાટકો, જ્ઞાપકો, શાસ્ત્રીઓ, દાસ્યો, શ્રીચંદ્રનાં મહાં પુસ્તકો, છપાઈ જઠાર ૪૨ છે, તેવાં રીતે આ પુસ્તક, કવિ જ્ઞેસંમજાઈએ, તેવા ૬-૬૦ને જઠાર શાસ્ત્રનાં હંસાટો મળેલો હતો, પરંતુ કેવળ હાથથી, તેમનો મનમુગ્ધો પાર પડી શક્યો નહી, કારણ કે આ પુસ્તક ગુરૂ ધર્મા જઠાર, તેમનો દેહકાળ થઈ ગયો, અને આ પુસ્તક અમુક રીતે મનુ. તેને પાછળથી જાહેરો, મંત્રુજી દીને છપાવી જઠાર પાડ્યું છે. ને તેને વિષે જે કોઈ જાણી, ગુરૂ થકી જોવામાં આવે, તેને માટે જાણી, શાસ્ત્રનાં કાર્યકારો પામેથી પ્રથમ-થીજ નમ્રતાપૂર્વક મ. રી માગી લેવાં છોડે.

આ પુસ્તકનું નામ " જુગોપ રત્નમળા છત્રીયી " એવું રાખવામાં આવ્યું છે, અને તેનું કારણ એ છે જે. આ પુસ્તકમાં છત્રીય જાણનાં છે, અને તે દરેક જાણનાં જઠાર, એકસાને આડ જઠાર, મળ્યા કરેલા છે. અને તે જાણનાં છત્રીય જાણનાં જુગોપ જાણનાં છે, તેથીજ એ નામ રાખવામાં આવેલું છે.

જવન ૧૯૫૨ ની સાલમાં, કવિ જ્ઞેસંમજાઈએ, " જ્ઞેસંમ કાવ્ય " એ નામનું નવસે પૃથક પુસ્તક, છપાવી જઠાર પાડ્યું હતું. અને તે પુસ્તક જાણનાં રીતે થતું જઠાર હતું, તેથીજ તે પુસ્તકનો, મનમાનતો ઉકાવ નહીં પડ્યો, કવિના નગને જાણી જાણી થઈ આવી છે, ને વળતે જુ. સર્વને ઉપેક્ષા અને મુગોપ.

વળી આ પુસ્તકની અંદર એમ પણ જોવામાં આવે છે કે, દોઢ પણ છંદમાં અનુક્રમે વિષય લઈને સંક્રમણ બધ, એક પછી એક એમ દોઢ વિષય ચલાવ્યો નથી. તેથી કરી, છંદ છંદ જુદી જુદી જાળતના વિષયો આ-વ્યા છે. તેનું કારણ એ છે જે, કવિએ હરકોઈ પ્રગંજે હરકોઈ છંદ બનાવ્યો, અને ઉતારી લીધો, એવી રીતે આખા પુસ્તકમાં કરેલું છે. અને પાછળથી પણ અનુક્રમે છંદો ગોઠવ્યા નથી. અમેરો પણ તેમના લખ્યા પ્રમાણે રહેવા દીધેલું છે કારણ કે અમેને તે જાળતનું પુરે-પુરે જ્ઞાન નહીં હોવાથી કાગમ રાખેલું છે.

આ પુસ્તકમાં ઘણે દેાણે પંચગના માપથી જોવા જતાં, જતી બધ, ગણમાપ માત્રા એજ લીગેરેની ખાં મીઝો જોવામાં આવે છે, તથા વ્યાકરણ મળેલી દોષો, જાણના દોષો, એમ અનેક પ્રકારના દોષો છે, તે હું સાધારણ રીતે રહેજસાજ રૂ રી ચકુ, પણ હું પુસ્તક છપાવવાને પ્રેમમાં આપી, કામની મોસમ આવવાથી, પરદેશમાં ને કરી કરવા તારૂં ચાલ્યો ગયો હતો. તથા બીજું કારણ એ છે જે, આ પુસ્તક જે પ્રેમમાં છપવાને આશુ, તે પ્રેમના કામ કરે ર માણમે, નવા રીજાઉ જેના બીન અનુભવ હોવાથી, ઘણા દોષો આવેલા છે, તથા જે જે ફરમા છપાય તે તે ફરમાની જેઠીઓને, અમારા માનને, તપાસી શકે જોયો કે અનુભવી માણસ નહીં હોવાથી, સુધારવાનું મ મ બ ર ચકયું નથી.

હરકોઈ પુસ્તક લખતું, જમીને છાવડું, છપાવીને ખપાડતું, એમ ઉત્તરોત્તર ઘણું અથડું કામ છે, એમ પારીને, પુસ્તકમાં સાધારણ કાચબા વાપરીને, આશુ ખ રચ થાય એમ કરેલું છે, તો તે અમારી મેંદી જુલ થનોડી છે, અને તેનું પાછળથી જણાવ્યું કર્યો તે વ્યર્થ

છે, જોન સમજી વાંચનાર સદગુરુઓ પાસેથી માફી માગીએ છીએ.

ઉપદેશમાં આ પુસ્તક સળંગી દેહેવાનું જેમ છે, આ પુસ્તક ઘણીએક ખામીઓથી ભરેલું હશે, તથાપી હરકોઈ માણસ આ પુસ્તક વાંચીને વિચાર કરી, પુરે-પુરી અર્થ સમજીને અંતરમાં ઉતારશે, તો તે ઘણું ઉપયોગી છે, કારણ કે તેમાંથી ઘણીએક બાબતનું જ્ઞાન મળે એવું છે, માટે આ પુસ્તક એકંદર જોવા જતાં, ઘણું જ સારું છે એમ હું માનું છું.

આપણા માનવતા મંદિર:- કપીલ્લર, દક્ષિણરામ ભાઈની કળિયા, આ કેશવે યોગ્ય બાળીને, જરા દ્રશ્ય તરીકે નીચે દાખલ કરું છું.

(શબ્દો.)

સારી યોષથીજો યોગાય, હૈયું તે કેળી દરખાય;
પણ વિગતેથી જો વંચાય, તો તેમાંથી કારજ ધાય.

હવે ઘાલીને વાંચે જેમ, તેમાં સમજણ આવે તેમ;
વાંચે પણ નહિ કરે વિચાર, તે સમજે નહિ સ્વપ્નેનાર.

તેથીજ રીને આ પુસ્તક માટે, વાંચનાર સદગુરુઓએ સમજવું જોઈએ, જે કોઈ માણસ આ પુસ્તક વાંચીને તેનો અર્થ સમજી શકશે તો તેને આ પુસ્તકના ઉપયોગીપણાની ખાતી થશે, આ પુસ્તક સર્વ જ્ઞાતીના, નાના મોટા જનોને સરખી રીતે વાંચી શકાય તેવું છે, તથા સરખું જ ઉપયોગી છે. આ પુસ્તક વાંચવાથી, કોઈ પણ પ્રકારનો ગેરફાયદો થાય એવું નથી, માટે એકંદર જોતાં સારું છે.

ટૂંકીમાં પાંચ તેમને, રકોલરશીપનાં મળવાનું કદમાં છતાં, ડોલેજમાં દાખલ થયા નહીં અને ટૂંકીમાં છતાં પગારથી આસિરદાની જગ્યા ઉપર તે ફરીથી નિયામમાં દાખલ થયા.

ત્યાર પછી કેટલી ચોક મુદત ગયા બાદ તેમણે અમદાવાદ હાઇસ્કૂલમાં પરિણા આપી અને ત્યાંથી નેકન્ડ-કલાસ બ્રિટિશિકેટ મેળવી લીધું હતું.

સવત ૧૯૩૨ની માલમાં, વડોદરામાં ગાયકવાડ સરકાર તરફથી, “વર્નાક્યુલર ઝાફ માયન્મ” એ નામની નવી ડોલેજ નિકળવાથી, તે તથા તેમના મિત્ર, મિ. ત્રિભોવન અંગાદાસ તથા મી. શ્રીધર કદાનદાસ એ વહે પાસ થવાથી, ઇનજીનીયર કંઝામમાં રકોલરશીપ લઈ બજવાને ઉમેદવાર તરીકે દાખલ થયા, ત્યાં કેટલીક મુદત રહી અધ્યાપન ઉપરથી મન ઉઠી જવાથી ત્રણ જુલુ યેર આપ્યા, અને કવિ પાતાની જે આસિરદાની નોકરી હતી તે કરવા લાગ્યા.

સવત ૧૯૩૫ની સાલમાં “બાવળા તુપાસ મુલેચક” મડગી ઉભી કરી હતી, અને સવત ૧૯૩૭ની સાલથી મુનર્જનના દિમાયતી તરીકે તેઓ જાહેર પડ્યા, અને સવત ૧૯૪૦ની માલથી, “સ્વદેશહિત બે. ૧૩” એ નામનું ત્રિમાસિક કાલવા માડ્યું. તેને બીજા વર્ષથી માસિકના રૂપમાં ફેરવી નાંખ્યું, જેને લગભગ છ ૧૧ મુધો આપ્યું રાખ્યું હતું.

સવત ૧૯૪૨ ની સાલની ચોક કાગોદાસ અમર-ચંદની દુકાને મુનીમ તરીકે નીમાયા, અને તે નોકરી બાર વર્ષ મુધી કરીને છેવટે, સવત ૧૯૫૬ ની સાલમાં ઉઠી, તે વખતે તેમને વારસીક ટૂંકીમાં ૩૫૧) પગાર મળી હતી.

મેંદરી હાટવા પછી, તે પાતાના ઘરને વેપાર ફાજમાર બતાવતા હતા, અને તેમના પિતા ત્રીકમામ સંવત ૧૮૬૮ ના કારતક શુદ્ધ બીજના રોજ ૭૮ વર્ષ ની ઉંમરે મુજબો હતા. તથા તેમની માનુચી છવીઆઈ સંવત ૧૮૪૬ ના અષાઢ પિદેત્રા વરી-૧ ના રોજ મુજરી પ્રકાં હતાં. કવિએ તેમના પિતાની રજિત આબદ કરતાં, પાતાની અમલ દેડીઆરીથી, પંચામાં તથા ઉજતમાં મારો સમાધા કર્યો હતો.

આ કવિ લેશબસાઈની વારસકિન એવી હતી કે, ગુપ્ત અનેદો દરદોઈ પણ બનાવ, અથવા ફલાત્રી સાલમાં કઈ કઈ વખતે વરસાદ થયે, અથવા ફલાત્રો માનુમ કઈ તારીખે મુજરી મગો, એવી દરદોઈ બાબત કોઈ ગુપ્ત તો, તે તારીખ બધ કરી આપતા હતા.

તેમણે તેમની મત્તર વરસની ઉમરથી ત્રીસ વર્ષની ઉંમર મુખી કેળવણી પાતામા નોકરી કરી હતી, અને એમણુત્રીસ વર્ષની અવસ્થાથી એમને, કાવ્ય બનાવવાનો કુદરતી શ્રોષ મગદર્યો હતો, પ્રથમ તે દેશી હાજની ગરબીઓ વિગેરે બનાવતા, અને ત્યાર પછી પિંગળના આધારથી, છંદ વિગેરેમાં કવિતા બનાવતા હતા, અને પાતાના ઘરને વેપાર સારી રીતે ચલાવતા હતા.

સંવત ૧૮૬૧ ની જાણે બાવળા ગામમાં, પ્લેગનો ઉપદ્રવ થવાથી, પાતાના કુટુંબ સહીત ગામ ઠેરાજે જઈ રહ્યા, ત્યાં ગયા પછી તેમને ગુહાના ઉપરના બાગમાં ગુંગદું થયું ને ગામ પાજકે ઇસ્પીતાલમાં દવા કરાવા ગયા ત્યાં દાકતરોના ઉપાય કરવાછતાં કાંઈપણ આરામ નહીં, છતાં પાતાના ગામમાં, પ્લેગ રોગની ગાતી

યવાથી ઘેર આબ્યા, ઘેર પણ હાકતરની હવા ચાલુ હોવા
 છતા કાંઈ આરામ થયો નહી, કારણ કે તે ભગંદરનો
 ગ્રાગ હતો, તેથી અતે શકિતહીણ થઈ ગયા. અને શવન
 ૧૯૬૧ ના આવણ વદિ એકાદશી ને વર શનીવારના
 રોજ સ્વર્ગવાસી થયા હતા, તેમને પ્રજામા બે પુત્ર છે,
 અને પણ પુત્રિઓ છે, તથા તેમની વિધવા સી છે ૬
 વિને પાતાના મુધાત ચાર ભાઈ હતા, તેમાં સૌથી
 મોટા હરીભાઈ હતા, તે જોગમાન ભાઈ હત, અને તે
 નવન ૧૯૪૬ ના ચંત્ર વદી ૧૦ ના રોજ બાવન વરસની
 ઉમરમા ગુજરી ગયા તથા તેથી ન હાના તાલભાઈ
 શવન ૧૯૫૬ ના આવણ વદી ૪ ના રોજ બાવન વરસની
 ઉમરમા ગુજરી ગયા તથ તેથી ન હાના કવિ
 જેસ મભાઈ હતા, તે પણ જીવનમા વરમા ગુજરી ગયા
 છે અને તેમનાથી નાનાના બહુ મોપ મસ હાજ જે
 વય તી જોગવ છે, તેમને નનર કવિ જેમ મભાઈનો
 પાતાના એકાવનમા વરન પછી, બાવનમા વસની શ
 રજાવમાજ કહ્યું હતુ કે હુ જ જીવનમુ વરોગુડ
 સુધી ચકવાનો નથી કારણ કે અ પણ જન્યા બાકા
 પણ જાવનમા વરમા ગુજરી ૧૫૩ છે અને હુ પણ
 જીવનમા વરમા જયવનો નથી સમ અગુડી વિધે
 હતું, અને તેજ પ્રમાણે જન્યુ છે

કવિએ નીચે મુજબ પુસ્તકો છપાવી પ્રસિધ્ધ કર્યાં છે, તેની નોંધ.

વિવિધાપયોગી વિષય—(ભાગ ૧ લો.)

૬૬ રોપણ સોળપેછ, સાઘત્રણ દારમ.—કીમત ચાર આના.

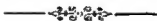
આ પુસ્તક તેમણે તથા તેમના મિત્ર મી. ત્રીલો-
વન મંગાદાસ બેડેએ મળી છપાવ્યું હતું. તેની અંદર
ઈસવીસન ૧૮૫૬ થી ૧૮૭૦ સુધીના 'બુદ્ધિપ્રકાશ'
અને 'બુદ્ધિવર્ધક' પત્રમાં આવેલા જાણવા લેગ પર-
ચુરણ વિષયોનો સંગ્રહ કરી સંવત ૧૯૨૭ ની સાલમાં
છપાવ્યું હતું.

ઉખાણાં સંગ્રહ—૬૬ રૂબી સોળપેછ, બે દારમ.

કીમત દાઢ આનો.

આ પુસ્તક તેમણે તથા તેમના મિત્ર મી. શ્રીધર
કહાનદાસ બેડેએ મળી છપાવ્યું હતું. તેની અંદર કથા
અમ્તશતી, કથનાવળી વગેરેમાં નહીં આવેલ લગભગ ૫૦
અસો ગુજરાતી કહેવતો તથા ઉખાણાઓનો સંગ્રહ કરી
સંવત ૧૯૩૨ ની સાલમાં છપાવ્યું હતું.

ગુજરાતી શબ્દ સંગ્રહ—(ભાગ ૧ લો.)

૬૬ રૂબી બારપેછ, અગિયાર દારમ.—કીમત રૂપિયા એક.

આ પુસ્તકમાં નર્મકોષમાં નહીં આવેલા ગુજરાત
બારસો શબ્દો સંગ્રહ કરી સંવત ૧૯૩૨ ની સાલમાં
છપાવ્યું હતું.

દુકાન વિષે નિબંધ—૩૬ ગેયજ્ઞ આકેષેન્.

મત્તર દારમ્-પુ'કુ' પાકું—દીમન રૂપિયો રોક.

આ પુસ્તક ઈસ્વીનન ૧૮૭૭—૭૮ માં ગુજરાત
વર્નાક્યુલર સોમાઈટીએ દુકાન વિષે નિબંધ લખાવા માટે
ઈનામ છપાંચું હતું તે ઉપરથી આ પુસ્તક છપાંચું.
એવી રીતે બીજા પાંચ માત્ર જલ્દના નિબંધો થયા, તેમાં
બે નિબંધ પામ્યા થયા, પેહેલું નબર સુબાઈના પારસીનો
થયો. અને બીજો નબર આ નિબંધ પામ્યા થયો હતો.
આની અંદર પેહેલા પ્રકરણમાં મળત ૧૬૮૭ થી સંવત
૧૬૭૫ સુધીના ગુજરાતમાં જુદે જુદે વખતે થીય દુકાન
રહેતાનું વખત આપતું હ. અને તે વખતના અનાજ
વગેરેના ધા બાવ હતા તે લખ્યા છે બીજા પ્રકરણમાં
નબર ૧૭૧૧ થી નબર ૧૬૩૮ સુધીના જુદે વખતે,
અનુષ્ઠાનમાં જણાવેલ દુકાનના રાત આપતું છે.
ત્રીજા પ્રકરણમાં જાણાવેલ મધ્યમ તથા નાના ડેનાડવા
જેવીવાદીમ મુધગા વધારા કરતા અને દુકાન સામે
દક્ષર મીસવના ઉપયોગના વખત છે આ પુસ્તક મળત
૧૬૩૭ થી નબર ૭૫૨૩ હતું.

—સંદર્ભ—

પુનર્લેખ કરનાર પુત્રપાત્રની પુત્રપ—૧૦ ના

બારપેન્ડ પુત્રીના દારમ—૧૩ '૪૬

કિલન રૂપિયા ના

આ પુસ્તકના ઈસ્વીનન ૧૮૭૮ ના ૨૦ જુના મે.

વલ્લેલા વહીવટ, હામોદરા હા રેવચ દે પાત્રી રાત્રીની
રિપ્ત મ.લેકમણ માથે પુનર્લેખ કર્યું ને નબર ૮

શીક્ષા તથા તે સ્ત્રી પુરુષને લગતે, અંગાકનો ઇતિહાસ આપેલો છે. આ પુસ્તક સંવત ૧૬૪૦ ની સાલમાં છપાવ્યું હતું.

—૦૦૦૦૦૦—

વિજયા વૈધવ્ય દુઃખદર્શક નાટક—૬૬ રાયલ સોગપેજ, આક ફારમ,—કિંમત છ આના.

આ પુસ્તક વિજયાઓનાં દુઃખ સંજ્ઞાથી લાગણીથી પુનર્લક્ષની લક્ષણમાં રચવામાં આવ્યું છે, જે તે સંવત ૧૬૪૧ ની સાલમાં છપાવ્યું હતું.

—૦૦૦૦૦૦—

જેસંગ કાવ્ય—૬૬ રાયલ બારપેજ, પંચોતેર ફારમ,—૫૦૦ પાકું—કિંમત રૂપિયા ચાર.

આ પુસ્તકમાં સંસાર સંજ્ઞા, હંચર સંજ્ઞાની નીતિ સંજ્ઞા, સ્વદેશાભિમાન સંજ્ઞા, વિદ્યા સંજ્ઞા પ્રીતિ સંજ્ઞા અને શુદ્ધ વિવેચ સંજ્ઞા, એમ સા વિશાળો છે. જે ઇવદમાં, જેસંગ શતચાઈ, ખાલેકશા ચરિત્ર, અને કમળા સ્વયંવર એ ત્રણ વિષયો ના નાના છુટા પુસ્તકની ટળનાં છે, તેમાં “ ખાલેકશા ચરિત્ર ” સંવત ૧૬૪૦ ની સાલમાં છપાવ્યું હતું, “ કમળાસ્વયંવર ” સંવત ૧૬૪૧ ની સાલમાં છપાવ્યું તે છે. એમ તે બંને પુસ્તકનો ઉપેદો કરીને, પુસ્તક સંવત ૧૬૫૨ ની સાલમાં છપાવ્યું હતું.

—૦૦૦૦૦૦—

દહાવ જગતનો સર્વે લધને,
 'સ્વર્ગે જધને કીધો વાસ,
 ઉંમર આખી મુખમાં આખી,
 નથી ચવાતું કાંઈ નિરાશ;
 પ્રજા તણુ મુખ પૂરણુ ભાજ્યુ,
 કરી ગયા વર્ણો શુભ કમાઈ,
 અમાર આ સસાર તણને,
 જતા રહ્યા કવિ જેમંગભાઈ. ॥ ૩ ॥

ગામ ખાવળે જન્મ ધરીને,
 કીર્તિવ તાં કીધાં કામ,
 દામ રળીને કામ કરીને,
 કાવ્ય કરીને રાખ્યુ નામ;
 નાત જાતમાં ઇજત વચારી
 સૌના કરતાં કરી સનાઈ,
 અસાર આ સસાર તણને,
 જતા રહ્યા કવિ જેમંગભાઈ. ॥ ૪ ॥

ખિના ખનેડી અગાડિ જેજે,
 જેજે વખતે જગમાં જેદ,
 ગમ મસંગે કોઈ પુછેતો
 તુરત ખતાવી દેતા નેદ,
 ઉત્તમ એવી યાદ શકિત તો,
 જન બીજમાં નથી જણાઈ,
 અમાર આ સંસાર તણને,
 જતા રહ્યા કવિ જેમંગભાઈ ॥ ૫ ॥

દાઝ ધરી દિલ સ્વદેશિઓની,
સ્વદેશ દિલ બોધક માસીક,
પ્રગટ કરી છ વરસે ચલાવ્યું,
આપીને ઉપદેશ અધીક;
પુનર્લગ્નનો પ્રચાર કરવાં,
ચરચા તેની ખૂબ ચલાઈ;
અસાર આ સંસાર તજીને,
જતા રહ્યા કવિ નેસંગભાઈ. ॥ ૬ ॥

કલમ કરીને લેખ લખીને,
કાવ્ય કરીને શ્રીધા ગ્રંથ,
શ્રુત્ય લોકમાં માન મેળવી,
સ્વર્ગ લોકનો લીધા પંથ;
ધામ ધરા ધન તન દારાની,
હોડી દીધી સર્વ સમાઈ,
અસાર આ સંસાર તજીને,
જતા રહ્યા કવિ નેસંગભાઈ. ॥ ૭ ॥

એક વાતની હતી અપેક્ષા,
અને કરી ભલામણ એક,
સુબોધ રત્ન માળા બાટી,
છપાવવાની શ્રીધી તેહ;
છગન કહે પછી રામનામ લઈ.
શાંતી પામ્યા છે સુખદાઈ,
અસાર આ સંસાર તજીને,
જતા રહ્યા કવિ નેસંગભાઈ. ॥ ૮ ॥

૨૬ મી.	ગીતી	૪૯૧
૨૭ મી.	ગીતી	૫૦૧
૨૮ મી.	મનહર	૫૧૪
૨૯ મી.	ગીતી	૫૪૧
૩૦ મી.	સોરઠા	૫૫
૩૧ મી.	કુંડળીઆ...	૫૬૧
૩૨ મી.	ધંધવિજય	૫૮
૩૩ મી.	ગીતી	૫૬૫
૩૪ મી.	મનહર	૬૦૧
૩૫ મી.	કુંડળીઆ...			૬૩૫
૩૬ મી.	ગીતી	૬૫૯

પ્રત્યોત્તર અને પાદપૂર્તિઓ.	..	.	૬૬૫
પાદપૂર્તિઓ.		...	૬૭૨
પ્રત્યોત્તર		...	૬૮૬
મંથ સમાપ્તી		૬૯૧
જાહેર ખબર	૬૯૬

સુખોધ રત્નમાળા ધ્વનીશી.

માળા ૧ લી.

મનહરછંદ.

કાશીએ લે કોટ કરી, ગંગાજમાં સ્નાન કરી,
વિશ્વનાથ મારિવને નજરે નિહાળીએ;
દૂર દેશ દારકાંમાં, દરિયા કિનારે લઈ,
રાય રણછોડજીને, ભાવ થઈ બાળીએ;
માળવામાં કાળેચર દક્ષિણમાં સમિચર,
પૂર્વમાં જગનનાથ, નેજ થઈ ન્યાળીએ;
એક દુગ આપે એથી અધિક આપે છે દુગ,
કેશવ માળાપ ગુરુ સેવી કર્મ પાળીએ. ॥ ૧ ॥

મુધારાનું ટાળ થરી કુધારાની રીત રાખી,
મીઠી મીઠી સભાઓમાં બાપડો લે બાળના;
બાગસમ વિરહની, ચરચા ચલાવી ખૂબ,
પણ પાતે પાતાનહું, કદી નવ પાળના;
વિધવા વિવાહ મારે મેઠા મેઠા લેખ લખે,
પણ પાતે જલ કરી દ્રવ્યાં ન દાખના.
દહે જવસગદાસ. બકે ને ન કરે કદી,
બઠવાની રેવ પડે, બહુ બહી નાંખના. ॥ ૨ ॥

સગાર મુધારા મારે મંદળમાં બેસા મણી,
હાથ દાનુન બાંધે બીજને બગાવવાડ

બાળો બાળ લેજોની હમના લેવી આ રીત,
 માન માન માન તમા બાળ પન્નાવંચાં;
 બાળાં ન આવડે ને. મુલ કે મમત નહિ,
 એવા એ બિવા-મિત્રાને હમની લોકવપ્ત;
 મામામાની ચેરાલે એ બાળકને દેડે પાલી,
 દેડીમાં દેડા દેડે છે, જગત જગતપણ;
 હરે જયમંગ લેલે દુઃખ ન લેવાં દેવા.
 તે ને લેલે દુઃખ આ મનને રીડાવવા. ॥ ૭ ॥

દરદીમાં માણ. . . ને દિવાના બને,
 દિવાન કહે છે રાજ, રાજ તે દિવાના છે;
 રાજ નથી આમરાની મહેલે દેડારી ર છે,
 ખમતા કહે છે ખાલી દિવાનો મા રના છે. !
 દેવનમાં મા રાજ, નોય રાજ મને નહીં,
 મહેલો તે એ દિવાનો મુ ? વિવ રવના છે !
 હરે જયમંગ એવા અધેઃ અમયમાંથી,
 દિવાનો રેવાના ખુશ, ખી... અંગના છે. ॥ ૮ ॥

કવિ નાની વાળી પત્ર નવન કવિએ મને,
 માટે મુનિની વાળી માનવની ભવતી;
 હર્ષ અર્થ મામ બને આશ્ર એ વરાળે કાર,
 કવિ નાની પ્રવારીથી પુ બ પ્રવાસની;
 દેવની રાજ ના જમમાં જ રાજ એવા,
 અનેક રાજ એ એની વહી થકી માણવી;
 હરે જયમંગ, મામાના સમુદ એન,
 કવિવર થકી બહી બાળને પિતૃત્વથી. ॥ ૯ ॥

કવિ બાળકાન નવ દના દુનિઆંમં રીસે,
 આમજાન નવ મેષ મુદ્ધાથી મરણ છે;
 અન રેવાથી થકી. વિનમાં જે વિન થામ,
 કવિ વિનમણે માણા ન હરે દ. જાય છે;
 દવિનાં થન મુહી આજ દેવનાંમિ ઉડે,
 મારે દ. ર દેવદુષ્ટ સમાન જગતપણે;

૨૩ જયમગદાસ કવિ તજી સુણી કાઠ્ય,
વેગાન વૃત્તો કરીને ભોક્ષ તો પમાય છે ॥ ૧૦ ॥

નિરજન નિરાકાર રૂપ તણુ પ્રતિબિજ,
પાડે પૂલ કવિરાજ ઓગળાવ આપીને;
શુભી તણે મુખ્ય તત્ત્વ નિચાર એ કવિવર,
મમજાને નિજરૂપ પૂર્ન ગીતે પાપીને
ભોક્ષ ઈચ્છનાનું જ ભોક્ષપદ આપી રાકે
મમજાવી મુદ્દસાન કજુદિ સો કાપીને;
કહે જયમગદાસ સિદ્ધ મન સમાધાન,
કરનાર મૂળ કવિ મિદ્ધાતને સ્થાપીને. ॥ ૧૧ ॥

કવિ ધર્મ સાધન છે સાતિનો ઉદય એ છે,
નમનતા તણુ મૂળ કાવ્યા યથાય છે,
દેવ પ્રેમ જામન કરે છે રૂડા કવિરાજ,
વાળીનો પ્રસાદ પામી પ્રકાશ પમાય છે,
જ્ઞાની પ્યાની તપ દાની વરાતુ ન રત ગર્વ
તકે તણી રાજી સદુ આવીત સમાવ છે
કહે જયમગદાસ ધન્ય કવિ અનગન,
ગુધી વજ્રા જ્ઞાન મધ કીરતી કમાય છે ॥ ૧૨ ॥

કવિની કવિતા વીજ યાય ન ઉદાર કરી,
માટે એક જનતા આધાર વજાય છે;
અનેક વિદ્યા ને જ્ઞાન સુનિઓ મદજુ કરે,
તેક પનુ કવિ તણા પ્રણયી ગજાય છે;
મુનિ તણી મુદ્દતા સદિમ તણી મદ્દતાય,
મિદ્ધિઓનો નિશ્ચય સો કવિથી કયાય છે;
કહે જયમગદાસ મળા તજી મેળા અને,
જાગરોનું અરજુ તે કવિઓ જાગાય છે. ॥ ૧૩ ॥

૨૪ જે તજી સુગી અને રૂપિઓની મદ્દતા,
તેક રૂપ જાગાય છે, કવિઓના મધથી,
તે રૂપિઓની જેવા જેવો છે સ્વયં પ્રય,
૧ એક મત સદુ વિરોધ પથથી,

વિદુરનિતિની વાત વાંચી સૌ વિચારે મન,
સદગુણ થઈ દૂર ખસે અનરથથી;
હૃદે જયસંગદાસ એવા એવા હવિશ્યર,
વેદ તજી અવતાર દેવી પદરથથી. ॥ ૧૪ ॥

જગતને ચતુરે હરે છે હવિ દોડે કરી,
મારે હવિ ચતુરામ મૂરતિ મનાય છે;
પર ઉપકાર મારે ધણા ધણા લેખ લખે,
વડાં બડાં બાવળાં એ મૂખથી બળાય છે;
જન મન સસયદું દેહન કરીને એહ,
સત્યવાત મમજાવી સાતું રાશું બ્રહ્માય છે;
હૃદે જયસંગદાસ મુખના સમુદ્ર રૂપ,
હવિ તળી વાળી માંહી સરવે સમાય છે. ॥ ૧૫ ॥

મનુષ્યના મનમાં જે નવરસી નદી વહે,
તેહ તજા મૂળનું મથક હવિ જાણવા;
હવિ રસ સર્વોપર ભરેલું રસિક ખૂબ,
રસિકોને રોજ રોજ મોજ મુખ માણવા;
રસહિન રોજ જેવા મનુષ્યોને રસપાન,
કરાવ છે હવિશ્યર ઉદે રમ આણવા;
હૃદે જયસંગદાસ હવિ સૌને તુમ હરે,
મારે હવિ રસ દેસ સમુદ્ર પિછાળવા. ॥ ૧૬ ॥

વિવેકના દોષ' હવિ અનેક વિચાર થકી,
મનુષ્યના આકારમાં જમમાં જળાય છે;
જનનનાં બાળ બાળાં હૃદય સ્વાથી આંહિ
હામધનું હવિએનો અવતાર થાય છે;
પ્રભુએ પૂરક પ્રેમ કરી બાપી થાપનુ આ,
સવં થકી હિંદુ હવિ થાપનુ કથાર છે;
હૃદે જયસંગદાસ સંસાર સમુદ્રમાંહી
હવિ રૂપ બ્રહ્માજ થકી જીવથી ગરાવ છે. ॥ ૧૭ ॥

નિ જન નિનમર રૂપી કુચ મળાવા,
કરિ તજી દયાતીની હમમ જા. ૭
કરિના મ્થન મળી શા. ૮ કમ્પા. ૯
કરિના મળા. ૧ માટે જાનીઆ. ૧૦
ભાગિ તજી કુચ મળ મનુષ્યન જે. ૧૧
એકે જવા સાધનોથી મરિ બનુ છે,
કહે જયમગા. ૧૨ અ. ૧૩
દેવી ગુરુ નિ. ૧૪ જા. ૧૫ જા. ૧૬ ૥ ૧૮ ૥

આકાશ રી માદા બધા બાલિનાળી રવા કુચ,
લેની રાણી રડે વમલ જા. ૧૯
માડી માડી કથાઆ. ૨૦ ૧. ૨૧ માહી.
ધાંચી વચી બાલકના. ૨૨ ૨૩ ૨૪
પ્રોથે ન બધાં કંઠી બા. ૨૫ ૨૬ ૨૭
એ રી ઈગ લણી બા. ૨૮ ૨૯
કહે જ સમગ્રમ એવા બા. ૩૦
તેને માદા મનુષ્ય આ. ૩૧ ૩૨ ૩૩ ૩૪ ૩૫

માત તાત જુદ વધે પાળન તા. ૩૬
પુત તા. ૩૭ પા. ૩૮ પા. ૩૯
કેહીનો સબધ સુખ સમ મ. ૪૦ નાદ
શિર આને સકલ તો રહેજે સમ. ૪૧
પતિતતુ પા. ૪૨ પતિજી પા. ૪૩
હોય તેવા સમયના. ૪૪ ૪૫
કહે જયમગાસ પતિ તજી પડતીમા
મંમનાના મન અચી રીતે આજખાય છે. ૪૬

સાંજામાં પૂર ચહે તરત તે હવમાય,
સાગ-માં આવી મળે સદા સાગ થાય છે,
અથ અંધ જ્ઞાનવાળા મુખોમા મુદાવ મંડુ
પાડતોની મળા માહી, એવ્ય થ. ૪૭
અધમ ગુરુઆ બહુ અજ્ઞાનોમા. ૪૮
સત તદા સમાજમાં નિરતેજ જણાય છે.

દોરે નયનમાંથી મુકામમાં રાત કહે, ૧
 મળુ પડે રૂઝાણા તો હું મન દગાવ કી. ૨ ૬૧ ૨
 વડી વડી ખાત વહે વાતમાં ન બારે કોઈ,
 બકાંની દેવ પડવે જાંતું બહી ન ખત;
 કામનો બપોરે ક્યાં પૂર્યાં બધી વાત વરે,
 ખજુ કામ દરવાખોં પાત નહિં કામના;
 દાવડે ન દીડી દેવ, મયજુ ન મુજી દેવ,
 એવી એવી વાતો તજા જાણાં બં વાખ ન;
 કહે અપમગામ એવા બં અગાવી જન,
 રૂપપૂર્વ પાતગણુ આપામ. પ વાતગલ ૩ ૬૨ ૩
 સંભારખોં સદમુજી કાલજન જે દેવ માર,
 લેલુ મર્થ રામધને અનુસરી આગતા;
 સંકલનો બપા આવે કુખની ન દરી વાપ,
 પ્રીતજ પરીને બન દુખરા એ દાસતા;
 આપી વ્યાપિ હિયાપીનાં વ્યાવી પડે અધાનર,
 ભાવ ખજુ અન-આ અનરથી નદામતા;
 કહે અપમગામ મર્થ ભેન આપ પલ્લ,
 મનજન કમુજુ મજુ અમુજુ ન દાકતા. ૪ ૬૩ ૪
 કાલ કાલ કાગડીજવા કાકાનુંદરે મન નેવ,
 દાખા નવ દાખાં માર્યા, આપાં અગાવથી;
 એવા દેશ કાલજો ભાવે બીજા દેશ જે ન કં,
 બીજા નહીં વાત વગાં નુંજુ ન કં વધ વધી;
 એમ દાખાવ વન કચીન વધારે નવ
 ભાવ ભે ન મુખ પાલ, કુજી કં અગાવથી;
 કહે અપમગામ મારાં મારાં ન-ખ નથી,
 દોરે રા-આવ કાલ અન-આ મારાં. ૫ ૬૪ ૫
 અગાવ મારુને કહે બ પા-વેશ વધ નવ
 કારેવમા મુ અગાવ ને અગાવ વર ન વધરી
 આજુ પીક ખ જુ ન વ-ગાવ નુંજુ નહીં,
 અવ તજુ મર્થ દેશ દેશ કં અગાવકે.

જમનમાં જનમીને જેલે મોજ માણી નહીં,
તેનો જન્મ નિશ્ચય બણે લીધા વિના દુઝાયથી,
કહે જયસગ એવાં અસાધુતાં વેળ મુળી,
સાધુ કહે સથ તમે જુડશે એ નાવથી. ॥ ૨૫ ॥

નામજનો ડરા ઘાય અને જો ઈક્ષિત મળે,
તો તો તેવું ઝેર પજુ. ઝરૂં દૂર ઘાય છે;
સીમય અફીજ આરી ખાધો થકી ઝેર ચરે,
તેવું ઝેર કયા થકી તરન તમય છે;
મરડીના જનુ અને કોણેસાની દૂરી દવા,
ઝરૂં ભર્યા હોય પજુ ઓપડે હુણાય છે;
કહે જયસગ પજુ વિષ ભરી વનિવાનુ,
વિષ ચડ્યું હોય તો તે છવ્ય હેતુ જાય છે. ॥ ૨૬ ॥

મામસનુ મરી પજુ છવ્ય હેતુ જાય પજુ,
નામયન સાધ્યા થકી ઝેર રાગી જાય છે;
નાચા પારો ખાધો થકી કુટ્ટી નીકળે છે અમ,
જનુ જનુ અનુપાને મદા શુદ્ધ ઘાય છે;
અનમા અનક જનુ ધી અવાન કોભરાય,
એ વય કેપાય થકી સદેશ જ સમાય છે;
કહે જયસગ પજુ મનુ પના રડાવુ,
ઝરૂં નિરોધિન જનુ રવતુ જખાય છે. ॥ ૨૭ ॥

વાનય ન ભર થકી પાવાન મમતની કને,
હાથ હાથ કદા કરે રાજરિકુ અનુયા;
વેડ થકી રાનીઆની રેચી રમ્યાનુ રહે,
ત્ય ત વેડ મર્ડિઆના વિષુ પરમાનુ તા;
નુરે થકી જા પા ન નીડી મીડી રાજા રહે,
ત્ય તે નુરે રિ. પા ત્ય રાનુ ત્ય પીઠાનુ તા;
મહે જયસગ અવનીઆ અરી મીને

જનુ, રવજ જુવ તન ત રખ જુવ ॥ ૨૮ ॥

જનુ પાવાન ન રો મન થકી માની છે જ
જનુને તે રવજાની રુખ તદુ મનુ ॥

~~~~~

બિગે પાંચ સાત તળી કુટીમાં જે બેગો બળી,
 તો તે ત્યાં પાનાની પૂર્ણ અડાઈએ બંધુ છે;
 દોષ કુપી જાત નળાં હીડ તે ડિપાઈ કડી,
 ખતિ ખતે ખડકમાં, કથાક એ કલ્પ છે;
 કહે જ્યસસદાસ જગતમાં જેકુ જુગિ,
 ગુરુખ પાનાને દાપે પાનાનેજ દુર્લભ છે.   ॥ ૬૪ ॥
 કરજ દયાળુ રિસે કાન રેતો દત્તો નિન્ધ.
 પજુ દુષ્ટ દુર્લભન સંગને નિંદાય છે;
 દુષ્ટ મહાં શુભયાત્રું વિખમાં જે જઈ મળે,
 તો તે દુષ્ટ હાલકું વિકારી તો મળાય છે;
 પરિત્ર ગંગાત્રું પાણી મધમાં જે રાખે પડે,
 તો તે પડે મધમધ જરૂર તો બળાય છે;
 કહે જ્યસસદાસ એવી રીતે અવનીમાં,
 સંગત કુસંગતથી કાચા પડાય છે.   ॥ ૬૭ ॥

શુદ્ધમાં સદી સદીને મોહામો મધાવ મહા.
 મરે રહે રવા મહી મવામિસા પાવન.
 મધુમાં જે વ્યાપી મહાં જાડતો આવે તાવ.
 તો તે મહાદવા મરે મિષ્ટાવ છે તાવનું.
 જ્યસદાસની વ્યાજ ખાંડી તેમાં દારી ગવા દ.વ.
 તો તે મુશ્કારવાન દાસુ જો દ.વનું;
 કહે જ્યસસદાસ એમ. સપનાં એવાવ મરે
 મધુ એક મિષ્ટાવ ન મળતુ દુષ્ટાવનું   ॥ ૭૧ ॥

દુર્લભ જે દોષ તેને પાળીપીપી રાખ્યા હયા.
 તાય મળે તન પામિ વુટો પડે છે સડી;
 મધુને રાગુ રી રાખનાં શુધી તે રહે
 પજુ પડે રી મના આવે છે કાચા મરે;
 માનને વરા રી જાનુ.વમા જાલુ મરે;
 મધુ વાંત પડે વાચા પાનથી મરે રી;
 કહે જ્યસસદાસ જગતીજુક જાલ નરે
 વાંતી મરે રી રી રી રી રી રી રી રી

કાવન્તી નાગળ કીએ કી /ગન્વ તો,
આવશે ન વીગ્ગ અ.ન ન નામાં
કલ્પને વખાણી વખાણી /ગન્વ તો,
તે વ પશુ કોકડો ન દેગ માની નામાં
૦૫ જયારી નામાને સાંત /ગિ /ગમળતો,
તો / તેવુ મન પાકું વળે ૩૫ /ગન્વ તો,
કહે જયમ ગરાસ ગદી કહી ઘામે પા,
પાડાને માને નુદિ થડે કે /ગન્વ તો ॥ ૩૩ ॥

દહ ૧૦ તબા દક બીનચીને રેન છેડ,
 આનન્દી કકમે તો, મન્સ ૧૦ પાર અહીં;
 પાનજન દિન ગજુ પનિજીર લગન કરે,
 એના પાપી માપ પાપી મુખરી ન રે' અહીં;
 કપડી કપડ મડી ભે જાઓને જગમાને,
 ફાલમા જમાવે ત્યારે આંમુ પાડી રે' અહીં;
 કહે જરસ રામ મલપજે મે ધી લુઓ,
 મલિ તમે રાપ કમે મિન્સ કવી જા નહિ । ૨૪૪

છુટું છે વનાશનાના આગે અમરગુણ આગે,
 દેહનો તથા આ કદી અમર ન બનાવતો;
 અમર તથા અમર કેવલ નથી અમરમાં કોઈ,
 સમુદ્રના ગારા સહા આગમાં તો જાતો;
 વિપાતનું કાળ અમરનામાં આવી વસેયું,
 અમર ન કાળના પલ અહીં ફાલે;
 કહે જુદા અમર અમરના અહીં થાય,
 ખાદ્ય જુદા જુદા નથી અમર તથા.

૫૩૫

દુઃખના મે ૧ કહે શ્રુતમા નહિના પડે,
 પાવના નિષામ નહે કલ્પી રમ મહે;
 દખડે જી રાજ ના જ એકલી અવામ જીએ,
 રામ નના મનનિ અ વચ મનમી દે ;
 રામચ વના જ વહે મુલ નાહી દર પાડે,
 પદના અવાસ જમા સનનજી એ કરે;

દિ. ૪૫૪૦ મિલી રાવાળા. ૧૧ ૩ ૩ ૧
 ધાવ ઉ અમલમાંદિ કમલ વિરિ આપે. ૧૧ ૩૬ ૫
 મુદાને આપેના એ સાર મળે તે ન બાસ,
 આવાનું ન મળે તે તે કાન્ય થઈ અવ કડ
 દુહાના એ પાણી કરે તે તે માન્ય નાસે,
 પાણી પિના બાલના ને નાં અવ ધાવ ઉ,
 વિશામાં વિશ પૂરે તે તે અવાજ અગરના,
 વિશ પિનાની અવાજ એટ મુલ્ય નાવ ઉ,
 કહે અવમજ કમ, અવાજીના કનેડિમાને,
 આવાનું મળે રવાં મુથી મુલ્ય થના નાવ ઉ. ૧૧ ૩૭ ૫
 મિ.નું મને પિનજ એ રંધમાં મખાન વિસિ,
 પુલુ કરે કમલી રવાં વિશન કમલ છે.
 અનં બારા મુળાદુગ મુલ્ય કાદાવ પલુ,
 પિવેમની પાને કમે પાણી રવાવ ઉ,
 ગોર નાસે પગલે તે અવાજ પિવન રેવા,
 રવાવ ઉ પવ રવાળા. રવાવ ઉ,
 કહે અવમજ કમ અવાજ કુપાજ નાસે,
 કાદેની કમલ તે મુલ્યની અવાજ ઉ. ૧૧ ૩૮ ૫
 પાણી માલ પિના પદ અવાજ રવાળાં મરિ.
 કમલના ૧૧૪૫ રી કમલ રવાવ એ ઉ,
 પાંચથી દુલ્લર એ દુલ્લર નાસે કિવા બારે,
 કમલુ રીવાળા રવાળા આ. ૧૨ ૬;
 કિવ પાણી પવના કમલીએ તેમ અવાજ નાસે,
 આવા રવા કમલ તે ૧ પા અવાજી વરે ઉ;
 રવા કમલ રવાળા રવાળા નાસે કમલુ રવા.
 કમલુ આ પાણી આ પાણી કમલ ૧૨ ૭ ૫ ૩ ૩ ૫ ૫
 અવાજ ને. ૧ અવાજી આ કમલિને પુલુ કાસે
 અવાજી અવાજી કરા. ૧૨ ૭ ૫ ૩ ૩ ૫ ૫
 કિવ રવા કમલિને અવાજી કમલ ૧૨ ૭ ૫ ૩ ૩ ૫ ૫
 અવાજી પિવ રી કમલુ એક અવાજી રવા છે.

કહે જયસમ પળ શનિ મનુ તે ફરી,
 કોઠા ઉપાયો કવેથી મુતુ નદિં બાપે ॥ ૪૭ ॥
 મનુખ્યમાં વિદ્યા થકી વિનય લેવો મળે,
 વિનયથી વપન્દારમાં તાપક થવાય છે,
 વપન્દારની તાપકીથી વિદ્યામને યોગ્ય થાય,
 વિદ્યામના યોગ્ય થકી દ્રવ્ય મેળવાય છે;
 દ્રવ્યના મેળવવાથી પર ઉપકાર બને
 પર ઉપકાર થકી મન સનોવાય છે;
 કહે જયસમદાસ અમ કોઈ વિદ્યા થકી,
 મનુખ્યને મળ્યા મળ્યા તામ તો જાણાય છે. ॥ ૪૮ ॥
 હીન દુઃખમાં મન વૃક્ષને વિદગ તરે,
 સારસ સરાવગ સુખવે ન થાય છે;
 પુખ્ત કરમાડ ગધે ભ્રમરા સા ઉડી જાય,
 મૃગ બગીચા મનુ વન રેખી બગીચા જાય છે;
 દ્રવ્યદીન પુત્રવન ન મળે ન મળે ન મળે,
 રાજા ભ્રષ્ટ થાય મના ન મળે ન મળે,
 કહે જયસમ ના ન મળે વિદ્યા રાજા ન દે,
 રાજા થકી ન મળે ન મળે મૂંઝા દેવાય છે ॥ ૪૯ ॥
 બાગના જા એક પુત્ર દુઃખ દાય મુઠાધીનુ,
 બાગ આખા મુનધીની બાગ ન મળે છે;
 કુટુંબમાં એક બાગ બાગ મળે એક દોષ,
 કુટુંબ આખાને બાગમાં આગ મારે ન,
 સંન્યમા જે એ દુરવી ન મળે ન મળે,
 રાત્રીને હરાવી માન ન મળે આપાવે છે;
 કહે જયસમ અમ રેશમાં જે એક દોષ,
 વિર હીવો તો તે બધે દેશને હીવારે છે. ॥ ૫૦ ॥
 આક્રમણ થરા અને વિરમ વૃત્તિની મત્રો,
 સ્વાસ્થ્યનાં ધર્મ સાર નારા થતો જાય છે
 વ્યસનીનું વિદ્યા ફળ અલ્પદિવનુ મૂળ
 સોલીયાનું મુખ નિશાન શીખ થાય છે;

ગાદી પ્રધાન વાળા રાજા તણે રાજ વળી,
રામારોજ ઘડે નિત્ય નખણું દેખાય છે;
કહે જયસંગદાસ એઓનાં એ વાત સહુ,
નિજ અવગુણ થકી નષ્ટ તે જણાય છે. ॥ ૫૧ ॥

જગમાં કમળ એક લટકતો ધ્રુવર તે,
મુવાસ લેવાને વાસ કમળમાં કરે છે;
પણ જુઓ જગમાંનો વસનારો મેઠક તે,
કમળ તણે નિત્ય કાદવંમાં ફરે છે;
વળી જુઓ કરુણી જે મૃગ તણાં હિરમાં છે,
મૃગ તેને જાણે નહિં જાળનાર હરે છે;
કહે જયસંગ એમ જુજાં જાળનાર તણી,
પ્રિતી ગુણવાન માંહી આપા આપ કરે છે. ॥ ૫૨ ॥

સજ્જનનો કનેહ સોના પાત્ર જેવો સમજાવે,
આંધ આંખ તણી રેઢ તાવ્યાથી દેખાય નહિં;
સેફડીનો રસ દિન પ્રાયે બહુ બજાય થાય,
એવી રીતે સજ્જનની મેત્રી વધતી સહી;
જપાર પડીતો એળો ધીમે ધીમે વધે લેખ,
એવી રીતે સજ્જનની મેત્રી વધતી અહીં;
કહે જયસંગદાસ સજ્જન મોટું સમ,
ઉપરથી કોદને કોમળ દરવમાંહિ. ॥ ૫૩ ॥

સેવક એ મૌન્ય રહે તે તે કહે મુગા છે તે,
ચતુરપણથી બાંહે ચાવળો ગણાય છે;
ધીરજ મરીને રહે તે તે કહે બીજા છે,
ધીરજ વિનાનો નીચ જગમાં લેખાય છે;
નિરાશિન પાસે વસે નિર્લજ્જ પદ પામ,
દર રહે તે તે શરમાળ સમજાય છે;
કહે જયસંગ એમ પરતાર પળું રહે,
સેવકના ધર્મ બધા કાજ કયાય છે. ॥ ૫૪ ॥

हरे नयसंगदास जिक दिन आवे जेवे,
 काणनुं भवाहुं यत्र राखनुमां दुखे छे. ॥ ५८ ॥
 भदाइ भदाइ हरी हेक भरी गथा भदिपती,
 यजु तेजो साथे जेक दाहो गयो नहिं;
 जमीन जेइने जरे पुत्रो पुत्रा दिक सने,
 भदासो हरी माननाते सदस्यो जेइनां जहो;
 जगतमां जगमीने छंदगीमां ईश रथो,
 जयाज. देवामे तेनो सिधाव्या छे ते जहो;
 हरे नयसंगदास भाटे मन विगारीने,
 ईशजही हरी हरी भावो निनिने मही. ॥ ५९ ॥
 जेजु जेजो जगने सरमा रहये न शुभ,
 अनरमां छिपाधीना छिछागजो आवता;
 जेक जय पीजे आवे जीजनो सदस्य सावे,
 जेधा तणी याद जेछ वजन गुभावता;
 जेभ जधा जेगा जणी जपादाजो भारी भूम,
 वजन गुभावे जधा, यज नव धावता;
 हरे नयसंगदास जेधी तो जेकांन जही,
 शांतिमां रहोने भूम, आनंद छिदावता. ॥ ६० ॥
 जेजे दुदम हरी जगवानी देव राभी,
 तेना जेवो जाव्यगणी पीजे नहिं जागरे;
 जमीने जग जगमां करवावु काम तेजे,
 हरी लीकुं कोट हरी जग मजुं राखवा;
 माया तणी मोहनीमां झुंझ झुंझाये नहिं,
 हरीजोने छती जेवुं शत्रुसो प्रवधवा;
 हरे नयसंगदास धन्य जेना जहोने,
 जनेक छिपावमांही हरीने संभाजवा. ॥ ६१ ॥
 कौरवने पांडव जे पुत्र साभा सागी लखया,
 अहार अक्षोपी इण अरवायु जे सुभ
 यादवो जे मांहीमांही मवपान दीवा धडी,
 कापा कापी हरी सहु सुभाजे जवरम;

તેમવળી 'મરેકાને રઢુસાનીઓ મરથકી
સામાસામી લડી માલુ વાળ્યો પાણિપતમે'
કહે જયસગદાસ જગતમાં લુંકમનું,
લેર આજુ જંજાપ તો દેવ આ રીતે દમે. ॥ ૬૨ ॥

કાંતો મરકીનો મેગ ફાટી નિકળે છે ખૂખ,
ધેર ધેર મરજની મોકાણો મંડાવ છે;
કાંતો મુજ્જ કાળ પડે અન્ન જગ તુલુ વિતા,
માણસને દોર તણો ધાલુ વળી જાય છે;
કાંતો જગ વરસ્યાથી જગતમાં રેડ સદી,
દુનિયાં બિચારી જાહુ દુ ખઘી હજાય છે;
કહે જયસગદાસ ભૂમિ પાપે ભારે ઘાય,
ત્યારે ભાર ઉઘારવા દેવી કોપ થાય છે. ॥ ૬૩ ॥

અગાનક નોકમને મોકાવો પડે ત્યારે,
નોકરની વડ ફાટી પુગી પરખાય છે;
મંકદ સમય જ્યાર આવી છે ત્યાગ વળી,
બાંધવની મિતિ તારી જીતી સનજાય છે;
ઓશિતી આઝગ ગાની પડે રીરપર જ્યારે,
ત્યાગ ખન મન તખી ક તટી કાય છે;
કહે જયસગદાસ મેઝન રિનાસ થયે,
ત્રેમદાની પરિણા તો હનુ ગાય છે. ॥ ૬૪ ॥

મસારમાં રહીને સમાર માગી રીને ચાલે,
તો તો સદા હબ્યાનુ નાવઃ ગમગાય છે;
પણ કદી કુદુગ ક જગમા કડગ થાય,
તો તો અનિ હપાધીધી મન અમુકાય છે;
કહેરા થકી ગયર કાયર થજ ગાસ કપે,
એવી હામીધી મન સગસ મનાય છે;
કહે જયસગદાસ જગતમા પખા ખધા,
સારાં દિવ તો તો આજુ હબ્યે મુખ થાય છે ॥ ૬૫ ॥

हृदयनी आगण दुं हाथ जोरीने हनुं पुं,
अपमनो शंग भने स्वप्ने न गगयसो;
अपमनुं नाम गुणी धरधर पुं पुं पुं,
हुं पुं जोनां दुहां देभाहीने न हरावसो;
अप भने वायंहर हाजे छे जाणीने जोने,
नजरे पदावी पिन नदिं अमकावसो;
हरे जयसंगदास प्रपंतां जो पाप दोष,
तोछे भने भाइ हरी सय गदावसो ॥ ६६ ॥

परछाये पापी तरे पडे लेना पिंडपग,
तेना पिंड भाग घडी पलिन गलाय छे;
इया तरे दिक्षभां तो लेने नयी छंटा लेस,
जोया अपमने आठये देह अगसय छे;
लेतुं गन सन दिन दुर्गाभां पुण्यां हरे,
जोया नीय बंदाजने देवी दुःख धाय छे;
हरे जयसंगदास भाटे जोया अपमनींथी,
दूर वसवाभां सदा गुण समस्तय छे ॥ ६७ ॥

हंमनजा योग घडी गुण दुःख सांपडे तो,
गुण दुःख देवी भुखी अभुखा ना आजुओ;
गुण भजे तोजे अक्ष जोगवयां अटी रीते,
नितिनी रीति पदीने प्रभुने पिछाणीओ;
पण हरी दुःख पडे तोजे नय हरी जहुं,
धीरज धरीने भग दुःख सही जाणीओ;
हरे जयसंगदास गुण दुःखभां समान,
रहीने सुदृत्य हरे तेने तो वजाजुओ ॥ ६८ ॥

हागदता देवाभांही दसआवी हमारहे,
तो ते दुंस लुटा पटी जर न सोलये;
सियाजना शणधमां गिंछ हरी आवी पडे,
तोते राज सिंहानेतो हरी न दीपावये;
तेम वगी गंधदता दानां अरुणी धाम,
अथानक आवी बडे गन न विरागये;

નિર્દયતા ગાળી હર રંકને રીખાવે ધણા.
 જેની તેની સાથે રહેજ મજા લેકાવતા;
 પરધન અને પરનારી તણી ધન્ય કરી,
 મેળવવા મારે ખૂબ પ્રયત્ન લગાવતા;
 મજાનને બંધુજન તણી અદેખાઈ કરી,
 જુકુ જુકુ સમજાવી બીજાવી લગાવતા;
 કહે જયસગ એવી રેવ દુર્જનોની ગદા,
 સ્વભાવિક પડી છે તે પ્રતક્ષ જણાવતા. ॥ ૭૭ ॥

શરમાળ હોય તેને કહે કે તે જડજેવો,
 પ્રત્યાજાને કહે કે દક્ષ નખી રૂરે,
 પવન પુરુષને તો કપટી કહીને વ્યે,
 શૂરવીર સમજાવને નિદ્રા ઉચરેછે;
 મુનીને કે મતિહીન પ્રય મોલે તેને રક,
 તેજસ્વીને મર્ધા ગણા સૌને આજ ધરેછે;
 કહે જયમગામ સ્થિતને અસામ્ત ગતે,
 એવી રીતે દુર્જનો દોષિત મોને કહે છે. ॥ ૭૮ ॥

હિ મન દેવામાં હોય તો તે નર હાને નહી
 મન ધારું કામ કરનાને સમન્થ છે;
 એક બીન વાચ્ય ગાના કાર વાળી દીધે,
 મગ્દની આગળ ખાતનો નમ વ્યથ છે;
 ગને વનવાસ વસી રાનજન રોગી નાખ્યો,
 જેને ઘેર જુવમનો અધિક અનર્થ છે,
 કહે જયસગ એમ હિ મત બો હોય ઉં
 તો તો પછી બીજાની મગ્દના સો અથ છે ॥ ૭૯ ॥

માયા તજા મોહુ થાન મરી મૂળ કંઈ કને
 કામ મેળવના મારે મચે તન મનથી
 વિશ્વ લોગવવાની અપેક્ષા અધિક મને
 જુલમ કરીને જુરો પડે ઝા નથા;
 ધર્મગણી નિતિનેતો કાડી દેડ ધનમાહી,
 ખુશર બને છે બહુ ખવડમા ધનયા

હરે, અપમંયદાંત્રી કાપી દીને જામનખાં,
પિરાવરે મનુષ્યોના મોઝાલના પિમનખી. ૫ ૮૮ ૩

માનુષ્યો સ્વાદે મહા વિખળા વિખરખી રુદ્ર,
વિખખો વિરામી આને અધિકે વિખખી;
મુખા અરુણે લોકા કુલુલદી અધિક ભને,
ભજરે ભગી તે દર કુંવે દુર દરેખી;
દામદાનો આમળા ને અમળને અંગો મૂકે,
લોક તેજ આમળખો મૂકે ઉલ્લેખી;
હરે અપમંય કોથ કાળે તરુ મુખ નહ,
અમાનિયાં માર માને અમાનીતો અમળે ૫ ૮૯ ૩

હાંધીયા અપમંયદા કાંચ લોક પદ બદે,
સદ્ વિચર કાપખી નજરે ભદ્રાણીએ;
પદી કપા ભાગી બાજી મિત્રે ભદ્ર ભદ્ર,
બોજાઅને બાજાની પાડે તે તે ભદ્રીએ;
ભુજીભીમ મુદ્દાની અનંતે વાત કુંવ,
પદ સદ્ ભુજીમને ૫ ૯૦ થી દાખીએ;
મોં અપમંયદા કાંચ નીચ પાપીઆને,
પદાલના ભજમખાં પદીએ તે અપીએ. ૫ ૯૧ ૩

અમળખો ભજ ભુજીયા ભજી અપમંયદા કાંચ દીવા,
સામળને મોં ભજ દામદાન મુ લામળ ૫ ?
દામ દામ રી રી નજરે ભદ્રાણીએ તે,
દુરમંત્રી તેમ દુર ભાગા એ અમળ ૫ ?
માર્ગી દીને આમળા ભજરે તે અમળ દીને,
દુરમંત્રી તેમ દુર ભજી નાદ નાદ ૫;
મોં અપમંય ૫ ૫ ૫ ૫ અમળ મોં કાંચ,
મામળ તેમ મુખારકે ભજ તે તે અપમંય ૫. ૫ ૯૩ ૩

અમળના સદ્ભાવ દામ અપી કોમ વદે,
તો તે ભાગા પાપી મુકે અમળા પિરામરે

પવંતની ગુફામાં જો સિંહ આવી વાસ કરે,
તો તે સિંહ શોભા સારી પવંતમાં પામશે;
રણભૂમિ માંહી જ્યાં રાત્રી આગા શાંતી લેડે,
જાતવાન થોડા તણી શોભા તો ત્યાં જામશે;
કહે જયમગ એમ વિચિત્રજી પૂરૂપમાં,
વસે વિદ્વાન તો તે શોભા સારી પામશે. ॥ ૮૪ ॥

કેક સુખપાલે બેસી મનમાંની મોજ માણે,
કેક અટવાણા પત્રે અહોનિશ આથડે;
કેક બેઠા બેઠા ખાય, લાવતાં લપાં ભોજન,
કેક આથડે છે તોય અન્ન ચેરતા જડે;
કેક દોડી દાકેમના ભોગવતા બલી લાત,
કેક નોકરીને માટે રડણાં તો રડે છે;
કહે જયસગ એમ મમજાએ સમજાવ સૈ,
કહે તણી કેજ પરમાણે પાતું પડે છે. ॥ ૮૫ ॥

રાત્રી અને રાત્રીના ન જાહેર કરવાં કદી
જાહેર કંયાથો તો રાત્રીના વધી જાય છે;
આપણને અન્ય જાને આપ્યું હોય અપમાન,
અપમાન ઉપાડ્યાથી આખરૂં દુખાય છે;
રાત્રી કે જો ગડ તણી અપ્રોતી તો થઈ હોય,
તો તે ઉપાડી પડ્યાથી નિંદા વળી થાય છે;
કહે જયસગસ મારે મન સમજાવે,
એવાં હીંદ્ર હાંકવામાં મુખ સમજાય છે. ।

ધનનો જો નાશ થયો હોય તો તે હોય કંઈ
ધણી ધણી રીતથી જોખમ જણાય છે;
એક રીતે હાંસી થાય એક રીતે આદ જાય,
એક રીતે બાકસના આપણી જણાય છે;
વળી મન્ય હોય કદી માન કીવા અપમાન,
તો તે પ્રગટ કરેથી હલકાઈ થાય છે;
કહે જયસગસ મારે મન સમજાવે,
એવાં હીંદ્ર હાંકવામાં મુખ સમજાય છે ॥ ૮૭ ॥

હરે કૃષ્ણમંગ પણ મેરવાન ધીર ધરી,
નરને અને સોડ તણ સાંતિમાં સોદાય છે. ॥ ૬૧ ॥

કાપેનાં જે વૃક્ષ તેવ ફરી ફરીવાર ફુટે,
ફીવ થશે મંદ્ર તેવ ફરી વૃદ્ધિ પામે છે;
મુખએલાં સરોવર બરે નાં દેખાવ ફરી
અન્ન ધર્મ મુન પાત્રે હિંચવા પામે છે;
વર્ષાકાળે પાવનથી હવાથેજા તારા બધા,
પાવન જેમવા પછી કામે કામે જાને છે;
કાંદે જામ ન એમ વિચારીને મજા નો સૌ,
બેઠા નજી અનુમા આપક વિનંતે છે. ૧૧ ૬૨ ૧૧

બધાજિયાની વાતો વળી જાય છે છોડી દેવાય,
 મરજીનાં વિનયમનો માણ તેના દરે છે;
 મળીનું કશું ન માત્ર રાખીથી ઉપાડી આવે,
 વડેનાં જિવાદ પણ પાડવા ન કુરે છે;
 દોષ જ નહીં કદી કોંઈમાં કુમારે નહીં
 વિનય જાતી વાળુક માં રહત વેળાં છે;
 કદી કદાચ ન આવે જીવનાં માં, મુખે,
 કદી કદાચ ન આવે નાં માં, કદી કદાચ

૯૬૩ ૯૬૪

[illegible]

१. $\frac{1}{x^2} = x^{-2}$ का अवकलन करने पर $\frac{d}{dx} x^{-2} = -2x^{-3} = -\frac{2}{x^3}$
 २. $\frac{1}{x^3} = x^{-3}$ का अवकलन करने पर $\frac{d}{dx} x^{-3} = -3x^{-4} = -\frac{3}{x^4}$
 ३. $\frac{1}{x^4} = x^{-4}$ का अवकलन करने पर $\frac{d}{dx} x^{-4} = -4x^{-5} = -\frac{4}{x^5}$
 ४. $\frac{1}{x^5} = x^{-5}$ का अवकलन करने पर $\frac{d}{dx} x^{-5} = -5x^{-6} = -\frac{5}{x^6}$

દુધ પાંચ પાંચ ખુબ નામને ઉછેરો હોય,
 તોએ કોઈ કાળે કરા દેઈ પ્રાણુ દરે છે;
 મિહુ પંજુ પામનાર પાતાના ધણીને પાતે,
 કોઈ દિન નિજ જગે મૃત્યુ વચ કરે છે;
 બિલાડીના મુખમાંથી મુવાને મુકાવીને,
 પેર પાળી પાંચે ચીર ચુરે મુગ કરે છે;
 કહે જયમંગ એમ દિનકર જનને તો,
 દુર્જનો નડી નડીને ફાંતી બહુ કરે છે. ॥ ૯૯ ॥

વૃક્ષ ફળ આપવાને રામે બહુ નમ્ર થઈ,
 ફળ આપવાને મારે નીચાં નમી નાય છે;
 મેધ પશુ નવું જળ આપવાના સમયમાં,
 અવનીની સમોસમ આવેલો જળાય છે.
 રાજાજનને સમૃદ્ધિ મળે છે જેમ જેમ ધણી,
 તેમ તેમ તેહ ધણા નમ્ર ગુણી થાય છે;
 કહે જયમંગ એમ પર ઉપકારી જન,
 અમાવથી નમ્ર સદા નજરે રખાય છે. ॥ ૧૦૦ ॥

અંનનના વૃક્ષને એ છે કદી કોઈ જન,
 તે.પ તેહ મુગ ધીનો મુગ તો તરે નહીં;
 હાથુકાને યત્ર માહી, ધાણીને પીતોએ પશુ,
 પાતાનો મજુર રસ આપે ■ એતો સહી;
 માણને સાંચકાવતી કુટે તોએ તેહ પાતે,
 ઉત્તમ આપાને આપે ઉત્તમ મુલ્યે રહી;
 કહે જયમંગ એમ કુલીન નિર્ધન હોય,
 તોએ તેહ ગીવ મુગ પાતાનો તજે નહીં ॥ ૧૦૧ ॥

નાવનનો નિનારા ધવાનો વાગે આઠવો ત્યારે,
 અનિધીનો દોંન ધરી સિત્તાને લીધી લડી,
 કેવાકય તલો કાળ, આવી પાંચા રસ ને,
 સનિ ટાંપદીના સામી નમર રૂડી કરી;
 મોગના નાવનો દોગાવાનો મમય ધવા,
 ત્યારે તેમ મનુકને જતાનામા જે ધરી;

હોડે જયસગ એમ વિનાશ મવાનો દોષ,
ત્યારે મનિ વિપરીત થાય મુશ્કેલી કરી. ॥ ૧૦૨ ॥

આશરમાં અનેક તારાઓ અગરબી રહ્યાં,
તેજ અપા મુખ તજા તેજના પ્રતાપથી;
માલેક પ્રાતીને હેમ હીરાથી જડીત હાર,
હિરપર રોએ રૂડા હીરા તજા માપથી;
સૈન્યના સેનાવિપતી દોષ એક મુંડવીર,
તો તે સૈન્ય અછત મજાસ તેના તાપથી;
હોડે જયસગ એમ કુશમાં લે એક લાલચો,
દોષ તો દીપે છે કુશ આખું એ પ્રતાપથી. ॥ ૧૦૩ ॥

મુક્તાબના કાંરા પજુ લાગે નહિ અભ્રમમા,
કારણ કે કાંદાઓએ મુવાસીત છે ધનુડા;
કંવાળનો કાંટો બને અડતાં ઉપાધી કરે,
પજુ તોલ અદલ તોળીને બાગે સમજા;
પળી ધડીઆળ તજા કાંરા કેવું કામ કરે,
વખત બતાવવામાં રાખે નહિ એ મજા;
હોડે જયસગ એમ સજ્જનના કાંદા સદા,
સારી વાત બિરકેયાંથી લાગે છે સોદામજા. ॥ ૧૦૪ ॥

પતંગ દીપક તણી અગરબી બપોત લોહ,
એકલવચ એ ઉપર પડી પીંડ ખુએ છે,
જવાસાના ઘાટ લેમ બીજા ઘાટ સીસા રખી,
હકાપો કરી કરીને પેતે તો મુકાયે છે;
અરુણના ઉદયને રખી સૌ દલોલ કરે,
પજુ મુક બાંધ થઇ માળા માંદી મુએ છે;
હોડે જયસગ એમ નિંદાખેર નિંદા કરી,
પાપે પેટ ભરી પરભાઈ પાપ મુએ છે. ॥ ૧૦૫ ॥

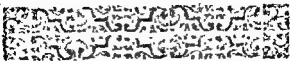
સૌ મજુ કપાસ તજા હગલામાં દેવતાની,
પડે એક ચળગારી તો તે બળી બધ છે;
દોષ લે હજાર ઘેર સાકર સહિત કુધ,
તેમાં ઘેર સોમલ મળેથી ઘેર ધાય છે;

પવિત્ર ગંગાનુ પાણી લાવીને ખરેહુ હોય,
 તેમાં ટીપુ મનિનુ પડવે બ્રહ્મ થાય, ૬
 કહે જ્યસમ એમ કુળમાં અગારો એક,
 ઉપજવાથી મનિનિ કુળે તો ગણાય છે ॥ ૧૦૬

મિનને મિનન રંગવડે રંગાએવું વસે હોય,
 તેહ વસેપર શુદ્ધ છાપ નથી થાજતી;
 મિસોરના કાચ તણી ખાપ બે મનિન હોય,
 તે તો તેમાં પ્રતિનમ છાપી નથી ઓપતી;
 ગંગાજગ ગંગાય છે પલ્લવે પવિત્ર પવન,
 મસિન હોવાથી ખીચા વૃત્તી નથી લોભતી;
 કહે જ્યસમ એમ અતરની, શુદ્ધ (વન,
 જ્ઞાનતણી છાપ ઊર ઉપર ન થાજતી. ॥ ૧૦૭

ગમ નામ તણી માળા રૂઢવાથી રોજ રોજ,
 દુનિઆન. રોજ રણી, મન શુદ્ધ થાય છે;
 વૈરાગ્ય ધારક કરી વૈરાગની જ્ઞાનમાળા
 જપવાથી છવ તણી જડ જુદિ નવ છે;
 નિજ બ્રહ્મ રૂપ તણી નિરાદિન જપી માળા,
 નિજ બ્રહ્મ ઓળખવાથી બ્રહ્મ ઓળખાય છે,
 કહે જ્યસમ એમ જપે બે આ પ્રેમ કરી,
 મનહર માળા તો તે બ્રહ્મમા સમાય છે. ॥ ૧૦૮ ॥

માળા ર ૭.

ગનદંરહંદ.

“ જોડે આવે પાલમાં ને, બહાર લાડુ માગતા. ”

અન્ન પિના અકળાપ. ધરનાં લાંપજુ દરે,
જાને હીનીનું પાડોશો, લેવા આરા સખતા;
લેજાં લેના લેજુદાર, પેર આંવી લાંપા કરે,
અને હીકરી કે નથી, દાગીના ધડાવતા;
મુઁની આશીય લેવા, શિખે સદા રાંપી રહે,
અને અન્ય શિખ તને, આશિખને છાંટતા;
કહે જયમંત્ર એવી, ખોટી છાંટ: ફળે નહીં,
જોડે આવે પાલમાં ને, બહાર લાડુ માગતા ॥ ૧ ॥

“ દુઝળી લેસની લાત, પાગે તે ખમાય છે. ”

કહંજનુ મરજીપાપજુ લેના વડે થાય,
તેલ કરે કંકારે તે, મુખથી રહેવાય છે;
સદ્ગુણી રાણી રવામા, સ્વામીન જે મુખ આપે,
તેલ ફાડે દોળે તો તે, સ્વામીથી લખાય છે;
વહુ દોંય વહાળી, પજુ હોય ધર વજુ,
તો તો તેવા અદ્વયજુ, સામુ મળી જાય છે;
કહે જયમંત્ર એમ, ગરજને વશ નહુ,
દુઝળી લેસની લાત, પાગે તે ખમાય છે. ॥ ૨ ॥

၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ (၁၅) ရက်နေ့ စာချုပ်ချုပ်ဆို

ਗੁਰੂ, ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ (੨੩ ਮਾਰਚ ੧੯੯੯)

1. The first part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice".

[illegible]

આગમ્યુ જો હોય તેથી, કાચ ન લાંચો થાય.

11. આરે બાપુદે, કંઈ બેઠા બાપુદે;

ਮਾਧਵ ਦੇ ਦੋਲ ਮੇਰੀ, ਥਾਪ ਨਈ ਖੋਲਾਂ ਕਾਫ਼,

શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા સ્વામીજીના આશીર્વાદો હેઠળ આજના દિવસે આ પુસ્તક પ્રગટ કરવાનું મન થયું છે.

ਮੁਰਖ ਮਨੁਖ ਦੀ ਮਾਨ-ਮਤ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ,

કાંતે: કદે ગુલામી, કે, કનિઃ ખત્તા ખાંધે;

કે જે અપરાધને કારણે, અમંગલમાં ભેડે જીવંત,

આંધળી દર્શી કે કાંતો બૂલી બેઠી ગાય છે.   ૫૬૫

“કિશોરી કામગી” પાછી પત્ની જાણે જણી.”

કેળવણી, આંતરવિદ્યા, આંતરભાષિત, ક્ષેત્રના કાર્યો.

કહેવા મળી રૂઝ તોયો કામ મળીને મળી:

પ્રતિદિન અને દરરોજ મંત્રિ માંદો લાગ્યા.

સાથે થઈ શકે તેવા તમામ કાર્યો સમીક્ષા કરવામાં આવ્યા છે.

ਸਾਖਰਤਾ, ਟੈਕਸਟਿਲ ਫਰੈਸ਼ਰੀ, ਮਾਸ਼ਾਨਾਈ ਟੈਕਸਟਿਲ ਫੈਕਟਰੀ,

• ૧૪ રાણી જાણે મુઝા જાણે ભૂમિ મહા;

ଅଃ, କାହାଣୀର ଶିଖର ଉପାଦାନର ଶିଖର ଶିଖର,

•સાક્ષી મે.એ.નું પ.એ. પબ્લિક નવલ વહી. ॥ ૪ ॥

୧.୩ ୩୩ ୩୩ ୩୩, ୩୩ ୩୩ ୩ ୩୩୩.

હરપાર્થ પાતે દેખા, વિચારુનું જાણનાં;
 હે જયસંગ એમ આપ જાણ દામ આવે,
 જોયે મુખાં વિના કરી, સ્વગતમાં જવાવનાં ॥ ૫ ॥
 આંધળી રજે કે કાંતો બેઠી બેઠી ગાય છે ॥

આંખસુ જે હોય તેથી, દામ ન દાખી થાય
 કાંતો ખરે ગપાડા કે, કાંતો બેઠાં ગાય છે;
 દાયરે જે હોય તેથી, ધાય નહીં ગોડાં દામ,
 કાંતો બેઠો દરે કાંતો સંઘથી સંતાય છે;
 મુરખ મનુષ્ય કરી માન નવ મળવતો,
 કાંતો કરે મુલાખી કે, કાંતો ખંતા ખાય છે;
 કહે જયસંગ એમ, જગતમાં બેઠું લુગા,
 આંધળી રજે કે કાંતો બેઠી બેઠી ગાય છે. ॥ ૬ ॥

“હોશથી માળાનું પાણી પળ બપોલે વહી.”

કોણને પાંડવોએ, માંદામાંદે કલેશ કર્યો,
 કલેશ વહી કુળ તણી દાય થયેલે સહી;
 પૃથ્વીરાજ અને જયસંગ માંદા માંદી લાવા,
 હોશ થકી હિંદુઓ તણી, ગારી ધારીને ગઈ;
 વાવેલા દરજે લુગા, પ્રધાનથી કલેશ કર્યો,
 રાજ રાણી ખેલ મુગા મદદી ભૂમિ મદી;
 કહે જયસંગ એમ જગતમાં બેઠું લુગા,
 હોશથી માળાનું પાણી પળ બપોલે વહી. ॥ ૭ ॥

કુળ પડે પળ કરી, હામ ન હાલવી.”

લુખાં છા હુ દેશ દે, નીચ મેર બહુ પાણી,
 પજુ હતી હિંમતો. યથે પછો ગાંધી;
 તછ હતી હિંમતો, નગે ધેર વનમાંદો,
 પજુ હતી હિંમત તો, પામી પતી માધવી;
 પાંડરેને બામ નવ કોવે એ દીપો પજુ
 હામ હતી હિંમતો તો, લીધી ગાદી આંધવી;
 કહે જયસંગ એમ, મંસારના ચક્રમાંદો,
 હામ પડે પજુ કહી, હિંમત ન હામવી. ॥ ૮ ॥

“મૂંને મામાના વાજ, પગે હોતાં ખુચતા.”

અનેમાની શીખતની, સેવા કરે રક પજુ,
 અનેમાન થકી એને, રક નવ રચતા.
 ફૂલને ફુળી ફળી સર્જન સદાય કરે,
 તોય તેહ ફૂલને, સર્જન અરચતા;
 સામા સામાં સડતા.એ, ફૂળને મુકાસા જતાં,
 વસતા ચડાવી રીર, આજ માફ મુકાસા;
 કહે જયસંગ એમ, ફૂલ મુજ મહે નહી,
 મૂંને મામાના વાજ, પગે હોતાં ખુચતા. ॥ ૯ ॥

“માણી રૂપો દુલ લેયે, થોડીયુ સુ લેયે કે?”

લેખ ૧. લેખ લેવા સાથે રજુમાર વેર,
 તા તે તેડુ લેલ લેખ. કડલુ એ રજો કે?
 પાડાગીની સાથે તમે, ૧.૫ - કે નડારી તેડુ
 રહેત ન ન નાન લડી, નાપીર મુ લેયે કે?
 નાન તા સાથે તમે, ૫.૫ કે તમે નાન,
 નાન નડાર મુ - પડી, નાન રજો કે;
 કહે જયસંગ એમ, નાન નાન સાંચ પડે નવરે.
 માળા રૂપે દુલ લેયે તો મુ લેયે કે? ॥ ૧૦ ॥

“સાચા બેલા પુત્રને તેડું મળી આવે આરે છે.”

ખરી રીતે રાજ તબી, આમીઓ ગંગાવે તેને,
સ્વારથીનાં રાજશે મદા દુખમાં ઉતારે છે;
પરેના મુધારા મારે, મુધારકો મધે તેને,
રાંગી મંમાંચાચો ખુમ, રીતે કીલકાર છે;
પતનજાં પાપી કામ, પતિનએ. પ્રેમર કહે,
તો તે પ્રેમદાઓ પૂરી. પતી ધકો દારે છે;
કહે જ્યમંગ એમ, જમનમાં કોઈ જુઓ,
સાચા બેલા પુત્રને તેડું મળી આવે આરે છે. ૫ ૧૧ ૫

“દાય છે દેવામાં એકું, દોડે આવી વસે છે.”

માંદ ને મવાયા તણા, દોને જુડી વાણી વરી,
તેથી તેઓ સદેજ વહે, તોએ જુડું જમે છે;
કાળા જન્મ કરનારી, નારીનાં કાળાં કાળાં
તેથી વેળ વહે ને સે, કંજ મુમ કરેકે;
દાય જે દેવાની ભોગો. બામાન એવારી વણી,
તે તો સદેજે વાન વહે, તોએ દેને દારે છે ?
કહે જ્યમંગ એમ જમનમાં કોઈ જુઓ,
દાય છે દેવામાં એકું, દોડે આવી વસે છે. ૫ ૧૨ ૫

“ખાચ બીજ પંખરને દુઝ તો રાચાય છે.”

ચાર ચારા કહે બીજ, તેને કે.ક પુડે નહી,
ચન લે ચાર તેઓ પ્રથમ પુદાય છે
રાજ ધકી પીઠ પાગી પ્રજ બહ ઉતરે તે,
પ્રથમતા બહાર. પંજા વમદાયક
શાંતીના અનુભવે દાય દેઈ લટી ખાચ,
પણ દાય પકાયા તે. ચાદન ચાચાયે.

બિન રોજગારી રંક, ધણાં રજગારાં હોય,
 સ્વાસ્થ્ય વગર કેહ, તેને ધધે ના ધરે.
 ગાય બેસ તણી દયા, જાણી કેહ પાળે નહિ,
 દુધ લેવા માટે તેની. મારવાર જો દે;
 પુત્ર તણી દયા જાણી, ઉઠેરે ન માત તાન,
 મેઘાં કરી પાડ લેવા, મનમાં આગા ધરે;
 કહે જયમંજ એમ, સ્વાસ્થ્યથી સેવે મહુ,
 આંધળીની દયા જાણી, તેને કેહ ના વરે. ॥ ૧૬ ॥

“નાચનારી ન થઈ તે, આંગણ કે વાંકું છે.”

નાકરી લેવાને માટે, માંસિકને મહં કહે,
 રાખવો ન હોય તો કે, તુતો જાને રાંકું છે;
 નેજા અડા કરનારી, નારી નેજા જાણુ મારે,
 ત્યારે નપુસક કહે, આંખે એજમણાણું છે;
 કેરીની ગળેડી ગાખ, કજીસને કોરે આપે,
 ત્યારે તે કહે કે આનંદ આમરજી પાડુ છે
 કહે જયમંજ એમ પરાણુ ન નાન વાય.
 નાચનારી ન થ તા આંગણ કે વાંકું છે. ॥ ૨૦ ॥

મામુ ફોરે તે કલેડાં, વહુ ફોરેફોરીરાં.”

મોઢા બોલે જુરા બોલ તાને કહે ખરૂં બેડ્યા;
 નાના એમ બોલે તો કે, સમજે મુ નડરા,
 ધણી પિતે રોજ ફોરે તો તેની ફોર નડી,
 આકર કરે તો તમ વાય પેત આગળ,
 ઉપને આગસ કરે કહે કાન કાન છે
 ત્યારે તર ફોર તેમ તે. ના નડેડા.
 કહે જયસન અન્ન કામ નિર અમિયાની
 મામુ ફોરે તે કલેડાં. વહુ ફોરે ફોર ના. ॥ ૨૧ ॥

“કાળ વહી જાય પણ, કે’ણી રહી જાય છે.”

સસામાંદી દુર્યોધને, કૌરવીનાં તાણ્યાં ચીર,
વખત એ વહ્યો પળ, કલંક ક્યાય છે;
પરદુઃખ બંજન વિક્રમે, ત્રણ પાળી પોતી,
વખત એ વહ્યો પળ, ગુણ તો મવાય છે;
મદમદ અડાઉદીને, ફૂલ પળાં ફૂડાં ફૂડાં,
વખત એ વહ્યો પળ, નામ તો નિંદાય છે;
હલે લયગંગા એમ, ફૂલ તણી છાપ રહે,
કાળ વહી જાય પણ, કે’ણી રહી જાય છે. ॥ ૨૨

દસ મહે મોતી અને, કાળ વિદ્યા મહે છે.”

સંનિનનું અંતર તો, મુનિનિ હમ્મે છે સદા,
દુર્લભનું અંતર, અનિતિ હમ્મી રહે છે;
શાણી સદમુખી સતી, પત્રીવન હમ્મે પોતે,
ફૂલડા ફૂલડી નારી, ફૂલડાંમાં વહે છે;
સંત માણુ પરમણુ, પરદેખાર હમ્મે,
નિંદાખોર બોા બોા, નિંદા મળી મહે છે;
હલે લયગંગા એમ, જેવી મની તેવી જતી;
હંસ અને મોતી અને, કાળ વિદ્યા મહે છે. ॥ ૨૩ ॥

“શાણને તો દસ ગા. મરખને ઘેરબી.”

ફેકને મુધારવાને, એક વાર કે’ણુ પડે.
ફેકને મુધારવાને, આપણ પડે પળાં;
ફેકના તો રોય એક વાર ન પિ રણી જાય
ફેકના તો રોય કે’ણા, પડે છે દબી દબી;
ફેક નારી નાથ તણા, એ વેલ મમજે છે.
ફેક નારી સમજે ન, રીખ રંગાં એ મળી;

કહે જયમાં એમ જગનમાં એન બુદ્ધિ,
માણાને તો દસ.રત, મુરખને ટોડખી.

॥ ૧૪ ॥

“ માખ પચ્ચે દુરો કોહ, કહે ઊંડા ઉદ્ધરે. ”

મમલુ કો સમજીને સાંત પળે બેસી રહે,
કોહ કહે આપમુ કિ, કોહ કહે નવરો;
તુમ્હી કો ઉમમ કરીને પન પ્રગટે તો,
કોહ કહે પગાકમી, કોહ કે કમી ખડો,
ન.ન. પ્રેમસાગર બે, ઉગાગુ આ દેસમાં તો,
કોહ કહે મુખ્ય એ, કોહ કે શુભેશુભે;
કદ જયમમ નમ, કર તને મધુ કહે,
ન.ન પચ્ચે દુરો કોહ, કહે ઊંડા ઉદ્ધરે.

॥ ૧૫ ॥

“ નાદા તમી કામ જાલ, રાવતે નેચાવ બ. ”

કોમલ મનુષ્ય કહી કોહ પળા ન ન પળ,
કોહ નાદા વાદનાથી નવ પેશાવ ઉ;
ન.ન દેરી જળા, ન.ન કદથી લેવ,
નેચ નવા ન નવ. જા નવ નવનક;
ન.ન નવ નીર નવ; ન.ન નાદા નવ.
નેચ તે પેશાવ નવ. નેચથી નવનક
કદ જયમલ નેચ, જનનના ન, જુનના
નેચ નવ કદ ન. નેચ નવ નવનક.

॥ ૧૬ ॥

“ ન.ન દે રાજા તેન પીન, કયા દીન. ”

દુ.ન.ન નવનક. દીનના જાત પડી નવ.
નેચ દુ.ન દેચ નેચ કદ દેચ દીન.
ન.ન નવ. નેચથી નેચ નવ નવનક.

હરે જુલમ તો, ઉપાય શા લીજીએ!
 જેની મુદ્દ માણી થકી, હિરમાં આનંદ ધાય,
 તેજ દોષ કરી વડે, પછી શાથી રીઝીએ;
 હરે જયસંગ એમ, જગતમાં જોડે જુઓ,
 આમ ફરે ત્યારે તેને, થીમડું ક્યાં રીંછીએ? ॥ ૨૭ ॥

“પેદ ફરે ત્યારે પછી, પાંચ તો ક્યાં નાંધીએ?”

હોય પ્રીય પાતાનો તે, પ્રતિપદો મળી જાય,
 પછી હરે પાતા તણાં, છાંડણાં શાં છાંડીએ?
 મિત્ર બાણી પાતાનો ને, ગુપ્ત વાત દીધી કરી,
 તેજ વાત દોરે ત્યારે, ડાંડીએ શી વિધિએ?
 અર્ધાંમના જાણી ધન માણ, તેને દાધ ધર્યાં,
 પરવશ પડી તે દિશવે તો ક્યાં યોધીએ?
 હરે જયસંગ એમ, હઠાહુ વડે હાજુ ધાય,
 પેદ ફરે ત્યારે પછી, પાંચ તો ક્યાં નાંધીએ? ॥ ૨૮ ॥

“ધજીની માનિતી રેલી, ગામ અમડાવે છે.”

પતિ તણું માન પામી, નીચ ગુજવાળી નારી,
 ધરનાં બધાંને બહુ, બહુ બીવરાવે છે;
 રાજા તણા માનીતો પ્રધાન નીચ તોખમનો,
 રેયનને ખુબ ખુ લી, ખાસી રંગાવે છે;
 શ્રીમતનો હુણ પુત્ર, હોય ધણો લાઠકો તે,
 બરીબાનાં બાળકોને, રાજ એ રંગાવે છે;
 હરે જયસંગ એમ, જગતમાં જોડે જુએ,
 ધજીની માનિતી રેલી, ગામ અમડાવે છે. ॥ ૨૯ ॥

“ઢેરુ અમ આય તેવા ચોાકાર આવે છે.”

નનિ થકી મન રંગી, નિન્ય નિરતાવ કરે,
 તેની ખુદ્ધિ મદ્ય ગારી, નિર્મળ મુખારે છે;
 અનિનિનાં કામ કરી, મન રંગી આવે જોડ,
 તેની ખુદ્ધિ સામ નીમ, વૃત્તિ કરમાને છે,
 ચેમ્યા તણુ કર્મ કરી, જોગ મુખારાગો નારી,
 દુષ્ટ રામ મેળવે તે, અણેણે જીતવે છે;
 કહે જયમંગ એમ, જગતમાં જો, જુઓ,
 જેનું અન્ન ખાવ તેના, જોડકા આવે છે ॥ ૩૦ ॥

“માયાના બેસી શ્રીરામ, અતે તો જન્મ્યા છે.”

કૌરવોએ મૂડ કરી, પાંડવોને વન કાઢવા,
 તોય અતે પાંડવોને, દ્વાપર એ દમ્યાવા છે;
 દુર્યોધને મમા માહી કોપરીનાં ચીર તાજવાં,
 તેવે મમે ચીર તેનાં, પ્રભુથી પુરાવાં છે;
 કમવતી તજ સીં દારનો આગળ આગવો,
 પજ દત્તી સાચી તો ત્યા, પ્રભુ મદાવ મવા છે;
 કહે જયમંગ એમ, જગતમાં જો, જુઓ,
 માયાના બેસી શ્રી રામ, અતે તો જન્મ્યા છે. ૩૧ ॥

“આંધળાને આરસી બતાવ્યે ફળ સુ થશે ?

મરખની આગળ નતાવો જઈ વિદ્વતા તો,
 વિદ્વતાની વાતમાં સુ, મરખ મમજશે ?
 નપુરાક નર કને, નારી હાવમાવ કરે,
 નારી તખી ધેખામાં સુ, નપુરાક બજશે ?
 અભિમાન થકી અધ, યથો હોય તેની કને,
 નિતિ તથો બોધ બોલો, તો તે સૌ મિથ્યા જશે;
 કહે જયમંગ એમ, જગતમાં જો, જુઓ,
 આંધળાને આરસી, બતાવ્યે ફળ સુ થશે. ॥ ૩૨ ॥

“આખી રાત ઇશુ તોએ ફેલડીમાં વાજ્યું છે.”

પધીં દરવામાં આખી, હંદની બુમાની રીધી,
તોય પુછ પાને નહીં, ત્યારે શું દેખાવ્યું છે ?
વિધારથી વય આપી, બિજવામાં કાઢી નાંખી,
તોય અતે મુખનાતુ, પોત નો પખાજ્યું છે ?
સજ્જનતો સમાગમ અહેબેનરા કાપો પજ,
ફૂલનાતુ લક્ષણે તે એનું એ નિદાવ્યું છે;
કહે જયસંગે એમ. કીડું તે ન કીડું જાણો,
આખી રાત ઇશુ તોએ ફેલડીમાં વાજ્યું છે. ॥ ૩૩ ॥

“હોંધે જાય નાનરે-તે, સાડી કાઢી પાધરે.”

પ્રમદાએ પસંદ કરીને, પોતે પતિ કર્યો,
પતિ ચકી પીડા પામે, તોય પ્રીત તો કરે !
માન થકી માદ પાખી, માદા સાથે મૈત્રી કરી,
કાસદનુ કામ કરે, તોય મન ત્યાં કરે;
મિળા મિળા જોવા માટે, દેવે હોંશ કરી જાય,
જતા પીડા પામે. પજ, સુખ માની સચરે;
કહે જયસંગે એમ. જગતમાં જોઈ જુઓ,
હોંધે જાય નાનરે તે, સાડી કાઢી પાધરે. ॥ ૩૪ ॥

“માંકડાં રંગે છે અને, મુંદા ખાધ જાય છે.”

ખેડુત બિચારા ખેતી, કરી ધન રંગે પજ,
વ્યાજખેરા વાણિયા, રંગેલું તેનું ખાયછે;
મજુર બિચારા મહા, મૈનત કરીને મરે,
પજ તેની ગણતરીથી, મુખીઓ ધરાય છે;
રેવન બિચારી રાત, દિન બાદુ રંગે પજ,
હાકેમોના ઘરમાં એ રંગેલું ભરાયછે;

માંડડાં રજેછે અને મુઠા ખાજી જાયછે, ૧ ॥ ૩૫ ॥

“વખાણુલી ખીચડી તે દાંતે ચોટી આવેછે.”

પુત્રનાં વખાણુ કરી, વડીલ વધારે માપ,
એજ પુત્ર વડીલનાં, દીલતો દુખાવે છે;
શો જે નોકરો તણાં, બદાલથી વખાણુ કરે,
તેજ નોકરો પછીથી તેમને ફસાવેછે;
સામુ દામ દામ જાહુ, વહુનાં વખાણુ કરે,
એજ વહુ સામુ સામી, લાકડાં લગાવે છે;
કહે જયસંગ એમ, વખાણુવાં વડી જાય,
વખાણુલી ખીચડી તે, દાંતે ચોટી આવેછે. ॥

“જોરા તણી સારખમાં, સરવે તણાયા છે.”

કૌરવને પાંડવ બે લિ મને સરખા સગલ,
તેમ છતાં લિખ કૌરવના સગી થયાછે;
અર્જુનને દુર્યોધન દોષાયાત તણા શિખ,
તેહ છતાં દોષાયાત, દુર્યોધનને મળ્યા છે;
દુર્યોધને દોષદીના સીર તાણ્યાં સભા માહે,
નિર્લજને ના કહેતાં, સહુ સારખાયા છે;
કહે જયસંગ એમ, વગના વેચાણુ સહુ,
જોરા તણી સારખમાં, સરવે તણાયા છે. ॥ ૩

“જીવતી બિચારીથી, જીર પડાય ના.”

વેપારી વેપાર માટે, વિદેશથી બહાણુ લાવે,
બહાણુ લાવી વેચે નહી. તે નફો લેવાય ના;
શત્રુ સાથે શત્રુવધ, રાખીને બે લૂંથી રહે,
તો તેનાથી સાવધાન, શત્રુને છતાય ના;

વેલ વેળા વિચિત્રજી, આજસધી રેડુ કરે,
તો તો રાગી તરૂં રાગ, કદીએ દબાય ના;
કહે જયસંગ એમ, બાળસે શરે ન અપે,
ઉપતી જિભારીયો હિંદર પકડાય ના. ॥ ૩૮ ॥

“ કહે છે વખાણ સદુ, ભાવતાં બોજનનું. ”

મુરખની આગળ છે, માન અભિમાની તણ;
સાજનની આગળ છે, માન વિદવાનનું;
સમજીની આગળ છે, માન સાજા સંજનનું;
નફરની આગળ તો, માન છે નાદાનનું;
પવિત્ર પુરુષ પાસે, માન સાધુ સંત તણ;
દુશમી મનુષ્ય પાસે, માન છે હેવાનનું;
કહે જયસંગ એમ, મન ગમ્યું પામે માન,
કહે છે વખાણ સદુ, ભાવતાં બોજનનું. ॥ ૩૯ ॥

“ મોતી તણ નીર દહયું, તે ન ફરી આવતું. ”

મરડતું માન એક વાર મટી ગયું તો તે,
છંદગીમાં ફરી વાર, તેને ન શોભાવતું;
નારી તણ ગુર એક વાર દસકિત થયું,
તો તે ફરી વાર તેને, કદી ન દીપાવતું;
જીવનનું તેજ એક વાર ઝાંખું પડ્યું તો તે,
ફરી કદી છંદગીમાં, અંગ ન ઓપાવતું;
કહે જયસંગ એમ, રંગ ઉતર્યો ન ચઢે,
મોતી તણ નીર દહયું, તે ન ફરી આવતું. ॥ ૪૦ ॥

“ જામતાની તાપણીએ, તાપવા સૌ જાય છે. ”

જાની જેની જાણમાં, જુગ ખીની મરી ભાવ,
 તેડ મ પ જમનમાં મનુજન મામ ઉડ
 તો નીર દારૂગો, હાલ મન આરો,
 તેની રોની કુનિને સો અનુડ મ મામ ઉડ
 દાનિની કુ મામો જેને, લામ લામ મમ દુડ
 તેનાં મેડુ કુનુ રૂન ને, સો દોડાવ ઉડ
 કહે જમન મ એમ જમનમાં મે, જુગો
 જાનતો તાપડીને તાપડા સો અવ ઉ. ૭૪૧ ॥

“ પાપી તવુ પન અતે પછી થપ અવ ઉ.”

ધી. ધી ની કની રી જુગ પન છુડી સાવે,
 પજ પડાવ પાર, પુછાવ છુડાવ ઉડ
 વડા વડા પેપડીઓ, કના કને લામ રી,
 અત જનાં ખાદ આરો મહાવ કાં લાવ ઉડ
 મેવન છુડી છુડી રામ પન લેગુ રડ.
 અતે રેસ દુકાળ કે ગુપ અવસર ઉડ
 કહે જમન મ એમ અત તવુ અવે તરી,
 પાપી તવુ પન અત પાપી થપ અવ ઉ. ૭૪૨ ॥

“ હાપી કહે એખાવ ત્યા પાડા તો પાડાગમાં.”

માડા મોડા મદારથી, શુદ્ધે અવસર તદા
 દિમાળ મો જમનીઆ તલે અવ જ માડ
 રેસમારી દુકાળમાં પેમાલ પીડાત ત્યા
 પીડા તલુ પાર ક્યાયો નાન અવ ત્યા
 મળ માટી નાની ત્યા મદાને ન માડ મળ,
 ત્યારે તદા રક પડી તડ હ અત લા
 કહે જમન મ એમ જમનમાં મે લુગા
 હાપી કહે એખાવ ત્યા પાડા તો પાડાગમાં. ૭૪૩ ॥

“હાથ દવ દાઝતો તે, કેમજે ઝોસાય કે ?”

વધુ માંદે રોમ વગે, જડ ધાલી લાંબી મયો,
ઉપરના આપમધી, રોમ એ દલાય કે ?
શરુ તથા સેને આવી, પાપરે પદાર નાંખ્યો,
દલુરના મળસોપી, શરુ એ દરાય કે ?
અનેક ઉપાધીઓનાં, દુઃખ વ્યાં આવીને પાપાં,
ઉપરના ઉપચારે, દુઃખ એ ઝોસાય કે ?
કહે જયમંગ એમ, જગનમાં જોઈ જુઓ,
હાથ દવ દાઝતો તે, કેમજે ઝોસાય કે ? ॥ ૪૪ ॥

“સસારે સખેસા લેખ, રાતયા રજના નહિ”

શરુ તથા અલિપેક, રામને ધવાનો હતો,
પણ કંઈ થોમે હતી, વશયા વનમાં જઈ
દોપદીને દમવંતી, દાસીયેથી જુલતી તે,
દાસીયા ધઈને પાતે, દાસપણમાં રહી;
રામ દરિઆંદ્ર રોજ, પક્ષગમાં પોડતા તે,
મુવા જતા સમશાને, દામ નીચના ધઈ;
કહે જયમંગ એમ, અનેક ઉપાય હોય,
સસારે સખેસા લેખ, રાતયા રજના નહીં. ॥ ૪૫ ॥

“મન એવો મંગાર આ, સૌને સમજાય છે.”

આનંદમાં હિર જેવું, આદો નિરા હોય તેને,
દુનિઆં આ બધી કાંટે, આનંદી રખાય છે.
ઉદારીમાં હિર જેવું, આદો નિરા હોય તેને,
અવની આ ઉદારીમાં, સહેજે સમજાય છે;
વધુ જેવું વ્યાધિ ધરી દારુએણુ ધણું રહે,
તેને મન વગુધા સૌ વ્યાધિથી પેડાય છે;

કહે જયસ ગ એમ, જગતમાં બે જ લુઓ,
મન એવો સ સાગ આ, મૈને સમગય-એ. ॥ ૪૬ ॥

પાપ તથો ધડો ભજતાંજ, કુટી ભય છે”

શિની કે અવેની તણા આતરાય શુના કરે,
પણ એક દિન અતે, એહ પકડાય છે;
છાની રીતે છગલેક, કરીને છેતરે પણ,
એક દિન એહ અતે, રહેલે સપડાયછે;
લુક્ષમી લુક્ષમ કની, દેર અનિરાય કરે,
તેલુ મોત અતે, પર હાથ થકી થાય છે;
કહે જયસ ગ એમ, જગતમાં બે જ લુઓ,
પાપ તથો ધડો ભજતાંજ, કુટી ભય છે. ॥ ૪૭ ॥

‘પાપડીનો વળ અતે છેડે આવી ભય છે.’”

સમજાનને સ કરમા, રહાય આપી હોય તેતે,
કેક કાળે આતમાં, ઉપચોગી થાયછે;
નિમકહલાય પણે નોકરી બે કરી હોય,
તોનો પ્રભારાન અને પેન્સન પમાય છે;
નોકરની ઉપર જ, નિધા સારી રાખો હોય,
ખાનદાન હોય તો તે, વફાદાર થાય છે;
કહે જયસ ગ એમ, જગતમાં બે જ લુઓ,
પાપડીનો વળ અતે, છેડે આવી ભય છે. ॥ ૪૮ ॥

“સાપ વહી ગયા પણ, લીસોરા જજાય છે.”

મોળ મોળ મદ મોળાં મોળ કામ કરી ગયા,
મદ એ સો ગયા પણ, નામના મુજાય છે;
સિંગ તારા દ્રોપદીને, હમયતી સતી ગજ,

પણ તેના ચિત્તવની, તારાં સંસારપદે,
 જુઓ અગત્યને, ઉપનો એકાગ્ર બાંધ,
 પણ તેના દેશ તરી, કાંઈ તો દેશવડે,
 કહે જયસંગ એમ, જયતમાં એક જુઓ,
 સાથ વહી ગયા પંજ, સીંગણે કંઈપણે,

“કાળ તણાં નીર અતે, કાળે કળી જાય છે.”

ખજી ખજીઆખી, સામાસાખી લઈ જુદાં પડે,
 તોય પણ તેઓ પાછાં, અતે એક ચાંપે છે,
 સમુદ્રનું નીર ભરતી થએ, નદીમાં ભજે,
 પણ પાણું એકે થએ સમુદ્રે પ્રમાણે,
 કુદળીઓ માંડુલાદી, કસેરાં કંઈ લટ પંજુ,
 અન્ય શકુ સાને સદુ, એમાં મળી જાય છે,
 કહે જયસંગ એમ, જયતમાં એક જુઓ,
 કાળ તણાં નીર અતે, કાળે કળી જાય છે.

“મરણનો કામ તો જ્યાં, જ્યાં ત્યાં જીવે જીવે.”

દુપાને ઘેર પણ, રાત્ર મચ્છવેશ કરે,
 પણ અરજીને મચ્છ વેધી દાંવાળી છે,
 સિત્તા તણી શુદ્ધ લેવા, દગુમાન મથો લેવે,
 પુરુષાં બનાવીને, લાંઠા પરધળી છે,
 કાંસવાલ છાત્રાને, બિરિયાના વીર મથા,
 પણ રાજદંડે જઈ, સત્તા તો સંસ્થાળી છે,
 કહે જયસંગ એમ, જયતમાં એક જુઓ,
 મરણનો કામ તો જ્યાં, જ્યાં ત્યાં જીવે જીવે.

“પરુષાંને પાળો અને, અજ્ઞાને છાત્રાને.”

શિવ કંઠી પરજીને, પતિન થીને લાગ્યા તેને.

~~~~~

કહે જયસગ એમ, જગતમાં એક જુઓ,
મહતીમાં રાગો સહુ, પડતીનાં કેલ ના. ॥ ૫૩ ॥

“ હોય વાદ નજની ત્યાં, છીકું સઉ પાડતા. ”

જુદવાનો મપેલ છે, જુદવાને ફરે જેલ.
નાવના બોડબુ જોડ, તેઓને રજાવા;
અનેક અમસાર, અમવાના મટે કરી,
૧૬ હોય દેવન ત્યાં, વાસ ઉપભવતા;
ખુશ ખા, ખા, મદ ખાતા ફરે સોડોઆ તે,
૨૬ આખણો જોડ, છોડે મદનતા;
કહે જયસગ એમ, જગતમાં એક જુઓ
હોય વાદ નજની ત્યાં, છીકું સઉ પાડતા ॥ ૫૪ ॥

“ હોય હૈયે હીમતતો, મદદ ખુશ તબી. ”

હમવતી નજ થકી, વિખુટી વનમાં પડી,
પણ હતી હિમતતો, ધઈ રાહબાનજી;
વને જનમીને વને ઉછર્યા તે વનવાજ,
પણ હતી હીમતતો, થયે રાજ્યનો જળી;
શિવાજી ઔરગજબજેબ તબે વસ પડયો હતે,
પણ હતી હિમતતો, નારી શુકષે એઅત્તી;
કહે જયસગ એમ જગતમાં એક જુઓ
હોય હૈયે હિમતતો, મદદ ખુશ તબી. ॥ ૫૫ ॥

“ બકરા ! કાકતા તે, ઉદ પેશો બાગે. ”

પુરૂષ પ્રવલ કરી હામ રજાને રોડે,
પણ વાંડી વિખાતાલો, ખોદ ખુશ ખાવડે;

“ લેવાં હોય જળ તેવાં, કમજ જણાય છે ” ,

સરસ્વતી રવીન્દ્ર એવન લેવું કરું હોય,
 નેવી તેવી પ્રમાદીના, નર નિરખાય છે;
 હીયોગનો અનુભવ લેવો લેને મલ્લો હોય,
 તેવી તેવી ગજુતીનો, નર તે ગણાય છે;
 વીરો વીરોગનાઓ, રહે લેવાં રમ્યાં હોય,
 દુનિઆંની દ્રષ્ટે તેવાં, તેવાં તે દખાય છે;
 કહે જયસંગ એમ, જગતમાં લેખ લુઓ,
 લેવાં હોય જળ તેવાં, કમજ જણાય છે. ॥ ૬૩ ॥

“ માતા પજ મુખે માળ્યા, વિનુ પિરમે નહીં ”

ન્યાયપિસ હોય ધજો, ન્યાય આપનાર પજ,
 ન્યાય માળ્યા વિનુ કદી ન્યાય મુ આપે સહી;
 ન્યાય ધજો ધનને ધજનાર દેવ પજ
 દેવન મુ પામે કહે રક્ષણ છે રહી;
 કાળ મુ દાન દેવા સગી હોય દીનને તો,
 પજ દીન પામે કયાથી માટે ન મુખે કહી;
 કહે જયસંગ એમ, જગતમાં જો, લુઓ,
 માતા પજ મુખે માળ્યા વિનુ પિરમે નહીં. ॥ ૬૪ ॥

“ નિવા સારે વરસીનો મુરખ મો કરે છે. ”

દુ પડથી બહેવા દનેલ નર તેજ નેહ
 સાબ લેવા દોરે પન દરેલો ને બહે
 માનસ લેહ, કોઈનું કદવું ન કરે,
 કામ કરે તેમા, હિસદુ આચરે છે,
 જુના મલ્લખાં બજેસ ચાલે હોય,
 નિ પન કવાને કેમજે સી મરે છે;

કહે જયસંગ એમ, જગતમાં એક વ્યુઓ,
વિવા ચાટે વરસીતા, મુરખ સૌ કરેકે. ॥ ૬૪ ॥

“ કુધ દાહી માવનું, મધીને પાવે.”

કુધને રાહી ખુબ, રામ ભેગા કરી કરી,
તાવફ નવાવી તેને, રામનો રવાવે;
મુપાત્રની પાસેથી પ્રપચ કરી પિંગો, દરી,
કુપાત્રને કોરે કરી, બદ્દિમ અપાવે;
સંબંધીઓ લડી લડી, દરબારે દાહી જઈ,
નાહાંધી ખુમારે ધંધ, કુતરો ધર પડે;
કહે જયસંગ એમ, ખુશીદિવ બિચારીઓ,
કુધ દાહી માવનું, મધીને પાવે. ॥ ૬૬ ॥

“ જેમાં હોય બીમાં તેવા દાગા તેના પડે. ”

સદગુણી માતાના સંતાન સદગુણી થાવ,
કુરગુણી તજા કુરગુણી ચાટે મરેકે;
મુરવીર તજા હો સંતાન મુરવીર થાવ,
માયરનાં સંતાન તેા, રખે જતાં રહે,
હોગીનાં બાળ બધાં, હોગી અધિક થાય,
આગમુનાં બાળ બધાં, આગમમાં મરેકે;
કહે જયસંગ એમ, જમનમાં ભેષ વ્યુઓ,
જેમાં હોય બીમાં તેવા, દાગા તેના પડે. ॥ ૬૭ ॥

“ પડીયા અકરમીના, વાણે કાજા બધે. ”

નસિખ વિનાનો નર, ગાદીયનિ ધવા બધે;

કાને કો વાં કાને, કેમાં પુરાવડઃ
 નામના વિનાને કાષ નાંવાને મકાર મરે,
 ને ને જુડી રીને જાણે, જાંકાર કી/તાવડઃ,
 ફરત વિનાને કરી કામજી પદન' જાને,
 ને ને મળે કુ જાગજા, નાં માંડી મજાવડઃ,
 કહે જગતમ ક્રિષ, જગતમાં કંઈ જુડી,
 પડીયા જાગવડીના, જાણે કાજા જાવડઃ. ૥ ૬૮

‘ જાનકી મંદીરે સદા, અરુણ પ્રગટે, ’

૧૫ મહી આગળે એ, પાછીને ધીમણુ ગુર,
 તે તે ગુરે આગળે આગળે ગળાપણ
 પાછા પાછાની આગળે મિલ મિલ
 આગળે પહેલે તે તે ગુરે આગળે આગળે,
 આગળે પાછા પાછાની પાછા પાછા પાછા,
 પાછા પાછા પાછા પાછા પાછા પાછા
 પહેલે પાછા પાછા પાછા પાછા પાછા
 પાછા પાછા પાછા પાછા પાછા પાછા

ਮਾਨ ਨੂੰ ਭੁੱਖਾ ਰੱਖੋ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਭੰਗੋ।"

[illegible]

રૂં રામા તણા દુઃખ, ઉંર ન એ આણતી,
કહે જયમગ એમ, જયતમાં લેડું લુઓ,
પ્રમુતાની પિય તે તેડ, વચા નવ બરતી. ॥ ૭૩ ॥

“ શુભીર હોય તેહ, રજુમાં હુઝી મરે. ”

એક શાદુકાર તમા પાંચ પુત્ર હોય પત્ર,
તેમાંથી જે કાઢયો તેહ કેશાચરમા ફરે
પાંચ સાત વડુ વાર, હોય એક કુટુંબમાં,
પત્ર તેમાં કાઢી દોષ, તેહ રમીષ કરે;
હોય પત્ર મિત્ર પત્ર, સકરમાં સ્દાય સમે,
હોય પત્રો સમચુને, બોલ માંદી ઉતરે;
કહે જયમગ એમ, ગુહમાં અનેક પત્ર,
શુભીર હોય તેહ, રજુમાં હુઝી મરે. ॥ ૭૪ ॥

“ અજવાળી રૂત પત્ર, દિનમા મળાય નહ ”

હોય પત્રી બલેકીને, ગત્ર ચત્રુત્ર પત્ર,
પુરપના કાપત્રે, પાછે મુકાય ના
કાવ તત્રા મત્રા પત્ર, મપ બત્રી કવી બરે,
પત્ર કુદરતી રૂપ હુદા તે અકાય ના,
કુદ કાઠ મગગનાં, કુવિમ રીતેથી કરે,
પત્ર કુદરતી કુવચાકમાં, મત્રાપના
કહે જયમગ એમ, જનવમા બાક લુઓ,
અજવાળી રૂત પત્ર દિનમા મળાય ના ॥ ૭૫ ॥

“ અજવાળી નગાન ચાન, ભવ પડી સ્દાયરે. ”

મુદ. રજીવ સુને સુએ, સુને છે મુખાર,

[illegible]

1947-48: 1st year, 1st semester, 1st session.

၁၂၂၇ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၁ ရက်၊ နေပြည်တော်၊ မြန်မာနိုင်ငံတော်

416. 2nd Edition. 1891. 100 pages.

[illegible]

1954 年 4 月 10 日 星期五 晴

1992年12月24日 星期三 12:14

[illegible]

— १२ —

[illegible]

4th 1st 2nd 3rd 4th 5th 6th 7th 8th 9th 10th 11th 12th

[illegible]

第(1)步: 取 $\alpha_0 = \frac{1}{2}$, 在 $[0, \frac{1}{2}]$ 上二分, 得 $\alpha_1 = \frac{1}{4}$.

... ..

40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1041 1042 1043 1044 1045 1046 1047 1048 1049 1050 1051 1052 1053 1054 1055 1056 1057 1058 1059 1060 1061 1062

2000年12月20日

2000年12月25日，星期一

[illegible]

अथ यथा तद्वत्तु तद्वत्तु तद्वत्तु तद्वत्तु तद्वत्तु

$$f(x) = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{x} + \frac{1}{x^2} \right) \quad \text{for } x \neq 0, \quad f(0) = 0.$$
[illegible]

ଜଣ, ସ୍ୱାମୀ, ପଣ, ପୁଅ, ପୁଅ, ପୁଅ

$\frac{d}{dt} \left(\frac{1}{r^2} \right) = -\frac{2}{r^3} \frac{dr}{dt}$

Aug 10 - 1968

[illegible]

• 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875.

~~~~~

“ રાવજી જેવાનો અભીમાન છાજ્યો છે નહીં. ”

દુરવેલોએ અતીશય, અભીમાન કેવો એધો,
પાંડવોના હાથે ખુન, રીતે ખસત્રી થઈ;
સાવતાં અમર હીવો, હનુમાને ગર્વ કેવો,
બરતના બાળ થકી, દિડવાની ગતી ગઈ;
પેશવાઓ અભીમાન, કંગી રિલ્લી સેવા દોડ્યા
ખત્રુ દુષાંતીને હાથે, રાગાળા રહે સદી,
કહે જયસંગ એમ, જગતમાં લેઈ જુઓ,
રાવજી જેવાનો અભીમાન છાજ્યો છે નહીં. ॥ ૭૬ ॥

“ દુધમાં સાકર ભળે મીઠું ભળે છાશમાં. ”

સત તણા સમુદુમાં સજ્જત સમાય મહા,
દુર્ગત સમાય દુષ્ટ, તણા સહવામમાં;
સેવક સરસ્વતીના પાપાય પડિત માંહી,
અજ્ઞાનીઓ ભળી જાય, મુગ્ધ નીવામમાં;
સતિ તણા મહાજમાં, સદગુણી રયામા સોઢે
વઢેલી વામાઓ વળે વેશ્યઓના વાસમાં;
કહે જયસંગ એમ જગતમાં લેઈ જુઓ,
દુધમાં સાકર ભળે, મીઠું ભળે છાશમાં. ॥ ૮૦ ॥

‘ મુછ તણો વાળ દુર, થયે સખ થાય છે. ’

નોકરી ઉપર રહે, નોકરોતુ તુર વધે,
નોકરીથી દુર થયે તુર થી બાય છે;
રામા તણુ રૂપ સદા, સધવા પજામા શોભે
વિધવા થએથી રૂપ, આંખુ તો જણાય છે;
રાજ તણુ પાવતખત, રાજ ગારી થકી શોભે,
રાજગારી ગયે પુર લુખુ તો લેખાય છે;

1. 2. 3.

အိမ်မှထွက်ခွာရန် အားရရှိခဲ့သည်။

第44号 4499 50, 11月 11日 11月 11日

१। नमः श्रीगुरुभ्यो नमः श्रीगुरुभ्यो नमः

गौरी गौरी गौरी गौरी गौरी गौरी गौरी गौरी

24th Sept 41st 1941 24th 1941 24th 1941

$$(5) \text{ 若 } \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_n}{b_n} = A, \text{ 且 } \lim_{n \rightarrow \infty} b_n = B \neq 0, \text{ 则 } \lim_{n \rightarrow \infty} a_n = AB.$$
[illegible]

70. *Amphiprion* *permanens*, *permanens* *permanens*.

1971-1972 (62) - 1971-1972 (62)

1. 在下列各数中，找出与 $2\sqrt{3}$ 是同类二次根式的数。

ಇದರಲ್ಲಿ ೨೫೦ ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಕ್ಕಳು ಸೇರಿರುವುದು.

14. १२५३ ई. १२५३ ई. १२५३ ई. १२५३ ई. १२५३ ई.

မူရင်း စာအုပ်ကို အခြေခံ၍ အသစ်ပြုပြင် ရေးသားခဲ့ပါသည်။

到自修室去，那里，有书，有报纸，有杂志，有同学。

4971 6470 3 1/2 48 42.2 5 44.2

[illegible][illegible]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

1980年1月1日

[illegible]

‘*मातृभक्त्या*’ इति नाम्ना च तस्मिन् अत्र चोक्तं तद्वत्

$$A, B \in R_{\mathbb{R}} \quad \text{主对角线元素} \quad \begin{matrix} a_{11} & a_{22} & \dots & a_{nn} \end{matrix}$$

44. 5th & 6th 100m Sprint L.

$$A_1^2, A_2^2, \dots, A_n^2, \text{ und } A_{n+1}^2, \text{ und } A_{n+2}^2,$$
$$1.2 \text{ 3 5 7 9 } \overline{100} \quad 2.4 \quad 5. \text{ 1000000 } 1.1 \text{ 1000}$$

પાપી હોય પુરુષ તે, ધર્મી નામ પારી ફરે,
પણ તે ન ચાહે કદી, એના અવગુણથી;
કહે જયસંગે એમ, જગતમાં જોડ લુએ,
શકગનાં મોટી-ઝાટી, વાર રકતાં નથી. ॥ ૮૪ ॥

“ભૈરાં તણી છુદિ સદા, પાનીએ ગળાવ છે.”

કશરથ રાયને કેડે, વેળે બાંધી લેઈ,
રામને કકાવી વન, વિશ્વે વગેવાઈ છે;
કપટી કુરંગ કેડે. સિતાએ મોકડવા સમ,
રામ ગયે રાવણથી સિતા તો દરાઈ છે;
દોષદીએ કુર્ષોધન, તણુ હાસ્ય કર્પુ તેથી,^૧
મારનનું શુદ્ધ મચી. ત્રાહે પેકરણ છે;
કહે જયસંગ એમ, જગતમાં જોડ લુએ,
ભૈરાં તણી છુદિ સદા, પાનીએ ગળાવ છે. ॥ ૮૫ ॥

“ધર ખુલવાથી ધર, ધળી માર્યો બાવ છે.”

લકષ્મિપતિએ ખુમ, રામ માથે રાહ ફરી,
પણ બહુ વિભિષણ, ખુરયે એ વેળાય છે;
કર્જને પ્રધાન માણે, માથેવ શત્રુને જઈ,
રાત્રી ખીવજીથી કર્જ, હારી હીજી વાવ છે;
પાંડવોને બાગવા કારવે લાખામદ રચે
મજ ખુરયે વિદુર તો કારવે દબાવ છે;
કહે જયસંગ એમ, જગતમાં જોડ લુએ,
ધર ખુલવાથી ધર ધળી, માર્યો બાવ છે. ॥ ૮૬ ॥

૧ કુર્ષોધન રત્નમાળાના પ્રેરણના પાત્રોના અનુસાર બહુ દુરંદરને કપટ દેવા લેવા ને જોડ દોષની ભેટી કે “અધર ને અધર.”

તોય તેમાં તેહના, ઉઘમની મુરેખ છે;
કહે જયસંગ એમ, જગતમાં લેઈ જુઓ,
કરમની રેખ માંહે, ઉઘમની મેખ છે. ॥ ૮૯ ॥

“ નકડીના વર લેતાં, જણાયછે લેગીઓ.”

હુલી કે હમડી અમે, અપંગ જે નારી હોય,
તેની સાથે જાણી લેઈ પરલેછે રાગીઓ;
વેરયા કે વઢેલી પામા, સાથે નીચ નેહ કરે,
નિહંજ નાદાન જેહ, હોય નીચ લેગીઓ;
નફર નાદાન અને હુથા લફગાઓ માથે,
ફનેહનો સંબંધ રાખે, જગતમાં રાંગીઓ;
કહે જયસંગ એમ, જગતમાં લેઈ જુઓ,
નકડીના વર લેતાં, જણાયછે લેગીઓ. ॥ ૯૦ ॥

“ જાણીતો જે કોપડો તે, કોડીનો ગણાય છે.”

વરાળતુ યત્ર જ્યારે, નત્ર નિકળેલુ ત્યારે,
જાણી સૌ અજબ થતા, આજ ક્યાં લેખાય છે.
તાર ટેલીદાન અને, બહુનતી સોપ થઇ,
ત્યારે સૌ ચકીત થતા, આજ ક્યાં મનાયછે?
વિજળીના દિવા વળી, તથા નિકળેલા ત્યારે,
તેની ધણી છુજ દતી, આજ અચડાયછે;
કહે જયસંગ એમ જગતમાં લેજુ જુઓ,
જાણીતો જે કોપડો તે, કોડીનો ગણાયછે. ॥ ૯૧ ॥

“ બેઠગીપણથી સદા, મુખ પછી સાર છે. ”

ડાળાએલુ દિવ જોડુ, ડાલતુ રહેછે સદા,
એવા એ અમાગીનુ તે, હપતુ અકાર છે;

વરેલુ પવન ધીને, પાગી રોકે નદી કરી,
એવા એ અમમથી તો, અન્ય થું નમારું;
જમનમાં જેનો કેળ, વિવાસ ન સામે લગુ,
એવા અવિધારીથીતો, પશુ પક્ષ ખ્યારું;
કહે જયસંગ એમ, જમનમાં જેઇ જુઓ,
બેઠાં પગથી સમ, મુરેપશુ ચારું. ॥ ૬૨ ॥

“ એમણે જાનીએ ન, ગણે કેલ જીનથી. ”

ધિરબેના રાખએ, પાનાની પુત્રી પરજાવી,
જાગરુપ મુંનીની સાથે, સમજને દીનથી;
હોમપદ નામના રાખએ પુત્રી પાનાનીને,
મુરે જૂઠ સાથે પરજાવી ચાકો મીનથી;
તેથી રીત લાગીરુપ રાખએ પાનાની પુત્રી,
હોમરૂપી સાથે પરજાવી પુત્રી મીનથી;
કહે જયસંગ એમ, અમમતો જેઇ જુઓ,
બેઠાં બેઠ જાનીએ ન, ગણે કેલ રીતથી ॥ ૬૩ ॥

“ નામાંકિત નરે પજુ, નારીથી નચાજાહે, ”

પારમમજીના જેવા, પારસરૂ રૂપી દગા,
તોએ તેજ મજગપા, થકી લલમાજાહે;
સહર સરીખા મદા સમર્થ પુરુષ પજુ,
ભિતરી બામિનિ થકી, વારે બોજવાજાહે;
પૂજુ પજુ કામેત પુરુષ દગા તોએ પજુ,
ગાપીઆના ગેલે કરી, ગ્રેમમાં પુચાજાહે;
કહે જયસંગ એમ, જનનમાં જેઇ જુઓ,
નામાંકિત નરે પજુ, નારીથી નચાજાહે. ॥ ૬૪ ॥

“ સરખો વરો છે સદા, મુખને ફાતારનો. ”

દાતારના દામ કેઇ, દામ ન પડાય કદી,
કંલુસને ફંડ પડે, અનેક પ્રકારનો;
દાતારને દામ સદા, વેપારમાં મળે આરઘ,
કંલુસને વિચાર ન, આવે એ વેપારનો,
દાતારના દામ તજી, રક્ષણ અનેક કરે,
કંલુસને આધાર ન સુમે નિરાધારનો;
કહે જયસગ એમ, જગતમાં જોઇ જુઓ,
સરખો વરો છે સદા, મુખ ને દાતારનો ॥ ૬૫ ॥
“ પારકી જનેતા કાન, બાળકના વિધતી. ”

લેણ ફેણ તણી માંહેા માંહી તકરાર પડે,
તેાતે ત્રીજા મનુષ્યથી તુરત પતી જતી;
ઉઝાંઝળી હોય પક્ષી, બાળકી લાડકવાઇ,
પણ સાચુ તણે હાથ, પડતાં સુધરતી;
પેતાનાં બાળક કદી, પેતાને ન ગાંઠતાં તે,
મેંતાણને વસ પડી મુમીજતા આવતી;
કહે જયસગ એમ, જગતમાં જોઇ જુઓ,
પારકી જનેતા કાન, બાળકના વિધતી. ॥ ૬૬ ॥

“ દોરડી બળે છે પણ, વળ તેનો ના જતો. ”

શુરવીર મામમાં, પાયલ થકને પડે,
પણ તેનો શુરાતની, ગુણ ઓછો ના થતો;
પાંજરામાં પડી વાથ, કુધા થકી ફીણ થાય,
તોય તેનો મુરખાનો, ગુણ નથી થતો,
કેડાણે કુતરો જો, રોગથી રીખાતો હોય,
તોય તે ન કેડવાનો, ગુણ ન અટકતો,
કહે જયસગ એમ, જગતમાં જોઇ જુઓ,

રોડી બળે છે પણ, વળે તેનો ના જતો. ॥ ૬૭ ॥

“દુખે જુઓ પેદમાંને, મિથ્યા માયું કુલના.”

તાંચીયા અમલદાર, લોચ મળે નહીં ત્યારે,
વારી પ્રતિવારી પર, રોષ રાખી રહતા;
પ્રેમદાને પ્રેમદસ, પ્રિતમથી મળે નહીં,
ત્યારે પ્રિતમની સાથે રહેજે વાંધા હોવા;
સ્વાસ્થીયા મિત્રો તમે, સ્વાસ્થ્ય ન સહે ત્યારે,
મિત્ર માથે દોષ દેખ, મિત્રથી વજ્રતા;
હલે વપસંગ એમ, સ્વાસ્થીયા જન સહુ,
દુખે જુઓ પેદમાંને, મિથ્યા માયું કુલના. ॥ ૬૮ ॥

“હાથીનજા પેદમાંહે, દેડનો દિશાખ સો?”

જેને રીર દશવીશ લાખતણું રજું હોય,
તેને મન હાતરના, અંકનો અખાખ સો?
રોગી લેદુ રોગ થકી, પળો પેદાએસો હોય,
જુસાનની ગાળી થકી, વાપ એને લાવા સો?
જેનો જશ જગતમાં, પળી રીતે લાગ્યો હોય,
તેને મન પછી હોંડા, હાંધ હસકાખ સો?
હલે વપસંગ એન, જગતમાં લેધ જુઓ,
હાથીનજા પેદમાંહે, દેડનો દિશાખ સો? ॥ ૬૯ ॥

“કુંગરા રો દુર થકી, દીસે રળીયામળા.”

દરા કે ચિરદા દુર સગાં કે સળધી હોય,
મમતા તે પર બહુ, અતરમાં આપણ;
પતિ પરદેસ દાવ, નેદ્ર પરપતિન તળા,
પ્રેમના પ્રવાહ તળી. રહે ન બાકી મળા!

ધર્મ તણાં, તીર્થ ક્ષેત્ર, જેમ બહુ દૂર હોય,
તેમ તેની ચાલના સૌ, ચિત્તમાં કરે મણા;
કહે જયમગ એમ, જગતમાં જેઠ જુઓ,
ડગમ સૌ દૂર ચડી, દીસે રણિયામણા. ॥ ૧૦૦ ॥

“હીમતા રવિને નમે, નમવાને ના નમે.”

જગતમાં જેઠ જોર, જામતું જણાય તેને,
માનવાને મન ગમે, અવરને ના ગમે;
નવા સુધારકો સમે, કુખીને સૌ રંજ ખેએ,
પખ જુના સુધારકો, સાથે મુખે ના કુમે,
નવા નવા શોધકોને, લેખકોને માન આપે,
પણ જુના હોય તેને સજારે ન કો સમે,
કહે જયમગ એમ જગતમાં જેઠ જુઓ,
હીમતા રવિને નમે, નમવાને ના નમે. ॥ ૧૦૧ ॥

“અકુરો જે મરો હોય, તેનો હજકાય છે.”

પુરજ પડિત પણ, જેનામાં ન હોય તેદ,
આઠવર રાખી અતી, ફરના જણાય છે;
જેની પાસે દબ્યનો, સરોજ ભારે હોય નદિ;
તેદ મળા અભકાથી, ચાવના દેખાય છે;
વૈદકનુ જ્ઞાન જેને પરિખું હોય નદિ,
તેદ આપીઆપ પેદ, ઘવા અટકાય છે;
કહે જયમગ એમ, જગતમાં જેઠ જુઓ,
અકુરો જે મરો હોય, તેનો હજકાય છે. ॥ ૧૦૨ ॥

“જેમ તણું જોસડ તો, દેખી કશય ના”

પતિવ્રત પાળી પતિ, સતિની સમાન રહે,
પણ પતિ જીવિત ને, મનને, મનાય ના;
શાકજ શાકજ જીવ, પ્રેમ તડે નહીં કદી,
જોગાઓને સમજાવે, એવું સમજાવ ના:
જેને મારે અનરમાં, જોડે તં હાથો હાથ,
તેને કાળવાને મધે, તોય તે દગ્ગાય ના;
હજી જયમંગ એમ, જગતમાં જોડે જુઓ,
જેમ તણું જોસડ તો, દેખી કશય ના. ॥ ૧૦૩ ॥

“નાતરે જુ' તો પછી, દિન શુ' શુભાવવા?”

મનમાં જે કામ કરવાનું, નહીં દીકું તેહ,
કરવાને મારે પછી, કિવસ શુ' ગાળવા!
દેવામાં કુનાજ મધ, દેવાળું કાઢવું ધાર્યું,
તો તો પછી કાઢવાને, વિચાર શા વાળવા!
સ્વદેશ એવાને મારે, રહ અરપણ ધાર્યો,
તો તો પછી તેને મારે, સમા શા વિચારવા!
હજી જયસંગ એમ, જગતમાં જોડે જુઓ,
નાતરે જુ' તો પછી, દિન શુ' શુભાવવા! ॥ ૧૦૪ ॥

“સંભવે ન જિંદગી, બકરીને બાંધતાં.”
માતપિતા તણે ધર્મ, ધરિત ગભૃષ્ઠે કોણ?
વૃદ્ધ વર સાથે જાળ, પુત્રી પરજાવતાં;
જગતમાં ચોળ જોડું, જોડેજુ' જગ્યાય કેમ!
ગુપ્તદેહી કન્યા જાળ, જગદીને આપતાં;
હજી કેમ સારી રીતે, સ્નેહ દાણી રહે સદા,

શૂરવીર સાથે મૈત્રી, બીકબુને સાંધતાં;
 કહે જયસગ એમ, જગતમાં જોઈ જુઓ,
 સંભવે ન ઊઠકોઠે, બકરીને બાંધતાં, ॥ ૧૦૫ ॥

“ પારકી જે આશા તેતો, સદાએ નિરાશ છે.”

ભીખ માગી માગી ભોગ, ભોગવે ભીખારી કરી
 તોય તેહ પરાપિન, પળાનો વિલાસ છે;
 કુટુંબી સૌ એકના, આપાર પર મોજ માણે,
 પણ એ આપાર તુરે, એએનો વિનાશ છે,
 મોઢા મોઢા પડિતોને, કવિવર પણ કરી,
 પારકી આશાએ રહે તો તે તેના દાસ છે;
 કહે જયસગ એમ, જગતમાં જોઈ જુઓ,
 પારકી જે આશા તેતો, સદાએ નિરાશ છે. ॥ ૧૦૬ ॥

“ છત ડાહી અને ગાંડી, અછત ગણાય છે.”

મીમતની પેલી વાણી, ડા'પણ મરેલી ગણે,
 રક તણી ડાહી વાણી, વૃથામાં ફુટાય છે;
 મોટાની માતુની ચુકે, મહાએ તે સારૂ માને,
 રકરામા મહાચાથી, ચરખી મનાય છે;
 મીમતની કળુસાછ કરકસરમાં ગણે,
 ગરીબ ઉદાર થયે, ઊડાજી વધાય છે;
 હે જયસગ એમ, જગતમાં જોઈ જુઓ,
 છત ડાહી અને ગાંડી, અછત ગણાય છે. ॥ ૧૦૭ ॥

‘શાંતપણે મારૂં મન, આનંદી ગણાય છે.’

મેમ કડી પારસમણીની, માગા મુંઘી મેં આ,
પરસ કડાથી સૌ, પારસ સુમ યાય છે;
અનેક બ્રહ્માંડ તજા, રવિઓનું તેજ તેમાં,
મુકવાથી ‘અજ્ઞાનીનું’, અપવર્ણ અમટે;
સકલ શાસનના એમાં, મુખારસ આણી મુક્યો,
તેથી મૃત હવે પીનાં અમર મનાય છે;
કદે જ્યસંગ એવી, મનદર માગ રચી,
શાંતપણે મારૂં મન, આનંદી ગણાય છે. ॥ ૧૦૮ ॥

માગા ૨ ૭ સંપૂર્ણ.

કહે જયસંગ એમ, જગતમાં જોઈ જુઓ,
મુઠ્ઠ બગે તેના કોથું, લીધું બળી મળે છે. ॥ ૨ ॥

“સુંક હોય તેના થકી, બૂન પજુ બાગે છે.”

સંસારના મુખ મારૂં, પરજે પુરુષ નારી,
પજુ બળે નારી તો, સંસાર એ ત્યાગે છે;
પ્રેમ પજે મુખ દેરા, પુત્રને પાળે છે મિત્ર,
પજુ પુત્ર કપુત્ર તો, છૂટે થવા માગે છે;
મિત્ર હોય માનીતો તે, રાત્રિ દિન પાસે રહે,
પજુ બેઠાની બને, હેર જેવો લાગે છે;
કહે જયસંગ એમ, જગતમાં જોઈ જુઓ,
સુંક હોય તેના થકી, બૂન પજુ બાગે છે. ॥ ૩ ॥

“નાગા થકી પાદશાહ, પજુ આધા રહે છે.”

દેવનો ન કર શખી, કુકર્મો લે કેર કરે,
તેના થકી સજ્જનો સૌ, દુરવાસ મહે છે;
મુદરે રવરૂપવાન, નારી હોય નિસંજ તો,
મુખ પુરુષ તેના થકી દૂર વહે છે;
હંસ સાથે હેત કરવાને કાગ કાઢીઆવે,
પજુ હંસ હેત કરી, લાગને ક્યાં ચહે છે;
કહે જયસંગ એમ, જગતમાં જોઈ જુઓ,
નાગા થકી પાદશાહ, પજુ આધા રહે છે. ॥ ૪ ॥

“મુંવાળું જ્યાં હોય ત્યાં તો, હીમ આવી ઠરે છે.”

સુંદરાઓ સુંદ કરવાને જ્યારે ફરે ત્યારે,
સાલસ મુસાફરાને, જોઈ સુંદ કરે છે;

વહેલી વામણો જ્યારે, ધન લેવા પાડે ત્યારે,
જરાવત જીવનને, રીર આજ ધરે છે;
રાજ તજા ખમનામાં, જ્યારે ખોર પડે ત્યારે,
રેવત બિચારી રક કર ભરી મડ છે;
કહે જ્યસ મ એમ, જગતમાં જે, જુઓ,
શુભાશુ જ્યાં હોય ત્યાં તે, હીમ આવી મરે છે. ॥ ૫ ॥

“ સાકરના રવા જે, ગળવા તે, ગળવા જાળવા. ”

સજ્જનને રીર કટી, સુકર અધિક આપે,
તે જ તેડ સજ્જનને, સજ્જન પ્રમાણવડ
રાજપાદ નજી વનવાસ જ્યાં પારે આડવેડ
તે જ રામ ભાલીક ને, ભાલીક પિછાજવા
કોવેએ પાંડવેને, ધણાં ધણાં કંદ રીલે,
લોચ કોવેનુ દુન, પારે હિર આજવડ
કહે જ્યસ મ એમ જગતમાં જ, જુઓ,
સાકરના રવા જે. ગળવા ન ગળવા જાળવા ॥ ૬ ॥

“ માલા ધીના મુરમા રે, કીએ કનાવ ના. ”

પડિનેની પાને બિડી દિડુ દિડુ રત મડી,
પડિત ધન ન પારે ના ને રી થાવ ના
કરિભાગ્ય - રજવા રી દા. થ ના ગરવ લ,
કરવ મજ મુરવને પાન ન કુચ ર ના
વજન તજી તજીવાવી, રજ ના રજ મુરુ
કયા કવરને જાન ને તેથી રજ ના,
કહે જગત ન માન જગતમાં જ જુઓ,
માલા ધીના મુરમા રે, કીએ કનાવ ના. ॥ ૭ ॥

“શરણની કોઠીમાં, પેડે દાખ ખડે છે, જે”

દુર્જનની સોજનમાં, સજનને જો નહીં બને,

તો તે દુર્જનનો સંગ, સજનને અડે છે;

પેડે બધાં મનુષ્યો, જે દાખ થતી કોણ,

તો ત્યાં જોડે બધે તેનાં, હલ્ય તો રહે;

લગ્ન નજા મંદિરમાં, જાન તાન, થતાં કોણ,

તો ત્યાં જોરા, ભય, તેનાં, ચિત્ત આળે ચોડે;

હલે જયસંગ એમ, જુગલમાં જોડે જુગલ,

શરણની કોઠીમાં, પેડે કપ ખડે છે, જે”

“પારકા પુરોથી કહી, સપુત્રાં મવાયનાં”

સંબંધનાં પ્રસંગ સમે, પારકાં પુરોં માગી,

પેરવાથી, કોણ કિન, મદસ્થી ગણાયનાં;

શરણની કોઠી, પારેખ થઈ બેઠાં પંછી,

નાજાં ફેરવ્યાથી નિજ, શરણી સખાયનાં;

સખ્ય તણી નેહરીથી, અધિકાર મળ્યાં તેથી,

અધિપતિ મન કંઠી, આપે આજ્ઞાપાયનાં;

હલે જયસંગ એમ, જુગલમાં જોડે જુગલ,

પારકા પુરોથી કહી, સપુત્રાં મવાયનાં”

॥ ૬ ॥

“સોનાની ધાળીમાં મેખ, લોહ તણી ખુંથતી.”

પડિતના ટેળામાંથી, એક અપડિત લોય,

તોતે વાન પડિતને, મને નવ રૂચતી;

પતિવ્રતા પાડિશમાં, વેરવા ધ્યાવી વસા કરે,

તો તે પતિવ્રતાને એ, વાન ને અરૂચતી;

શરણની શેરી માંહિ, ચોર આવી ધાન વસે,

તો તેથી સૌ સારાફેલે, મન વાન મુંઝતી;
કહે જયસંગ એમ, જગતમાં એક જુઓ,
સોનાની ધાણીમાં એમ, લોહાતણી ખુંચતી. ॥ ૧૦ ॥

“અપડીને મુલાવડ, રહે સદા બાકતી.”

જેને શીર રાત્રી પખા, ગાણ રહ્યા હોય તેને,
એક પડી એક એમ, ઉપાધીઓ આવતી;
એની બધા અનેક, પ્રેસ પર ઉડી રહી,
તેની વૃત્તિ લાઘ્યમાં સદા રહે હાસતી;
જેને ઘેર અનેક વેપાર, તણી વૃદ્ધી હોય,
તેની વૃત્તિ નિત્ય નફા, રોડાને નિહાળતી;
કહે જયસંગ એમ, જગતમાં એક જુઓ,
અપડીને મુલાવડ, રહે સદા બાકતી. ॥ ૧૧ ॥

“ગરમ પાણીથી કઠી, પર જળી ભવના.”

મા બાપને પુત્ર પર, કોણ મળે ચડે પજ,
મા બાપથી પુત્ર તજ, માફ કઠી માપનાડ
અતરમાં જેના પર, પ્રેમ પરિપૂર્ણ હોય,
તેના પર કોણ ચડે, કશુંએ કરાવનાડ;
માનુનિ જે મનમાં, માનિતિ અતિરાય હોય,
તેના પર કોણ ચડે, કદીએ તમવનાડ
કહે જયસંગ એમ, જગતમાં એક જુઓ,
ગરમ પાણીથી કઠી, પર જળી ભવના. ॥ ૧૨ ॥

“દીઠ પજ મારવાડ, સામે બેઠા મંડે.”

રેમ તણ પરેશ, કમળા જે મવા રોય,

મુખી થાય ત્યાં તે છતાં, સ્વદેશ સંભારે છે;
 લુવાનીના લેરમાં બે, વંદી વરલાઇ બાય,
 અતે નાત જાતમાં એ, જવા પ્યાન ધરે છે;
 રંક પિતા તણી પુત્રી, શ્રીમંતને વરી હોય,
 તોય તેહ તાત ધર, જવા વૃત્તિ કરે છે;
 કહે જયસંગ એમ, જગતમાં લેખ લુઓ,
 હિંદ પજુ મારવાડ, સામું લેખ મરે છે. ॥ ૧૩ ॥

“શ્રીમંતની ચાહે ચાલી, રંક ખત્તા ખાય છે.”

શ્રીમંતની ચાલે લેખ, રંક તે પ્રમાણે ચાલે,
 તો તે રંક અતે જતાં, ખુવારજ થાય છે;
 શજા તણી રીત લેખ, ખવાસ એ રીતે ચાલે,
 તોતો એ ખવાસ બાતે, દિવાનો રખાય છે;
 વદાણવદી તણે વારે, ગાંધી એ વેપાર કરે,
 તો તે ગાંધી તણી અંતે, મુરી સો ખોવાય છે;
 કહે જયસંગ એમ, જગતમાં લેખ લુઓ,
 શ્રીમંતની ચાહે ચાલી, રંક ખત્તા ખાય છે. ॥ ૧૪ ॥

લુવાનીને રીવાની બે, સરખાં મજાય છે.”

મનુષ્યને લુવાનીના, લુઆળ ચરે છે ત્યારે,
 સાન જાન જુડી જુડી, જાનમાં બજાય છે;
 નિતિની રીતિનું ચાર, શિક્ષણ શિખેલું હોય,
 તોય તેહ લુવાનીના, લેરમાં તજાય છે;
 સાળીને મુસીલ રવામા, હોય સદગુણી મજ,
 લેખનનો મદ નહ, મુજ એ દજાય છે;
 કહે જયસંગ એમ, જગતમાં લેખ લુઓ,
 લુવાનીને રીવાની બે, સરખાં મજાય છે. ॥ ૧૫ ॥

“આકળા જે હોય તેના, પાળીઆ રોપાયછે,”

સગાઈના જેવે મોહી, આકળા જે આગે ધાયે,
તો તે અંતે રાત્રી તજા, હાથથી દહાય છે;
મરિતાનું પૂર બેઠે, બાલુ ચંદ્રુ હોય તેમાં,
આકળા થઈ પડે તે, પૂરમાં નખાય છે;
જ્યેષ્ઠિ તણી જવાળા ખૂંચ, જોર સરી લાગે તેને,
આકળા પૈ આસવે તે અઝાઈ હોમાય છે;
કહે જયસંગ એમ જગતેમાં એક જુઓ
આકળા જે હોય તેના, પાળીઆ રોપાય છે. ॥ ૧૬ ॥

“બોલે તેના બોર બધા, વિશ્વમાં વેચાય છે.”

વેપારીનો માલ કદી ખુલ્લે રહ્યે અપે નહીં,
પણ પડે બહેર તો, વેચાણ એ થાય છે;
કવિઓના કાવ્ય મથ ખુલ્લે રહ્યે અપે નહીં,
પણ પડે બહેર તો, ગદ્ય અપી લાય છે,
પડિતનુ જ્ઞાન ગુપ્ત રહ્યે એ પુખ્તય નહીં,
પણ થાય પ્રગટ તો, સવચ પુખ્તય છે;
કહે જયસંગ એમ જગતેમાં એક જુઓ,
બોલે તેના બોર બધા, વિશ્વમાં વેચાય ॥ ૧૭ ॥

“કૃષ્ણ પાંડુ ઉછેરેલો, સાપ દશ ફેરે છે.”

નીચ જાન હોય તેને, પુરી રીતે પણ પાવે,
વેળ તમ નિમક દુરામી થઈ ફરે છે,
જેના પરતાપે નીચ, રૂઢી રીતે જાણી આવે
અતે નિચ અર્થ અના, પ્રભુ પાત દર છે;
કમજાત ગમનિના કોડ પાત પુરા કહે,

તોય તેહ પૂનિ પરી, અતિકૃત કરે છે;
કહે જયમંચ ક્રેમ, જમનમાં તેહ જુએ,
દુષ પાપ ઉઠેરેણ, સાપ કરે કરે છે. ૧૮ ॥

હાથનાં કરેમાં દેવે, પામતાં વજ્રાપ છે, ૧

કપટી કપટ કરી, દાસને દુઝાયવા અથ,
તો તે દુઝામાંડી પાને, કપટી દેસાથ છે;
પર દુષ દરપાને, હેવાન જે તાર માંડે,
તો તે તાર પરી તેડું, દુષ તો દુઝાય છે;
સાનુતા અજાણી સાનુ તજ, સીર લેવા પાને,
પર તેડું લેતાં પેમાં તેડુંજ હેવાથ છે;
કહે જયમંચ ક્રેમ, જમનમાં દેસા જુએ,
હાથનાં કરેમાં દેવે, પામતાં વજ્રાપ છે. ૧૯ ॥

“ સોનાની કરારીમાં પેમાં મરણ કે ? ”

દેવ જરી દુઝાનાં, સીર જે સોનિયાં સારાં,
તેના પરી કરારીજ, રસાક રમણ કે ?
દેવ સ. રી નખરા, કાપી નાંખે રાપ એરી,
તોય પર તેમાં કરી, રસા મુ ધાણથ કે ?
લેવા ભારે પદમાં સાગી અરામ રાજ્યા દેવ,
કદો કરી અપો કોં અસાચી વાથ કે ?
કહે જયમંચ ક્રેમ, જમનમાં તેહ જુએ,
સોનાની કરારી કોં, પેમાં મરણ ? ૨૦ ॥

“ ૧૧ સગરે દેવ તે શુ, મરણે મોહાયે ? ”

જણ મજા રાપુરીર કાલ મદલ દેવ તેમાં,
ક્રાંતાને રંગ પડે બીર અપી અપો ?
અંતે અપોથી અ. પુ કરી મરણ દેવ

તેમાં જુગ દવા નાંખે, રોગ શુ' હુણાયકે!
 સરિતાના પુરનો પ્રવાહ રોકવાને કાળે,
 ઘાડી ઘાડી માટી નાંખે, પ્રવાહ ગેઠાયકે?
 કહે જયસંગ એમ, જગતમાં જોઈ જુઓ,
 દવ લાગ્યો હોય તે શુ', કેમજો ઓડાયકે? ॥ ૨૧ ॥

“ માખણમાં પાટુ મારવીછે એતો સ્હેસછે. ”

મરીજના પેરપેર, પગ મુકી પાળી દેવી;
 એવું કામ કરવામાં, કહો શુ' મુરકેગછે?
 શાણાંને મુઝીવ જન, હોય તેને સતાવવાં,
 એમાં કઠણાશ તણું, કામ શુ' કહેગછે?
 સંસારની માયાતણ, સાંવ થય એા હોય,
 તેને દુખ દેવું એમાં, આદર્શી નડેગછે?
 કહે જયસંગ એમ, જગતમાં જોઈ જુઓ,
 માખણમાં પાટુ મારવીછે એનો સ્હેસછે. ॥ ૨૨ ॥

“ શંકરની સાથે તેનો, પોડીઓ પુજાયછે. ”

સતજનના સંગ કરી, ચાલે છે જે સંસારમાં,
 સજનની સાથે એહ, સદા વખણાય છે;
 શરવીર જેહ, સખમાં હોય તેના,
 શૂરવીર જેહ જરા જગમાં ગવાય છે;
 ધર્માચાર્ય જેઓ, સખમાં હોય તેઓ,
 ધર્માચાર્ય ગારી રીતથી સેવાય છે;
 કહે જયસંગ એમ, જગતમાં જોઈ જુઓ,
 શંકરની સાથે પોડીઓ પુજાય છે. ॥ ૨૩ ॥

"મંડીઆની કાંઈ પડે, તોયે અભણ્યમે."

કાજોં પૂલ કરનાશ, કાઠીં લે દોય તેને,
નજરે નિદાગયાથી, રાત્રિન કપાકપે;
પાપડીં લે દોય નેની, પામે ઉભા રૂઢયા થઈ.
તેમ તણા રાત્ર મોટી, જરૂર અપ્રાપ્યમે;
પાપડી અપરંખીતે, સુખ્યા વડા જાડી તણા,
આંગણેથી નિકળે, પાપથી ઇવાલંકે;
કરે જયસંઘ એમ, જગતમાં કોઈ વડુએ,
બંડીઆની કાંઈ પડે, તોયે અભણ્યમે. ॥ ૨૪ ॥

"સુદી જામનિથી બંસા, બસા નર જાત્યા છે?"

રેડિના રૂપન થઈ, રામને વિરસા મારી,
રસરૂપે રૂઢ તબે, અનર પા વાળ્યા છે;
પીંમળાં નારીથી પુરી, રીતે અલંકારિ કારી,
વ્યવહાર તણે રાજપાદ સદુ તાળ્યા છે;
સંયોગના માર જુએ, પુષિરાજ પિય પામે,
થણ થણ રાત્ર કિતે, રીતે રિપા બાળ્યા છે;
કરે જયસંઘ એમ, જગતમાં કોઈ વડુએ,
સુદી જામનિથી બંસા, બસા નર જાત્યા છે ॥ ૨૫ ॥

"વિધિમાં થઈ રૂઢી ને, અસ્ત્રા છે કે ઉલ્કા?"

અનિનિદુ થત થડે થાડે બેથુ રૂઢ દોર,
તો તે રૂપ જાણુ. આંધ અન્ન જુદી
સાંધ સાંધ જા થત સાંધીક લે બેથુ રૂઢે,
તેડ થત અતે રૂઢા રૂપ રૂઢ રૂઢ
રૂપ રૂઢી રૂઢી રૂઢી થત રૂઢી રૂઢે રૂઢ,
પાપાત્ર પાપાત્ર રાજાં, બદાલો;

કહે જયસંગ એમ જગતમાં લોક સુખો,
મિયાં ચારે મુઠથી તો અહ્યા લે છે ઉઠથી. ॥ ૨૬ ॥

“ આંધળાને આરતીયા, સરખા ગણાય છે. ”

સ્વારથીયા જન સહા, સ્વારથ સધાર્યા સાર,
લોક લાજ તણ કામ, કરતા જણાય છે,
રેણુ કરી દ્રવ્ય લેના તખી હોય ગરજ તે,
ધીરનાર ના નો કરે, તોએ સૈવા લય છે,
નોકરીમાં રાખવાને, શોક ના, ના કરે તોએ,
ગરજુ જે હોય તેહુ નિત્ય ધક્કા ખાય છે;
કહે જયસંગ એમ, જગતમાં લોક સુખો,
આંધળાને આરતીયા, સરખા ગણાય છે. ॥ ૨૭ ॥

“ સાડી, પાડી તણાં અતે, નિવડે વખાણુ છે. ”

મીકું મીકું બોલનાર, મિત્ર પણ મળે પણ,
સાંબા અનુભવે એવું ખરૂં તો પ્રમાણુ છે;
ઉપરથી કાવની કુશળતા બતાવે પણ,
ધણાં કાર્ક કરે બાણુ મનુ કે અમળુ છે,
પતિન મહુ પતિ તણી આરે સમ સેવા કરે,
પણુ દુ ખે કુમાર તો, બાણીએ મુખાય છે;
કહે જયસંગ એમ, જગતમાં લોક સુખો,
સાડી પડી તણાં અતે નિવડે વખાણુ છે. ॥ ૨૮ ॥

“ વિખ તણાં હવ મહુ, વિખના વિવારી છે. ”

ભાગ નાચે શરૂ અને, આડિણ પનાર, આને,
બીજ મટ. મુકી ઢરી, મજા સારી નાસી છે;

હૃદાં કૃષ્ણાકરનાથ, હૃદાં કૃષ્ણાકરે સ્થાપિત
આનંદની પૂત્રી બધી, પુસ્તક પ્રકાશી છે;
જરે રમ કહેલારૂઢ અર્પીને અનેક મુખ,
મને તેએ જરે કૃષ્ણ, વિના એ ઉદારી છે;
કરે જગમગે એમ, જગમગે એક હૃદય,
વિષ્ણુ નવા છાંન્ડ-વિષ્ણુ વિષ્ણુ-કે. તત્ત્વ

જોઈએ છાંન્ડ પૂત્રી નથી, આ બધે મું બધે પૂત્રી

સાધના આદિક પત્ર મળ્યું તેણે તપતી નહીં,
ત્યાંજે ચરપત્ર હૃદે તપતી પ્રાપ્તો, આપતો
પતિવૃત્ત પતિન બધી, જાત ન લીંગમુ રચાઈ,
પદનારી તપતી પ્રાપ્તો, જાત પ્રાપ્તી લીંગમુ,
આદિક જગદે પ્રાપ્તો, તેએ જાત પ્રાપ્ત નહીં,
ત્યાંજે પત્રી, સાંધે, કીધે, કદો પ્રાપ્તી જાતમુ
કરે જગમગે એમ, જગમગે એક હૃદય,
જોઈએ છાંન્ડ પૂત્રી નથી, આ બધે મું બધે પૂત્રી

જાતમાં આદિક પ્રાપ્ત, આપે તે તે પ્રાપ્તો

નિર્ધનપદાધી નિર્ધનપદાધી પ્રાપ્તો પ્રાપ્તો
તેમાં જાત પ્રાપ્ત આપે તે તે પ્રાપ્તો
પ્રાપ્તો પ્રાપ્તો પ્રાપ્તો પ્રાપ્તો પ્રાપ્તો પ્રાપ્તો
તેમાં પ્રાપ્ત પ્રાપ્તો પ્રાપ્તો પ્રાપ્તો પ્રાપ્તો પ્રાપ્તો
જાત પ્રાપ્ત પ્રાપ્તો પ્રાપ્તો પ્રાપ્તો પ્રાપ્તો પ્રાપ્તો
પ્રાપ્તો પ્રાપ્તો પ્રાપ્તો પ્રાપ્તો પ્રાપ્તો પ્રાપ્તો
કરે જગમગે એમ, જગમગે એક હૃદય,
જોઈએ છાંન્ડ પૂત્રી નથી, આ બધે મું બધે પૂત્રી

“લાખ ગાંડોથી એક, હાથી વરા થાયતા.”

કાપરોતું ભુથ ઝાઝું, મળતું હોય તેહ મકી
એક શુરવીર સામું, કદીએ ટકાયના;
અર્ધ દગ્ધ પડિતોએ, વાદ કે વિવાદ કરી,
એક પૂરા પડિતને, કદીએ છતાયના;
માઝા મજા રંક મળી, એક શ્રીમંતની સાથે,
બાંધી બેસે વેર તેથી, શ્રોમંત હણાયના;
કહે જયસંગ એમ, જંગતમાં જોઇ ભુએ,
લાખ ગાંડોથી એક, હાથી વરા થાયતા. ॥ ૩૨ ॥

“સિંહજીતું કુપ લેતું, મહા મુરાકેલ છે.”

મરતું બરદ લેવાને કોઇ મન પારે,
તો તે બદ લેવા તણું, કામ નહિ રહેજીએ;
સતિ તણું હાસ્ય કરી, હુપ ઉપજાયા જાય,
તો તે હાસ્ય હરદમ બચથી બરેજીએ;
શત્રુ તણા સમુહમાં માન મેળવવા જાય,
તો તે માન મેળવતાં, બાદ તો થએજી છે;
કહે જયસંગ એમ, જંગતમાં જોઇ ભુએ,
સિંહજીતું કુપ લેતું, મહા મુરાકેલ છે. ॥ ૩૩ ॥

“ઝાંઝર વેચીને શુ, સોણાણી તો થવાય કે?”

પાંચડી પેડીથી નાણું, કરજે કાઠિને પછી,
ધીરધાર કરવાથી, સારાડી ગણાય કે?
પાતાળી સ્થાવર કે, જંગમ મિત્રગત વેચી,
દાતાર થવાને માટે, દાનમાં દવાય કે?
જંગતમાં જરાવ ન, ગજાવાને માટે કહો,
છાંડીને જોખનમાં કદીએ નખાય કે?

હરે જગદગ્નિ એમ, જગતમાં એક જુએ,
જાંજલ વેચીને શું, યોગી નો ધન્ય કે? ॥ ૨૪ ॥

“અહા મુર માંત્ર, માપીયેન ખુએ.”

શબદન શાસનિ પમદિન કમવાને કાળે,
ગાંધ તરેા મંચ પાને, શુભાવના જુએઉ;
તોય દેશ દિનેજુ ને, દેશરિત કાજે સદા,
સંકટની શાખાની ચિત્રા માંડી મુએઉ;
અહા જાંજલ પાને, પાપી તજા પાપ એક,
ગાન આપી પાપીઆને, પાપ તેનાં ખુએઉ;
હરે જગદગ્નિ એમ, જગતમાં એક જુએ,
અહા મુર માંત્ર, માપીયેન ખુએ. ॥ ૨૫ ॥

“તોય વેચી દેશ કોણ, ઉભયરે રચતા?”

આનંદના દાસવમાં, રમી રહ્યાં તોય એક,
જાણી એક દાસવના, સમુદે ન કમવાડ
સનોપથી સસાદમાં, કાથી રીતે રહે એક,
જાણી એક ઉપાધીમાં, સીએ ન જાવના;
નાંચન પદાથી વેચે, જગતમાં ખેસે વેચે,
જાણી એક ચિત્રાણે, દાસવ ન જાવના;
હરે જગદગ્નિ એમ, જગતમાં એક જુએ,
તોય વેચી દેશ કોણ, ઉભયરે રચતા? ॥ ૨૬ ॥

“જગની શી જગને, તાજાદી કમવાડ.”

જગને દાસવું પેચવાને યોરે દરિદ્ર,
નિષ દેશ રહે કમવાડી કમવાડ;

પતિ માથે મિત્રા સતી, વનમાંહે વામ વચી,
 તેથી પતિવ્રતા પુરી રીતે પરખાય છે;
 દશરથ તજા મિત્ર, જ્યાંયુએ સિતા સાર,
 પ્રાણ તજ્યા પોતાના તો, મિત્રતા મનાવછે;
 કહે જયમગ એમ, જગતમાં કોઈ જુઓ,
 કંથનની કિમત તો તાડવાથી જણાયછે. ॥ ૩૭ ॥

“મુખઃ ધસાય પજુ ઓરરેયો ધસાવના.”

કાને શ્રીમત સાથે, રનલનો સંબંધ હોય,
 તેમાં રૂઠ શ્રીમતથી, વધુ વેનસાયના;
 નિલકને લાજવત, વચ્ચે જે વિવાદ થાય,
 ત્યારે તેમાં નિલક તો, લાજથી લાજવાયના;
 મુખાને કદકની સાથે જે સંબંધ પડે,
 તેમાં મુખઃથી કદી, લાજ તો પમાયના;
 કહે જયમગ એમ જગતમાં જાણ જુના,
 મુખઃ ધસાય પજુ, ઓરરેયા ધસાવના. ॥ ૩૮ ॥

“ખાજમાં ગયે નજુતુ ગગ નીર ખાજમાં.”

જુનાનીના રાજામાંહે ગજજત જે જાણે,
 તે તે સો જુનાની જાણ, જાણતા ન કાળમાં;
 મુખથી અનેક નાજ, વહે તમા એક વજ,
 મીઠું બાકે તોય તજ, જણાયછે ગજમા,
 મધ્યાના મુટવા વાજ, તેમાં કદી પડે અંક,
 કેશ-નેય જાણે તેને, જણાયછે વાજમાં;
 કહે જયમગ એમ જગતમાં એક જુઓ,
 ખાજમાં ગયે નજુતુ, ગગ નીર ખાજમાં. ॥ ૩૯ ॥

“मिलन भरे तेथी, तरी ताल न गण्डाळि.”

जम'कार अन्य नयन, भागी साधी पु'दवाधी,
 उंचांग वागा तरी, पिते-न'कण्डाळि
 राधे रोव क'रने, मर्यां दाभीम्य मर्यां,
 तारी तरी नागुपली गली न'लेमण्डि
 दाही पु'दना पदिवर, साधु, मु'दली मर्यां,
 तथी न पु'दना नय, भागी न'गण्डाळि.
 तदे क'पन न'लेम न'गण्डाळि तदे क'पन
 मिलन भरे तेथी, तरी ताल न गण्डाळि. ॥ ४० ॥

“मिलन भरे तेथी, तरी ताल न गण्डाळि.”

साधु ते नागु वेळ भुजभापी नी'कण्डाळि ते,
 पाहुं तरी प'दो नदी, कादन दारें बरे;
 देवना आदेशां ये, साधु ते न'कण्डाळि
 विपु नेनी तेथी जप, दाही मु'दली बरे;
 नि'कण्डाळि मु'दली, प'दो नदी कादन
 प'दो नदी कादन, तरी दाही नदी
 तदे क'पन न'लेम न'गण्डाळि तदे क'पन
 मिलन भरे तेथी, तरी ताल न गण्डाळि. ॥ ४१ ॥

“मिलन भरे तेथी, तरी ताल न गण्डाळि.”
 अनंतनी वि'द' लेना वि'द'ले तरी
 तेने वि'द' क'पन न'गण्डाळि तरी
 वि'द' वि'द'ले प'दो, तेने क'पन न'गण्डाळि
 तेने प'दो, प'दो, अनंत न'गण्डाळि
 तेने प'दो, प'दो, अनंत न'गण्डाळि
 तेने प'दो, प'दो, अनंत न'गण्डाळि

કહે જનમ મ કોન જનમમાં કોડ જુએ,
તેવ તણા રિય માલે કપા નવ આગી. ॥ ૪૨ ॥

મ મોલાંમાને રૂપાડ, દીગજુ સમાન છે. ॥

જાહેમની જુઓ, ખલ મુશોય માને
પણ જુગી. ખલ, કો તો રહેજુ રધાન છે;
મ માજુ માન પદેસમાં ખતલ મજુ;
પણ કાઠી વાગીમાં ભો, મિય મતમાન છે;
જાલીય માં રૂપ પ્રા, રેખી જીલ મુશ ખાલ,
પણ મારીન તા તિય કુમળી મિછાન છે;
કહે જનમ મ કોન, જનમમાં કોડ જુએ,
તેવ તણા રૂપાડ, દીગજુ સમાન છે. ॥ ૪૩ ॥

મ મુશાં માં પ રૂપા, મુશાં તમ રે છે. ॥

જુગી તિય મરોવડે, જાલી રે ર.વા દેવ,
પણ મરો રે જાલી, મરો જાલી મરો રે,
મુશાં રે જાલી, મરો જાલી મરો રે,
મુશાં રે જાલી, મરો જાલી મરો રે;
જાલી રે જાલી, મરો જાલી મરો રે,
મુશાં રે જાલી, મરો જાલી મરો રે;
કહે જનમ મ કોન, જનમમાં કોડ જુએ,
તેવ તણા રૂપાડ, દીગજુ સમાન છે.

મ મુશાં માં પ રૂપા, મુશાં તમ રે છે. ॥

જુગી તિય મરોવડે, જાલી રે ર.વા દેવ,
કહે જનમ મ કોન, જનમમાં કોડ જુએ.

શામ્ જોઈ શાંત થઈ, એક ખૂણે પડ્યા હોય,
તેને કોરો ચલાવ્યાંથી, પુરો પીડનાર છે;
દેહ તણા દોષ જોઈ, શાંત થઈ સમ્યા હોય,
તેને તામ દરવાથી, હવ દરનાર છે;
કહે જયસંગ એમ, જગતમાં એક જુઓ.
શુનેશા સિંહને શું, જમાવવામાં સાર છે ? ॥ ૪૫ ॥

“આંબેલું ખમાય પણ, દીડિલું ખમાય ના.”

છાંતી રીતે નોકરો જગાડે તેનો બાદ નહીં,
પણ નમરે જગાડે તો તો તે એવાય ના;
અજાનજ્યે ધીના બાક, ધરમાંથી ચાલ્યા જાય,
પણ પેલાને દાવેથી, પાસર અખાય ના;
એવર પાડીનાં ફોળા, છાનાં રખેપીઓ ખાય,
પણ દાવે પેલાનાથી, તેમને દેવાય ના;
કહે જયસંગ એમ, જગતમાં એક જુઓ,
આંબેલું ખમાય પણ, દીડિલું ખમાય ના. ॥ ૪૬ ॥

“બાકીન રાખે છે તેને, દેવ સદા ફર્યો છે.”

નરસી મેંતાને કુંડી, ચિતાર્યાની અદા હતી,
તો તે કુખે ચિકાર્યાથી, ટક તેનો પડ્યો છે;
સન્યાસીની ચલા મધ્યે, નરસીને અદા હતી,
તેથી દરિ તણા દાવે, દાર એને મળ્યો છે;
દ્રોપદીની અદાથી પ્રભુએ ચીર પુવાં જુઓ,
દેખી દુષ્ટ કોરવોનો, ગવે બધો ગણ્યો છે;
કહે જયસંગ એમ, જગતમાં એક જુઓ,
બાકીન રાખે છે તેને, દેવ સદા ફર્યો છે. ॥ ૪૭ ॥

“સૌની સાથે મરવું તે, વિના જેવું બળવું.”

કોલેરાના સમયમાં, સૌને ભય હોય ત્યારે,
આપણને ભય હોય, એથી દારી ના જવું;
સિઆળાની સખત ઠંડીમાં સર્વે મળે ત્યારે,
આપણ ફુલએ એથી, એણુ નવ આનંદુ;
દુકાળમાં વૃષ્ટિ વિના, સૌનાં આંક પાન મુકે,
તેમાં મુકે આપણાં તે, શોભાતુર ના મવું;
કહે જયસંગ એમ, જંગતમાં ભેળ લુઓ,
સૌની સાથે મરવું તે, વિના જેવું બળવું. ॥ ૪૮ ॥

“જમે માર્યા બાપ તેની, રીસ રાખ્યે શુ કરે?”

મામ જ્યારે કોપ રીક, રૈયતને નડે ત્યારે,
રૈયત બિથારી રીસ, રાખી તને શુ કરે?
પતિન જ્યારે પતિને વગોવી બધે વાસ બાધે,
ત્યારે પતિ પતિની રિમાયે શુ મુખી કરે?
વ્યવહારમાં વાર વાર, દૈન પ્રાંતકુળ થાય
ત્યારે દૈવ પર રીસ, રાખ્યે દૈન શુ કરે?
કહે જયસંગ એમ, જંગતમાં ભેળ લુઓ,
જમે માર્યા બાપ તેની, રીસ રાખ્યે શુ કરે? ॥ ૪૯ ॥

“જેલું રાખ્યો સપ તેને, જ વ આડે વદમ છે”

જેને કોણ સાથે કરી સેસ કે કુચ પ નથી,
તેને છદ્મીમાં સદા, જુઓ તે વિરમ છે;
જેણે જાદા જંગતથી આત્માન રાખી જાણે,
તેને આ મસાર સદા, મુખ તણુ મામ છે,
જેણે મામ મામ માનક થકી ક્યાં દામ,

તેને જ્યાં જ્યાં જાય ત્યાં ત્યાં, દરવાનાં કામ છે;
કહે જયસંગ એમ, જગતમાં જોઈ લુઓ,
લેજે રાખ્યો સંપ તેને, લેપ આઠે લામ છે. ॥ ૫૦ ॥

“ મન લેજે મારું તેજે, કામ સો સુધારું છે. ”

નિતિના નિયમ લેજે, મન મારી પાળ્યા તેજે,
મુસાર સમુદ્રમાંથી, કહે નાવ તારું છે;
મન મોટું રાખી પાતે, કીરતી કમાયા તેજે,
બોલેર પેદીનું કૃણ, પાર તો ઉતારું છે;
મોટું થકી માયાના જે, કંઈમાં કસાયા નહીં,
તેજે વગ્ન વેગીઓના, ચૈત્યને સંહારું છે;
કહે જયસંગ એમ, જગતમાં જોઈ લુઓ,
મન લેજે મારું તેજે, કામ સો સુધારું છે. ॥ ૫૧ ॥

“ મન હોય મેઘુ તેને, મેઘુ સો દખાય છે. ”

સંબંધીના સ્વર્ગવાસ, થકી ચોક્ક હોય તેને,
સંસાર આ ચોક્કાતુર, સદા સમજાય છે;
વિરહીલી વાનતાને, પાનના વિયોગ વડે,
સાંદની બંદનીમાં, આતન લગાય છે;
મુખ પુરપને વંદેલી પામા લુએ ત્યારે,
તેને મોટે તેને મન, ખોટા લાસ થાય છે;
કહે જયસંગ એમ, જગતમાં જોઈ લુઓ,
મન હોય મેઘુ તેને, મેઘુ સો દખાય છે. ॥ ૫૨ ॥

“ રૂંડે દુરત ત્યારે, તિપ્પું સુઝતું નથી. ”

કેરવોની પર જ્યારે, દુરત કોયો ત્યારે.

નિદાખોર નફર થઈને ખેટી નિંદા કરે,
તેને કહેા કેઈ થકી અથ તો કુરાય કે?

કરે જયમગ એમ, જગતમાં જોડ જુઓ.

ઘે.તે તેની છમ કહેા કીન્થી સંસાર કે? ॥ ૫૮ ॥

“ કાઠી નજર અથ થકી સાંત થ વ છે. ”

સિદ્ધી ગીને સુખનાં કિન્નુ થતું સામે તીખાં,

પત્તુ મરણી મારફતે રીતગ જણાય છે;

સામાસામી મનુષ્યોની આંખમા કરે છે આગ,

પત્તુ વચ્ચે વકીવથો, સંસાર કરાગ છે;

મુખ તણા બિખ સામુ, કેલ્લથી ચેરાગ નહીં,

પત્તુ જગ દુરબિન થકી તો જોરાય છે;

કહે જયમગ એમ, જગતમાં જોડ જુઓ,

કરણી નજર અથ થકી સાંત થાય છે. ॥ ૫૯ ॥

“ દોષ મુખ ગાયને તો મર્જ મુખી થાય છે. ”

પ્રજના પાળક પાને, સદ વ તે મુખી દોષ

તોજ તેની પ્રજ પજ. મુખી સા જણાય છે;

અજાકોના માત તાત પુરી ગીને મુખી દોષ,

તેજ તે બાળકો પત્તુ મુનમાં મેલાય છે;

સ્વરેશ મુન નો જો નવ માને મુખી દોષ,

તોજ સ્વરશીખા મદુ મુખી દે માય છે;

કહે જયમગ એમ, જગતમાં જોડ જુઓ,

મેલ્ય મુખ ગાયને તો, મલ મુખી થાય છે. ॥ ૬૦ ॥

“ મુન પ- સોપનુ સીરેકુ નિધા બલ છે. ”

દઃવમાં પિયને પ્રાંત જુન ભર્ષા દેવ,

પછી ડોંગ સાંભળાં તરુ, સમ્મે હાંસી ધોર છે;
 રેવતની બેદીલી, મહાયા વિનાં ઉપરથી,
 સાંતી તણા ઉપચારે, ફેડકે ગજાર છે;
 મિત્ર કે માનુનિ-તણ, મન પુર મહવા વિનમ્ર;
 પ્રેમરસ પાક્યે તે, રસ સૌં-દોગાર છે;
 કહે જયસંગ એમ, જગતમાં જોઈ લુગ્યા,
 પૂજ પર લીપજી રીધેકું મિથ્યા બા છે. ॥ ૬૦ ॥

“ સાંન તણી સાથે કહે, મન તે ક્યાંથી મળે ?? ”

વેપારની રોજ લેની, બમી દાય લેની સ ધ,
 હરીફા કરવાથી, ખુબ એ ખીજે બળે;
 રાજ કરનારમાંથી, પ્રજાન મડગ સાથે,
 હરીફા કરવાથી, વિરુદ્ધમાં એ વળે;
 દોષદીના સ્વર્ગવરે, પારથે લે રેવ ર્યા,
 તેથી લેની સાથે લડવા હરીફા સૌ તે રથળે;
 કહે જયસંગ એમ, જગતમાં જોઈ લુગ્યા,
 સાંન તણી સાથે કહે, મન તે ક્યાંથી મળે ?? ॥ ૬૧ ॥

“ સાંનને તો હબ કદી, બાળવથી ના પડે ”

પતિ તણે પ્રેમ પૂરેપૂરે પતિન પર હોડ,
 તો ને પતિથી પતિનને, મુખ રહેલે સાંપડે;
 કુટુંબ મડગ તણે પ્રેમ લેની પર લેવ,
 તેની રક્ષા વજ્ર કાઢે, થાવ કુટુંબી વડે;
 પ્રાતને પૂજી રીતે, રાજની માનિતી દોષ,
 તેને રાજ થકી મુખ વજ્ર સાગરે બડે;
 કહે જયસંગ એમ, જગતમાં જોઈ લુગ્યા,
 સાંનને તો હબ કદી, બાળવથી ના પડે ॥ ૬૩ ॥

■ મારકણી હોય તેઓ, ગાય તે ગજાય છે. ■

ભાગકે અણક ગ ને અનાડી અધિક હોય,
તોય પમુ અતે એવ, અજ્ઞાન સેખાય છે;
નારી પછી નીચ વૃત્તોભાળીને નકારી હોય,
તોય અતે જોતાં એવ, અમળા જગાય છે;
ફંભક રૂપન લણી, પછી મણી હોય તોય,
રાખ તમે મન પ્રજા, શંકરી મનાય છે;
કહે જયસગ એમ, જગતમાં જોડ જુએ,
મારકણી હોય તેઓ, ગાય તે ગજાય છે ॥ ૧૬ ॥

■ પુત્ર તજો પરિણા તે, પારખામાંથી થતી. ■

છપના ને આરગો, કાળ પડેલ દનેા ત્યાગે,
વુટ્ટો તજો મક ગતી, અપાઃથી મઈ દતી,
શીર.શુ ને વનગજ, શુભીર પાપયા તેની,
આગવજા ભાવક વૃત્તોભાળી લીનતી,
વિવા નેવડી ન રનવતી તાર.મર્જન મતી,
અગવજ થતી અડુ માનુ બહી અમતી;
કહે જયસગ એમ, જગતમાં જોડ જુએ,
પુત્ર તજો પરિણા તે, પારખામાંથી થતી ॥ ૧૭ ॥

■ વર્ણ દો દુષો જ્યાં ત્યા, વિમાજ થો પૂજીને. ■

જન તજા મહત્તમાં, જાન તજા રિસદમાં
સુભાવ કે દુષો તે શુ, આર અવમુજાનો.
નેજા રજા જ્યાં પાતો અવમાઈ દોલ જયરે,
ત્યહો કેમ જુવ પૂરે, માલો તજો દુષીને.
કામ્ય દુ.ગ પડે, યામતો દુષ્ટવ જયરે.

ત્યારે મુઠવણનો શો, પાર રહે રૂંધીનો;
 હશે વ્યસન એમ, જગતમાં લેણ લુઓ,
 વાંચે હો હાથી ન્યાં ત્યાં, દિગ્ગમ શો પુણીનો. ૥૬૬ ॥

“માંખને લે મારે તેનો, મણુમને મારે છે.”

પ્રથમથી ન્હાની ન્હાની, ચારીઓ લે હરે તેડ,
 અતે એ ખવવા શ્રાપ, તોડવાનું કારે છે;
 રહેજ્યાજ બોલવામાં, એવને પ્રથમ હરે,
 અતે જતાં શ્રાપ કાપા દાવા એ ઉતારે છે;
 વ્યવહારના દામમાં લે, લુજ પાને રાંકુ વરે,
 શ્રાપ શ્રાપ ન્યાપમાં એ, અમૃત્ય ઉચારે છે;
 કહે વ્યસન એમ, જગતમાં લેણ લુઓ,
 માંખને લે મારે તેનો, મણુમને મારે છે. ૥ ૬૭ ॥

“ખેલી લાન પછી વાન, મુરખ વિચારે છે.”

કેંક શિક્ષકો તો ખેલાં, સિખને સખ કરીને,
 ચુક દોષ તેડ તેની, મુચવી મુધારે છે;
 કેંક વેદ ઠાકરો તો, રોગીને દુગાન કરી,
 પાછળથી રોમ જલ્લી. રોગને વિદારે છે;
 વળી કેંક પાલીષ વે, ખેલી માચ્છાદ કરી,
 પછી વાન બપવાની, ઉંઘમાં ઊતારે છે;
 કહે વ્યસન એમ, જગતમાં લેણ લુઓ,
 ખેલી લાન પછી વાન, મુરખ વિચારે છે. ૫ ૬૮ ॥

“ચાલણીમાં પાણી ભરે. તો તે વહી વાય છે.”
 લેને બોલવાનો વખ, કેજ રીતે લોપ નહીં.
 તેને મુખ વાન કરે, તો તે ખુલ્લી ધાય છે;

જેનું મન કાંતા વિનાનું થવું કાનું હોય,
 તેને આગે દિ મત તેા દિ મત દમાય છે;
 વિન તે કુટુંબ રાજ, અણખાં કાલદેવ,
 પરી હોય તેની જાની વાન સો જલ્યાય છે;
 તે જવમમ કંઈ, જમતમાં જોય જુઓ,
 જ પજીમાં પાણી જોય, તે તે વહી જાય છે. ॥ ૧૫ ॥

“ હોય માન રેવનુ તો, પુત્રમને માન છે. ”

મુઠ તણું મનવાન, મારી મીને મડુ હોય,
 જા તા તેના ડિપ્પ તણું, મારું મનમાન છે,
 જમતમાં જન જોય, જાપાને કુંજ છે મનાં,
 રજાય છે મિલ્લ જોનાં, જેને કોનુ જાન છે,
 મિલ ક નોમનાં જે રાત્ર જડુ માનવાન
 તેની કજા તા મીન મને કોર્તિયન છે
 કદ રજાન ન કંઈ, જમતમાં જોય જુઓ,
 જેનું માન રેવનુ તો પુત્રમને માન છે. ॥ ૧૬ ॥

“ જે ક તણી કિલ જોયે, જડુની ન મેલજો. ”

જુઓ મે. જે જા તણા કુટુંબ પડે જાણે,
 જુઓ જડુ તણી જાણા તાજુ જુઓ જોયે;
 તવ વહી દીગ રડ તણા મુડ મીની ત. જે
 જાણ કડુ તણુ જાણા, રડ તાજુ હોયમે,
 તડ વહી જડુ જ તણીની તાણે તુડમાન
 મુડ મીની જાણાને કુટુંબ જાણા જડુ,
 કિલ જાણા જ જાણ જાણા જાણ જાણા
 જે. તણી દેવ જા જે જાણી ન કુટુંબ ॥ ૧૭ ॥

“ હાંત વચ્ચે હસ નમ્ર પહે મુખી થાય છે. ”

શત્રુઓના મુઠ્ઠાની, વચ્ચે જઈ વાત વસી,
નમ્ર પહે રહે તેડું, શત્રુ સારું ધ્યાય છે;
નદીને કીનારે નાનાં ઘોડાં વૃક્ષ હોય પળ,
પર આખ્યે નમી થાકે, તો તે રહી જાય છે;
ફળ વનમાં જાયરે, હુલસાઓ હરિ ત્યારે,
શાંત પહે સામે રહે, માર ઓછા ખાય છે;
હલે જયમંગ એમ, જયમંગમાં લોક જુઓ,
હાંત વચ્ચે હસ નમ્ર પહે મુખી થાય છે. ॥ ૭૨ ॥

“ જેવો ભાવ હોય તેવી, બાંધે તો સજાય છે. ”

મન વળે માર નરપતિપર જેવો હોય,
તેવી રીતે નૃપનો હિસાબ ઉજવાય છે;
સ્વરેશના જન તણે, મુખારક પ્રાપ્ત જેવો,
પ્રેમ હોય તેવો તેનો, સત્યાર થાય છે;
પુત્ર તણે પ્રેમ જેવો, માત તાત પ્રાપ્ત હોય,
તેવો માત તાત તણે, મોક્ષો સજાય છે;
હલે જયમંગ એમ, જયમંગમાં લોક જુઓ,
જેવો ભાવ હોય તેવી, બાંધે તો સજાય છે. ॥ ૭૩ ॥

“ દીવામાં દિવેલ હોય, તો તે દીવો બળે છે. ”

સ્વરેશસિમ્હન તણે, ગુણ હોય પાતામાં તો,
સ્વરેશ મુખારક તણે, માત સદા ફળે છે;
ઉદયમાં ખરી રીતે, હિસાબ બે હોય તો તે,
ઉદયમતું ફળ મનેમાની રીતે બળે છે;
સંતોષમાં સદમુજ, તણે સારી સાત હોય,

નોજ તેજ સાજ મરી, મારી રીતે રમે છે.

૩૬ જયમ મ એમ, જગનમાં જોમ જુઓ,

રીણમાં રીવેજ હોય. તો તે રીતો જશે છે. ૫ ૭૪ ૧૧

“જન કાલી અને મારી, અજબ અપૂર્ણ છે.”

શીશ ન સાવસ કડે કથાવતી ઘસતી,

નિવેન કોણ ત્યારે, મરખ મનાય છે.

પ્રાંત પુત્ર સગી નારી, વળાં વાંકાં જેનું સાચું,

વિષય કે પાંચલીનાં, જેનું એ સમુદાય છે;

એ રીતે અનિકારી, ભાવે તે રીત સારી,

અધિકાર વિનાશાળી, રૂઠ નો નીકળ છે;

૩૬ જયમ મ એમ, જગનમાં એ : જુઓ,

જન કાલી અને નારી, અજબ અપૂર્ણ છે. ૫ ૭૫ ૧૧

“જુડ જાણ અવળા વિના, જ્ઞાન નો અપૂર છે.”

જિજ્ઞાસુ જેવરવડી, મારી રીતે રીતે જાય,

હૃદયમાં એ રીતે વિના, કીકર ન પૂરે;

જાણનાં મુડી અવરવડી જ્ઞાન મળે,

જગ માન્ય રીતે જાય છે કે જે સારું છે

ફરવડી જે ન જાય, ફરવડી સારું છે,

જાણ નુત્ર સુત્ર નો, જાણ અપૂરું રીતે છે;

૩૬ જયમ મ એમ, જગનમાં એ, જુઓ,

જ. જાણ અવળા વિના, જ્ઞાન નો અપૂર છે. ૫ ૭૬ ૧૧

“હોરે જાણ જુવનાં કાલી નહીં હૃદયમાં.”

સાપકાત વિના, અધિકાર કમવાયના;
વ્યવહારનું જ્ઞાન પુરૂં, જાણ વિના બાળ વયે,
બાળકથી વ્યવહારની, બાળ તે ખેડાવના;
નિર્ધનને દાથ એક એક, ધન આવી ચડે,
તો તે ધન તેના પેટી, કદી છરવાવના;
કહે જ્યસંગ એમ જગતમાં લેક લુગો,
કીડી તણા મૂખમાં, કાળીંગકુ સમાવના. ॥ ૭૭ ॥

“સાંક દાથ રતન ચડે, તે નવ છાજતું.”

મૂરખની સાથે કોઇ, પંડિતાનું લગન થાય,
તો તે પંડિતાની સાથે, મદ નવ નીસતું;
અધિર લગન દાથ, પ્રધાન પ્રવીજ ચડે,
તો તે પ્રધાનનું અતે, ત્યાંથી ખસતું થતું;
ઘરીખના કુટુંબમાં, કદી જો રીપક પાડે,
તો તે રીપકતું અતે, અમાણ મુત્યુ થતું;
કહે જ્યસંગ એમ, જગતમાં લેક લુગો,
સાંક દાથ રતન ચડે, તે નવ છાજતું. ॥ ૭૮ ॥

“મોટાટણા પાખામાં, પેડે ચગદાય છે.”

સારાફની સોખતમાં, રંક ગાંધી જઈ મળે,
તો તે સારાફની પાડે, ખરચે ફદાય છે;
નાત બાત તણા રીક, સાથે પદસત્ક કરે,
પછી ઘેર વરો આગળે લાજમાં લેવાય છે;
મોટા થવા મોટા તણી, આપ લેક લગન સમે,
ખૂબ ખર્ચ કરે તેથી. ખૂવાર જો થાય છે;
કહે જ્યસંગ એમ, જગતમાં લેક લુગો,
મોટા તણા પદખામાં, પેડે ચગદાય છે. ॥ ૭૯ ॥

“દાઝયા પર કામ દીધે, દુખી બહુ થાય છે.”

લુગાર રમીને જેલે, ઘરબાર ખોયાં હોય,
તેને પછી ઠાક દીધે, બમણા દુભાય છે;
વેપારમાં વાંકે થયે ખોટ ખૂન ખાધી હોય,
તેને તેની શીખ દીધે, પૂરણ પીડાય છે;
ખ્યાસ પુત્ર તણા મળે, થકી દુઃખો હોય તેને,
મરનાર તણી વાત, સભાર્યે દુખાય છે
કહે જયસમ એમ જગતમાં જોઈ લુગાર,
દાઝયાપર કામ દીધે, દુખી બહુ થાય છે. ॥ ૮૦ ॥

“મોર પજુ પીછા વડે, હીસે રળિયામણા.”

ગમે તેવો શૂરવીર, મદં હોય તોય પજુ,
પુઠે હોય પક્ષ પુરે, તો તે કુમે છે પણે;
માથે મોટા શત્રુ સદા ગાછ રહ્યા હોય પજુ,
પક્ષ હોય પ્રબળતો, સદા છે સોશામણે;
નાત ભત માહે જેને સબ ધીનો જથો હોય,
તો તે જથા થકી તેનો, મહાબો વધ્યો ગણે;
કહે જયસમ એમ જગતમાં જોઈ લુગાર,
મોર પજુ પીછા વડે હીસે રળિયામણા. ॥ ૮૧ ॥

“પીછુ રાંછે આવ પાકે, દેવ રૂઠવો બળવો.”

ખેડતને ખેતી કરવાનો સમો આવે ત્યારે,
માઠો પડે તેનો વાકી વખત પ્રમાણવો;
વેપારીને વેપારની, ખરી ખુબી આવે વારે,
ઉપાધીમા અમુચતા હતભાગી ગળવો,
ગણિકાને ગાન કરી, સજા રીઝવના સમે

૩૬ બેઠે પ્રજા, પ્રતિજ્ઞા તો પીછાણવો;
હું જ્યસંગ એમ, જગતમાં એક લુઓ,
પીછું રાજી ચાંચ પાકે, દેવ રહ્યો બચવો. ॥ ૮૨ ॥

“ રાંક તજી જાત તે શું, રાતને પીછાણ્યે ? ”

શામ તજું જ્ઞાન જેના. ઉરમાં કિચિત નથી,
એવા મૂર્ખ હોય તેહ. સતને શું બણ્યે ?
મદ્યુજ સદી સદા, વિમુખ જે વામા હોય,
તેહ સતિ તજી કદી. કદર પ્રમાણ્યે ?
જગતમાં વશી જેહ, વેલવને એવો નથી,
તેહ વેલવની ખૂબી, ઉરમાં શું આણ્યે ?
હું જ્યસંગ એમ, જગતમાં એક લુઓ,
રાંક તજી જાત તે શું, રાતને પીછાણ્યે ? ॥ ૮૩ ॥

“ દાનત પ્રમાણું સદા, બરકત થાય છે. ”

અવરની થાપણ જે, આગવવા કચે મન,
તો તો તેની પાનાની, થાપણ આગવાય છે;
ધરપાનો બાવ રાખી, અવરતું છું કં હજે,
તોતો તેનું છું કં તેની નજરે બગાય છે;
જે જે કામ કરવામાં મન બદલું મિત્ર રાખે,
તો તો તેને તેનું ફળ, મક્કીન દેખાય છે;
હું જ્યસંગ એમ, જગતમાં એક લુઓ,
દાનત પ્રમાણું સદા બરકત થાય છે. ॥ ૮૪ ॥

“ અરજીને અધિકાર, અડચણ ના કરે. ”

અલજાની હોય તેહ, ગમે તેવા ફૂલ કરે,

તોય તેહ કૃત્ય તેને, કદી આડા ના ફરે;
 અંતરની વૃત્તી જોહુ, શુદ્ધ કરી રહ્યો તેને,
 જાગ કરવાને માયડ, મોહ હામ શું ધરે?
 પંચતત્ર તજી બેઠે, ભેદ પુરુષ જાણ્યા તેને,
 મપ ચીના પાસ કહો. કંઠ રીતે છેતરે;
 કહે જયસંગ એમ, જગતમાં જોઁ જુઓ,
 અરુણને અધાર, અડચણ ના કરે. ॥ ૮૫ ॥

“રત્ને જડી મિજડી તે, રીર તો બધાયના,”

નીચ જાગ ગમે તેવો, શુદ્ધ ધર્મ પાળે પણ,
 તેની સાથે બેસી કદી ભોજન કરાયના;
 દારૂ સાથે સાકરુ, મિઝણ કરેહુ હેલ્ય,
 તોય તેહ દેવ તજી, નેરે પરાયના;
 માનુ ધણે શામળી, અને સાત્ર શુભી દોષ,
 તોય પત્ર તેની સાથે, એદ તો સધાયના;
 કહે જયસંગ એમ, જગતમાં જોઁ જુઓ,
 રત્ને જડી મિજડી તે ગી. તા બધાયના. ॥ ૮૬ ॥

“મના મમલને સદા, સમજી આટલા સદી”

પાંડવની પદનાળી, દોષદીને દુખ સમિ,
 વેગદની વનિજાની. ઘરડી થ ને રહી;
 એવી ડીને અવે.વાનો દરિયદ મદિલી,
 મર્મા મમલને નીચ. નોકરી રહ્યો પ્રદી;
 તેમ વગી નિના વાકે વળીને લખ્યોનો રત્ને,
 તોય તનો પૂત્ર વદ્યો, નામની મણ મદી;
 કહે જયસંગ એમ, જગતમાં જોઁ જુઓ,
 સંતા મમલને સદા, સમજી આટલા સદી ॥ ૮૭ ॥

“કાગડાનું મન ઠરે, નીચ વસ્તુમાં જઈ.”

પણિના ગુણ કદી, મૂળે ન મહાન કરે,
પણ તેના અવગુણ, પ્રહરે ખુશી થઈ;
કુલકાને કંઈ પલે, સદગુણી હોય પલ;
કુલકાનું મન નીચ, જંતીમાં ઠરે સહી;
મુધારાની સારી વાત, કદીકાને ગમે નહીં,
કુધારાની વાત મુણી, રીકે મનની મહીં;
કહે વપસમે એમ, જગતમાં એક લુએ,
કાગડાનું મન ઠરે, નીચ વસ્તુમાં જઈ. ૫૮ ॥

“આખા વિના રત્ન પણ નિસ્તેજ જણાય છે.”

કુદરતી કાચ કળા, કવિમાં જાદુ હોય પલ,
કેળવ્યા વિના એ કળા, દિન તો રખાય છે;
વાણંત વગાડવાની, વિદ્યા હાથ ચડી હોય,
પણ વાસી રાખે વિદ્યા, દિલ સમજાય છે;
ગુરૂવીરતાનો ગુણ, મંદમાં જાદુ હોય પલ,
હોજન આખા વિના, મંદ થઈ જાય છે;
કહે વપસમે એમ, જગતમાં એક લુએ,
આખા વિના રત્ન પણ નિસ્તેજ જણાય છે. ૫૯ ॥

“પાતશની સાથે રત્ન, ફરે ફળ ના મળે.”

મૂરખને રીખ કેવા, જ્ઞાની જાદુ સમ કરે,
તોય તેથી મુરખની, મુરખતા ના રજે;
સતિ સદગુણી સદા, સખણીને રીખ આપે,
તોય સતી તણી, યોગમાંએ ન કદી ભણે;
ઠાવને ભારતના, વીર તણી વાલો કહે,

તોય તેની કાપરતા, કદી પશુ ન ચળે;
 કહે જયસંગ એમ, જગતમાં જોયું લુએ,
 પાથરની સાથે રત્ન, દુઃખે ફળ ના મળે. ॥ ૬૦ ॥

“ચાર તણી માતા, પેશી કોઠી માંહી રહે છે.”

ભરીજન બાર કંમં, કરતાં હુંડણુ હોય,
 ત્યારે તેનાં કુટુંબીઓ, ગુપ્ત બડબડે છે;
 લુવારી લુવાર ખેડવામાં, ધન હાર્યો હોય,
 ત્યારે માત્ર પિતા ગુપ્ત, પરતાવામાં પડે છે;
 સતિ તણે પતિ પૂરે, પતિત ધએસો હોય,
 ત્યારે સતિ છાનીમાની મનમાં બબડે છે;
 કહે જયસંગ એમ, જગતમાં જોયું લુએ,
 ચાર તણી માતા, પેશી કોઠીમાંહી રહે છે. ॥ ૬૧ ॥

“બાહ્યુ બહાર પડે અને રાધેયુ વરે પડે.”

પાંચ સાત મનુષ્યના મડળમાં બેશી બકે,
 તો તે બકપાઠ થકી બાહ્યન ચાકે ચડે;
 કોરડમાં કાવદાથી, વિરૂદ્ધની વાત કરે,
 તો તે વાત થકી તેને, સીર કૃતિમાં જડે
 બ્યારહારની વાતમા બે, વધારીને વાત કરે,
 તો તે વધારાની વાત, અતે એને બહુ નડે,
 કહે જયસંગ એમ જગતમાં જોયું લુએ,
 બાહ્યુ બહાર પડે અને રાધેયુ વરે પડે. ॥ ૬૨ ॥

ન બાહ્યમાં નવ ગુણ સમાવ રહેલા છે.”

પારખી પચાત થતી દોષ, તેમાં છાનામાના,

બેરી સાર શાખા થડી, સ્વાર્સ સૌ સંધેલા છે;
રાજ કાજ તણી ખરપટ, માંહી બેઠ્યા વિના,
મુઝે મારે બેરી રહ્યે, મુખી સૌ યગેલા છે;
વાંક લેધ ઉપરી જગતદાર ખીજે ત્યારે,
સાંન રહે નોકર તે, દાનીધી રહેલા છે;
કહે જયસગ એમ, જગતમાં લેધ જુઓ,
ન બોલ્યામાં નવ મુજ, સમાધ રહેલા છે. ॥ ૬૩ ॥

“કુવારી કન્યાનાં કેહી અર્થ નાજિએર છે.”

નરવો જે મામ કે ગિરાસ વેચવાનો હોય,
તો તો તેના લેવા વાળા, પજા ઘેર ઘેર છે;
મોદાગર તણે ઘેર, તાલે માલ વેચવાનો.
લેવ તેના લેવા વાળા, આદુન ચોમેર છે;
ચાકરીને ઘેર તાજ, કાગીના તૈયાર હોય,
તોતો તેના ખરીદીઆ, લેતાં કેર કેર છે;
કહે જયસગ એમ, જગતમાં લેધ જુઓ,
કુવારી કન્યાનાં કેહી અર્થ નાજિએર છે. ॥ ૬૪ ॥

“માંદને હાથ મળી, કેરલી પડી રહે?,”

જુઆરીના હાથમાં દૈ લક્ષ દ્રવ્ય આપ્યું હોય,
તો તે દ્રવ્ય તેને હાથ, ક્યાં મુઘી રહી સકે?
ચેલી નારી હોય તેને, ઉઠેરવા બાજ આપિ;
તો તે બાજ સાજુ તાજુ, ક્યાં મુઘી રહી સકે?
રાજની સમામ રાજ હીવાનાને હાથ આવે,
તો તે રાજ સસામન, ક્યાં મુઘી સખી સકે?
કહે જયસગ એમ, જગતમાં લેધ જુઓ,
માંદને હાથ મળી, કેરલી પડી રહે? ॥ ૬૫ ॥

~~~~~

“હું સ તજી સાથે, હાડીયાને રદ્દયે ના બને.

મદ્યુભી રવામા તજી, સેવા માંહે રાખજીને,
રાખવાથી રાગ નવ, આવે એક મેકને.
મંમારથી વિરજ થઇને, સાંન થયા હોય,
તેની સાથે મેજ નવ, આવતો મડાંધને;
સાજા મરદાર તજી. દલ્લુરમાં લખાડીને,
રદ્દયા મકી રાગ નવ, આવે અન્યો અન્યને;
કહે જયસમ એમ, જનનમાં લેઇ જુઓ,
હું સ તજી સાથે હાડીયાને, રદ્દે ના બને. ॥ ૬૧ ॥

“મારે તેની તરવાર છતે તેનું રાજ છે.”

અવનીમાં કિલ્લમાં સાવનની ધોર નથી,
પણ ધન કર નેનો, પાતાનો એ સાજ છે;
જનનમાં વિધાનો ભગત જુગ બરેસો છે,
પણ ભમ કરી, કી નવારને એ કાજ છે;
દુનિઆમાં નવાન મજાના ખોગક થયા,
પણ ધન મગવીન ખાવ અને ખાજ છે;
કહે જયસ ન એમ, જનનમાં લેઇ જુઓ
મારે તેની તરવાર, છતે તેનું રાજ છે. ॥ ૬૨ ॥

“પત્થના નામે બેરહી સમુદ્ર તળપના.”

અરની મુરની ખાવ, માડીને જે ગિજ સાથે,
તેના મકી જરજર, કહી ઉતરાવના;
દુનુપથી બરેસો જે રોજ ન લોજ મરદ,
તેનો સ ન કર તેથી મુખવ થવાવના;
અનેક મડેથી અવ થનેડને અમેમર,

દશેએ તો તેથી પછી, કામમાં લેવાયેનાં;
હરે વ્યસંગ એમ, જગતમાં જોઈ લુઓ,
પાપરના નામે બિચી, સમુદ્ર તરણના ॥ ૬૮ ॥

“પાન ચાવી લાગાચાંચે, મુખ સ્થાપ ચાવે છે.”

કામ પરમતરનાં, પ્રથમ કૃત્રીને પછી,
કૃતતાનાં કામ કહે, કલકે જમાવે છે;
સારી રીતે સાચવીને, શીજવન પાંચુ હોય,
પણ પછી વંદરાથી, છાદ તો ચવાય છે;
નિમજ્જલાન પને, નોકરી કરેલી હોય,
પણ પછી દાનત, જગાડે પને જાય છે;
હરે વ્યસંગ એમ, જગતમાં જોઈ લુઓ,
પાન ચાવી લાગાચાંચે, મુખ સ્થાપ ચાવે છે. ॥ ૬૯ ॥

“સાપ પણ કુદવારો, સંખે મુખી ચાવે છે.”

સંધારમાં સાંત જુલે, સંખી રસા હોય લેને,
ઉપરથી તપાગુલે, મુખ સમજાય છે;
અંતરમાં દયા ભાવ, રાખીને નાકર પર,
ઉપરથી દાખ રાખે, લાલ તો પમાય છે;
પ્રેમતા ઉપર ઘણા, પ્રેમ હોય અંતરમાં,
તોય હોય અંકુસ દો કનેદ સચવાય છે;
હરે વ્યસંગ એમ, જગતમાં જોઈ લુઓ,
સાપ પણ કુદવારો, સંખે મુખી ચાવે છે. ॥ ૧૦૦ ॥

“સોનું પણ ગ્રેડ ચલાવ્યાથી સારું થાયતું.”

દવજમાં દવ વળી, પ્રતિમાની પુત્ર સારી,

થતી હોય તે તે પ્રતિમાનું માન ભાસવું;
 સ્વરેરા દિતેમ્બુ જન, હોય તેને સ્વરેશીએ,
 સમા ભરી માન આપે, ઔદાર્ય એ ઓપવું;
 માતપિતા તણું દેવ, પુત્ર પર પ્રતીક્ષા છે,
 તોય પુત્ર પુત્ર ભાવે, વરતે એ દીપવું;
 કહે જયસંગ એમ, જગતમાં એક જુઓ,
 સોનું પણ એર ચક્રાવ્યાથી સારું ચોભવું. ॥ ૧૦૧ ॥

“ ગધેડી ગંગામાં નાહય, તોય માય થાય નહ ”

થવન જે હોય તેહ, શુદ્ધ ચૈત્સર પામે,
 તોય તેહ હિંદુ તણી, હારમાં ગણાય ના;
 વેસ્થા નારી શુદ્ધ થવા, ચારે ધામ તીર્થ કરે,
 દોય તેહ સતિ તણા સમુદે પુનથના;
 દેરા કોહી હોય તેહ, દેરા દિતેમ્બુમાં ભળે,
 તેથી દેરા દિતેમ્બુ એ, કરીએ કથાથના;
 કહે જયસંગ એમ, જગતમાં એક જુઓ,
 ગધેડી ગંગામાં નાહય તોય માય થાય ના. ॥ ૧૦૨ ॥

“ દેવે હોય એવું સા, હોડે આવી જાય છે, ”

નદીના પ્રવાહ માહે, પાણીનું જે પૂર હોય,
 તે તે તેના તરંગો સૌ તેડે ઇત્રાય છે
 દેવતિના દૃષ્ટમાં પ્રેમ પૂર્વ ભર્યો હોય,
 ત્યારે તેહ નેત્ર દારે, બહાર ઉભરાય એ;
 આકારમાં જળનો, જમાવ ધણે દોય ત્યારે,
 જુદી રૂપે પૃથ્વીપર, પ્રસાદી પમાય છે,
 કહે જયસંગ એમ જગતમાં એક જુઓ;
 દેવે હોય એવું સા, હોડે આવી જાય છે. ॥ ૧૦૩ ॥

“ આજ હરે રીતથી એ, ધામ દિન સારૂ છે.”

આવકથી અધિક બે, ખર્ચ ઘર રાખો રહે,
તોએ તેનું ખર્ચ ધામ દિન નભનારૂ છે;
કુલજી મહેને બે, કુલ્ય તથા દામ કરે,
તો તે દામ દુઃસા દિને, પુરી પડનારૂ છે;
સામા સામી એક બીજા, દરથી જાહેત રાખે,
તો તે હેત ધામ દિને, નહી પડનારૂ છે;
હરે જપસંગ એમ, જગતમાં જોઇ જુએ,
આજ હરે રીતથી એ, ધામ દિન સારૂ છે. ॥ ૧૦૪ ॥

“ વાપ દોષ તેને, વડાપાંથી બહુ વીરૂરે.”

શૂરવીર દોષ તેને, પાખેથી પડારે;
તો પછી વાહ્યામ કરી, રજમાંદી મચરે;
દાતાર બે દોષ તેને, અધિક જો ઉરકેરે તો,
દાન દેવા મારે કરી, પાછી પાની ના કરે;
દોષ સ્વદેશાભિમાની, તેને સ્વદેશનું દિન,
કરવાને વડારે તે, રિલ થકી ના કરે;
હરે જપસંગ એમ, જગતમાં જોઇ જુએ,
વાપ દોષ તેને વડાપાંથી, બહુ વીરૂરે. ॥ ૧૦૫ ॥

“ કામનીએ લીધી દહ, કરી નથી યુક્તી.”

સિતાએ કનકનેઃ કુરંગ હજવાની દહ,
લીધી તે ન યુક્તી કરી, સમજું છતાં ચત્તી;
અરવસ્થામાં તણા રકતે, કેરા ચુલવાની દહ,
ગોપદીએ લીધી તે ના, તણ દમીલી મની;
રામ વનવાસ બધા એવી દહ કેરે બે,
પતિ પાસે લીધી તેને, પૂરી કરી રીકતી;

કહે જયસંગ એમ, જગતમાં જોઈ જુઓ,
કામનીએ સીધી હા, કદી નથી મુક્તી. ॥ ૧૦૬ ॥

“ સાપ પણ દરખાંહે, આંખે સીધાં માય છે.”

મેરા મેરા મઈ જહાર, અંધિક અધારા હોય,
પણ ઘેર આવે ત્યાં તો, પાંસરા દોરાય છે;
ચોર કે દગારા જુઓ, જહાર બહુ વાંકા ચાહે,
પણ પીતાના અખાડે, શાળા સમભવ છે;
અમલથી મરમાતા, રંધતમાં ઊંધા ચાહે,
પણ ઉપરીની પાસે, સિદ્ધાં એ જણાય છે;
કહે જયસંગ એમ, જગતમાં જો, જુઓ,
સાપ પણ દરખાંહે, આંખે સીધાં માય છે. ॥ ૧૦૭ ॥

‘ સમજને માગા ફેરવ્યાથી, યાજ માય છે.’

ધ્યાન ધરી ધર્મધર, તણ નામ રરવાને,
કાષ્ટ તજી માગા કેક, ફેરવવા સ્ત્રાવ છે;
કે વળી કોઠ કરી, કેલખા રૂદાક્ષ તજી,
માગા પરવાને મારે, હિમુક જણાય છે;
પણ કદી પ્રેમ કરી જ્ઞાન ધરી મુષેસીઆ,
મનદુઃ માગા વાંચે મલીનના બચ છે;
મારે જયસંગ એકમેને આડ મલકાની,
સમજને માગા ફેરવ્યાથી યાજ માય છે. ॥ ૧૦૮ ॥

માળા ૪ થી.

મનહરહંદ.

જેવું મન પરગ્રીધી, વિરંજા દમયાં દોષ,
વળી પરવસ્તુ ધંકી, નિરંજેદી જણાય છે;
દંભતાને દરવા એધડી દૂર રહી ગદા,
મત્સ્ય વદી દયાળુપદ્મમાં દીન ભય છે;
એક સાથે અદ્ભોનીશ, મન વસા રાખી રહે,
દુનિયાંના દોષ ધંકી, દરતો રેખાય છે;
કહે જયસગ એવા, એવા ગુણ હોય તેદ,

સંસારમાં સાથો સાથ, સધ સમજાય છે. ૫ ૧ ॥
માયા તણા મોહ ધંકી, મોહવશ થઈ જોદ,
સંકટપ વિઘટપ કરી. પાપ તણા ના કરે;
વળી વદવામાં રહી, ધર્મ ધંકી હીજુ ધંક;
રોપીત રેખાય એવાં, વેણ નવ ઉચરે;
વેમ વળી પાતાની ભતેથી પાતે ભભૂં જોડ,
રોપીત રેખાય એવાં, મૂલ્ય નવ આવરે;
કહે જયસગ એવી, રીતે ચાસે જગતમાં,

તો તે જ્ઞાની ગણાઈને, સ્વર્ગમાંહે સાંચરે. ૫ ૨ ॥
દરી તણે દોષ ચડવાથી લુઓ જગનમાં,
એટ પદ પામી રાખ, પુણ્યમાં એ ભજે છે;
ખાજ તણું નીર પહુ, ગણાય છે ગંદુ પહુ,
પવિત્ર ગણાય પૂર્ણ, ગંગામાં જે મળે છે;

તેમ વળી કેલીની કિમતની જે કાચ કળી,
સોનાના સંગમ થકી, મોના સાથે ઝળે છે;
કહે જયસંગ એમ, જગતમાં જોય જુઓ,
એક સંગતીથી સદા, એક દુષ્ટ મળે છે. ॥ ૩ ॥

પ્રાચીન સમયમાં જે, હિંદુઓના પૂર્વજો,
સમયને અનુસરી, રૂઢીઓ બાંધી હતી;
તેહ રૂઢીઓ તે સમે, હતી સૌને મુખદાષ,
પણ આજ પ્રતિકુળ, સમે એ સામી થતી;
માટે હવે સમયને, અનુસરી રૂઢીઓને,
મુધારવી ખટે તેને, મુધારો કરી કૃતી;
કહે જયસંગ એમ, આ સાર મુધારા થકી,
સારી રીતે સુખ પામી, પામશે રૂઢી રતી. ॥ ૪ ॥

અસહનો ઇતિહાસ, વાંચ્યાથી જણાયે જુઓ,
સીતા દ્રૌપદી એ આદી, સ્વયંવરથી વરી;
પછી શાને માટે તમે, બાળસત્ત કરી કરી,
જુની રૂઢીઓને શીર, કાપે રા ગેયે ભરી;
જુઓ ન્યારે થયાં મજ, જુવમી તુલક તખા,
ત્યારે કન્યા રક્ષણને માટે એ રૂઢી કરી;
કહે જયસંગ પણ સાતિનો સમય હવે,

આજે કેમ રીત એક, રાખી રહ્યા છે રૂઢી ॥ ૫ ॥

પુનર સમય તજો પ્રતિબંધ કરી બેઠા,
પણ મહાદત્તા તજો પ્રતિબંધ શું કર્યો ?
ઠેર ઠેર જોએ તો વિધવાઓ વહી જઈ,
બાળહત્યા કરવાનો, રાહ અતે આશરો,
એવાં એવાં પાપ અને, વિધવાના કાપ થકી
દેવ તજો કાપ શીર, પૂરેપૂરો ઉતર્યો;
કહે જયસંગ એક, કરતા પુનરસમ,
કરવાનો ધારો કેમ, તમને રૂઢી ઠેરો ॥ ૬ ॥

કહી કહી થાકે તોય, હકીકત હિંદુઓ કરી
દડ તણ પકડેલું, પૂજ નવ મુકતા;

લે લે રૂઠી ધાંધી આવે, તેને બાઝી બેઠી રહ્યા,
 પડે પછી દુઃખ લેખે, દુઃખમાં એ દુઃખના,
 એવા એ અભાગીયાર, વિચાર વિનાના તેને,
 રીખે રવા જતાં, સામા રાત્રુ પછાનિરંતા,
 કહે જયસંગ આવા, દિવાનાને ઢાઢીં પચ,
 મુંધારાના દુદીમાના, મન સૌં મિથ્યા નતાં ॥ ૭ ॥
 હાલ તજા હિંદુઓનાં હાલ ને હંવાલ જુઓ,
 લેા તો તમે તર્ક દિગ્બુદ્ધિમાં જની જશે,
 બાર હાથ તજો પાંસ, બારજોમાં ફેરે પંજ,
 ચેર વરે આવ્યે બુદ્ધાર, કાઠ બારે બાજશે,
 દુલજીય થકને એ, દુલેખાં ચકાવે પંજ,
 અતે ચકા દુલેતીને, કાળકે એ રેખશે,
 કહે જયસંગ એવા, હિંદુઓના હાલ જોડ,
 કહે કોઈ જ્ઞાની કદી, મનમાંદે રીઝશે? ॥ ૮ ॥
 વંત્ર સામે શિખ્યા હોય, એહ સદુ વંત્ર તણી,
 જુદા ગતી જાણી રાકે, બીજા નવ જાણતા,
 રાજતંત્ર તણી રીત, રાજના કાબેજ નર,
 હોય તે દુર્મિશ જુઓ, પ્રજા પ્રમાણતા,
 એવી રીતે અસહના, આવે તજા રૂપીઓના,
 ધમ તજા મન જધા, જ્ઞાનીઓ પીઠાણતા,
 કહે જયસંગ પજ, અર્ધજ્ઞ જન સદા,
 આવે ધમ અપજોડી, આપમત તાજતા ॥ ૯ ॥
 નિતિની નીમંગ નદી, ખલકમાં વહી રહી,
 તેમાં નાહી શુભીવલ, જ્ઞાની શુદ્ધ ધાય છે;
 મન હમ વાણી થકી, મેલ લે ચડેસો હોય,
 લેહ મેલ તેમાં નાહયે, નર પછ જાવ છે;
 આવા હપચારે વિજ, રહ્યા મનવાળા કદી,
 ગંગામાં જે નાહી તોએ, અશુદ્ધ જગ્યાય છે;
 કહે જયસંગ એમ, મૂળગત જાણ્યા વિના,
 તીર્થ સ્નાન કરે કહે, શુદ્ધ શુ' થવાય છે? ॥ ૧૦ ॥

દેહ પણ દયા ત્યજી, જેવી રીતે દીપે તેવા,
 ચંદનના લેપ થકી, કહી નવ દીપતા;
 કહે જયસંગ એમ, સંપત્તીના ઉપભોગ,
 ધર્મ ઉપભોગ જેવા, એટ નવ દીસતા ॥ ૧૮ ॥
 જેના ઉત્તમાં નપુલું, વૈરાગ્ય વાપરે હોય,
 તેહ વને વસે તોએ, દોષોત દખાય છે;
 આધી વ્યાધી ઉપાધીથી, અધિક વેરાજો હોય,
 એકાંતે એ સુવે તોએ, દુઃખથી દૂરાય છે;
 ધર્મ તજી અરા વિના, ધર્માચાર્ય મધ ફરે,
 પુત્રવ અધીક પણ, જાણે એ ભણાય છે;
 કહે જયમગ એમ, વરતુ વિના વેપ ધરે,
 તેા તે વેપ લભમણો, જરૂર લેખાય છે. ॥ ૧૯ ॥
 લેખનતુ ભેર જ્યારે, પુણ પણે વાપે ત્યારે,
 મનુષ્યતુ મન ચક્રગણે ચક્રી જાય છે;
 દ્રવ્ય પણ એવી રીતે, ઉછળતું આવે ત્યારે,
 મનુષ્યતુ મન બહુ, મદથી બરાય છે;
 અધિકાર પણ જ્યારે, પુલુંપણે આવે ત્યારે,
 બાકમોતું મન ઉન્મત બહુ જણાય છે,
 કહે જયસંગ એમ, અવિચારનો ભુઆળ,
 ચરે ત્યારે બ્રહ્મ થાક દુનિઆ દોરાય છે ॥ ૨૦ ॥
 ભાષાપી ભણું ક્ષેત્ર, ખેડવાને માટે ખુબ,
 ખેડત વિદ્વાન વગે, ખત મન રાખશે;
 ખત રાખી ખેડી ખેડી, ફળદુપ કરવાને,
 અપકાપી વૃક્ષો સદા, કામ કામ વાવશે;
 વાવેલાં એ વૃક્ષ પહી, પુણ પ્રકુલિત થાક,
 કચ્છીત અધિક ફળ, અહોનિશ આપશે;
 કહે જયસંગ એમ, પ્રયત્ન ક્યાંથી પહી,
 સુખરૂપે સદા ભાવા ભુમિને ખિવાવશે. ॥ ૨૧ ॥
 ધ્યાન જે સિકારી હેાય તેને પેટપૂર અન્ન,
 ખાવા આપી તોષ તેની, નજરે સિકારમાં;

હાંચીયા અમંજદાર, પૂરણ પગાર મજે,
તોય હાંચ સેવા માર, પડેલે વિચારમાં,
બખ્દારમાં ચિત્ત બેનું, વિશેષ વગેરું દોષ,
વેદ સંત સેવે તેજી, ચિત્ત તે બ્યગ્દારમાં;
કહે જયસંગ એમ, આજ્ઞા પડેલી બિહ:

દયાપ દયાથી નવ, રજે દેણ વારમાં, ॥ ૨૨ ॥

નાણા વિના મોટા રાવ, રાજાને પડિત પણ,
રાજા થય સંકારમાં, સદા સપાળા છે;
રેર આવે રાજાં ત્યારે, ધાળાવાળા ફરી કરી,
નાણા માટે ફરે પણ, નાણાં તો સંતાળાં છે;
નાણાં વિના આજ્ઞાં ખીણાં વેલવ છુંડાળા જાણ,
ઐયકાં વા આતી ધઈ, તેજ સે દરાણાં છે;
કહે જયસંગ એમ, આજ્ઞાસથી દિવં તણાં,

અવિખ્યતાં બહાં મુજ, મુજથી અવાજાં છે, ॥ ૨૩ ॥

કેક મોટા કેક પતિ, કુબેર બંદારી ધણ,
તોય વેદની વખા તો, વખા કદી ના ધડ;
કેક મોટા અકૃતિ, રાજન બનીને બેા,
તોય રાજ વૃદ્ધી તણી, ઉરમાં આશા રહી;
કેક મોટા હાકેમની, વીર હાક વાગી રહી,
તોય મહાવીર થવા, વૃત્તી તો રારી જઈ;
કહે જયસંગ એમ, અધિક અધિક મજે,

લેવ પણ મનુષ્યની; સોબકૃતિ ના મણ. ॥ ૨૪ ॥

મનુષ્યમાં જેને માંધે, બ્યગ્દારને ભાર પળે,
તેને રીર અસારમાં, સંકટ હીસે ધણ;
કારણ કે જેના દાષ, ધણાં મળાં ગમ લેાપ,
જેને ધણી ભવ તણી, તડેલે ચિદમણ
અદોનિશ ચિત્તમાંહે, ચિત્તવન આણુ રહે,
૧૨૧૨ તણી ખીણનાં સેવાં આવાસણાં;

કહે જયસંગ એમ, આગેવાને માટે સજ,

જાને દયાથી તણાં મુજાં હીસે બારણાં. ॥ ૨૫ ॥

ખરી ખુબી ખસકમાં, અનુભવે ઓળખાતી

અનુભવ વિના જન, જગમાં ડગાય છે,

દુનિયાનો રંગ જેવો દ્રષ્ટીએ, દેખાય તેવો,

અંદરથી જેવા જતાં, ઉત્તરે જણાય છે;

ઉપરથી ટાપટીપ, બોલવાની બાહુશીને,

અદર તો અપેર, અધિક ત્યાં, દેખાય છે;

કહે જયસંગ એમ, બીન અનુભવી જન,

ખસકની ખુબી થકી અધિક અભય છે.

॥ ૧૬ ॥

હરેક મરદ કે માનુનીને; અહિં સા તણે,

ધર્મ પાળવાનો તે સામાન્ય ધર્મ જાણવો;

ધણી હરકોઈ જન, પોતાના મુસબ્બમાં,

આને તેને ચિંતવ્યા, પૂરજ પિઠાજીવો;

એહ પિઠાજીવા મારે, વિવેક બતાવવાનો,

ધર્મ ધરવો તે ધર્મ, વિશેષ પ્રમાણવો;

કહે જયસંગ પણ, અંત સુધી દંપતિમાં,

પરસ્પર પ્રેમ છે તે, ધર્મ ધર્મ જાણવો.

॥ ૨૭ ॥

રાજમાં ઉચ્છેશ કે અધર, જે જણાય તેનો,

જરા અપજરા પરધાનને જણાય છે;

દેરા તણે ઉદય કે અસ્ત જે જણાય તેમાં,

દોષ કે અદોષ આગેવાનનો મળાય છે;

કૂઠ બમા કસેરા કે, મુસપ સમભય તેમા,

વાક કે અવાક મુખ્ય તણેજ મનાય છે;

કહે જયસંગ એમ, આગેવાન તણે રીર

જરા અપજરા તણે, ટોપલો મુકાય છે.

॥ ૩૬ ॥

સ્નાયવરે પરાય, સાચવીને રહે તેહ,

દુનિયાની જત્રોસીએ, બહુ વખણાય છે

પણ પોતે પોતાનો જે સ્વાયં સાચવે ॥ તેહ,

અતે એથી નષ્ટ થઈ, અધિક નિદાય છે;

એકસ પેઠામાં એવા અનુજ વર્ણ છે કે,

જેહ અનુજુધી એ પુરજ પીઠાય છે;

હશે જયસંગ એમ, સ્વામીને પસાર્ય,
 સાચીને સાચીવાળી, સાચી સાચી લેવાય છે ॥ ૨૬ ॥
 સારી પાણી સારી, બાંધે પ્રેમવેલી હોય,
 નેદ પાંડુ વરે ત્યારે, જુદું જાણાય છે;
 પડિત જે અહોભીષ, ખાદી વાળી, વરે છે તે,
 કુવેળ હારે તો જુદું જાણાય બંધાય છે;
 પ્રમદિત પ્રાપ્ત જે, પ્રમદિતપણે વર,
 બન્યાય એ હમરે તો, કુદ સાં કાપાય છે;
 હશે જયસંગ એમ, કુણ્ડો મુકે છે ત્યારે,
 કાંતો દીન કાંતો કાંતો, મરજી મનાય છે ॥ ૨૭ ॥
 જાણની જાણપી, કાપર ઘણે કાંઈ,
 સાધુ બનશે તો તેથી સ્વામી નહીં સાધ્યે;
 કપતી જે અન્યાયન્ય, વિષમ સ્વભાવ વરે,
 અત્યાં રહે તો તેથી, પ્રેમ નહીં પામ્યે;
 કસેરા મરી કાંઈ જે, એકાંતમાં વાસ કરે,
 તોય તેનું ભિત કહી, એથી સિમર ના થયે;
 હશે જયસંગ એમ, કાંઈની કાંઈ થકી,
 દૂર થયે દુનિયામાં, સાચી નહિં લેખયે ॥ ૨૮ ॥
 સામાસામી પૂરજી બધાં, દોષ પ્રતિષ્ઠિત મળે,
 ત્યાં નિર્ગત પહે કહી, ખાસે વસવું નહીં;
 કારણ કે કોઈ દીન, જે થકી નચિંતપણે,
 સુખમાં મુકાય નહીં, સત્તુ સમીપ રહી;
 સુખો એટલે નામ તજી, વાદ્યની ખાસે જઈ,
 સુખ થકી નચિંતે શું, નિંદ આવશે તહીં !
 મારે જયસંગ હશે, પ્રમદ સત્તુથી સદા,
 દૂર નહિં વસવામાં, રજું સુખ છે સહી ॥ ૨૯ ॥
 દોષ બહુ જુદિવંત, તોય પણ તેને સદા,
 નશીમતા મોમ પરમાણે મન મળે છે;
 ભૂતકાળે ઉદોગની, ખેડ લેવી ખેડી હોય,
 તે પ્રમાણે જાણ્યામાં, નશીમ તો કળે છે;

આગળ કે હાથમાં બે સદુદ્યોગ કર્યો હોય,
તો તે રૂઝી કરમની, રેખામાં બે બળે છે;
કહે જયમગ એમ, જેવું બીજા વાવ્યું હોય;
તેવું રૂઝા આખવાનો, સખા આવી મળે છે. ॥ ૩

રૂક્ષીન મનુષ્ય સાથે, મોખત કર્યાંથી સદા,
રૂક્ષીનપણાના ગુણ, મદુણ કરાય છે;
પડિતની સથે પૂર્ણ, પ્રિતિ કરવાથી બુદ્ધિ,
હાર અનુભવ તજા, લેડથી ભગમ છે;
તેમ વળી જ્ઞાતી સાથે, સખ મખવાથી સદા,
કૃપેશ તજા નારા ઘણું, સાંનિ ઉત્તરાય છે;
માટે કહે જયમગ, એવી રીતે આપવાથી,
મેઠ રળી સાતિ તણ સુખ સમગલ છે. ॥ ૩૪ ॥

પ્રપચી પ્રુકય સાથે, પ્રપચથી વાત કરી,
રપવતા પિય વડે વગ કરી જાણવેડ;
નમા ૧૪ પૂરતની, સાથે પ્રમાણિક પણે,
ચાલી નને પ્રમાણિક, પલાથી પિછાળવેડ;
ખરી રીત અભિમાની મનુષ્યને ખાન આપી,
વશ કરવાન માટે અધિક વખાનુવેડ;
કેડ જયમગ ૧ અમ વગ કરવાને માટે,
જ્યાં જરા જા ૧ તરા, ગુણ પરમાણવેડ. ॥ ૩૫ ॥

મમાનમા સારી રીત, મિશ્રણ વેરાને માટે,
મામગ બે માધિઅ તો મામક તો વેડ છે;
કમલ કે વેડ તમા વેડમાથી અનુભવ
મ ૧ અમા મીઠા થવી મજાવરા ફેડ છે,
રવી ગુણ વચ્ચારવડ, કવમા મ ૧ જે જ્ઞાન
અમા જ્ઞાન મ ૧૨૫૧ વચ્ચાર કર્યો છે;
કહે જયમગ એમ, કોડ તજા વેડ છે એ,
સિદ્ધિ વેર ન માટે, સિદ્ધિને વેડ છે. ॥ ૩૬ ॥
જમનમા જને રીત આપુન અધિક આપે,
અદુ અનુભવ વડા અપા પાપ છે;

મનુષ્યનાં મન એવું, મારખી પુરુષ સહે,
અંતરના એક બધા, એનાથી જગાય છે;
લગતના રંગ તણી, છુટી છુટી પ્રતિમાની,
આવેલુ જ, છાપ એના ઉપર કયાય છે;
કહે જયસંગ એમ સંસારમાં સકરની.

સાથે સદુ મનુષ્યને, જ્ઞાન પ્રજ્ઞ પાદ છે, ૫૩૩ ॥
દુનિયામાં લાઠા જન, પોતાના અવિધ્ય તણે,
કોઈ બધાં ચાલનાં ચિંદાથી બંધી જાય છે;
પોતાની નિતિ રીતીને, છુટી લેવી કોણ તેથી,
અવિધ્યની ગતિ સદુ, કહેજે સમજાય છે;
વળી ફળ ફૂલ છે, સંતતીના, છુટ જાય,
ઉપરથી અવિધ્યની, વાંછી, સાંધાય છે;
કહે જયસંગ એમ, લાઠા જન કોણ તેની,
કહિએ ચિહ્નિતસાથી, અવિધ્ય રૂપાય છે. ૫૩૪ ॥

માનુનિના માદમાં જે, મરત માદાય મદી,
સાથે એક સંસારમાં, રાત્રીર જાયવે;
સંકરમાં સદા, સપાડાયે, દોષ તેદ જતાં,
ધીરજ વરે તે વીર પુરુષ પ્રમાણવે;
શીરપર મુખ ફૂળ આવ્યે, બન રધીર રહે,
તે સદનરીજ સદા, પ્રજ્ઞ પીછાવે;
કહે જયસંગ એમ, અવધાસી ગજાવા મારે,
ફરતી રચનાથી મરત ઉર આવેવે. ૫૩૫ ॥

લેબનમાં વન અને, આંધુખ ઉપર જેદ,
આધાર ન રાખે તેદ, સાવધ સદાય છે;
ચરકેપકારીપણ, રાખીને પડેપકાર,
કરેછે તે રક તણે રાજન ગજાય છે;
દરેક પોતાની ચીજ, મકી જે બીજને કાંઈ,
બકીસ આપે છે એદ, સીમંત કયાય છે;
કહે જયસંગ એવું, સજ્જનોની સંસારમાં,
લેવા લતાં ખોટ પ્રજ્ઞી, જરૂર જણાય છે. ૫૩૬ ॥

દુકાળમાં અન્ન વળી, તાજામાં અન્ન મળ્યું,
 મુકાળે મળ્યું તો તેહ, પછી છે નામનું.
 યોમાસામાં વસવાને, માર મર મળ્યું નહી,
 યોમાસુ વિત્તે મળ્યું તો, તે શુ વિસરામનું.
 જોખનમાં લગનને મારે લુવતી ન મળી,
 પછી વૃદ્ધપણે મળી, તો તે લગ્ન નામનું,
 કહે જયસમ એમ, વસ્તુ સમે મળે નહીં,
 સમે ગમે મળે તો તે, કહે શુ છે નામનું ? ॥ ૪૧ ॥

જગતમાં જાણે છે, અજાણ તણે વર્ગ પડ્યે,
 છત્રી જરૂર જોની, ફાંદે ગણાય છે;
 મુવાસીત થઈનું, વૃક્ષ કઠીયારા વસ,
 પડવાથી ઇંધણમાં, વૃથા જળી જાય છે;
 સદ્ગુણી સતી પતિ, પતિતને પાને પડી,
 ધ્યાતાપ કરી કરી, કળાદીજ થાય છે;
 કહે જયસમ એમ, પરિક્ષા વિના સદા,
 ઉમડાં સૌ રત્ન પજ, કાચમાં લેખાય છે. ॥ ૪૨ ॥

રાત્રી રીરિ મગનના તારા જોડ્યા એ હોય,
 પળ દેવ પાસરો તો, વાત વાંકો ના વળે;
 મારે જાણુ અગ્નિતણી, લાઈ લાગી રહી હોય,
 પળ પ્રભુ પાસરો તો, વચમાએ ના જળે,
 પાડવોને બાળવાને, લાખામદ રથો હોતો,
 પળ પ્રભુ આતુજે લુચ્ચ પાંડુ એ પળે;
 કહે જયસમ એમ, દેવ તણી દૂપા મડી,
 મોડા મોડા સરો સૌ, રીરથી રહેલે રળે. ॥ ૪૩ ॥

એના દીક્ષમા ન હોય, દેવ તણે કાઠ કર,
 તેને રવા તણી વાત, કથરાથી શુ થયો ?
 નાત જાત અને લોકના એ સાજ તણે બોલે,
 તેને વિવેકની વાત દીધેલી, વૃથા જયો;
 વહેલી વામાને સતી, તજા મુલાવો મરિચ;
 તેને મુઠ્ઠી મરિચને, દહાડી એ ખીજયો,

હરે જયસંગ એમ, લેને લેની અડચી તે,
પાન કરવાથી તેના, દુઃખમાં ના ફરી. ॥ ૪૪ ॥

મુખ પુરખને કુવા નારી, ખગે ત્યારે,
હરે કેમ કરી મુખી, સંસારમાં ચાલે એ;
આણી સતી હોય તેને, પતિ એ પતિત મને,
હરે કેમ કરી પછી? પતિ મુખ પડાય એ;
ફરી રીનમાનવાળો, કુઠંગના વગે હોય,
પછ કુટી સંતતી તે, કેમ વખણાય એ.

હરે જયસંગ એમ, શાસ અને નરસાના,
મખંધમાં ચાસ સદાનિસ્તેજ ગણાય એ. ॥ ૪૫ ॥

પતંગ રીપક નળી, જ્યોત એક માદ પાત્રી
અંબડને હી એમાં, પરી પોતે મરે છે;
જમર કમળ તણા, સુમરથી ધાદ પાત્રી,
કમળમાં બેસી પ્રાણ, બીઠતાં એ હરે છે;
માસ રસનાનો રસ, લેવા મારે કલેકને,
ખાવા જતાં અઢેલી મળીને માત રે છે;
હરે જયસંગ એમ, પ્રેમ વેસાં હોય એક,
પ્રેમ વરા પડી પજ, હાનીમાં ઉતરે છે. ॥ ૪૬ ॥

રેતાળ મુસકે માંડવાડમાં એ વૃષ્ટી ચાલ,
તો તે વૃષ્ટી લેવા જતાં, મદુળ ગણાય છે;
પાંચ સાન દિવસની, સાંપજ ધએસી હોય,
એને અસ રેવું એ તે, ઉત્તમ મનાય છે;
દુઃખી ને હરીદ એક, દાન એ રવાય તેહ,
દાન ફળદાન ધણું જગમાં જણાય છે;
હરે જયસંગ એમ, લેને લે લે દુઃખ હોય,
તેહ દુઃખ યાજુ એ, દાનમાં કંવાય છે. ॥ ૪૭ ॥

સમુદ્રમાં જળ જ્યાં, બગેલું પરિપૂર્ણ હોય,
તહાં મેલ વૃષ્ટી યકી, લાભ શું લેવાય છે?
જમીને લે તૃપ્ત થઇ, ઓઠકાર ખાતો હોય,
લોજન રવાઘી એને, સતોષ સો થાય છે !

જેની પામે ધન ધાન્ય, અંદાર કરેલા હોય,
તેને દાન કેવા થકી, દાન વૃથા જાય છે
કહે જયશંક એમ, જેને જેની જૂજ નથી,
તેને તેદ દીધા થકી, દીધેલું જોવાય છે. ॥ ૪૮ ॥

દુર્ગંનને અકુરમાં, ગુપ્ત વાત કહી હોય
પર તેદ બહાર જાણ, રૂપમાં જોતલ છે;
જ્યામાં કિચિત તેમ, નાંખેલુ જે હોય તેદ
જોવા જોતામાં એ જગા, જ્યામાં ફેલાય છે;
મજ એ, દુષમાં એ, યોર છાશ નાખી હોય,
તો તે યોર છાશ, જ્યા દુષમાં જોવાય છે;
કહે જયશંક એમ, પાત્રને જે દાન રેલુ,
તેદ દાન થાકુ તોલે અનિષ્ઠ અંકાય છે. ॥ ૪૯ ॥

આટ્ટાનીશ ગળી કાઢી, ધન લેલું કહી કહી.
પેદ કરી જાણુ તેને છંબો ન પ્રમાણવો;
કાંચુ કે કામડાંને, નીચ ગરબવ પાન,
પાતાનુ બરે છે પેદ, બોરતો યે આખવો;
તન મન ધન ધી પગ પ્રિયકાં કરી
છાન ન નાખવુ તેને, છંબો મુ વખાણવો;
કે, જયશંક એમ, જેના આગ્રહથી ધન
જન છન જનતમાં કોદ છંબો જાણો. ॥ ૫૦ ॥
નકીચન દાન માન, દીધાથી કે નુષકાન,
કેવાથી તેનુ મન નીચરે કે ખીચે;
વળી મુજ દુખ જુઓ દીધા થકી કેલ લલ,
જ્યા ની જા નીધી, આપને નિદાલ્યે,
વધી અસી ગીત જાનુ જુ, કેવાથી પગ,
આજાન દી ગીત, અદાનામ ને જામે;
કે જયશંક એમ, જાનુ કરી કામડાંની,
જુલો ની નામ નજ દેવા થકી હોય. ॥ ૫૧ ॥

જેને જાણી પ્રાણ દે ન રે દેહની નથી
જાણી છે જાણ, જાણી છે દેહ

પારદી પુલ પાતને, આમ ચવાની તો નથી,
 તેમ છતાં તેદ દરવા વિનંદે ફરે છે.
 પારદાનો વિજય, પાતાથી નહિ સ્વીકૃત થાય,
 એમ જણાવે છતાં વૃથા, ફેર ઉર પડે છે;
 કહે જયશામ એમ, બને નહિ હાથ પલ્લ,
 સુદી ભાવનાથી મૂળે, યાચે યોગ્ય હરે છે. ॥ ૫૨ ॥
 મનુષ્ય લે મરોમત, મંદને કહેલો હોય,
 તેદ ગમે તેવાં હશે, કૃત્યથી ને હરે છે;
 વિષયમાં માફ પામી, મુખપલ્લ પામે છે લે,
 તેદ નિતિ અનિનિતે, હરમાં ક્યાં પડે છે;
 વળી લેતુ નિજ મનસળી, વળા હોય તેદ,
 માન અપમાન મુદી, ફાવતું હરે છે;
 કહે જયશામ એમ, આપ રોષ એવામાં તેદ,
 આંખજાની માફક સે, અંધ ધઈ ફરે છે. ॥ ૫૩ ॥
 મજતજી રાજામાં લે, મજનો ભરગો હોય,
 તેદ સર્વ મજતજી, મુખપતિ થાય છે;
 વગામાં સિંદ સર્વ, પશુનો પતિ ગળાય,
 પશુ હોય વિદ્યામુ તે, પશુથી વિદાય છે;
 જંગલમાં વસનારી, જંગલી અનાર ભાત,
 બળવંત વિદ્યામુને, વસનો જળાય છે;
 કહે જયશામ એમ, વિદ્યામુ લે મેજવે તે,
 સુદીમાં સંપત તણું, મૂળ સમમય છે. ॥ ૫૪ ॥
 અંતર ઉપાધીતજી, અગ્નિ થકી કુખવાય,
 તકે અને ચિત્તાંના, કુસથી છવાય છે;
 ત્યારે તેમાં મનુષ્યને, મુઠ્ઠા હાંત પડે નહીં,
 અદ્વિધી મુમ થઈ, અથ ચે જવાય છે;
 પશુ તેવે સમે તેમાં, વ્યાસનાં કીરણ તણે,
 દિવેશ લે હોય તો તે, જામન થવાય છે;
 કહે જયશામ એમ, મુકરના સમુદ્રમાં,
 અ.સારથી નાચ થકી, પાદે ઉતરણ છે. ॥ ૫૫ ॥

સરિતાનું જળ લુએદ અમૃત સમાન મીકું,
 ખજ તેજ સમુદ્રમાં, મળ્યે ખાર યાવ છે;
 મધુર રસે બરેલી, લના હોય મધુર તે,
 વિષ વૃક્ષે વિઠાયાયો વિપારી વર્તાય છે;
 સંચારમાં રાગમાઓનાં, ચિત્ત નિજપતિ તજા,
 સદવાસે તેના ચિત્તમમ, સમજાય છે;
 કહે જયરાગ એમ, જાળધી વેદાના મુજ,
 સદવાસે રાવે તજા, ઉરમાં સમાવ છે. ॥ ૫૧ ॥

પુત્ર હોય તેને પિતા, સા. સારી રીખ રઈ,
 મુખારમે ચાલવાની, સૂચના બતાવે છે;
 પ્રવાન પ્રરૂપ હોય, તેને વૃદ્ધ પુરવો સેદ,
 સમાગમે સારી વાત, સંતે સમજાયે છે;
 તારીને પાતાનો તાપ, તેજ કરીને હમિરાં,
 મુખે.૫ આપીને સૂવત્તને ચલાવે છે;
 કહે જયરાગ એમ, જેને જે જે બાપ આપ,
 તેને તે તે મુજ તુલ્ય, થયે તો મળાયે છે. ॥ ૫૨ ॥

હનિશ્વરરાજ વિષમિત્રને વચન આપી,
 વેળુ માનવાળી તાથે ભીખારી બની મરો,
 અપોત્તમા નમને રાગચાલિયેક થવા દાણે,
 જનવાગ નગરનો દુકમ તો ત્યા થયો;
 જગી ઉગડાડ તણા, ઓડવડ માલમે તે,
 અતિષેક મને ઓડએક, એ ખારો પડયો;
 કહે જયરાગ એમ, મરી પડી જીવજ્યવની,
 મતી કેવી થયે તેણા, પાર કેળે ના જડયો. ॥ ૫૩ ॥

કંચરની હઠ્ઠા જેને, અનુકુળ હોય એક,
 અર્નાકન છતાં સદા, સુન્દરિન થાય છે;
 પત્ર જેને કંચરની, હઠ્ઠા અનુકુળ નથી,
 મુન્દરિન છતાં તેને, નાગ જન જાય છે.
 કાન્ડ કે રવમા ત્યારેજ જરુ જરુ છે તે,
 જેને રી સમવેદ્ય મલ્યા રમાય છે.

મહે જયસંગ એમ, હંચરની હંચાં સદા,
 પૂર્ણ પરિભ્રમણી, જોતાં તે જગાવ છે. ॥ ૫૬ ॥
 હંચરની હંચાં યદી, રાહ હોય તેહ રાખ,
 યદી રાજ કરે છે ને, સોજે રહે ધોવ છે;
 પનવંત હોય તેહ, નિર્ધન થઈને ફરે,
 નિર્ધન જે હોય તેહ, ધની યદી અંચ છે;
 સાધનવાળાં સર્વે, સાધન અમૂળ અંચ;
 અને સ્વરૂપ સાધની સૈા સમૂળ હમાવ છે;
 મહે જયસંગ એમ, હંચરની હંચાં સદા,
 પૂર્ણ પરિભ્રમણી, જોતાં સંભળવ છે. ॥ ૫૭ ॥
 મિત્રાર હોયો હોલી પૂમપર નિઠાં દનાં,
 તેવામાં ત્યાં તમે પારધીએ બાળ સાંધુ છે;
 અને વળી રીર પર, સીંચાણે ફરે છે ફેર,
 લાગ આંખે લેવા ખરે, પ્યાન તેમાં લાગ્યું છે.
 પજુ દેવ હંચાંએ ત્યાં, પારધીને નામ દરેયો,
 જેથી લેવે પારે પતુખથી બાલુ પુલક છે;
 મહે જયસંગ જેથી, સિંચાણે દવાયો નર્ત,
 અને હોયો હોલી બધ્યાં, કેવ ખાડું ધણુ છે. ॥ ૫૮ ॥
 જમતમાં જેદ ધણે, મિંતાનુર હોય તેહ,
 સુખરૂપે નિંદા અને, મુખ પામશે નહોં;
 વળી એદ રસાયણમાં, અધિક આતુર હોય,
 તેને યજ્ઞ કે સ્વજન, જગ્યા નથી આદોં;
 તેમ વળી કામાતુર, સ્વ લગ્ન હિંમ્ન લાગ્યું,
 સુધાતુર યત બળ, લેવ દિલુ છે સહી;
 મહે જયસંગ એમ, એક દારે ચિત્ત સંખે,
 બીલું નવ સુએ દાંતુ, ચાફ પજુ કહી. ॥ ૫૯ ॥
 સ્વાધીયાં મનુષ્યને, સંગ કરવાથી સદા,
 ભાલુ નહોં પજુ દાંતુ, સ્વ સમજાવ છે;
 ત્યારે ત્યારે સ્વ પડે, ત્યારે ત્યારે સ્વ પર,
 ફરી ફરી સ્વારથ પેનાનો સાથી યાવ છે;

મયા મોડી મેઘ તણી, પ્રાણીએને પાપનારી,
 પુનઃ પ્રતાપનાળી મુખીમાં મુખાય છે
 મેઘ (૧) વૃષ્ટી થકી ખાનપાન ગ્સ સહુ,
 રૂરી રીતે જગતમા મળતાં જણાય છે
 જ્ઞાનક સાધન બીજા, એ વિના ॥ વૃથા બધાં,
 વૃજીતજી દ્રષ્ટી વિના સુખી સૌ હજાય છે
 કહે જયસગ અમ સુદર શોભાયમાન
 સુખી તખી રચના સૌ એનાયો મળાય છે. ॥ ૭૧ ॥

જાળી તણા મુખમાથી જોગમ ખુશાવી લેન,
 જોગમાના મુખમા જે, જોર કની પર છે
 થરામ પ્રજાની પામ જુવમથી ૨૨ લેન,
 મો ૧ મગદારોને નનાજી ન્યાય કર છે
 ૬૦ ૧ દેના પડે મારે ધમ રૂઢ ભાગી પાડે
 પાડુ નાચ તમામાની દીપ બગવા ફરે
 કહે જયસગ અમ જ્ઞાની અનુભવી વિના
 અજ્ઞાનપણથી બીજા, ઉધી ગીતે આવરે ॥ ૭૨ ॥
 જરકશી તણા જામા પરીને ફરે છે જેહ,
 લેહ ખાદી તણા પેશાકને ન પિછાણતા
 મોરા મોરા મહેવમા જે, બિહોરખાનામાં બેસે,
 લેઆ કદી ગરીબનાં પર ન વખાણતા,
 મૃત પુષ સાધરની, મીઠાહ ને મિયા ખાય,
 લેહ બદી બાનદાને, ધાન્ય નવ ભજતા;
 જયસગ એમ, મિદાએ સૌ મેદાહથી,
 મોજ મમ્મ, તુમ્હ રૂપે માનતા ॥ ૭૩ ॥

પ્રેમની છે જગતમાં બવિહારી.
 મોઝા મર્મ પલ્લ એથી સૌ અજાય છે;
 માત તાત જાત અને, ભગનીને મદાય એથી,
 અધિક પલાથી અરધાંગીને મદાય છે
 પ્રથમની પ્રીત અગાં સજધોની એથી કરી,
 પ્રેમદાની નવી પ્રીતમાં સહુ લેજાય છે,

હોઁ જયસંગ એમ, લેવા જવા એમ પણ,
એમદાને એમ સર્વોપરી સંમતેય છે. ॥ ૭૪ ॥

પણ જ્ઞાનવાળા રૂપો, વનમાં લેવાય વસ્ત્રો,
તેમને જ્યંદારમાં સુકાથી તે સુકાંચ છે;
અધિક અમલ તણી, અમીરોત ફરી હોય,
તેણે ધ્રુમદીપણ, ક્યાંથી કમવાય છે;
સુદીર નમર તણી, લેજે સહેજ ફરી હોય,
તેનું મન ગામડામાં, વસતાં શુભાય છે;
હોઁ જયસંગ એમ, એટલા ભોગવીને,
નેહપદ ભોગવતાં, મન લગવાય છે. ॥ ૭૫ ॥

અતુલ એક પડી, એક પદ ચલવાનો
યાંત ભરી રાખીએ તો કાંઈપણ વેળીએ;
અનેક મુઠ્ઠા શીર, અખુલાઈ આવી પર,
પણ તેવાં મુઠ્ઠાને, યાને નવ લેખીએ;
આગળ તણને નિત્ય, પ્રમાણિકપણે કામ;
ઉત્સાહથી દીલમે તો, વચને બોગખીએ;
હોઁ જયસંગ એમ, ધીમે ધીમ રમ સરી,
આગળ જો આલીએ તો, દુનિઆં સાં રેખીએ. ॥ ૭૬ ॥

રસનાની રસીકતા, મનને રસાળ કરી,
રસીક મનુષ્યને રસીકપણ આપતી;
અમે તેવો દેવ કે હોય ઉપલેટો દેવ,
પણ રસના રસીક, સિતળગય રથાપતી;
આધી આધી સિપાધીથી, મુઠ્ઠાએકા મનમાંથી,
રસના રસીક રસ, રેડી હાલ કાપતી;
હોઁ જયસંગ એમ, રસનાના રસ વડે,
રમે રમે રસ મરી, રસીકતા વાપતી. ॥ ૭૭ ॥

કાવ્યતણા હોવામાંથી, મનદર મર્યા મળે,
પણ મનદર તણી, મર્યા મનદરણી;
વાણીના વિશાલ બધા, કાવ્યમાં ઉતારે કવિ,
પણ મનદર તણી, વાણી રસ વરણી;

મનોહર રચના છે, મનોહર તણી એવી, , , ,
 હરે જેમ પતિ મન, સતી સદાયરણી;
 કહે જયરાગ એમ, કાવ્યની, પ્રણાદીમાંથી,
 રંગીક પ્રણાદી મનોહર રમ, અરણી. , , ૫૮ ॥

શુભાનીમાં દીવાનપજાથી પાપ કર્યાં હોય,
 તેહ પાપ તીર્થ સ્નાન, કીવાથી ધોવાય છે;
 અધમકૃતીથી હવ, અધોગતી પામ્યા હોય,
 તેની ગતી ગય઼ આજ, કર્યાંથી કરાય છે;
 જુલે જુલે ધમ ધકી, જાણે જેહ થયા હોય,
 તેની શુદ્ધિ રહ રુદ્ધ, પ્રાચિતથી ધાય છે;
 કહે જયરાગ એમ, દોષ દુર કરવાના,
 મન સમાધાન મારે, અનેક ઉપાય છે. , , ૫૯ ॥

એક તાત તણા બેઠે, પુત્ર હોય પજ તેમાં,
 એક હરે સાહેબી ને, એક લીજી ખાય છે;
 એક શુદ્ધ ધકી બેઠે, શિષ્ય શિષ્યા હોય પજ,
 એક શુદ્ધ પામે, એક બદકાય છે
 જનમેસા હોય એક, કુટુંબમાં બેઠે પજ,
 એક ધરમીષ્ટ એક, પાપીન્દ જણાય છે;
 કહે જયરાગ એમ જગતમાં બેઈ જુઓ
 કરમને ધરમનો વાદ કર્યાં કરાય છે. , , ૬૦ ॥

એક ખરૂં આકીન રાખ્યાથી જુઓ નજ નીલે,
 સમુદ્રમાં પાપાણ તરાવ્યા રમનામથી;
 જુઓ નૃપ નેપોણને, ધણા ધણા દેશ હાલ્યા,
 સિપાઈપણાથી ચકી, દુહાની હામથી;
 દુર દેશ બહાણ તણે, વેપાર ખેડીને જુઓ,
 હિંમતથી જમરોડ, તુમ થયા રામથી;
 કહે જયરાગ એમ, જેવા જતાં જગતમા,
 અનેક ચકયા છે ઉચે, હિંમતના કામથી. , , ૬૧ ॥
 કીરતીને મારે કેક, અલેખે ઉડાવી રામ,
 કુલજીય ધમ ખૂમ, કુલ્યા કુલ્યા રૂરે છે

તાઝીના વિચારમાં, ચમર વિચારે પડી,
 તેણે સાપે દડુને રાસાવી દુડી ખોડે છે;
 આપણેને અપાના, આપણ તપાસ્યા પિના,
 તીજેરીનું તળીઉં રખીને રિસે કહે, છે;
 કહે જપમંગ એમ, અપમંગ વિચારે તળીઉં;
 તળીધી પસ્તાવો મળે, મિથ્યા મન કરે છે. ॥ ૮૨ ॥
 દુનિયામાં રાયજનું, બહુ બહુ મેળ ખેરી,
 આલમ આખીને સમજામાં રે સુખારી છે;
 સાચ મનુષ્ય લેખી, હસાદુ સેવાને સાચ;
 તારી પાસે આપણ તેને, રાખી તેં પસાવી છે;
 સ્વાસ્થ્યને આર ખરપર તળી બાહુ ખેલી,
 કહે તળી પેરીઓની, રાસત હસાવી છે;
 કહે જપમંગ એમ, સાપજનો દેવધામ,
 અપમિત થીતે રહી, આનંદ મજાવી છે. ॥ ૮૩ ॥
 તુ બહે જે માગા લેવે, દુનિયામાં યહો નથી,
 પંજ તારા લેવો ખૂબે, મળવો મારું છે;
 મારક કે પાતાનું બગાડી હામ પારંગની;
 પુરે મિથ્યા કહે એ તો, મૂંઝનું સદાક છે;
 અજાન પુરપતી સજામાં બસવા કરે,
 એનો બિડવાનું બેરહદું સદાક છે;
 કહે જપમંગ એમ, વિવેક મે સ્વાર્થ વિલ,
 હામ એ તો ચિતજમ, આજાનું ચરક છે. ॥ ૮૪ ॥
 દ્રવ્ય તળી રોકાર, નથી દ્રવ્યપાતને તો,
 દ્રવ્ય મારે રોગરોગ, કરતાં ન રખતા;
 પડિત છે પૂર્ણ વિધાબસાઈ મારે જખજામા,
 વિશેષ વિધામાં પ્રેમ, તેઓનો ન ધેખતા;
 સાચક સખાણુ તજા, જેણે પક્ષા લેખ સખયા;
 તેઓ પડી સખવાની, હલુખાન લેખતા;
 કહે જપમંગ એમ, જેને જેની અપમાન,
 તેને મારે તેદ કંદી, ચિતવન ન રખતા. ॥ ૮૫ ॥

કળાદીજી વૃક્ષ દેખી, પક્ષી પામે નવ જાય,
 સુકાએણાં સરને સારસ સદા ત્યાગતા;
 મુખ્ય કરમાવાં એમ, જમન ન સમ કરે,
 હદન થએવાં વન, દેખી મુગ ભાગતા;
 દ્રવ્યદિષ્ટ પુરુષથી, ગણિકાએ દૂર રહે,
 મદ્યજન રાજનના, મંત્રી રજ ભાગતા;
 કહે જયસમ એમ, સ્વાર્થ વિના રનેહ નથી,
 સ્વાર્થ વિના રનેહ કરે, એવા કેઈન ભાગતા ॥ ૮૬ ॥

પાતાના વડીલ અને, બાંધવોને દગા દે,
 દુનિઆમાં દુષ્ટ જન પામે રૂઠે છે;
 કામના ને કષ્ટગરો, એવાં જુઓ પક્ષી પજ,
 એકાં મળીને બસી, જાતે બાક કરે છે;
 તેમ છતાં સ્વારથોવા, સ્વારથને વશ થઈ,
 એકસપેસા બનીને, ધાન સમ હરે છે;
 કહે જયસમ એનાં, મનુષ્ય આ જમતમાં,
 નિદા પાત્ર થઈ જતે, નહીં જઈ કરે છે. ॥ ૮૭ ॥

મધ્યાન સમય જુઓ, તાપ ગાજવાને મારે,
 પક્ષી પજ વૃક્ષતલે જઈને વિરામતા,
 દુકાળ થડે છે ત્યારે, મુકાજને સ્થાન જઈ,
 દુકાળિઆં પિંડ પામી, પાને મુખ પામતાં;
 જુસમી હાડેમતવા, જુવમથી ત્રાસ પામી,
 હોઈ નિતિવત સજમા વગી મુખી થતાં;
 કહે જયસમ એમ જેને જેથી મુખ પામ,
 તેડ તેને આશરે, ઉઘડ આણીને જતાં. ॥ ૮૮ ॥

મેઘા મેઘા શાહ પજ પાતાની સામદીએને,
 બાજી ભેળ પરવેર, માંદ પરજીવતા;
 માતાપનો પુત્રીવર, પુત્રી ભાવે પ્રેમ દેવ,
 દેવ પજ તેહ તેને બહાવથી વેળાવતા;
 પુત્રી તમુ મન પજ પતિ તલે વેગ જઈ
 માતાપની મધા તજા, એરના ન આરતા;

રામાઓનું રૂપ, વડું, પૂર્ણ પતિવ્રત ધર્મ,
 દ્રોણ કદરૂપી તોય રવીમાં પૂજાય છે; ॥ ૬૩ ॥
 કહે જયસંગ એમ, જગતમાં એમ જુઓ,
 ખરું રૂપ મનુષ્યનું, શુભધી ગણાય છે. ॥ ૬૩ ॥
 વડીલ થજો કદી, કુટુંબનું શુક ધરે;
 ત્યારે તેને દૂર કરે, દ્રોણ નવ રેખવો;
 નારી વ્યભીચારી થઈ, જાને કલક ધરી,
 નારી જાય તોતો તેનો, પીછાં નવ રેખવો;
 પુત્ર ધમ્મ પિતા તણાં, જગતમાં હીક ખોસે,
 ત્યારે-તેને પુત્રમાં પિતાએ નવ રેખવો;
 કહે જયસંગ એમ, જેથી કુળહીન થાય,
 એવાં જન કુળનાંનો, સુભધ ન રાખવો. ॥ ૬૪ ॥
 કાળ ઠજિયુગ તણા, એવે વિપરીત આગ્યો,
 જુદી વિના સુધીમાં નૌ, વિપત્તીમાં આધિયા;
 ધન ધાન્ય મેળવવા, કહે ધણી દોડદોડ,
 પણ તે મેળવવામાં, કદી નહ શકિયા;
 જાનેક તરેહ તણા, ઉઘમોને હાથ ધર્યા,
 પણ કુલ તી કે પ, તમામ્બ મતાવીયા;
 કહે જયસંગ એમ દુનિતી દોષે આજ,
 મુખે મુના મુજગને દુખના કુમારિયા. ॥ ૬૫ ॥
 દત્તો દુનિત્ય દુરય મુને સતપાદી પત્ત,
 તન રીત મુખ દુખ, પડવા સંભળાય છે;
 સીતા દે પત્ની ને તાનમાત અનિ હતી પત્ત,
 વનવાસ રશી દુખ વેડેવુ રેખાય છે;
 રાન તક્ષમજુ રૂઠા, નાતવનવાળા જગ,
 તોય તેઓ મુખ દુખ સદા સંભળાય છે;
 કહે જયનન નમ, મુખ દુખ તણી રેખ,
 સંજનનને રીત પણ, જડેલી જાત છે. ॥ ૬૬ ॥
 મરક થઈને જેહ, જનક પેતાનુ જાણી,
 વનવાસે રમ વદ્ય, વિદ્યમા વેચાય છે;

યનિના જે પાન કરે, વગર વિચારે કરે,
 તેદ સદુ સાચી ખાની, અપિદ અભય છે,
 પગી કુખ કેદુએ છે. ગામમાં યનિના લીધે,
 ઠાન ઠામ કલેશ કરી, પુણ્ય પીઠાય છે;
 કહે વચમન એમ, યનિનાને વેશ રહી,
 વરતે છે વિધિમાં તે, બાલકા ગુણવ છે. ॥ ૬૭ ॥
 મુખદાને પાવકમાં, મુખે પદ્મવો પજ,
 મુખદ મુખાસ કરી, પાતે તજવાની છે ?
 સાત પાતે સાંધે સદા, રનેદ સાચી રવાં રનાં,
 પાન પીણ કરે તોએ, વિષુખ થવાની છે ?
 રાખમકત ફેવનને, વેણવોદે તુપ નરે,
 તોય તેદ કરી અન્ધ, તુપે હજવાની છે ?
 કહે વચમન એમ, રાખમનને દુઃખ પરે,
 લોચ તેની રીત સદગુણ મજવાની છે. ॥ ૬૮ ॥
 હર તણી અમ્મરાગી, રવાંમ માંછ આરે અર્ધી,
 તોય પણ તેદ મળી, રવારથની જાણવી;
 હરમાં ન હોય કાંઈ, રનેદમાવ રહેજ પજ.
 હવરધી આરંભવાળી એ પ્રમાત્રી;
 ગ્રેમલાલા પ્રેમરથ. પાતે પીણ પામ નહિ,
 કોલી પરવશ પથવળાં એ પીઠાકુલી;
 કહે વચમન એમ, વાતલા જ વિજ બરી,
 તોદ નામ પચાસલી, માજ કન માત્રી ॥ ૬૯ ॥
 પાન લેને ખારી ગમે, તેને સદુ માન આરે,
 પાન લેને તોર તેને, સદુ તરુ અવ છે;
 પાન લેને ખારી નમે, તેના ઘર તોલ વધે,
 પાન લેને તરે તે તો, માનસટ થાય છે;
 પાન લેને ખારી ગમે, તેના દાર ન દેખાય,
 પાન લેને તરે તેના દાર મો દેખાય છે;
 કહે વચમન એમ, પાનની ખારી તે સારી,
 પાનની અખારી તે તા. પાન ગણાય છે. ॥ ૧૦૦ ॥

~~~~~

ગોરા પ્રેમઃ જ્ઞાની-એના, જ્ઞાન અર્થે મર્યાદાથી
 કમણી મે તાવડી, તાર આ જૈનરી છે;
 નવ મારી હાકડીમા, જે જે અનુભવ મારે,
 ને ને અનુભવ નળી, ગાન આ વિધારી જ,
 ને ને અવસર અરી, મીર માત્રા મનદર,
 મારું-કામા ને નથી ને ને-ગારી છે.   ૫૧૬

~~~~~

માત્રા ૧ થી ૫૧.

—

માળા પ મી.

અનંદરહિત.

રાજ તબી ઉપજ એ ખાનગી રાજની નથી,
 તેમ તેલ હાથની બહોરા મળાવના;
 પરંતુ એ પ્રજાજી ઉપજ આપણી ગણે,
 મારે એ ઉપજે કદી મોજ તેા મંજાવના;
 પણ પ્રજા ઉપજોથી ગુજ કામમાં એ સદા
 માપરતાં કદી નુપ ફરજ દજાવના,
 કહે જયસંગ એમ, પ્રજાની પ્રજાના કામ,
 માપરતાં પ્રજાજી, દક્તો હુલાવના. ॥ ૧ ॥

પ્રજા કદી નુપ મારે, કચવેલી બાણ નહીં,
 પણ નુપ પ્રજા મારે, દશવેલી બજાવ છે;
 મારે પ્રજાજી કાચ કંચુ દમેશાં નુપ,
 આગસ ક્યાંથી એ તેા ફાગની મળાવ છે;
 પ્રજાં જેને રાજ રહ જિહારે તે નુપ તહીં,
 પણ પ્રજાજી પુરે, ચાતુએ બજાવ છે;
 કહે જયમગ એમ, ફરજ સુદાથી નુપ,
 રાજતાજ તણ અતે નરકે બજાવ છે. ॥ ૨ ॥

દેની પાસે કામ-કરવાની કાંડ સજા નથી,
 તેની પરવરી કદવી, એતો ન કામની;
 કાને ખૂબ બાકાતો બાકાતો એ કુદે મુજે,
 પણ એ કો ગામ તેા સમજવી નામની.

પેતાતુ ગ્રેણરવાની જેને પારકી છે આશ,
તે શું પૂરી પાડે આશ યાચકો તમામની;
કહે જયસંગ એમ, સત્તાહિજ આશા રે તે,
ફળહિજ આશા અતે, કહેા શું છે કામની ? ॥ ૩ ॥

જીવાનીમાં રણવાનો સમય ગણાય ત્યારે,
રૂંઠે થકને ખૂબ, કુશલાં કુશ્યાં ફરે છે;
પણ પછી બાજ બચ્ચાં, કુટુંબના પાપજનો,
ગોળે રીર પડે ત્યારે, કિંજમાં એ હરે છે;
પછી વળી વૃદ્ધ પણ આવી વધુ લહે કરી,
તન મન તણી, સહુ રાજિને એ હરે છે;
કહે જયસંગ એમ, પિઠાય પૂરણ પછી,
જીવાનીને સંભારી, દિવાના ખેડ કરે છે. ॥ ૪ ॥

પડિતનો સહવાસ કરે છે એ પૂર્ણ સદા,
પડિતના શુભતણી. પ્રસારી એ પામે છે;
સત તણુ સેવન જે, કરે શુદ્ધ મન થકી,
હેતુ ચિત્ત સાંત થઈ, શ્રુતિ સૌ વિરામે છે;
નિમજ મનુષ્ય તણે, સગ લેદ સદા કરે,
તેનું મન નિમજ થાને જરા બંધે છે;
કહે જયસંગ એમ, સન્મનના સહવાસે,
મનુષ્યના રાપ બપડ, ધીરે ધીરે વામે છે. ॥ ૫ ॥

મુંદર દેવરૂપવાન, મુંદરીને નિહાળીને,
વિપચી પુરુષ ધણા વિન્દજ જણાય છે;
મનુષ્યાની ચપગના ચપગા સમાન લેઈ,
ચિત્ત થકી ચમકીને ચળીત એ ચાપ છે;
ભૂલી જઈ બાન બધું બેમાન બને છે ખૂબ,
જ્ઞાવરો બનીને જમપણે બટકાય છે;
કહે જયસંગ એમ જગતમા લેઈ જીઓ,
વામા રેખી વિવચીનાં દૃઢ્ય લજાય છે. ॥ ૬ ॥

નિર્ભય તણે રંગ રૂઝા નિર્મજ છે નગ થકી,
હીત મળી માણેકથી અધિક નોદામણે;

હીમ મંજી માલુક ને, આસા, વિને, મંખાં, પડે,
ત્યારે ખૂમ, હીમ, વિને, રંગ સદા, તે, તલો,
પણ નિતિ, તલો રંગ, રિત રિત પુરી પામી,
જગતો નેમ પડી, અધિક, વિષમલો,
હો જયસંગ એમ, જમતમાં લેખ જુઓ,
સવે રંગ પડી રંગ, નિતિને ઘડે મુલો, ॥ ૭ ॥

માલમ સ્વભાવ ધરા, પ્રથમથી દોષ જેનો,
તેહ ધીમ આથે હી, બાકી નં બાંધતો,
નાણાં તણું તુકાન, હો હી કોષ જન,
તેનું માટે વાળવાને, તક નવ થાયતો,
વળી વિના કારણે એ, આપે કોષ અપમાન,
તેણે તેહ તેને નવ, કદ વેચ બોધતો,
હો જયસંગ એમ, જમતમાં લેખ જુઓ,
રામુને સાસલ કોઈ રીતથી ન રોધતો. ॥ ૮ ॥

ગુરુખને બોધ દેહ દેહ લાગા ચાકે પણ,
મુશખને બોધ તલો, રંગ નવ લાગતો,
ઉત્તરો એ પાછળથી હો અભિમાન આજી,
બોધકજનોનો સંગ, સદા માટે ત્યાગતો,
મત જેનું માયા માંદો, મુગ્ધ મલ્લ બન્યું છે તે,
હો હો રીત પડી, ઉપમાથી જમતો,
હો જયસંગ એમ, મુશખના મનતલો,
જમ કોષ જુવનમાં, વીર્યો ન બાગતો. ॥ ૯ ॥

દમિશ દરામ તણી, લગ જેને લાગી દોષ,
તેહ નિતિ તલો હી, રિતમાં ન આવતો,
અનિતિનાં આચરણ, અહોર્ણનશ દોષ જેતાં,
તેને નિતિ તલો રંગ, સેશ નવ જાયતો,
જેમ જેમ વખત તો, રિતતો અધિક લવ,
તેમ તેમ પાપી પાતે, પાત દરામતો,
હો જયસંગ એમ, જમતમાં લેખ જુઓ,
દરામી દમિશ માટે, ધર્મને મુશાવતો. ॥ ૧૦ ॥

અપમપ્રજાથી જેહ, મેઝવેતું' ધન જેહ.
 અપમ રિતેથી જેતું; અપમ તેતું' ભાગ છે;
 કાંતો કોઈ વેપારમાં, ખોડા આવી ખુડી ભાગ,
 કાંતો કમ લુગારના, હાથથી લુગાર છે;
 કાંતો શાજપટ્ટી ૬૪, પડીને હજાર ધન,
 કાંતો જામતીને મૂખ, જણ કરમ ધન છે
 કહે અપમગ એમ, જમતમાં લે, તુડા,
 અપમતું' ધન કહી મુખથી ખાવા છે ? ॥ ૧૧ ॥

જ્ઞાનરૂપી રવિ જેવા, ઉરમાં ઉગેલા દોષ,
 તેતું' તેજ રિતેમાં, પુરજ પ્રકાશે છે;
 મહાદેવ અનુગ્રહજી, ઉપદેશીરૂપી જે દોષ,
 તીર્થી તે તેવા તેજ પડી તત્ત્વ નાશ છે;
 જ્ઞાન ઉપદેશી માવાનો જે મોહના તે,
 જ્ઞાનરૂપી રતિપ્રભ તેજ પડી જામ છે.
 કહે અપમ ન અમ, જ્ઞાનરૂપી રવિ પડા,
 જ્ઞાનતેજ દોષ અમ ના રિતેમાં છે. ॥ ૧૨ ॥

મનની માયા ખાટી દુનિયામા રખાય છે,
 મનના મનની મનુ માલવાગી છે
 મનની માથે તારા મોહવતી માયા ૬૨,
 મનની કાવા અડી, મનુ માલવાગી છે
 મનના તેજ મહાદેવ, અનની અનન આખી,
 અથ અથ અથ ત્યા ત્યા તની, તારી તા અનકાગી છે
 કહે અપમ ન અમ અનનના મન બુના
 મનની મોહ રતી, મનના મોની વાગી છે. ॥ ૧૩ ॥
 મનપ્રત્યે મો મમામા મોની મથે મોહ મથે,
 કેમ તારી માથે રહી, તારુણ ન મમામા;
 દોષ તરુ અનન અ, રિત કહી અનન તરુ
 મન પાન માલ દો મુખ ખીડુ અ. અનન;
 દુષ્ટન કે દુષ્ટ કહી તરુ ન મનુ કહી,
 મોહન તરુ મુખ અનન કહે મનુ અ. અનન.

હલે જયસંગ એમ, જગતમાં એક જુઓ,
રાજ્યન તો સિની સાથે, સમજનતા માન્ય. ॥ ૧૪ ॥

નારી કદી નિરપોને, પાપ્ય તો ગજાતી નથી,
તેમ છતાં નિરે તેની, છતાં રોષુ ઝાણે છે;
સિતા દ્રોપદીને તારા, દમયંતીનાં ચારંગે,
વાંચ્યા વિના મીથ્યા એ સો, માથે પૂજા માટે છે;
સંસારમાં એકપણ મરદતું મનાય છે,
કદો પછી અજગતું, જગ રાંધી માટે છે;
હલે જયસંગ એમ, જગતમાં એક જુઓ,
મરદની પુટે પુટે, માનનિઓ મદાસે છે. ॥ ૧૫ ॥

નિયમથી જે જે કામ, કરીએ તે સારાં થાય,
નિયમ વિનાનાં કામ, ફગાવી થાય ના;
નિયમથી નોકરીને, પચા સર્વ સારાં ખીણે,
નિયમ વિનાનાં એક, ખતથી એકાદ ના;
નિયમથી રતુઓ સૌ, સારાં પૂજા આપે સદા,
નિયમ વિનાની રતુ, સરસ ગણાય ના;
હલે જયસંગ એમ, નિયમથી દેહ રહે,
નિયમ વિનાનો દેહ, દહેડો રખાય ના. ॥ ૧૬ ॥

સંસાર રૂપી આ વાડી, ખીણી રહી ખૂજ તેમાં,
મોડા મોડા નૃપ રૂપી, ફગાવી વૃક્ષ છે;
સત્તા રૂપી મદગુળી, મુદરીઓ સારી રીતે,
કૃષ્ણ રૂપી સોંદરતા પછી તો પ્રતક્ષ છે;
જાપ છુટ મુક્તાબના, ભાડ રૂપી અજગનો સૌ,
રીપી રહ્યાં બાગમાં તે, સર્વના અધ્યક્ષ છે;
હલે જયસંગ એમ, વારિકાએ ખીણી રહી,
તે તો સર્વ આગમની, બાગજ સમક્ષ છે. ॥ ૧૭ ॥

દુનિઆમાં દારા પછી, ઠાહી તો ગજાતી હોય,
તોય તેના હાપજમાં, ખામી તો ભરેલી છે;
અગમ જુદીને માટે, અજ્ઞાત ગણાય એક,
તરત જુદીને માટે, કાવડી મરેલી છે;

રૂઠી તજી રીતખાન, ગમે તેવી ગાંડી હોય,
તોય તેને, માનવાને, વહેમને વરેલી છે;
કહે જયસગ એવાં, અનેક સુરજ થકી,
હારા તજા કાપડમાં, ખામી ગિતરેલી છે. ॥ ૧૮ ॥

અમો રૂપી અરેખાઈ, અગમાં બરેલી હોય,
તો તે અગ રમ્ય થયું, દુષ્ટીએ રખાય છે;
ગમે તેવાં મુજકારી, ખાનપાન કરે પળ,
હંપાં તજી જાગમાં એ, બહુ બગી જાય છે;
અવરને સુખી રખી, નિઠરેરૂં દુખી થાય,
એવા એ અમાગી નેજદાપથી દુજાય છે;
કહે જયસગ એમ, જગતમાં ભેડ જુઓ,
અરેખા સૌ જન એવા, અજુદ જગાય છે. ॥ ૧૯ ॥

સ્નેહભાવવાળા સદા, શાંત પલે સુખી થાજ,
દુનિયાંને રખી પાને, રિજમાં રીજાય છે;
મંસારમાં સમુદાય, કેલ સાથે મમે નહીં,
આનદના ઊછાળામાં, હર તો રિજાય છે;
શાંત પલે કરે કામ, કોઈની ન આડ નડે,
ધમં અને નિતિ તજડ, રમમાં ભીંજાય છે;
કહે જયસગ એમ, સ્નેહભાવવાળા સદા,
સ્વર્ગસનાં મુખ અર્ધી, સેવા મમજાય છે. ॥ ૨૦ ॥

નોકરોની નિમજન, આવે નહીં કામ રૂઠી,
એથી અદ નિમજન, મજાપન કામની;
કારણ કે એરૂ પરવાધીન પલે છે સદા,
પણીની વેચાણ છુટી છે દિન બખનો.
ખોરે એરૂ નિમજન થકી નર થાય કામ,
નેમ જ્યાં કરે તો તે નોકરો દગબની;
કહે જયસગ એવી, અન્ય નિમજન મારી,
નોકરોની નિમજન, મજાપ બદામની. ॥ ૨૧ ॥

પ્રમાણિક જણ તમા. કામ મહુ એટ મજા.

પ્રમાણિક પડા દિન. કામ સૌ કાનજી છે

રાજા કે પ્રમાણે પચાસમાં છે. ૧૮૫ ૩૩,
તેથી તેમાં સર્વ સર્વ, સ્ત્રીજ બદ્ધ અતીત મં;
પદ અપ્રમાણ પદમાં છે અસાધ્ય મદા,
તેથી તેમાં અપ્રમાણ, સ્ત્રીજ નો અતીત મં;
૧૮૬ ૪૪૫૫૫૫ ૩૩, ૪૪૫૫૫૫ ૩૩, ૪૪૫૫૫૫ ૩૩,
પ્રમાણ પચાસમાં નો, કદાચે મદા કદા છે. ૧૮૬ ૩૩

મત્ત રાજા કોટ કદા, સસારમાં આસે છે ને,
અંધારમાં અત્ત સાર, કોનો સમજાય છે;
અત્ત મદા સસારમાં, અનુચિતે અત્ત છે,
દેવ અત્ત કોને રાખી, નાચનાં જગાવ છે;
સાત્ત થઈ અત્ત અત્ત, ત્યાં ત્યાં અત્ત માત્ર મં,
સાત્ત થઈ અત્તમાં, પ્રત્ય પૂજાય છે;
કોટ અત્તમાં કોન, અત્ત મં અત્ત અત્ત,
સાત્ત થઈ માંમાત્ર અત્ત આસને મંજાવ છે. ૧૮૬ ૩૩
માત્ર થઈ અત્તમાં પાત્રીને આસે અત્તમાં ને,
નાત્ર અત્ત અત્તમાં, માત્ર આસે પાત્રી;
નિતિ રૂપી પાત્રી, શિખરે કો આસે કોને,
અત્ત રૂપી રીતીથી, રૂદેષ કો અત્ત જતી;
અત્તમાં રૂપી રૂપીથી, અત્ત આસને આસે
તેને અત્ત રૂપી કો અત્ત થઈ અત્ત;
કોટ અત્તમાં કોન અત્તમાં કોટ અત્તમાં,
અત્તની અત્તમાં, અત્તમાં અત્તમાં. ૧૮૬ ૩૩

વાર્ષિકા વિમાસ રસ, અત્તમાં રસ કોને,
કોટ રસ પીત્રા તેદ, રૂદેષ અત્તમાં;
અત્તમાં અત્તમાં, અત્તમાં અત્તમાં,
પત્ર તેદ રસ સદા વિમાસે નો વિમાસ;
રૂદેષ રૂદેષ રૂદેષ અત્ત, રસને વિમાસ થાય,
તેમ તેમ તેદ રસ, રાસને દુષ્કા;
કોટ અત્તમાં પત્ર, વાર્ષિકા વિમાસ રસ,
રૂદેષ રૂદેષ રૂદેષ, નિમંગા પાત્રા. ૧૮૬ ૩૩

મનુષ્યને અનુભવી, એવા વિના દોષ દિન,
 મનથકી વિશ્વાસ, ઉરમાં ન આણવે; -
 કારણ કે વિશ્વાસ રાખવાથી વખતે એ;
 સમે આગ્યે વિશ્વાસપાતી બને જાણવે;
 એમ ત્યારે વિશ્વાસપાતી બને તેહ ત્યારે,
 તમોને એ મૂળથકી, છેતો પ્રમાણવે;
 કહે જયસગ એમ, અનુભવે જાણી જસે,
 ભરસો ભવિષ્ય માટે, ભલો ન પીછાણવે. ॥ ૨૧ ॥

રાત્રુ હોય સખજનો, સંકર સમય આગ્યે,
 તેની સાથે સંધી કરી, સ્નેહ ભાવે આણવું;
 એથી કરી શિરપર, આવેશું સંકર સહુ,
 સહેજ રીતે ઘણી રેઘ, પાતાળમાં ખાણવું;
 પણ તેહ પછી તતં, તેના થકી દૂર થઈ,
 ભૂલે ચૂકે તેના ભેગું, કરીએ ન મહાજનુ;
 કહે જયસગ એમ, છતાં ભેગા ભણી ચાલો,
 તો તો જાણી એમ ગયા, દુઃખને બોલાવવું. ॥ ૨૨ ॥

રાત્રુ સ્નેહભાવ ધરી, આપણને સમજાવી,
 મનને સાંત્વન કરે, તેથી ન ખુરશી થના;
 કારણ કે એવી રીતે, વળે તોએ રાત્રતાને,
 તેહ તજા ઉરમાંથી, દૂર નવ જાણતા;
 પણ સમે આવે ત્યારે, હકાએકી રાત્રતાએ,
 મગા થએકી મૂળ, રૂપમાં નહાજના;
 કહે જયસગ એમ હકાએકી અગ્નિ સદા,
 ખજવાથી પ્રગટે છે, એમ આને દેખના. ॥ ૨૩ ॥

કોઈ પણ કામ કરી, આગળ ઉપર માટે,
 મુદ્દાવી રાખ્યાથી પણી, હાજી વરતાય છે;
 કારણ કે મુદ્દાવીને રાખેલા સો કામ સદા,
 અજવારી આફતથી, રખડ્યા દેખાય છે;
 માટે ઘણા મનુષ્યોએ જે જે કામ કરવાં તે,
 તતં કરવાથી સિદ્ધ થતાં સમજાય છે;

કહે જયસાંભ જિમ, અનુભવે કહ્યું કહ્યું,
 દીનેશુધી ભનવાળી, દુન્ય ફેણું પાવ છે. ॥ ૩૧ ॥
 જમનમાં છે અનુભવ, અર્ધો થઈને અર્ધો,
 મલોચ દાખે છે જિવા રિચલા દુર્લભ છે;
 પછુ રોદ અર્ધો લગી, અવસાનના ન રહે;
 મેરલો અનુભવ થઈ, રવને તુર્લભ છે;
 જમનમાં અનુભવના મંદગમાં અર્ધા છે એ,
 અનુભવ અર્ધાને ને, આમનજા રથજ છે;
 દે જયસાંભ પછુ, જિવા વીર અનુભવની,
 આમજ છે વીરપદ્મ, લખવે તે દેવ છે. ॥ ૩૨ ॥

જમનમાં છે અનુભવ, અર્ધો અનુભવજી,
 માફી દીને સમજીને, સગમાં કરીને;
 પછી પાતા નજી રાખિ અને પાવના પ્રમાણ,
 ઉપાદે કરે નહીં, ઉરે ભાવ થઈને;
 તે જિવા અનુભવ નજી, અનુભવ અનુભવે છે આરા,
 રાખે છે તે નિજ આરા, રહે નહીં કરીને;
 કહે જયસાંભ જિમ, અર્ધા છે અનુભવ થઈ,
 સમજીને કોઈએ તા, રેંગુ અનુભવરીને ॥ ૩૩ ॥

જન્ય દુર્લભ અને, આજીયુ ને અપારી,
 ઉપાદે છે અર્ધા કાંઈ રાખરી તે તુવા છે;
 રાખુ રે જન્યનો, ખાવ તેનુ ખેલ સદ્ય
 પછી તેની આરા ઉર રાખવી એ મિત્ર છે;
 તેમ દુર્લભ સદા દુર્લભના પારી રહે,
 તેના થઈ દિવ થવુ, એ તે સો અદ્યથા છે;
 કહે જયસાંભ જિમ, આજીયુનું એમ જન્ય,
 જાને અપારી ઉપકાર દિવ રથા છે. ॥ ૩૪ ॥

કામ કન્યામાં ઉપજેલી દરીદ્રા રૂપ,
 રાખ પડે અર્ધાવત, રાખ રે પાવતને;
 રાખુ રે કોઈ જન, કરીને ઉત્તમ દર્મ,
 અનુભવા દાખે જો, દરીદ્ર એ મિત્રને;

તેથી તેહ હરીફ એ, સદુત કરી ન સકે,
 માટે રાજ કે પવિત્ર, જતનાં ચરિત્રને;
 કહે જયમંગ એય, નિયમિત ચાહે તેને,
 સિર પજુ રાજ દેહે, પિત્ર એ ચિચિત્રને. ॥ ૩૩ ॥

અપહારનો ત્યાગ કરી વનમાં વસેજા હોય,
 એવા રૂપીમુની પજુ, પદ્માપદ્મ ગાજના;
 શત્રુ મિત્ર અને ઉદારીન એવા ત્રણ પક્ષ,
 ઉપજે ॥ એવાં એ ચરિત્ર પાને રાખતા;
 કહે પછી અપહારમાં, લુપ્ત થઈ ગયા હોય,
 એવાં સૌ મનુષ્ય કરી, પક્ષના બનાવના;
 કહે જયમંગ એમાં, નવાઈ મળ્યાય કેમ ? !
 જ્ઞાની બુદ્ધે પછી ભૂત, ભૂખંતી શુ ભાખના ? ॥ ૩૪ ॥
 વધાન પરી ધીરજથી, ગુપ્ત વાત સાંમળી જે,
 ઉરે અનુભવ કરી, એ પ્રમાણે ચાલના,
 વળી જેહ મજાત સત્તાદકાર મિત્રવંદ્યા,
 પૂજપદ્મ પરી જેહ, અપહારમાં દેહાસના;
 તેવી રીતે જેહ પૂજ પજુ પરિણામ કરીને,
 કામ કરવામાં રૂઝી, રીત ભલ પાવના,
 કહે જયમંગ અતઃ મનુષ્ય પીતાના અર્થ,
 સારી નાત નિહ કન્યા અંગે છે વ્યાજ ત. ॥ ૩૫ ॥

અથા જુએ ત્યાં નાના કાવ, તજા મુજ મોપકો તેહ,
 મીનત જણાય બાઝે મનીષ જણાય છે,
 તજુ કે મામતજે, અમીર તો ધીર મજા,
 રહે અહીં રાજ ભાટે, તજગા મળાય છે;
 પજુ તજા તા તજ, મન થઈ ખત તખી,
 હજુ કામતો પુ કે હારીયો તજાય છે;
 કહે જયમંગ અહીં રીતે કામ પુટે મહા,
 અહલ નંદાનો દવ, રહેના જુદાય છે. ॥ ૩૬ ॥
 હજીજી માન કરવત ભાટે નંદ તજ
 રૂપાણ પ્રાણે, કને કામ ન રોડવ

[illegible]

દુખી જન હોય તેહ, અન્ય દુખીની કદર,
 માહો રીતે સમજીને, હા પાડે જુદે છે;
 કારણ કે દુખ દુખી, અગ્નિ પાતાને દહન,
 કરે તેવો અનુભવ, સારો તેને સુઝે છે;
 પણ એ પુરો મનઝળી મુખી હોય તેહ,
 દુખીનો કદર વળગા પિના પન રીઝે છે;
 હરે જગમગ એમ, જગતમાં એક જુગો,
 સમાન ગણિના અન્યો અન્ય દુખિ પ્રાપ્તે છે. ॥ ૩૬ ॥

મરીજ મનુષ્ય તત્ત્વી, કરંદે પ્રમથા તથાં.
 અન્ય મરીજને ખાટે, જોતાં જેવું રહેલું ઉઃ
 તેવું સંદેહુ માનવર માન્યસને મારે મતાં.
 અરેખર પુત્રી રીતે, મુન્દેલ ખરેલું ઉઃ
 રાજ્ય કે મરીજને, મરીજીનો અનુભવ,
 પણ માનવ-નુ ન, મન ત્યાં રહેલું ઉઃ
 કહે જાણસાંજે જોમ, જાનવમા જોમ જુએ,
 વિપવગનિયુ રાજ વિપવ કહેલું ઉ.

સહિમ તણે નાશ સદા, કોઈ પૂરે પૂરે કરે,
 તથ તણે નાશ એમ, અદેખાઈ કરે ;
 માન અપમાન નાશ, વિદ્યા તણે કરે ધણે,
 આત્મા તણે નાશ સદા, પ્રમાદથી કરે છે;
 મારે લેઓ સમજીને, કોઈ અદેખાઈ અને,
 માન અપમાન માથે, પ્રમાદને દૂરે છે;
 કહો જયમંગ તેઓ મસારમાં સારો રીતે,
 રવિ સમાં શુભ લેઈ, રાંધપણે ફેરે છે. ॥ ૪૧ ॥

અતી અધારરૂપ, અજ્ઞાનથી વિગળેલાં,
 મનુષ્ય મકારરૂપ, જ્ઞાન જોઈ ના શકે;
 જ્ઞાની સદુ નરકને, અજ્ઞાન કહીને કપે,
 સ્વર્ગને પ્રકાશ કહી, કથના અધી તકે;
 મારે નૌ અજ્ઞાનીજન, નરકમાં જઈ પડે,
 જ્ઞાની શુભસાંતી ધરી, સ્વર્ગમાં જઈ રહે;
 મારે જયમંગ કહો અજ્ઞાનને તણ રઈ,
 જ્ઞાન મરે છે તે સદા, ધ્યાનપદ ને શકે ॥ ૪૨ ॥

મનુષ્યોએ અવિધ્યને, મારે વળુ વાલ તણે,
 વિચાર કરીને સદા, સસારમાં યાજીયુ;
 અવિધ્યમાં ધણે રોજગાર કહી નવ બને,
 તેમ કહી બને મદવાધી વિભાવયુ.
 વળી કહી કાળ આરા, અચાનક આતી જાય,
 ત્યારે કેવી રીતે ખર્ચ થયુ નિભાવયુ ?
 મારે જયમંગ કહે, કાલ મનુષ્યોને સદા,
 કબર કરીને દ્રવ્ય, લેઈયુ બચાવયુ. ॥ ૪૩ ॥

માલ ધાલ કાલને ફેરેદમર કરનાર,
 મનુષ્યોમાં પાવ હેન, આચર્યુ લેખ;
 ન્યાયજ્ઞ પ્રેમજ્ઞ, ને કલ્યાણુ દેવજ્ઞ,
 માથે સવમા સમાન બાવજ્ઞ દેખ;
 વળી બાવજ્ઞ દેવ, પાવજ્ઞ હેનદેવજ્ઞ,
 તેજ મેદ કાલ બને, સમય ને પ્રેમ, ॥

હલે જયસંગે ક્રિયાં, આપણુ જિનાંદરી;
 કેણુ કામ નય દરી, શાંદે શીખ દેહનિ. ॥ ૪૩ ॥
 આશ આશ અશમાં જે, વિવેકપાથી નન્ય રીસ;
 તેણું નન્ય શીલુ દેહ, વસ્તુમાં રિમે નહીં;
 અશમાં જે અમેદેશા, અજરૂં પંપરેશ,
 તે તે કિ વિદ્યાજામાં, સુદાને મરે અદી;
 તેને હરી કાજ નહી, અપ કાંઈ રિમે નહીં,
 મગની અસર નિરૂપણી આશ દરી;
 હલે જયસંગે કાજ, ક્રિયા દયા દુર દરી,
 પાપ ઉપણી આશ, શંકાદે મુહી મદી. ॥ ૪૪ ॥
 દરેકાં કારખાના, તજા આશિકને લેદ,
 મદખાના કેરે મરે, પ્રદાનના કામનું;
 જ્ઞાન દેણું ગેરે ક્રિયા, આપ ન અરૂં કાંઈ,
 પજ ક્રિયા જ્ઞાનપાળા, નાદર તમામનું;
 રૂડી રીતે પાળાના દરવખાં રાજુ દોષ,
 પાળાના હરીને રૂજ, હેતે તેની દામનું;
 હલે જયસંગે ક્રિયા, કરવામાં કારખાનું;
 શાંદે રીતે હરી રાકે, રજાના કામનું. ॥ ૪૫ ॥
 ધન મગપાથી મયં, અશયા નથી ક્રિયા દેણું ?
 શશારના કામ ચહી, મુખી દેણુ ધયા ઉ ?
 કામનીની સગવળી, મુદ સદા રદા દેણું ?
 મદિપતીના મારિતે, સદા કાજ રદા ઉ ?
 હલે દેણુ શીખ આગી, ગાગી માત પામિદા ઉ ?
 દેણુ જુઠા અનુપના, દાષ કુડી મયં ઉ ?
 હલે જયસંગે ક્રિયા, સર્વનો ઉતર એક,
 • દેણુ નથી = ક્રિયા સદુ, સામ્રાજે રદા ॥ ૪૬ ॥
 કસ્તુરીનો નિપજ છે, મૂગ તજી રૂડીમાંથી,
 રાંત દાણી મુખમાંથી, નિપજ્યા જણાય છે;
 અમર એ મૂગસાના, મુખમાંથી નિપજે છે,
 માંમાં માતી લીપમાંથી, નિપજ્યાં ગણાય છે,

સુભાષી મુદરતીમી મનિ નિપત્તિ મ્હાને

સો'વાવ પાવ મા મુક્તિમો ક્રાવ છે;

મન કમલ રૂપ નિષદ' પ્રમાણ શુ' છે,

મુદરતો રૂપ નિષદ સપત્તા મલાવ છે. ॥ ૪૮ ॥

ક્રમ જો: જનપાર, રૂપ ને પ્રમાણ માટે,

કે રૂપ રૂપ મુદરત મલાવ મોટો છે;

પ્રમાણ ક્રમ વૈષ્ણવ મુદરત ક્રમ નથી,

પ્રમાણ રૂપ પ્રમાણ ક્રમ, પ્રમાણ ક્રમ રૂપ છે;

પ્રમાણ પ્રમાણ રૂપ પ્રમાણ પ્રમાણ પ્રમાણ

પ્રમાણ પ્રમાણ રૂપ પ્રમાણ પ્રમાણ પ્રમાણ

પ્રમાણ પ્રમાણ રૂપ પ્રમાણ પ્રમાણ પ્રમાણ

પ્રમાણ પ્રમાણ રૂપ પ્રમાણ પ્રમાણ પ્રમાણ ॥ ૪૯ ॥

પ્રમાણ પ્રમાણ રૂપ પ્રમાણ પ્રમાણ પ્રમાણ

પ્રમાણ પ્રમાણ રૂપ પ્રમાણ પ્રમાણ પ્રમાણ

પ્રમાણ પ્રમાણ રૂપ પ્રમાણ પ્રમાણ પ્રમાણ

પ્રમાણ પ્રમાણ રૂપ પ્રમાણ પ્રમાણ પ્રમાણ

પ્રમાણ પ્રમાણ રૂપ પ્રમાણ પ્રમાણ પ્રમાણ

પ્રમાણ પ્રમાણ રૂપ પ્રમાણ પ્રમાણ પ્રમાણ

પ્રમાણ પ્રમાણ રૂપ પ્રમાણ પ્રમાણ પ્રમાણ

પ્રમાણ પ્રમાણ રૂપ પ્રમાણ પ્રમાણ પ્રમાણ ॥ ૫૦ ॥

પ્રમાણ પ્રમાણ રૂપ પ્રમાણ પ્રમાણ પ્રમાણ

પ્રમાણ પ્રમાણ રૂપ પ્રમાણ પ્રમાણ પ્રમાણ

પ્રમાણ પ્રમાણ રૂપ પ્રમાણ પ્રમાણ પ્રમાણ

પ્રમાણ પ્રમાણ રૂપ પ્રમાણ પ્રમાણ પ્રમાણ

પ્રમાણ પ્રમાણ રૂપ પ્રમાણ પ્રમાણ પ્રમાણ

પ્રમાણ પ્રમાણ રૂપ પ્રમાણ પ્રમાણ પ્રમાણ

પ્રમાણ પ્રમાણ રૂપ પ્રમાણ પ્રમાણ પ્રમાણ ॥ ૫૧ ॥

પ્રમાણ પ્રમાણ રૂપ પ્રમાણ પ્રમાણ પ્રમાણ

પ્રમાણ પ્રમાણ રૂપ પ્રમાણ પ્રમાણ પ્રમાણ

[illegible]

ਆਖਿ ਕਹਾਇ ਆਖਿ ਕਹਾਇ ਜਗੀ ਦੁਖੁ ਮਧ,
 ਕੇਹੁ ਜਾਨੈ ਤੇ ਮੁਹਿ ਕੀਨੈ ਆਖਿ ਕਹਾਇ ਭਧ;
 ਜੁ ਆਖੈ ਤੇ ਕਹੈ ਧਰੇ ਮਨੁਖੀ ਮਨੁਖੁ ਕਾਜੀ,
 ਮਨੁ ਜਾਨੈ ਮਨੁਖੁ ਆਖਿ ਕਹਾਇ ਮਨੁਖੀ ਮਨੁਖੁ ਕਾਜੀ,
 ਕਹਾਇ ਤੇ ਜਾਨੈ ਮਨੁਖੀ, ਮਨੁਖੀ ਮਨੁਖੁ ਕਾਜੀ,
 ਕੇ ਮਨੁਖਿ ਮਨੁਖੁ ਕਹਾਇ, ਕਹਾਇ ਮਨੁਖੀ ਕਾਜੀ,
 ਆਖੈ ਮਨੁਖੁ ਕਹੈ, ਮਨੁਖੀ ਮਨੁਖੁ ਕਾਜੀ,
 ਕਹਾਇ ਮਨੁਖੁ ਕਹੈ, ਮਨੁਖੀ ਮਨੁਖੁ ਕਾਜੀ, ਮਨੁਖੀ

રેડહિજ મહુખમં, ગુફ તુલ નથ દોષ,
 ભાષા, બીજી બની, કાન્ત, દુખ બે.મયે;
 ભાવ રતન કુલ ભને, મહાગમાં માન નદી;
 દીક્ષિયાંડા તથા કાલ, વિદ્યાર્થી વંદ્ય;
 કૈનકેશી વિના કરી, રમે કરે શર નદી.
 રંગે ભો કુલેષ ધાપ, બિદ્યા બની રમે;
 ખોરે ભવનંબ કરે રેડહિજ ને પિત;
 જગતમાં જગ કરી, મેળવે ન આ ભવે. ॥ ૫૪ ॥

નહદ મહુમ્મ નળી, નજાળી દાસન ચાપ,
 કાજ મરજા તેની દેશ નવ જાણીએ;
 દરબના પાવ થઈ, માન નવ આપે હોય;
 ભદ્રાએકા સંતે જેવો, ફરો નિદાણીએ;
 ફરો તેમ જોઈ થઈ, ફરો તેજ આસે પાને,
 જમામ વિનાનો બને, ફરો દેશ જાણીએ !
 ફરો જયમંગલ દેશ, નહદ જે દેશ તેને,
 સમજીને સમજે શા, મન થઈ રાણીએ ॥ ૫૫ ॥

હો જીવન જ પડી, જાતુ દીધે દોષ નેદ,
 જ્યારી તા-તણા જાજ, સેવાને ના મુકવા. ૫ ૫૭ ૮
 દોષ મને નેવા વાંધા, ફળ કે ફૂલ ન માંદે,
 નોય ને જો માંદો મારે, જમણ જાણવડ
 પજુ જુએ મુને તેને, મળમલા ફાળી રહી,
 હંમેશાંથી જીવાણેમદ કરી ॥ જિવણવડ
 કાજુ કે જાંને એવડ, ફળ જાણુ તાજુ દે,
 હોશાણી જાણી રહી, જુએ ન જાણવડ
 હો જીવન જ મારે, વાંધા તણા જાંદો નેદ,
 જાંદોમાંદો જમણને, જિવણ જાણવડ. ૫ ૫૮ ૯
 મંદજમાં મોં દોષ, ખરેસં ખરાજ નો ને,
 મંદજ જાણાને પજુ જાણી પેને રૂં છે
 મંદજની મૂળ વાજ, જે જે દોષ ને તે મદુ
 દોષાં પાડીને જાજ, મંદજનું દરે છે
 જદાર જાજ દીધો, સજુઆ જે જીજા દોષ,
 તેની હને મંદજનો, મમં જો ઉધરે છે
 જો જવણ મારે, જોવા મો ખરેજ જવ,
 દોષ ને તો તણોવા જાજ વનં દરે છે ૫ ૫૯ ૧૦
 જોતુ મત નિરંજ, જાજતમાં જાંને છે તે,
 નિવજ પજામાં નિવ. હરજી મુજાજા
 જાંવંનદી પાતાની જો, કરી નય કરી સજો,
 વાંદીને વસે વી જાંવં સિદી મદા દારતા,
 જેવી દેવ પડે તેજુ. સામ પજુ મુકી આવે,
 જાજત મમાંજુ ફળ, જાજેમાં ફરીજાજતા
 હો જીવણ મારે, નિરંજક પજાને જો,
 મજાજત આ સંસારમાં, જાજર પિદારતા ૫ ૬૦ ૧૧
 દોષ દોષ દુનિજાંમાં, જાજમતજાંથી પડ,
 જાજાની જાંવીશીજી, મદા વજાજાં છે ?
 જાજમતજાં સીધે, જાંવી જાંવી વાજ તણા,
 જાજા કરી દોષ ! સમજીતીનો મજાજા છે.

રાત્રુ સાથે સદ્વાસ, રાખવામાં સાર નથી,
 સદ્વાસ રાખ્યે બળ, બહુ ઠગી બળ છે;
 પછી જ્યારે સુખો આવે, ત્યારે સદ્વાસ તણ,
 મનુતા બનાવી પાછો, તત્ સમિત યાચ છે;
 વળી એ વિદ્યાસ દષ્ટ, બને છે વિદ્યાસવાતી,
 સર્પેની સમાન સદ્ગતિ, રાત્રુ સમજાય છે;
 કદે જયમગ એમ, રાત્રુ તણે સદ્વાસ,
 દુનિઆમાં મહા દુઃખ હાયક દેખાય છે. ॥ ૭૧ ॥

પરમ પવિત્ર પણે, ભાવવાથી સંસારમાં,
 પ્રથમ તો કેદલી, મીતની પીઠા પડે
 કાન્ય કે વિપ્રમ પૃતીના જન સંબંધમાં,
 આપવાથી આપજીને, ઉપાધી રૂપે નડે.
 પાતુ એ પાછળથી, પૂજા પ્રીત છે ત્યારે,
 આપણી નિરૂદ્ધ કાન્ય, જ્યાસ બોલ ના પડે;
 કદે જયમગ એમ, પડેજામે પરિવ્રાજ
 ગજ્યે મુમ અર્ધો અને, રસે દે સાપડે. ॥ ૭૨ ॥

મુદર રમરપવાળી, મુદગીતા દ્વિષમાં
 મુદરતા યની કદી રમ નવ કંઈ
 તમ રાત્રી બળ કાર, બળિતમય અ રેખી
 અવકારે અમ ને રમને અ ના ને
 તેમ વળી ખાનદાની અને શ્રીમતાદ મળી
 થઈ બી કેમ કાળે પ્રેમના અ ના ને,
 કદે જયમગ એમ નિષ્ક્રમ સમ મુન્ય,
 નિષ્ક્રીને અ-રન ન્ અ-ર પ્રેમન તરે. ॥ ૭૩ ॥

અવેન જ રાજ દોડ, તને મુલાવ્યા કાર્યે,
 જ ન રિત ન કદે, તેન છે રા કામ,
 અવકારે અપી પડે રાત્રી ગરદા સ દેખ,
 રન સોદ દેદે દોડ, જ નવ રવનમન્ય
 રાત્રી ગરદા અપી રામ જે પગલુ દેડ

૪૦૬ અધ્યયન એજા વિદ્યાથી છે અને તેને
 કોણી અને કોણી છે. પૂરે તે ન સમજે, તે કોણી
 જાણી નહોતો પશ્ચિમ અંગે કોણી જાણના રાખી,
 જાણના રાખીને નહીં રહે એ જ શું કહ્યું છે?
 પૂર્વે શુભચાત્રી પાળી, અને કોણી જાણના રાખી,
 પાણીથી પાણિ નહોતું કિન્તુ, શું જાણ્યું છે?
 પુખ્ત પડી અર્થમાં જવાને કોણી જાણના રાખી,
 કોણી મુખાથી કહે, કામ શું જાણ્યું છે?
 કહે જયસમ ખારે, જયસમની જાણના રાખી,
 કોણી જાણના કોણી-જાણે, તેને જ નહીં છે. ૥૩૦૬
 પ્રથમ પ્રથમ પડે, અને અને કોણી-જાણી
 જાણીશું એ નહોતું કહેવાનું કામ કહેશું છે;
 પશુ જવાને જાણે મને, અને પશુજાણે જાણે,
 તે પ્રથમે પશુજાણે, કામ કહેશું છે;
 મુખે જાણનાં નો કહી, કોણી-જાણે પડે ન કોણી
 પશુ તે પ્રથમે જાણનાં નો કહેશું છે;
 કહે જયસમ ખારે કામ જાણે પડે એ છે,
 જાણનાં છે જાણે તેને, અને જાણે પડે છે. ૥૩૦૭
 પશુજાણે જાણી અને, જાણી કિન્તુજાણે જાણે,
 જાણે જાણીજાણે પડી, પશુજાણે જાણે છે;
 જાણે જાણે જાણે, મુખા જાણે જાણે જાણે
 જાણેજાણે જાણે જાણે જાણે જાણે છે;
 જાણે જાણે જાણે જાણે, જાણે જાણે જાણે,
 જાણે જાણે જાણે જાણે, પડી છે જાણે છે;
 કહે જયસમ ખારે, અને કામ જાણે જાણે,
 જાણે જાણે જાણે અને, જાણે જાણે જાણે છે. ૥૩૦૮
 જાણે જાણે જાણે જાણે, કિન્તુજાણે જાણે પશુ,
 અને જાણે જાણે છે, જાણેજાણે જાણે છે;
 જાણે જાણે જાણે જાણે, જાણે જાણે જાણે,
 જાણે જાણે જાણે જાણે, જાણે જાણે જાણે છે;

ઊઠાડે પટ્ટાથી દેવ કુસરનો ખુમ રાખી,
 ધન થડી ખાણી બની, તેજદીક પે કરે;
 બગાડનાં જાંઝાં દુકાની દેવ પડે નેથી,
 જાણેની રીતજાન, અરોનિગ આચરે;
 એની રીતે આપજામી, ધન જ્યારે ખૂટે ત્યારે,
 દુરાંને જાણે જાડી કમે દુરાં આચરે;
 કહે જપરામ એમ ઉઠાડે મનુષ્ય અતે,
 ધન તન સાજ થડી, દિવસ થઈને મરે. ॥ ૮૧ ॥

ત.એ દુધ રાખ્યો પણ, અલગ ન કામ આપ્યો,
 નાખ્યો તોય બહે છે ન રાખ્યો તોય બમે છે;
 ધનરાને પાનુવાથી, મુખ નવ મનુષ્ય કરી,
 પાનુવા તો બધે છે ન પાનુવા તો બધે છે;
 રાખ તપ્પી રાખનાથી, અવ ન મનિષ બાપુ,
 રાખ તોય બધે છે ન રાખ તોય બધે છે;
 રાખ રાખ ન અમ, જામી રાઈ રૂં નહીં,
 રાખ તોય બધે છે ન રાખ તોય બધે છે ॥ ૮૨ ॥

પાનુવા દિવસ દુમરીને ધન ધિતબુ તે
 નાખુ ઠ તોય અ ન ધિતબુ અ અમુપુ
 ધન થડી દીક થડ, ધન ધિતબુ અ રોડ
 રાખુ ઠ તોય એ ન ધિતબુ અમામુપુ;
 રાખતને કક રોડ, રાખ ધિતબુ એ રોડ,
 રાખુ છે તોય એ ન, ધિતબુ રાખામુપુ,
 રાખ રાખ ન રાખ, ધન ન ન રાખ રાખ

૧૮૬૬ ધન રાખે તો ન, ધન રાખે અમુપુ ૮૬ ॥

અમુપુ ધન તપ્પી જુડી રૂડા થડ કોવની,
 રાખાથી રાખા પૂડી, ન રાખ ના થડી;
 ન મને નવ જામ, અડી રાખ થડી થડી
 રાખ તોય અમુપુ રાખ રાખ રાખી,
 રાખ અમુપુ થડી અમુપુ અમુપુ નમન

કહે, જગદીશ્વરે દર્શાવી, આજી પવે જગત્પત્ની કોઈ
 નખાલી ધણાણી કિંદુ, અથ દાની આવતી, ૫ ૬૬ ૧૧
 પુનરવિદ્યારૂં તત્ત્વ, પ્રતિજ્ઞા મેલી બહુ.
 વિવધા ને પાંચાઈ દેશવશ દેખાય છે;
 નેત્રાંશો અંધારૂં કાળે વિવિધ અમલવાળે,
 કુલ પદ્મ પર્વતમાં, તત્ત્વો જમજમ છે;
 એવી રીતે અંધારૂં અવશ્ય કાલકૃતિય કહે એવી,
 અથ અપાતન તથા, અંધારૂં અવશ્ય જાય છે;
 કહે જગત્પત્ની કિંદુ, પુનરવિદ્યા તત્ત્વ,
 પ્રતિજ્ઞા મેલી બહુ, અથ દાની આવતી, ૫ ૬૬ ૧૨
 કાળા પિટાળાં નાળાં, નીચ ખાપી સે-ઉં તેને
 કોઈ-એકે આચારણી, અંધારૂં અવશ્ય છે;
 બહુ કોઈ અંધારૂં કિંદુ, કાળાં છે અંધારૂં કિંદુ,
 નેત્રાંશો અંધારૂં અવશ્ય વિનાના કાળ અવશ્ય છે;
 એવી આવતાર ને સેવાર બેડે મધ્ય થઈ
 વિવિધ અંધારૂં કિંદુ, અથ અમલવાળે,
 કોઈ અવશ્ય અંધારૂં, કાળાં (૧૬૫) બહુ,
 અથ દાની અંધારૂં કાળાં, કાળાં દેખાય છે. ૫ ૬૬ ૧૩
 કિંદુમાં અંધારૂં અવશ્ય કરવાનો મુકે-૧ અંધારૂં,
 તેને તે કાળાં અંધારૂં અવશ્ય, કાળાં કાળાં અવશ્ય
 કાળાં અંધારૂં કરવાનો કરીને મધ્ય,
 અંધારૂં તે કાળાં કિંદુમાં કાળાં
 એવી કરી અંધારૂં અવશ્ય તત્ત્વો દાની અવશ્ય,
 અંધારૂં અવશ્ય કરવાનો અવશ્ય અવશ્ય
 કોઈ અવશ્ય અંધારૂં અવશ્ય કરવાનો,
 અથ તત્ત્વો અંધારૂં કાળાં, પુનરવિદ્યા ૫ ૬૬ ૧૪
 અંધારૂં અંધારૂં અવશ્ય, અંધારૂં અંધારૂં
 તે તે પીંચે પીંચે અંધારૂં અંધારૂં અંધારૂં
 અંધારૂં અંધારૂં કાળાં, અંધારૂં અંધારૂં
 તેને તેને અંધારૂં પીંચે, પીંચે અંધારૂં છે;

ચેપા... ને. આખરે...
 ના... દિ...
 વિ...
 રસ...
 રસ...
 આખરે...

બલે દિવસે જુગ નમિત પગાથી ડાપ,
 બલે ખારી બાપનાં પી, બધા કાં જનારું છે;
 પવંચેનાં બાપ ના, માફલ વડને ધારે.
 પમુ દેવથી દહે ના, માથ મુ' થનારું છે;
 નિતમળ લીમ બના, દરીયા ન દો મરી,
 નારું કહી આંતે જનાં, તને નકનારું છે;
 દહે લપસાને બાપપાસ આંખ ઉપાલી લે,
 દરુ' વિરેલી ટાળુ, બધા હરનારું છે. ॥ ૬૬ ॥

પાંડવે પાતાના ખરા હા અટે કારવોળી,
 સાથે મુદ્દ કરી પૂજા તણી દાખ કરી છે,
 કાલ્યની કસોટી કમવાને કાળે વિશ્વામિત્રે,
 હરિદ્વિદ્ ગણી સર્વ, રિદી સિદ્ધી લરી છે;
 જગતને આપજાઠ, ખાવેથી ઉભાકવાને,
 દાંન મનિ સિવાઈને, રસ પાર કરી છે;
 કહે વચ્ચરાંમ કામ, કાલ્ય રીતે વ્યાધ્યા સર્વ,
 મેલ્ય પન્ન અલે ઉરે, અદ્વૈતાત્મી કરી છે.

૫૬૬

મિત્રા મિત્રા મત સદ્. મરદમાં ગણી ગયા,
 તેાય પણ આજે તેમાં, તાણ મરદાઈ છે;
 સ્ત્રીના તારા ડોપડીનાં, શરીર મમકા ગયાં,
 પણ દણ પવિત્રતા. તણી બરદાઈ છે;
 વ્યસન પાલ્લભિક કાળીદાસ બેચ બૂતી તણાં,
 રેદ તાવ ગયાં પણ, કિર્તિ મુખદાઈ છે;
 કદં જયશાંઝ એમ. દરેક સ્ત્રીજ તારા ધાપ,
 અદરેક છે સ્ત્રીજ એ તે, અમર જન્મકાઈ છે. ॥૧૦૦॥

વખારોમાં માસ ભરી, આગમથી ઉઘી ગદે,
 રામે આઠ્યે વેચે નહી, તે તે ખાદ ખાય છે;
 ખેતરમાં ખીજ વાવી, સંભાળ ન રાખે મારી,
 તે તે માવ પાકે પણ વૃથા વહી ભાય છે;
 પામે દેવ મુડી પણ, ફેળવી ન ભણે તેને,
 તે તે મુડી ઘાડે ઘાડે, ખાપામાં ખવાય છે.
 કહે જયરામ એમ અભય ભગાડે ખેન,
 ઉપત્તી બિહારીથી ક્યાં? ઉંડર ઝંઘાય છે. ॥ ૧૭૧ ॥

ઉપમમાં બરફન, પ્રેરપુત્રી લાય પણ,
 આગરાની દુનીયાને લાય એ દુનિયા છે;
 રાંડીને નસેડુ ફીડી તેમજ ફેલી લાય,
 આગમની જાને નહી, તે તે ફીડી ભાય છે;
 લેવડ દેવમાંદી, ધીતીને એ ચાહે નહી
 તે તે લેવડ રવ જેતાં એતાં ચળવાય છે;
 કહે જયરામ એમ માફે ખેવાળ પણ
 માફે આઠ્યો કોડીએ તે, આગને ખાવાય છે ॥ ૧૭૨ ॥

કહી કરી યાત્રીએને, હામ તલા ફૂંડ યાય,
 તેય આગમની કરી બાંખ તર હિર
 થડ થડ હીરા થકી બાંધ રજે લાલ ખગે,
 પન પાગે તને તર, નન આખ થ પડે,
 અકુશ પરીને મીર દેડીએ ખરા પણ
 દેવા પડી પછા તેને દતો તેસ નીવડે;
 કહે જયરામ બાન, અગમની રેવ જેવડ,
 પડી તાય તેને કરી, બીજે રાત્રી ને, ॥ ૧૭૩ ॥

આગમની મનુષ્ય તરીકે તારા યાય,
 વિવિધ રંગે બાંધ, લગ તર રંગ
 વિવિધ યજ્ઞેથી આગમ પાર પાર,
 ને પાવ ને પાવની તર રે, ॥ ૧૭૪ ॥
 એમ રાત્રી રાત્રી રાત્રી રાત્રી રાત્રી રાત્રી,
 રાત્રી રાત્રી રાત્રી રાત્રી રાત્રી રાત્રી, ॥ ૧૭૫ ॥

હો, હજારોએ એમ, વિધિવેં મેં વિધિ રમ,
 આગમુને, મોટે માનસે આગમુને નખાડેના હા ૧૯૪ હા
 હજારો કે રેડીરેત, તાર જેવાં કામ કરે,
 તેવાં કામ નેતઃ વિનમ, કાયાં રમુ છે.
 વિવાસાદી આક્ર બને, સંકલ્પીની અનાયા,
 માંગુ હામ વિના કરે, કાળુ દેહાચ છે;
 આમજેતે આમ માલી, મહી રમારતુ માય
 તેની રદાચ વિનાનું મા, રમુ આમુ છે;
 હો અપરાધ એમ વિધાની આપુ ઘણી.
 અપે દાની મવા, કાળજિયનું કમલુ છે. ॥ ૧૯૫ ॥

મુકબ કે કુકમળી, સાસં કે નાનું ખુબ,
 બાનાં નમે બાંમે બહે, બાંવખનાં બાવનાં;
 એવાં જેવાં કામ કરે, નેવાં જેવાં કમ તેનાં,
 આસાં કે પાસેકે, તરી રાધે આવનાં;
 પ્રારબ્ધતા મોમ વડે, મને નહોં દુગ આંટી,
 ખજ પાસેકે દુગ, હાજરી ખતરનાં;
 હો અપરાધ એમ, જેવી જેની કરણી છે;
 નેવા તેવા યેમ તેએ, સમઠિ સખાપનાં. ॥ ૧૯૬ ॥
 હસ્તુરીતો રમ બેઠ, વિગત હરી ન થાય,
 ખજ તેના મુજ મહી, કિ નત કયાચ છે;
 દેવ તણી વધાધી, કયાત ન મુજ થાય,
 ખજ હવામિના મુજ, મુમ લો મનાય છે.
 હવિ તમું દિવિ મહી કાલવના ન દયાસ થાય,
 ખજ કાલે , દયા કેપાન નો કમલ છે;
 હજુ થ નુના પના કુમર છે.

અ ૧૯૭ ॥

... જે વ-૩ હો છે તે,
 ... જે વ-૩ હો છે તે,
 ... જે વ-૩ હો છે તે,
 ... જે વ-૩ હો છે તે,

કપુરના સમ થકી, દુર્ગધી સૌ જન લેખ,
 દુર્ગધી દૂર થતા, દ્રહીએ રખાય છે.
 કહે જયમગ એમ, મુખોધથી ગુણેલી આ
 મનદર માળા વાંચે, મુખોધી મૈા થાય છે. ॥ ૧૦૮ ॥

માળા ૫ મી સુપૂર્ણ.

માળા ૬ ઠી.

મનદંરછંદ.

ભા રજું થયે ત્યારે, શમ્ર થકી હરે નહી,
 છત અને મરજને, બદાસાં મજુ મનથી;
 કાંજ કે કાંચિને, રિપાવે કે મિત્રુ રજા,
 રમકડું કે કુંડાં પીચુ, કાંચમાં કાંચુ નહી;
 કદ જેવા થઈ દેરા દેરામાં લાગ્યાં જેવા,
 કાંચમાં દગાં કરતા. કચડેલાં ભિખાનથી;
 કદે જવરામ એમ મરાને ગઈ રૂપી,
 કરાંનાં દુખાવોતો, કરીએ થતો નથી.

૫૧૧

જેમાં ખરી ખુબી હોય, તેમાં કાંઈ ખામી હોય,
 ત્યારે લેની ખામી તણી. અથાં થતી રખસા;
 મુખપના મુજુ થકી, કસ્તુરી બનેલી તેથી.
 દવામ વજનળી તેની અથાં થતી પગરો.
 મન મથપના મુજુ, ખીનતમાં હોય તેથી.
 તેની રજુલાઈ તણી, નિદા થતી લખસા;
 કદે ન રાંજ એમ, હવેમાં લખાજુ તણી.
 ઠીકા ની ધાવ નહી, ઉત્તમની રખસા.

૫૧૨

પછી નાં એકઠી, પરાંજુ રંક કરી પોતે,
 મરજુ ન મરજુ. મુ. સમતે કાલગ;
 અન અદધીન, ખરી રીતે કુખાવેલી.

ચંદ્રની સીમા તણી, હૃદયે દેખાડતા;
 રાત દિન ધર્મમાંએ, શરીરને ચોપી નાંખી,
 ભુલે ચુકે કોઈને, એ પિત્ર ન પમાડતા;
 કહે જયરાગ એવા, ગરીબના મૂખમાંથી,
 દુષ્ટ અધિકારી લાંચ, લેવા મૂખ ફાડતા. ॥ ૩ ॥

લાંચીઆ પગાર પેટ પુર રાજતણા ખાય,
 તોય તેની લાંચ તણી, આજ કંપકાય ના;
 લાંચ લેવા માટે ગમે, તેમાં સાંચાં ભુકાં બદ્ધાનાં;
 બતાવી મતાવે પજુ, રકમી બેસાય ના;
 અધિકારી તણે વશ, થઈ રક રાંક બને,
 પાપી લાંચીયાની પાસે, પેટ તો બેસાય ના;
 કહે જયરાગ એમ, માં બાધીને રાંક પાસે,
 લાંચ લેતાં લાંચીઆને, દગા તો દેખાતા ના. ॥ ૪ ॥

લાંચ થકી લાંચીઆનું કવ્ય કિંતરાય તારે,
 તરફર કે પાવકના, પેટમાં લેખાય છે;
 પછી કાંતો રાજ કરે, કાંતો પુત્રસંબો દરે,
 કાંતો ભેશી જૂના બહેન દ્વારે હાની જાય ર;
 પછી એમ છતાં જ્યારે પાપ ન પુણ્ય થાય,
 ત્યારે તેના કુટુંબનો, પત્ર ન મળી ધાય છે;
 કહે જયરાગ એમ અરમના ના, યકી,
 બતે હાડોડ થઈ, નકંમા ઝીંકાવ છે. ॥ ૫ ॥

માયના પડગ કેવાં, મનુષ્યની આંખે આવ્યાં,
 કુલ કૃત્ય કરે પજુ દ્રષ્ટીએ દેખાય ના;
 ધન પુત્રને કળે, પુત્રા દોંય ધરી બેમે,
 સોગાં-જાતી બગ ધ્યાના, કદી એળખાતા ના
 કનકે ને કનક એ દુનિયામાં દાય કર,
 તોય એહ દુષ્ટ થકી, દાવ પગાળા ના;
 કહે જયરાગ એવા, નીચ પાપી નફોદાને,
 નરકની ચિંતા કદી, અધિક લેખાય ના. ॥ ૬ ॥

[illegible][illegible]

દિનકરને દરેત્રીના દયામાં ઊંઘી હતી,
 ગામનાં બે ભાઈ, તેણે મધ ના જતી;
 હીમલાયના કુશને ઘી, દુધ ઘડી સેવે પગ
 કદાચ તરુને નથી મરુતના આવતી.
 કાળીયામ દ્વાપ તેને સાર ને દુષ ભેળાં,
 કદી હડી ખાંડા ભેળે, વિષ ન પડે રતી;
 કદે વડનાં કેવલ, દુશ્મનને નાવી રીતે.
 કેવિ ભાંડે દુશ્મનના ભેળી ફર ના પતી

૫૬૫

સ્વદેશ સેવાનાં આરાં. આત્મ દૃઢતા કમ્યાથી,
 કાલક કહીવ જેની. ઉત્તમ છે કીરત્તે;
 મુઠિ'પાન પદી એટ. સ્ત્રીમત બનેલ દેવ,
 મુ મારમે પત બાપે, કુમારમે ના દત્તી;
 પત્ની જેની અતરૂની. પાસનાંજા ઉત્તમ છે,
 મતની મમુજી જેનો, 'સોનાં કલ્પ કારત્તી;

નગર કે લોચી જાઓ, દરખાસ્ત મન આઈ,
પ્રાપ્ત નો વીજે પણ, અતે એ ઝન.માળ છે;
પ્રાપ્તના કોમ કો, પન કોઈ ગામ થાય,
પણ પ્રાપ્ત ત્યારે, પ્રાપ્ત મજાલ છે,
કે, જામ મ કોમ, પાપી જન પ્રાપ્ત નો,
જામ ખીલી કો પન, પાપી કરમાલ છે ॥ ૧૬ ॥

રાત દેવા માટે દેવે, રામ ના રીપા રોપ,
ત્યારે રામ રાખે એ, કોઈ એ અપીલ છે;
પ્રાપ્ત રીપા પાપિ, કોઈ એ થનાવ નહીં,
ત્યારે પાપિ પાપિ પાપિ થઈ કો છે;
કોઈ કે માટે રીપા, અપ કો મને નહીં,
નો તેથી અપિલ અપિલ મુલાલ છે;
રહે જામના એ, અપે અપુ લેલ નહીં,
ત્યારે રામ અપુ, કોઈ અપિલ આવી છે. ॥ ૧૭ ॥
રિપાના પ્રાપ્ત થઈ, અપિલ પ્રાપ્ત મળી,
અપિલ પ્રાપ્ત મળી, માત્ર માત્ર નહીં છે
માત્ર પ્રાપ્ત રિપાના એ. માત્ર રીપા રીપા થઈ,
પાપિના પ્રાપ્ત એ અપિલના એ છે;
પાપિના પ્રાપ્ત માત્ર પાપી પ્રાપ્ત થઈ,
અપિલ રીપા રીપા રીપા થઈ થઈ છે;
પાપિના પ્રાપ્ત માત્ર, પાપિના પ્રાપ્ત થઈ,
પાપિના પ્રાપ્ત અપિલ અપિલ રીપા થઈ છે. ॥ ૧૮ ॥

પાપિના પ્રાપ્ત રીપા પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત
પાપિના પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત.

પાપિના પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત.

પાપિના પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત.

પાપિના પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત.

પાપિના પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત.

પાપિના પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત.

પાપિના પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત.

પાપિના પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત.

[illegible][illegible][illegible]

કહે જયરામ એવી, રીને છુદ્ધિમાને સદા,
શુદ્ધ સ્વરૂપનો છાપ, વસ્તુપર છાપવો. ॥ ૨૫ ॥

વ્યગ્રહાર કે મર્મમાં લે, વસ્તુ નડનારી દોષ,
તેને તત્ત્વ મજામાંથી, ખતે ખેચી નાંખવી;
તેમ વળી પારો વસ્તુ, હૃદયી વધેલી દોષ,
તેને પણ કાપી ફૂટી, હૃદમાંહે રાખવી;
લેવી રીતે હૃદયી વધેલાં, ને ખગમ વૃક્ષ,
ફૂટી રે છે માળી કાપી, જાગદિત દાખવી;
કહે જયરામ એમ, લે લે વસ્તુ નડનારી,
તેને ફૂટ કની કાપો, જરૂરની સાચવી. ॥ ૨૬ ॥

મુખા આપી મુર સૌને, અમુકે પ્રસન્ન કર્યો,
ચિન્નુને પોતાની પુત્રી લક્ષ્મી દે રીઝાવીયા;
શકર ને ચંદ્રપુત્ર, આપી ઉપકાર કર્યો,
મદનજીવ નેદન તો આપીને રાજી કર્યો;
પત્નિ જ્યાં અગસ્તે, અમુક કેરૂં પાત કર્યું,
ત્યાર તેની મદાયે કે- એમાંના ન આવીયા;
કહે જયરામ એમ મનના સમ આરે,
ત્યાંએ આપ જગ વિના, અવર ન ફાવીયા. ॥ ૨૭ ॥

આપાવ આવેક જન પન ઉપકાર કર્યો,
દોષ પન મનમાં સદાય ચડ ના પડે;
તેમ છતાં સકેદમાં, સદાય કહે એવા જન,
મદનના અંક કહી, જોતાં જોતાં તો જડે;
માત્ર જાત સમયના નિત્ર કે રાખેથી નહીં,
આગા નાખી રહીએ તો નિરખા આગા એ નડે;
માત્ર જયરામ કહ્યું આ ર સમુ જગ નહીં,
આગા તમર તમા રજા તુ મન નડે. ॥ ૨૮ ॥

મનનામ આગા જ્યાં મવી માને સ્થિતિ દોષ,
અત જ્યાં મુશી ઉપ દાન મદ માન સાસના;
જની, જ્યાં નાખી જીતન સદાય કની મકવાના,
ત્યાં મુખો મા સ્તદ મન દુષ, મદાયના;

દેવોં દીનિ મદનુ, જાનેક મિત્ર આપી પદોં,
 ખડા કાંઠે તારા છે, સુખ ન દેખાતો
 જાદે જાદોઈક કાંઠે, જુદાંમન જાન કુદો
 પાપોં જાગાંઈક દરી, હિંમતોં ન હિંમતો ॥ ૨૬ ॥
 મનુષ્યને સુખમે જો, જાગાંઈ સુખમે જાન,
 જુવેતોં જાગાંઈ પદોં, જાને પાપિ પાપોંનિ;
 જાનેક કાંઠે જાન, જાગાંઈ જુદાંના જાન,
 દેવોં જાન જાપિ જાદે, જાનનના જાગાંઈ;
 જાગાંઈ જાગાંઈ, જાગાંઈ જાગાંઈ દરી,
 દેવોં જાગાંઈ જાગાંઈ જાન, દે જા પદોંજાન;
 દેવોં જાગાંઈ જાગાંઈ, જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ,
 જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ, જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ, ॥ ૨૭ ॥
 જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ, જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ,
 જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ, જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ;
 જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ, જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ,
 જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ, જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ;
 જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ, જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ,
 જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ, જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ,
 જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ, જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ, ॥ ૨૮ ॥
 જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ, જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ,
 જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ, જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ;
 જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ, જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ,
 જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ, જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ;
 જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ, જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ,
 જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ, જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ,
 જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ, જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ, ॥ ૨૯ ॥
 જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ, જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ,
 જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ, જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ;
 જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ, જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ,
 જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ, જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ;
 જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ, જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ,
 જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ, જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ,
 જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ, જાગાંઈ જાગાંઈ જાગાંઈ, ॥ ૩૦ ॥

બેળ મનુષ્યોની વિધા, તથા ઉપધાન સાધ,
 બીજા સાધ વિધા રૂપીનાં મળ્યા સાધ કે;
 અને જોમજોમે મન, પ્રાપ્ત થઈ તેા તે,
 પ્રાપ્ત મળાને ખાટે, રજું વધ્યાય છે;
 વળી તન મન મન, તથા આમાય જઈ,
 બીજાઓને દુઃખ દેવા ખાટે, રખાયા છે;
 રહે વધરામ એમ, મારી કે નારી વચ્ચે,
 તથા ઉપધાન જોમે, જગથી રાપ છે. ॥ ૩૩ ॥

અમળાની અમળ છે, પ્રાપ્ત જનારે મે,
 તેમાં તેની મર્યાદા, તથા મુ' જલ છે;
 રહે તળી આમળ છે, મીમંત રાપ રહે,
 તેમાં તેની રાપર, મો રેણું રહે છે;
 અજ્ઞાનીની આમળ છે, માની જ્ઞાન ખવારે છે,
 તેમાં તેના જ્ઞાન તળી જલ મરજા છે;
 રહે વધરામ એમ, પાતાનાથી દસકાને,
 જગાવણું મહત્ત્વ તે, સદા હીજપદ છે. ॥ ૩૪ ॥

જાત થઈ નિતી પરી, મધાતું જિજ્ઞાસુ રહે,
 તે તે મધા રૂપ આમળ, વિના રૂપી ના રહે;
 મજ આસાથ અધર્મ, અનિતીનું લેવા બીજ,
 તે તે મધા રૂપી મધ, દાખ ઉઘટી મટે;
 જલ કે અશુદ્ધ મજ, એવું મધામધિ લેવા,
 તેણું શુદ્ધ કે અશુદ્ધ, રૂપ લેને તે રહે;
 રહે વધરામ એમ, દાવના સાથ સમ,
 મધા તથા રૂપ અર્થ, મધાપારીઓ લહે. ॥ ૩૫ ॥

હિંદાસ જાજવાથી, પ્રાચીન સમયતથા,
 મગ મગ વચ્ચેના, સમય સમય છે;
 વળી રાજ રમજથી, વ્યવહારને રાજ તળી,
 નિતિ રિતી સર્વ એક, રખા રખાય છે.
 અનજના દેવાઓને, દુષ્ટની દલીલ,
 હિંદાસ થકી પૂરે પૂરી એ પખાવ છે;

વ્યવહારની નિતિ અને, નાણા તણી રાજિત એની,
 જાણ્યા વિના પાતાને ન, પડે દેખાડે;
 કારણ કે નાત જાત, તણ દૂર દેશ આપે,
 તેની સાથે જાળવેથી, ફાવે શું કા'ડે;
 કહે જયસંગ તેમ, જતાં વિશવાસ કરે,
 તો તો જાણી જોઈ જોઈ, હાજરો ઉપાડે. ॥ ૪૮ ॥

કાગડો આમિય લેવા, ખાટે આવી બેઠો હોય,
 તેને ત્યાંથી ઉડાડીએ, તોય પાછો ફરે છે;
 પરુ ખડ પાત ખાવા, ખેતરમાં દાડો આવે,
 તેને હાંડી કાડ્યા પછી, ફરી ચારો ચરે છે;
 કુસરા નારીને મારે, ગમે તેવાં મેળાં મારે,
 તોય તેહ કુચાલની, જીત પાતે પરે છે;
 કહે જયસંગ એમ, અપમાન આપે તોએ,
 નીચ મનુષ્યો એ કહે, આવી પાછો ફરે છે. ॥ ૪૯ ॥

સ મારમાં સુદગીની, ચોગલા અચિત્ત રીસે,
 મહ સુખ સુદગીના, હાથમા રહેલ છે;
 મ સાર સમુદ્ર તની પાર ઉતરવા મારે,
 નાગી જાતી નાગ રૂપ જાનાઅ કહેલ છે;
 સદગુણવતી રાણી, મંદરીના નદવાસ
 પુરપને રંગ મુખ મળેતુ અ રહેલ છે,
 કહે જયસંગ એમ સુદગીનાં ચેગવા તો,
 મ મારમા સર થકી, અર્ચિત કયેલ છે. ॥ ૫૦ ॥

અમળાના અભાવીએ અમળાને નોંદે પખા,
 એન ગીર ખડા ખાલ આગળ આડાડીને;
 રાતજ કોન અને કીચકના રૂજ તખ
 અમળાથી નાસ થયો. કદ જુમ પડીને;
 મુખના ગાળી વચ્ચે વેગવાર કોનો વડો,
 એક પા અમળાથી, કહે જુમ ગાડીને
 મને જયસંગ એમ અમળાનો દાર રો છે.
 કે કદો રી. ને દ જ પુરુષ અનાડીને. ॥ ૫૧ ॥

ચુરડીને સાજીમોઢે, પુરુષની અર્ધાંમનાં.
 કહેલી છે એજ એની, યોગ્યતા બતાવે છે;
 યંશારમાં ધણાં કામ, પતિન વિના પુરુષથી,
 બને નહીં એજ એની, યોગ્યતા દર્શાવે છે;
 પુરુષને રીરે બ્યારે, સંકટ પડે છે ત્યારે,
 શૂદ્રવાણી વડી વામા, મુખ ઉપજાવે છે;
 કહે જયશામ એમ, સદગુણી દયામા સદુ,
 ધર્માદમાં સ્વયં તજ્યાં, મુખ સૌ વસાવે છે. ॥ ૫૧ ॥
 જુદોમાન અનુષ્ઠાની, છંદગી આ જગતમાં,
 અનેક પ્રકાર તજ્યાં, વિનાથી વીંદાણી છે;
 કાગજ કે મુખ દુઃખ, શકા સાધે માધે બાણે,
 કાગજમે મતી એનો, ફરતી જાણાણી છે;
 મુખ અનુભવવા વિના, મુખ નવ ખજે કરી,
 મુખ તણી વૃત્તી પણ, દુઃખમાં જમાણી છે;
 કહે જયશામ માટે, ગુણવંત જ્ઞાનીઓએ,
 મુખ દુઃખ તજી ગતી, સદમા પ્રમાણી છે. ॥ ૫૨ ॥
 જેનો છંદગીનો ધણા, કામ કાની રીતે બધા,
 તેને કરી અનુભવે, દુઃખ આવીને પડે;
 તે તે ગત જવ તજું, દે.૫ નવ ગંડા કાંધે,
 પાદ ચાલુ છંદગીનાં, કંઈ આવીને નડે;
 માટે એવા વખતમાં, બહારિ વિચાર કરી,
 શાની કાંતે મમજને નિર્વાને મટે થડે
 કહે જયશામ એધો, આવેડો ઉપાધી રળી,
 મતજમે દીધા ધણી મુખ પાકું સાંપડે. ॥ ૫૩ ॥
 વિવેકની વાત થઈ, જયશામ આણે તેનું,
 વ્યવહારીક જ્ઞાન કાલ આરી રીતે આણે છે;
 પણ ધણાં જનો જેઓ, અવિવેકી હોય તેઓ,
 વિવેક તજવાથી કારે, મુજ વડી વાણે છે;
 વ્યવહારનો જુઓ બધી, વિવેકમાં આરી વડી
 વિવેક વિનાનો તે વ્યવહાર મરડા દાણે છે;

કહે જયમગ એમ, તિલેક, મધ્યા વિનાનો, ૧ ૧૬૭
 વ્યવહાર ચલાવવો તે, પળે પળે માસે છે. ॥ ૫૫ ॥
 મનુષ્યને મધિ' હંધડે' રિપત પડે છે' યારે,
 બદ્ધાવશે જનોને' બદ્ધ, દિવાનો દેખાવે છે;
 મનુષ્યમાં છુડેના મનુષ્ય જયમ ફીડે કાણે,
 તેમ તેદ લેની તેની, બદ્ધાવ લેવા જાય છે;
 માન કે નકીરનણુ પાણુ ન પડે કાંડ,
 સર્વને મમાન મળી, દુખ પેળે ગાય છે;
 કહે જયમગ પણ, એવા અવ મડે નહી,
 અથ સાધવળી ખરો, વાન લવમગ ૮ ॥ ૫૬ ॥
 દુખથી દુખાતા કમ કયા મામર ન મડે,
 માન જાતી તેની પામે, તેમ પન જાય છે;
 જાણુ જે એ આપ ૧ મો દુખ જેની રેડી જન,
 પળે જના તકમા ત ૧ જનાના કન્યા ૨;
 કા ૧ ક ના જાના, મન જનમગ ૧૧
 નહી તેમ વક જાના જના કના જના ૩
 કાદ જયમગ એવા ન જના ન જા જા ૧૭૭
 નેક ન ૧ જા: ન જાદ ૧ જા: ૬, ॥ ૫૭ ॥
 આ ૧ ૧ ન જા ન જા, ન જા ૫૪ વિતી વિતી,
 હાલી પજારા વીદ, જના દેસા છે;
 પડી જમ કમ જેન, નાસે પનાસપણ
 ન ૧ પડી ધોમ ધીન, હાલી વિતાર છે;
 તે પ જન મુદ્દા અ; હજારે ન જેને કરી,
 જનાના મદ જારી, મદા.માં મદાય છે.
 કા ૧ જયમગ પડી, અનાનકે કાલે આવી,
 અ; ૧૧ હાલીજો કરીને, આલે, જાય છે. ॥ ૫૮ ॥
 મ ગ ૧.૧ મારો જા, મારો જમનીને માન,
 ન ૧ ૧૪ મારી નહી, મુખે કેમ ગાય છે;
 કા ૧ ક જાદ બધાં, સ્વાધનાં મગી મડ,
 રુ સખડે કરીને, મનેપાં જાણ છે;

એમાંનું ન દેહ-સ્થિતિ, તારી આયે બાવે દીપિકા
 હેલ તણ હવ તારે, જણે-એકે-ચાપ-છે; ૥ ૧૧ ॥
 હેલ જયશંભ-એમ, અતે કિંમતારાં-તેથી, જેનાં મિત
 તારાં તે મુકમ-તે કિંમતે બે મળાવે-છે; ૥ ૧૨ ॥
 જણે જણ હાલીમાં, એમ-બહા બોમધી-દેવો,
 મળે એમ અતે રંગ-ઘડ-ઘડે મહાસે; ૥ ૧૩ ॥
 મનને દુલાવીતે-દુલાવી-રંગ-રંગ-માંદી,
 એમ એમ રાખે તેમ તેમ મહી-મહાસે; ૥ ૧૪ ॥
 પછી તમે ત્યાંજથી, અંકુશ-ચુંકા-બાંધે,
 પણ દીપિકા-તમારો-એ, કિંપાય ન-આવે; ૥ ૧૫ ॥
 હેલ જયશંભ-માટે-બહુ-કષ્ટે પેલાનું-તે,
 એમ તણ મહુમીત; કહે-મુખ-ભાંગે; ૥ ૧૬ ॥
 સંગાર સમુદ્ર-માંલે, અધોમધ્ય-આંચે-બાંધે
 તેને તેની ઉતરવું, એ-તો-મુશકેલ છે; ૥ ૧૭ ॥
 મોટા મોટા મજરો, મજરૂપી રાખે આપ,
 આવે એને વિદારવા, હામ એ શુ રહેલ છે ?
 એ-તો પૂરી મરદામી, તારામાં એ દોષ માલ,
 તે-તે તરી ઉતરવું, સંતુલમાં કહેલ છે;
 હેલ જયશંભ-માટે, દોષ એ સખળ રાગ,
 તે-તો જયશંભ-આ, રહેલ તું તરેલ છે; ૥ ૧૮ ॥

નાનાં તળી બલિદારી, દુનિઆમાં બહુ રીશે,
 માણું એકે-અર્ધ-આંધુ-તર છે;
 નાનાં વડે અર્ધ-દારના, જે-અધિ-રૂઝે-ચાલે,
 નાનાં વડે વળે અર્ધ-દાર-ચક્ર-છે;
 નાનાં જાત કુટુંબને રાજવળે માનપાન,
 નાનાં વડે એમ-એવું, મહુ મરપુર છે;
 કહે જયશંભ-એમ, નાનાં વડે જયન આ,
 શાની પ્વાની દાની મહુ, એનાજ આતુર છે ॥ ૧૯ ॥
 મરખને ઠાક મારી, મારી ખૂન સમજવો,
 તોય તેલ દેવ મરખાઈની ન ભૂલવો;

કાચરનો સંગ કરી, કહો કોઈ દુનિયામાં,
 રાગ હોય તેદ પણ, છત કરી પામ્યા છે ?
 કારણ કે કાચરને, દિંમતથી વેર પણ,
 દિંમત વિનાનાં કોઈ, કરીએ વિગમ્યા છે ?
 કાચરના કાચુ તખ્તો, મોટાં ચોટાં રાજ દરવા,
 કાચરની ફતીએયી, નવાં રાજ ભમ્યાં છે ?
 કરે જયરાગ એમ, જગતમાં એક ઘુએ,
 કાચરથી કોઈ તખ્તો, દુઃખ કરી પામ્યાં છે ? ॥ ૬૭ ॥

હિસદથી જે જે કામ, આરંભીને ધાય તે તે,
 પૂર્ણ થયે પૂર્ણ ફળ, આપ્યા વિના ના રહે;
 કારણ કે કાચમાં જે, મુસપજે ફળ રહું,
 તેનો કરો હિસદનાં, કરાની માથે વહે;
 યાત્રી ગમે તેવાં વિગ્ર, આડાં આવી પડે પણ,
 હિસદના ઉછળત, કરાને એ તા સહે;
 કહે જયરાગ એમ, હિસદથી અવનીમાં,
 કામ કરે મનુષ્ય તો, પૂરું ફળ તે સહે ॥ ૬૮ ॥

બારેક સમય જ્યારે, રીઝપર આવી પડે,
 ત્યારે બહુ બહુ રીતે, બારિદીથી ચાલવું;
 જે જે કામ કરવાનાં, હોય તે તે કામ બધાં;
 કરવામાં ફરેપર, ચિત્ત મગા ધાલવું;
 પણ કરી બેગમગણથી ન બસાવ્યા જવું,
 કારણ કે દેવી કોપમાંથી, ફળ ઝાલવું;
 કહે જયરાગ મારે, બારિક મમય સમે,
 બહુ બહુ કરી કરી, સાંકાથી નિહાળવું. ॥ ૬૯ ॥

આખર પ્રમાણિકા, લદગી રાજિ વણજ એ,
 પાંચ બેનો મુણમયની, પુત્રીઆ ગણાય છે;
 જેને ત્યાં એ પાંચ બેનો, સંયુક્ત થઈને રહે,
 તેને ત્યાં જો ઉત્તમતા. આવેલી જણાય છે;
 પણ ભોગજેને પાંચ, બેનો જુરી પડે ત્યારે,
 ઉત્તમતા કામે ગરીબાઈ ફુસી જાય છે;

પણ તું વિચારી લેને, તારાં પૂર્વજોમાં કોઈ,
સાથે નાજું લેછું મથા, એવો પુરવાર છે ?
હોં જયશાંખ મારે, મનમાં તું કેમ અને,
તારી આવી જાદુ ભરી, વૃત્તીને વિચાર છે. ॥ ૭૪ ॥

જાણા બહા ભૂમિમાં આ, બાપશાળી પાડી ગયા,
તેમોનો લે કોઈ આજ, નજરે રખાય છે ?

સંસારની ઘરખાજા, એવી રીતે ગાલી આવે.

કેંક જનમે તે કેંક, જનમિકા જાય છે;

મનુષ્યની સુધી ઉપનન થઈ ત્યાર થકી,

અમર રહેણું કોઈ, નજરે જમાય છે ?

મારે જયશાંખ હોં, મનમાં વિચાર કરી,

જનમીને કરવાનું, કૃત્ય કયાં કરાય છે ? ॥ ૭૫ ॥

ગમે તેવો કોઈપતી, હોય કેહ તેદ છતાં.

આગસને લીધે અને, રાંક બની જાય છે;

સદમી અને આગસને, જન્મજાવું વેર જાણે,

એવું અને બેમાં જતાં, લગાસરી પાવ છે;

કારણ કે સદમી તણી, જાન થલી ચમગ છે,

તેથી આગસને રખી, છીંચે જવાં મદાય છે;

હોં જયશાંખ તેથી આગસને સેવનપા,

સદમીપતી છતાં અને, સ્ત્રીખારી રખાય છે. ॥ ૭૬ ॥

જીવાનીના સમયમાં, રંગરામ માણે હોય.

તેને મૂર્ખ ક્રોધપણું, સંભારી પીમાય છે;

જીવાનીના રંગ રંગ પનગના રંગ એવે,

ઉડી મરે રખી એને વિતમાં ચીલાય છે;

પણ એને અનુભવ, એવો થતો નથી કોઈ,

રાજાજા કમળની, માથે સો એલાય છે;

હોં જયશાંખ એમ, વિચારીને એવા વિના,

દાસા પણ વરખની, થી ખરડાય છે. ॥ ૭૭ ॥

તારા વિલ માટે દોષ, જરૂર જરૂર છે,

દોષ વિના એકે તારી રવાંતી ક્યાં ખાલી છે,

~~~~~

એવા બધા દોષ તારા, દીનોનાથ દિલ પરે,
તો તો તારી છાત્રી આ, સપળી નમઃકી છે;
પણ પ્રભુ પૂરજુ દયાળ સદા દીસે તેથી,
પાપ કરે ન જ તોય, તેને ઘણી બહાદી છે;
કહે જયરામ તોએ, કોય છૂતી હોય નહીં,
તેની પર પૂજું કૃપા, પ્રભુની નિહાળી છે. ॥ ૭૮ ॥

દશ તણી ચકતીને, પડતીના આધાર તો,
દશ તજા લોકોની કેળવણી ઉપર છે;
દશ તજા લોકો એ, વધારે કેળવાણા દોષ,
તો તે દશ દુન્યોથી, દબે માતમર છે;
પણ જેમ જેમ આજ, લોક કેળવાયા દોષ,
તેમ દુન્યોથી હીન થયે રાગિદર છે.
કહું જયરામ મારે, દશોત્તરી કરનારી,
માય દરી કેળવણી, પત્રીજ મળ્લર છે. ॥ ૭૯ ॥

કેળવણી પામેલી જે, રાજાન રાજ ગીતે,
રાજા નવ મતોપ તો બધુ નદીક્ષી બને,
પડી એવે રીત ન જ નાનકા ભજનો દોષ,
મુકીત ન જ હામર કવિત નામને;
અથા અત ન જ બન, રાજમા બરીલી વધે,
તેનુ ફગ દખાડી દ, ખરામ હાસિતને.
કહું જયરામ મારે, માણી સરકાર સદા,
કેળવણી પ્રજાને સતોપે ર્ધ માનને. ॥ ૮૦ ॥

કા, પણ ખામતમા રીંડા ઊતરીને લેઆ,
તત્ત સત્ત સ્વપ્ન, એના બિન બહાલ છે;
લખાણ સો તની ખાતરાપ્રજાને ફર મુકી,
સાચ રાત દોષ્ય શુદ્ધ સ્વરૂપ દખાવ છે;
કારણ કે વસ્તુ તણુ સાચ સ્વરૂપ જ લેહ,
અનિરાવર્જિતના તત્ત જાન રજાવ છે;
કહું જયરામ મારે, શુદ્ધ રૂપ કપજીયો,
નિહાળીને એતા શુદ્ધ સ્વરૂપ જાણ છે. ॥ ૮૧ ॥

દિ'ં તજા દિનજીને, દિ'ં તજા દિન જાડું.
 મુ' મુ' કામ કરવું ને, કંઈ જુ અભારવાડું.
 પ્રથમ તો, પડેલી, હરિદોના દુષ્કોણો.
 દોષોના દોષાણા છે તે, જરૂર જમાવવાડું.
 પછી બીજા મુપાડાની, બાજનેને દાણ પડે.
 કારણ કે કમાળવા, બિડી છે મુપાવવાડું.
 કહે જવશય મારે, પ્રથમ તો પેદ પૂજા,
 તજી વાગ દેડો પછી, પેઠવ જમાવવાડું. ॥ ૮૨ ॥

મિલ મિલ કહેવ અને, હોદા રાજાને માગડું.
 તેથી રંક પ્રભા તજું, દુઃખ કહે મુ' રંકવું.
 આજસધી હોયોમનું, સમજાવું નામ દરજું.
 નિવંતવા વરે વળી, બેલીમાં બીડું વળવું.
 તેથી રંક બાં બાં, દિ'માં બગાસો મારે,
 મધી મધી થાકે પજા, શેર અલ ના મજાડું.
 કહે જવશય મારે, પ્રથમ તો રંક તજું,
 દુઃખ રજવાવું કરે, કંઈ તેઓનું રંકવું. ॥ ૮૩ ॥

કેને અલંકાર તજું, કાંઈ પજા જ્ઞાન તપી.
 તેહ અલંકાર વાળી, વાત મિથ્યા તજે છે;
 પજા કેને પૂર્ણ જ્ઞાન, અલંકાર તજું છે તે.
 વાત અલંકારિક ને, વિશેષ વખાણું છે;
 કારણ કે અલંકારી, બાપા તજી સાચી બાલુ,
 મુદ્દ જ્ઞાન વરેણું છે, તેને તે પિછાણે છે;
 કહે જવશય મારે, અલંકારી અનુભવી,
 અલંકારી વાતમાંથી, સત્વ યોધી આણે છે. ॥ ૮૪ ॥
 વેપારમાં સત્તાપારી, દરીદ્ર જે સામે હોય,
 તો તો વેપારમાં દરીદ્રાઈ કરી ચડે છે;
 કારણ કે દરીદ્રાઈ, સાથે સત્તા બળ મળી,
 દરીદ્રાઈ વિશેષ, પ્રબળ થય પડે છે;
 મારે એવ દરીદ્રાની, સાથે સદા વેપારમાં,
 દરીદ્રાઈ કરવાથી, વિશેષ એ નડે છે;

~~~~~

કંઈકની અગાધ છે, રથના રથથી તેમાં,
અગાધપણ છે એ, અપૂર્ણતા અગાધ છે;
કહે જપરામ મારે, મુશ્કિના નિષમ સમ,
આદ્યા વિના આત્માન્નતિ. અવરથ હજાય છે. ૥૮૯ ॥

માનસિક શાસ્ત્રઓને, પૂર્ણ કરવાને મારે,
મધ્યા રહે એક અતે, મદયાક પામે છે;
અને તેની સાથે વગી, મનના પ્રજ્ઞ મુજી,
પ્રખ્યાતા પામી પાને, પૂર્ણપણે અમે છે;
તેમ છતાં એક પાને, પાનાને અપૂર્ણ માને,
જ્ઞાનસામગ્રમાં પાને, જુદ તમે સામે છે;
કહે જપરામ મારે, વિષા અને જ્ઞાન તંબુમ
પાર પામી પૃથ્વીમાં કપાં, મનુષ્ય વિરામ છે ૥૯૦ ॥

અજ્ઞાનથી બદ્ધ તમી. ઇષા નીચે દિવં જુઓ,
ધણી પછી તરેહપો, હયાક હયાયો છે;
જન મિત્ર શાસ્ત્રને શાસ્ત્રને સાથાં માની,
હોંમ તજી અગ્રોક્ષીમાં, આદન વચાયો છે;
મન તન જુવાનના, બેશીઓની જન્મનારી,
મત્ય માનવાથી આજે, વેણે એ ગયાયો છે;
કહે જપરામ એમ, અજ્ઞાનથી દિવં બધો,
હોંમન તા વિગ્રહયા બદાર અગ્રવાયો છે ૥૯૧ ॥

મીમતની સાથે કરે. હરીદાસ ગરીબ તો,
જેવા જતાં તેમા તેની, પાટી મરખાલ છે;
કારણ કે મીમતને, હામ હામ હામ જાને,
હામ વમ હાવા થઈ, પછી મરખાલ છે;
પણ ગરીબને નાજાં, અને હામ વમ નહીં,
તેથી તેને એવી હરીદાસ દુખદાલ છે;
કહે જપરામ મારે ગરીબે મીમતન તજી,
હરીદાસ તજવી એ, સદા મુખદાલ છે. ૥૯૨ ॥

વિદ્યાસથી વિદ્ય માંદે. વપંદાર સાથે છે બધો,
વિદ્યાક વિનાનો વપંદાર તેજ હીજુ છે;

વિદ્યાસધી બદ્ધાણ અને, રાજ ભક્તો ચાલે જુઓ,
 વિદ્યાસ વિનાનાં બદ્ધાણ, અને રાજ સ્ત્રીજ છે;
 વિદ્યાસધી બપગ્દારની, વેલી બકુ વૃદ્ધી પામે,
 અવિદ્યાસે વેલી વૃદ્ધી પામવી ઠીક છે;
 કહે જયસંગ માટે, વિદ્યાસની રતી રૂડી,
 અવિદ્યાસ તણી રતી, રૂડી કરીજ છે. ॥ ૬૩ ॥

મનુષ્યને અધિકાર મળેસો ન્યાં મુખી હોય,
 ત્યાં મુખી સૌ તેને મળું, મળું માન આપતા
 વળી એ જે વદે વાણી, તેને યૌ સ્વિકારે સદા,
 તેનાં કરેશાં સૌ કામો, કોઈ ન ઉઠાપતા;
 ન્યાં ન્યાં એની આણુ ફરે, ત્યાં ત્યાં એના મનુષ્યો સૌ,
 તેના લેજાજ થકી, મુછને સંતાપતા;
 કહે જયસંગ એમ, અધિકાર તણુ તેજ,
 કેવુ બજવાન છે તે, મનુષ્ય ન આપતા ॥ ૬૪ ॥

માતા પિતા તની જેવી, કેજવની રાજ તેવો,
 છાકરાંના ચરિત્રનો, પાષો તો ગ્યાય છે
 માતા પિતા મારવખાવી, અને મદગુણી-રામ,
 છાકગાંઘા સારવખાવી મદગુણી થાય છે;
 કાગળ કે બાજકના, દુષ્ટે જે છાપ પડે,
 તેદ છાપ મૌકપલે, પણ મચવાય છે;
 કહુ જયસંગ એમ, સંતતીની નિતી અને
 અનિતિનો આપાર નો, માખાપ ગળાય છે ॥ ૬૫ ॥

સસારમાં મુખ દુઃખ તબી જે છે સકળના
 જતા જતાં તેદ સદા અતિ અનિર્વાય છે;
 વળી સદા માનવ રુપનની જે ત-ખાં તે,
 મુખના પ્રવાહમાં ન્યાં થાડી ધડો અવ છે;
 તેદ પડી તરત તે, સકળના મેન માટે,
 પડવ પી તેદ તજા પ્રવાહે તથાવ છે;
 કહે જયસંગ એવી, દેવની ડોશજનમી,
 એક વડે બીજ તબી ઉત્તરેના થાય છે. ॥ ૬૬ ॥

રાજા પાને નિની તણ, અનિનીપી માણે અપારે,
ત્યારે તેની પ્રાપ્ત પડ, તેવી કોતે આસણ;
માયાપની લેવી આસ, આવી કે નાસી હસી,
તેવી આસ તેદ તણે, મનની તો આસણ;
મુઠ નાણે નાંજી, કિંતુ લેવી રણે તેવી,
મદજી કોને તેમાં, ચિત્ત પાને માંજી;
કહે જગસાંજ ઝિમ, જગનમાં જોડ, લુગિયા,
લેવા રૂપ મુકાણે તેડ, પ્રજાસાંજા મુકાણે. ॥ ૬૩ ॥

દમિસાં લે દમમુખા, દુનિઆમાં દેવ છે તે,
મુખ ધેનમાં સદાપ. મળકાંજ કહે છે;
ગાંભ તેવી આપત્તી કે, નિર્ભનગા આવે પવ.
મેંદવાન બનીને ઝિ; લુહારાપી દરે છે;
વળી લેમ લેમ જોદ, વધે મુદ થના જતર,
તેમ તેમ ઉતમ લો, પંકતીમાં કહે છે;
કહે જગસાંજ એવા, દસમુખા દેવ છે તે,
મરે મનુષ્યોનીપર, મોનીસાવ મરે છે. ॥ ૬૪ ॥

ગમે તેવો મધા દોષગાર તમે કહે પમુ,
મમર્પુકપણા વિના. દુગ કહી ના મણે;
કારણ કે મધા તણે, સત્યમમર્પુકપણુ,
સત્ય વિના મુકાં બેલી, પડ કહીના દુગ;
ઉદમ તો દુનિઆમાં, અનેક મનુષ્યો કરે,
કેલ દુગ પામ કેલ, દારોને પાછા વળે;
કહે જગસાંજ ઝિમ, પ્રમાણિકપણા વિના,
મધા રાજગારણુ, સત્ય સર્વે રણે. ॥ ૬૫ ॥

આજકાલ આજકાલ, કરતાં અનેક દિન.
મહી જાવ તેઝો તાર, ચિત્ત સ્થાપી ના કરે;
કારણ કે માયા તણી, મેહમગ વીટી વળી,
તેવી મુદ સ્વરૂપમાં, હુ તો ગતિ ના કરે;
અજ્ઞાનના અધિકાર, પડે છપ ઢાઢ રહે,

પેસાની લાલમ થકી, પુત્રી પરજવા આવેઃ
એવા નોમ પુરખને, પુરખ પિદાવતેઃ,
પણ જેદ પેસાની લાલમ વિના એમ થકી,
પરજવા હમો એને, સ્નેહથી સ્વીકાર્યેઃ,
હો જયરાગ એથી. પુત્રો પૂરું મુખી થઈ,
આશિષ કે અતરથી, એત્રું હૃદ પારમે. ॥ ૧૦૮ ॥

મનુષ્યને સ્વભાવ જે, મુજથી પડેલા રૂપ,
તેને મુષારવા તણું, એવધ એકે નહીં;
નશાર સ્વભાવ થાણે, કુટુંબના મનુષ્યામાં.
આતંદ ન બોગવતે, આતંદ પીતે મહીં
વળી બદાત્રાં તણું બદાત્ર, અને મિત્રો તણી થકી,
મરુમનને આઠ પાતે, પડે એકલો સહી;
હો જયરાગ એમ, નશાર સ્વભાવ થકી,
કાઠ મુખ પાડેશ નથી. વિચારી ભોગાં આહી. ॥ ૧૦૯ ॥

જે કાપતા તણા સપણને રસનેથી કરી,
કવિ તરું રીઝે મન, તે કવિના જાનવી;
વળી એવી રીતે જેદ, પતિન તણા અવળને,
રસનથી રીઝે પતિ, પતિન તે પ્રમાણવી;
એ વિનાની કવિના ને, વનિતા અનેક પણ,
રસ હીલી મરે નહી, રસિક પિછાણવી;
હો જયરાગ એમ, કવિતાને વનિતા બે,
રસિક કાવ પાતને, ગમે વળી માનવી. ॥ ૧૧૦ ॥

મનુષ્યને જેમ જેમ, અવસ્થા આપકાપિક,
થતી જાય તેમ તેમ, દુખ જુદી પામતું;
કારણ કે એક તો શરીર મૂખ થવા થકી,
વ્યાધીએ અનેક વધો, દુઃખ પણ જામતું;
વળી એની સાથે બહેણા, કુટુંબની જ જાળતું,
વ્યવહારીક દુખ આવી ચિત્ત ન વિરામતું;
હો જયરાગ એમ, વહે બાગે અવસ્થામાં,
મનુષ્યને દુખ થકી. મુખ સહુ વામતું. ॥ ૧૧૧ ॥

માળા ૭ મી.

મનદરકંઈ

સ્વતંત્રતા લેવું જો, મુખ નામી મુઆવમાં,
સ્વતંત્રપણાના મુખ, તજી બલિદારી છે;
પરતંત્રતાનું મુખ, ગમે તેવું આરં દોષ,
તોય તેહ મુખ બતે, પણ સપાદારી છે;
પશુ પક્ષી અને બીજાં, પ્રાણીઓમાં પણ જુઓ
સ્વતંત્રતા પછી પછી, રીતે મુખદારી છે;
કહે જયશામ એમ, સ્વતંત્રતા સારી પણ,
સ્વતંત્રતા સાચવવી, અધિક અસારી છે. ॥ ૧ ॥

સ્વતંત્રતા સાચવવા, સ્વદેશાભિમાનતણે,
અળંગવો જોયે જુરસો, સદા રી રીતથી;
સ્વતંત્રતા સાચવવા, સોયં પરિપૂર્ણ પણે,
શો શો વાધેલું તો, જોઈએ પૂરી પ્રિતથી;
સ્વતંત્રતા સાચવવા, સ્વદેશમાં સિંધાગની.
ખીસવળી ઘર્ષ કોય, ભણાં જોયે વિતથી;
કહે જયશામ એવાં, ઉત્તમ સાધન વિના.
સ્વતંત્રતા સાચવાતી, નથી કરી દિનથી. ॥ ૨ ॥

શરવીર મુલે રહી, એ જાડ હજે નહીં.
તો તો તેવું સોયં કરી. કેલ નવ ભણત;
વિદ્વાનની સજ્જા માટે. પડિત ન ભવ કરી.

લેને હર હાં નહે, અંકુર રહેલો દેખ,
તેહ શાંત પડે પજ, જમી આલે ઊમ ક;
જહાં કશેને સાળા, શાંત હળીમજી માંડે,
પજ અંતે આલે ત્યારે, સ્નેહ સદા રહેને છે;
જાતારીની સંગતધો, અલ્યા કુનાંદો સાધી,
પજ કુમંજન ખજી, કુમંડી એ લામે છે;
હરે જયશાંત એમ, દરદર નજી હરે,
દામાસુ આલે કે તારે, તારું ઘડ લામે છે. ॥ ૭ ॥

આશુપજ અલસારે, અધિત માંડે, ઈ માંડ,
પજ સદગુજ વિના, યોગનું ન જાણુ;
આશુપજ અલસારે, એ તો આપ, ઉપદેશ,
ઉપદેશ આપ થી, મુક્ત ન પિજાણુ;
તાંબા તરું પાત્ર ખૂબ, કનકે રમેલું દેખ,
તેજી રેનું મુક્ત ન, કનકનું પ્રખળુ;
હરે જયશાંત મારે, અદાર મિત્ર અંદરથી,
શુદ્ધાગીત ગુજવાળુ, દેખ તે જખાણુ. ॥ ૮ ॥

મનુષ્ય જે પથ ને પ્રપચથી લેતાં દેખ,
તેહ મુજ પડી મીઠું, મીઠું વહી જાયના;
આંતર તો ફડ તળી, કાળીધો ભરેલું દેખ,
પજ ઉપદેશી મુખ, સવને જખાણના;
અન્ય પર અતરમાં, ગમે તેવો શત્રુભાવ,
દેખ તોપ ઉપરથી, કિદ ન જખાણના;
હરે જયશાંત મારે, એવાં એવાં મનુષ્યાને,
જ્ઞાની વિષ ભણું ફળ, ગજીને પ્રખાણના. ॥ ૯ ॥

વેરાગીતા મનપર, માયા તરું રંજ થરે,
ત્યારે તેના જયતવાં, જગ પડી જાય છે;
માયા બજી મોહકારી, સહિત છે શખજ તેથી,
ગોરા મોરા જ્ઞાની પ્વાની, એનાથી અંતર છે;
માયા તારી જસિદ્દારો, વિરોધ વખાણું શુ' શુ',
તારા વડે અંદરને, દર એજખાણ છે;

કહે જયરામ એવી, આપને ન નિરો એ તો,
મનુષ્યને કમળાળી, કમોઢી કથાય છે. ॥ ૧૦ ॥

જેતો આજુચક કુમે, સંકુતી રાય જતી,
માનિત બને છે કહી, આખી આ મરજુનો;
વડ મળે જ્ઞાન બળે, અને મને બને ફરી,
મૂર મમ બેગે કહી, અદારે વરજુનો.
ત્રામદ તામ સરમી, પચોત મુદાં કહી,
આમરો પરીને રહે, સદા સો મરજુનો;
કહે જયરામ એવા, મોડા મોડા મનુષ્યને,
મ મ પાળ મોડા બળ, હીમે છે મરજુનો. ॥ ૧૧ ॥

૧૨ તોતુ જાતજ અડીને શિર આને ત્યારે,
માત્રાત્રા રથમી એટ મુખ આપનાર છે;
૧૩ માને રમે હીમા પડી મતી દેવ ત્યારે,
ન તા નમી ત્રાં પતે શાન્તિ મગનાર છે;
૧૪ તા ૧૦૧ બાધી, તકુપુર અડી આરે,
૧૫ કુદુ બોલપતી મે ૧ મગનાર ૩;
૧૬ જયરામ બલ જાતના બાળ બુદ્ધિ
મગનાર બાળ ૧ જ ૧ મગનાર માર છે. ॥ ૧૨ ॥

૧૭ આ ૧૦૧ કાતી જતી મગનાર પડી,
આ ૧૦૧ કુ. ૧૦૧ કાતી અદાર રતી;
૧૮ બલ કુદુ ૧૦૧ તાતના મગનાર બલ
૧૯ ૧૦૧ ૧૦૧ બલ બલ બલ કુદુ કીડી:
૨૦ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧
૨૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧
૨૨ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧
૨૩ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧. ॥ ૧૩ ॥

૨૪ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧
૨૫ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧
૨૬ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧
૨૭ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧

લુપ્તિ લેખ જોખવાળી, કામદુષ્ટ દુષ્ટ ખાલ,
પણ જાણવાન શિલ, ત્યાળી પાછી જલ્પ છે;
હરિ જગદાંશ ભ્રમ, જગતમાં ભ્રમ જુલો.
પદપાળા પુષ્પોના ભેદ દાવતા જગાવ છે. ॥ ૧૪ ॥

ગેરી કાને મુદિયાળી, મનુષ્યોની પેલુ કરા,
આંખોમાંથી કાળી રીરે, ચાલી જગાવ છે;
કાણુ કે અભિચોક્ષ, મનુષ્યની પાંખ કાલ,
પાંખ વડે ઊડી ચાલે, ખંડોમાં જલ્પ છે;
લુપ્તિ લેખ મનુદ કારણ જાણવાન છતાં,
અંદાના મંજરે જાલીથી ઉમરાવ છે;
હરે જગદાંશ ભ્રમ, અભિચોક્ષી કારી રીરે,
જગતમાં મનુષ્યતા, માન જાણવા છે. ॥ ૧૫ ॥

પુષ્પ તજી સમ પડી, નીચ જાન ઊઠતી,
સાજ કાળી રૂપ તજી, રીરે ને સોદાવ છે;
પૂર્વે રૂપ પડેનનો, પાપર જે પાપાંચી,
રૂપ રૂપ પાડાની પ્રતિષ્ઠાને પૂજાવ છે;
પણ જાલી પાડીયા જે, રાંદરતું વાદન જે,
મહત્તના સમે કરી, સંપત્તિ કોવાવ છે;
હરે જગદાંશ ભ્રમ, જગતમાં ભ્રમ જુલો,
પાડાંખાના સજે માન, માનને રેવાવ છે. ॥ ૧૬ ॥

મહત્તનતા સમ તજી, દુર્જનને રજા સાથે;
દુર્જનતા તજી ત્યાં, સુજનતા પડે છે;
પવિત્ર પૂજા તજી, પવિત્રતા લજા રૂપરો,
અધમને અપાથી પવિત્ર તરે કરે છે;
જ્ઞાનીઆના જ્ઞાન તજી, પાસ પડે અજ્ઞાનીને,
તે તે જ્ઞાન મહી સદુ, અજ્ઞાનતા છડે છે;
હરે જગદાંશ ભ્રમ, પાપસમજીનો રૂપરો,
પતાં અન્ય પાતુ પાડનતા રૂપે રહે છે. ॥ ૧૭ ॥

વિપયી વિપય રૂઝ, તજી વડી પાતો કરી,
વિપયને પાડે પાડે, વડને વખાણુ છે;

સંસાર આ રાજ પેષ, રો મુખ કોઈક છે,
 તેમાં નિમિત્તેદીકન, નિરાળા અજાણ છે,
 રાજ્ય કે રાજ પેષ, કિદ વધી આજ નિદી,
 નિધી અપહારમાં નિદા, સલાખા બચાવ છે,
 અગ્ની અપહારમાં એની, મહત્તી અજાણ નદી,
 રાજ પેષ આજાણીનો, રાજ્ય અજાણ છે,
 હરે અવસાન ક્ષિપ, નિમિત્તેદી અજાણી,
 શિર દારપેષ રો, આપણા અજાણ છે,
 દુષનને કારણે છે, રાજ કોઈ સમ રો,
 તેની શુદ્ધિ શુદ્ધિ સંગ, સમજી એક નિદા,
 અધિકારી મધ સેવે કારણે દેવ તો રાજ પેષ,
 દુષન તો તેની શુદ્ધિ, રહે અપવાદ રાજ,
 આદી તથા માન રાખી, દુષન માટે છે અધી,
 આદી દિવ્ય ધાર તેની, રાજ્ય રો નદી,
 હરે અવસાન ક્ષુભિ, વિપત્તિના સમયમાં,
 દુષન તો રાજ સમયકની નથી રહ,
 આપણ તથા મદ રોક, જન હરેવેલે અજા,

કે જન એથી મહાત્મર બની અપ છે;
 કે જન સાજ કે કરોપતિ દ્વાપ વજ,
 શાંત વૃત્તીવાળા સદા, દક્ષીણે રજાવ છે;
 પદ્ય કે ક્રિયા પ્રાણ, આપણારી સેવ છે તે,
 આપણ થઈ છદ્ધી અજ, અત્યેષા ધાવ છે;
 હરે અવસાન એમાં, આપણતથા રાજ નથી,
 રાજ બધા અજાણના, જુજાને મણુવ છે. || ૨૬ ||

પ્રાણાત્મી કાયામાં છે, રાજ દિન રમિ છે તે,
 પ્રાણાત્મી રીનમત, પદ્ય કાએ મદ્દ છે;
 રાજ્ય કે સંગ તેવા, સંગ સોને સામે સદા,
 પ્રાણ પ્રાણ રાજી રમિ, દુષન એ રહે છે,
 પછી હદી સંગ પદ્ધતિવ તોય કીર ન,
 પદ્ય સમતથા સંગ, અદેશજ રહે છે;

કહે જયરાગ માટે, સજ્જનો સૌ મોહતલો,
મગ કરવાને માટે, ચિતે સદા ચહે છે. ॥ ૪૦ ॥

સંકટનો સમો શિરપર આવી પડે ત્યારે,
કાપર ધડને કદી, કદાજો ન આજુવો;
કારણ કે કાપરતા થકી કોધાવેશ આવી,
શનીશ્વર જેવો વેશ, પોતાનો પ્રમાણુવો;
પણ એવે મમે મુલ્ય ક્ષમા તણા રાખ્યો હોય,
તો તો કોષ કરો રોષ, પડે ન પીછાજુવો;
કહે જયરાગ ક્ષમા, સજ્જનોનો ખાસ મુલ્ય,
ક્ષમા ધર્મ તણા હોય, જન્મજોગ જતજુવો. ॥ ૪૧ ॥

કીર્તિતણા કોર જે જે, પર છિપકાર રૂપી,
કેલ થકી ચણાયા તે, કદી પડતા નહીં;
ઉપરાંતે જેમ જેમ, વર્ષ વિને તેમ તેમ.
સાગીન થકે સદા, ચોખવા અડગ નહીં;
તડસદી કોરે બીજા, દમગ્રસ્ત પોતવાળા,
નવા નવા બને તેમાં, સર્વોપરી તે સહીં;
કહે જયરાગ એહ રાજધી ખવાય નહીં,
ચીર કાળ મુધી એની, હયાતી અહીં રહી ॥ ૪૨ ॥

નિર્મળ મનુષ્ય મદા, શરદના ચદ જેવા,
જોનારને આધક એ, અમી રસ આપે છે;
આધી બ્યાધી ઉપાધીથી, મન તપી ગયુ હોય,
તેને તેના દર્શનથી, શાંતિ સારી વાપે છે;
જેને ઉર કોષ તજ્ય, અકુર ઉમેલા હોય,
નિર્મળની દ્રષ્ટી તેને, મૂળથી ઉપાપે છે;
કહે જયરાગ એમ, નિર્મળનો સમાયમ
રાજગણા આપી સદા, શાંતિ સારી આપે છે. ॥ ૪૩ ॥

નંદનુ રક્ષા : પૂજ્ય પ્રીત થકી કીધે,
નંદનનો રાજા મોટો, રાજન ગણાય છે,
રે...નીઆના માન મોટા, રોગને મહાકયા થકી,
સદી નીતે વેચ વેચનારમા લાજાય છે,

દુહાની કાવચ મને, હાજર રહી અપમાન,
 કામની કૃપિ કવિદાસમાં મનાય છે;
 કહે જયરામ પદ્ય, કહેતું મને ધરી મેદ,
 સદા કોઈ મેદાસ, વિષે અપમાન છે. ॥ ૪૨ ॥
 રાજ તણી જાની ધણી, અસંતોષિત અદાય છે,
 પારે સ્ત્રીને શી, સુદિને દમાય છે;
 વી, પાર, તિવરા છે, રાગ રેવી રીને અરી,
 તેનો અપમાન આપ્યા વિના, પાદ દેવ પમાય છે;
 અપમાનમાં આગ આગ, તદા બિન્ન બિન્નાવીને,
 મુખ દુઃખ તણે, રમ, મરેને અમાય છે;
 કહે જયરામ એમ, રાજ સોને મુખ કરી,
 એક દિન દીપ્તમાંથી, મોવિનો અમાય છે. ॥ ૪૫ ॥
 અમાય એ અનુભવે, શુદ્ધી રીને અદા રી,
 બિન્ના અપમાનની અવે, ઉદન બનાવે છે;
 વાળી એ અમાય આપે, ખુલ્લુ મનેલી છે,
 તેથી સેદા અદા પદ્ય, સર્વને મનાવે છે;
 જમનમાં સેદા અદા, જુલમી અદાય છે તે,
 અમાયથી અદા જાની, દુહા રાચે છે;
 કહે જયરામ મારે, અમાય ને દાવ્ય એ,
 દાવ્ય તેને અમાયથી, મેદના બનાવે છે. ॥ ૪૬ ॥
 વિદ્યા તજવાથી કરી, આપતી અવાત દેવ,
 ને તે આપતી અવાય, સદિવા મારી છે;
 દામા અવે દયા તમયે, ચિરતા ગજાતી દેવ,
 ને તે ચિરતા સદિવા, જુલમી અદાય છે;
 નિદાવા જુલમને, જુલ પારી માન મને,
 તે તે માન તણ વનવારી જુલમી આરી છે;
 કહે જયરામ એમ, અમે નિનિ શાસ્ત્રુક,
 વિદ્યા એ એ વાત કરવી તે સેા કિદારી છે. ॥ ૪૭ ॥
 અમાનિ કે વિખ્યાનિ મને, તેથી આરી સેવ્ય પદ્ય,
 સદાચારી સતતી વિદ્યા એ પદ્યપાણી છે;

ભુવચ ને રહિતના, એ જિને' સમયે જાણ,
 આગળના કહેડે, રહિતના જેવલે દે;
 મલ આગળ એ દેડ, સિદ્ધામની જાણે મજ;
 રહિતના રહેડે આગળ મારી અપ કં,
 રહિત ને દુષ્ણ આણે, નિરહને જાણે મ,
 તેથી રહિતમની જાણે, દુષ્ણ પ્રાણી થાય કં;
 એ જાણમે મારે, અપમ આગળ તણ,
 રહિત કહેડાપ કહેડે, મુખ એ પચાપ કં. ॥ ૫૧ ॥
 જો જો જમ કમ જુએડ તે ને જો હ જુગીયાં આ,
 જુગિયા જેવને રા, કમ પ્રાણે થાય કં,
 જો રહેડાં જુગિ તણ, જાણને રહે ન રહી,
 તેને જુગિ રમ રમ, રતાં અપમાણ દે;
 તેથી તેડે અપ પાન, વિના નિરપન બની,
 રુખના સહુડ ખોડી, જુએ અપમાણ કં;
 રહે જાણને પજ, હિંમતી મદુષ્ણ માણ,
 મુખના સહુડ મારે, મુખે કોણા આવ કં. ॥ ૫૩ ॥
 મિષ્ટાકીના નાથ મને, સીપનિ બનાવે નહીં,
 સીપનિ અપમાણી રખે, તને જુગી બાળે કું;
 જેમ વળી રહીદના, પજ ન આપીશ કહી;
 મારજુ કે એથી રખે થાડી મન ખાણે દુ;
 મારે મને અપમાણુ દોષ એરજુ'જ પન,
 મેલજુને આદ આપ, તેજ ખુસી થાઉં દુ;
 રહે જાણમે મિષ્ટી, નિમંજના મારી રહી
 રમરજુ કહીને તાર, જુગારપ થાઉં દુ'. ॥ ૫૪ ॥
 રહેડે તને જો મન આપે દોષ તે તેમાંથી,
 મુખાણને રાન દેડ, રહેડ બજાર દુ;
 જેમ કતાં તારાથી એ રહેડ ન બજાર રહે,
 તે તે તારે મરજુ એ, રહિત રહેડાપ દુ;
 રહે તારા મરજુપા, પનનો મારિત જીલે,
 બનીને સહુપરેડે, વાપરશે રાપ દુ;

૪૬ જયરાગ માટે, રીંગે ન મીપતિ થઈ,
 માપતિરો ૬૬ પાલો, તોજ છાનુ જજી તું ॥ ૫૫ ॥
 જેનાં પત્નિ પુત્રી પુત્રાદિક સો મરજી પામ્યાં,
 તેનું મન કયેશ થકી, પૂનુ પીડાય છે;
 જેવારમાં જ્ઞાનુ જેનાં રસાતાળ મયાં હોય,
 તેનું વિશ અધિક એ, દુઃખથી દુઝાય છે
 ગણી મોઠા અપિહારી, પત્નિન પડ્યા લેખ,
 તેનાં મિત્ર વ્યથ થઈ, જાડુજ દુઝાય છે;
 ૪૬ જયરાગ ૧ એવા, મનુષ્યો જે મનમગ,
 થયા હોય તેઓ સદા કૌશલી જમાવે છે ॥ ૫૬ ॥

[illegible][illegible]

ખારે કંચને આરોગ્ય સખીને શુદ્ધ થવે તરફ,
 મરિયાણી વિદેશ, આગળ' વધારાય છે;
 કહે જયરામ એવ, મનુષ્યને રહ્ય ભર,
 મોટા ક્રોધવશ ખરિ, કાષ્ઠન મનાવ છે, ॥ ૫૬ ॥

દુનિઆમાં દુષ્ય ક્રોધ, મદા પાદ કરની છે,
 જેને રેખી જલન આ, આધેક બલકર છે;
 દુષ્યથી સખાને રાક્ષ, મુલા આવે યમું પહું,
 દુષ્ય થઈ દીનીનું, રીત સો બચાવું છે;
 દુષ્ય થઈ દુનિઆમાં, દોષ દોષમય ભારે,
 લેતા જો રીરે શુભ, પાછળ છવાયું છે;
 કહે જયરામ એવા, મનાવી દુષ્યને મારે,
 ઉદય એ ખરેખર, કાષ્ઠન કયાયું છે. ॥ ૬૦ ॥

જ્યારે ભ્રમ થઈ શંક, તલન કૃધ્યાને ત્યારે,
 ચિત્તએ છીન વિચારે, જઈ પડેવ.વ છે;
 ત્યારે તેજ વચનના, અધંધી વિશુભ થઈ,
 જોડાં વચન બધાં, નિરવક જાય છે;
 એવી રીતે શુદ્ધ ચિત્ત, વિતા લે લે વાન વર,
 તે તે વાન વોલી ના, લવાંગે લેખાય છે;
 કહે જયરામ ખરે, એવે સમે ચિત્ત તજ્ય,
 સકલનુ વચનમ્, ક્રિપે તાલ ધાવ છે. ॥ ૬૧ ॥

આત્મામાં કામક્રામી વાતનાં કવાય ત્યારે,
 વિચારીને મનનાથી આત્મા યાજાય છે,
 માનખર રહના મળ પે કદી વૃદ્ધ તજ્ય,
 માન મનુ દગલને, નિર્ધ ખરી જાવ છે;
 મધ તજી વૃદ્ધોના મનારે કદી ભામિ તજી,
 નરહી તજાડે જઈ, ભૂમિ રેવડો ચાવ છે;
 કહે જયરામ એવ નજજનોના કામ જ્યારે,
 પવન-નગે ત્યાર, પાવ ના હેરાવ છે. ॥ ૬૨ ॥

મજા જ્યારે કુપું પહું, અતુકુળ દોષ ત્યારે,
 મારા મારા સજ પહુ શાંત સમજાય છે,

17. 18.

19. 20. 21. 22. 23.

24. 25. 26. 27. 28. 29. 30.

ઉદન અનુચ બેઠ, ભલજનનું રહ્યું કરી,
 ખાને નહીં સેદ અનિ, ખુના ખુબ ખાવ છે;
 મધમ, નો પાનના એ, દુખાને મરે રહી,
 દુ:ખ ખની પાનના વિષમમાં રાખાય છે;
 મધ અગરે મંકરનું, વાળનું હવાય સિરે,
 ત્યારે નેદ અંગરમાં, અતિ અલગાય છે;
 કાંઈ અમમં મિત્ર, ઉદન અનુચ બધાં,
 આવી રહે અમમંના, ખાદામાં સેદાય છે. તદુક્તા
 મધમ જે દખ્ખ મદી, ખાલી રોય નેદ અપરે,
 કલ્પ માત્રે વાવ ત્યારે, કલ્પ દખ્ખ છે;
 ખજ કોઈ કાળી છે ને, કોઈ મમિ અતિ ત્યારે,
 તાલ પજારી ખુબ, ખેલતા જમ્માય છે,
 મધ કે દખ્ખ તખી, તખીના વખતમાં છે,
 અનુભવ્યા દુખ તે ને, દે રે રેલસાય છે.
 કદે અલસાજ તખી, દયા તખાં પાત્ર બની,
 પસદ ખ દેવાયાં, રિલખાં રેલસાય છે. ॥ ૬૮ ॥

[illegible]

३५ कम पाणी रागा, बेल सासनाय के मे,
 सासनाय दूमांहे; होम दसाय छः
 ३६ के उपरम, पाणी रागा बरौ जनी,
 निम्बा मान भोजववा, मन ललयाय के;
 ३७ सासु बसुदे के बछीन नमू न हरी,
 लथो दूज दूद जेभां, बसेस पन्नाय छः

હિરણ્યકશિપુ મિત્રી તેજ, અભિજન કર્યાથી મૂલ્યે
 પૂર્વે મેં જીવન પાળું, પાપી દુષ્ટ અપમન,
 રહે જયશામ એવી, શુભિનીના મધ્યામથી.
 અનુભવ આ જગતમાં, જગતમાં દીપક, ॥ ૩૨ ॥
 પાપ મન્ય પ્રાણી નમે, પ્રાણી તુ છે જાણી થતી,
 જાન આને ત્યાં તું કહેજે, આવીને ખરી થતી.
 પ્રભુ સાથે બધે જાય, અભિજાને કપાળે તું,
 શાલ તાજ આજ નહ, રંગને નાણી જગી;
 મન્ય કે પ્રાણી તુને, શામલર બેમાં જાણ,
 જયશામિક વેદ તણી, જામણી છે જામણી;
 રહે જયશામ આરે, શામલર તણા જ્યાં જ્યાં,
 દીપ છે અનુદ ત્યાં તું, પ્રાણી નવ રજુરતી. ॥ ૩૪ ॥
 અપમન પાણી રાહ, આજરૂં સેવાને આપે,
 ને તે વીર પ્રદેશ ન, શામલરૂં શામણા;
 નિભંજા પ્રદેશ પાળ, નિષેધ અપરમ જોડ,
 અજાણીય જ્યાં હોડે, ત્યાં અનુ રાખણ;
 સાકર કે દુષ્ટિ પાળ, શામ શુભાગા જ્યાં,
 મોડા અપરમ જોડ, અજાણી જગતમાં;
 રહે જયશામ પાળ, જામણા જે રોડ તેજ.
 એવો અપરમ જોડ દીપ ન જરૂરતા. ॥ ૩૬ ॥
 અજાણી રોડ નેજા કહી, પાળાણ કે પાનદાણ,
 જાન નવ જાણે જગત રજાસયને કારણ;
 જાન પાળ જામણ, અપમન જ્યાં પાળ ત્યાં,
 પાળાણાં અ-અપમન પાળ, જાળાં દુષ્ટ ના મળે;
 દુષ્ટાણા દુષ્ટ રાખે, એક રોડ અપા આરે,
 નરીજ માજાજ અપરમ વેદ પર અપરમ;
 રહે જયશામ એમ જોડે જોડી જામ દેવ,
 નેજા અપમ અજાણના નિતિ પ્રાણીને દેવ. ॥ ૩૮ ॥
 દુષ્ટાણાંની અપમાણ, અનુભવી જગત જાણે,
 ધીમંજા ને તેને કપાળે રોડ:જ પામણ.

દિગ્ગજો અમળાની, અન પજ હટી ભણ,
 દિગ્ગજ વિનાના રુઝા, મો જાદી ભણ છે;
 દિગ્ગજો ચાણી મળી, અમળાં દોષાણ ૫૨,
 દિગ્ગજ વિનાના વીર, રણી રહ ભણ છે;
 દિગ્ગજો અમળા, મોની હેવા માટે ૫૩,
 દિગ્ગજ વિનાના અમળ, રણા રુઝા ૫૪,
 કહે અમળાં એમ, દિગ્ગજો રામ હો,
 દિગ્ગજ વિનાનાં રામ, રુઝા અમળ ભણ છે. ॥ ૮૨ ॥

સ્વામી કોઈ પિતાનો જે, માધવાને વાળ રહે,
 પજ સ્વદેશીના સ્વામી, કદી જો ન ભણહે;
 એથી પાંડાં દુષ્ટો અમળાં અમળ એવો પજ,
 અને આપ સ્વામીના, પજ તો હાની રહે;
 કામજ કે મિત્રી કાનૂ આપ તજો નારા ચર્ચ,
 અમળાને ગર ગરી, કહેરા આવીને રહે,
 રહે અમળાં એમ, અને પરચા અની,
 નિર્મલ થાને નિર્મલ જુનોમાં ફરી મો. ॥ ૮૩ ॥

હોય સાચા ઉચ્ચ તો, રામ કદી શકે સર્વ,
 તો રોડો જો તો જાતે, નરીયે અવાય છે;
 પ્રથમ મુદત માંડી નરૂ તજી સાસવમી,
 રામ તજી કેર કેર, દોસથી અવાય છે;
 સાસવ વિનાનો કોઈ, કદી શકે નહોં રાંધ,
 સાસવને લીધે જાંઘ, સર્વ અમળાં છે;
 કહે અમળાં ન એમ, અમળાં એક જુઓ,
 સાચા ઉચ્ચ તો જીવ અમળે અવાય છે. ॥ ૮૪ ॥

અડીજ તજાડુ અને ગાંધર્વ તો મર માણાં,
 હિંદ તજુ ગુર ગુર, લીધે અમળે ફરી;
 આવી પન્નેરા થકી, પ્રવેશ કરીને અહીં,
 આવી રાજી ને પેરવ મુદતી વારી કરી;
 અહીં પછી રીતે સાચ, સાચીને રાજ્યાં મર,
 ગુમામગીમીથી દિગ્ગજ, રાસ પજ આપરી,

જમીનને સાદે મૂક્યાં મંદુરપોરેય સરી,
 તેથી આજ તેઓ દુઃખપાત્રને મર્યાદા ૪,
 કહે જયરામ એમ, કારે એક જમીનમાં.
 કહેશ મજાં છીજ મર્યાદા, મહેસાં જણાય છે. ॥ ૮૬ ॥
 પામીએ, આંદાબારને, મામાદકે ઉત્તનીની,
 મારે સ્વદેશાભિમાન દેવાય રહી રીતથી;
 તો નાં દેવાનની લણી, કમ્પા પાર પડી મને.
 અન્ય સાધનાથી પારે, પડે ન જમીનથી;
 ફાંજુ કે એના વિના, જાણત પાડે પ્રાપ્ત,
 એકપનાની સાંકળમાં, જોડાતી ન દિવણી;
 કહે જયરામ એમ, આંદપણું પાવ ત્યારે,
 દિવનથી દેવાનની, ચાહે છે નાં ચિત્તથી. ॥ ૮૭ ॥
 જાનીએ લે કામ પાને, કરવાનું પારે છે તે,
 કામ કયાં ખોસાં તેના, વિચારે પડે કરે;
 વિચારે કરાથી જપારે, નિશ્ચયના પાવ ત્યારે,
 કામને આરંભ કરે, પડી દિલ નાં કરે;
 ગમે તેણું થાકે આવીને પડી સિર પડે,
 તેની સાથે લોક અપવાદ નાં ઉડે થરે;
 કહે જયરામ એવા, વીરનાર ચારે તો તેડ
 દેવાડય કરી દુઃખ, રેલીનાં બધાં દરે. ॥ ૮૮ ॥
 દેવદાસ પુરાણને, પુરણ અજવારા કરે,
 પણ મોટું રાજ્યા વિના, પડ્યા એ શા કામનું ?
 પ્રમાણ પ્રવીણપણું, રાજ્યવળાં કામ કરે,
 પણ રાજ્યવળાં રહ્યા, વિના એ નકામનું.
 યાગ કરી અતીશય, દ્રવ્ય પેંડા કરે પણ.
 નિર્ભય રાજ્યા વિનાનું એ, દ્રવ્ય નો દરકામનું;
 કહે જયરામ એમ પાવનના કેપણે વિના,
 પારને ન પાવ લોકાં, રહે લોકાં નામનું. ॥ ૮૯ ॥
 ગમે તેવાં વિદ્વાન કે, પનયાન દેવાય પણ,
 દામા વિના રાજ્યવળાં એકું તવ શોભને;

આમિ તાજું જેદે નમે નેતું સ્વપી મધુ' કિષ્ણ.
 પળુ નેદ પાણી વડે, મદા માંતી કાલ છે;
 કવિ નખો નીમિત્ત દીનું તાપ તપ્યા દેવ.
 નેદ પળ હજ વડે, હમમ દખાડ છે;
 વડામાં વિશિષ્ટ દામ, વ્યાપી મધો નિષ્ણ પલ.
 આપમેતા દિપમાં, દામ મદી બાપ છે;
 કહે કલ્પસાગર કિષ્ણ, મધેના દિપાવ પળ.
 મન લાલ મુખે મનાખ્યાનો દર્શન' ઉપાવ છે. મદગા
 દુર્જનને પદદાસ, રૂપી રૂંદ લગા કે'ગુ.
 પ્રાપ્તે આપે તોય નેને માત નવ આપયુ;
 વળો પદપત્ર બને, દેહી સીધ બેઠ કદી.
 હરમોદે કિમ આણી, નવ લલચાવતું;
 નામના પ્રમાદ બને, બામિ નણી આંધ દોડ.
 હેદનથી માંદે પડી, માપ નવ માપયુ;
 કહે કલ્પસાગર મિ રામ, અનાદરવાળાં મદા,
 તેનું વિષ બુદ્ધિપદે, ચિત્તમાં ન હાવડ'. ॥ ૯૮ ॥

વિદ્યા રૂપી પત્ર નવત, ધ્યાનથી દુરાગ નથી,
 હેલદ' અમળ પત્ર હે એ દેખાવ છે;
 વળી આમ બાંક કિષ્ણ, મધાવ ન બિદા કદી.
 પળુ અવિઝાજ પળે, મદા મધરાવ છે;
 વળી કમદ અવરને, જેમ જેમ આપે તેમ.
 મદે નહીં પત્ર હેલદ' એ વ'ગુ અવ છે
 કહે લવમાંગ અમ વિદ્યા રૂપી પત્ર નદા
 મધે પત્ર મદી બેઠ, પદમાં ગજાવ છે. ॥ ૯૯ ॥

આકામે પાવજ દેવ, કાક કહે લુણ મધે.
 નિર્મળ પાણીને કહે, એ તો અનાદુષ્ટો છે
 ને મુખના દિવસ રૂપી, કહે મદ સાસ છે,
 દુઃખના રૂપીને કહે, સની વળી દહા છે;
 નાચમાં મુકેલ મુળી કહે નવ મુળી સદા;
 દાસક દુલક મુળી, કહે મળી કદી છે;

ધનમદથી ધનવંત, ધણા વંઠી વહી જાયે,
 ધનમદથી ધનવંત, અધર્મી અતિરાય થાયે;
 ધનમદથી ધનવંત, પરમી લ'પટ બનતા,
 ધનમદથી ધનવંત, ધરે નહિ કદી નમનતાદ;
 વળિ ધનમદથી ધનવંત તો, કર્મ કુર્મ બહુ વ્યાથરે,
 કવિ જયરાગ કે અસાની જન, ધનમદથી છાકી ફરે. ॥ ૪

હરે જુદ પજુ રૂપ, હરે છે આશા ધીરજ,
 હરે કામ કહુ લાજ, બનાવી જનને નિસંજ;
 હરે મૃત્યુ મેમ પ્રાણ, હરે છે કેવજ ચોભા,
 હરે અદેખાઇ ધર્મ, પાપની નડતાં ઓભા;
 વળિ હરે નીચ મેચા સદા, રીંગ ગુણ પરવગ રેહથી,
 કવિ જયરાગ કે અભિમાન તે, હરે સર્વને સ્નેહથી. ॥ ૫

દંડ તણા ભયવીજ, મળજ દુર્બજને કમચે,
 દંડ તણા ભયવીજ, નાસ્તિકો કદી ન નમચે;
 દંડ તણા ભયવીજ, ગ્યન નવ ચાહે રૂઢી,
 દંડ તણા ભયવીજ ધર્મ પજુ જાયે જુડી;
 વળિ દંડ તણા ભયવીજ તો, પાતે પતિવરા નવ રહે,
 કવિ જયરાગ કે સાચુ કહુ, સમજન સૌ સંકટ સહે. ॥ ૬ ॥

દંડ તણા ભયવીજ, અમજાસને અતિ કહે,
 દંડ તણા ભયવીજ, લાંચ લેવી નવ છેડે;
 દંડ તણા ભયવીજ, દેવને કોઈ ન બાળે,
 દંડ તણા ભયવીજ કષા દિલમાં નવ આળે;
 વળિ દંડ તણા ભયવી ; તો, પશુ પક્ષી વરા નવ રહે,
 કવિ જયરાગ કે સાચુ કહુ, દંડ અધિકો ગુન લહે. ॥ ૭ ॥

દંડ તણા ભયવીજ, દ્રવ્યનો પૂઠો ન થાયે,
 દંડ તણા ભયવીજ, લક્ષ્મિ સૌ કુરુ, જાયે;
 દંડ તણા ભયવીજ, સાંતિનુ ગુણ નવ મળતું,
 દંડ તણા ભયવીજ, બુદ્ધિમતું લોર ન રળતું.

એ દંડનજા બાપવીજીએ, દુર્ગને દુર્ગને નાથ સજી,
એ કાલકાંઠા છે માથું કહ્યું. જાત મટે થાળે મરે, ૥ ૮ ૥

દંડનજા બાપવીજી, દુર્ગભાં થાય દિયોની,
દંડનજા બાપવીજી, દુર્ગની કમ ન વચાવી;
દંડનજા બાપવીજી, પુત્ર પિતાને મળવે,
દંડનજા બાપવીજી, કપૂત દા કુળને લાગવે.

જિ દંડનજા બાપવીજીએ, જામિજાવ પજ દહે નહિ,
એ જાપજામ છે માથું કહ્યું. જાવે યુગ રટે ભણી. ૥ ૯ ૥

રટે દુર્ગાધન, હામને દાય દગ્ગાધો,
રટે રાવદગ્ગાધ રામને રાસ છગ્ગાધો;
રટે દેવો રાવે, દેવને વરા વાઈ બિહ
રટે અભિમાદન, પતણે જાને પાડ;

જિ જરાસંધના દંડરી કુપત દાસેં જાક વજા,
એ જાપજામ છે માથું કહ્યું. નિજ કથાનાક મુઠી ખરયા. ૥ ૧૦ ૥

દેખન નહિ એં આપ, આંખથી એ દાય આપે;
દેખન નાહ એં આપ, દામિદન રામ વણુરેપા;
દેખન નાહ એં આપ, મરોમજા થાને રંદ.સે,
દેખન નાહ એં આપ, જાપજાના નાદ વાડે.

જિ દેખન નાહ એં આપે તો અનુમણ વચુ અમરે ચહે,
એ જાપજામ છે માથું કહ્યું. દેખન નાહ અપા તલ લાહે ૥ ૧૧ ૥

દેખન નાહ એં આપે કેમવરા રાં થએસા,
દેખન નાહ એં આપ, કાપથી છડી ગએસા;
દેખન નાહ એં આપ, નાનાં મરે જાનેસા;
દેખન નાહ એં આપ, વિવવનો વાદ ચહેસા.

જિ દેખન નાહ એં આપે તો લાજ રામ લેખે તણ,

એ જાપજામ છે માથું કહ્યું. દેખી અસા અપ થતા છણ. ૥ ૧૨ ૥

જા, : વધ નવાન, કોર પ.એન દેવી.

જા, : અભિયાન, દુરની તાળી લેવી;

જા, : વાતના પગરી બાપજી અડકું.

મામાં નવખ્યાં મુદ્દિ, નાગનાં નવલુ નિરુખ્યાં.
 તુજને રાખી મરે, હિંમાં જાનિશય સુખખ્યાં
 અગિ તુજ યશ માનવો અનુખ તો, તુજ ખણ સિખાખ્યાં બરે,
 રૂપ લખખ્યાં હે દેવો યેમ હું, અગતે રાધાં નિહિકરે. ૩: ૨૮ ૫

સુલભ મહી જાન નેદ. રામ રહીને દેવતા,
 હૃદય માં રીત, રીતને રૂપ બદલે રંગ:
 'સંકુલ' એ પાન, આપમાં નહિ' એકાધારી,
 દેવ દેવના આપ, જ્યેષ્ઠમાં ને પૈતૃ:
 પાત્રી છાંતી વહી પડી જશે. પર્વે રહે પાન રંગ અમર,
 કપિ જયદાસ કે પદ્ય પાપનો, તટવને જગાડ્યું જલપ કાદો. ૯૪ ૯૫

દીપો જ્ઞાનમી જાન, જગતમાં જગતને પાપી,
 દીપો જ્ઞાનમી જાન, કમીને કામ વિદ્યામી,
 દીપો જ્ઞાનમી જાન, કાંઈમી મુખ કોમલમે,
 દીપો જ્ઞાનમી જાન, કુખિના પાપ તપ દમી,
 યદિ દીપો જ્ઞાનમી જાન તો, જાનવાને અદ્યતન નિર્ધિ,
 દિવિ જગતમાં જો જ્ઞાનમી જાન, મુખિવાને નિર્ધિ અદ્યતન પાપ

૪૮૩મી દુધોદન, પહેલાં દાણ દલાવેલ
 ઘીનળથી બદામદ સુશમણી દુદા ચણાવેલ
 ખૂની બસાડીલ, બાંધેલ દારૂ બસાવેલ,
 બાંધી બાંધેલ એક, દુધાથી ત્રણ રૂપાણેલ
 ચણેલ બાંધેલ દુધાથી દલાવેલ દુધ ત્રણ રૂપાણે, સુશમણી,
 ત્રણ બસાવેલ દે બસાવેલ, બાંધેલ બાંધેલ, ૧. ૩૧ ૪

[illegible]

મળે દુઝેલી નાર, બળદાવાઓ ઠીપે,
 મળે દુઝેલી નાર, દુઝેલિન જનને ઠીપે,
 મળે દુઝેલી નારી તે, બળે જે દિન હઠીઓ,
 વિ' જપશૃંગ એ નારી મળે, અપિનારી અનિ દુઠીપા ॥ ૩૬ ॥
 કરજ કરીને જન, કદી મુખપી નવ સુએ,
 કરજ કરીને જન, કરજ પેતાની ખુએ,
 કરજ કરીને જન, વલજમાં સાથ ન થાપે,
 કરજ કરીને જન, કદે નહિં દુષ્ટો હામે;
 મળે કરજ કરીને જન એ, બહુ થાને દુઃખિયા બંધા,
 વિ' જપશૃંગ કે સાચું કહું, છાંદમાની દારી અથા. ॥ ૩૬ ॥

કરજદારની પીઠ, ઉપર છે છુટાની સ્વારી,
 હમણે હમણે વેળ, આપ પાતાનાં દારી;
 મરે મર્યા એક રામ, અહોનિસ તેના સિરપર,
 દેખવી કે દાઢ, બિલ બાળે છે ચાપર;
 મળે હાથ નહિં નિરાંતમાં, શે જે રાખે વહી જતી,
 કવિ જપશૃંગ કે એવી જુટી, કરજદારની છે ગતી. ॥ ૩૭ ॥

કરજદારને દોષ, સજામાં માત્ર ન આપે,
 કરજદારને દોષ અમેયર કરી ન થાપે;
 કરજદારની પુઠ, કહે નિંદા આ ઝાઝી,
 કરજદારની હાથ વિના બગરે સો બચ;
 મળે કરજદાર મળે મંત્ર પલ, મન દેલ થપને એ રહે,
 કવિ જપશૃંગ કે એવી રીતે, કરજદારે દુખ બહુ સહે. ॥ ૩૮ ॥

કરજદારનું નામ, કરજથી ઝાંખું જણાવે,
 કરજદારનું સુર, કરજથી નદા હજુ થે;
 કરજદારનું દુઝ, નામમાં નામ ન કાઢે,
 કરજદારનું નામ, વચાતું સાની દે દે
 મળે કરજદારના કામનાં કદી કહેસ ન આવડે,
 કવિ જપશૃંગ કે મનનાન ન, જેવો વાવન કાવતો. ॥ ૩૯ ॥

કરજદારનો અદ, બગરે ડીઝ ન દે, ન,
 નાજા બિલુ કાંઈ ચીજ, કે હાર આપે ન કેહ્ય,

યસનીનાં આચાર, ચિચાર ન શુદ્ધ પ્રમાણ,
 યસનીનાં બધવદાર, વડે પંદરો જાણે;
 યસનીનાં ગિરદારો સ્વામી મંદા દેવે પસે,
 જ્યોત્સનાં દે દે દારો, મનમેષિક યસની તારો ॥ ૪૮ ॥
 યમનરુપો દેદ તેદની મેત્રી જુડી,
 યમનરુપો દેદ તેદની કમ્લી મી;
 યમનરુપો દેદ તેદ છવો નવ જાણે,
 યમનરુપો દેદ તેદ પાછ પરમાણુ;
 યમન પશુપો દેદ જન, તે છવમાં મુઝો મણે,
 યમન કે જન મનમાં નિશયો યમની મણે ॥ ૪૯ ॥
 યમન બોલ્યાં રાજ, દુર્ગા દે જન જોરાવર,
 યમને સોપી સાગ, રૂઢી નહિં કહી રતીમર;
 યમને રાજુ મુર, મુર શુરવીર સામનરુ;
 યમને બહુ નર, પત્રા જાજરા જરાવનરુ;
 યમને બીજ બાળી રીધુ; સદા સ્વરશી વીરુ;
 યમને કે યમને વળિ, યાજુ દુરુ રૂપીરુના ૫૦ ॥
 યસની કેરી નાર, સદા મોં વાળી રૂએ,
 યસની કેરી નાર, નર પાનારુ ખુએ;
 યસની કેરી નાર, નિશાપ નિમદેન નાંખે,
 યસની કેરી નાર, બરે બાંમું અતિ આખે;
 યસની કેરી નારી નો સગરા પત્ર વિષવા સમી
 યસની કે રુ કદ કહી, આખર ખર કો આદમી. ॥ ૫૧ ॥
 મુજે યમનની વાત, પુવનાં પ્રાદિત પ્રગદ્ય,
 મુજે યમનની વાત બંધામવ પાપે મદકથે;
 મુજે યમનની વાત રૂઢી ન્યુપનીને રૂઢે;
 મુજે યમનની વાત દિવન પાનારો રૂઢે;
 મુજે યમનની વાત નો, પત્રાલી છાતીપર ચહી,
 વિ જયસંગ કે યમને કેરી વિધિ દરદમ વાંકી પડી. ॥ ૫૨ ॥
 રૂઢી નહિં કોઈ યમન, અરિષ્ટ કે બંધન કેરુ;
 રૂઢી નહિં કોઈ યમન દારુ દુષ્ટ પસેરુ;

દુષ્ટ પતિનું દુઃખ, વડી વ્યાધીથી વધતું,
 દુષ્ટ પતિનું દુઃખ, દુઃખમાં નિરાશન થયતું;
 વળિ દુષ્ટ પતિનું દુઃખ છે, સ્વસ્થ દુઃખથી અધિક છે,
 કવિ જયરામ કે શું કહું કપી, દુષ્ટ પતિને પિત્ર છે, ૫૫૮૫
 કામનિ વરા લે કંથ, તેવું જીવનર ભાગ્ય,
 કામનિ વરા લે કંથ, તેવું નામક ભાગ્ય,
 કામનિ વગ લે કંથ, તેહ છે કંઠા સરખો,
 કામનિ વગ લે કંથ, પુરૂષ તેને નવ પરખો,
 વળિ કામની વરા લે કંથ છે, તે નિર્ભય નર ભણ્યો,
 કવિ જયરામ કે શાંતુ કહું, પરવશ એક પિતાકવો, ૫૫૮૬
 કામનિ વરા લે કંથ, કંઠા કમજલી તેની,
 કામનિ વગ લે કંથ, કમજ નવ જનમાં એની;
 કામનિ વરા લે કંથ, કંથનો છુટો ભણ્યો,
 કામનિ વગ લે કંથ, તેહ વિદ્યાસ ન આણ્યો,
 વળિ કામનિ વરા લે કંથ તે, મુરદાર પલ નિર્ભય મણ્યો,
 કવિ જયરામ કે શાંતુ કહું, પરવશ એનો જીવ મણ્યો, ૫૫૮૭
 કામનિ વગ લે કંથ, તેવની કાંઈ નીચી,
 કામનિ વરા લે કંથ, દોર છે આંખો મીચી;
 કામનિ વરા લે કંથ, બેઠું અમજાતું બાંહે
 કામનિ વરા લે કંથ તેહ નજીને તોણે;
 વળિ કામનિ વગ લે કંથ તે ચરીત્ર ગાય સમાન છે,
 કવિ જયરામ કે શાંતુ કંથ તો, કામનિમાં મુતપાન છે, ૫૫૮૮
 કામનિએ જીવે, મરત તે મનખો દુષ્ટ,
 કામનિએ જીવે, કિલલ તેણે પરવાર્યો,
 કામનિએ જીવે, ફે નવ ઉચમ કાંઈ,
 કામનિએ જાંડ તણ બેડો માર્યો,
 વળિ કામનિએ જીવે નર નિંદા તો જન ખંડો,
 કવિ જયરામ કે શું કહું કપી, વરદારી એ વ્યંડો, ૫૫૮૯
 કામનિએ જીવે, મરત દુષ્ટાક મરતો,
 કામનિએ જીવે, બરત દારીને ફરતો;

કામનિએ છતાં જ્યારમાં જગ નવ પાન
 કામનિએ છતે, ઠંડી નવ એમે કામ,
 વળિ કામનિએ છતેત નર નયગરે નારીને તથે
 કવિ જયગંધ કે શુ કહું કથા, હુડાગીએ અવાયે. ॥ ૧૩ ॥
 નારીની મનિ નીચ મન્દને નીચી કરતી
 નારીની મન નીચ ફૂડાં ફૂલો આગરતી,
 નારીની મન નીચ, રૂડું કહુંધથી ગણ,
 નારીનો માન નીચ, પૂરતુ પન્નાતી પછુ;
 વળિ નારીની નતે નીચ છે, મા મે હું નલ એદનું,
 કવિ જયગંધ કે શુ કહું કથા, પત્ર પુષ્પ અદિદનું. ॥ ૧૪ ॥
 વામાને નાચ, ફરી નર કરવો કેલ્યો
 અનક ની મેદ મગંમે પ્રામુખ જે મે,
 બાલે મુખયા હ અને વળિ વળે કાંધ,
 દેવ થકી જે ન દુ પડે છે દેવની ગંધ;
 વળિ નાગધી શુકી ને, છત્રી છેદે કામી
 કવિ જયગંધ કે શુ કહું કથા, પ્રાચમાં તે ન રહે રમી. ॥ ૧૫ ॥
 કામનિ કળી નાન, ઘડા નગી હ ઝઝી
 કામનિ પખતી ન ભન્ડી રેખા સી તાણ;
 કામનિ નાદ હા હાપન બજાજ કરતી,
 કામનિ આની છાત્ર જાગમા નરને રહતી
 વળે મમ્મી કામનુદપડે વગ મની મે, વિથેને,
 કવિ જયગંધ કે શુ કહું કથા હા જાગમા રાવને. ॥ ૧૬ ॥
 કામનિ કેરી હા અમ્રતરી દોષ બરતી,
 તે નર અમ્રત અમ્રતની હા હેતી
 પીળ નમ જ અદ રસિક થા રમમા ડાલે,
 મન મનમ મુખ સર્વ નર નર તે ને
 પન નાલી છાત્ર નવરી આ સિવતી તથે
 કવિ જયગંધ કે શુ કહું કથા, મુખ સી ના પુટી પથા. ॥ ૧૭ ॥
 કામનિ ના કામ કરી નર નર કેલ્યે
 કવિ જયગંધ કે શુ કહું કથા, ના પુટી પથા. ॥ ૧૮ ॥

આસ વલ્લભાં લાન, રથા કરી કિનને દેવાં.

નિંચ ધમને નાંદ, કરી નિશાણાં ક્રેવાં:

પણે ધન આપ્યું તેણે કથરે, તે પાપાંધે વાંધે.

કવિ જયરામ કે જનપતિને, પામે જનપતિ એ ગમે. ॥ ૬૮ ॥

પરશુરામ પલનામું આજણ નવ કોપનાં રહે. ૧.

આજ કાલે એ આજ, વરુન વિલે તે વરુનાં:

કુશલને, ગાંધી, જરિતો પનનો આદેશાં,

પણે રાંધના તે આદે, ગયા કુશલે તે કુદમાં:

તે ખાદે ગાંધી ગાંધી વિષે, આપ્યું દાણ ધન કથરે,

કાને જયરામ તે તે ભેદને, વાપરનાં આજરે કરે. ॥ ૬૯ ॥

ગરીબ જનની દાણ, કરી નવ ખાલી જરે,

ગરીબ જનની દાણ, લાગનાં જુડાં થાણે:

ગરીબ જનની દાણ, કરી નવ રાંધે આરી,

ગરીબ જનની દાણ, પરી જલુ દેશા હારી:

પણે ગરીબ જનની દાણ, કાલે આખીર કે પાપતી

કવિ જયરામ કે પદ્ય મધ, પામે જલુ જુડી મરી ॥ ૭૦ ॥

ગરીબનો ફિદાઈ, રાજપર એ કરી કાંઈ,

તે તે કાપનું મજ, બીજાને દાણે કાંઈ

ગરીબનો ફિદાઈ, સારખી કેવલ પદ્યાં,

ધન તન કાંઈ પણ થાલ નિશાણાં નાનાં:

પણે ગરીબના ફિદાઈ, કેવલ એ પદ્ય મધ,

કવિ જયરામ કે પરી આજરો મરી ॥ ૭૧ ॥

ઉપજાવ્યા આદિં કાંઈ, પામે નાં પદ્યાં કાંઈ,

મિથન દેવી કાંઈ, નાંધાં નાંધાં કાંઈ,

ઉંડા આપ્યું પદ્ય પનીન કાંઈ, કાંઈ,

ધનપતિને એ જાન કાંઈ, કાંઈ,

પણે કિન જાને જલુ કાંઈ, કાંઈ,

કવિ જયરામ ધનપતિ પદ્ય ॥ ૭૨ ॥

પડ્યા કકળના કાળ, ગયા રોકામાં ભારે,
 મુઠાઓ સુજો કાન, દલપ તો જનનાં દારે;
 અમનોવાની આજુ, દેરામાં એવી વાગી,
 આજે સ્વપ્ને વાત, આવતાં જમકે ભાગી;
 પણ એ કરતાં એ અધિક આ, છપને તો હો વાગી છે,
 કવિ જ્યારેમ કે શું કહું કથી, અઃધી દિવં મજાળી છે. ॥૭૮॥
 દક્ષિણ દોકળ દેશ, સિંધ કચ્છ ને ધુન્ધરાતે,
 ખારવાડ એવાડ, વળી માગવ પંજાબે;
 પડ્યો કકળતો કાળ, છપનનો સાસે એવો,
 થયાં દેર બહુ નારા, ફેર એ કહિએ કેવો ?
 વળિ જન લે રંકે થયાં દુર્તા, તે ચો રાજને આસારે,
 કવિ જ્યારેમ કે જોનાર કરી, પેઠા આપનું એ ભાર. ॥૭૯॥
 નિર્સંજને નહિં લાજ, કુટુંબના પોપજ કેરી,
 નિર્સંજને નહિં લાજ, અનીલી કરે ધણેરી;
 નિર્સંજને નહિં લાજ, જગત ચરમાની ઝાઝી,
 નિર્સંજને નહિં લાજ, રમે પરપચી બાણ;
 વળિ નિર્સંજને નહિં લાજ તો, મળે મોટું અપમાન તો,
 કવિ જ્યારેમ કે નિર્સંજ ધણે, સ્વાર્થ સદા પીછાણતો. ॥૮૦॥
 નિર્સંજને નહિં લાજ, રાજના કંડ તળી તો,
 નિર્સંજને નહિં લાજ, ભય નહીં સ્ત્રી પરણી તો;
 નિર્સંજને નહિં લાજ, કરે સો ફર ફર તોએ,
 નિર્સંજને નહિં લાજ, બેજ પેતાનું બેઝ;
 વળિ નિર્સંજને નહિં લાજ ના બેસે આંખે દાષ દષ,
 કવિ જ્યારેમ કે નિર્સંજ જાણે, પત કહડ લાલ ધણ ॥૮૧॥
 નિર્સંજ જનને બેજ, દમન રનન કીએ
 કશું ધરે નહિં કાન, નેડ કી શું કીએ;
 તેમ છતાં કદી કાઈ કાઈ ન વચન તો,
 ઉત્કૃષ્ટ કરી અપમાન નેડા એ છૂછળતો;
 વળિ વાત તળી તે વાતમાં નિર્સંજને નેડતો,
 કવિ જ્યારેમ કે શું કહું કરે, રાજ ન એ સરખાઈ તો. ॥૮૨॥

પડતી હાલનમાંદિ, વજન વિચારી કરવો.

પડતી હાલનમાંદિ, હવેમ બધું નવ આદરવો;

પડતી હાલનમાંદિ, પલ્લિ પોતાની ન માગે,

પડતી હાલનમાંદિ, માન મરજાત જાગે;

જગે પડતી હાલનમાંદિ તે, પરની લક્ષ્મી રૂકતી,

કવિ જયરામ કે એવે સમે, અંતર જગતો ઉડતી. ॥ ૮૮ ॥

પડતી હાલન એક, દેવને રાધ ન દેવો,

પડતી હાલન એક, આપનો અંતરુજ લેવો;

પડતી હાલન એક, સાંત થઈ અપરુ રહેતું,

પડતી હાલન એક, ઉદારો કરી ન રહેતું;

જગે પડતી હાલન એક, દિનન દારી નવ જુગ,

કવિ જયરામ કે વને કરી, દુષ્પાથી બદુ દુર થતું. ॥ ૮૯ ॥

પડતી હાલન માંદિ, ખસક સધગીએ આવે,

પડતી હાલન માંદિ, કમે કરી સદે જાવે;

પડતી હાલન માંદિ, કાચ રંક રાં પડતા,

પડતી હાલન માંદિ, પડે એતનને જડતા;

જગે પડતી હાલન માંદિ તે, દેવ દૈત્ય સૌ આવતા,

કવિ જયરામ કે એવે સમે, સમજી શોક ન લાવતા. ॥ ૯૦ ॥

રામ સરીખા રાધ, વને જઈ વર્ણવા પોતે,

નગે રમવાંતો દુ.ખ, પાખીયાં પુરજ પોતે

તારામને હરિવંદ, વેચાણાં પોતે પર પા.

પાંડવ પાખ્યા કહ પુરે લાખામદ મતન;

જગે શીવ જનકન જોગીયા, જ્ઞાતી જ્ઞાતો મા મદ,

કવિ જયરામ કે પડતી રસા, પાખ્યા કે એ મવંત. ॥ ૯૧ ॥

અંદ સુર નક્ષત્ર, દશા વેપરીન હો પાતે,

અડતી પડતી માંદિ પડીન કરતા ઠ.મ;

મોઢાં મોઢાં રાજ, ભોગવતા વળવ જાન.

પડતીમાં પડી તેદ, દિનન પોત ના હ.દે;

જગે મનુષ્ય માવતી છંદગી અડતી પડતીમાં વદે

કવિ જયરામ કે એકજ દશા સુદાકાળ કરી નવ રહે. ॥ ૯૨ ॥

વીર પુરુષની વાત, સર્વને બંધાયેલી,
 વીર પુરુષની વાત, મુખીને શિખા લેવી;
 વીર પુરુષની વાત, અનુભવ તણી અખાતી,
 વીર પુરુષની વાત, હોરાયી દુલ્લ રમાયી;
 જનિ વીર પુરુષની વાત તો, બહીને બિત્ત ચમકતુ,
 કવિ જયશંકર કે વીર પુરુષની, વાત મુખી મુખ બંધુ ધનુ ॥૬૮॥
 વીર પુરુષનાં કાર્ય, મધ્ય સમાધાન લેવાં,
 વીર પુરુષનાં કાર્ય, વિઝીને લીધા લેવાં;
 વીર પુરુષનાં કાર્ય, મુસ્તને શરૂ બનાવે,
 વીર પુરુષનાં કાર્ય, પસકમ રીત બજાવે;
 જનિ વીર પુરુષનાં કાર્યની, વાત લેજે બહી બધી,
 કવિ જયશંકર કે તે જન તણી, ઉત્તમ પૂતિ બધુ વધી ॥૬૯॥
 ધનુ દોષ જો વીર, પાંચજો વીર ચરિત્રો,
 ધનુ દોષ જો વીર, મહો સૌ પવિત્ર રીતો;
 ધનુ દોષ જો વીર, શુદ્ધ મન રાખો સાચું,
 ધનુ દોષ જો વીર, દુલ્લ નવ રાખો કાચું;
 જનિ ધનુ દોષ જો વીર તે, ઉચ્ચમાં ન વિરામણ,
 કવિ જયશંકર કે તેથી કરી, પદો વીરની પામણ. ॥ ૧૦૦ ॥

ધન્ય વીરની માત, પુત્ર જે પ્રસન્ન થયો,
 ધન્ય વીરની માત તનુજે આલેખો હોયો;
 ધન્ય વીરની માત પુત્ર પકાણો પૂરો,
 ધન્ય વીરની માત લેજે મુતમણો સુરો;
 જનિ ધન્ય વીરની માતને, અને દુઃખ મુતે હર્ષો,
 કવિ જયશંકર કે ધન્ય માતને, વીર જનનાં માત

સ્વર્ગે શોભે વીર, કરીને ઉત્તમ કાર્યો,
 સ્વર્ગે શોભે વીર, દુલ્લીને અવગમ અનાયો;
 સ્વર્ગે શોભે વીર, મરીમના બેઠી ધમને,
 સ્વર્ગે શોભે વીર, મરીમની આશિષ લખને;
 જનિ સ્વર્ગે શોભે વીર જન બુદ્ધિને દુલ્લી જગતમાં,
 કવિ જયશંકર કે વીર સ્વર્ગમાં, શોભે ભાવિક શાસ્ત્રમાં. ॥૧૦૧॥

ਮਨੁਮਖੁ ਮਾਨਾ ਆਨ, ਦੁਖੀ ਮੇਂ ਉਪਰੁ ਤਲੀ ਆ;
 ਮਨੁਮਖੁ ਆਨ, ਪਰੇਠਾ ਮੁਖਿਪਸ ਮਨੁਮਖੁ ਆ;
 ਨਪਥੇ ਦੇ ਨਾਨੁ ਹੋਰਾ, ਕਰੀ ਆ ਮਾਨਾ ਮੀਰੇ,
 ਪਾਮੀ ਪੁਪਸ ਮੇਧ, ਕਮਤਨੀ ਭਾਵਾ ਲਏ;

ਧਨਿ ਧਮ ਅੰਦ ਨੇ ਨਾਮ ਮੇਧ, ਧਾਰ ਪਰਾਧ ਪਾਮਸੇ,
 ਨਾਮਿ ਨਾਮਸੇ ਦੇ ਪਈ ਨਾਮਸੇ, ਮੁਖਧੀ ਕੰਠ ਵਿਰਾਮਸੇ ॥੧੦੮॥

ਭਾਗਾ ਟ ਭੀ ਮੁਖੁ.

માળા ૯ મી.

કુંડળિયા છંદ.

કપડી કપડ કરી પાળાં, પન રજવાને કાજ;
 પમં પૂજમાં રોગીને, કરતાં દુઝાં કાજ;
 કરતા દુઝાં કાજ, લાજ લાખેલુ ખોજ,
 દારી આ પરસોક, રખડતા નરકે રેજ;
 કેઉ જેરાંમદાસ, પડ્યા લાજયથી લપડી;
 ખીક થીક અગતાર, કપડથી તાગે કપડી. ॥ ૧ ॥

નાજાંથી નર નારીઓ, અયાં પળાં છત્રાઈ;
 તોરતલું તોરી ચડી, રાખી બે પરવાઈ;
 ગખી બે પરવાઈ, ખેડતા ખરકે બારી;
 પળુ એક દિન એ સારું ગયા ને રીથી દારી;
 કેઉ જેરાંમદાસ, આવતાં ડરાનાં અ.જાં;
 અયાં તલે સો પડ્યું, નડી નર નારી નાજાં. ॥ ૨ ॥

ભોયુ જગત તપાસીને પન વિના સો જુગ,
 સાધન સો જ સાગનાં સાસું સારીરે વગ;
 માસે સારીરે વળ પળ મા નર જવાના;
 કોઠે કોઠ ઉપાય તોય ને નદી તજવાના
 કેઉ જેરાંમદાસ ખસકમ, ત સો ખોયુ,
 સત્ય પમંજુ જુગ, તપામી ને તર અયુ. ॥ ૩ ॥

માની બેઠો મનથી, પણ મોઢું રાજ;
પણ તે તારું તજ કરી, એકું નહીં ખરસાજ;
એકું નહીં ખરસાજ, અરે ! હું ક્યાંથી ક્યાંયે;
શું ક્યાંને કાજ, જગત તાતે જનસાથે;
દેઉ જેસોનદાસ, મળ્યા વિલુ ગુણિદસ જ્ઞાની;
અસત્યને તું સત્ય, મનથી બેઠો માની; ॥ ૪ ॥

હરતા હરતા સુદિમાં, છે એ સરજનદાર;
દેમ કરતાં તું રીરપર, દેમ ઉપાડે ભાર;
દેમ ઉપાડે ભાર, માર ખાવાને માટે;
મલિક મળે રમે, ભરતો ભુરી વરે;
દેઉ જેસોનદાસ, દોષ મોક્ષ જળ બરતા;
સમજ સે શુદ્ધ જ્ઞાન, કોઈક છે સુદિ કરતા. ॥ ૫ ॥

તારું મારું શું થતું, એ અજ્ઞાની છવા-
કરતા હરતા સુદિમાં, છે એક સાચા રીવ;
છે એક સાચા રીવ, તુલ્યથી માન ન દાસે;
મોઢો ધડને મન, ભાસે તું મરખ મદાસે;
દેઉ જેસોનદાસ, વળી વળી તુલને વાડે;
આ અજ્ઞાની છપ, થાવ નહીં મારું તારું. ॥ ૬ ॥

દુનિઆની દુખામણી, હારી બેઠો હુંજ,
ત્યાં ભેડે ત્યાં કાળકપલ, એકને બહુકુંજ;
એકને બહુકુંજ, અરે ! આ શું કહેવાયે;
કાજળ દોડીમાંહિ, શુંક કયમ કરી રહેવાયે;
દે છે જેસોનદાસ પાપની ભાગ પિછાની;
બેઠો થકે ભગમુદ ભેડ દુખા દુનિઆની. ॥ ૭ ॥

સાચાનર સુદીમહી, સાચા જડે ન સહેજ;
સામ કહેડે એકે જડતા જન જવલેજ;
જડતા જન જવલેજ, પરમે સહેડ સપડાયા;
નહીં માન મારજ નહીં મન માની માયા;
દે છે જેસોનદાસ, શેષે મુળમાં સત્યવાયા;
એવા વિરતા કોઈક, સુદિમાં છે નર સાચા. ॥ ૮ ॥

મીઠા બોલી માનુનીઃ જનમ ન હતી બધઃ
અણુ દીણા આદમી, એવી બહુ અંબધઃ
એવી બહુ અંબધ, આવ પછી ખતા ભારેઃ
ઉપર વગતી આંખ, હાડગી સમજી દારેઃ
કેડે લેશંગદાસ, અંધક નર એવા દીકાઃ
વશ કરી હતી તને. માનુની બાલી મીઠા. ॥ ૧૪ ॥

ભાવિક બનવાનું બને, દમ્ભે કેને રોપઃ
કર્મધામથી સેા બને, રાખે નહોં મન રોપઃ
રાખે નહોં મન રોપ, રોપ સેા કરવેા મરોઃ
તથા કાળ તે થાય, પરંતુ ચેતી ચાલોઃ
કેડે લેશંગદાસ, રંગ રેડિઆખો ભાવિકઃ
કરતાં કોઠ કુપાય, બને બનવાનું ભાવિક. ॥ ૧૫ ॥

પાપીનું બેઠું બધું, કરી ન હોયે ભાધઃ
અંનર ચેરી બીજથી રણ બધું રોગાધઃ
રણ બધું રોગાધ, ઉગતા અકર દમઃ
વધ પછી પ્રવૃત્તીત, આપતા રૂઝ અંબુદાંઃ
ખાતાં લેશંગદાસ વપુડી વિખ રહે વાપીઃ
મરે માનો મન, પાપીનું બેઠું પાપી. ॥ ૧૬ ॥

અડતાં પાત્ર અમદામ્ભે, પાપી જનને રહેધઃ
અંત્યજથી એ સહ છે. શાસ્ત્રો શાખ પુરેજઃ
શાધો શાખ પુરેજ, નીચિમાં નીચજ બાલોઃ
હોય બહે પનવાન. લોય તે કુદ્ર નબાલોઃ
કેડે લેશંગદાસ, કર્યા કર્યા સેા નડતાંઃ
સગાન નડતા સર્વ, અરે ! અણાદમ્ભે અડતાં, ૫૧૭
મદભાગી સજ્જન તજાં, દમ્ભ કર્મ ન હોયઃ
નિમંત્ર લુહો નીચડે, લુહી છત્ર ન લેવઃ
લુહી છત્ર ન લેવ, પુરા પરમાજિત પરખોઃ
સદગુણ લેઈને સર્વ, હેવામાં દરદમ દરખોઃ
કેડે લેશંગદાસ, સાજનો લગની લાગીઃ
ધર્મ ધરીને પ્યાન, ધરે સજ્જન સદભાગી. ॥ ૧૮ ॥

શમને તો સંસારમાં, છે સરવેને સૂખ;
નહિં તો નહીં જાણ્યો, છે બહુ દારૂનું દુઃખ.
છે બહુ દારૂનું દુઃખ, રૂપ આપાની એવી;
એકાંઈ ધાએ અથ, જગત છે લેવા લેવી.
કે છે લેઈગદાસ, નિર્મિતમાં નિર્મિત રમણે;
શાંપાણી સૌ સૂખ, સજન સંસારે સમણે. ॥ ૨૪ ॥

બરમાવે છે આશિની, નરને નહીં જાણ્યો
રૂપો સૌ સરદારપણ, અને એની આશ;
આને એની આશ, નવાખ્યા સરને નાચે;
વસમા પણ થઈ વસ, રંગમાં નિર્મિત રાધે;
કે છે લેઈગદાસ, જગતમાં છુદ્ડ બમાવે;
દોળાવી રૂપ રાજ, આશિની જગ સરમાવે. ॥ ૨૫ ॥

દા દાતા દાઈએને, ગારી બણે મુંઝામ;
તે નર વસ નવ દોઈથી, તે વસ કરે તમામ;
તે વસ કરે તમામ, દામ એવી છે એની;
છે અખંડાપણ સખણ, શાન્તિ સમભતી તેની;
કે છે લેઈગદાસ, ક્યાં છુદે રાવડતા;
દસદા આશ્યા એક, દુખાયા નર દુઃસહતા. ॥ ૨૬ ॥
વિપારી વનિતા બધે, વાધી વિવના વૃક્ષ;
દુખ દુઃખ પોતે બોગવે, એરી લેનાં અક્ષ;
એરી લેનાં અક્ષ, નજરને બાળે મારે;
વનિતા જે વૃક્ષ, એકને દોષ ન વારે;
કે છે લેઈગદાસ, જતા નર દરદમ દારી;
પાસે કૃષ્ણ દુઃખ, બધે વનિતા વિપારી ॥ ૨૭ ॥
મોટા મોટા મર્દ પણ, વડતા વનિતા કાજ;
વનિતામાં બહુ વિષ જડ્યું, દોળાવી લજા કે રાજ;
દોળાવી કે રાજ, તાજપર છાજ બજાવે;
આંખ આંજી બેર, મરને મુરખ બજાવે;
કે છે લેઈગદાસ, સિંહને મારી સોડા;
મરતી વનિતા વસ, નમાવી મરેડો મોડા. ॥ ૨૮ ॥

લારી વારી ગાડીમાં, થયા છુટ્કા ગરકાવ;
 મૂર્છા પામ્યા ખોદધી. લેતાં એનો દહાવ;
 લેતાં એનો દહાવ, ભાવથી બહુ વરમાયા;
 હોંઠાની સૌ વધે, કાઠનાં કાંઠ ન કમાયા;
 કેઉ લેઈગદાસ, ખુમ્બા વાપ માયા ખાડી;
 કદી ન નિકળ્યા બહાર, રોવતાં વારી વારી. ॥ ૩૪ ॥
 અનુભવથી મો આવડે, કાંઈ નથી મુરકેલ;
 કુચળ કાનારા કરે, ખાંડાપર ચડી બેસ;
 ખાંડાપર ચડી બેસ, બેસથી સોળે કરતા;
 જોનારા મુંઝાય, તથાપી ને નવ કરતા;
 કેઉ લેઈગદાસ, કામ રહેલાં કુનવ્યથી;
 કરતાં સૌં કામ, આવડે છે અનુભવથી. ॥ ૩૫ ॥
 બહુ જોડવામાં માલ નહીં, છે ચુપડીમાં સાથ;
 બહુ જોડવાથી પેદા, પામિ છે સૌ પાર;
 પામિ છે સૌ પાર, બાર પળ એથી બાજે;
 વજ્ર ખાંડેલાં શૂળ, જરૂર એથી તો લાજે;
 કેઉ લેઈગદાસ, ખરું બીજર બેઠામાં;
 ખમં દિવાડે થાય, લાજમે બહુ જોડવામાં. ॥ ૩૬ ॥
 શખે નહીં દિલમાં દયા, તો નવ શામે રહ;
 ખમં નહીં એ મૂળ છે, સનમે નહીં ત્રદેહ;
 સમમે નહીં સદેહ, ખમં વિજ કાયા સૂડી;
 શાસ્ત્ર મુરે શો સાખ્ય, મતી છે એનો સુડી;
 કેઉ લેઈગદાસ, દુષ્ટતા દુષ્ટજ શખે;
 મારે પશુને માર, દીસમાં દયા ન સખે. ॥ ૩૭ ॥
 લેખ લક્ષ્મી જે લખ્યા, તે રાખ્યા ન લખાય;
 ગત બપનાં સંચીત મમ. મુખ દુઃખ સૌ દેખાય;
 મુખ દુઃખ સૌ દેખાય, ક્યાં કૃત્ય આમળ આવે;
 જોગનવાતાં સમ, અહીં એ ભાવ કબાવે;
 કેઉ લેઈગદાસ, સ્ત્રી હા કે- દિવાડે;
 કદી ન ગીમ્યા થાય સખ્યા જે લેખ લક્ષ્મી. ॥ ૩૮ ॥

વાલી સંત તલી સદા, કરતી અંતર કૃપે;
 જ્ઞાની પાન કરી ધન્ય, ભરતા કૃપા અંતર;
 ભરતા કૃપા અંતર, પાપ સર્વ ધોવાનુ;
 દુઃખ મળ થઈ દુઃખ, મન બહુ શુદ્ધ થાનુ;
 કેઉ જેશંગદાસ, સંતને સમરથ બલી:
 બચાવે તરવા દાગ, સંતની મુલ્યે વાલી. ॥ ૪૪ ॥
 બોલે બહુ બહુ મંમથી, તે જન બુદ્ધ બાળ;
 બોલેબુ બનશે નહિ, તેનાથી નિરવાળ;
 તેનાથી નિરવાળ, હાજ એ મોટી બાળ;
 બુદ્ધનો ચરદાર, પુરુષ રીતે પડાણ;
 કેઉ જેશંગદાસ, બલે સા તુળને તોલે;
 પિક પિક એ આવનાર, મુખે લે બહુ બહુ બોલે. ॥ ૪૫ ॥
 ચક્રતા જોખન પૂરમાં, મન મદામત થાય;
 ડાળાએજા રિસમાં, નિગરૂપ નવ દેખાય;
 નિગરૂપ નવ દેખાય, ચરે, રૂતકી ધોર;
 દેશ વિદેશ સર્વ, દશે દીશમાં નોર;
 કેઉ જેશંગદાસ, તથાપી ન તેની કલ્યાણ
 મન બહુ બનતું મુખ, જોખનના પૂરે ચક્રતા. ॥ ૪૬ ॥
 જોખન વધમાં જનને, કહી શકે નહીં કેઈ;
 તેમ છતાં લે કહે કરી, તો તે નવ રહે જોઈ;
 તો તે નવ રહે જોઈ, કરે પાતાનું પાણી;
 માને નહીં અજોખ, કરે નહીં કેઈનું વાણી;
 કેઉ જેશંગદાસ, ભરણ પડતાં ભયમાં;
 પાણીથી પડનાય, ધણ જન જોખન વધમાં. ॥ ૪૭ ॥
 જાણનીનો વાગે, ચક્રતાં શિરપર રથામ;
 રાત્રુ તે સમજાવ દે, મિત્ર સમાન તમામ;
 મિત્ર સમાન તમામ, રદાય તો દુરી કરના;
 દયા ન આજે રીલ, દેવથી પણ નવ કરના;
 કેઉ જેશંગદાસ, કહી કહી થાકે જ્ઞાની;
 તોપણ નવ સમજાય, દોષ લે રજ સુચની. ॥ ૪૮ ॥

સરલ આ સંસારમાં, કરવાં મુકુત દાન;
 નામ અમર બિંધી રહે, વિચરે વૈકુંઠ ધામ;
 વિચરે વૈકુંઠ ધામ, હામ અવિષળ લઠ-કરણ;
 હામ શાસરી ખાણ, તમે કરોથી નદી-કુસીડ;
 કેલે લેશંગદાસ, વાત ળીલ સે-વરણ;
 કરને મુકુત હામ, સદા સંસારે સરલ ॥ ૫૪ ॥
 હામો જરે લેણા કરી, શુ' કરસે શુ' રાડ;
 પરમારથમાં પાદ ખળ, ખરચી નહિ' કરી દહે;
 ખરચી નહિ' કરી દહે, પિંકે છવતરે છે તારડ;
 અજાને અ'જાકે, કહે શીક માર મારડ;
 કેલે લેશંગદાસ, મુરખ છે મુજને દુઝો;
 આંતે મુ'દી જરણા, ગ્રેગવી જર અહિં હામો ॥ ૫૫ ॥
 સદગુણમાં સંસારનાં, સર્વે સુખ-સમાય;
 સદગુણ વિણુ દહેવારે આ, વીખ સુખા વરતાય;
 વીખ સુખા વરતાય, અનુભવ કરનાં લેણા;
 જ્યાં લેણા ત્યાં દુઃખ, તજા રખાંચે શેણા;
 કેલે લેશંગદાસ, દુઃખનાં મુગ દુગુંજમાં;
 મુખનાં મુગ ચહેવ, સમાય છે સદગુણમાં ॥ ૫૬ ॥
 મહિમા આ કળિયુગમાં, કરેલા તજા વરતાય;
 સુખ મળે નહિ' કેલેમાં, કહેઆ દુઃખ થાય;
 કહેઆ દુઃખ થાય, સગા કુટુંબી ઘરમાં;
 ન મળે દિરમાં પ્રેમ, પ્રેમ રાખે સૌ જરમાં;
 કેલે લેશંગદાસ, કાગની આવી સીમા;
 જ્યાં લેણે ત્યાં હર, છુએ કળિયુગનો મહિમા ॥ ૫૭ ॥
 સગની માતા જાતમાં, અરસપરસ નહિ' પ્રેમ;
 જ્ઞાન જાગે મિત્રમાં, મળે ન કદિએ રે'મ;
 મળે ન કદિએ રે'મ, જુએ સૌના અંતરમાં;
 એક ળીજની પુ'ક, જુએ પીતાના ઘરમાં;
 કેલે લેશંગદાસ, લગી લગ્નનાની લગની;
 તન મન ધન અર્પણ, રહે માતા ને સગની ॥ ૫૮ ॥

દુરિયાદી કેને કરે, અપ'ય અમને કાન;
 દુરિ' સેના દુરે વમે, બિદુ' પદે ઉર રાઝ.
 બિદુ' પદે ઉર રાઝ. દુરેનાં દુર' બદુ' રખી.
 મરના અનલી રદાવ, શાખિ પાતાની પચી;
 કેકે લેસંગદાસ, અપી અમ વસા ફજારી;
 રાખે રાજ રંગે, કરે ત્યાં જગ દુરિયાદી. ॥ ૬૪ ॥
 કેમે કોટી'વજ મદ, ઘીડું શુ' ગુરુત્વ;
 જરને જુગે. અજુગે, ઉ વસ્તુ' નદી' સાવ;
 કે વસ્તુ' નદી' સાવ, મુઝોને અદી' મરિ' અગુડ;
 આપે નદી' કો કાગ. પડે પછીથી પસ્તાગુ;
 કેકે લેસંગદાસ, વાપડું મન લે વમે;
 ને તાર કહેવાય, બીજું તો દોષ દમે. ॥ ૬૫ ॥
 અન્ધા વીકય લે કરે, કદોંએ એન કયાય;
 રામ લકં રિકરી તજા, જુડી કરે અવાય;
 જુડી કરે અવાય, રીકરી દુ'ખમાં રવા;
 યાગવું બાપા કાજ, જમોળને જુડી લેના;
 કેકે લેસંગદાસ, અરે ! ! આ શો અન્ધા;
 જાજોં જેઠ મા બાપ, કુચમાં તાખે કન્ધા. ॥ ૬૬ ॥
 અનિ રવજાવ મો નદિ' કરતાં કોઠ ઉપાય;
 અનિયા સત્ય નલે નદિ', જુગા જુકું ગાય;
 જુગા જુકું ગાય, મરપીરે નવ સંતામે;
 કાપડ નવ રજામાંદિ, છઠવા કદી ન જાયે.
 કેકે લેસંગદાસ, કયા નવ લાવે પાતી;
 કરવો શો ઉપાય, મો નદી' રવજાવ અતી. ॥ ૬૭ ॥
 આરા અજકે જુગા છે, નબળાનો નદી' પાર;
 ઝાઝા હંસ જડે નદિ', જલતા કાન અપાર;
 જલતા કાન અપાર, આર જુગીપર ભારે;
 અપવ ઝીપ ઊજુક, અજાતા કારો કારે;
 કેકે લેસંગદાસ, જડે બદુ' દુર્ગુણી દાર;
 સતી સદરે એક, કોઠા સુણીમાં સારા; ॥ ૬૮ ॥

સતવાદી સંકટસહે, તોપણ સમજે સુખ;
 ખર્ચ રેકે પરી રાખતાં, ધરતા નહિં મન દુઃખ;
 ધરતા નહિ મન દુઃખ, રહે જ્ઞાનને ગુણ;
 સુખ દુઃખ ક્રમાંધીન, ભવિષ્યની સમજે ખાણ;
 કેહે લેશંગદાસ, અત્યવિષ્ણુ સ્વામ્યવાદી;
 સમજીને મન મન, રહે દુઃખમાં સતવાદી. ॥ ૭૪ ॥
 સારી નરસી રેવ જે, પાઈ તે ઝડ નવ ભય;
 બાળ્યાસે વધતી રહે, વધતાં નવ વરતાય;
 વધતાં નવ વરતાય, વખત લીધે બહુ વધતી;
 સાતાં બંધ કપડો, પછીથી પાતે ફગતી;
 કેહે લેશંગદાસ, બીજામ કુળ દેનારી;
 કલ્યાં મીમાં સુખ, રેવ એ નરસી સારી. ॥ ૭૫ ॥
 મીઠી વાણી મનુષ્યની, કે સર્વેને સુખ;
 દીક્ષાએ હઈ દીક્ષમાં, દરતી મનતાં દુઃખ;
 દરતી મનમાં દુઃખ, ત્રિશીધી તાપે કેરું;
 અમૃતમમ આપય, રહે દુઃખ તેધો પલુતું;
 કેહે લેશંગદાસ, આપણી જિવો ન દીધી;
 દુઃખમાં દે સુખ, મનુષ્યની વાણી મીઠી. ॥ ૭૬ ॥
 વ્યસની વ્યસન કર્યા પછી, પાછું મન પરત્તાય;
 લાગી લગ જુરે નહીં, લતમાં લપટી બપ;
 લતમાં લપટી બપ, પછી વસ તેને ધાએ;
 મુખે નહીં દાંડ દામ, દેહમાં એકાં ખાએ;
 કેહે લેશંગદાસ, આજે આવે અપવિત્રની;
 રાખે નહીં ઇગતાર, લુલપા લગથી વ્યસની. ॥ ૭૭ ॥
 અજ્ઞાની જ્ઞાની તર્જી, સમજે નવ દાંડ રીત;
 નવ સમજે નિંદા કરે, ખોટી એવું ખચીત;
 ખોટી એવું ખચીત, ગની નવ પદોથે પરી;
 જ્ઞાન મમથી અપ, બંદે બહુ વાન અધરી;
 કેહે લેશંગદાસ, જ્ઞાન વિષ્ણુ એ અવિભાની;
 જ્ઞાનીનો કરો નીંદ, રીટતા સૌ અજ્ઞાની; ॥ ૭૮ ॥

દખો દુનિઆં દુષ્ટ છે, કરતી બહુ બકવાદ;
મજબૂતને પણ સ્વેચ્છામાં, આપે છે અપવાદ;
આપે છે અપવાદ, દાદ આ દેને દેખી;
સમજે સમજુ જન, શીખ આ સમજવા લેવી;
દેઉ લેશંગદાસ, લખાયા લાખો લેખો;
ખોટી છે આ ખંડક, દુષ્ટ છે દુનિઆં દેખો. ॥ ૮૪ ॥

દુખિઆરી દુનિઆં રિસે, મુખ તો સ્વરૂપ જણાય;
જ્યાં લોહએ ત્યાં જગતમાં, દ્રષ્ટે દુઃખ દેખાય;
દ્રષ્ટે દુઃખ દેખાય, મુખના છે બહુ સાંગા;
ઊપાધીથી અધિક, પડ્યા સૌને (સર ફાંસા;
દેઉ લેશંગદાસ, જગતને જઉં બલિદારી;
છ નહીં મુખિયાં દોષ, રિસે દુનિઆં દુખિઆરી ॥ ૮૫ ॥
જન્મીને ગરિબાઈમાં, લોગવવી ગરિબાઈ;
એમાં મુખ સતોષ છે, છે નહીં એ દુઃખદાઈ;
છ નહીં એ દુઃખદાઈ, વિપત વસતી નવ સાઈ;
પડતાં અતિરાય દુઃખ મજબૂર ઓતી લાગે;
દેઉ લેશંગદાસ, કહે એ ઉદર ભરીને;
માને મન સતોષ, ગરિબાઈમાં જન્મીને. ॥ ૮૬ ॥

સરજીને મીમંતમાં, લોગવવી ગરિબાઈ;
એ સમ અતિરાય દુઃખ નહીં, આવે ઉર ઉભરાઈ;
આવે ઉર ઉભરાઈ, પ્રથમનાં મુખ સંજાઈ;
દખી દ્રષ્ટે દુઃખ, દાવ બહુ બારે દારી,
દેઉ લેશંગદાસ, વગેરે દેખવ વળીને;
દંક યજુ એ દુઃખ, સદા મીમંત સરજીને. ॥ ૮૭ ॥

સરજી રવામા સુણીમાં, મુખ દુખના એ ખાણ;
વડાદાર વડી હોય નેહ, આપે મુખ નિરવાણ;
આપે મુખ નિરવાણ, રવામીને રૂટી રીતે;
શરમાવી પર મુખ, પતીને હમ્મર પ્રાતે;
દેઉ લેશંગદાસ, રીત આ રામા વરજ,
ચાલેને રે દુઃખ, સુખીમાં રવામા સરજી. ॥ ૮૮ ॥

દિલમાં દયા ન દોષતો, પરચારય નવ સાય;

જગમાં એવા જન સૌ, સાર કુકર્મી જગાય;

સાર કુકર્મી, ન્યાય, પર્મનાં તત્વ નહીને;

કરે પાપનો પ્રજ, પાપનાં સસ સજને;

કેઇ લેશંગદાસ, તપાસો શાસ્ત્ર અભિજ્ઞમાં;

દયા વિણ નહિ મર્મ, ઉદભવે કાઠના દિલમાં: ॥ ૬૪ ॥

દુખથી દુનિઆમાં કરી, કમવું નહીં તણ માત્ર;

એજ આત્માતું અહીં, છે ઉન્નતિનું પાત્ર;

કેઇ ઉન્નાતવું પાત્ર, પ્રગટે એ નિર્વિકારી;

તરવા આ સંસાર, સદા એ દોડી સોરી;

કેઇ લેશંગદાસ, સાર નથી અહીંયાં મુખથી;

મુખનાં સાધન સર્વ, સાંપડે છે અહીં દુખથી: ॥ ૬૫ ॥

અંતર શુદ્ધ દોષતો, અવિનાશી ઓળખાય;

નિર્મળ જગમાં ન્યાયનાં, પદાર્થ સૌ પરખાય;

પદાર્થ રૂપ પરખાય, દીવ્ય દર્શન એ રીતે;

આંખેદુખ કરાય, મહિનતા મરતાં ચિત્તે;

કેઇ લેશંગદાસ, સદા તખો સરજુદી;

અવિનાશી ઓળખાય, અખતાં અંતર શુદ્ધી: ॥ ૬૬ ॥

પકડી ગરદન પ્રાણીની, કાળ કૂરે દશરીસ;

એક દિન એવો આવશે, પકડી રશે શીસ;

પકડી રમે શીસ, ઇશાની આગળ પરવા;

ક્યાં કમંતો સર્વ, હજારે લિખાળ કરવા;

કેઇ લેશંગદાસ, ચાલશે નહીં ત્યાં અકલી;

સાવ રંકને સર્વ, પ્રાણીની ગરદન પકડી: ॥ ૬૭ ॥

પાપી જન પરજાય છે, મરતી વખતે મન;

ક્યાં કમ આગળ બધાં, તરોને રહે તદન;

તરોને રહે તદન, પ્રકારી પ્રજ રૂપ;

પર ઉરમાં છાપ, સર્વની શુદ્ધ સ્વરૂપ;

કેઇ લેશંગદાસ, આપ શું કાલું માપી;

પ્રજ મન પરજાય, પાપથી જન સૌ પાપી: ॥ ૬૮ ॥

ચંદ્ર નિર્મળ નિરેવાળ, શુદ્ધ દર્શન સમ ધ્યાને;
સપણુ આત્મ રચણ, પછી કૃષ્ણ રખાએ;
કેહે લેશમદાસ, અનિશય થઈ હિમંતી;
મગરા મળ રચણ, જાણે, થઈ સુસંગી. ॥ ૧૦૩ ॥

કુસંગીનાં સંગથી, સંતસંગીને દહિ:
જાને નાદે કાંઈ રચણ, બેસે પર પરમાણુ;
બેસે પર પરમાણુ, હળી નિર્મળતા મનની;
દિન દિન વધતી જાય, મહાનતા લાગી લગની;
કેહે લેશમદાસ, રમ સો સતસંગીના;
સત્ત મિત્રોન ધાય, સંગથી કુસંગીના ॥ ૧૦૪ ॥

કદર તુજ કારીગરી, ભંડને મન ચાદાય;
જીવ બધા જગજુદથી, સરજાયા જગરાય;
ગુરુજાના જગરાય, કયા અદબુત છે તારી;
કોઈથી નહિ કયાય, અધિકૃત છે બંધિદારી;
કેહે લેશમદાસ, મનુષ્ય તુજ આગળ તુજવત;
જગરચના આ સર્વ, તુજ કારીગરી કદરવ. ॥ ૧૦૫ ॥

મનવ મનમાં માન્યો, તુજથી કાંઈ ન કરાય;
કદર દરના કરા છે, થઈ માળા લે ધાય;
પદ માળા લે ધાય, પત્રકમાં પૂરવી દબવે;
મદ રાધે સો મદ, પવન મુધાને દહવે;
કેહે લેશમદાસ, બતાવો લે લે બનવા;
માતી છે એ સકળ, રચણ કૈરી મનવા. ॥ ૧૦૬ ॥

પ્રાણ પ્રાણ મદિપતી, થઈ જમથી નારાજ;
નિયમ કરી વનમાં વરયા, તણ રાજને તાજ;
તણ રાજને તાજ, બાજી બમવતની કરવા;
નાશ પામવા માર, શાંતિથી સદેવ કરવા;
કેહે લેશમદાસ, ખેલ દુનિઆના ખેરા,
આની મનની માંદિ વરયા વન મદિપતી ખેરા ॥ ૧૦૭ ॥

માળા કરમાં ઠપ્પની, લઇ દેવતા જન,
 પણ મન હોય મલીનતો, મીઘ્યા તેહ તદન,
 મીઘ્યા તેહ તદન, જ્ઞાન વિષુ ગોચાં ખાધે,
 મોટે સમગ્ર મન, બોધ માળા આ ગામે
 કેછે જેઠમદાસ, મુકી દેઈ મિથ્યા ચાળા,
 દેશજો મનમાંહી, બોધની આ નિત્યમાળા, ૪૧૦૮૫

- માળા ૯ મી સંપૂર્ણ.

માળા ૧૦ મી.

કુંડળિઓ છંદ

ગમતું ગોવિંદનું ધરે, બીજી મિથ્યા આરા;
 પુરુષારથ કરી દેવપર, રાખી રહો વિશ્વાસ;
 રાખી રહો વિશ્વાસ, આરા એ પુરજ કરશે;
 કૃત્ય પ્રમાણે કર્મ, સદા બાવીને કરશે;
 કેછે લેશમદાસ, મનુષ્યને કૃત્ય રમતું;
 મરિ નહિં તુજ થાય, યશે ગોવિંદનું ગમતું. ॥ ૧ ॥

બળી ભેંદને લે કરે, આગસ પેને અગ;
 પાછગધી પછી થાય છે, જૂઠા એના દંગ;
 જૂઠા એના દંગ, જગતમાં લેવા લેવા;
 દાંસી કરીને લોક, લાગતા કપડા દેવા;
 કેછે લેશમદાસ, મરે હરદમ બહુ હાણી;
 કરશે આગસ અગ, જગતમાં લે જન બળી. ॥ ૨ ॥

ભુઓ દરા આ દિંદની, દંપતિમાં પણ વેર;
 અરસ પરસ હરપા કરે, કલેશ કરી બહુ પેર;
 કલેશ કરી બહુ પેર, કુંડળમાં કંભો પાલે;
 રપાટપી કરી રોજ, કરાં દુરમન મધ ચાલે;
 કેછે લેશમદાસ, કલેશનો કૂટા કુઓ;
 દિંદુમાં ઘેર ઘેર, દરા આ દિંદની ભુઓ. ॥ ૩ ॥

૧૨૦: ૫૨૫ીને કેદ પ્રીતી પંજન ગાથ;
 ૫૨૫૫ વિનુ પ્રીતી તણા, કેદ ન લાંગો દાથ;
 કેદ ન લાંગો દાથ. કેદ તો ખતા ખાથા;
 ૫૨૫૫ દેવેગ દાંજ, પછી મનમાં પસ્તાથા;
 કેદ જેલોગાસ, પાત્ર વિનુ કેમ મુશુજ;
 કેદ નહીં કેલ દાંજ, કેદ ૫૨૫ીને પુણ. ૫ ૬ ૫

દુનિઆનો દા દાપ છે. નિહનો દાપ જણાય;
 મુજ અપમુજ પોતા તંજા, દુનિઆમાં થરથાપ;
 દુનિઆમાં થરથાપ, ફૂલી ફૂલી કે જુડી;
 ૫૨૫૫ કેવળાં રપ, પછી દુનિઆં થમ ફૂડી;
 કેદ જેલોગાસ, અંધ મુજ અપમુજ ગાથ;
 ૫૨૫૫ મરખો મુજ, દીલ દુદમ દુનિઆનો ૫ ૧૦ ૫

અગિયા દાથે ખાત્રા, દારી ગમે દાથ;
 ૫૨૫૫ ખાત્રા પાત્રાજી, કેદો નદિં દા કેદ;
 કેદો નદિં દા કેદો જોડામાં ફૂલી ન દાથો;
 ૫૨૫૫ તરત દાથ ગિનમાં પછી થમકો.
 કેદ જેલોગાસ, દુજાં અંધ દાથ.
 ગમે અદુ નિમેષ જાત્રાં ગમેમાં સાથે ૫ ૧૧ ૫

૫૨૫૫ ૫૨૫ીને કેદ દિન જનમાં નહીં ખુલાસ;
 નામે નિજ ફાલ નીજો, પારે કેદ વિચાર;
 ૫૨૫૫ કેદ વિચાર, આ નંદે દિનમાં અંગ;
 ખીંટા જન પ્રથમ પંતુ પછીથી દારદ;
 કેદ જેલોગાસ, ફૂલી કેદ જુડી જાપદ;
 ૫૨૫૫ કેદ રજાજ તાલ કેદ ખેડી ખાપદ. ૫ ૧૨ ૫

ખાડીને પુર જાપદ, વડીને લંચન જાડ;
 ૫૨૫૫ ખાડે અમજા વિન, કેદો દિની દાજ;
 કેદો દેવી દાથ, સમય કે દાન: મરખો;
 ૫૨૫૫ મુખારી મેડ, ખાપ મનમાં મુ દારદ;
 કેદ જેલોગાસ, કેદો વિચાર. ૫૨૫ીને
 ૫૨૫૫ મુખારી મેડ ૫૨૫૫ પુર ૫૨૫ીને ૫ ૧૩ ૫

રવખું સાધુ માનીને, રહે બરસે જોઈ;
તે જાત સુધ કમાયછે સમજે, નહિં સરેદ:
સમજે નહિં, સરેદ, એદ. છે મન વિદારો;
પ્રગટી પૂરવણી, હિંમતમાં રે ચીતારો;
કે છે લેશંગદાસ, દીકા ભણવીકા રૂપનું;
રખારે રંગન, હોય નહિં સાચું રવખું. ॥ ૧૬ ॥

ચીડી પાણી ખાંતને, કોપખચે બહુ શાદા;
શીતળના કરો રાહિરમાં, હાળે તનનો કોદ;
હાળે તનનો કોદ, મુખનાં પ્રમજ. કુદે;
હરખે દૃશ્ય બરાધ, ત્રીવીધી નાપજ. કુદે;
કે છે લેશંગદાસ, રસિકના દૂરી લીડી;
દૃશ્ય રસિક બનો ભય, મુખનાં પાણી ચીડી. ॥ ૧૭ ॥

કેળવણી લીધી પિના, મુખે તાલે કરો જન;
જુદીના અંકુશ જણા હાંકતો રહે તાલન;
લોપા રહે તાલન, મન પ્રકુદિયન નય ચાલે;
જુદીનાં સા બીજ, કેળવણી પિત્ર દરમાએ;
કે છે લેશંગદાસ, શાખનાં દાણન અબળી;
દાણી એને કાપ, લોપા પિત્રની કેળવણી. ॥ ૧૮ ॥

લેતાં જગત નપામોને, સંવિષ વિષના રંગ;
મન વિષદાળે એથી અને ધાવ જુદીનો ભંગ;
ધાવ જુદીના બંગ, હંચવિજુ સાત બદલાય;
નપા જાત દરેક, મારે બહુ એથી ખાલ;
કે છે લેશંગદાસ, ક્યાયુષ્ય શા એને ખાલ;
વિષ વિષ રંગ વિષદા, તપ મીતે જગ લેતાં. ॥ ૧૯ ॥

ન. ખતો ખિચાંથી, દુરામ પાલે દાહ;
જગ દગા ખતે વગ છે વાયે નિદા ખાટ;
વાતે નિદા ખાલુ સાત એ લેવી પોદી;
પગનાં પગ તો જાણે જગ જુદો બહુ પોદી;
કે છે લેશંગદાસ, પ્રગટી એવી વિભાવી;
મળવાનો નિશા રંગ કોપે એનો રુદાખતી. ॥ ૨૦ ॥

જુદો પરમાણુ બધે, ચાલે જન વ્યવહાર;
 હરે કર્ણા કુવ સૌ, તે પજુ તે અત્યાર;
 તે પજુ તે અનુસાર, પાર પજુ તેજાં ખામે;
 મુખ દુઃખ બાંધેન દાનુ, તેદ પજુ તેજાં ખામે;
 કેઉ લેલેગામ, મરજે અનુકુળી શુભી;
 માંજુપમાં વરગાય, દોડી તેવી જુદી. ॥ ૨૬ ॥

શાંતી પરજે મરજા, એકે મુખનું સ્થાન;
 સ્થાન મરી એવિંદનું, કરજે હરિ-મુકુમાન.
 કરજે હરે મુકુમાન, જ્ઞાન દ્વિયામાં શાખી;
 બધે તલિં નિરજમાન, વિવરણ વિખને આખી;
 કેઉ લેલેગામ, તણને જનનો, સાંતી;
 કરજે આનંદ મણિ, મરજે પરજે સાંતી. ॥ ૨૭ ॥

દ્વિયામાં દરમ રમે, પ્રીતીના અદર;
 મળ્યા એ કિ નવ રમે, બપોરે બરપર;
 બર્ષા રહે બરપર, કિરમાં અતિશય ફાલી;
 પ્રેમ વેલ તલિં ફરી, મુખનો લે જાણી;
 કેઉ લેલેગામ, મકુ દેવ રહે ફલીયામાં;
 એ પ્રમતીને પ્રીત, રમે દરમ દ્વિયામાં. ॥ ૨૮ ॥

બસપજુને બાંધાર એ છે છાંતીનું નજ
 મકુ મુકુ ગો એમાં મળ્યા, બધી રીને બરપર;
 બધી રીને બરપર, કિર ગદુ દિસે દયાણુ;
 કરો સદર્ભ મલિય, રાખતા જુગી બાણુ;
 કેઉ લેલેગામ, મકુ એકે બપજુને;
 ઉતારે બરપર નાન ગદુમુકુ બસપજુને. ॥ ૨૯ ॥

જુદાં આ બરમાં રહે, લે જન ત.કું બજ;
 નેનું આ પાંચે કરમાં, બધુ થજે નિરવાજ;
 બધુ થજે નિરવાજ, અગિય એ ઉર દિવારો;
 મળીને અનુમર જ્ઞાન, મળે ફળ મારું પારો;
 કેઉ લેલેગામ, ચાપ એથી તુજ રડ,
 આ બરપર સરનાંડો, કરે પરજન એ જુદાં. ॥ ૩૦ ॥

જન્મીને આ જગતમાં દયા કરે નહિ દીસ;
 તે તેનું દેવજી વૃથા જાણે જગત અખીસ;
 જાણે જગત અખીસ, હીસ પણ એથી સાગ;
 અજ્ઞાનો રહ્યો ઉગ, કરે નહિ તર્ક નકાજ,
 કેછે જેહંગદાસ દુઝાં કર્મોમાં રખીને;
 પામે અતે તર્ક જગતમાં આ જન્મીને. ॥ ૩૪ ॥

ખોદી જુદી ખસકમાં, ખચરાવે ખુબ ખાગ;
 અપદિત કરી કરાચીને, આજુ દુઃખ અપાર;
 આજુ દુઃખ અપાર, પાર નવ આવે એનો
 ડિન ડિન જુદી ધર. વધે પરિવારજ જેનો;
 કેછે જેહંગદાસ, પછી આજતમાં ખોદી;
 ઉગારે છે એવ, ખચકમા જુદી ખોદી. ॥ ૩૫ ॥

પન્માન્ય નીને કમે પડ્યાં પગથમ દુખ;
 પત જાત જા દુખ જગ માપડો જાદુ મખ;
 માપડો જાદુ ન મ દુખમાથી પ્રગટીને;
 પન્માન્ય ની જાત જર દુખ જાત થકીત,
 કેછે જેહંગદાસ, મા રતે માચા જ્વાન્ય,
 બીજે નવ ન્ય દુઃખ જગ નીને પન્માન્ય. ॥ ૩૬ ॥

નાચુ રાગ નકર જા અચકામે નવ દુઃખ,
 રાગના રખા ન નકર, થામે અતે દુઃખ,
 થાવા જાત દુઃખ, જાતની , અ. જદાગી,
 ન ર ન્યારી કાજ અનુજાત જાત જાતી

કેછે / રાગ નકર જા અચકામે નવ દુઃખ
 જાત જાત નકર જા અચકામે નવ દુઃખ ॥ ૩૭ ॥

નવ દુઃખ જાત જાત નકર જા અચકામે નવ દુઃખ

જાત જાત નકર જા અચકામે નવ દુઃખ

નવ દુઃખ જાત જાત નકર જા અચકામે નવ દુઃખ

જાત જાત નકર જા અચકામે નવ દુઃખ

નવ દુઃખ જાત જાત નકર જા અચકામે નવ દુઃખ

જાત જાત નકર જા અચકામે નવ દુઃખ

સારા માઠા સુધોમાં, સંલેખો સમજાય;
તે સ્વાસ્થ્યના સાચા, બપૂઓ દેખાય;
બપૂઓ દેખાય, સ્વાસ્થ્ય વિષુ સુષ્ટિ ન બાળી;
સ્વાસ્થ્ય વિષુ છે હોય, સ્વર્ગ સમ નિરખી ન્યાળી;
કેઈ જોઈગદાસ, સંલેખો એવા દીઠ;
એરે તોરે સ્નેહ, સુષ્ટિમાં સારા માઠા. ॥ ૩૬ ॥

દુનિયાં સધળી રખજો, છે બંધાર બરેલ;
ખુદસી વાનો ને વળી, બહુ બહુ બિના બનેલ;
બહુ બહુ બિના બનેલ, જણાતાં ન્યાળી લેતાં;
પણ ખોડીને આંખ મનુષ્યો ધ્યાન ન રેતાં;
કેઈ જોઈગદાસ, એમ માફસ બહુ બનિયાં;
તેથી ખાએ માર દેખજો, સધળી દુનિયાં. ॥ ૪૦ ॥

રાખે નહિં ચીવડ અને, કરે પછી ઉઘમ;
તો તે લાભ કરે નહીં, કરે હાજુ હરદમ;
કરે હાજુ હરદમ, ઉતરો ટોટો આવે;
થાય નહો વો નારા, પરંતુ માંડે શુભાચે;
કેઈ જોઈગદાસ, કદી મુશ કૃષ્ણ નવ ચાખે;
કરે ખરા ઉઘમ, છતાં ચીવડ નહિં રાખે. ॥ ૪૧ ॥

પ્રેમીજન નિજ પ્રેમમાં, રહે સદા મન મરણ;
પ્રેમ બપોત તેની કદી, થાય નહિં વગોં અસ્ત;
થાય નહિ વગોં અસ્ત, ફિરજનિજ દુદય પ્રકાશ;
રહે મન પ્રકુદસીત, પ્રેમનાં માયત માથે;
કેઈ જોઈગદાસ, પ્રેમને બળિને તનમન;
સે આનંદ અખડ, પ્રેમમાં બહુ પ્રેમીજન. ॥ ૪૨ ॥

સુષ્ટિની યોગ્યા બધી, ચકિત કરે છે મન;
બલિહારી જઈ એ ઘડી, વદોંએ મુખ ધનધન;
વદોંએ મુખ ધનધન, લેઈ સ્વચ્છ કુદરતનો;
નહિં ઠા'પજની હદ, કળા અદ્યુત સરજનની;
કેઈ જોઈગદાસ, દયા સુક્ષ્મ દલીની;
દેવ તણી દેખાય, લેઈ યોગ્યા સુષ્ટિની. ॥ ૪૩ ॥

ઝાંઝી ધાંઝી મરજની, છે સૌં જનને રીર;
 એ વિજુ વસ દાઉં રહે નહિ, કાપ રહે રણધીર;
 રાપ રહે રણધીર, ફરિર ફરફ રણધીર;
 મુલી મરજની વાત, મને સરથર એવગાઓ;
 કેઉ લેશંગદાસ, ળીમં દુખ દીસે કીલી;
 પજુ છે સૌને રીર, મરજની ધાંઝી ઝાંઝી. ॥ ૪૬ ॥
 ધન અલેખે વાપરી, નરા લેચ જે નેપ;
 અતે એ જન મારોને, પૂરજ મન પસ્તાય;
 પૂરજ મન પસ્તાય, દ્રવ્યધી ખાકી બનતા;
 નરા નવ આવે કામ, દ્રવ્યધી તની પડતા;
 કેઉ લેશંગદાસ, દ્રવ્ય સ્વખે નવ રહે;
 એવો બને બેદાસ, વાપરી ધન અલેખે. ॥ ૪૭ ॥

માફ કરિએ સવનું, રાખી રકં ચિત;
 તેા નિાતું સાફ થયે, ખડકે સદા ખચીન;
 ખડકે સદા ખચીન, અને અતે પરલોકે;
 માટે સૌનું સુખ, કમળોને રહે આ લોકે;
 કેઉ લેશંગદાસ, અપનું દિગર ૧૫૩;
 એ મમ ળીલું નહિ, સવનું કરોએ સાફ. ॥ ૫૧ ॥

મનથી મનો મારતો, છે સૌને આદં રાજ;
 રવનવગાને સાયલી, કરતાં ફલં કાજ;
 કરતાં ફલં કાજ, કેલના નહિ આસિયાગ;
 રદિઅં લો નિગદિન, બનીને નીલી વાળા;
 કેઉ લેશંગદાસ, વિંદાએ નહિ વિધનધી;
 બાગવતં સૌ કાજ, રાજ અદિં માતો મનધી. ॥ ૫૨ ॥

બગવંત જન બાહ્યા, લેનો નેની સાથ,
 અબીમાન દરમાં પરી લખાવે બદુ દાથ;
 લખાવે બદુ દાથ, નાથ યાદયા વિજુ નાથ;
 રનારે લેલને રક, પડી મનમાં બદુ રાથ;
 કેઉ લેશંગદાસ, બને અતે કયાં અરથા;
 પાનો પડે કાજ, બાહ્યા જન બગવત. ॥ ૫૩ ॥

૧૦ ને આધી પોતે તોલે, કુટ્ટુ જામને રીતે જાણ;
 ૧૧ આં જો મોતું કરે, મન પાઈ નેરવાળ
 ૧૨ આઈ ગિરવાળ, કીડીન વરને મરને
 ૧૩ ને જાણે જાણ, જુડીકો રગલી જુડે,
 ૧૪ જેને મદાળ, પાડયે રાગ જો મો મોરને
 ૧૫ મોરિયુ જાણ, રાગ નેર નેર આધી પોતે ૧૬

[illegible][illegible]

11. *Journal of the American Medical Association*, 273:1273-1274, 1995

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 84

પહીને શું વહિ જતા, વંદ્યામાં યો માણ;
 દેસા જન જે બન્યું, જગમાં બહુ બેઢાણ;
 રગમાં બહુ બેઢાણ, વાણ નજળી ચાંદ્યાધી;
 ન મન મને ખુઆર, થયા મદમાં માંદ્યાધી;
 : છે જેસંગદાસ, બોધિ દિલ ગુરની કંઠી;
 વડવા નેં મોઝાર, જતાં શું વહિને વંઠી. ॥ ૫૬ ॥

શા મારે યોડીન થઈ, ફરતો તું સંસાર;
 મરણ થએલાં લેઈને, વહાણનાં આવાર;
 મહાજાનાં આ વાર, કાણપણ નાહું ધાસે;
 કરતું તેનું કેમ ? બિલ્લાં ને ગો ખરિ વસે;
 કેટે જેસંગદાસ, લેઈએ જ્ઞાનની વારે;
 અમર નથી અદિ દેહ, ફરે યોડીન શા મારે. ॥ ૬૦ ॥

ફુનિઆં ફુખનીખાણે, મુખની પળ એ ખાણ;
 સમજણ અણસમજણ થઈ, મુખ દુઃખ સરખ્યાં જાંણ;
 મુખ દુઃખ સરખ્યાં બળ, ખેલતાં તેમાં ખતે;
 જમ નારક એ રીતે, કરે સૌ પૂજ અતે;
 છે જેસંગદાસ, જ્ઞાન વિષુ જન નિધનિઆં;
 નને મનમાં એમ, ખાણે ફુખની ફુનિઆં. ॥ ૬૧ ॥

નતી ભાવિક વાત સૌ, નહિં મનુષ્યનું જોર;
 મેની આગળ જન સૌ, થાસે સિદ્ધારોર;
 સે સિદ્ધારોર, ખમે સૌ મુન્ય રહીને;
 તપ નહિં કાંઈ કેવ, સહે સૌ સંકર સહીને;
 છે જેસંગદાસ, વાત ગાવિંદની ગમતી;
 નતી ત્યાં શું જોર, વાત સૌ ભાવિક બનતી. ॥ ૬૨ ॥

ગવો વેરા ભલોધરી, પકડે કરમાં રંગ;
 સગ કરી ધર ખાર સૌ, ખને બહુજ પ્રચંદ;
 ને બહુજ પ્રચંદ, તથાપી રોકે એકજ;
 જવે નહિં એ બેખ, બાકીના બગડ્યા છેકજ;
 છે જેસંગદાસ, જ્ઞાન વિષુ લેખ ન જગવો;
 ગવો શા માટે, વેરા ભલો ધરીને ભગવો. ॥ ૬૩ ॥

સંકટ જેને શિરપડે, તેને તેની જાણ;
 બીજા સૌ બાળુ રહી, નિરખે છે નિરવાણ;
 નિરખે છે નિરવાણ, પછી કોઈ સાદા દોષે;
 તે દેવના અદ્વૈત, બીજા નહિં કંઈ કોઈએ;
 કેટલે લેસંગદાસ, વખત આ આવ્યો પીકટ;
 કરતા નહિં કોઈ સદાચ, પડે શિર જેને સંકટ, ॥ ૬૯ ॥
 જુદી સૌથી લીખડે, દેવુ પર આધીન;
 કોઈમ કાંઈ મુઠે નહિં, જાંવે દાહોલા દીન;
 જાંવે દાહોલા દીન પારદી આસ કરતાં;
 શરૂ પર એ બદલાય, લીખને નામ કરતાં;
 કેટલે લેસંગદાસ, વેદના અંતર કીટી;
 નિદાસ બનનાં થાય, લીખડે સૌથી જુદી. ॥ ૭૦ ॥
 વિસ્મૃતીએ વિધિમાં, છે દુઃખનો ઉપાય;
 દોષ ગમે તે દુઃખપણ, વિસ્મૃતીએ જાય;
 વિસ્મૃતીએ જાય, રહે નહિં પડી ઉદાસી;
 જની ગમેલ બનાવ, છંદરથી જાએ નાશી;
 કેટલે લેસંગદાસ, દુઃખની દયા અમૃતી;
 રામજ દયો સૌ મન વિધિમાં એ વિસ્મૃતી. ॥ ૭૧ ॥
 પૂરજ પ્રીતી દોષનો, નબે પરસ્પર ખ્યાર;
 નહિતો ઉદારો એથકી, ઉપજે ઉદમાં ખાર;
 ઉપજે ઉદમાં ખાર, વાનમાં વાંધો પડનાં;
 મહા વગરતું મન, વાર નહિં કરતું વડનાં;
 કેટલે લેસંગદાસ, સ્વામીનું જુઓ સ્ફુલ્લ;
 સ્વાય વગરની નબે, દોષનો પ્રીતી પૂરજ. ॥ ૭૨ ॥
 મંડપ ધાલી યોગ્યો, માંડે વિવાહ ઘેર;
 વરધોય વારી કરે, વિધ વિધનાં બહુ પેર;
 વિધ વિધનાં બહુ પેર યોગ્યતાં મુકી આધજ;
 નાત નોંતરે પેર, છવ નર નબે કરપજ;
 કેટલે લેસંગદાસ, પડે પછી નાખોનો ખપ;
 ત્યારે મન મુંઝાય, યોગ્યો ધાલી મંડપ. ॥ ૭૩ ॥

બાપા બાપા સો કહે, કુલજુ થઈ કુલાવ,
 ભજુ લેખે પત્ર વાપરે, બંદીજન જરા ગાય
 બંદીજન જરા ગાય, વાહ વાહ સરવે વડતા;
 વમ ત્યમ મનની માંલિ વધે બહુ બહુ લુપતા,
 કેહે જોઈગદાસ, કુઆર પન્ના ઘાસ,
 પછી મનમાં પડેલાવ કાંઈ રસ બાપા બાપા, ૬૭૬ ॥
 સ્વારથીયા જવા સાબલી, ત્યાં મુ સારૂ ગાય;
 સ્વારથે કારજુ સડેજ એ, માટે મીઠું ગાય;
 માટે મીઠું ગાય, પગ પગ એ તાડ
 પાવ પડે તે રજત, મહારી રજ વાડ
 ફર જરામદાસ યોગતા બા, એ ન રવા,
 બુદ રાજા દીન ગામતી ગા રવ રથે ૬૭૭ ॥
 ૬૭૮ મન રવ રથ કુઆર સા મુ રવ રથ તર
 ૬૭૯ મન મ આવી રવ મન મ રવ ૬૮૦
 ૬૮૧ મુદાન એ રવ મન મ ૬૮૨
 ૬૮૩ મુદાન રવ ૬૮૪ ૬૮૫ ૬૮૬

૬૮૭ ૬૮૮ ૬૮૯

પ્રેમ વગરનાં કામ તો, કરિએ તોય નકામઃ
કારણકે તેથી કરી, મળે ન કરીએ કામઃ
મળે ન કરીએ કામ, હામ હારી જ્યાં બેઠાઃ
યથ ઉદારી ખૂબ, પ્રથમથી બેઠા હતાઃ
કેછે જોશંગદાસ, ચિન્હ એછે દર્શનનાં;
ફળિભૂત કરી ન થાય, કામ સૌ પ્રેમ વગરનાં. ॥ ૭૮ ॥

દેવત દોષે દેહમાં, તો મુઠે કૌ કામઃ
નહિતો સૂરે કાંઈ નહિ, કામે શૂન્ય તમામઃ
સામે શૂન્ય તમામ, દેહનો રમામ મૂલીઃ
યથે ચિત્તમાં ચીર, શાંતિની મચી દરીઃ
કેછે જોશંગદાસ, વીરે નહિ બહાણું લવતઃ
બહાણું લવત જાણ, દેહમાં દોષે દેવત. ॥ ૮૦ ॥

ફાકે ફૂલજી થય વડે, તે નર બહુ નાદાનઃ
સખાડમાં લેખાડએ, કરે સ્વપ્ન નિજ માનઃ
કરે સ્વપ્ન નિજ માન, ભાન પોતાજુ બુદ્ધીઃ
ચિત્તખમ બર્નાને એહ, જાય કા'પણમાં દુઃખીઃ
કેછે જોશંગદાસ, મદીરા પીને મદીરઃ
મુદેછે એ રીત, દુનો ફૂલજી ફાકે. ॥ ૮૧ ॥

દેવત આ દુનિઆં તણું, બેતાં જરૂર જણાય.
દયા ધરમને સત્યમાં, સોધી એક ગણાય.
સોધી એક ગણાય, સ્વર્ગ સમ મુખી ગોણેઃ
ઈંદ્રાદિક આ દેવ, એહ દેવતથી ગોણેઃ
કેછે જોશંગદાસ, રૂપિ મુની મનમાં આદત.
એવું જોનાં સત્ય, એજ દુનિઆંતું દેવત. ॥ ૮૨ ॥

ગરીબનું દુઃખ દેખીને, કોણ કરે અધ્યોય.
તોય દયાળુ જન તે, કરે ઉઠમાં ગોચઃ
કરે ઉઠમાં ગોચ, લગણી બહુ લાગ્યાથી.
ખરચી તન મન ધન, રીઝના દાન દયાથી.
કેછે જોશંગદાસ, રંકને દુખ નસીબનુંઃ
જનાં દુણાય દયાળ દેખીને દુખ ગરીબનું. ॥ ૮૩ ॥

મેલી લે તું ખસકમાં, આ સ્વપ્નાનો ખેલ;
તન માને એ રીતથી, પણ નહિં શત્રુ કહેલ;
પણ નહિં શત્રુ કહેલ. એવો એવોમાં બંધ;
હરો પડોને ખેલ, આજ સુએ પસ્તાઈ;

કેંદ્ર લેસોગદાસ, પડીથી લખણે રીલે;

મનસે બહુ દિવાસ, ખસકમાં તું ખેલીલે; ॥ ૮૬ ॥

પડતી પડતી ચપેની, જગમાં જરૂર જણાય;
પણ તેમાં દુલસા લેનો, ગાતીમાં છકો ભય;
પડતીમાં છકો ભય, થરે જઈ નળની રોચે;
મળે ન કાલને મન, રહેને આંકુશ ધોચે;

કેંદ્ર લેસોગદાસ, દિલર નહિં વિજ કાલસતી;

પડતાં એ પડાવ, સવેની ચડતી પાતી ॥ ૮૭ ॥

પાપકાંડે પગ મુકોને, આવાનું મંદાણ;

માંડી બેઠો પ્રાદથી, વળતી બજવી આણ;

વળતી બજવી આણ, આણમાં હાક પમાડી;

પુખી કામે કાર, આગ દસ રીસ લગાડી;

કેંદ્ર લેસોગદાસ, પડી પેસાણે સમરે;

બેઠો મુકી પાક, મુકોને પગ પાપકાંડે. ॥ ૮૮ ॥

માગા માટી કરે કરી, કાપા બેઠો પ્યાન.

પ્યાન નહોં કિરનાનું. પ્યાન અન્ય નાદાન;

પ્યાન અન્ય નાદાન, પેમે રૂગ કોથી મું છે;

જપમાળાના બાપ, જપે પણ વિજ સમ નુરે;

કેંદ્ર લેસોગદાસ, ખસાં એ કમના સાળા.

માંડી બેઠો પ.મ. પરી કરે માટી ખાગ. ॥ ૮૯ ॥

લપસાણે હાથે કરી, માંડા કાલે પાંદડા;

આગ નહોં અનન્ય લા દીપુ કાલનું કાંડ

દીપુ કાલનું કાંડ ખાતોને માંડા મદારી;

મદારી ખાતે બેઠા કાલી ચર્ચ તને કમારી,

કેંદ્ર લેસોગદાસ, કમોથી મળે પસાણે;

અગાવ રમને વીજ, ગાંડી હાથે લપસાણે. ॥ ૯૦ ॥

જુકાપો જુરો બહુ, જગમાં બહુધા બસ;
 મારેર બધું શિધિજ બની, થાય શકિતની હાજ;
 થાય શકિતની હાજ, આજ નવ માને કેઈ.
 ગણે તરણને તોડ, હિરમાં રહિએ રોધ;
 કેછે બેશંગદાસ, કુટુંબનો બહુ બગાપો.
 બેયો દ્રષ્ટે એજ, બહુ જુરો જુકાપો. ॥ ૬૪ ॥

મમજળ આવી ત્યારથી, ડગડે ડગડે દુખ;
 નાશ થતાં નિરખાય છે. કમે કમે સૌ સખ;
 કમે કમે સૌ સખ, દુ.ખ એ રીતે ચડતું;
 ચડતાં ચડતાં ટોચ, ઉપર જઈ અતિસય નડતું;
 કેછે બેશંગદાસ, મુખની ખુદી થાપજ.
 ભરાય દુખ ભંડાર, ત્યારથી આવી સમજજ. ॥ ૬૫ ॥

ગમા તારા રૂપથી, બહુ બહુ બગડ્યાં રાજ;
 મોઢા મોઢા મહિષતી, ખેડને બેડા તાજ;
 ખેડને બેડા તાજ, આજ પજ એનું એઠે
 જ્યાં બેડે ત્યાં રોજ, રૂપના નામ તણ છે.
 કેછે બેશંગદાસ, બહુ બળિયાવર કામા.
 કામ કામ વરતાય, રૂપથી તારા રામા. ॥ ૬૬ ॥

ટૂટી વાતે કાંકરા નાખે પડે સર.
 મંરખ હોય તે મંનમાં, આગે એથી ગર;
 આજ એથી ગર, સવની સારમ તણને.
 ૧૪- પિક એ અવગાર, ચવાલે બહિ સરણે;
 ૧૭ જમગદાસ, લોભવે છંદગી જુદી;
 ના ન પડે સર્વ, કાકરા વાતે ટૂટી. ॥ ૬૭ ॥

ગી નામજ સા કામની, ચડે નહિ જ્યાં રમ
 આ ન કરા પજ આપનાં, હિસલ થાસા ભમ;
 રૂપ ન વસા બને અમનું કાવખેડ;
 ૧૫ ના કખ. ઉપરથી નાંખે પેડ;
 ૨ જગ નામજ થડે ટૂટી પસ્તામજ
 ૧૪ ના ન પડે સર્વ કામની સી સોખામજ. ॥ ૬૮ ॥

અધારી આંખે મરી, કરતો હતું અજ્ઞાન;
અધારી અવિનાશી પણ, છે જીવને ક્યાં જાન;
■ જીવને ક્યાં જાન, જાન છે જામજું ક્યાંજું;
બીજું નહિં તો જાત, સચ્ચોવાનું જામજું;
કે છે લેશંભદાસ, એવડ બોલે નું હારી;
પામ્યો ત્યારે મૂખ, મરી આંખે અધારી. ■ ૯૯

સામજીવનના સદવાસથી, હવે હમજની માંદિ;
શીતળના આપે ધારી, હવે વૃક્ષની હાંધ;
હવે વૃક્ષની હાંધ, પ્રમાણે જીવે સો અધારી;
આપે છે નિરવાળ, નહિં કરી જોખું કિંચિત;
કે છે લેશંભદાસ, સદાએ નિર્મળ મનના;
સદવાસે જાતું મુખ, પામ્યો સો સામજીવનના; ■ ૧૦૦

જ્યાં જાય ત્યાં નશોબનો, આમજીવનનાં રેત;
દશ વિદેશ જઈ વસો, ત્યાં પણ તે શુદ્ધ ભેત.
ત્યાં પણ તે શુદ્ધ ભેત, નધારી સારી નરસી.
દેર કરીને જાવ. લેશંભી જાતું જાતું હરખી.
કે છે લેશંભદાસ, હમજની મતિ એવી જ્યાં.
ત્યાં કોઈથી નું જાવ, નશોબનો જ્યાં જાય ત્યાં. ■ ૧૦૧

ઉનાવજથી એકામ, એકે કરિએ કામ;
તે સપડાં અધારીયરી, આખરે જાવ ન કામ;
આખરે જાવ ન કામ, હામને કામ હામ;
જાવ જાવ ઉત્સાહ. બને દિવસ કુખરાલ;
કે છે લેશંભદાસ, ધોને ધીમે કમ કમથી;
હરતાં મુકરે કામ, નહિં કરી ઉનાવજથી. ■ ૧૦૨

મુજીને અધારી વારના જોવા નહિં મળનાર;
એનો કંઈથી નથી. મધને વહી ઉપાર
મધને વહી ઉપાર, અનુભવી જનએ જાણ;
જિત અનુભવી જાણના, જતી નવ કરી પિતાનું

— — — — —

ଏହା ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ୧ ୨ ଚଉପାଞ୍ଚାଶ ଗୀତା

୧ ୨ ଶ୍ରୀ ୧ ୨ ଚଉପାଞ୍ଚାଶ ଗୀତା

୧ ୨ ଶ୍ରୀ ୧ ୨ ଚଉପାଞ୍ଚାଶ ଗୀତା

୧ ୨ ଶ୍ରୀ ୧ ୨ ଚଉପାଞ୍ଚାଶ ଗୀତା

୧ ୨ ଶ୍ରୀ ୧ ୨ ଚଉପାଞ୍ଚାଶ ଗୀତା

୧ ୨ ଶ୍ରୀ ୧ ୨ ଚଉପାଞ୍ଚାଶ ଗୀତା

୧ ୨ ଶ୍ରୀ ୧ ୨ ଚଉପାଞ୍ଚାଶ ଗୀତା

୧ ୨ ଶ୍ରୀ ୧ ୨ ଚଉପାଞ୍ଚାଶ ଗୀତା

୧ ୨ ଶ୍ରୀ ୧ ୨ ଚଉପାଞ୍ଚାଶ ଗୀତା

୧ ୨ ଶ୍ରୀ ୧ ୨ ଚଉପାଞ୍ଚାଶ ଗୀତା

୧ ୨ ଶ୍ରୀ ୧ ୨ ଚଉପାଞ୍ଚାଶ ଗୀତା

୧ ୨ ଶ୍ରୀ ୧ ୨ ଚଉପାଞ୍ଚାଶ ଗୀତା

୧ ୨ ଶ୍ରୀ ୧ ୨ ଚଉପାଞ୍ଚାଶ ଗୀତା

୧ ୨ ଶ୍ରୀ ୧ ୨ ଚଉପାଞ୍ଚାଶ ଗୀତା

દીધી માળા કોડધી, જરૂર લગ દિન હાજ;
 વ્હાલ દરીને વાંચનાં, જનમો અદ્વૈતમાજ;
 જનરો અકલમાજ, લાજ નીતિનું મરીને;
 મજા એમો આઠ, વાંચવો દરી દરીને;
 દેહ લેમંગદાસ, શીખ સોના શુભ દીધી;
 કંઈલિજાને રૂપ, કોડધી માળા દીધી.

॥ ૧૦૮ ॥

માળાં દશમી સપ્તમી.

માળા ૧૧ મી.

મનુષ્ય ઐક્યીય

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००

કારણે ગયો પ્રભુએ મયો વળી દયારાનાં દરશન કીધ,
જગન્નાથની જાત્રા કરીને, સમિધરનાં પાણી પીધ;
નાશિક ત્રંબક માંદાગેશ્વર, ફરી વળ્યો સૌ કામેદામ,
લેશંગ કે પક્ષ પડેપકારે, ખરવ્યો નહિં તેઃએકે દામઃ ॥૫૫॥

મંત્ર તજી સંસ્કાર વડેથી, પત્થરની પ્રતિમા પૂજાય,
ચાછંતર વિધા જાણ્યા વિભુ, ચાછંતર મુરચરથી ગાય;
મંજિત સાંપ્રે ધરિઆજ ન જાણુ, તોપણ કરતું કાળતું માપ
એમ લુચા જયરાગ જગનમાં, છેડા પ્રભુજ વિધાપરતાપ, ૬

ધર્મ તણી નિતી પરનારા, ગણે પરશ્વી માન સમાન,
પરધનને પણ માલી સરખું, સમજીને નવ પરના દયાન;
લુએ વળી સરવે છવોને, નિજસમ સમજીને નિરંધાર,
લેશંગ કે એવા જન તરશે, ધર્મ નાવથી આ સંસાર, ॥ ૭ ॥

અદિંસાએ સાધી ઉત્તમ, ધર્મ ગળી ચાલે સંસાર,
ઉત્તમ દાન અને તપ ઉત્તમ, છે નહિં એથી અદિં નિરંધાર;
ઉત્તમ દમ પણ એજ ગણાયે, સાંપ્રે સફળને શાપે સાર,
મોટે લેશંગ અદિંસાને, ઉત્તમ ધર્મ કરે સ્વીકાર, ॥ ૮ ॥

દાન કરીદ્ર જનોને દીધે, ધર્મ પાડતું બહુ બહુ દિતકાર,
સંકાતા કૃપણની માંદે, વૃણી લેવી છે ગુણકાર;
રોગીને ઔપધ ગુણકારી, યદ્ય પડે અમૃત સમાન,
લેશંગ એમ દરિદ્ર જનોને, દાન સમજાવે છવતદાન, ॥ ૯ ॥

શિંધુમાં લે વૃણી થાયે, તે નવ આવે કદિએ દામ,
તુમે જનોને ભોજન દેવું, તે પત્ર મિથ્યા છેજ તમામઃ
આદિતના કીરણમાં દીપક, તજો પ્રકાશ ગણાય ન દામ,
લેશંગ તેમ ધનીને દાન, દિધાથી ફાકર જાણે દામ, ॥૧૦॥

મદ્દારાગન જનોને વિધા, પ્રસન્ન હોયે નહિં ફેલ વાર,
માંસાદાગી જન વગતમાં, દયા ન લાવે દીલ લગાર;
જર લોભી જન સત્યપણને, એજાખતા નહિં ઉરની માંદે,
માનુનિતા મંદગમાં બેસી, શુદ્ધ ન હો જયરાગ નર કાંઠે ॥૧૧॥

હોય કામા મુકુ નિર્મળમાં તો, નિર્મળનું બળ એજ અશુભ,
સાચજી તજા ઉરમાં એ મુકુ તો, જુગનરૂપ હાલુજી જ પ્રાણ,
યજ્ઞ કામા વસ કરાવી વિષા, વગ કરતી સૌ નરને નરન,
જેસંગ કે એ કામા થકી તો, જન સિદ્ધ કરતા કાવે અપર ૥૧૨ ॥

અર્ધક જે અપરાધ કરે તો, મળે ન માન્યપણ કાંઈ મન,
પણ તેને ગિજ દમ મુપારે, ખરચી ખતે તન તન મન,
તેમજ કાલી અણાનીને, બાળક મમ સમજીને ઉં,
યાંક છતાં જપમોગ નવ વડતા, રાંધે થકે સિખ દે હારૂ. ૥૧૩ ॥
પાપ તણી કૃતિનો પેમે નો, જોતાં દીક પ્રથમ જણાય
પણ પાછળથી નો તેનાં કૃત, જુદાં બોલવવાનાં થાય;
અપમનો પેમે, એ અને, અરજે રમ્મે જાં અદયાય,
જેરાન કે પડી પુરુ પાપે, કૃતનું જગ કમુકુ બાજ. ૥૧૪ ॥

નકલ આ તંગાર તાડાંથી, રમ્પ થએલા જનને જાનુ.
મુપુત્રને મરમુજવતી સો, મુખ આપે છે અદિ નિરકમ;
તેમ યજ્ઞ મજાનની મંગલિ વિપતિમાં આપે પિશામ,
જેસંગ સંગરને વ મને એ, જનને તનુ પિશાંતી રમ. ૥૧૫ ॥

મનુષ્યનું મન જેવી નાજન, તેો રમ્મે તે કા. ૫.
મરમો એ દે. ૫ મ ૧ તા મરનુન મરે આવી મમાજ,
પ ૩ જો સુન કૃતન રમે તો, ઉરમાં આવી રાજ બમાજ,
જેસંગ કે માટે સ તન મમ, જનનાં જન દુનયાં થાયતા ૧૬ ॥

કાળંદ્રી આત્ર અ તરો, અમે ક્યાંથી બાજે રેદ,
કની તવાથી અન દાવ'ગ. કાળા દાવે રમે છે તેડ;
તમ સમ દુજનની ને અન મુન તર આપે આ રંગ,
જેસંગ કે દુનરમ એવીને, ઉદ્ધુ રુ મ આ. રી પડતાર ૧૭ ॥

જાજા નિવનણી કનચાલી મમ જનના મને નેમ જાજા
જાજા જાજાની ને જાજા, કરકારી મન નેમ ૧૮ ૫. ૧
તેમ તાજ નેમ જાજા મને એવડ ને નેમ મજ તાજા
જેસંગ કે રુડ અન તાજ, અનર રુડની થાય ૧૯ ૫

નેમ અને અર્થિનું સમુદય, વાણી બહો દેખાય,
 વાણ વિનના સુધમાં અર્થિ, આધિભાષ ગુણકં વતય;
 નેમ સરા મુખપોંદ મુજાસક, ૪/૫ પત્રુ અર્થિ વિના નિરૂપાર,
 સેશપ કે કાંઈ કહી શકે નહિ, નિમ્યા મનના થાય વિચાર. ૧૯

કહીન વનની સાથે મોખન, કદવાથી બનુ દીર્ઘ થાય,
 પડિન જનનો મિત્રાઈથી, મનમાં માંનિ કંઈય જાણાય
 તેમ વળે જ્ઞાનીજન તાપે, જા પર્વે મુખે રવચદ્વાર,
 સેનેમ કે એ જણ ઉપચાર, ઉર્ણા બેઠ ન થાય લાભ. ૨૦
 વચવદાનિ અનુભવને મરિ, અનુભવને દરવા અવકાશ,
 મુક્તિમાળી જનને વનમાં, વિભવવાનું દાન સિદ્ધિ થાય;
 દુષ્ટિમાળી અનુભવની રીતે, પત્તીને વગથું સંસાર;
 સેનેમ કે જોઈકેપધાળી, અનુભવથી અવગતારુદિ નિરૂપાર. ૨૧

પરદારો પરવેન પરવેન, દુષ્ટિ એ જન દેવ વગાય,
 વરિષ્ઠ મરિપે અર્થિને એ વળે, દાનપ કહી દેને દાનવાર
 નેમ જાણે દે તાક વાંદાથી મતથી મુદો ઉપ મપાંદ,
 સેનેમ કે પત્રુ અમરુ મનજન તથાવ દે એ લાભવવા. ૨૨

દાનમાળી દાનન રાગીને, રાગે જાડ દાનથી એક,
 અવગતમાં ફેર, કા કો નહિ નિરૂપણી થા; લીધે મિદ્ધ
 કેમ અવથ દન થતો વિદ્યમાં, વિદ્યનો દાનન નાખત વિત,
 જાણ કે પત્રુ અવગતમાં, અવગત થાય અવગત અવિત. ૨૩

આવળ પા ને અવગત, આવળ એ નિરૂપણ દાન
 જાણ અવગત અવગત, અવગત દાન, એ દાન.
 અવગત ૧૦૧ ૧૦૧. ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧
 અવગત ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧

૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧
 ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧
 ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧
 ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧ ૧૦૧

પણમ પ્રતિકુળ દેવાય તેા ફરિએ, શત્રુ આપી ન કરેા દહેશ,
મિત્ર સખાથી એટલી અરેરે. દર અર્થિય દિવસ બેઠા હુમશાઃ
માત્રુ માથે મ'પી ફરેને, વખત વિચારી પ્રેરુ' માંગ,
તેમને તેમને સુધને પહો, કરુ' નાંદ' પાડે દરપાંગ ૥૭૨૧

અનુકુળ સારથે શરૂ જાગવતો, શત્રુને વશ કરવા માલ,
પ્રતિકુળ મમથ મમજાને નિર્ભય મારુને કરવા નાશાલઃ

તેમ જાણી અશ્યા બળવાળા, શત્રુમાં ફેરવવા આશુ,
તેમને નિર્ભય વિનયવો. મરે આમણે અનુકુળ વતુ. ૥૭૨૨

શત્રુ આથે વિમલ નખને, પ્રતિકુળ વખત વિચારી ખંગ,
મહિમી સુધખની પેઠે, કણ પટ તે ફેરિએ તનઃ
વખ પહો અનુકુળ વખત મળે તેા. મરે પદ આરુક માંડી ડીલ,
તેમને તેમને સુધને પહો, કરુ' નાંદ' પાડે દરપાંગ ૥૭૨૩

મરે નિદાણી મરેા દુરુઆ, શરિયુ પ્રકુલિત આથે જન,
ખજ મિત્ર મરેા છે મરેા પાડી, દરેા અર્થિય નિર્ભય તનઃ

તેમ શરૂ કરજાત મજાતન. નિર્ભય આમેશાદ દર દરપાંગ,
મરે દરેા દરુન દરુન દરુન, શરુઆને નિર્ભય દરુન ૥૭૨૪

તેમજ દરુનને પાન તન મન, પ્રખુલ મરે ખજ અશ્યા મન,
મરે મજાતની ફરી નેમત શરુઆને મજાત નિર્ભયઃ
ખજ વિરેણી પાડે મરે, દરુનને તારે, કોન દીક,
તે, આ અશ્યા તરીત અશ્યા, મજાત અશ્યા પાન ત દરેા કુ

કમલની રે મન દરુન, મરે દરુન દરુન દરુન
તેમજ ત, ન તારુન મરે, વિરુન અશ્યા મરે
તેમ દરુન મરે, શરુઆને દરુન, મરે દરુન દરુન
દરુન, મરે દરુન મરે, મરે દરુન મરે, મરે દરુન દરુન

મજાત દરુન મરે, મરે દરુન દરુન મરે, મરે દરુન દરુન
મરે, મરે મરે, મરે મરે, મરે મરે, મરે મરે
મરે, મરે મરે, મરે મરે, મરે મરે, મરે મરે
મરે, મરે મરે, મરે મરે, મરે મરે, મરે મરે

गुरीमाने सारे देरा, मदलु कहीने लेम मुँध,
 गुर देवाना लेम लेदना, तरे देरा सारे दुर्गद
 मम कानने अममकीने, अगवनी अकु रही कीन,
 केनम के कही गुरीमाने, अथी नर मारी निपसीन ॥१॥

મનિવાન' જાળ મીડું ખુંતો, આપીમ ડગન' નીર,
 'ભાડુ' દોડો તેજ પપાની, કણ મલે ચરખ લીન્ડ
 ઝાજ ખમડુ ફુલમદમી, તણ દો મપતી સારી રીડ,
 દોડો ડગની રડો રડો-ને ખાતે છે મળ ખચીત, ૧૪૫

મગધને ડેનલ જન ભાગક બાદે મુખથી જે જે બિડ
જેખાંથી પડ મદગુ ; મગ્ધે, તાણી કૈમ કરીને તેણાઃ
પાવનખાંથી કબલ જેણી, રીતે શાખી તે છે સં
જેમન એ રીતે નાખાંથી, કરતે મુ ૧ મદગુ તરુ મગધ

કચ્છના મહા મીઠાના ટેન્કા, હરજીત ના મુ' હુઆય,
 ૧૩૩૧ી આગા પાદ ન સાદ ત્રિતાં એતાંના વહિ આવ;
 અમલ નાદા એ એવ. નકાતે, એવા એવાનાં મુ' અમલ
 નાદા એવી કાવાની નવાની એવાના મુ' રૂગા માય. ૧૩૩૨

૧૫૫૩ થી ૧૬૦૦ સુધીના સમયગાળામાં જોવા મળે છે. આ સમયગાળામાં જોવા મળે છે કે
 ૧૫૫૩ થી ૧૬૦૦ સુધીના સમયગાળામાં જોવા મળે છે કે
 ૧૫૫૩ થી ૧૬૦૦ સુધીના સમયગાળામાં જોવા મળે છે કે
 ૧૫૫૩ થી ૧૬૦૦ સુધીના સમયગાળામાં જોવા મળે છે કે

[illegible][illegible]

કોઈકોઈને અંદિ' મિત્રનથી, ચેતુ પછુ નથી કોઈસત્યપ્રમાણ,
સ્વાધ્યે સૌ સૈને છે શત્રુ, ને વર્ગો મિત્રજ મનથી જાણ;
સ્વાધ્યે યગર તો સ્નેહ અને વાણિ, વેર ન ઉપજે કોઈને ઉર,
માટે લેશંગકે આ જગમાં, સ્વાધ્યે ધર્મનું મુળ જરૂર. ૥૬૧૥
સાક્ષિ વિજુ જે લાંબી બાણે, ચાણે તે જન ધાય ખુબાર,
મોરાનું જો કું લખ મહાકે, સમજે તે મુરખ સરદાર;
આદત પડતાં હોઈને તો અતિ આવી પડશે ખાદ,
લેશંગ લેથી જગમાં તેની, હુ'રાશે સર્વે મરજાંદ. ૥ ૬૨ ॥

જુલમી જન જે જુલમ કરીને, ધન મેગવચ મનમાં મહાપ,
આંતરની બહુ અનાધની તે, કંકળાવીને રાજ ધાય;
પણ અતિ એ અનાધના અંતરની એને ફજાશે હાય,
લેશંગ તેથી ધન તન વળુ'શી, આખર એના નિર્દેશ જાણ ૥૬૩૥
દુરાચારથી કામ રળીને, જગમાં જે જન ધનપતિ ધાય,
પ્રથમ ખિલે છે તેની બાણ, પછુ અતે તો તે કરમાય;
અધર્મનું એ દ્રવ્ય ન રહતું, વર્ષ દસકમાં ધાય વિનાશ,
લેશંગ કે છે અતે એનું ધાય બહુ' એ પાપ પ્રકારના ૬૪ ॥

આધારી આંખે બાંધીને, અજ્ઞાની કાટે દસ દીરા,
કામ કરે છે ફાં એવાં, મમજવા વિજુ ઉઘાં ધરી રીશ;
અધર્મનું અતિ બાનું બાંધિ, કાળચક્રમાં એટલું હળાય,
લેશંગકે એ જગમે જગમાં, તોપણ જગમે નવ સમજાવ, ૥૬૫૥

જાણે છે દરિયા ડાળી, દરિયા ધરમાં વાળી રહે,
રેવી આરા રાખી ઉરમાં, ધનને માટે નિશાનિ ધાઈ;
જુ એ તારી સપળી આરા, વા ઉપર લેવો વરસાદ,
લેશંગ ફાકટ જાય સપળી, મિથ્યા તુ કર્ને બકવાદ. ૥૬૬૥

વજ્ર કાલમાં આલું આબુ, ચેતી લેજે હવ જમાર,
ડો એકનો વાર ન લાગે, માટે બેસો ધણ તૈયાર;
વારખેલાં કામ તમારાં, સપળાં અધુરું રેશે આંદિ,
લેશંગ નહોં આવે અતે, ધન તન તારી સાથે કાંડ. ૥૬૭૥

કયાં કમં સૌ લોગવવાનાં, મિથ્યા એ નવ યાય લગાર,
આ ભવમાં કે પરભવમાં પણ, આમળ આવી એ પડનાર,
મન ગમે તે કરજે મરખ, વાવે તેણું છું લગનાર,
જેશંગે મુકત્યથી સારું, કૃત્યથી દૂડું મળનાર. ॥ ૧૮ ॥

સમય વિચારી ચાલે તે જન, સઘળી રીતે મુખિઆ થાય,
દુખિયા તો નવ હીસે કહીએ, હવતર તેનાં સારૂં જણાય,
આનંદ એ નિરાદિન રહીને, સુકૃત્યના ભરશે ભંડાર,
જેશંગ અતિ દલ તણે, જહને કરશે હરિને દાર. ॥ ૧૯ ॥

૧. હુપડ રાખી ફરે હમેશાં, તેથી તારું શુ વળનાર,
અભિમાની જન કોડ ન જાયો, હાથેથી હલકો પડનાર,
માયાનો મદ ખૂબ ચક્રવાથી, હીચનો ચડ છું ફરનાર,
જેશંગ અતિ હુપડ હાની, ઠેકાણે આવી ઠરનાર. ॥ ૨૦ ॥

સામામાગી મીઠા બાંધીને, લડવામાં કદિ છે નહિ માર,
એક પક્ષ છતે કે હારે, મમજ લેજો મન નિરધાર,
જાયો તે પણ હાર્યો જાણો, તન મન ધનથી કેવો લોગ,
જેશંગે સૌ મરખ જનને, લાગ્યો છે એ ચેરક રોગ. ॥ ૨૧ ॥

નાત જાતની નિરાદિન ખદખદ, કરવામાં જે જન શુભાય,
ઉપાધી શિર આવી અડતાં, અતિશય હિરમાં એ અમુકાય,
ધર ધ ધો નવ તેને સજે, નાગો નકુદ નાથે ડાંડ,
જેશંગ જન મંડળની જમે, છુંડી ગાળો ખાતો લાંડ ॥ ૨૨ ॥

જગજગ બળતો અગ્નિ તે તો, કદિ ન કોડથી ઝાળગાય,
ગુસે રહેલો અગ્નિ કાષ્ટમાં, સૌથી ઉલખન કરાય,
તેમ સદા સમરથ પોતાની શક્તિ પ્રગટ ન કરતા જેહ,
લેનન પામી પૂજા હીનપદ, જનમંડળમાં રસતા એહ ॥ ૨૩ ॥

જે જેની સાથે જે રીતે, વર્તે છે તે સાથે તેમ,
વાતિ જે જન ચાહે તે, રન નિતિથી ચાલ્યો એમ;
કાનલકે કપડીનો સ ધે, કપડપગથી વગલે ધમ
જે જેની સાથે જે રીતે, વર્તે છે તે સાથે તેમ ॥ ૨૪ ॥

કાશીમાં કોઠા મરુ મળત હાને, મુન્દ દમ્ કૂળ નોદ જાણાય
 કો કોને દુપાળ શાખમાં, કાન કો કૂળ જાનમણુ માર,
 કેલીના કેમખંડે આ એવી, પાણીની કિંમત પડ્યાય,
 કોઈનો દુપાળ મરુદમાં, જાવની મરુ કિરકી મરુકા ૥૭૫૦
 બહીને ખંભી છે મન એકમ, મે મન મળે મળે વિનામ,
 માર મરુ પડ મરુ જાણમાં, મરુ મનની મરુ જાણમાં;
 મરુ મરુ કો મરુ મરુ મરુ મરુ, મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ,
 મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ, મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ, ૬૭૬ ૥
 મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ, મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ,
 મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ, મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ,
 મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ, મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ,
 મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ, મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ, ૬૭૭ ૥
 મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ, મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ,
 મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ, મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ,
 મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ, મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ,
 મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ, મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ, ૬૭૮ ૥
 મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ, મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ,
 મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ, મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ,
 મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ, મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ,
 મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ, મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ, ૬૭૯ ૥
 મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ, મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ,
 મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ, મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ,
 મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ, મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ,
 મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ, મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ, ૬૮૦ ૥
 મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ, મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ,
 મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ, મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ,
 મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ, મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ,
 મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ, મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ મરુ, ૬૮૧ ૥

સ્વ પણે તેજર ધી છે પત, અપો નવ રૂપે કોઈ વિન,
અચીકાવિકુનો એ અપો, અપાર' તો ભૂમિ તારન
નેમ ભાઁ અસાની જનને, સાંતવશુ વિગુ મ્હોને અપ.
કંડોતક મશિયાનકતા, રાઉપનો નવ માથ લગ્યપ. ૥૮૧

રૂપપતીને જ મે તેર, પમ પારે પીડે પાપ
રાંત મીઠા અપનત દુ મરતો, ઉપરં ઉરપા અનિ પદિપર
અ સગરે છે આપ તમા આરાપ રૂપનાં અવિ' કેમ ભન
જગત કે માદ સમજી મન, કેલ કન્ટી કરર વિજાપ ॥ ૮૨

૧૩ તરી મનિમા મન સા, તો તે ખ દન કેમુ ભન
૧૪ જ નાં ૧૫ મનિમા, આ ર મળુ મીઠા મેનાન
૧૬ જન મન જાણી જત, અપ મીઠતા અ ૧૭૬
૧૮ ૧ જ રાજ ૧ જાણી સમજી રતે મજાજન સા, ૥૮૩

૧૯ ૧૦૬ ૧ ૧૦૬ ૧ ૧૦૬ ૧૦૬ ૧૦૬ ૧૦૬ ૧૦૬ ૧૦૬
૨૦ ૧૧ ૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧
૨૧ ૧૨ ૧૨ ૧૨ ૧૨ ૧૨ ૧૨ ૧૨ ૧૨ ૧૨ ૧૨
૨૨ ૧૩ ૧૩ ૧૩ ૧૩ ૧૩ ૧૩ ૧૩ ૧૩ ૧૩ ૧૩

૨૩ ૧૪ ૧૪ ૧૪ ૧૪ ૧૪ ૧૪ ૧૪ ૧૪ ૧૪ ૧૪
૨૪ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫
૨૫ ૧૬ ૧૬ ૧૬ ૧૬ ૧૬ ૧૬ ૧૬ ૧૬ ૧૬ ૧૬

૨૬ ૧૭ ૧૭ ૧૭ ૧૭ ૧૭ ૧૭ ૧૭ ૧૭ ૧૭ ૧૭

૨૭ ૧૮ ૧૮ ૧૮ ૧૮ ૧૮ ૧૮ ૧૮ ૧૮ ૧૮ ૧૮

૨૮ ૧૯ ૧૯ ૧૯ ૧૯ ૧૯ ૧૯ ૧૯ ૧૯ ૧૯ ૧૯

૨૯ ૨૦ ૨૦ ૨૦ ૨૦ ૨૦ ૨૦ ૨૦ ૨૦ ૨૦ ૨૦

૩૦ ૨૧ ૨૧ ૨૧ ૨૧ ૨૧ ૨૧ ૨૧ ૨૧ ૨૧ ૨૧

૩૧ ૨૨ ૨૨ ૨૨ ૨૨ ૨૨ ૨૨ ૨૨ ૨૨ ૨૨ ૨૨

૩૨ ૨૩ ૨૩ ૨૩ ૨૩ ૨૩ ૨૩ ૨૩ ૨૩ ૨૩ ૨૩

૩૩ ૨૪ ૨૪ ૨૪ ૨૪ ૨૪ ૨૪ ૨૪ ૨૪ ૨૪ ૨૪

૩૪ ૨૫ ૨૫ ૨૫ ૨૫ ૨૫ ૨૫ ૨૫ ૨૫ ૨૫ ૨૫

અહીંનાં જીવોને મરણપર્યંત નીકળે નિર્મલ જીવિત જાન,
આજનાં જીવોને દુઃખોરિત પામે અને વિનય ગ્રીમિતો જાન;
છેલ્લાં કુદોને રૂબ નણી જે, પેરે-પદાંગને અનિર્મલ જાન,
એકાંત જગતનાં અર્થજગતનાં મિત્ર, શ્રી ઈશ્વરનાં અનિર્મલ જાન.

શ્રીકૃષ્ણ જાન શુદ્ધિને પીના, આરં પાણી જાન જાન,
જાન નહીં કૃષ્ણ કેનાં જાન, કૃષ્ણ જાન જાન જાન;
જેમ નથી જાન જેનો-જાનનાં, એકે રંગનાં અનિર્મલ જાન,
જેનાં જાન મે જાન જાન પાણી જાનનાં જાન જે જાન જાન જાન.

આરંપરનાં જાન જે જાન જાન, જાનને જે જાન જાન જાન,
જાન જાન જાન જાન જાન જાન, જાન જાન જાન જાન જાન,
જાન જાન જાન જાન જાન જાન, જાન જાન જાન જાન જાન,
જાન જાન જાન જાન જાન જાન, જાન જાન જાન જાન જાન.

જાન જાન જાન જાન જાન જાન, જાન જાન જાન જાન જાન,
જાન જાન જાન જાન જાન જાન, જાન જાન જાન જાન જાન,
જાન જાન જાન જાન જાન જાન, જાન જાન જાન જાન જાન,
જાન જાન જાન જાન જાન જાન, જાન જાન જાન જાન જાન.

જાન જાન જાન જાન જાન જાન, જાન જાન જાન જાન જાન,
જાન જાન જાન જાન જાન જાન, જાન જાન જાન જાન જાન,
જાન જાન જાન જાન જાન જાન, જાન જાન જાન જાન જાન,
જાન જાન જાન જાન જાન જાન, જાન જાન જાન જાન જાન.

જાન જાન જાન જાન જાન જાન, જાન જાન જાન જાન જાન,
જાન જાન જાન જાન જાન જાન, જાન જાન જાન જાન જાન,
જાન જાન જાન જાન જાન જાન, જાન જાન જાન જાન જાન,
જાન જાન જાન જાન જાન જાન, જાન જાન જાન જાન જાન.

જાન જાન જાન જાન જાન જાન, જાન જાન જાન જાન જાન,
જાન જાન જાન જાન જાન જાન, જાન જાન જાન જાન જાન,
જાન જાન જાન જાન જાન જાન, જાન જાન જાન જાન જાન,
જાન જાન જાન જાન જાન જાન, જાન જાન જાન જાન જાન.

મિથ્યા માયા મિથ્યા કાયા, મિથ્યા આ નગ રચના જાણ.
મિથ્યા સરવે છે મ સાગે, મિથ્યા પ્રીતીને પીછાણ;
તેમ વળી મિથ્યા મન માનો, રંગ સગના સૌ દેખાવ,
જેરોંગ કેછે સત્ય જાણજો, સત્ય એક થી હરિમાં ભાવ. ૥૬૬૬

પ્રેમતણુ જે બંધન તેતો સૌથી બહુ બળિયું રખાય,
બીજાં સર્વે બંધન દૂરે, પણ એ બંધન નવ દેશાય,
જીમર કાપ જે કઠીસુ તેને, છેદીને પાડેછે છેદ,
જેરોંગકે પણ પ્રેમ બંધને, પાડેનહિં કદી કમજો છેદ. ૥૬૬૭

ધણાં તુજનો રાપ બનીને, વૃથીને ખાજે છે તેહ.
જળ ધારાની સામે ચડે, આશ્રિતને ઉગારે એહ;
તેમ ધણાં જનનો મનુદયતે, રાત્રુ પર મેળવનો અજ,
જેરોંગકે તે મારે ઝાઝા, જનની ઝાપે ધાય અછત. ૥૬૬૮

ધન ગુણથી પણ અદ્ય કુટુંબી, સાથે જો કદી હોય કરગ.
તો તે હિંદય થવામાં આરો, આવી ભાજવે પાતે ભામ.
બેધી રીતે રાગ તણાં છાંતેને જૂઠાં પાડી રાણ,
જેરોંગ વાવે પણ નવ હિંમ, હોય પછીએ ભૂમિ રસાણ. ૥૬૬૯

નગમાં બેની ગણતી છે નહિં, એસ પામર અવ ગણુ પ,
તેઓનો પણ સગ કંધાથી, સગ પાડું કાવે કરાય;
અનેક તુજનો સમ કરીને તુજનો દોર બનાવી બેસ,
જેરોંગ કેછે હિન્મતહાથી, એથી તો બધાય હમેસ. ૥૬૭૦

જોબન રંગ પતંગ સરીખો, જોતાં ઉપજે અતિરાય ખ્યા.
પણ એ રંગ રહે નહિં ઝાઝો જોબનનો ખીલેસો બહાર;
આધમતા સજની પેડે, જોતાં જોતાં એ વહિ જાય,
માટે જેરોંગ સમજ મનમાં, જોબન મદથી નવ માદાય. ૥૬૭૧

સ બધી જન રૂટે ત્યાગે, આવી પાત્રો જાણે કાગ,
મેલ તણા ઠેકાણા સર્વે, રાત્રેને સાથે તડકાણ,
રાત્રુનો જે ભાજ વિભિષણ, તે કદી જમ મળિયો નમ,
બેધી જેરોંગ રામે નવજુ, રોળી સકાણી નમામ. ૥૬૭૨

જગત તણી ફરીથી ઉઠાવી, ચાલે ચાલેજા રેખાય,
પણ એ જો ગુણપત હોયતો, ગુણવતોમાં એહ ગણાય;
પાંચ પતીની પતિન દ્રોણી, સતિ મંડળમાં એહ કથાય,
મારે લેશંગ જાણી લેજો, ગુણથી જનની ગણતી ધાય. ॥૧૦૩॥

પાખીના ગેગાની પેદ, જગમાં જાવી મળિયા જન,
ફેલ સંબંધે ધયો એકાં, માફ માફ ફરીને મન;
કર્મ કર્મનો ભાગ ભોગવી, એક જીજ્ઞાસે મુદી લય,
લેશંગ એવી આ પરમાત્મા, અજ્ઞાનીથી નવ સમજાય. ॥૧૦૪॥

સોનાનો મૃગ મુદ્રીમાં પેશાં નવ ફેંકજો લેયો જાણ,
તેમ વળી તે ધયો દવે એતું નવ કિએ મુજબા માન;
તેહ જનાં પિનાશ વખતમાં, એવા મૃગને મારે રામ,
લેશંગ ફેંકે લોભાપથી, લોપાથી ઉપજી એ મામ. ॥ ૧૦૫ ॥

ધર્મતણી શુદ્ધિવાળા જન. પરત્રી ગણતા માત સમાન,
પરધનને મારી સમ માની, તે હિપર નવ પરતા ધ્યાન;
સમ વળી તે સૌ પ્રાણીને, આપ સમાન ગણીને લેય,
લેશંગ ફેંકે એવા જનતો, જગમાં લેતાં ધાડા હોય ॥૧૦૬॥

પશુ પાખી પણ યત્ન ફરીને, પોતાનાં સૌ ભરતાં પેદ,
તે પરમાત્મે મનુષ્ય ફરે તો, તે હુલ્લો નવ જાણો નેદ;
પણ લેના આસપધો અતિશય, હવે હવે જગમાં જાણ,
લેશંગ ફેંકે એવા જનતું, હવતરઆ જગમાં પરમાણ. ॥૧૦૭॥

જ્ઞાનવળી આ જપમાળા મેં. સ્વીછે સૌને જપવા કાજ,
મુદર એક રાગને હિપર, આઠ સરિયા મુઘ્યા આજ;
અકેક મજ્જે પારસ મંજુનો, જપનાં પારસમણિ રામ ધાય,
લેશંગ ફેંકે એથી સપગી, મલિનતા મનની મદી લાય ॥૧૦૮॥

માગા અગીઆરમી સપુલ.

માળાં ૧૨ મી.

મંવંધા એકત્રીશા.

દે. ૧ મનુષ્યનાં મન જ્યાં નિખળા, ત્યાં જ્યાં સુધ્યા હુતા હમ
 હન વિધાને જુવમ કડીને ધોળે દિનદરિ લેતા હામ;
 ને. ૫૫ નિખળ જન તેઓને, કરી મારે નદિ કાં, અડકા
 કદ જમં રજિ કો ની આગળ, કરી રાકે નદિં દુ ખનીવાવડા
 ને. ૧૭ આલીને જોજી, મન પેલા કીધુ નિરવાણ;
 જનનનાં કવ કમન ના, ઉમદા શુક તેનડામાં જામ;
 ને. ૧૪ મી એ આ ની હા પી, મુખં રાજમા કર પસાર;
 - ૬ જનન વળે જનમ હજમા, અરુપડે એ જરા તેનાર. ૫૬
 ને. ૧૫ મનુષ્ય રાદા જનમા જ. વરતો નુખા, પી પાલ
 ને. ૧૬ તો નેવ્ય નહે તે તેમાં તેની માળા જાણ;
 ને. ૧૭ બારાવની રાજ વધાપી જનમ હજમાં હુ મી થ પ
 રહે જેવન રાદી તેજ્યા વિજી, આજ્યાપી સજ્જા શુ હાવ હકે
 ને. ૧૮ રમુને ખાવા કરીએ, જાન નહીં મનમાં સરખાવ
 ને. ૧૯ આનદી થ. ને જન કરી એ પસરુ જાવ,
 ને. ૨૦ નીવ મનુષ્ય પજી નીચ વિવરમાં મારી વિજ
 કે જનન એ નવન મનન, પ્રજાવડા નદિ બંદુ ખમીર. ૫૭
 ને. ૨૧ ની પેળા પાનની, અનુગત્ય મ ચાની હેત
 ને. ૨૨ જાવ પાન પ્રજાવડા પાન નજ નાલી એ
 ને. ૨૩ મનુષ્ય ન વળે નેવ્ય નેડ બંના મ ના મજાવ
 ને. ૨૪ જાવ પાન અવિષ્કારજા પાન વળે ની એ પાન, હ વ

પ્રમદગણી પીડાના તાપે, જે તાપ આગની ઉભરાય
તે કોપેલા આગની માંએ, પ્રમદગણી રાજ્ય હોમાય;
દુગ કુદુબ ને મન તેન મરવે, માણ રાખેને એ દુગનાર.
જેરોગ કે એમ નારા કયોવિજ, પાછા આગની નદિ' દુરનાર. ૧૧૧૧

અથા પ્રનિદુગ હોય કહી તો, કરવો નદિ' મનમાં અદુગાય;
પાંક આપણા દરી તે થરી, દેવે રખાણે એ રોય;
મરે મન સમજ નિમદુગમાં, રોય રોય તે કરવો દુર;
તો જેરોગ કે પ્રસુ અતુદુગ થઈ, રોય સપજાં મુખ બરપુર. ૧૧૧૨

કેમ કરી કહો દુગાં દુલ્લભ, કલક શિદપરથી રજાં જાય;
દાગળ કેરો દોરો લેય તે, લાય પડ્યવિજ મ્યમ મુ'સાય;
પણ પછી સ્વપ્ન જાગે એ પિતાં, લાય પડેલો દુર થઈ જાય;
કે જેરોગ એ રીતે મુનદુગ, કરવાથી સૌ કલક દુગાય. ૧૧૧૩

દાગળક દુરતુ' છે જગમાં, તે લાંબે ઘાંને અપદાય;
જેવી જેને દોરો પામ, તેવી રીતે તે મરદાય;
મરે મન સમજને જગની, બતોરીએ એ ન મરદાય;
તો જેરોગ કે એ જતને પછી, કંદગીમાં લેખમ નવપાય. ૧૧૧૪

દુગ કુદુબ કે મિત્ર તબુ, મંદગમાં એ મનભેદ જળાય;
તો તે અતે દેવભાવતુ', બીજા ભવિષ્ય રહુ' રોપાય;
તે મરે તકરાર ન કરતાં, અસપરસ એ સપ રખાય;
તો જેરોગ કે રાંતપજાથી, સપતણાં સૌ મુખ થપાય. ૧૧૧૫

હોય નદિ' પાતાના મન જે, વિચારનો ફોલ ભાવ લગાર;
લેદ ભાવ ઉપગત કરવાથી, ઉલટ છે નુકસાન અપાર;
મરે મન સમજને જેવું, વજળ હોય તેવો વિચાર;
જેરોગ કે ઉપગત કરવાથી, નિમદુગમાં બહુ લાજ થતાર. ૧૧૧૬

અન્યતણાં દુ'ખ રેખી દ્રષ્ટે, મલાડવા એ મન નવ થાય;
સ્વાયપરાવજળા રાખ્યાથી, સ્વાય કહી કોઈનો ન રાપાય;
એમ પરપર મહ દયા વિજ, દુ'ખ દરિયામાં સૌ રખાય;
જેરોગ કે અતે એ રીતે, સૌ હલકી હાલતમાં જાય. ૧૧૧૭

પાપ રડે કાકેલું પાવજ, પાપનણી છૂડી કરતું જાવ. .
 એ પરમાણે ધમ ધમંથા, કાંકરે ધમ તળી છૂડી માવ;
 ખાદે એક વખત કીરેલું; પાપ પ્રગટ એ કરેલા આપ;
 જલાત જથી કરેજાં ન પડે, પાપ કાંકરો ધીમા પાપ. ૩૨૩

હમીની આખર ઉમરમાં, હોય મનુષ્યનું જે વર્તન;
 અતકાળમાં એ પરમાણે, એવને સદા યગે ચિત્તન;
 એ ત્યજત પરમાણે એવનું, પુનરન્નમ બંધાનું કમ,
 જલાંત કે માટે મરવતન, એજ ખરા તરકાનો ધમ. ૩૨૪

અહ જનનમા મરગર કહીએ, જે શિશવને રૂઠે સારાનો
 અહ જનનમા રાગ કહીએ, જેણે રીયાં વિધાતાન;
 અહ જનનમા જનારથી છે, જનુ પુરત પાવયાં રાંકે,
 જન રૂઠે જામા એ પાપી જેવ સાં રૂઠે પતાં આકે. ૩૨૫

અહ જનનમા મુર્ખોયા કહીએ, જેન ના સાધે છે રાપે;
 અહ જનનમા રૂર્ખોયા કહીએ, જેન કહાણી મરિા કસાય,
 અહ જનનમા જનયાન કહીએ, જેના મુખ માટે વ્યકહાકે,
 અહ જનનમા જનન ન જન જના જનકયા અહ જનકાનકાકે. ૩૨૬

૧૨ નગરકુ એ એ, જનના રાજ નથી અહુ જાણે કાન
 ન જનકા એક રૂઠે એ રાજ રૂઠે ના નમુકે જમાન
 રૂઠે ન જનકા રૂઠે એ રૂઠે ન જનકા રૂઠે ન જનકા
 રૂઠે ન જનકા રૂઠે એ રૂઠે ન જનકા રૂઠે ન જનકા. ૩૨૭

૧૩ નગરકુ એ એ, જનના રાજ નથી અહુ જાણે કાન
 ન જનકા એક રૂઠે એ રાજ રૂઠે ના નમુકે જમાન
 રૂઠે ન જનકા રૂઠે એ રૂઠે ન જનકા રૂઠે ન જનકા
 રૂઠે ન જનકા રૂઠે એ રૂઠે ન જનકા રૂઠે ન જનકા. ૩૨૮

૧૪ નગરકુ એ એ, જનના રાજ નથી અહુ જાણે કાન
 ન જનકા એક રૂઠે એ રાજ રૂઠે ના નમુકે જમાન
 રૂઠે ન જનકા રૂઠે એ રૂઠે ન જનકા રૂઠે ન જનકા
 રૂઠે ન જનકા રૂઠે એ રૂઠે ન જનકા રૂઠે ન જનકા. ૩૨૯

૧૫ નગરકુ એ એ, જનના રાજ નથી અહુ જાણે કાન

પરંતુ મતાં કૃષ્ણ પરમાણુ, જનને મુખ દુઃખ પ્રાપ્ત થનાર;
તે પરમાણુ યા નાના પછી, પ્રસાદમાં પાને પાનાર;
પલ્યા પછી કાં પાર હિતરૂપે, સતિ વગતી દુઃખી જાય;
જેશંકરે મનભર કમોર્પીન, મુખદુઃખ મરવે હૃદય જખાય ॥૩૩॥

પ્રીત પાસે કરીએ તો તે, પ્રીત કરી પણ નવ પાપાય;
અરમ્પરમના આપેલવિષ્ણુ, અવધનમાં એ દુઃખી જાય;
મરે મન મન્યાપિલુ કરીએ, ક્ષેત્રતળે કરવો ન સંભાય;
જેશંકરે કર્યો તો અતે, દિવસે મનમાં આકંઠ ॥૩૪॥

અભિમાનીને અભિમાનમે, ચહે હિમરો નેત્રીવાર;
તે વખતે તેના અંતરમાં, શુષ્ક થના સો સડવીવાર;
હૂં પડના હરેતીપર ચઢીને, ખેડે મન માને તે રીત;
જેશંકરે એ વખતે એના, હરીદ્ જન્યામાં દાઝ ખચીત ॥૩૫॥

દોષ અધિક એ પાનાનામાં, સદ્ગુણ ને રા'પણ જ'દાર;
તો તે આપે આપ બળેથી, મુખીઆ પાડ ચક્રવે રા'સાર;
તેમ વળી ને બીજને પણ, મુદ્દોમાં મુખકર બલુ ધાય,
જેશંકરે એવા નર વિરજા જનમાં વચ્ચે કહક જખાય ॥૩૬॥

દોષ પ્રજ્ઞની રાજકારીની, 'હું' પલે જાણેતી જેના;
તે પરમાણુ તેહ પ્રજ્ઞની, ખીસતી જાણે હરગી તેમ;
તેમ વળી જો રાજકારીની, દોષ હમેસાં સુસ્તી અધીક;
તો જેશંકરે તેહ પ્રજ્ઞને, શિરે છે પડતીની બલુ બીક ॥૩૭॥

હોય સદા હિયોગીજનનું, હિયમથી અંતર પ્રકુલીત;
નયરો રહી જનકે ન કરે, ધમામાં ચારીએ ચિત.
અહોનીશ હિયમની સાથે, બ્યહારનો રાખી અંકુશ;
જેશંકરે તન ધન મુખમાણી, ભોગવતો એ હીંસાપ્રાય ॥૩૮॥

વડા પુરૂષ વિગવાદ કરીને, કમવાવે નહિં કોઈનું મન,
વિનયધરી વેરીને વશ કરી, વેરીનું મન કરે પ્રમન.
દોષ ગમે તેથી સત્કવક, તોપણ તેને દે નવ દુઃખ;
જેશંકરે મોઢું મન રાખી, ભોગવતા એ ભારે રુખ ॥૩૯॥

જો જ્ઞાનામૃત હોય દૃઢ્ય તો, વિષય તણું ચડશે નહિં વીર
હિલોગીજન હિલમની લીખારી થઈ નવ માગે લીખ;
સદ્વિદ્યા ભૂખણું મુખ્યું તેને શું મજવો બીજો રાજગાર
જેશંગ કે નિષ્કેવળ જનને શું કરવો છે પરોપકાર. ૥૪૧

હોય કુટુંબમાં સર્પ અને શુરવિરતા શુભ રીતે ભરપૂર;
તો તેનાથી વળતી સધળા, સખજ રાત્રી પણ રહેતા દુર;
નામ સાંભળી ચરધર મૂંઝે, બને બાયડા બહુ નિરતેજ;
જેશંગ કે એવા નર વિરલા, મનનાં ધાર્યા કામ કરેજ. ૥૪૨

લક્ષણુ લાખવશા નવ ફરતાં, જે આદત પડી હોય હમેશા
આવરણ નિત્ય નિત્ય ફોજી થાયે, પણ ફોજી થાય ન લક્ષણુ લેખ
રેહુ બાળજોતન બુદ્ધ થાએ, કેરા રવામ પણ થાય સહેા
જેશંગ સૌ તક સમરૂપ બડે, પણ લક્ષણુ રૂપ રહે અભેદ. ૥૪૩

ધન પેંદા કરોને ધીરજથી, કરશે તેનો સર્વઉપયોગ;
કોડ કરી કબકસર થકી, લોગવશે પાતે જો વેશોગ;
તો તે જન સૌ જરૂર જાણે, ભવિષ્યમાં બનશે ધનવંત;
જેશંગ કે જોઈજીઓ જગતમાં, એજરીતે બહુ બન્યા મોમંતણી

ન્યાય, સખાવત, નેકોપજ્ઞાના, ઉત્તમગુણનો સૌ આધાર;
ધનના સર્વઉપયોગ ઉપર છે, ધન એ સર્વજ્ઞાન ॥ સાર;
તેમજ લોભ અને અન્યાય, હિંસાઉપજ્ઞાનો સૌ આધાર,
જેશંગ કે ધનના ખોટા ઉપયોગ ઉપર સમજો નિરધાર. ૥૪૪

પડતા રિનની પ્રથમ નિશાની, મુઝે બહુ બહુ અવળી બુધ
જગત તજો ભય ભૂલી જઈને, નિંદકમ કરી બને અશુક;
અભીમાનથી અંધ થઈને તણે બેસે એ લાજ તમામ;
જેશંગ કે પણ અતે એ થકો, વેડે છે બહુ દાણ દરામ. ૥૪૫

દગદગી જે સ્વાધ વૃત્તી તે, પરમારધને કરતી દુર;
તેમજ તત્કાલીક વૃત્તી તે ભવિષ્ય સ્વાધને દબતી દુર;
તે મારે મમલને મનમાં, વિવેકસર કરવો જો અચાર;
જેશંગડે જેથી આ જગમાં, મુખરે સ્વાધ અને પરમાર્થ. ૥૪૬

ચરણ તથા જે કંઈ અનુષ્ઠાને શીર તે' મુકાશે એ સમવંત;
તેદુ કંઈ સો અનુષ્ઠા પ્રાપ્તને, સમજે તે છે શીક્ષાવંત;
નીતિ કે અનિતિથી અદ્વિયાં જે રીતે આવરશે છવ;
જેશંગકે તે રીતે લેને, મરજ પછી ફળ કે છે શીવ, ॥ ૪૮ ॥

પ્રામાણની પેઠે લેને, થાય છે સમજો સસાર;
કષ્ટ છવ જન્મે છે જગમાં, જન્મેલા કષ્ટ અપ અપાર;
શન વરસે દુનિયાં નવી જુની, રૂપાંતર થકં પસરી જાય;
જેશંગકે અજ્ઞાની જન સૈદ્ધાન્તમાં મિથ્યા ભરમાય પ્રજા
જુની જાંખે નવા તમાસ, મુદ્દીમાં સપડે રેખાય;
અનુભવી જન જે હાથ દુમિયાં, તે તેનાથી નવ અંજાય;
આજ દશ તે કાલ જશે ને, કાલ નવો કાંઈ રંગ જગાય;
જેશંગકે આ જગ ભલુ રંગી, સમે સમે ભલુ બેઠ બજાય ॥ ૪૯ ॥

પ્રાદ તણે વશ થકને મુરખ, અભિમાને ઊલટો અરણ્ય;
સાંકીક રીત તણે પાતે, આપમતે અવળા કારણ;
ઊલટો રસ્તે ચાલી પાતે, સોની સાથે જાંખે વેર;
જેશંગકે આ જગમાં એવી, અજ્ઞાનીની ઊલટી પેર. ॥ ૫૦ ॥

લેખન રંગ પતંગ સરીખો, લેતાં લેતાં હરી જાય;
તે ઉપર શી મમતા મોટી, અજ્ઞાની જન દુજને થાય;
જે મુરખી લેખનમાં નિરખે, તે દુદપજમાં નવ રેખાય;
જેશંગ કે તે વખતે જગની, માયા સાં મિથ્યા સમજાય, ॥ ૫૧ ॥

ઊપરનો આડખર રેખી, ભોળાજન સરવે ભરમાય;
આપ સમાન અવરને સમજ, પંડામાં લેના પકડાય;
પર પછી જ્યાં પ્રસંગ લેમનો, ત્યારે તે પૂરજ પસ્તાય;
જેશંગ કે એવા ભોળાજન, ભોળપણે ભારે દ્રાવ, ॥ ૫૨ ॥

લેતું મન પાતાતું લેવું, સાચું પ્રતિબિંબ પણ પદનાર;
એ પ્રતિબિંબની પૂરજ પરિક્ષા, અનુભવી જનને જરૂરનાર;
અનુભવી જન નિરખીને નયણે, કરતા વળતી મન વીધા;
જેશંગ કે મન કળુક કરેલે, ઊપર સો લેનો આધાર, ॥ ૫૩ ॥

સેનાના પુરુષારથ વિષુ દલી, એટ પડે જનથી ન ગણાય;
 ઘરમીનો પુરુષારથ આગળ, લેખમાં કોણ નવ લેખાય;
 મુહિતા કથાનક આગળ દેા, હરમી આવી વસતી વાસ;
 લેસોમકે લેસુ જુગેા જગતમાં, હેરમી છે જુલોની ઘણા ૥૬૨૯

પૂરવીમાં દોડ પ્રાદ નથી, એક જોનાં સંવિવર દેસી દુરવા
 મરે તળી કિમન મનમની, પણ નહિ દરિ કિવરનુ કુરવા
 સ્વનગના રવીની માથે, નિર્માલિન લેગે પ્રાદ પિછાજ;
 લેસોમકે કોથ નવ પિગા, પૂરવીમાં પાડવા પરમાજ. ૥૬૩૦

માનું જાનમની લેક ગતી છે, રાવ રૂંઠ મરેવેની જાણો
 ને ઉપરમી કોમ રજાણું, મનુષ્ય બધાં મરમાં નિરખજ;
 પક્ષ પાંગાની અવિષ્ય અને, વનમાન પૂલીથી જન નિરખાર;
 લેસોમકે ઉચુ નીચુ પદ, પાસે છે જાગી સંસાર. ૥ ૬૪ ૥

વાન રવાંથી નથી વાણ, રવાં વિના જાણાર કથાજ;
 પાંગાના કથવા સમ રાને, રવાથી દહાંત અપાજ;
 લેજ અજ સાનુક જુલીમાં, ઉડેવવાનું રજા મનાવ,
 લેસોમકે વાવા રવનાં, રવાથી મુક રજા સર્વ ગણાવ. ૥૬૫૦

રજા પ્રદસ પ્રવાસ રહીને, પીમાં પાણી કાઢે ધર;
 અંધા નર અનુભવ અતિરાવ તપ, હરમીમાં પાથે રજામર;
 કેાડ નડા માંજવા નવ જાણે, શિરે જુલોની નવ જુલોજ;
 લેસોમકે રિયા નર વિરસા પ્રમાંજ પરે રરજ પરજાજ ૥૬૬૦

અવિષ્યમાં પ્રાદમ મર મળાડે, આવી જવારા નથી લેદ;
 મરજવાળો કામ રે નેા એવજપદ કાંડે નાંદ તેદ
 પૂન ગાડા જુડો નેરખેડ, નિર્માલિન ઉદાવ જગાજવા જાદ
 લેસોમકે એ અવજાજાજા, અવિષ્યમાં મેડા વજાજ ૥૬૭૦

લેનો માથે અલોનીશ, રવાના જાડે વનજુ રાવ
 ને સારે અવજાજ રવારે પડે નવ રાજે એવ
 ને જાડે જુ દોડ રીતે નેરમાનુ જન રહી રજાન;
 લેસોમકે રવારારો જુજાને, રવામાં જાંદ પરે વિરજન. ૥૬૮૦

દિંદ તણી ઉત્તમ ખેતી તે, કનિષ્ઠ પદવી પામી આજ;
 મધ્યમ પદવી વસુજ તણી તે, પૂર્વ આજે થયુ મહ તારાજ,
 તેમ વળી હે કનિષ્ઠ પાતી નોકરી તે થયુ ઉત્તમ જનુઃ
 હેરાંગકે એ દિંદ તણી, પદવીનાં પૂરુષ ચિન્દ પિઝાણુ. ૫૬૩
 હોય ગમે તેવો શત્રુ પણ, આંગણે આંગળે દેવું માન;
 તેા તેમાં ખુબ ખુબી રહી છે, અજ મણેા ગુપ્તનેા નીધાન;
 કારણ કે અરિ આંખ મદ્દો, હે હેર હશે તે અંગુળ પાપ;
 હેરાંગકે એધી કરી એ અરિ, નમ્રપણું બંધને નમિ જાપાડના
 જરાવંતા જન માથે વમતાં, જરા પોતાનેા જામી જાપ,
 માર તણા સદુવાસ થકી સૌ, મહ મહા તેજસ્વી થાપ,
 મારે જરાવંતા જ ર સાથે, મુખ રીતે એ હોય મંજાપ,
 તેા હેરાંગકે આ જગમાં પછો, જરા વધનાં છે તલિું પ્રતિખંપાડી
 કવી અને રૂપિનાં કિરણુ તેા, ખેલોયે જુમંડગની પાર;
 ગની અતૈકિક કંદુ તણી છે, પ્રકાશ પૂર્વ પળે કરનાન;
 તેજ તણાં એ બેડ બિંબ છે, સોની ઉત્તનીના આપાન;
 હેરાંગકે એ વિનુ જગનાં, સમભદ્ર મરણી પુનકાન. ૫૬૪
 કાળ તણી ગતિ નદન થતી છે, હે એ, અજબ બને છે જન,
 આજ હોય છે આનંદમાં તે, કાલ દેખતા દુઃખ તાન,
 રણિ હે અજ્ઞાતા અજ દેવા, તે પર પર અજ ભાડી ખાવ
 હેરાંગકે એ કાળ તણી બહુ, જલિહારી દ્રષ્ટે દેખાવ. ૫૬૫
 રૂપ કપર ભરંસે રાખીને, રોડે છે હે રેરી નાદ;
 અર્થ પહુ સમજું તઈ રહને, માંગ પળે સવય નવનાદ;
 એ તેને જનકાંડ પોને, સકલમા નોકસિયા ન્દાવ
 જિજ્ઞાસુ નિજરજા થકે, પ્રભુ પર નમ કંઈ ગુણ થાવનાદૈવ
 દેવે કલં તણી શરૂઆતે, અને વણી જવા આવ જાવ
 તે વખત રૂપ તણાં નાન મળતી બહુ, માદ નદન
 મારે શરૂઆત રૂપની નાક માનવી જાડી દય
 રૂપનો રૂપ જાવ જાવ, ખુબ માનવી રીતે રૂપ ન. ૫૬૬

જે મનથી મગરૂર હશે તે, જાને છે પોતાને મેદુ,
પ્રભુ જન મંજીમાં ખરું જોતાં, હંદવી મેની છે ખદુ નેદુ,
દારણ કે દુપાળી જનનું, નમ્રપદ્મ ધાર્યું છે નારણ;
લેયંત કે મારે જગરૂરી, જાન વિચે કરશે વિનાશ. ૥ ૭૧ ૥

લેમ લેમ હંદવી યંબાણે, તેમ તેમ દુખ બંદુ દેખાણ;
ખાણી બપાણી ઉપાણીથી, મનુષ્યવત્ જન ખદુ યજમાણ;
કેમ પાણી કાઢે જનુકમે દુખ, મારણી મેળી સુખ જઈ જાણ;
લેસંત કે મારે ખદુ લાંબી, હંદવીમાં નહિ મુખ જગાણ. ૥ ૭૨ ૥

ધન લેવી તાણ રખી, મનુષ્યવત્ જન ખદુ મોહાણ;
ફેપ ફેપ ફિમ્પાણું દેખાણે, જનજીમાં પાણે જરમાણ;
પણ હો મુદળી ફેપ રંગી, જાન વિચે સપાળી મારણાણ;
લેસંત કે પાણી પંચગામી, કાળા પૂપ વહને ટીકી જાણ ઘડણ. ૥ ૭૩ ૥

મરણી થઈ પડતી જાણે તે, જાંતમાં જાતિશાપ દુખ જાણ;
મધમ નદાં જાણી વાણ, મુખ થઈ મનમાં મુદાણ;
તે, મરીણી તીજનણી, નિજેજાણની જાણ, જાણ જાણ
લેસંત કે જાણ જાણ પદપામની, જાણી પૂજા પદપાણ. ૥ ૭૪ ૥

જન મારણી જાણ, કોણ મારણી, જનમાં જન નિજાણે જાણ;
જન જાણ જાણે જાણ જાણ, કોણે જાણ જાણી જાણ;
જાણ જાણે જાણ જાણે, જાણી જાણ જાણ જાણ;
જાણ જાણે જાણ જાણ, જાણ જાણે જાણ જાણ. ૥ ૭૫ ૥

જાણ જાણ જાણ જાણ, જાણ જાણ જાણ જાણ;
જાણ જાણ જાણ જાણ, જાણ જાણ જાણ જાણ;
જાણ જાણ જાણ જાણ, જાણ જાણ જાણ જાણ;
જાણ જાણ જાણ જાણ, જાણ જાણ જાણ જાણ. ૥ ૭૬ ૥

જાણ જાણ જાણ જાણ, જાણ જાણ જાણ જાણ;
જાણ જાણ જાણ જાણ, જાણ જાણ જાણ જાણ;
જાણ જાણ જાણ જાણ, જાણ જાણ જાણ જાણ;
જાણ જાણ જાણ જાણ, જાણ જાણ જાણ જાણ. ૥ ૭૭ ૥

૨૩ સમજને મન મૂરખ તુ, નિર્દયતાનાં કરવું કામ;
આજકાલ કે મામ છ મામે, નહિ મહે તુજ કેકાલ કામ-
દા'લ હવાતી જે ભોગવતુ, તે વાલ્ય છાયા સમ જાળ
રેલ્ય કે અતેઅહિ રહ તણ હરિહરજી જગુ નિર્યાખ ૥૮૩૬

દેવ્ય પ્રજા જે રંગ તણી, નિર્બંધ તે સકલમાં ગ્રંથકાય
 પન્દરી ધનન ત પ્રજાની, તામેતર ચર્ચ કથકાય
 લેણ હરાને રતુ આનિયમિત, તેા ત્યા પડતો તન દુઃખ
 નેરાગ કે એ રખને એની શ્રીમતો રાજે કલ્યાણ. ॥૮૪॥

મનનમની યત્ની આ જગમા નામ કામ કમ્મે દેખાય
 હાલ સાવના સાહે મારને, કુદી ર વડ રથી જઈ તેજાર
 નામ પરતપર નેહ પાળી આ, દ્વાપ દવાર્જનો જલ સગી આ રેફ
 જેવા ર ક પડી નવાન સર નેહ તેા શાનુ થડ રેઈ કશા પડપા

ન કમલે વિદ્યા અને ધીરજ આ બે મહાગુણ ઉત્તમ
 સ્ત્રીના હૃદય તજ્યા માવળ છ માત્રી તત કદુ ખામ,
 એ તત પમ તત સસન મરમ ન તગણી રિવાસ,
 ૪૬૬ દાગી ૪૭ ૮ ૪૭ ૧ ૧૧ ૨ તમારે ॥ ૬૩ ॥

॥ श्री गुरुभ्यो नमः ॥
 श्री गुरुदेव ! आपकी आज्ञाकारी शक्ति से
 मैं इस विद्या में प्रगति कर सकूँ, इसके लिए
 मैं आपसे प्रार्थना करता हूँ कि आप मुझे
 सदा ही अपने मार्गदर्शक के रूप में
 मेरे जीवन में रहें, ताकि मैं
 सत्य, धर्म और अहिंसा के मार्ग पर चल सकूँ।
 आपकी आज्ञा ही मेरी सफलता का कारण बन सके।
 ॥ श्री गुरुभ्यो नमः ॥

[illegible][illegible]

કતી કરવી હોય તારી, તો તારે આવે દરરોજ;
 કૃત્યનો વિચાર કરીને, શુભદાયનો કરવો ખોજ;
 કર્યાંથી હાય જણાતાં, કરી ન કરવા કરે નિશ્ચય;
 જોગે પ્રતિદિન સુધરી, અતિસય થામે અજમર્ય. ૭૮૭ ॥

ના દિન રહેજે વહિ જાય, વહિ જતાં નય લાગે વાર;
 દુઃખના દિન આવે ત્યારે, આવે નહિ તેના કરી પાર;
 ધરિ મનમાં રાખજીને, મુખ દુઃખમાં બહુ રાખી ધીર;
 જોગે રહેવાથી કરીએ, અજામજ નહિ આવે વીર. ૭૮૮ ॥

બી બાળતમાં બે ફીકર, રદિને લોગવથી લે દાણ;
 વધમાં મોટી મરેલી, વેડીને વળતી નિરવાણ;
 રતાં રાહ્યાતે તેથી, સુરેલીનાં ચિન્દ પિછાણ;
 જોગે વળતી તારે, એથી નહિ લોગવથી દાણ. ૭૮૯ ॥

હા આંઠે બાધિય રહું છે, તે કપે રખે નય દોષ;
 ન ચમુ ને જનને હોય, તેહ રોકે છે તેને લોષ;
 જાની અપારે ફરે, બાધિય તહું નય હોયે જાન;
 જોગે વળ જાણે ફરે, નાહુકે અચ નર નાહાન. ૭૯૦ ॥

સાધ્ય કૃત્ય આરખે જે જન, તે જન તેનું ફળ નર ખાય;
 જાની આખી એ કૃત્ય કરવામાં તો તેની હિમાય;
 પાછળના પરજ તેની, એ કૃત્યનાં ફળ ચાખે બાણ;
 જોગે અતિ મુજ કરી, પામે આશિષ ફળ નિરવાણ. ૭૯૧ ॥

માપ સમે સતવાદી સજ્જન, અસત્ય ઉચરવા લલચાય;
 તચકિત કમળે નય રાખે, તો ને જન તથી લપડાય;
 મં સરીખા ધન કુરંચર, સ્વાધ સાધવા તહને ધમ;
 જોગ કેહ અસત્ય ઉચરી, કીકું છે બહુ ઠંડું કમ. ૭૯૨ ॥

મય પ્રભાલે મનુષ્ય તણી માતિ, હેરેરેર હરદમ પરતાય;
 મય સરસ તો મનુષ્ય સરસ છે, નરસે નરસાં સૌ સમજાય;
 નેક સજ્જન એ બંડે તણે છે, એક રૂપમાં એહ ગજાય;
 જોગે અનુભવ કરી લેયા, તો કપે સવશું રેખાય. ૭૯૩ ॥

હીની શક્તીથી જનને, લક્ષ્મીનો ધાએ મેળાપ;
ક્યારે મેળાપ ધાય તે, રીઝે લક્ષ્મી આપે આપ;
પુરુષને લક્ષ્મીની વળતી; મુખ સંપત્તીની પલ્લુ હોર;
કેશવ કે જેણે જીવે જગતમાં, જુહીની એવી છે મહેર. ૥૧૦૪

ધી દિંદમાં દિંદે ધર્મનો, રક્ષણો પામે મજબૂત;
જેન વિન નહુ બેદ પડ્યાથી, સેદ નાશનાં સાધનજૂત;
મે દારજી ધર્મ મૂરતી, પૂર્વે દશમાં નવ પેખાય;
કેશવ કે આધન એ સપજા, ધર્મ નષ્ટનાં તો લેખાય. ૥૧૦૫

હીનમ જન નહુ પડે આપદા, તોય તરત તે નવ લોપાય;
મુખહીને મુખના સાગર, વિપત મમે ઝર નવ મુકાય;
પડે અનુક્રમે અધિક અપૂરો, ત્યારે લેહુ દશાદિજુ ધાય;
કેશવ કે એ વિજુ એવા જન, સદુજ મંદે નવ સોપાય. ૥૧૦૬

લીડ પડે ત્યારે બર દરિયો, ત્યારે મદદ કરે લે જન;
તે વિરક્ષાનાં માત તાનને, જન્મ સાર્થક મળે ધન્ય ધન્ય;
કેશવ જન ત્યારે આ જગમાં, અધિકપણે દ્રષ્ટે દેખાય;
કેશવ કે ત્યારે આ અવની, ઘડતીની રોચે સમજાય. ૥૧૦૭

શિખ લેવા આ કયાં મુદિયા, એક સતકને હીપર આડ;
પ્રેમ સાર્થક લે સમજી પડશે, અનુભવનો આ પુરજ પાડ;
તો ને જન આ જગમાં મુપરી, પરસોડે પલ્લ પામે રાખ;
કેશવ કે આ પાવન મળિનો, માગા ભાગે ભવનાં દુઃખ. ૥૧૦૮

માગા બારમી સપ્તર્જ.

જાનમાં ઠાણેં ખાન મહેં છે, મીઠી જાન ફેલાઈ.
 મુઠ્ઠી ટીપકે થાન ખમ્બોં જરના, કાખીંને જાગલાઈ,
 ફાખીંને અમદરાજી આલીમથ, રદાજી દીધા વિખના વિવર.
 કોઈએ કોઈની કિલ મહેં છે, જાગમાં જાગમાં ખાન મહેં છે, ઘણા
 અમના ધાટી જાનમાં કાખી. ફરના ફરો કાજ
 માંનિનાં કુખ દેહા ન અજનાં. નેથ ન તખને સાથ;
 નેથ ન તખને સાથ સમારે. અમના જાનમાં ખુશ મહેં;
 કોઈએ મેં, ક'દમાની આખી, અમના ધાટી જાનમાં કાખી. તદ્દ
 અમની યેસા ધાને મુઠ્ઠા, જરેયા કાજતું જાન;
 મુઠ્ઠા ફરનામાં કામ રહે જરૂ, કિલવવાને ખાન;
 અજવવાને ખાન જાનમાં, જરેયા અજરે બાટી જાનમાં;
 જોઈને જાન કાજ કહરેયા અમની ધેડા ધાને મુઠ્ઠા. ૫૭ ૫
 જાનથી કોઈ જા; તું જાને, જાગી જાન મુખાન.
 કાજ ધાને અજર દેડેને, કાટી જાગ જાગવાન;
 કાટી જાગ જાગવાન જાગમાં. સપડાયા અજાની જાનમાં;
 જોઈને મુખ કાજ ન જાને, જાનથી કોઈ મહેં તું જાને. ૫૮ ૫
 દેહ અજામાં દેહા અજાયા, ધાને મહેંયાથ.
 જા થઈ વિલખને જાન ન દીધું, દીધું નહિ જુજ રાઈ.
 દીધું નહિ જુજ રાઈ આખી. જોઈને મહેં વિલખ અજા.
 જોઈને મહેં જુજ રાઈ જાગવા, દેહ અજામાં દેહા અજાયા. ૫૯ ૫
 ધાટી અજ તાંજા તેં જાગી. માંયાં ધાં કિલ;
 જાનાવજની જાગી ન દીધી. જોઈને અજા નય હસ
 જોઈને અજા નય હસ અજાની ખાયા ધાનમાંથી તેં જાગી;
 જોઈને જાગી કોઈ જાગી, ધાટી અજ તાંજા તેં જાગી. ૬૦ ૫
 ખાધે જાગ કહમી રદા છે મું ટીપ અજાન
 અજા જાગ જુધા જાદિ જાધે સમજ દરુ ધેવાન;
 જામજ દરુ ધેવાન જાગરે. તાંયા દોષરેં અજાજા તાં;
 જામ ન કે મું અજા જાધે છે ખાધે જાગ કહમી રદા છે. ૬૧ ૫

અન્યાયી અન્યાય કરીને, રીઝતા મનમાંદોં;
 પણ અવિનાશી એ સૌ જુએ, અભૂતપૂર્વ નહોં કાંઈ;
 અભૂતપૂર્વ નહોં કાંઈ એમનું, શાષે પાત્ર પછી તેમનું;
 લેશોમ આલે નહોં દરિ દરિને, અન્યાયી અન્યાય કરીને. ॥૧૬॥

ન્યાયી જન સૌ નિર્મળ મનથી, કરતાં નિર્મળ ન્યાય;
 અન્યાયીને દંડ દઈને, બજારે ફરજ સદાય;
 બજારે ફરજ સદાય પધીતર, સફળ કરે પોતાનું કૈવલ;
 લેશોમ લક્ષ્યાત નહોં ધનથી, ન્યાયીજન સૌ નિર્મળ મનથી ॥૧૭॥

લાંચ લઈ ધરે ભરે હુદાર, ધણ ધર્મથી બ્રહ્મ;
 ન્યાય તણું તો નખોડ્યાનું, રૂઠું દિનને કબ્બ;
 રૂઠું દિનને કબ્બ અરેરે, નિનિ વિલુ નિજનો નધા કહેરે;
 લેશોમ નિનિધી ધઈને ન્યાય, લાંચ લઈ ધરે ભરે હુદાર. ॥૧૮॥

હૃદય હમેશાં લેતું પાપી, બલે અન્યનું એમ;
 જેની આંખે કમળો છે તે, રહે ચોખ્ખું કેમ ?
 રહે ચોખ્ખું કેમ કરીને, સાપ બધા રિલમાંહિ ભરીને;
 લેશોમ શુદ્ધ ન થાય દંડાપી, હૃદય હમેશાં લેતું પાપી. ॥૧૯॥

ધન કોણી ધનની લાલચથી. કરે ગમે તે કૃત્ય;
 દુર્ગા કૃત્ય કરતાં નવ આરકે, વદતા વેળુ અસત્ય;
 વદતા વેળુ અસત્ય અતીસાધ. પામે અતે પૂર્વે પરાભ્ય;
 લેશોમ આરકે એ અંધચથી, ધનકોણી ધનની લાલચથી. ॥૨૦॥

કુદરતની લીલા અહોં જિજ્ઞસે, ઉપજે છે ઉર પ્રેમ;
 જીવ તણા સૌ મુખને આર, દીધી છે બહુ રેખ;
 દીધી છે બહુ રેખ દરીએ, અંતરમાં આનંદ કરીએ;
 લેશોમનમાં રહું છું મોહિને, કુદરતની લીલા અહોં જોઈને. ॥૨૧॥

કારીગર આ કેવો લાલો, રી એની ચતુરાઈ;
 અલગ રહી આ રમ્યાં પુતળાં. છે મોટી મરલાઈ;
 મોટી મરલાઈ ચાહનની, એવી સજી નહિં અવસ્તી;
 લેશોમ કોઈએ મર્મ ન પામે, કારીગર આ કેવો લાલો. ॥ ૨૫ ॥

જાન પ્રમાણે જ્ઞાત પદો રહી, સમજે-સર્વ ખચીત;
ખાનદાનનાં ફરજન પાતે, મુખે ફેરી રીતઃ
મુખે ફેરી રીત ધણીરે, એથી દલદી નીચ તળીરે;
જેસંગ જોયા સો જનની બહિ, ખતપ્રમાણે જ્ઞાત પદો રહી. ॥૩૩॥

હોય ઊરની ઊર્મો તેવી, મનની પૃત્તી યાય;
મન ઊર્મોનિં વશ બહુ રહીને, રાખે રસ્તે જાય;
રાખે રસ્તે જાય સહીરે, આડું અચળું યાય નહિરે;
જેઠંગ અતે પલ્લ મતિ એવી, હોય ઊરની ઊર્મો તેવી. ॥૩૪॥
વિવધ લપટી જે જન હોયે, તે જન યાય ખુમાર;
તન મન ધન સરવે હોમીરે, ગહુ બની ગમાર;
ગહુ બની ગમાર પ્રીતમાં, સમજે નહિ કાંઈ ધર્મ રીતમાં;
જેસંગ નિધારિન દુખિયા જોયે, વિવધ લપટી જે જન હોયે. ॥૩૫॥

બ્યભિચારીના બાણે બાણું, હાણું નિત્ય કલંક;
ગમે તેમ ઉપાય કદે પલ્લ, ભાગે નહિ એ અંક;
ભાગે નહિ અ અંક કદીએ, જઇને ન્હાતાં નિર્મળ નદોએ;
જેસંગ નિધારિન કલંક હાણું, બ્યભિચારીના બાણે બાણું. ॥૩૬॥
પ્રીતીની હા નવ પરખાણી, વાતણ એજે અંક;
બહુ પ્રાપ્ત જોદા જોસવર, એની આગળ શંક;
એની આગળ શંક કપાં છે, મધં મજાના મળી મયા છે;
જેસંગ હું મું વડું વખાણી, પ્રીતીની હા નવ પરખાણી. ॥૩૭॥

ભાર ભુમીનો એાઠો ફરવા પાડે દેવ દુહાજ;
અન્ન જળને તલ્લ એ ગરુતે, પડતો પૂરજ હાજ;
પડતો પૂરજ હાજ પલોરે, દાદ વલે દિન દવ તલોરે;
જેસંગ હાજ પડે અથ દરવા, ભાર ભુમીનો એાઠો ફરવા ॥૩૮॥

નાણું નારા ધએજું મગશે, મગશે ઇતિ માન;
પલ્લ જે ધમ ગયો તે ફરોથી. મગશે નહિ નાદાન,
મગશે નહિ નાદાન હજને. મારે મનમાં ધર્મ સમજને,
જેસંગ ધર્મદિજા રજવગશે, નાણું નારા ધએજું મગશે. ॥૩૯॥

બનતાં મુખી કોઈની સાથે, કરવી નહિ તારાશ;
તારાશથી અરમ પરસમાં, વધશે વેર અપાર;
વધશે વેર અપાર નકામું, નિરાશિત નજરે ન્યાયો સામું;
કેમુંય વેર ન કરીશ દાગે, બનતા મુખી કોઈની સાથે. ૫૨૬

કામ કરે જે જન દુર્લભાગી, તે તો અવગાં ધાવ;
પરમેશ્વર જ્યાં રહેશે પહોં ત્યાં જનથી કેમ હવાય;
જનથી કેમ દુવાય જગતમાં, પાતાની પડતી જ્ઞાનમાં;
કેમુંય કામ તણી મતી જાગી, કામ કરે જે જન દુર્લભાગી. ૫૨૭

મમત્તને તુજ ઊર ફાંચમાં વાપોંગ નહિં વિખ બીજ;
સાચાથી અંકર ઊર્જાને ફગશે ઝેરી ચીજ;
કામો ઝેરી ચીજ જરૂરજ, કરશે તુજ વિનાશ કો નલ
કેમુંય પગે પ્રેમ નેત્રમાં, મમત્તને તુજ ઊર ફાંચમાં. ૫૨૮

કો વચનાતિશય છે ભારે, પાડે કંઈમાં છદ્ધ;
કરી શકે યદી પડે અનિદા, કુપરે કંઈથી વિદ્ધ;
કોઈ જાણી એક જનમાં જાડે કરાડે ને વનમાં
કેમુંય અવન નિરાશિત મરે, કો વચનાતિશય છે ભારે. ૫૨૯

અત્રાનીના તારી તાવા મદદા મિટી જન,
વન તેની જન વગે ને કન્યા તારી તો પીડન;
તારી તો પીડન કરીશ, ભરતુ તાવ શાશ્વત પડેશ
કેમુંય જાણી તારી જ, કો અત્રાનીના તારી માથ. ૫૩૦

અનન્ય મુરતીને અણે પડીત નેત્રે તાલ સલા
અણે અનન્ય જાણે ત્યાં ને અનન્ય જાણે
કો અનન્ય જાણે ત્યાં ને અનન્ય જાણે ત્યાં
અનન્ય જાણે ત્યાં ને અનન્ય જાણે ત્યાં

કેમુંય જાણે જે જન છે ત્યાં ત્યાં માનવી જા
ત્યાં ત્યાં જે જન ત્યાં ત્યાં જા ત્યાં ત્યાં
કેમુંય જાણે જે જન છે ત્યાં ત્યાં માનવી જા
ત્યાં ત્યાં જે જન ત્યાં ત્યાં જા ત્યાં ત્યાં

જાત પ્રમાણે જાણ પડી રહી. સમજે મુલે ખચીત;
ખાનસાનનાં દુરજન થાને, મુખે ફેરી રીત;
મુખે ફેરી રીત પછીરે, એથી ઉઠતી નીચ તળીરે;
જેયંત્ર લેણાં સોજેનની અદિ, જાનપ્રમાણે જાણ પડીરહી. ૫૩૩૫

હોય ઊંચની ઊર્ધ્વા તેવી, અંનની વૃત્તી ધાય;
મન ઊર્ધ્વાને પણ જલુ દુર્ગતિ, રોષે રહેને બધા;
રોષે રહેને જલુ રાહીરે, ગાઢું અવલુ ધાય નહિરે;
લેઈય અતે પડુ અવિચીવી, હોય ઊંચની ઊર્ધ્વા તેવી. ૫૩૩૬

વિવધ લપટી લે જન હોયે, તે જન ધાય ખુઆર;
તન મન પન સરયે હોમીર, મલુ બની ગમાર;
મલુ બની ગમાર પ્રીતમાં, સમજે નહિ કાંઈ થમ રીતમાં;
જેયંત્ર નિશાદિન દુખિયાલેયે, વિવધ લપટી લેજન હોય. ૫૩૩૭

અભિચારીના આસે આજુ, રાજુ નિત્ય કલક;
ગમે તેમ ઉપાધ રો પલ, સામે નહિ એ અંક;
સામે નહિ અ અંક કહીએ, જાને ન્હાતાં નિર્મલ નરોએ;
જેયંત્ર નિશાદિન કલક રાજુ, અભિચારીના આસે આજુ. ૫૩૩૮

પ્રીતીની હદ નવ પરખાણી, વાળયે એણે આંક;
જલુ પ્રાણ એકા એસવર, એની આયજ રાંક;
એની આયજ રાંક કપાં છે, મલે પલ્લાના મળી મધા છે,
લેઈય હુ' થુ' થડુ' રખાણી, પ્રીતીની હદ નવ પરખાણી. ૫૩૩૯

આર સુખીને એકાદી રરવ, પાડે રેવ દુઝાજ.
અન્ન જાને તુલ્ય એ જસિને. પડેના રરવ રાજ;
પડેના રરવ રાજ પલ્લાયે, યાર જયે વિન હવ નરોરે;
જેયંત્ર રાજ પડે અવ દરજા, આર સુખીને એકાદી રરવ ૫૩૪૦

નાજુ નાજા રએણુ' મળયે, જાણયે યીતિ જાન;
પલુ લે થમ મરો તે દુર્ગતી, મરયે નહિ નાદાન;
મરયે નહિ નાદાન જુજને. મરે જનમાં થમ સુખજને
લેઈય થમંદુર રજવજી, નાજુ નાજા રએણુ' મળયે. ૫૩૪૧

પાખડીને પૃથ્વી પૂજે, ખરૂં પુરૂષને જોઈ,
ખરી વાતનો મમં સમજતા, એવા વીરજા કોઈ;
એવા વીરજા કોઈ કહીએ, જેને જોઈ મન રાજ રહીએ;
જેસંગ સૌંત્ય તો કોઈને મુજે, પાખડીને પૃથ્વી પૂજે. ૥૪૭

કમં તલો ક્યાં ઉડય થાયે, ત્યાં રાત્રુ તે મિત્ર;
અપણું નાંખ્યે સવળુ પડશે, એ ચકતીનું ચિત્ર;
એ ચકતીનું ચિત્ર સમજાએ, સંગવતનો ગુલ માની ભગાએ.
જેસંગ સૌ સંકટ રળી જાયે, કમં તલો ક્યાં ઉડય થાયે. ૥૪૮

મૂરખ મિત્ર મળ્યાથી અતે, ઉપજે હૈરમાં ત્રાસ;
જ્યાં જોઈએ ત્યાં એક કરાવે, બહાસમાં વિખવાસ.
બહાસમાં વિખવાસ વગીરે, શત્રુ સાથે જાય મળીરે;
જેસંગ રેશો નહિ નિરાંતે, મૂરખ મિત્ર મળ્યાથી અતે ૥૪૯

જ્યાં જોઈએ ત્યાં જંગમાં અપણ, એ કળિયુગ પરમાણુ;
ખલક બધી ભૂખાર બની મન, પામી પુરૂષ હાજ;
પામી પુરૂષ હાજ વેરથી, નિરાશિન ભરીયાં નેત્ર ઝેરથી;
જેસંગ કળિયુગના એ રગડા, જ્યાં જોઈએ ત્યાં જંગમાં અપણા. ૥૫૦

ઝાલી કરમાં મોટી માળા, જપવા જમડીરા નામ;
મનતો રથીર મળે નહિ મૂરખ, તાર આડે જામ.
તાર આડે જામ તથાપી, ફાંકો કરતો બહુ પાપી;
જેસંગ એ સૌ ચિતના થાળા, ઝાલી કરમાં મોટી માળા. ૥૫૧

જોકો જન આ જંગમાં સરવે, પામે નહિ જરાજન,
કરે કમ જે સપગાં તેઓ, જોરાં થાય ખચીન;
જોરાં થાય ખચીન ગડથી, ઘણેર હમ્મા થતાં ચારકથી.
જેસંગ હંકમી છુટથી હરવે, જોકો જન આ જંગમાં સરવે. ૥૫૨

જેમન રગ પતંગ પ્રમાણે દડે ન ઝાંઝીવાર
સેતાં જેવામાં વહિ જાયે, છે નહિ એ નિરખા.
છે નહિ એ નિરખાર કાપી, વડી જાયે વાડી આપી
જેસંગ જેમન રયાચીન જાણે, જેમન રગપત ન પ્રમાણે. ૥૫૩

લેવા છવ મનુષ્ય તણાછે, પરુ પક્ષીનાં તેમ; : : :
 જોઈ વધના છે નહિ એકે, રાખે સોપર પ્રેમ; : : :
 રાખે સોપર પ્રેમ હોરમાં, પરુ પક્ષી દ્વંદ્વો ખપે ન કુરમાં;
 લેશંગ પરુ પખે બ્રહ્મણી બળ્યાછે, લેવા છવ મનુષ્ય તણા છે. ૥૪૭

કેર તણાં કૃત્ય કરીને કાળાં, રાખે ઠવાં હોર; : : :
 લેર તણાં ત્યાં વાસ વસે છે, ચહે વાવરો કુર; : : :
 ચહે વાવરો કુર કલકિન; ચરચર એ બગતી નિશદિન ચિત;
 લેશંગ ભર હોરે ભમભાળાં; કેર તણાં કૃત્ય કરીને કાળાં. ૥ ૪૮ ॥

રથામાથી સુદી બધાણી, રથામા સુદી મળે; : : :
 એક સકળ સુદીમાં રથામાં, ઉત્તમ એનું કૃત્ય : : :
 ઉત્તમ એનું કૃત્ય મહીએ, એની નિંદા નવ કરી ભણીએ;
 લેશંગ જગત જનુની ભણી, રથામાથી સુદી બધાણી. ૥ ૪૯ ॥

આ સુદી નાટક રથજ સમ છે, પ્રાણી નાટક પાત્ર;
 હમ ધર્મના પેરા ભજવના, હંવને લેવા માત્ર;
 હંવને લેવા માત્ર ભણીએ, અનુભવ એ મો હોર આણીએ;
 લેશંગ ગુહિજને શી મમ છે, આ સુદી નાટક રથજ સમ છે. ૥ ૫૦ ॥

અવિનાશીને આશય સાચો, લે લોય જનમાં સત્ય;
 અસત્યથી એ અજગે દેખે, લેઇને દુઃખ કૃત્ય;
 લેઇને દુઃખ કૃત્ય જનનાં, હજ હરે નહિં કરી મનનાં;
 લેશંગ અત્યંત આશય સાચો, અવિનાશીને આશય સાચો. ૫૧ ॥

સરખા દિન સવળા નહિં રખે, મુખ દુઃખ લેમાં સવં;
 દુખમાં દામ જશે નહિં હારી, મુખમાં દરે ન ગવં;
 મુખમાં દરે ન ગવં કલપી, ફરતા ફરતી છવા બ્યાપી;
 લેશંગ પરજ પ્રીતે પેખે, સરખા દિન સવળા નહિં રખે. ૫૨ ॥

આગિતી વ્યાધી દેશરામે, તું તો મહીસા અજગ;
 અવિનાશીની અકળમતી છે, પડતી નવ પીકાણ;
 પડતી નવ પીકાણ પ્રધમથી, બગટે વાન બધી બેગમથી;
 લેશંગ પાછળથી પસ્તાયે, આગિતી વ્યાધી દેશરામે ૫૩ ॥

મંદી રહ ઉપર શું બેઠને, રાખે છે મુખાન;
 મિહુભાગ માયાની વગમી, ભૂલી બેઠો બાન;
 ભૂલી બેઠો બાન અભાગી, અંદરની મતિ દ્વારે ન
 ભેંસો સુરસો મનથી મોહિને, મંદી રહ ઉપર શું બેઠને!

કરજી એવી પાર ઉતરજી, સમજે મન સિદ્ધાંત;
 રેખમાત્ર કાંઈ ફેર પડે નહિ, કહું સાચું વૃતાંત;
 કહું સાચું વૃતાંત સમજજે, નિતિ બહિષી હરિને સંજો;
 નેશંમકૃતિ કરાશો બજારજી, કરજીતેવી પાર ઉતરજી.

મમત મળે માયાનો મિત્રો, પામે નહિ કહી પાર;
 વખસખજે વ્યાપ્ત થઈ ફરતો, કરતો દોડ હાર;
 કરતો દોડ હાર હરામી, બેઠો નહિ કહી ઉતર
 ભેંસો આખર આખો રોડો, મમત મળે માયાનો મિત્રો ઉપર.

પાપ શા મમદીને નિષેધે, રહે ન જાનું સેશ.
 મપા પૂત્ર હરે ક્રોડે રહી, પ્રસરે વાજ હમિશ;
 પ્રસરે વાજ હમિશ પાપની ઉપાડી પુનિ થાવ આપની;
 ભેશમ ઉભરો અપનો ઉછળે, પાપ શા મમદીને નિષેધે.

અમનમા જે માણી મિત્રો, વૃદ્ધપણે નડતા;
 શાન્તિદિન ત્યાં શરીર વધુ ત્યાં અરિરૂપ વધુ અડતા;
 અરિરૂપ વધુ અડતા નહીં જો, માટે અમનમા નવ ઉડી;
 જેવાન અતે અહો બાલે, એમનમા જે માણી મિત્રો. ॥ ૧૮૩ ॥

ભુવમી જન સારે આ જનમાં, થઈ ત્યાં અરિભય,
 થઈ રાહપર ચક્રા જનને, અડધારે નિરવાજ;
 અડધારે નિરવાજ અડધી ભુવમી કરી જન મન રાખી.
 જનન નરજવા રવરમા ભુવમી જન સરવ આ જનમાં. ૧૮૪

અહમી અનિરોધ અડધા મુઠ્ઠા મરણ થન,
 તરે કહું કાઢવ નહીં, કહેલો જન
 કહેલો જન અહમી ત્યાં જાણી અમનમા નિષેધે;
 જેવાન કરે કહેલો, અહમી અનિરોધ અડધા. ૧૮૫

મરદ હોય તે મરતાં સુધી, તરે ન પોતે રેઃ;
 મનનું માન્યું કરવા માટે, વેડે કપ્પ અનેક;
 વેડે કપ્પ અનેક અમમાં, સાત દિવસ રહી રેક રમમાં;
 લેશંગ રાખે અવિચળ છુટી મરદ હોય તે મરતાં સુધી. ॥૬૫॥

મહાકાપે સૌ મરદો કરતાં, વેડી વપુએ દુઃખ;
 સુધીના જન સુરવે વળતી, ભોળવતા ભણું ક્રુષ્ણ;
 ભોળવતા ભણું સખ રહેતથી, રંગ રાગમાં રમી ગેતથી;
 લેશંગ દિલમાં કરી નવ કરતા, મહાકાપે સૌ મરદો કરતા. ॥૬૬॥

એવ જાણે દુઃ ધણે ખું મોટા, જ્યમ જ્યમ દિન વહિ જાય;
 પછ મરખ સમજે નહિ મનમાં, આપરતા દિણ ચાપ;
 આપરતા દિણ ધાવ અહોનિરા, કાળ જમણ કરતો નિરાદિન સિરા;
 લેશંગ જર સમાવે મોટા, એવ જાણે દુઃ ધણે ખું મોટા. ॥૬૭॥

નાહું અવિચળ નહિ રહેવાનું કરી લે મન વિચાર;
 ચચળ થાસ મળી સદમીની, સ્થાપી નહિ કરનાર;
 સ્થાપી નહિ કરનાર કરીએ, શું વલુંન સદમીનું વડીએ;
 લેશંગ નરથી નહિ ઇકવાનું, નાહું અવિચળ નહિ રહેવાનું. ॥૬૮॥

વજ્ર કરી વેપારી લોકો, નાંખે કપડી જગ;
 પ્રપંચની બહુ જાણ ખેલી, શિરપર આણે આજ;
 શિરપર આણે આજ અભાગી, કપામાં મળી દાળજ લાગી;
 લેશંગ પછીથી પાડે પાકો, વજ્ર કરી વેપારી લોકો. ॥૬૯॥

સન્ય પછે સદુ વજ્રજ ક્યાંથી, વજ્રક અધીક કમાય;
 નિર્લિપ્ત નિરાદિન રહી પોતે, કપામાં પાપાય;
 કપામાં પાપાય પ્રીતથી, વજ્રજ તણી એ મુલ રીતથી;
 લેશંગ હંતે જાડ વજ્રયાંચો, સાવ પછે સદુ વજ્રજ ક્યાંથી. ॥૭૦॥

ધીરજનાં દુઃખ અનિરાય મીઠાં, અતે દીઠાં ચાર;
 શરૂઆતમાં કપ્પ પડે પપ્પ, આખર મુખ મળનાર;
 આખર મુખ મળનાર અંદુથી, ધીરપણના મુખ સ્નેહથી;
 લેશંગ મેતો કપ્પે દીઠાં, ધીરજનાં દુઃખ અનિરાય મીઠાં. ॥૭૧॥

કાયરતા એ કાચી બુદ્ધી, હરદમ દિધુ કરનાર,
અવચય જાતાં અકળાવીને દિ મત બહુ હરનાર;
દિ મત બહુ હરનાર હરામી, જે જે જનમાં જઈને જામી;
લેશોમ તેની ગત સૌ બુદ્ધી, કાયરતા એ કાચી બુદ્ધી. ॥ ૬૮ ॥

જાનત હોય હરામ આપણી જરૂર જોખમ યાપ;
પાપતણા પરપોરા કદીએ, ફરયા વિણ નવ જાય;
ફરયા વિણ નવ જાય છેવટે, યાપ વરોણું પ્રગટ ચોવટે;
લેશોમ એડે સદા પાપણી, જાનત હોય હરામ આપણી ॥૬૯॥

માત પિતાની કરતાં સેવા, પૂજ પવીત્ર થવાય;
જપ તપ તીરથ જાત પુણ્ય પણ એમાં આવી સમાય;
એમા આર્થો સમાય સર્વ એ, પૂજ પવીત્ર ગણાય પર્વ એ;
જેનમ મનસા મીઠા મન માત પિતાની કરતા સેવા ॥૭૦॥

સાતું મન તણી સમગતથી, મુખર સપગા છડ
મન્વી, જાનતને નાધીને, હવ બને છે રીત
હવ બને છે રીત બધાએ સાચી બ તીની અડાએ
લેશોમ જનતજનો દિ મનની નાધુ મન તણી સમગતથી. ॥૭૧॥

બકલી વિન મ તી નરૂં જીવ રતી આ જામા દ,
ક જાન ન મી ન રા ર ન વન ન દ
અ ન થ ન દ મ અમી અન ન રા બ તી અ મમી,
જગ ન ર બને મુ ર નહીં આ મ તી રા મુ ની રા જીવ ॥૭૨॥

૧ ન રી જ ની જગી, જા ર અ જ ન ના ર
જાન મદદ ॥ ના મ ન ન ર ન ર
૧ ન ર ન દ ૧ ન ર ન ર બ મ ર પ ૧ ૧ ન ર
જા ૧ રી ર ૧ રી ॥ ૧ ન રી જ ની ના ॥ ૧ ન

જાન ન ર ન વી ન ન ર ન ન
૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧
૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧
જાન ન ર ન રી જા જાન ન ર ન રી જા જા ॥૭૬॥

અચૂત જન અવનીમાં એ છે, જે સુતે નિર્મ મન;
 પ્રિયો આધીન કરીને, નિર્મળ રાખે તન;
 નિર્મળ રાખે તન જન લે, જન્મો જગ્યાં મરત વન્ય તે;
 દેશોગ સ્વર્ગે જઈ મુખ લે છે, અચૂત જન અવનીમાં એ છે. ૥૭૫ ॥
 ગુપ્ત ગુપ્તે વરી ગપાલ, બની નિરૂપી જન;
 હૃદયની સૌ એજે ગણે, પડ્યાં દેવ તદન;
 પડ્યાં દેવ તદન નકામી, રીઝે મનમાં હુંજ દુશમી;
 લેશોગ આંખે આંધી પાડા; વખત ગુપ્તે વરી ગપાલ ॥૭૬॥
 મન મકંદને ક્યાં ક્યાં વાળે, ત્યાં ત્યાં વગશે તેડ;
 અકુશમાં નહિ, કાપો એને, તો તે રશે છેડ;
 તો તે રશે છેડ છડકતાં, અવળે રસ્તે ચડી બાકતાં;
 લેશોગ એનો એવો આળો, મન મકંદને ક્યાં ક્યાં વાળે ॥૭૭॥
 મેરાની મેહાબન કરીને, લેવી સવળી રીખ;
 અવળી રીખ લેવાથી અતે, નિપજે અતિરાય વીખ;
 નિપજે અનિરાય વીખ દુગાદગ, બોમવયાં પડશે પછી એ દુઃ
 લેશોગ ખટપટથી રહો દર્શને, મેરાની મેહાબન કરીને ॥ ૭૮ ॥
 કામ કરો તો લેખને કરજો, પરખી પૂરજ પાત્ર;
 કુપાત્ર સાથે કામ કર્યાથી, રીયજ થાયે ગાત્ર;
 રીયજ થાયે ગાત્ર તમારું, કુપાત્ર જન અતે નડનારાં;
 મારે લેશોગ દિલમાં કરજો, કામ કરો તો લેખને કરજો, ॥ ૭૯ ॥
 જ્ઞાન તજો પદ જ્ઞાન વિના, પ્રભુપદ નહિ પમાય;
 સાધુ ધરને સદૃશ ફરે પજ, સ્વારથ નહિ સપાય;
 સ્વારથ નહિ સપાય જગતમાં, બહો ગણતો દોષ જગતમાં;
 લેશોગ લેખ ન એ સહતીના, જ્ઞાન તજો પદ જ્ઞાન વિના. ॥૮૦॥
 બાવા ધરને કહકે બોલ્યાં, ગુમરા ધરને નામ;
 અવિનાશીને યોગખવાતું, કદી ન કીકું કામ;
 કદી ન કીકું કામ કોઈથી, ખરયા ન માથા કબ્ય લેઈથી;
 લેશોગ તત્ત્વ ખરાં નવ બોલ્યાં, બાવા ધરને કહકે બોલ્યાં. ॥૮૧॥

કાયરતા એ કાચી બુદ્ધી, હરદમ દિવ્ય કરનાર;
અધવચ્ય જાતાં અકળાવીને, દિ'મત બહુ હરનાર;
દિ'મત બહુ હરનાર હરામી, જે જે જનમાં જઇને
જેસંગ તેની ગજ સેા સુદી, કાયરતા એ કાચી બુદ્ધી.

કાનત હોય હરદમ આપણી, જરૂર જોખમ થાય;
પાપતણા પરપોટો કહીએ, કૃપા વિષુ નવ જાય;
કૃપા વિષુ નવ જાય છેવટે, થાય વનોછ' મગર થાવટે;
જેસંગ એકે સદા પાપણી, કાનત હોય હરદમ આપણી.

માત પિતાની કરતાં સેવા, પૂંજુ પવીત્ર થરાય;
જપ તપ તીરથ કાન પુણ્ય પજુ, એમાં આવી સમાય;
એમાં આવી સમાય સર્વ એ, પૂંજુ પવીત્ર મજાપ પવે
જેસંગ મજાપે મીઝા મેવા, માત પિતાની કરતાં સેવા.

સાધુ મંત તણી મંગતથી, ચુરે સપળા હવ;
સન્નીતાનંદને સાધીને, હવ બને છે શીવ;
હવ બને છે શીવ બધાએ, સાચી ભક્તીની ચલાએ;
જેસંગ જગ તરણાદિ'મતથી, સાધુ મંત તણી સંગતથી.

ભક્તી વિષુ મુક્તી નથી કહીએ, એવની આ જગમાંદિ
કોઃ ઉપાય કરે બીજા પજુ, સફળ થશે નહિ કાંઈ;
મદ્દગ થશે નહિ કાંઈ અપથી, અવગ રહે ભક્તી આમમ
જેસંગ વેઃ ભક્તે મુખ વડીએ, ભક્તીવિષુ મુક્તી નથી કહીએ.

હયાં રૂપી આની મજાગી, જેના અંતર માંદિ;
જાન બુદ્ધીની ઉર્મો બળોને કાચ રહે નહિ કાંઈ;
શેઠ રહે નહિ કાંઈ લનારે, રાત્રા સાત્ર પહો શુ' વિચાર
જતન ચેરી થતે વજાગી, હયાં રૂપી આની મજાગી.

જર વેદમત મદથી હુલાણા લાખ કોડો જન;
વખત વિષે વજાતી પીમાઆ કૃપ થયે તન મંત;
કૃપ થયે તન મન થનથી, વિદાવા બહુ બહુજ વિપતર્થ
જેસંગ એ પાપે પીલાંજા, જર જોખન મદથી હુલાણા.

અજીવ જન અવનીમાં એ છે, જે છતે નિજ મન;
હૃદિએ આધીન કરીને, નિર્મળ રાખે તન;
નિર્મળ રાખે તન જન જે, જન્મ્યો જગમાં મરદ થન તે;
જેશંગ દરેકે જઈ ગુણ લે છે, અજીવ જન અવનીમાં એ છે. ૥૭૫

વૃષભ ગુમાવે વરી ગપાટા, બની નિરૂઢમી જન;
હૃદગાની રો એણે ગાળે, પડતાં દેવ તન;
પડતાં દેવ તન નકામી, રીકે મનમાં છુલુ દરમી;
જેશંગ આંખે આંધી પાટા, વૃષભ ગુમાવે વરી ગપાટા. ૥૭૬

મન મરદને ક્યાં ક્યાં વાળે, ત્યાં ત્યાં વગશે તેડ;
અંકુશમાં નહિં શખો એને, તો તે રશે છેડ;
તો તે રશે છેડ છરકતાં, અવળે રસ્તે ચરી વારકતાં;
જેશંગ એને એવો થાળો, મન મરદને ક્યાં ક્યાં વાળે. ૥૭૭

મીઠાની મ્હોખન કરીને, લેવી સવળી રીખ;
અવળી રીખ લેવાથી અતે, નિપજે અનિશય વીખ;
નિપજે અનિશય વીખ દુગાદગ, ભોગવવાં પડશે પછી એ દુગ;
જેશંગ ખટપટથી રહેા કરીને, મીઠાની મ્હોખન કરીને. ૥૭૮

કામ કરો તો લેઇને કરજો, પરખી પૂરણ પાત્ર;
કૃપાત્ર સાથે કામ કરાંથી, રીધળ થાશે માત્ર;
રીધળ થાશે માત્ર તમારાં, કૃપાત્ર જન અતિ નડનારાં;
મોટે જેશંગ દિલમાં કરજો, કામ કરો તો લેઇને કરજો. ૥૭૯

જ્ઞાન તણે પર લાગ્યા વિના, પ્રભુપદ નહિં પમાય;
સાધુ થઇને સદલ દુરે પણ, સ્વારથ નહિં સધાય.
સ્વારથ નહિં સધાય જગતમાં, બહો મજાતો હોય ભગતમાં;
જેશંગ લેખ ન એ બહતીના, જ્ઞાન તણે પર લાગ્યા વિના. ૥૮૦

બાવા થઇને કહકે બોલ્યાં, ગુમરા થઇને નામ;
અવિનાશીને આગબવાતું, દરી ન કીધું કામ;
દરી ન કીધું કામ કોડથી, ખરયા ન આયા દુન્ય લેઃથી.
જેશંગ તત્વ ખરાં નવ બોલ્યાં, બાવા થઇને કહકે બોલ્યાં. ૥૮૧

વજ્ર સમજ્યે વૈગર ૧૬, બેય મહિં માહિ,
અતુભવ વિજ નવ આપ જોગજસ, પડી ન મુઝયુ
પડી ન મુઝયુ હાઈ મનમા આગળ્ય કુળ ચયા ત
જેઠગ ભાગ્યા ભટ થાને, વજ્રસમજ્યે વૈગર ૧૬.

પૂર : બ્રહ્મની પ્રીત થયા નિજ, તજ્યો નહિ સસા
વજ્ર મમજ્યે સસા તજ્યો નહિ ઉતરો ભવપા
નહિ ઉતરો ભવપા પનશે ભટો ભવમા વજ્ર પી
જેઠગ જર થયોઆમહિજ પૂરજ બ્રહ્મની પ્રીત થયા

મન તેયો સસાર સકળ આ દ્રષ્ટે પણ રેખાય
આવી વ્યાવી ઉપાધીમા ભુટો જર જબાર,
ભુટો જર જબાય જનને મુખના નિતમા સત્ય મ
જેઠગ શીખ મારી સાજગ આ મન તેયો સસાર સકળ

જામા જન એવા બહુ દીગ કેલી રે'ણી ફેર
વજ્ર તજા બહુ ડાગ પગીને કરતા મગા કે
મગા કાગા કેર પ્રપચી બોય બહુ, બહુ આખો મી
જેઠગ ભુટા વદને માંડા જગમા જન અવા બહુ દીગ

ધરમાદાના રક્ષક થ ને, કગા બહુ બહુ રે'ય
પલ અર જોખાગ દીગ રે'કર અ સા ફેલ
કે'ય અ સા રે'ય મજાજા, ઊંચાપત મરો ખાધા નામ
જેઠગ ૧ થી નફે જ ને, ધરમાદાના રક્ષક થા ને

જસા જુઓ તગ મારોરાનો, અરજા ફૂલ્ય કગાર
નેના ના સગી સપતાને વજ્ર વાકે મગના
વજ્રસક મગના વિધિમા, દદન થયા દીગ દુ ખદ
જેઠગ અ દુ ખતા મુગ મજો, જસા જુઓ તગ આ રાત

નવજા ફૂલ્ય મનના નગ આપ નો ગાં
નવજા વજ્ર અનનીમા પાડયા રાજયા દુ ખતા ધાકે,
રાજયા દુ ખતા ધાકે સાકના વાસા વજ્રયા વજ્ર આખા
જેઠગ અજ પડી નજ પૂર, અવર્ગ ફૂલ્ય કરનાગ ૧૬.

દેખા દેખી કરતા સવે, એ અંધાની રીત;
ખોળી જાએ નહિં ખંતથી, ભીંતર ભેદ ખચીત;
ભીંતર ભેદ ખચીત કોઈએ, અંધાના અવગુણ સા ભેદએ;
લેશોમ ધૂમે સમજા ઘવે, દેખાદેખી કરતા સવે. ૥૮૬ ॥

માયાની અંધારી ઓડી, ઝંખે મુખ મન;
રાત રિવસ ધન રજવા દોડે, વીચારે નહિં મન;
વીચારે નહિં મન જરાએ, ધનથી ભવજાળ કેમ તરાએ ?
લેશોમ જરૂર કુખાવે દોડી, માયાની અંધારી ઓડી. ૥૮૭ ॥

પૂર્ણ બન્યા પંડિત પુરાણી, લેતું મોઢું આપ;
એવા નરપણ સાચા ભણીને, ઓગળતા નહિ આપ;
ઓગળતા નહિં આપ બિચારા, વાળીના એ ચતુર ચિતારા;
લેશોમ પ્રભુ નવ શક્યા પિછાળી, પૂર્ણ બન્યા પંડિત પુરાણી. ૥૮૮ ॥

દારૂન દુઃખ દેખી દુનિઆમાં, કાપર નર કપાપ;
મુરારો સામા થઈ જુએ, કદીન કાપર પાપ;
કદીન કાપર પાપ કપાથી, દૂર દરે સો દુઃખ દ્રવ્યથી;
લેશોમ ગઈ હસે હેવામાં, દારૂન દુઃખ દેખી દુનિઆમાં. ૥૮૯ ॥

ગુણીજન મહરુપામમમાં રહી, અસવે સો અવગાર;
વિવેકથી વરતીને પાતે, મુખી રહે મંસામ;
મુખી રહે સંમાર નારમાં, ચિત્ત અહે નિત્ય દર્શીદારમાં;
લેશોમ હેઠની મદુજા કરેસહી, ગુણીજન મહરુપામમમાં રહી. ૬૯૦ ॥

લુપ્તમગારનો લુપ્તમ તોડવા, એ હાંડા મનમાંહિ;
આત્મચિત્તવંત કરીને પાતે, સ્વાયં ન મુખો કાંઈ.
સ્વાયં ન મુખો કાંઈ સમારે, લુપ્તમીને વરા કર્યા ત્વાટે;
લેશોમ જનમાંનામં, જોડવા, લુપ્તમગારનો લુપ્તમ તોડવા. ૬૯૧ ॥

ધર્મ તળી વ્હાટે પાવામાં, કો ન કાંઈ વિચાર;
મદદ બધી મળી આવે વળતી, વાર ન થાય સમાર.
વાર ન થાય સમાર જાણે, પ્રાણનામપર પ્રેમ આજાણે.
લેશોમ હારીસ વિલ દરવામાં, ધન તળી વ્હાટે પાવામાં. ૬૯૨ ॥

બેઘાઈના બહુ જન સાજ્યા, પકડે નહિ એક પક્ષ,
એકે પક્ષ તણા એ છે નહિ, રાખે બેઠિમાં લક્ષ;
રાખે બેઠિમાં લક્ષ એહુવી, વરતે નહિ કેઇ સાથ સ્નેહવી;
લેશંગ અંતે એ કંડાજ્યા, બેઘાઈના બહુ જન સાજ્યા. ॥૬૬॥

હોય દૃષ્યમાં ભાવ પવીતર, તો શું તિર્થનું કામ;
દૃષ્ય તણા એ શુદ્ધ ભાવથી, અંગ પવીત્ર તમામ,
અંગ પવીત્ર તમામ જાણ્યો, રાકા ઉરમાં કાંઈ ન આજ્યો;
લેશંગ ધન્ય સમજજો છવતર, હોય દૃષ્યમાં ભાવપવીતર. ॥૬૭॥

દુખ એ મુખનાં મૂળ સમજજો, એ અનુસર યોગભાષ;
અમુદ્ય રીખ એમાંથી મળતી, સત્ય અસત્ય જણાય;
સત્ય અસત્ય જણાય જગતમાં, સમજતાં એ સૌ આદ્યમાં;
લેશંગ મપજાં સાધન મજજો, દુખ એ મુખનાં મૂળ સમજજો. ॥૬૮॥

મુપરેડાનો સને રહીને, મજ સદયુગ શુંમાર;
શુદ્ધ મુપડતા સઈને સધાયા, તજ અવયુગ અંગાર;
તજ અવયુગ અંગાર આપના પુંજ પ્રભાળી રમ પાપના;
લેશંગ ફરજો મુજ મહીને, મુપરેડાનો સને રહીને. ॥૬૯॥

નિર્મળ જન નિરાકિન પોતાનું, ઝેડ કરવા કાજ.
અન્ય જનોને અન્યાયી ધન, કરતા નહિ નારાજ
કરતા નહિ નારાજ કેાકિન, આદ્યમાં પણ રહી ન્યાયાધિન;
લેશંગ દિલ રાખે દડતાનું, નિર્મળ જન નિરાકિન પોતાનું. ॥૭૦॥

પાપીનો પરછાયો પડતાં, મજએ બ્રહ્મ ખચીન;
અડતાં તો અભડાએ પૂગ, રાસ તણી એ રીત
ગારા તણી એ રીત સમજજો, પાપીનો પરછાયો તજજો.
લેશંગ પ્રાપ્તિ પૂરાં નડતા, પાપીનો પછડો પડતાં. ॥૭૧॥

એકે રામ ગણ્યા ॥ મોર, બીજએ રેમાન
ત્રીજ એતો ધ્રુવજાળ જણ્યા, આખી મન અભિમાન
આડીને અભિમાન પીઝાને, સાં સાંને નમવા મનમાને
લેશંગ મરવે સદાજા જોડા, એકે રામગણ્યા ૭ મોર. ॥૭૨॥

પ્રસાદોમાં પેાકળ રેખી, સડકે મત વેધાંન;
દુધે છાલ દહિં બેળાં રેખી, મનમાં પારતી બ્રાંત;
મનમાં પારતી બ્રાંત એહને, યાગી કેમ રંગાય-તેહને;
જેરોગ લુચંવી પરબો પેખી, પ્રસાદોમાં પેાકળ રેખી. ॥ ૧૦૩ ॥

મોરા મોરા રાજા રાણા, છે દુઃખના ભંડાર;
શાંતિનું ગુણ કદી ન પામે, ધખતા મન અગાર;
ધખતા મન અગાર દુઃખના; સ્વપ્ને પણ નહિં દીન મુખના;
જેરોગ દુઃખ દવથી ચેરાકા, મોરા મોરા રાજા રાણા. ॥ ૧૦૪ ॥

આગેવાન થઈને જીવે, કરે ન કાંઈ વિચાર;
ત્યસ વિદ્યાસે વસનારા, પામે દુઃખ અપાર;
પામે દુઃખ અપાર લુચમધી, યાગી રોકે નહિં તેણું મમધી;
જેરોગ સ્વાદ નરકનો ગુણે, આગેવાન થઈને જીવે. ॥ ૧૦૫ ॥

પ્રીતીનું બંધન બહુ મોટું, છૂટું કોણ નવ થાય;
પ્રાણ ગણે મન જુઠાં પડતાં, એવી ગાંઠ ગુંથાય;
એવી ગાંઠ ગુંથાય પ્રીતધી, અરસ પરસ નવ ચળે ચિતધી;
જેરોગ એવસ મોટું ઊઠું, પ્રીતીનું બંધન બહુ મોટું. ॥ ૧૦૬ ॥

પગ પગ વહી આ જાય છાંદગી, ખખર ખડે નહિં કાંઈ;
એચિંતું અપાર થાસે, પડતાં જબિલી છાંઈ;
પડતાં જબિલી છાંઈ ઉતરી, પ્રાણ પલકમાં જાય નિસરી;
જેરોગ કોઈ નવ રહે નવરંગી, પગ પગ વહી આ જાય છાંદગી. ॥ ૧૦૭ ॥

ચિત હરજ ચ દ્રાવજમાળા, મજુકા એરોઁ આલ;
શિખ લેવા રંગીછે સૌ માટે. કરએ પુરજ પાડ;
કરએ પુરજ પાડ પ્રીતધી, જાણરૂપ સર્વ એક ચિતધી;
જેરોગ છે મજુકા મરમાળા, ચિત હરજ ચ દ્રાવજમાળા. ॥ ૧૦૮ ॥

માળા તેરમી સપ્તક.

માળા ૧૪ મી.

અ દ્રાવળાઈ.

સદ્ગુણો મહિમા છે મોટો, હૃવને શુદ્ધ કરનાર.
એ વિજ્ઞાન અન્ય નથી કોઈ બીજો, એવો મુખ ઉપચાર;
એવો મુખ ઉપચાર જગતમાં, રાખે એજ ગણાય ભગતમાં;
જેરંગ એનો અન્ય ન જોરો, સદ્ગુણો મહિમા છે મોટો ॥ ૧ ॥

અમળાની મતિ અતિશય મેક્ષી, નાખે હૃદ સ્વભાવ;
અંતરની ખરી વાત ન ખુલ્લે, માટે જુલવા દાવ,
માટે જુલવા દાવ ધણારે, કુડકપદમા તઈ ન મળારે
જેરાંગ જાન ગણાયજ મેક્ષી, અમળાની મતિ અતિશય મેક્ષી ૥૨

અનુભવથી જગમાં જન ઘણો કઠી ન ડોકર ખાય;
જે જે કામ કરે તે સૌમાં, પાછળ નવ મસ્તાય;
પાછળ નવ મસ્તાય લગારે લલિત્ય તજ ફજ પ્રથમ નિચારે;
જેરાંગ કોઈથી જાણ ન વાઢો, અનુભવથી જનમાં જન ઘણો ૥૩

જરજ તણુ દુ ખ સાથી મોઢું, એતુ અન્ય ન જાણ.
પણ પજ ચિત્ત ચરચર જગતું. ધાવ સારીરની દાણ
ધાવ સારીરની દાણ અતિશય, ગુજરે છે હંદગી બહુ દુ ખમય.
જેરાંગ નિગદિન ચિતવન ખોડું, કરજતણુ દુ ખ સાથી મોઢું ૥૪

ઉઘમ એજ મનુષ્યનું છવન, એજ મનુષ્યનું નર;
ઉઘમથી સંસાર સકળ આદ્ય મુખમય છે સરપૂર;
મુખમય છે ભરપૂર સદાએ, દેખે નહિં રિધ્નિ દુઃખ કદાએ;
જેરોગ એ જાણે અક્ષયધન, ઉઘમ એજ મનુષ્યનું છવન. ॥૫૫॥

ઉઘમહિણ અવનીમાં છે એ, નિરસાગી જન બન્યું;
આગસમાં નિરાદિન આજોરે, ધનની નહિં ઓગખાણ;
ધનની નહિં ઓગખાણ જરાએ, પાતાનું નવ-પેદ ભરાએ;
જેરોગ દુઃખ દગારનું લે એ, ઉઘમહિણ અવનીમાં છે એ. ॥૫૬॥

દુરમન પણ દાનો તે સારો, લેતું માટું મન;
વેરભાવ રાખીને કદીએ. નાંખે નહિં વિધન;
નાંખે નહિં વિધન શીરપર. છુંડામાં એ ધાપ ન તાપર;
જેરોગ એ અરિ નહિં અદારે, દુરમન પણ દાનો તે સારો. ॥૫૭॥

ફૂલજી થકને જે ફરતા, ખરચી ઝાઝા હાથ;
હામ ગમે ખાલી થઈ ખીસ્સે, ધાપ કલકિત નામ;
ધાપ કલકિત નામ એટલાં, બાંહેવે દરોજ દેહનાં;
જેરોગ અતે દિન થઈ મરેતા, ફૂલજી થકને જે ફરતા. ॥ ૬ ॥

નિંદા જેવા નીચ દારણી, જનનું ભૂવણ બધ;
હામ હામ એ થઈ અકારે, કુધસીકાર કથાય;
કુધસીકાર કથાય વિધેમાં, દહન થતો અપજરાના દયમાં;
જેરોગ જરા નહિં કેળા હામથી, નિંદા જેવા નીચ હામથી ॥૬૧॥

સતોષી થકને વગવાથી, મળે સ્વર્ગનું મુખ;
નિષેનતા તેને કદો નહિ; છે નહિં કદીએ દુઃખ;
છે નહિં કદીએ દુઃખ સ્વપ્નમાં, નિરાદિન મન બહુ રહે મમમાં;
જેરોગ સ્વર્ગ તળાં મુખ શાથી? સતોષી થકને વસવાથી. ॥૬૨॥

અવની આ છે બહુ બહુ રંગી. જળવે ઝાઝા રંગ;
હૃદય શોડ ને મુખ દુઃખ કેર, જળવે વિવિધ તરંગ;
જળવે વિવિધ તરંગ જરૂર એ, ભરમાવે ભોળાં ભરપૂર એ;
જેરોગ જાણે મર્મ મુસંગી, અવની આ છે બહુ બહુ રંગી. ॥૬૩॥

આવરદા છે પુરતું પાણી, જતાં ન લાગે વાર;
 મારે ઝાંચેતીયે ચિતમાં તજ બહાસો વીહાર;
 તજ બહાસો વીહાર વીખને, એ લાગે મનરંગ
 જેરોંગ કર સુકૃત્યે મન બળી, આવરદા છે પુરતું પાણી. ૧૨૧
 મોરાં મોરાં મદથી મૂઆ, મુરાં સાદું મુલતાન;
 તે વળતી આપણ શા લેખે, ધરી બેઠા મૂખોન;
 ધરી બેઠા મૂખાન મનથી, ચાવ ખગળી તન ધનથી;
 જેરોંગ દિનજનની લડ કડુઆ મોરાં મોરાં મદથી મૂઆ. ૧૨૨
 આશાએ કહનાં ધરેલાં કઠીને, દાવ હવાસ;
 અવરમાં અગણિત ઇચ્છનાં, ચોથી ધાલ્યા સાસ;
 ચોથી ધાલ્યા સાસ સામઠાં, નડે હમેશાં ઘડ ઉતારાં.
 જેરોંગ અંતે એ બહુ સાલ્યાં, આશાએ કહનાં ધરેલાં
 લોભે જન બહુ બહુ હુંદાણા, લેવા બનાં લાભ;
 અધવચમાં અવડાડ પડતાં નીરખે અતે આભ,
 નિરખે અતે આભ નિરાશે, મુજ પડે મુખમાં એ અશ;
 જેરોંગ એથી કહડ કુરાળા, લોભે જન બહુ બહુ હુંદાણા. ૧૨૩
 દેવ તણી સત્તાની સાથે, તુજ સત્તા વીચાર;
 વળતી મનમા ખવાય કઠીને, મોહપડળ ઉતાર;
 મે હપડળ ઉતાર આંખથી, રખાતુ નથી ખડ ઝાંખથી;
 જેઠન ચાવ નમી નિજ હાથે, દેવ તણી સત્તાની સાથે. ૧૨૪
 પરખ્યા વિજુ કરશે નવ પ્રીતી નહિતો આશો માર;
 સુખતા સોહી કુખતા શરૂ એવા જન અપજ;
 અવ જન અપાર વિચેમ, પડશે નહિ બળીએ દરમાં
 જેરાન સો સમજુની રીતી, પરખ્યા વિજુ કરશે નવ પ્રીતી. ૧૨૫
 મન મોહ એ સૌથી મોરો, એને કાઢ નવ તુડ;
 તુમ ધ ન નિશાદિન બેઠો, રિવસિય સય અખડ;
 રિવસિય સય અખડ અંદુને, તુમ નહિ મન કંઈ તેહને;
 જેરોંગ એનો અન્વ ન એરો, મન મોહ એ સૌથી મોરો. ૧૨૬

વડું જ્ઞાન વ્યંહાર તણું તે, અનુભવથી રીખાય;
અનુભવ એનું મજાનવ છે, એ વિષ્ણુ ગોથાં ખાય;
એ વિષ્ણુ ગોથાં ખાય મળાએ, જેમ વેદીમાં દેર ગળાએ;
જેશંગ સૌમાં એક ગણું એ, વડું જ્ઞાન વ્યંહાર તણું તે. ॥૩૩૫॥

વ્યસન તણે કદી સંગ ન કર્યો, છાંડીમાં દોષ દીન;
દુર્ગુણથી એ ખૂબ ભરેલું, દંડો ઝડે સ્વાધીન;
કર્યો ઝડ સ્વાધીન વ્યસનીને, જ્યાં રહે આખી છાંડીને;
જેશંગે આતાં આસડ્યો, વ્યસન તણે કદી સંગ ન કર્યો. ॥૩૩૬॥

વ્યસન તણે વશ થઇને બેઠા, તેનાં પરમ પાપ;
આગસ આવી યાત્ર ન મુરે, શિર એદીની છાપ;
શિર એદીની છાપ એમને, મંડગમાં નહિં માન જેમને;
જેશંગ દ્વારે પડયા ડેઠા, વ્યસન તણે વશ થઇને બેઠા. ॥૩૩૭॥

અગ્રસર સારે સૌ મારા, નબળો નબળા મલ;
અતુર્ભાસ સારા તો આખું, પરમ મરમ પરમ.ભૂ;
વરસ સરસ પરમાણુ એ થકી, લાગુ સૌને નિયમ એ નદી;
જેશંગ ગ્રમણ લે એ દ્વારા, અગ્રસર મારે સૌ મારા. ॥૩૩૮॥

દ્રવ્ય સવમાં વેર કરાવે, કીયો કીમાં મુજુ;
માટે સગાં સંજ્ઞાથીમાં કદી, ક વું નહિં કંઈ રંજુ;
કરવું નહિં કંઈ રંજુ દોષએ કદીએ તો પછી કસેશ લેખએ;
જેશંગ દુળ સાડું નવ આવે, દ્રવ્ય સવમાં વેર કરાવે. ॥૩૩૯॥

ભૂત તણું દુગ દિસે બાય કર, એ કુદરતની રીત;
અભૂતભૂ વિષ ખાધું હોય તો, બને વાત વીપરીત;
બને વાત વિપરીત તેદધી, બગડે બાણ સવ એદધી;
જેશંગ દિન દેખાડે દુ બકર, ભૂત તણું દુગ દિસે બાય કર. ॥૩૪૦॥

ગુણગુણને જાએ બલિદારી, સમજે સપળી રીત;
દુર્ગુણથી તો વાજ પામીએ, લુએ ન હીત કહીત;
લુએ ન હીત કહીત નીજનું, વેળુ વડે વર્ગો કસેશ બીજનું;
જેશંગ મન એલે વીંચારી, ગુણગુણને જાએ બલિદારી. ॥૩૪૧॥

ધર્મ બરાબર જેણે બજાવ્યો, તે છાવો અંસાર;
જન્મ મફત સપાળો કરી લીધો, મન્ય એવ અવતાર;
ધન્ય એવ અવતાર થવો તે, ધર્મરૂપ જગમહાંદો કર્યો તે;
જેશોગ જગનારક બધો બજાવ્યો, ધર્મ બરાબર જેણે બજાવ્યો.

હોય નહિં વીકાર વધારે, સમુદ્ર નવ ઊભરાય;
જેનુ ઉર છે અનિરાધ મારું, તે કરી કપમ છજકાય
તે કરી કપમ છજકાય કદોને? જનનુ' એ દ્રામાં લદોને
જે રોગ ઊર મરજે એ પકારે, હોય નહિં વીકાર વધારે ॥ ૫૫ ॥

નિરતેજ જનને હાથે સૌ, બને કામ નિરતેજ,
મન સંપત્તી રાજકાજ સૌ, હાલ હવાત બનેજ;
હાલ દવાત બનેજ બરાબર, પુરવારય વિજ યાકે આખર;
જેશોગ રોગ ફોડે સાથે સૌ, નિરતેજ જનને હાથે સૌ ॥ ૫૬ ॥

હોય પછીની રખરેખ તો, મુર્ખરે સવળાં કામ;
રખરેખ વિજ નોકર સંદે, ધાંચે હુખ હુગમ,
ધાંચે હુખ હુગમ હુગમી, પધામાં પડતી પછો ખામી;
જેશોગ ધંધા રહે ધીખતો, હોય પછીની રખરેખતો ॥ ૫૭ ॥

મસાહ નિષ્ક્રુદ્ધિના નરની, લેવી નહિં કોઈ વાર;
સંગ રંગથી ઉત્તમ જનની, બગડે બુદ્ધો અપાર;
બગડે બુદ્ધિ અપાર એ પકી, બને પછી કૃત્ય તે ધકી;
જેશોગ ગત આબુ આખરની, મસાહ નિષ્ક્રુદ્ધિના નરની ॥ ૫૮ ॥

બગડે સૌ કામો આગમથી, એ કુદગતની રીત,
આગળ ઉપર બનશે એવું, મહાત્મ' નહિ કદી ચિત
મહાત્મ' નહિ કદી ચિત કોઈએ, આવેલી તક કદી ન ખોડ્યે;
જેશોગ એ દુગુણના વરાથી બગડેસો કામો આગમથી ॥ ૫૯ ॥

કરજ ક્યાંથી બુદ્ધી બૂઝે, સુત્ર નહિ સુત રીત,
રાત દિવસ ખાદા તકેમાં, ડાળાય રહે ચિત;
ડાળાય રહે ચિત મનુષ્યનું, જુડે ફળ એ ઉજ બલિષ્ઠનું
જેશોગ સદમતિ કદી નવ મૂઝે, કરજ ક્યાંથી બુદ્ધી બૂઝે ॥ ૬૦ ॥

કરે ખરૂં ઊપજાવી અતિશય, તેનાં રૂઝા રામ;
સંકટમાં મપાવે અને, ગુમાવી દે રામ;
ગુમાવી દે રામ ગાંધી, નિર્વન-ધમ્મ દિવસ ધોવે આંધી;
લેશોગ દિન રહે પછી દુઃખમય, કરે ખરૂં ઊપજાવી અતિશય. ૬૧

મોહને ઇજત ભરે તે, મળે દુષ્ટ છે માન;
રૂઝ રૂઝાથી હવે છે પત્ત, હવેપર નહિં ભાવ;
હવેપર નહિં ભાવ જરૂરે આનંદથી જગમાં ન ફરો;
લેશોગ મનથી મળે દુઃખ તે, મોહને ઇજત ભરે તે. ૬૨-૬૩

નિર્લજને મન નહિં પસ્તાવે, લેશે કુટ્ટી ભાજ;
વલ્લભદાર ગણે નહિં કરો, માને મનથી રાજ;
માને મનથી રાજ મળુ છે, ચકોળે ચડી ચિત્ત વળુ છે;
લેશોગ લે પછી દુઃખને દહાવે, નિર્લજને મન નહિં પસ્તાવે. ૬૪

લેખનમાં આખું જગ છટક્યું, એવો મદ લેખન;
લોકના વિજ્ઞાની તો કોઈક, વિરજા જ્ઞાની જન;
વિરજા જ્ઞાની જન દુષ્ટે તે, દુષ્ટ રહી ફરે ન ફરી તે;
લેશોગ એવિજ્ઞાનનું છટક્યું, લેખનમાં જગ આખું છટક્યું. ૬૫

આ ભવમાં ફળ સદ્વર્તનનું, જે ન મળે કરિ કંઈ;
તો તેથી વિજ્ઞાનીર ચક્રને, હવે નહિં વિજ્ઞાનમાં;
હવે નહિં વિજ્ઞાનમાં લગાવે, પરભવ સદ્વર્તનનું મુકાવે;
લેશોગ પરભવ ભાતું જનનું, આ ભવમાં ફળ સદ્વર્તનનું. ૬૬

હોય મનુષ્યનું મન મલિન તો, મરજી થકી મુઝાય.
કારણકે પરભવ મન મલિને, સંજોથી સરજાય;
સંજોથી સરજાય તે થકી, મલિનપણું જિંદગીએ જ નકી;
લેશોગ મરતાં પાપ બિલતો, હોય મનુષ્યનું મન મલિનતો. ૬૭

વલ્લભદારમાં જે વાંકો ચાલે, તેમાં તેનો વાંક;
માતેલો જે સાંકે હોય છે, તેની પીઠ આંક;
તેની પીઠ આંક પડે છે, નિજનાં કૃત્ય નિજનેજ નડે છે
લેશોગ મદ પડે મનથી મડાલે, વલ્લભદારમાં જે વાંકો ચાલે. ૬૮

ધર્મ બરાબર જેણે બજાવ્યો, તે જીવે સસાર;
જન્મ સફળ સધ્યો કરી લીધો, ધન્ય એવું અવતાર;
ધન્ય એવું અવતાર ધર્યો તે, ધર્મરૂપ જગમાંહી કર્યો તે;
જેશોભ જગનારક બસો બજાવ્યો, ધર્મ બરાબર જેણે બજાવ્યો.

હોય નહિં વીકાર વડાને, સમુદ્ર નવં ઊભરાય;
જેવું ઉર છે અતિરાય મોટું, તે કરી કંપમ છવડાય.
તે કરી કંપમ છવડાય કદાને? જનનું એ દગ્ધાંત સહોને!
જે શોભ ઊર ધર્યો એ વડાને, હોય નહિં વીકાર વડાને ॥ ૧૫ ॥

નિસ્તેજ જનને હાથે સૈા, બને કામ નિસ્તેજ;
ધન સંપત્તી રાજકાજ સૈા, હાલ હવાય બનેજ;
હાલ હવાય બનેજ બગબર, પુરવારથ વિજ યાકે આખર;
જેશોભ રોર કુમે સાથે સૈા, નિસ્તેજ જનને હાથે સૈા ॥ ૧૬ ॥

હોય ધણીની રખરેખ તે, મુપરે સધ્યાં કામ;
રખરેખ વિજ નોકર મેં, ધામે છુપું હરામ
ધામે છુપું હરામ હરામી, ધધામાં પડતી પછી ખામી;
જેશોભ ધધેા રહે ધીખતો, હોય ધણીની રખરેખતો ॥ ૧૭ ॥

સકાદ નિચજુદીના નરની, સેવી નહિં કોઈ વાન,
સાન રંગથી ઉત્તમ જનની, બગટે જુદી અપાર;
બગટે જુદી અપાર એ પડી, બને પછી કુન્ય તે ધડી;
જેશોભન આણે આખરની, સકાદ નિચજુદીના નરની ॥ ૧૮ ॥

બગટે મોં કામે અજસથી, એ કુદગનની રીત
આનજ ઉપર બનશે એવું, આણું નહિ કરી ચિત
આણું નહિ કરી ચિત કોણે, આણેલી તા કરી ન પાળે;
જેશોભ એ કુમુજના વગથી બગટેમોં કામે અજસથી ॥ ૧૯ ॥

કનક કપાથી જુદી બહે, નુર નહિ મુમ રીત
સા વિવન ખાસ તર્કિયા, આણું રહે ચિત;
આણું નહિ ચિત મનુષ્યનું, જુદું કળ અંધજ બલિષ્ઠનું.
જેશોભ સદમન કરી નવ રહે, કનક કપાથી જુદી બહે ॥ ૨૦ ॥

કરે ખરચ હિપજથી અતિશય, તેના રૂપા સુખ;
સંકટમાં રાખણ અતિ, ગુમાવી દે દામ;
ગુમાવી દે દામે ગાંઠથી, નિર્ધન થઈ દિલ થાય આંધી;
કેશંગ દિન દેખે પછી દુઃખમય, કરે ખરચ હિપજથી અતિશય. ૧૨

મોડાને ઇજત આપ તે, મળે તુલ્ય છે ધાવ;
દેહ રૂપાથી હવે છે પલ, હલવાપર નહિં સાવ;
હલવાપર નહિં સાવ જરાએ, આનંદથી જગમાં ન દુઃખ;
કેશંગ મનથી મળે મદાય તે, મોડાને ઇજત આપ તે. ૧૩

નિર્લજને મન નહિં પસ્તાવો, જેણે મુઠી લાજ;
પરબંધાર ગણે નહિં કરીએ, માને મનથી રાજ;
માને મનથી રાજ મન્યું છે, ચક્રાંગે ચલી ચિત્ત બાધું છે;
કેશંગ એ પછી દુઃખનો લદાવો, નિર્લજને મન નહિં પસ્તાવો. ૧૪

જોખનમાં આખું જગ લટકતું, એવો મંદ જોખન;
લટક્યા વિજુ બાકી તો કોઈક, વિરજા જાની જન;
વિરજા જાની જન હશે તે, ક્રોધ રહ્યો ફરે ન ફરે તે;
કેશંગ એવિજુ અન્યન છડક્યું, જોખનમાં જગ આખું લટકતું. ૧૫

આ જગમાં ફળ સદ્વતંતનું, જો ન મળે કદિ કાંઈ;
તો તેથી દિલગીર થવને, હરવું નહિં દિલમાંહિં;
હરવું નહિં દિલમાંહિં લગાવે, પરબંધ સદ્વતંત મુખારે;
કેશંગ પરબંધ લાનું જનનું, આ જગમાં ફળ સદ્વતંતનું. ૧૬

હોય મનુષ્યનું મન મલિન તો, મરણ થઈ મુઠાંધ;
કારણકે પરબંધ મન મલિને, સંખોથી સરખાય;
સંખોથી સરખાય ને થઈ, મલિનપણું હિરમવે એ નદી;
કેશંગ મરતાં થાય ખિજતો, હોય મનુષ્યનું મન મલિનતો. ૧૭

વપરદામાં જો વાંકો થાયે, તેમાં તેનો વાંક;
માનેડો જે સાંકે હોય છે, તેની પીઠ આંક;
તેની પીઠ આંક પુટે છે, નિજનાં કૃત્ય નિજનેજ નરે છે;
કેશંગ મદ વર્ક મનથી મદાયે, વપરદામાં જો વાંકો થાયે. ૧૮

સેવ મનુષ્યની મનિ મનિન તે, પડતીનાં એ વિન્દ
 વાકે રિન વાંસી મતિ સુરે, એ દુર્મનિ આવીન;
 એ દુર્મનિ આવીને ખડે, ગુરૂના મન એતિ મલે છે
 જેસોમ અને માય દિલે તે, સેવ મનુષ્યની મતિમલિન તે.

સોજીયુ' ચિત લાજીન માયે તે ગીરે રજનાય
 મમામાં અરજન જાનુ રજે રનેદ રહે તે સાય;
 રનેદ રને મો સાય મજેતો આનંદમાં રિન ગુજરે કોતે
 જેસોમ માન મરનને રદારે સોજીયુ' ચિત લાજીન માયે.

વાંતીમાં સુખ કરે મમાયુ રહે ન બાપી રાંધ
 અઢોનીય આનંદના ઉત્તમ, ઊંચે ઊંચી માંડી;
 ઉપજે ઊંચી માંડી અનીસય, મૂંઢી મો સમજે સ્વામીસય
 જેસોમ હાંમી સરુ ન બાજુ, માંતીમાં સુખ સવ સમ છે.

બાજપણે મન ફેરવી ધેતી, રસો જે કરે ખત,
 તે તેનાં સુમ ફળ મેરો યજ, ખામે એ નિશિંત;
 ખામે એ નિશિંત પછે, ઉગના દુઃખ મો એ લહે.
 માંતે જેસોમ કરમે ધેતી, બાજપણે મન ફેરવી ધેતી. ॥ ૭૧ ॥

સોજપણે કપડી મમામાં, સોજાજન બરમાય;
 રજનને પરખી દુર આણે તે ત્યાંથી મુદાય;
 તે ત્યાંથી મુદાય તેડથી, સંકલમાં સપડાય રનેદથી;
 જેસોમ કન દુખ માંડમાં, સોજપણે કપડી અંડમાં. ॥ ૭૨ ॥

ઉપરનો આભાસ કોને પ્રીત કરે પસ્તાય;
 બીંતમાં રાંધે લાવાં છે, તેનો નવ નિરખાય;
 તેનો નવ નિરખાય ઉપરથી, અનુમતી જન નિરખે અંદરથી
 જેસોમ મુનિવલ મલો ન કેલને, ઉપરનો આભાસ કોને. ॥ ૭૩ ॥

જગત મલિનમા શુદ્ધ હશે તે, મલિન કરી ન થવાય;
 ઠાલીનુર અપારથી રાંધ, અંખો નહિ પડો જાય;
 અંખો નહિ પડો જાય જરાએ, નિબળથી નહિ તેજ હરાએ.
 જેસોમ દુઃખમાંથી થશે તે, જગત મલિનમા શુદ્ધ હશે તે. ॥ ૭૪ ॥

ધર્મ તત્ત્વ છપાઈ રહ્યું છે, ભુદ્ધી ગુણ ખોલ્યાં;
સગદેવ રહિત રહે અનુપ્ય તે, ભુએ ધર્મની છાંઈ;
ભુએ ધર્મની છાંઈ જગજગ, એ વિજ સૌ પછાડતા પામર;
જેશંગ રૂપી સુની સર્વે કહ્યું છે, ધર્મતત્ત્વ છપાઈ રહ્યું છે. ૥૭૫૫

ધરણીપરનું ધ્યાન ધરીને, કરવો સદ્વેગ;
તો તેમાં બરસત બહુ રેખો, એવો એનો ચોગ;
એવો એનો ચોગ સમજવો, અશુદ્ધભાવ અંતરથી તજવો;
જેશંગ ચાલો કિલથી કરીને, ધરણીપરનું ધ્યાન ધરીને. ૥૭૬૧

રાગ અને દ્વેષાદિકથી લે, રહિત વસ્તુ નિર્જય;
એજ ધર્મનું સાચ સ્વરૂપ છે, એજ ધર્મ ઉદય;
એજ ધર્મ ઉદય દ્યો છે, પ્રકાશ થઈ જ્ઞાનીમાં રહ્યો છે;
જેશંગ જુદો અન્વયથી એ, રાગ અને દ્વેષાદિકથી લે. ૥૭૭૧

ધર્મ એજ ઉત્તેજક કાવુન, નિતિ રીનિતો બળ;
ધર્મ તણી કેજવણી વીના, બલો અતિશય હાળ;
બલો અતિશય હાળ મદાએ, અન્વકેજવણી વૃથા ગણાએ;
જેશંગ છત્યો એથી અર્જુન, ધર્મ એજ ઉત્તેજક કાવુન. ૥૭૮૧

દલ્લાને સિંધરતાના મુદ્દગુણ, અતિ ઉપયોગી બલ;
બદલાએલા સમય મદિએ, કદે મદદ નિરવાળ;
કદે મદદ નિરવાળ દિનને, ધ્યાન રાખે મદા ચિત્તને;
જેશંગ દુર દરેયે સૌ દુરમુલ, દલ્લાને સિંધરતાના મુદ્દગુણ. ૥૭૯૧

શ્રી કેજવણીનો મુંધારો, મુંધારો સંસાર;
ધરપત્નીને માતા તરીકે, ધર્મ તણે અવતાર;
ધર્મ તણે અવતાર નારિ છે, પ્રજા સર્વે એની આભારી છે;
જેશંગ કાષે એજ મુંધારો, શ્રીકેજવણીનો મુંધારો. ૥ ૮૦ ॥

ધર્મ એજ જનની હૃદયીને, સતેજ કારક તત્ત્વ;
એ વિજ અન્વ નથી છાંઈ એકે, સદ્ગુણવાળું સત્ત્વ;
સદ્ગુણવાળું સત્ત્વ મુખ્યમાં, નિતી વધારે એનું દ્રશ્યમાં;
જેશંગ શિખરે હરિ બંદગીને, ધર્મ એજ જનની હૃદયીને. ૥૮૧

જે ચડીએ ડગલે ડગલે તો, કુઝર રોય ચડાય;
એકદમ ઉછાળો મારી, ચડતાં ભોંપ પડાય,
ચડતાં ભોંપ પડાય તે ચડી, હિંમત ટૂંટી બાપ સવધી;
જેરોંગ ફળિશુન થતુ બને તો? જે ચડીએ ડગલે ડગલે તો. ॥૮૮

કુદરત જ્યાં કોપીને ઉઠે, ત્યાં દુ ખ કેમ ટળાય,
એક પછી એક આવી પડતાં, શુખ સ્વપ્ને ન જાણાય;
શુખ સ્વપ્ને ન જાણાય સમારે, એ દુ ખથી કહી કોઈ ન ઉઠા
જેરોંગ જગ આખું પણ રહે, કુદરત જ્યાં કોપીને ઉઠે. ॥૮૯

કર્તવ્ય કર્મ કરવાનાં મુકી, કરે અકર્તવ્ય કર્મ;
પાપ તણે મુજ કરે એકડો, કુખાવી રેઈ ધર્મ;
કુખાવી રેઈ ધર્મ બધો એ, પકડે છે રસ્તો ઉપો એ;
જેરોંગ છાંટી જડ કરી મુકી, કર્તવ્ય કર્મ કરવાનાં મુકી. ॥૯૦
કર્તવ્ય કમનું ઉછેધન એ, છે વિપત્તીનું મૂળ,
વિપત્તીમાં બેચી જઈ જનને, આપે દુ ખ અતૂલ,
આપે દુ ખ અતૂલ મનુષ્યને, મુકે મરખ રોપ અદ્યધને;
જેરોંગ હરશે તન મન થન એ, કર્તવ્ય કર્મનું ઉછેધન એ. ॥૯૧

આત્મોત્તતી કરવાને કાજે, કવો પરમારથ;
સ્વાય પરાયણતા સૌ, તણે, સાધો સત્યારથ;
સાધો સત્યારથ સ્નેહથી શુદ્ધ થઈ દુહસંભ રેહથી
જેરોંગ કોડ કરી સજ થાજે, આત્મોત્તતી કરવાને કાજે ॥૯૨

પોતાની હિંમતથી સધળાં, અધરા કામ સધાય;
અન્ય તણા આગ્રયથી કરતાં, અતે એહ કમાય,
અતે એહ કમાય કામમાં, સ્વાર્થ સરે સઘ નીજ હામમાં
જેરોંગ કૃત્ય થશે બહુ સવળા પોતાની હિંમતથી સધળાં. ॥૯૩

સ્વાર્થ અને કૃદ્ધિલતા કરતા, જન કાયર થઈ જાય;
પ્રપચમાં પડવાથી પછીથી, વિનાશની ગતિ થાય
વિનાશની ગતિ થાય અવરથી, મુઝા મરતો મનમાં ડરથી.
જેરોંગ પસ્તાતો પછી મરતાં, સ્વાર્થ એને કૃદ્ધિલતા કરતાં. ॥૯૪

કપર અને ફરિસતા જનને, અવળાં દારી ભવ;
 દિનાદિત ને ન્યાયા ન્યાયની, શક્તિ સૌ જુઝવાય;
 શક્તિ સૌ જુઝવાય મનની, ધાય ખરાબી તન ધનની;
 જેરાંગ મુકે મારંગિયનને, કપર અને ફરિસતા જનને. ॥ ૮૯ ॥
 સરજ ચિત્તથી હંચર દત્તની, પ્રકૃતિ પ્રમાણે જન;
 નિઃસ્વારથથી ગામે લયન, તેને છે ધન ધન;
 તેને છે ધન ધન થણીરે, શુદ્ધકૃતિ સૌ તેહ તણીરે;
 જેરાંગ લેલાગી મુખ લત્તનો, સરજ ચિત્તથી હંચર દત્તની ॥ ૯૦ ॥
 મનુષ્ય તણું જે હાંપં ફેર તે, લોનાં જમત જગ્યાયે;
 કર્મયોગ વિષ્ણુ ઉપાય એમાં, મુક્તિનો ન મળાય;
 મુક્તિનો ન મળાય કર્મવિષ્ણુ, જ્ઞાન કર્મવિષ્ણુ મંદા તેજદિષ્ણુ;
 જેરાંગ જગ્યાવે લયન ચિત્ત તે, મનુષ્ય તણું જે હાંપં ફેર તે. ॥ ૯૧ ॥
 જન્મ મર્જના હવે યાકથી, હસે રહે જન જેહ;
 માયાકેશ મીહ પાસથી, મુખ બને છે એહ;
 મુખ બને છે એહ કહીએ, મુખ દુઃખમાં બાદુ લખ્ય લહીએ;
 જેરાંગ દુઃખ એ દેવ લોકથી, જન્મ મર્જના હવે યાકથી. ॥ ૯૨ ॥
 મહાન પુરુષના ભાવપ્રકૃતી, જે જનમાંહી જગ્યાય;
 મહાન પુરુષનું તેજ તેહમાં, પ્રતક્ષરૂપ ગજ્યાય;
 પ્રતક્ષરૂપ ગજ્યાય ગનીમત, મહાંત એજ ગજ્યાંએ મૂર્તિભક્ત;
 જેરાંગ એ આપે સદ્ધ સદ્ગતી, મહાનપુરુષનાંભાવ પ્રકૃતી. ॥ ૯૩ ॥
 દેવે અરધ્યા સ્ત્રીને સારા, વળ પ્રકૃતી ધર્મ;
 દેવ ઉપર દહ અથા રાખી, કરવાં પવિત્ર કર્મ;
 કરવાં પવિત્ર કર્મ પ્રીતથી, પતિપર રાખી પ્રેમ ચિત્તથી;
 તેા જેરાંગ તેરથી દાર, દેવે અરધ્યા સ્ત્રીને સારા ॥ ૯૪ ॥
 અમળા પજ ઉત્તમ સદ્ગુણથી, કરતી સાહસિક કર્મ;
 પુરુષ ઘડી પજ અધિક પરાક્રમ, દરશાવે ધરી હામ;
 દરશાવે ધરી હામ દ્વંદ્વમાં, પ્રકાશ પામે પજ ઉદયમાં;
 જેરાંગ પૂજ્ય બને નિજગુણથી, અમળા પજ ઉત્તમ સદ્ગુણથી. ૯૫

કામનિએ કંઈક ફળ વગોળ્યાં, ચાલી ચાલ કુચાલ,
નીતીની કેળવણી વીનાં, બનીને બહુ નિર્માલ;
બનીને બહુ નિર્માલ ચતુરાં, એ ફળ આણે જ્ઞાન અધરાં;
જેશંગ તન ધન લાજ શુભાળ્યાં, કામનિએ કંઈક ફળ વગોળ્યાં ॥૬૧॥

નીતીની કેળવણી વીના, ભવિષ્ય બહુ નવ થાય;
મનરાકતી ખીસ્થા વિણ સારી, મન અવળું ચડી જાય
મન અવળું ચડી જાય નિરંતર, અશુદ્ધભાવ ઉપજાવે અંતર;
જેશંગ કહી ઈંદગી ઉઠ્યો નહ, નીતીની કેળવણી વીના ॥૬૨॥

ફેવ બહુ કરવા સમરથ છે, સામું ફેર્ષ ન થનાર;
દયા કરે દે કોઈ કરે તે, સરવે અંગીકાર;
સરવે અંગીકાર સમજવું શુભ દુઃખમાં પણ તેને ભજવું;
જેશંગ પ્રભુ ફાવ પરમારથ છે, ફેવ બહુ કરવા સમરથ છે ॥૬૩॥

બજાવતોને નિજબજ લીધે, પ્રભુપર નહિં વિધાસ,
પણ નિબજ જનતો પ્રભુ ઉપર, રાખે છે બહુ આગ
ગમે છે બહુ આશા અંતરે જગતાં તેનાં દુઃખ હરિ સમરે;
જેશંગ ક્ષીબૃતા છે વિધવિધે, બજાવતોને નિજબજ લીધે ॥૬૪॥

પાપીના સહવાસે કરીને, મનિ મલિન થઈ જાય;
પાપ કર્મ તે પાપ કર્મના, ફેરે નવ મમજાય;
ફેરે નવ સમજાય અથવા દોષીન મન ■ દોષ રમથી;
જેશંગ જનન નવ ચાલે કરીને પાપીના સહવાસે કરીને ॥૬૫॥

પરદુખ દેખી હિંસ નવ હાન, તે છે નિદય જન,
નીચ જુદો તેની નિરખીત, પ્રભુ નવ થાય પ્રમંજ;
પ્રભુ નવ થાય પ્રસન્ન પાપીન, કેવ જખાવે કષ્ટ આપીને,
જેશંગ તેને શીર દુખ આજે, પરદુખ દેખી હિંસ નવ હાન ॥૬૬॥

કપોર થઈ સોનાની મુર્તર, પડતા વખ દુકાન;
છપન્નથી અઘાવનમાં લેા, કરી દીધી કમાન;
કરી દીધી કમાન છયોને, અલ વિના મુર્તર તણ લેા;
જેશંગ કીર્તી દેહની ન અમર કપોર થા સોનાની મુર્તર ॥૬૭॥

નવી રાખ્યાનાં ફળ માઠાં, સમો મરે સંમતાય;
 ફળ આપી પર અગપર, ત્યારે જન પસ્તાય;
 જે જન પસ્તાય મનમાં, તાલાવેલી ધાપ તનમાં;
 શેઠ ગુણ તણદુઃખ બદ્ધ લીઠાં, મુલતવી રાખ્યાનાં ફળ માઠાં.
 રતી જ્ઞાન વિનાં છે મિથ્યા, શાસ્ત્ર તણુ સૌ જ્ઞાન;
 ય એકદુ શાસ્ત્ર જ્ઞાન તે, ઉપમતે અભિમાન;
 વાતવે અભિમાન હિરમાં, દયાદિયુ થઈ મરે કુરમાં;
 શેઠ સૌ વિદ્યા પણ વૃથા, ફરતી જ્ઞાન વિના છે મિથ્યા. ૧૦૪

તેલ બકિતની શક્તિ અલૌકિક, એક આનંદ ઉજરાય;
 તેહીની મુર્તિ અંતરમાં, આબેદુખ ચિત્તરાય;
 આબેદુખ ચિત્તરાય તે ઘડી, લીધે વિચારે શકે પારખી;
 શેઠ એવી એ છે દેવિક, સ્નેહબકિતની શક્તિ અલૌકિક. ૧૦૫

૧૫ નણુ પ્રાપ્તિવત પસ્તાવો, કીધે કર્ણ કહેવાય;
 પમિમાં બળી લાખ થએ તે, આતમપાતી ગણાય;
 વાતમધતી ગણાવ અવરય એ, ઉપાય બોલે મૂર્ખ મનુષ્ય એ;
 શેઠ દિન થઈ દયા બનાવો, પાપ તણુ પ્રાપ્તિવત પસ્તાવો. ૧૦૬

મનુષ્ય આપના ઐશ્વર્ય મદધી, મરોમત થઈ જાય;
 વારે તેને દેવ તેજધી, કરતો ભ્રષ્ટ જણાય;
 રતો ભ્રષ્ટ જણાયજ તેને, સ્વરૂપ નિજ ઓળખવા એને;
 શેઠ પછડાતો નિજ પદધી, મનુષ્ય આપના ઐશ્વર્ય મદધી. ૧૦૭

જ્ઞાનમંદ્યોમી મુથેલી આ, માળા ચંદ્રાવળ;
 માવકરીને રહે તેવું, જનમે મન દોમળ;
 મનમે મન દોમળ બજાવર, મુદ્દ નિતિ ચિત્તરાયે ચિત્તવર;
 શેઠ માળા અણબેલી આ, જ્ઞાનમંદ્યોમી મુથેલી આ. ૧૦૮

જેના ઉરમાં ઈર્ષ્યા આછી, તેના વાંકો ઈન,
અન્ય તણું એ અવળું ઇચ્છી. મનમાં યાએ લીન,
મનમાં ધ્રુએ લીન અચાછી. અન્યનણ મુખનો અનુરાઘી.
જેશોભ દિલમાં દુલનો રાઘી, જેના ઉરમાં ઈર્ષ્યા આછી. ૥૧૬

નીચ તણી મગન કરવાથી, જગ આંખે થઈ જાય,
અંતર પણ એ કારણથી કહું, જડુધા જાટ ભણાય,
બહુધા જાટ ભણાય સંગથી, વાન ચિત્તના વગી પ્રસંગથી.
જેશોભ હાનો જહુ જહુ આથી, નીચનણી સંગત કરવાથી. ૥૧૭

ઉંચ મનુષ્યની સોમત કીધે; વધે ઘટે જહુ ભાર,
તે કરતાં મરણી સ્થિતિની, મોખતમાં છે સાર,
મોખતમાં છે સાર સદાએ, સાર વકર સમનોત્ત વાગે.
જેશોભ જશ અપજશ વિધવિધે, ઉંચમનુષ્યની મોખત કીરે ૥૧૮

ધન એજ જગતું જીવન છે, ધર્મ જગતું નર,
ધર્મે વૃદ્ધી યાય સુધીમાં, ધર્મે દુખ સા દૂર.
ધર્મે દુઃખ મો દૂર રેખીએ, ધર્મ પ્રાપ્તની કાલ પર્ણીએ.
જેશોભ પ્રભુ એથી પરમત છે, ધન એજ જગતું જીવન છે, ૥૧૯

ઊંચમ એજ મનુષ્યનું જીવન, જીવનનો એ રંગ.
જંજલ એનો મન કષે તે, પામ્યા મુખ પરસમ,
પામ્યા મુખ પરસમ જોડીએ, દુખના દિન રેખે નવ કોડીએ.
જગત રત્ન મમારક જીવન, ઊંચમ એજ મનુષ્યનું જીવન. ૥૨૦

અમત અને વડપનમાં કડીએ, ગમતે નહિં જહુ મુંખ.
અર્ધ મનુષ્યના પ્રસંગથી નર, રીઝે સોનાં મુખ.
રીઝે નાના નાન નર જેથી, મનુષ્ય નડત જન એથી.
જેરા મુખ અવળનર રહીએ, અમત અને વડપનમાં કડીએ. ૥૨૧

મુખ દુખના જે થઈ ઉભરા, તે કાવચ નર જન.
વળત વિનતાં કમે કરીને, થયે સાંન નિરવાન,
થયે સાંન નિરવાન જાણ્યે, મનરવરે પછી પિઠાણ્યે.
દુરે યાકેના વડે એ જાગ, મુખ દુખના જે થઈ ઉભરા. ૥૨૨

કુનો ભંડાર સામરો, જનમાં નહિં ભરાય,
કર્થના પ્રસંગ પ્રમાણે, અનુભવ જનને થાય,
ભય જનને થાય જેટલો, ભરાય છે ભંડાર તેટલો,
જાણો પંચ દુષ્ટો, દાપકુનો ભંડાર સામરો. ॥ ૧૯ ॥

ના દિન રોઝ કાળ કદાવે, આશા આપી ખંન,
જો નવ દોષ મનુષ્યને, તો નવ દેડે છવંન,
નવ દેડે છવંન જુઓ, મુખનું મુગ એ હિર આજુબો,
અદુષ્ટ રોઝ દુઝાવે, દુષ્ટનાદિનરોઝ કાળ કદાવે. ॥ ૨૦ ॥

ધર જળમાં જે રીતે, પગપગ સિતુ થઇ ભય,
નજરે નવ દેખાતાં એ, અતે નારા જગાય;
નારા જગાય એવો, એ રીતે છે નારા દેહનો,
દેહ દેહરોનિત્યનિત્યે, સથો ધર જળમાં જે રીતે. ॥ ૨૧ ॥

કરી ગાફલ નવ ધાઓ, કોપી શત્રુ સાથ;
થકી ધખદખતો શત્રુ, કરશે અનિ ઉત્પાન;
અનિ ઉત્પાન કોપથી, ચુંચી નાંખશે જરૂર ચોંપથી,
જેસાં એ હિન આહો, પેર કરી ગાફલ નવ ધાઓ. ॥ ૨૨ ॥

પત્ની મેગવવા સાર, કરો પડોપકાર,
પકાર કર્યા વિનુ કરીએ, મગે ન એકુ ડગાર,
ન એકુ ડગાર કોઈને, વક્રદ્વહીથો પ્રેમ ખેલને,
સંગ ઉર નવ કરે અકાર, સપત્નોમેગવવા સાર. ॥ ૨૩ ॥

ની કર પાટારી ઉપર, પોતાની પરમાજુ,
તેથી તુલને કોઈ વાને, ધશે નહીં કાંઈ દાજુ,
ને નહીં કાંઈ દાજુ ધમમાં, દેખાશે નહિં દોષ કર્મમાં,
દોષ ગર્જીએ મુલુ મુરચર, પ્રીતી કર પાટારી ઉપર. ॥ ૨૪ ॥

દર છે લેખનની મુરખી, લેખાં ઉપરે મોહ,
લાભલા એધી ભરમાજુ, લેખ ચમકથી લોહ,
અ ચમકથી લોહ તજાએ, લેખનથી જન એમ જગાએ;
જેસાં લેખે નમલે નીરખી, મુદર છે લેખનની મુરખી, ૧૨૫

હસતા વેળ વડે સતનાદી, તે પત્યપર લેખ;
 યાન ન મિથ્યા કોઈ નિ એ તેમાથી કોઈ રેખ
 તેમાથી કોઈ રેખ બરાબર, વડ્યા વેળ પાળે સો સત્વર
 જેસંગ મનથી રહીં મરજાદી, હસતા વેળ વડે મતનાદી ॥ ૪૦ ॥

જુકા જન ગોગન લડ બોને પલ્લ તે પગે ન મો,
 લેખ લખેના જગમા જેના, લખતા જાન સુમાન,
 લખતા જાન સુસાન જે ગીને, જુકાની વાણી તે ગીતે,
 જેસંગ ખતને પાને પોને જુ, જન સોગન લડ બોને ॥ ૪૧ ॥

હસતુ મુખ હમેશા જેતુ, દુઃખ કાણુ હોય
 વાણી તો અમનસમ મીડી કોઈ ન ક નો જોર
 મીં ન કડવી જોર લગર ધર્મકીયાપર અથ ધારે,
 જેસંગ વડન કડીએ એતુ, હસતુ મુખ હમેશા જેતુ ॥ ૪૨ ॥

મન વાણી ને કીવા બરાબર એક રૂપ દેખાય
 એ જનને જ એ બનિદાગી જોના ઉર દુરખાન
 જોના ઉર હુબખાય પ્રીતથી, મનવાદીની સત્ય ગીતથી
 જેસંગ એ જન છે સનાપર મન ન પી ને કીવા બરાબર ॥ ૪૩ ॥

ઉરમા હોય ઉમંગકો જે ॥ તેના સરસ અથ
 બાનધિનાના મીડા બોજન ખાન ન તોપણ વ્યથ
 ખાધએ તોપણ વર્ય સમ ના, જા વિજાન ના મે તજવા
 જેસંગ અથ સરેતો એવો, ઉરમા હોય ઉમંગકો જા ॥ ૪૪ ॥

કુટુબમા એ કપેશ ઉપજે, તો માત્રસ મુજાય
 પોતાની પાખો કુટયાથી નિજગ બદુ બનીં બાવ,
 નિજગ બદુ બનીં એ સરે નહિ પછીં એકે આરે,
 જેસંગ અતે એ કપેશ ઉપજે ॥ ૪૫ ॥

ધરમા નારી

અણખાણો દુઃખ એવાં આવે, દેખી દિલ છગીં જાય;
 તોપણ તે સૌ સદન દરે એ, મોટા મહેં મણાય;
 મોટા મહેં મણાય થણે એ, જરાવંતી છોડીજ તણે એ;
 જેશેય દહતા ખણ ખળાયે, અણખાણો દુઃખ એવાં આવે, ૥૪૭૭
 દોષ થણે કાળેય પુરુષ પણ, પખતે ઠોકર ખાય;
 આગમ કે અજિમાન તણુ એ, જોતાં દુઃખ સમજાય;
 જોતાં દુઃખ સમજાય જાણજો, હોરમાં શંકા કાંઈ ન આવજો;
 જેશેય જરૂર નરે સૌ અવગુણ, હોય થણે કાળેય પુરુષ પણ ૥૪૮૧
 દુનિઆમાં રાખીને દહતા, ચાલે તો મુખ ધાય;
 દહતા વિજુ દુઃખ કાંઈ મજે નહિ, આવેહું વહોં જાય;
 આવેહું વહોં જાય અવરય એ, તનં પડે જાને પરવરય એ;
 જેશેય મુખ સીડીપર ચઢતા, દુનિઆમાં રાખીને દહતા ૥૪૮૫
 ધરમાં હોય થણાં માણસ પણ, એમાં કરમી એક;
 એના પરનાથે સૌ ધરનાં, પામે સુખ અનેક,
 પામે સુખ અનેક રીતથી, ભયોં ફરે જાંઘર વિતથી;
 જેશેય એક નશોંબની યાપણ, ધરમાંહોય થણાં માણસ પણ ૥૪૮૯
 મુદ્દીમાં સી એક સખા છે, પુરુષને પરમાણ;
 સૌક વ્યવહાર તણાં કામોમાં, સદા સદાપક જાણ;
 મદા સદાપક જાણ જોહને, સદગુણવંતી હોય તેહને;
 જેશેય ધરની સરસ રખા છે, મુદ્દીમાં સી એક સખા છે. ૥ ૫૧ ૥
 મદગુણી રથમા એક સદન છે, સદન ન જાણ સદન;
 મુદ્દીર મંદીર મુદ્દીર વિજુનું, સમજો ઉજડ વંન;
 સમજો ઉજડ વંન સરીખું, જાને મનને રસદિજુ શીડું;
 જેશેય મદમુખ એ આપીન છે, મદગુણી રથમા એક સદન છે. ૥ ૫૨ ૥
 સાચાને સર્ગો માએ માયોં, એવો આ કજિકાળ;
 દાર પંચવાળી થઈ દુનિઆં, રાખો જાહુ સંસાળ;
 ગખો જાહુ સંસાળ જગતમાં, નહિતો અરવાસો આહતમાં;
 જેશેય મુગ એવો પરતાયો, સાચાને સર્ગો માએ માયોં. ૥ ૫૩ ૥

કાણને કાણે કહ્યોએ તો, રાખે મનમાં રોષ,
પણ પૂછે સાથી ગઈ આંખે, તો ગજશે નહિં રોષ.
તો ગજશે નહિં રોષ લગારે, પીએ રહ્યો સૌ વાત ઉચારે
જેશોગ ૬ ખ ઉદ્ધત થઈએ તો, કાણને કાણે કહ્યોએ તો. ॥ ૫૪ ॥

ઉઘમને અંગે ધન રણવું, સમજે એ સૌ સ્હેત,
માખજને તાવી પી કરવું, એમાં મુ મુરકેલ;
એમાં મું મુરકેલ કામ છે, સાધન એ સઘ કામ છે;
જેશોગ સાધનથી સૌ મળવું, ઉઘમને અંગે ધન રણવું. ॥ ૫૫ ॥

સંકરનો સંદેશો ગજજે, રખી વિપરીત કાળ;
ભવિષ્ય તણાં એ છુંડાં ચિન્હો, સમજને તું ચાલ;
સમજને તું ચાલ વિલમાં, રહીરા નહિં પછીં કદી દીલમાં,
જેશોગ અનુકુળ રસ્તો લેજે, સંકરનો સંદેશો ગજજે. ॥ ૫૬ ॥

દુખિઆરી દુનિઆં સૌ રખું, સુખિઆ ઉ કોઈ સંત,
માયાની નયવી સૌ દુનિઆં, અજ્ઞાને નાયત,
અજ્ઞાને નાયત અહોનિશ, ઓળખતી નહિં જગમાં જગદીશ
જેશોગ સુખિઆ સતો લેખું, દુખિઆરી દુનિઆં સૌ રખું. ॥ ૫૭ ॥

ઓછી વૃદ્ધી છે અપરમથી, જુઓ અનુભવી આપ,
કોપી ઉઠે કુદરત ત્યારે, જ્યારે પ્રગટે પાપ,
જ્યારે પ્રગટે પાપ સર્વનાં, ત્યારે કુળે જહાજ ગર્વનાં,
જેશોગ પાપ કુળે યોગમથી, ઓછી વૃદ્ધી છે અપરમથી. ॥ ૫૮ ॥

પૂરજ જ્યારે પાપ પ્રગટશે, ત્યારે રૂઠે રામ,
ત્યા સુધી મન માને તેવાં, કરજે રૂડાં કામ,
રૂઠે રૂડાં કામ છડીને, પાછળથી પડશે પરડીને;
જેશોગ સુખ સાધનસૌ વડશે, પૂરજ જ્યારે પાપ પ્રગટશે. ॥ ૫૯ ॥

પ્રજ્ઞતા પ્રજ્ઞની સૌથી મોટી, જોવી અવર ન જળ,
પળમા પારે તો એ પૃથ્વી, નહ કરે નિરવાજ,
નહ કરે નિરવાજ સમજજે, એવું સમજ પ્રજ્ઞને ભજજે;
જેશોગ જનની રાક્ષિ છેડી, પ્રજ્ઞતા પ્રજ્ઞની સૌથી મોટી. ॥ ૬૦ ॥

॥ १ ॥
 ॥ २ ॥
 ॥ ३ ॥
 ॥ ४ ॥
 ॥ ५ ॥
 ॥ ६ ॥
 ॥ ७ ॥
 ॥ ८ ॥
 ॥ ९ ॥
 ॥ १० ॥
 ॥ ११ ॥
 ॥ १२ ॥
 ॥ १३ ॥
 ॥ १४ ॥
 ॥ १५ ॥
 ॥ १६ ॥
 ॥ १७ ॥
 ॥ १८ ॥
 ॥ १९ ॥
 ॥ २० ॥
 ॥ २१ ॥
 ॥ २२ ॥
 ॥ २३ ॥
 ॥ २४ ॥
 ॥ २५ ॥
 ॥ २६ ॥
 ॥ २७ ॥
 ॥ २८ ॥
 ॥ २९ ॥
 ॥ ३० ॥
 ॥ ३१ ॥
 ॥ ३२ ॥
 ॥ ३३ ॥
 ॥ ३४ ॥
 ॥ ३५ ॥
 ॥ ३६ ॥
 ॥ ३७ ॥
 ॥ ३८ ॥
 ॥ ३९ ॥
 ॥ ४० ॥
 ॥ ४१ ॥
 ॥ ४२ ॥
 ॥ ४३ ॥
 ॥ ४४ ॥
 ॥ ४५ ॥
 ॥ ४६ ॥
 ॥ ४७ ॥
 ॥ ४८ ॥
 ॥ ४९ ॥
 ॥ ५० ॥
 ॥ ५१ ॥
 ॥ ५२ ॥
 ॥ ५३ ॥
 ॥ ५४ ॥
 ॥ ५५ ॥
 ॥ ५६ ॥
 ॥ ५७ ॥
 ॥ ५८ ॥
 ॥ ५९ ॥
 ॥ ६० ॥
 ॥ ६१ ॥
 ॥ ६२ ॥
 ॥ ६३ ॥
 ॥ ६४ ॥
 ॥ ६५ ॥
 ॥ ६६ ॥
 ॥ ६७ ॥
 ॥ ६८ ॥
 ॥ ६९ ॥
 ॥ ७० ॥
 ॥ ७१ ॥
 ॥ ७२ ॥
 ॥ ७३ ॥
 ॥ ७४ ॥
 ॥ ७५ ॥
 ॥ ७६ ॥
 ॥ ७७ ॥
 ॥ ७८ ॥
 ॥ ७९ ॥
 ॥ ८० ॥
 ॥ ८१ ॥
 ॥ ८२ ॥
 ॥ ८३ ॥
 ॥ ८४ ॥
 ॥ ८५ ॥
 ॥ ८६ ॥
 ॥ ८७ ॥
 ॥ ८८ ॥
 ॥ ८९ ॥
 ॥ ९० ॥
 ॥ ९१ ॥
 ॥ ९२ ॥
 ॥ ९३ ॥
 ॥ ९४ ॥
 ॥ ९५ ॥
 ॥ ९६ ॥
 ॥ ९७ ॥
 ॥ ९८ ॥
 ॥ ९९ ॥
 ॥ १०० ॥

મરજ તણે ભય સૌથી મોટો, કાં રાજ કાં સંક;
કંડ ફેરે દુનિઆમાં એનો, વાહયો આરો આંક;
વાહયો આરો આંક અતીશે, મુજતાં જન મુજે મન વિશે;
જેશંગ જભરેજમનો ચોટો, મરજ તણે ભય સૌથી મોટો ॥૬૮॥

નશીબ ફળે જુદિ પરમાણે, ઓણું વધતું ટપ;
ખોદનાર લે પા રૂપેઓ, માપનાર લે એક;
માપનાર લે એક માપીને, કસાઈ લે બે માપ છાપીને;
જેશંગ જુદિ કદર પીછાણે, નશીબ ફળે જુદિ પરમાણે ॥૬૯॥

ભુલ્યા ત્યાંથી ફરી કરોતો, કારજ મર્વ સપાય;
દિ'મન લેયો હૈવામાંતો, મળે દેવની સદાય;
મળે દેવની સદાય અચાનક, આવે છે ક્યારે અધરી તક;
જેશંગ જસની આશ ધરોતો, ભુલ્યા ત્યાંથી ફરી કરોતો ॥૭૦॥

સ્વલ્પ કાન દહને પોતે, માને મિત્રસમાન,
પછી કહો કયમ મને મહત્તું નહિ, સ્વર્ગ તણું વૈમાન;
સ્વલ્પ તણું વૈમાન ધર્મનુ, ફળ મારે ક્યાં ગયું કર્મનુ;
જેશંગ પેની મારજ માને ?, સ્વલ્પ કાન દહને પોતે ॥૭૧॥

ભવિષ્ય બધું અનુભવોને ભાસ, અનુભવ કરતાં ઊર;
અનમ તણી સો વાન અડુને, દ્રાહીથી નહિ દૂર;
દ્રાહીથી નહિ દૂર જસાઅ, કાલીસે એ તનં ત્વગમે;
જેશંગ મુખદુઃખ સો સમજશે, ભવિષ્ય બધું અનુભવીને ભામે

કુદરત ક્યારે કોપે ત્યારે, રીઝે નહિ યાવાર.
મનુષ્ય તનું કૃત્ય મુદરે ત્યારે, મીઠ વિદ્યાધાર;
મીઠ વિદ્યાધાર પ્રભાવન, ખેચી લેજ પાતાનુ ખાપન
જેશંગ દુનિઆં દુખથી દારે, કુદરત ક્યારે કોપે ત્યારે ॥૭૨॥

નમજાને પાટોસે વસતા, અજજનને નહિ સખ.
કાંડ કાઢને કા, ઉપાધી, આપીને રે દુખ;
આપીને રે દુખ દુષ્ટ એ, જનનો વજતી દાવ જુદ એ;
જેશંગ સો ફંદામાં ફસતા, નમજાને પાટોસે વસતા ॥૭૩॥

કર્મે તણી વાંકી રેખાએ, મળે દુષ્ટ પાગરા;
શાંતપણાથી સદા ચાલ્યોએ, તોપણ તે દે દાણ;
તોપણ તે દે દાણ નક્કી, કરોને પાતે અવળાં કામ;
જેરોંગ આતું દુઃખ રેખાએ, કર્મેતણી વાંકી રેખાએ ॥ ૭૫ ॥

રેખાડે મુલ રોળ કમાર, જગને કમવા દાજ;
પણ તેને પારખતા પૂરણ, પૂરણ અઠસળાજ;
પૂરણ અઠસળાજ વિચારી, કમની સમજે રીત કમારી;
જેરોંગ કમતા છુઃ કમારા, રેખાડે મુલ રોળ કમારા. ॥ ૭૬ ॥

લલચાવે કમનાં સૌ લક્ષણ, લાલચ આપી મન;
પ્રમાનતું મેલાકબર બચન, રીઝવે મૂરખ જન;
રીઝવે મૂરખજન મનમાં, રેખાડી વાદળ જગનમાં;
જેરોંગ એ જાણે અપલક્ષણ, લલચાવે કમનાં સૌ લક્ષણ. ॥ ૭૭ ॥

સ્વપ્ન દુષ્ટ સંસાર સકળ છે, બિધ્યા મન આબાસ;
વહિનતા કાંક વાર ન લાગે, કરજો મનમાં કવાસ;
કરજો મનમાં કવાસ બરાબર, અવનીમાં કોઈ રહું ન અમર;
જેરોંગ જગની સિદ્ધિ અઠળ છે, સ્વપ્ન દુષ્ટ સંસાર સકળ છે. ૭૮

સોની સાથે સરખા રહ્યોએ, એ છે મોટો મન;
કપડી સાથે કપડપણાથી, રહ્યોએ રાખી મન;
રહ્યોએ રાખી મન કર્મથી, મુલ મનુષ્ય શું મુલ ધર્મથી;
તો જેરોંગ મુખીયા અદિ'ધએ, સોની સાથે સરખા રહ્યોએ ૭૯

પાતાની આવક જાવકથી, ધરનાં હોય અબલ;
તો તે નાપ નમે નહિ' સાર', ધરમાં હોયે દાણ;
ધરમાં હોયે દાણ કામની, ચિવટ ધરે નહિ' કોઈ કામની;
જેરોંગ એ જૂળ અણચાકરથી, પાતાની આવક જાવકથી. ॥ ૮૦ ॥

કાળરૂપી પટલાની પુટે, ખેલે કર્મે અપાર;
જીવ બિચારો કાંઈ નવ જાણે, જાણે ખેલજીહાર;
જાણે ખેલજીહાર મુલે રહ્યો, પડે પડતાં જુએ જીવ અદિ';
જેરોંગ અણજીતું જીતકે હોયે, કાળરૂપી પટલાની પુટે. ॥ ૮૧ ॥

જગકર્તા જુએ છે સરવે, શું તું સમજે દુઃખ;
પણપણ પાપ કરીને પાપી, બનતો બહુ બહુ પુનઃ;
બનતો બહુ બહુ પુનઃ શરીરે, પણ જોજો તું ધીરે ધીરે,
જેસંગ અતે પાપજ દરવે, જગકર્તા જુએ છે સરવે. ૧૮૨૧

જેખનની જુડો છે ઝગડી, રહે ન આડી વાર;
આકળ જળ પગમાં વહિખએ, એવી એક વિચાર;
એવી એક વિચાર ઉરમાં, અંજલકા નહિ કરી નૂરમાં;
જેસંગ જેવી વિઝળી યગડી, જેખનની જુડો છે ઝગડી. ૧૮૨૨

બને બાવલા દિ'ખત દારી, રખી દુરમત દુઃખ;
તે જન કેમ કરીને પામે, પાછળથી પછી સખ;
પાછળથી પછી સખ સાંનિતું, ભોગવશે ભવ દુખ આંનિત;
જેસંગ તર નહિ પજ એનારી, બને બાવલા દિ'ખત દારી. ૧૮૨૩

સગા સખથી ગુખ સાંતિમાં, જો પાતાનાં હોય;
તો છરતર છરતુ અદિ' સાર, હરિ છે સૌ હોય;
હરિ છે સૌ હોય સુધીમાં, નહિ' તો મરતુ' કીક કપીમાં;
જેસંગ ભમે ન છવ આંનિમાં, સગાં મ'ખથી ગુખ સાંતિમાં ૧૮૨૪

ના એદાખાનો છે મરખો મન, અજગ સખજ તવ ઘણ,
૧૮૨૫ જનમા એ કા'પજ સૌ, હરિ રત દેખાય.

ધન કલ દેખાય કપીમાં, સર જુદિથી જુએ સુધીમાં,
જનના અ કા'પજ હરિરત, સૌ એદાખાનો છે મરખોમન. ૧૮૨૬

ન દોની સજિ પરમાલે મનુષ્ય તળી મનિ રેર;
જ ન જાની ન્યના એવી, ત્યાં ચાકે અધેર;
પા વાલે અધેર અલીસય, બિન બિન મન રિમે દુઃખતાન;
જનના મન દુખ સન્ને માલે, જુદીની સજિ પરમાલે. ૧૮૨૭

૧૮૨૮ દુઃખ સન્વાતા, જગમાં એનાં ભવ;
૧૮૨૯ જ જનના સવાનુ આપે છે એધજ;
૧૮૩૦ જ જનના જનનુ પગ પગારથ બિમરો ખાન;
૧૮૩૧ જ જનના જનનુ મુજ કે દુઃખ સરખન. ૧૮૩૨

કામ હોય તો સ્વભાવ મુજરે, કિલપણ પુરા રેખાય;
કામ વિનાનો સ્વભાવ રહેશે, આજસધી બીડાય;
આજસધી બીડાય અનુબ્ધનો, કાલ પણ એવી છે આનુબ્ધનો;
જેરોગ કામ વિનાનન ગૂરે, કામ હોય તો સ્વભાવ મુજરે. ૥૮૬૫
પાપી જનને જાણ આજમુ, એ વિષુ અવર ન કાઠ;
આજસને અથે વળવેલા, અમણિત રોપો લેઈ;
અમણિત રોપો લેઈ રહેમાં, નિતિ ધર્મ નવ હોય એકમાં;
જેરોગ કાલે ધર્મ જાણશું, પાપી જનને જાણ આજમુ. ૥૮૬૬

" નાકર નિમકહસાલ તણી જે, વૃદ્ધ વયમાં સંભાળ;
શુભે નાંદ' તે શક શા છે, તેનું મોડું બાળ;
તેનું મોડું બાળ મદુષ્ટ, નિવાસ તેનો નઈ ચઢુષ્ટ;
જેરોગ મદુષ્ટ નરે ધણીજે, નાકર નિમકહસાલ તણીજે. ૥૮૬૭

કાળ અને હેડગી બે સાથે, હરમ હાલ્યાં ભય;
ધીમે ધીમે હેડગીમાં બહુ, લેતાં ફેર જળાય;
લેતાં ફેર જળાય સ્વરૂપમાં, બાળ લેખનને વૃદ્ધ રૂપમાં;
જેરોગ અવે રહે ન હાથે, કાળ અને હેડગી બે સાથે. ૥૮૬૮

પૈસા એજ પ્રજાજ બળ બલેલું, જગત બહુ જે વસ;
શક શાક સોદાગર ચાકર, વીર ફકીર અવરય;
વીર ફકીર અવરય વસશે, જેનો જન મંડળમાં જરાશે;
જેરોગ પૂજી પ્રીતીથી પિઠાલો, પૈસા એજ પ્રજાજ બલેલો. ૥૮૬૯

પરણીમાં ધીરજનું ધન છે, ધીરજ વિષુ નહિં ધન;
ધીરજથી વન મન ધન મળતાં, રણતાં સર્વ વિધન;
રણતાં સર્વ વિધન અનુબ્ધનાં, ભોગવતાં રૂણ દિર્ઘાનુબ્ધનાં;
જેરોગ ધીરજ સ્વર્ગ સડન છે, પરણીમાં ધીરજનું ધન છે. ૥૮૭૦

સદગુણી સી હીરા સરખીછે, જગત્તી જયોત સુમાન;
પતી રૂપિ હીસળી કારીગર, હાથે દે હીખમાન;
હાથે દે હીખમાન હીસતી, સદગુણ ઓપે અપિક ઓપતી;
જેરોગ રતી પા પરખી છે, સદગુણી સી હીરા સરખીછે. ૥૮૭૧

પ્રેમ પૂરજી બળવાન અરી છે, લલચાવે મન પ્રેમ;
પ્રેમ પાસમાં જેહ પડેતે, રહે ન દુરાગ દોષ,
રહે ન દુરાગ દોષ કદીએ, કાળો નાગ સમ પ્રેમ વસીએ;
જેશંગ ફાંસી પ્રેમ ખરી છે, પ્રેમ પૂરજી બળવાન અરી છે.

જેને લાત નશોબ મારે છે, તેને સૌ દે લાત;
સદાતણાં સદવાસી જનથી, ગુજરે જીલમ અધાત;
ગુજરે જીલમ અધાત એહપર, નશોબ દેવોતુ' રૂઠે ખમ્પર;
જેશંગ હાંડગી જન હારે છે, જેને લાત નશોબ મારે છે. ॥ ૬૭૪ ॥

કુસારજા કાળી વિપધરી છે, દેતી સૌને ડંપ:
પાતાના પાળક પતિને પજ, હરતી પ્રાણ નિશાંક;
હરતી પ્રાણ નિશાંક ડંપ દેઈ, ગતબચની બધે વેરજી થઈ;
જેશંગ જગ આખાની અરી છે, કુસારજા કાળી વિપધરી છે. ॥ ૬૭૫ ॥

કામનિની એ રીત ફરતી, ખરતાં યોગ ન વાર;
જુઝા વેપ જરૂર જીવતીની હાંડગીનો વેપાર;
હાંડગીનો વેપાર જણાતો, દિનદિન પ્રત્યે પ્રબળ ગણાતો;
જેશંગ છજ કરી સૌને છગતી, કામનિની એ રીત ફરતી. ॥ ૬૭૬ ॥

બેઠ બરેલી ભાયા ભાળી ઊપજે ઊરમાં ખેડ;
દારાઈ દેવી સરખીપજ, બને વંતરી વેઠ;
બને વંતરી વેઠ બેઠથી, છિન્ન બિન્ન અંતર તણા ઉઠથી,
જેશંગ કૃત્ય કરનારી કાળી, બેઠ બરેલી ભાયાં ભાળી. ॥ ૬૭૭ ॥

દુખ દેખી જો બનશે કાયર, રહે ન તેથી દુખ;
પજ તેનો ઉપાય કયાંથી, ઊપજે અતે મુખ,
ઊપજે અતે મુખ સમજજો, કાયરતા તન મનથી તજજો;
જેશંગ મુખ સમજો ન રતીબર, દુખ દેખી જો બનશે કાયર. ॥ ૬૭૮ ॥

નિષ્પાપી જન હોય તેહને, નહિં જગ ચર્યા બય;
પાતાની કિમત પાતાને, મારે છે નિર્ભય
મારે ॥ નિર્ભય નિરાંતે, હોય વિના નહિં ચડશે દાંતે,
જેશંગ અતે છન એહને, નિષ્પાપી જનહોય તેહને. ॥ ૬૭૯ ॥

પાતાની પાતીને પેખી, સારા જનપદે રેણ;
સાખીને ફક્ત નવ ઇશ્વર, રાખે નેના રેણ;
રાખે નેના રેણ નિરખર, મહે નહિં કિધી રાંધે બારે;
કેરોમ અમં થઈ શુભ રેણી, પાતાની પાતીને પેખી. ॥ ૧૬૩ ॥

રેંને જ્ઞાન તથી શુનાતું, જનરખાં તસબારું;
નેને નેના ફૂગને ઉરમાં, ઉપરે કેમ વિમારું;
ઉપરે કેમ વિમારું સગરે, પાપાવના સદરપ હો પારે;
કેરોમ જમથી ફાક તથી છાતું, જેને જ્ઞાન તથી શુનાતું. ॥૧૬૪॥
પમંતજાં જે શરૂ અમં છે, યદા જ્ઞાન તપે રાગ;
પણ તે ચારે તરી નવ ફરીએ, બાંકત અંત ભમાન;
અકિન અમં અમાન અબજલેપ મળે અકિનથી બિહા પ્રબજલે;
કેરોમ સો અકિનવિષ્ણુ ભગ છે, પમંતજાં જે ચારે અમં છે. ૧૬૫

શુધી સુપત્ની સમય પ્રમાણે, શુભ દુઃખમાં રેસવ,
નેમાં એપપણ કે દિજતા, ફેડથી નહીં કથાવ;
ફેડથી નહીં કથાવ દરોગે, ઇપરે જન સો શુભદુ ખ વરીએ;
કેરોમ ફરની ફૂતી પીછાં, શુધી સુપત્ની સમય પ્રમાણે. ૧૬૬

ફારતની મનહ પરમાણું, સમજવામાં છે સાર;
મરહથી વિરહ વગતમાં, ખારો મિત્રમ માર.
ખારો મિત્રમ માર હીજ થઈ, પુકપારથ સો અદ્ય વહી જઈ
કેરોમ શાખા સમજવાણું, ફારતની મરહ પરમાણું. ॥ ૧૬૭ ॥

મન મિલકે મંડાવજ માળા, મજકા મિત્રમ આક;
પણ પ્રમ વરી મં પરમા, પરમા સોને પાક;
પરમા શુને પાક પ્રીતથી દિત ચિતક થઈ પુણ દિતથી;
કેરોમ રાખે ત્રિવિધી વ્યાજા, મનમોહક મંડાવજ માળા. ૧૬૮

માળા ૧૬ મી.

5 174 52

[illegible]

શાંત સમાધાન દેનેદ કહી કરનાં હજાર અવશ્યક ભંગારા;
ત્રીવિધિ નાપ રહી તનમાં સજસા મુખમાંનિ ધરી મુલ્ય સામદ
અદોડા બધા મનના આગે વળિ જે જાળમ દરને નરનારુ
સ્વલ્પપણે જ્યસંગ કરશે મુલ્યમંત મમાજમથી દુરિદાસ. ૧૫૫

ધર્મ અને મુખ હમે તણ પાશાપ' કહી જનમે નિમપાલ,
દેશ ન પર્મ મરે દેશમાં કહી કામકરે અવર્ગ મલ શાલ;
માપ તણી પક્ષે પાકે બરી મન મુરખ તું કહી પગલાલ;
જાપ બધી હંકમી જ્યસંગ પછી કશાની ઉતરે દંતસાલ. ૧૫૬

કેહાદ દુર કહી કુદરે કુદરે મન મુરખ તું અભિમાની;
દાવ અને વળિ પેચ રમી રમી નીતિ તણ કરતો નિકદાની;
સાજા મળે કહો એ કૃપથી પજુ અંત જતાં થજ દાણ નિશાની
કેવલ એ જ્યસંગ થયે દિગતો તજ દુર શિખામણ આપી. ૧૫૭

પ્રવાન ધરીધરી દેવ લામીપ તું રંક ધર્મ જનતો બહુ શાપું;
શાંખિ કહી નિકળે પછી તતંજ પલરપરૂપ કબૂલમ આસાપું,
દેવ અને દિન સંત કમીકમી આજ આખાજ પજુ' નિત્ય ખાપું,
જે જ્યસંગ દહે તુજ કમંતુ' કેતુ' મળે તુજને દુજ બાપું. ૧૫૮

દેશ અને પરદેશ દુરે પજુ કમં વિના નવ કોડી કમાએ,
હિંમતજન અમાન કરે પજુ હીજુ નરીબપો દાખ જજાએ;
દેવ સદા પ્રતિજ્ઞ રહે પક્ષે સાજ મરે તવ કોડ કિપાએ,
જે જ્યસંગ વિધાર કહી મન તો બહુ સાર તને રામજાએ. ૧૫૯

એ જન માત કુવાસ બસી વળિ પાપ કહી બહુ રંક રિવાય;
તે જન અદરપરૂપ પછી નિજ શાંતિ તણા મધ નારા કરાવે;
ગાહ પછી બહુ રાદ કહી નિજતાં જન તે પજુ સ્દાપ ન આપે,
એ જ્યસંગ બપું દુજ એ દુજ, જન માત કુવાસ બસાવે. ૧૬૦

દેવન ગાપ સમાન મળી નુપની ક-સે નિત્ય રહાજુ એનું;
તન અને મનથી કિં પાવિત ધાપ દુરે દુકાળી નુખ પેનુ
દોષ ન એ દિલમાં કહી કાચ કંદો મળશે ધાંજુને & અશાનુ
એજ પ્રમાણ બાળી જ્યસંગ અ-વાઅન્ય એનુ રહું મુખ બનુ. ૧૬૧

૧. જો કોઈ જાણે ન પાલિ મત પ્રાપ્તિ કેવળ પ્રભુ તત્ત્વપ્રાપ્તિ;
 ૨. જો કોઈ જાણે પદ્ધતિ કેવળ પ્રાપ્તિ કેવળ પ્રાપ્તિ;
 ૩. જો કોઈ જાણે પદ્ધતિ કેવળ પ્રાપ્તિ કેવળ પ્રાપ્તિ;
 ૪. જો કોઈ જાણે પદ્ધતિ કેવળ પ્રાપ્તિ કેવળ પ્રાપ્તિ; ૧૧

[illegible]

१. १०० रु. २०० रु. ३०० रु. ४०० रु. ५०० रु.
२. ६०० रु. ७०० रु. ८०० रु. ९०० रु. १००० रु.
३. ११०० रु. १२०० रु. १३०० रु. १४०० रु. १५०० रु.
४. १६०० रु. १७०० रु. १८०० रु. १९०० रु. २००० रु.

一、二、三、四、五、六、七、八、九、十、十一、十二、十三、十四、十五、十六、十七、十八、十九、二十、二十一、二十二、二十三、二十四、二十五、二十六、二十七、二十八、二十九、三十、三十一、三十二、三十三、三十四、三十五、三十六、三十七、三十八、三十九、四十、四十一、四十二、四十三、四十四、四十五、四十六、四十七、四十八、四十九、五十、五十一、五十二、五十三、五十四、五十五、五十六、五十七、五十八、五十九、六十、六十一、六十二、六十三、六十四、六十五、六十六、六十七、六十八、六十九、七十、七十一、七十二、七十三、七十四、七十五、七十六、七十七、七十八、七十九、八十、八十一、八十二、八十三、八十四、八十五、八十六、八十七、八十八、八十九、九十、九十一、九十二、九十三、九十四、九十五、九十六、九十七、九十八、九十九、一百。

[illegible]

૬૬. તણી દિલ દાઝ. થરીધરી ઉર દયાથી અધીક લરાયું;
 નાત અને પડનાત તણી દિલથી કરવા મન જે ઉલરાયું;
 દશવિદશ ફરીફરીને વાળ દેશોનજીં ફૂંખ ફર કરાવ્યું;
 તેા જયશાંખ હલે જન એલુ ગણોધરમી નિજનામ ધરાવ્યું. ૧૬

દાઝ બલે બમવંત બલે પજુ રીલ દયાવિજુ દેવ ન રીલે;
 રાત્રેનંદો નિત્ય પાઠ પડે પજુ સાંતિ સજ્યાવિજુ કાંઈ ન મુલે;
 તીલં બને જૂનદાન કરે 'પજુ નીતિનજો' હાંઈ પાઠ ન પુલે;
 તેા જયશાંખ હલે જન એલુ તણી નવ અંતર દાદજ રહે. ૥ ૨૦ ॥

ખુદખ મિત્ર થઈ મગનું ઉલટું અપમાન અતિથાય આંદી;
 લોક તણા બાહુ ધાક મહી મર્યા નિરાદીન થલી વળિ બ્યાંદી;
 મિત્ર થઈ કરતો અદિનું નિજ મિત્રનું કામ સદા જગમાંદી;
 તેા જયશાંખ હલે જન એલુ તણી મિત્રથી દુજ આપન કાંઈ. ૥ ૨૧ ॥

શામે સલ રજુમી મરે મહી નામ મુજક તણું નિજમાંદું;
 સેન્ય સહ લડનાં નિજ સેનિક દે અવળી અવળો બાહુ દોડું;
 દોષ બલે મુરવીર મદા પજુ જ્ઞાન લદાયક ઉપર ચોડું;
 તેા જયશાંખ હલે મુરવીરનું અંતનજીં પદિણામજ ખોડું. ૥ ૨૨ ॥

સોળ સહે શાળગાર સદાપણુ કામનિ 'શીંગવિના નવ શામે;
 વાદવિવાદ કરે વકલા પજુ જ્ઞાનવિના મનમાં નિજ દિલે;
 દ્રવ્ય ધર્મ નવ જ્ઞાન કરે દિલુ ધાય સદા મનથી પન લોલે;
 એજ દિને જયશાંખ લુભો મુજકીજી રહે જગમાં ઝડ થોલે. ૥ ૨૩ ॥

જોયલ જે વસંત તળા મુજુ રેમથઈ ચિતમાં નિજ બાંધે;
 'વ.યસ ના' હલે બાળનના મુજુ સવ રહે સરખીજ પિઠાંજી;
 એજ દિને મુજુવાન દશે જન ને સચણ મુજનેજ વખાલે;
 કેમ હરી જયશાંખ હલે મુજકીજી પછી મુજને ઉર આંખે. ૥ ૨૪ ॥

મદ તણા પરકારા વડે 'નજ રતિ વિશે જગડે બાહુ સાર;
 મુદર 'અંબુજ ખીડી રહે સર મુદન્યા થકી લાગન ખ્યાર;
 જુદ વડે વન રૂઢિ રહે કીક શુ અનુકંથો મિત્ર ચિતાર;
 એજ દિને જયશાંખ હલે મુજકીજી બાળનું જુડું રૂપન્યાર. ૥ ૨૫ ॥

હૃદય કરી નબળાં નિત્યને પછી મુશ્કેલીનાં કષ્ટ આખત કયાંથી ?
 દીવસ ચારે તાલુકાં મુખનું મુખનું મન બહુ થયાથી;
 આવત દુઃખ અચાનક આમદું પાપતણાં દુશ પૂજી ભરાંથી;
 ચાલત નાં પુત્ર ભેર જરા જયરામ કહે અથ શ્રી દિવસથી. ॥૩૩૫॥
 કામ સદે કરતાં મતિ પૂજી વિચાર કરી જન જે ન ચલાવે;
 તેહ કુતેહ ન પાળત એક થકી ઉઠતાં મન ખેડ જણાવે;
 ખેડ થયાપછી ધાય મતિ મુદ્ધ મુદ્ધ વિચાર ચલી સદુ આવે;
 એવી મતિ જયરામ અમાઉ ચલાવત તો મન ખેડ ન ચાવે. ॥૩૩૬॥

દુઃખ અને મુખનાં દિન આ જગમાં જનને કરમેજ લખાણા;
 લાભ અસાધ અને ચંદતી પંડતી તજીં ડાયથી સવે ડવાણા;
 જન્મ અને વળિ મળુંતળી વેડી નાચયકી સરવેજ નથાણા;
 તોપણ શોક અને દુર્વેથી જયરામ ન ધીરજવંત તજાણા. ॥૩૩૭॥

કોઇ રૂઠા ઉપચાર વડે કરીં અન્યતણાં મન તુલે કરે છે;
 આશિષ એ મુખ અંતરથી અરપે ઉર અમ્રત કાર કરે છે;
 કલેશ ન લેશ રહે ઉરમાં કહીં સાંતિ તજાં મુખિજનું ઝરે છે;
 એ જન આ જગમાં જયરામ કરીં બ્રહ્મ પૂજન લક્ષત કરે છે. ॥૩૩૮॥

માણસને મન મુખ્ય હોમિદ હોમ્યાનો પળી જગમાંદિ જજાતી;
 કામ કરે સળળાં નખળાં પજુ મિતનોં જાંતિ ન ઉર અજાતી;
 કાળ પિતે અતિ ધાય પ્રવીણજ એમ અતીસય સાંતિ હજાતી;
 એમ છતાં જયરામ અચાનક હવનની રસીંતુલક થાતી. ॥૩૩૯॥

હોય વિચાર હઝાર કદી પજુ કાળ ખૂટે રહિ બાય અધૂરા;
 એક થકીં તજીં છૂદ ન આપત કાળ કરે હવને વરા પૂરા;
 કોડપતી કહીં હોય તથાપોં હથે નર કોઇ સદંતર સૂરા;
 તોમ કરે જયરામ સદા જન તેહતજા વળિ કાળજ ચૂરા. ॥ ૩૮ ॥

આફનથી અકળાધરા ના ઉર આફત ગુંજ અતિસય આપે;
 વેદ પુરાણ ભજે કદી પૂરજ વેજ ન એદનું કોઈ ઉથાપે;
 પડિત ધાય પ્રસીદ્ધ તથાપોં ન આફતનું કદીં આપજ આપે.
 જો જયરામ પડેસિર આફન તો મુખદુઃખ અનુભવ વાપે. ॥૩૪૦॥

પરજી પ્રેમ રહે પ્રેમમાં પળ રીત અતીશય એનો અનાદી;
 મિદ્ધતાથી કવમાં બંધતો નર સમનિ પ્રથમ સ્નેહ સમાડી;
 કામ થકી બહુ અંધ બનાવી સદા નર રાખત નીજ અગાડી;
 દોષ મળે જયરાગ શુભો પળ માંડી નકી નર રેત અગાડી. ૪૭
 જ્ઞાન વિના સંકુળ ન આવત કોઈ ઉપાય દોષથી દાપી;
 મન બહુ સંકુળ તણે રહ્યું જ્ઞાન તણાં વરમાં વળિ પાપી;
 દોષપણ એજ અરે સમજો જન હુકમ દોષિત હોય તથાપી;
 જ્ઞાન વિના જયરાગ કહે કદિ કોણ શકે સંકુળજ રથાપી. ૪૮
 ઈશુક બાળી ન રોય કરે મન દીસ દોષથી અધીક દિપાવો;
 મુઠી મળે અન તે અરથી દિનનું દિલ કોઈ ન રીતે દુષાવો;
 આપણને ઇશ આપી રહ્યો દુરિથી નાં હું દુહાવમળે કદિ આવો;
 તો જયરાગ તમે સમજી મન રેંકતણી અરદાસ ઉઠાવો. ૪૯
 લક્ષણ લાખ ઉપાય ક્યે કદિ અથ નહિં જનમાંથી જરાએ;
 રેવ પડી ગઈ તેહ રોજે નહીં કોણ ઉપાયથી દુર કરાએ;
 જ્ઞાનતણી લસવાની પડી ગઈ રેવ બને જન બોધ તવરાએ;
 એજ રિતે જયરાગ કહે જનને પડી રેવથી શું ઉગરાએ. ૫૦
 અંક ૮ ઉપર અંક ૮ આવી પડ્યે ઉરમાં કદિ ના અકળાવુ;
 દેવ વરી જનતાં મુખી વાત કરી સહુ કબ જરૂર હકાવું;
 નિષ્કૂળ અથ ઉપાય અથા પળ પ્રાકમથી નવ દીસ દગાવું;
 તે જયરાગ રૂળે પ્રકાશ અંજ ઉપાય બલો હું બતાવું. ૫૧
 પેચ પ્રપંચ કહે જન તેહ શું પેચ પ્રપંચતણી રિત રાખો;
 શુદ્ધ સ્વભાવ થકી વરતે જન તેહ શું શુદ્ધ સ્વભાવથી બાખો;
 પ્રેમ કરી નમનારનો સાથ સદા નામને નમ્રતા થકી રાખો;
 એજ રિતે જયરાગ રહ્યે નિજ ધર્મ તમે ગણ પૂર્ણ બળવો. ૫૨
 લપટની લલનાપર લાલચ કોઈ ઉપાય ક્યે નવ મુરે;
 દેહ તમે પળ સ્નેહ તમે નવ પ્રેમતણી કદિ જાળ ન તુરે;
 દોષથી નહ બને કદિ જીવન તોય ન તેહ પડી લત મુરે;
 જોરાંગ થાય ખરાબ પડી કરમાં લઈ પાણ કપાળજ દુરે. ૫૩

૧. તા. ૧૨ મુજબત પાત્રે ને પક્ષ કાઢત પ્રીતી
 ૨. મરણ ને આદ્ય પાત્ર અપ્પાપર રાખી અપ્રીતિ
 ૩. મરણ મરણ ને અપ્રીતી તણે રુણ નીકળે
 ૪. રૂણ ને અપ્રીતી તણે અપ્રીતી મરણ વીતે

૧. તા. ૧૨ મુજબત પાત્રે ને પક્ષ કાઢત પ્રીતી
 ૨. મરણ ને આદ્ય પાત્ર અપ્પાપર રાખી અપ્રીતિ
 ૩. મરણ મરણ ને અપ્રીતી તણે રુણ નીકળે
 ૪. રૂણ ને અપ્રીતી તણે અપ્રીતી મરણ વીતે

નખ દમા મથી ક બિજનો દિસ સાધુજનોડું કશું નવ મુલે;
 પાલકયાલ ચકાવી મલી પરિપુરણ પાકે બરી અવશુલે;
 નેતિનો રીતિથી એક ઘણા નવ પૂર્ણપવિત્ર કહી સદમુલે;
 મોખર એ જયરાગ કહે વરા કાળતલેથી પથ્યા નેકે ખુલે. ૫૬૧॥

ધન્ય થઈ જન કે દુખિયા મુખડું મુખ તેલ કહી નવ ભાને;
 મોઘ ઉપાય કરે નિરાદીન તથાપી ને તેલ પાપાં દુખ રાને;
 આધિઉપાધિ અનેક રિને મનને નિત્ય સંકટથી બહુ બાને;
 દેહ ઉપાય કરે જયરાગ છતાં તવલેખ રોજકી કાને. ૫૬૨ ॥

આગસથી જન થાય અલોગી મતીદિલ મંદ બની બહુ વાતે;
 દિયમનો અરિ એક અણાઈ હજાક કરે મુખ એ લજવાતે;
 દાસન હોય અધીક છતાં ખજ રંક બને બતી નિર્બળ ગતે;
 આ લાયમાં જયરાગ કહે દિન આગસથી નવ અવ નિરાતે. ૫૬૩॥

આફત આવી નદિ શિર જાંતગી ત્યાંલગી માણસ છે મદમાતો;
 ધાવ પડે નદિ રાત્રાતણાતન ત્યાંલગી ને મનમાં દુરખાતો;
 દ્રવ્યથઈ સરપુર રહે જન ત્યાંલગી લેસ ન એ કરમાતો;
 લેશંગકે પજુ દાન દુખ તણાં કરવા પછી સાંત જણાતો. ૫૬૪॥

ધાય ન હામ દિતાવળથી કિંક ધીરજથી કિંક કામ કરાતું;
 આવી મળે તક ત્યાંલગી ધીરજથી કુળ પકવ બરાબર થાતું;
 પકવ ફળે રસ તે, વ બરાબર તેલ મળે મન ખુગ મગાતું;
 લેશંગકે પછી પીગ મહી દૂરી એ ખોજથી કુળ પકવમાતું. ૫૬૫॥

કોર ચકી નર કોર તણી સારતે રહી ખેલ ખચીત ભગડે;
 બાહુનરો ચિત બાઈ તણું થઈ હસ્તક્રિયાર્થી નવાક પમાડે;
 વાઈ વળી સહુ સપ કરે વસ માર્ગી એક ચિતેજ વગાડે;
 એમ સદા જયરાગ કહે જન શતત ઉચમ ચિત લગાડે. ૫૬૬॥

વહેમ પડે મનમાં કહિ કાંક તેા જર તે તજવી ચીજ જહેમી.
 બીજ વિના નવ અંકુર ઉગત અંકુરથી તરૂ બાયજ જામી;
 મૂળ થઈ પજુ છેલ બીજતણું કરવે તરૂ હાણુજ પામી.
 લેશંગકે નવ વૃક્ષ બને પજુ ઉતરી એ ચિજ જાય નકામી. ૫૬૭॥

મરખ મોત ધરી રતના જાડુ મું નિજદેહ તણ હંવ જાશે;
સપત આ અદિઆંજ ધરી રહી ફર દવે ખતિ મું મુજ ધાશે;
જન્મ મને ફરિ ક્યાં મળશે વળિ લેખ ફરી વળિ કેમ લખાશે;
જેરોગકે પજા આ ફરતાં બનુ એ જર્મકાંદરથી મન ત્રાશે. ૧૧૭૫

કાનત દોષ દશમ દમેશજ તો અમ ફેરાર સવં જવાનો;
દોષ દેશ ઉલોગતણે પજા આખર એ ફજાલીજી ધવાનો;
આમ્મનજે મુજ દોષ સગો કદિ તો નહિ આમ્મ પછી ફજવાનો;
એમ સદા જયશાંમ કહે મુદ્દ મન વિના ફજ મું મંગવાનો. ૧૧૭૬

ફર વિચાર ફરી મનમાં કહી એ પરતું અજાલીત ઉચારે;
ચાપ ન દાજ પછી પરને પજ રવિપત તુંજ ગણાય વધારે;
દોષ બધો શિર આવત એ ધરી ફરજકે નિજધર્મ તું દારે;
અંતરની ઉર્મીસમ જેરોગ દોષઅને વળિ ધર્મ વિચારે. ૧૧૭૭

મોટપમાં બળશે જન તોપજ પાત્ર વિના નહિ તું પરખાશે;
કંચન સાપ કથીર રહે પજ કંચનનીસમ કવાચ ન ધાશે;
દાચ બિહાર ધણો જમતો પજ રતનસમાન કહી ન ગણાશે;
એમ બધે જયશાંમ જુઓ જન પાત્રવિના નહિ કોઈ પ્રકાશે. ૧૧૭૮

ખંત કરી ખુબ ખેડ કરે પજ કમંવિના નવ કોઈ પમાશે;
જૂઠ પ્રપંચ તણી રચના રચનો પજ કર્મ વિના ન કમાશે;
દેશ વિદેશ ફરી ફરી ધાકીસ તો પજ તું નવ કાંઈ સમાશે;
એ સધણું જયશાંમ કહે નિજ કમંતણી રતિથીજ રમાશે. ૧૧૭૯

કલેશ કરી કરી યોચ કરે પજ લેશ ન જાણ ફરી રજવાની;
આવી પડતું ફુંખ તેદ રજો નહિ સાંતિ અચાનક ના મળવાની;
કોઈ ઉપાય કરે કહી તું પજ મારવિના કળ ના વળવાની;
જેમ જુઓ જયશાંમ તમે મુખ દુઃખની છાંય બધે લગવાની. ૧૧૮૦

કોણ અવીચજ આ જગમાં રહી સપતતું દરું મુખ લહે છે ?
છત્રપતી ધધ છાંદિ વયા કઈ કોણ જગે જગ એદ રહે છે ?
નામ નિરાત ન કાંઈ જણાયજ કોણ દવે મમતાયી ચહે છે ?
એમ જુઓ જયશાંમ કહે જન જન્મ લક લક સર્વ વહે છે. ૧૧૮૧

[illegible][illegible]

મીનની દીવ અલગથી જાળીશાય સેતુએ જુદાજુદા બિંદુ રહે છે;
માન મણિ વિખર્યાના કાટેસે ખર્ચ વધારે આપણીયોને પડે છે,
સુભવણી અને અંગત એ પણ નાપાકરી પદ્ધતિ ગટે છે;
ફોંબા ફોંબા ભણતમાં અજ્ઞાનને મીનની ફોંબાનો પ્રભા રહી છે ધારણ.

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

[illegible][illegible]

માળા ૧૭ મી

અભિના ૭૬

ત ત ળ ત ર મ ની મમમર સમુદ તરુદ જામ
 વી રત ત ળ ત વાદી તરુદ અનિા રજમ
 ત જ ર મ રી ર ત ર મ રી ર ત મરુદમ
 ર તોડત તત મ ર રોડ ર તી રમ ॥

મ ર ત રત મ રતી જ ૧૩ જ
 ત ર ત મ ર ર મ ર રોડ ત
 રમ ત ૧૨ ૩૧ રી
 ર ૧૨ ૩૩

મ મ ર મ ૧ ૧૬ ૧
 ત ૧૩

૨ જુ વ જ ૬
 ૬ ૧૭ જ મ ૧ ૧ ૧૨
 ૧ જ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧
 ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧
 ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧

દાખાં કોને કમ કામ કરી બન હર્ષ કરી કમલ મનમાં
જન બંદગવાઈ મપસ થઈ દિગ્ગજીવ હરે કહુનું નભમંડ
મહુ સોભા કરી અદાનનથી નિત્ય આમ મરે મનના મનમાં
જામનાં કોને જાનમાં જાન મરે મરે મનની કહુ બીજનમાં, મન

દાખાં જાન મરે જાન મનવવા કરિ સોભા મરે જાનમાં જાનના
કિમ જાન મનમાં મુખ મોં દરજા દરજા હરે મરે મરે દરજા
મરે લીસ દેવા ન અરે દરજા કરી કોપ મરુ મરુ દેવા
દરજા કરી જાન મરે જાનના નિત્ય મરે મરે મરે મરે મરે મરે

મનને મન કદાચન અકુરાલી કરીને મરે મરે મરે મરે મરે
મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે
જામનાં મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે
મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે

મહુ કરી કરી કરીને જામમાં જાન મરે મરે મરે મરે મરે
જાન મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે
મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે
મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે

દરજા કરી મન મેળાપોંડે મરે મરે મરે મરે મરે મરે
મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે
મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે
મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે મરે

જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં
જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં
જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં
જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં

જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં
જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં
જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં
જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં જામનાં

મનના ગપગા ગુણ મત્ય સદા, સમજાય વિચાર અતી હિમદા
બહુ હોય મહીન વિકારભર્યું મન તેહ કરે કહુ સ્વચ્છ સદા;
કરી સ્વચ્છ પછી ઈતનું ગુણ રક્ષણ આપમળે કરતાજ અદા;
જયશાગ કહે શુભ કાર્ય તણી મુઝતી મતિ એહ થકી મુખદા. ૧૧૨

બબકો નિરખી કદિ ઉપરનો, નવ લેશ તમે મનમાં હરખો;
પણ સ્થીરપણે મનને પુછોને, પરિણામ તલો પડેો પરખો;
પછી ચોન્ધ જણાય વિચાર વડે, ઝંઘ મારગ તે નજરે નિરખો;
જયશાગ કહે તહિંતો વળતો રસ નીકળશે વિખના સરખો. ૧૧૩

હળવે હળવે હળખી હળખી, પરમારથ કામ સદાય કરી;
શુભ આશિય નક તણી લકને ગહિને નિજ અતરમાદિ કરી
નિવિધી તન તાપ નિવાગી સદા, ભવતાં ભવ સંકટ સર્વે હરી
જયશાગ કહે તજો ભવમાગન આમળલાન મળે ન રૂરી. ૧૧૪

નનુ ભનુ ભવન રૂપ નિમે રૂપથી તરને તર સૌ નિરખે,
ન ની ન ભવન મુજ થકી મુલવી જન મન સદા હરખે;
નનુ ભનુ ભવન જ્ઞાન આજ જન પવિત્ર જ્ઞાન થકી પરખે,
જયશાગ કહ્યા નાજી જ્ઞાન તણ ભનુ ભવ રજાન સમાજ લખે

પરમાર હરી તન નિજન રૂરી જન જાન તનજ કન્યકરે કિતનાં,
નિજન રૂપય તજી મનથી ન ન મુખ રાજ રૂપી પ્રવનાં;
નિજાન રૂપ કરી નરત નરત રૂપ રૂપ જ નિવતનાં,
જયશાગ કહે જ નાજી જનમી જન અદ મુનુ કવના જનના. ૧૧૫

હ રૂપા રૂપ નિમે પદ નીકળે જન જાન તનજ કન્યકરે કિતનાં,
નિજાન રૂપય તજી મનથી ન ન મુખ રાજ રૂપી પ્રવનાં;
નિજાન રૂપ કરી નરત નરત રૂપ રૂપ જ નિવતનાં,
જયશાગ કહે જ નાજી જનમી જન અદ મુનુ કવના જનના. ૧૧૬

ન રૂપા રૂપ નિમે પદ નીકળે જન જાન તનજ કન્યકરે કિતનાં,
નિજાન રૂપય તજી મનથી ન ન મુખ રાજ રૂપી પ્રવનાં;
નિજાન રૂપ કરી નરત નરત રૂપ રૂપ જ નિવતનાં,
જયશાગ કહે જ નાજી જનમી જન અદ મુનુ કવના જનના. ૧૧૭

જનને જગનારક આ જગમાં, નિતિ મંથ ધરી સમજાવજે;
જન જન તો પ્રકિ દોષ પળે, ઉલ્લાસ થઈને કદિ નો પાજવે;
શુભનો સદુ સાધને પાત્ર બને, ન કુપાત્ર થઈ વળતી લગવે;
જયશામ કહે જગે નારક આ, ભક્તિભાતથકી મનને રિજવે. ૧૧૬૫

જનને જુગની ઉપમા ધરે, જનને જગમાં વ્યવહાર રિ;
વ્યવહાર કરી નવ એ સુધરે, પણ એક થકી ઉઠો ઉતરે;
ઉતરે ઉરનો પછિ એમ બધા, પણ એમ વિના નવ સુખ કરે;
જયશામ કહે ન કરે સુખતો, પછી આ ભવસાગર કેમ તરે ? ૧૧૬૬

જનથી જનથી જગમાં જનને, સદુ ધનતલે કમલે ઠળિયા;
પણ કોઈ નહીં પછિથી જનને, ધુળથી નિહળી કુદિથી ઝળિયા;
જન કોઈ ગયા તનને તકને, નવ તેહ ફરી તનમાં ઝળિયા;
જયશામ કહે અતિશે ઝળિયા, પણ સૂન્ય થઈ ગરે ઝળિયા. ૧૧૬૭

અવળાં કૃત્ય આ જગમાં કરવાં, મનમાં નવલાજ અગાર ધરી;
પછિથી અવળાં કૃત્યનાં ફળને, નિરખી ઉર ક્યાં થઈ લાજ કરી;
ધિકઉ ધિકઉ તુજને મુરખા, નહિં રક નહીં દ્રક્તાજ ખરી;
જયશામ કહે જનથી જગમાં, નિવ કૃત્ય કરી હેઠગીજ દરી ૧૧૬૮

કરતું સદુ આદર કામવલ્લ, ઉરમાંહિ અધીક વિચાર કરી;
કરિને વળતી કદિએ મનમાં, નવ શોષ કરો ભવલેશ કરી;
કરિને પગલાં ભરશો પછિતો, સધળું મુલ નર જશે ઉગરી;
ઉતર્થુ તુરતો જયશામ કહે, અકસે નવ કોડ ઉપાય ફરી. ૧૧૬૯

નબળી કરણી નડતી જનને, જગમાં બહુ બાળત કલેશ કરી;
જશને બહલે જડતાં ભુતિયાં, બદગામ થકી બહુ પેદ વારી;
બાદી ભવસાગરમાં ભમતો, સદુ પાપી તણે સરસાર કરી;
જયશામ કહે દુઃખ એમ ખમે, પણ એ ઉરમાં સમજે ન જરી, ૧૧૭૦

મન હોય ન સ્થીર કરેલ ખરું, પછિ ત્યાં નહિં શુદ્ધ વિચાર ધરો;
કરશે કદિ તેહ છતાં જનતો, નિજનો સધળો અમ વ્યથ જશે;
જગ અરિધરમાં નિરખે નિજનું, નવ શુદ્ધ સ્વરૂપ જણાય કદી;
જયશામ કહે સધળી રિતથી, શુદ્ધ ભાવથી શુદ્ધતાજ વદી, ૧૧૭૧

કરૂંથી જનનું ધન આ જગમાં, અવળે રસ્તે આલેખાઈ જતું;
કદિ ખાવ નહીં ખરચે નહિં એ, પણ અંત જતાં કુળધાણિયનું;
પરમારથમાં ધન એ ન જતું, પણ તરફર અસિ મુખે પડતું;
જયશાંગ કહે વળિ રાજતણા, નિધિમાં જઈ દંડમદી ભળતું. ૧૩૩

બહુ ખર્ચ અને વળિ દિ'મતથી, ધરતા મનમાં જનએ દડતા;
આધરાં બહુ કૃત્ય દેરે જન એ, પણ પાછળતો કલિના પડના;
કરોજ વિશેષ વિશેષપણે, કમથી બહુ એક પદે ચડતા;
જયશાંગ કહે વિર એક નરો, જગમાં બહુ જૂજપણે જડતા. ૧૩૪

સદગુણ તણી ભરતી સરિને, મનને બહુ રવચ્છ સદા કરએ;
દુરગુણ તણા લવણેશ તમે, પરવેશ થતાં દિલમાં દરએ;
તપ ધ્યાન અને જપ દાન તણાં, કૃષ્ણને સદગુણ વડે ભરએ;
જયશાંગ કહે કૃષ્ણને કૃષ્ણે, પણ લાલચ કુર્ચુજની હરએ. ૧૩૫

જનમ'દગની ચડતી જગમાં, નિરખો નિજની સદુ સંતતિમાં;
બહુ હોય ભલી સદગુણભરી, શુભ હોયમની ખિસતી કૃતિમાં;
હિમદા મનની બહુ દોષ સદા, ચલણે વ્યવહાર મુસ'મતિમાં;
જયશાંગ કહે જનમ'દગનાં, સમએ ચિન્હ એ ચડતી ગતિમાં. ૧૩૬

જનને પરની રહાય ચહી, ડગલાં નિજ કામ તણાંજ ભરે;
જનને કદિ દોષ સર્વ જગમાં, સદુ ઉપર ના અધિકાર કરે;
પણ કેવળ આપખળે કરિને, નિજ કામ બધાં નિજ હાથ ધરે;
જયશાંગ કહે જન એ જગમાં, સદુનો અધિકારો રહેજ કરે. ૧૩૭

બહુ પાપતણાં કરેના કરિને, નિતિ ધર્મ બધાં નિજનાં હરતા;
વળિ દુષ્ટપણું દિલમાં ધરિને, નષ્ટ દેવ તણા ભયથી દરતા;
પણ અંજ અધીક અદરથ રૂપ, નિજ શકિત તણા કાપ સો કરતા;
જયશાંગ કહે નિજ કમ'વડે, જન એ નિજના અરિતો કરતા. ૧૩૮

મગર રહી અલમરણપણે, અડખ'ગ અહોનિશ શું કરતા;
કદિ કાળ નહિં તમને વિસરે, દર એ ધરિ દીલ રહો કરતા;
વળિ વાદ કરો નિજ પૂર્વજને, નજરે અહિં છે કરતા હરતા ?
જયશાંગ કહે પછિ કેમ તમે, દર કાળતણા દિલ ના ધરતા. ૧૩૯

સુરતા વિરતા ધિગતા દૃઢતા, ગુણ એ જનમાં પ્રગટી નિકળે
બહુ ભાગ્ય ભલુ જનનું સવિધે, ગણ તેજ થઇ પ્રગટ્યુ પ્રજાને
જગમાં જરા ખૂબ કમાય સદા, ધન ધાન્ય અને મુખ સંવેદને,
જયરા ગ કહે ભલિભાત થકી મુખવૈભવ સહેજ થકીર્જ મલે.

ભરજેબનમાં જન જો અગકે, મદગુણ થકી જન મહામાં
મધળી રિતથી મુધરી નિજની, કિન્તી ગજવે ભુ
કરિ કોઇ કરે નહિ દેવ જરા વરતે જન એ રિત
જયરા ગ કહે પછી કોઇ દિને, પડશે નહિ જોબન.

ધનનુ મનમા બહુ ધ્યાન ધરી, નિતિ ધર્મ તણી ફરજો
બનિ ભ્રષ્ટ મહા નિજ કર્મ થકી, સધળી રિતથી દુઃખમા
પણ લેશ ન એ સમજે ઉત્તમાં, ઉત્તરા થઈ કુરુપણે
જયરા ગ કહે પણ આ ભવમાં, સમજે જન એ તરકે

નખરીખ મુખી નિરખી નિરખી, તુજ તન તણી સંપત્તી
વગતી બહુ ધ્યાન દઇ સધળાં, મુજ એક તણાં મનમાં પરખી.
પછિ તત્વ તણી કરિને છુવના, સુરખીધો ભલે મન રે' હરખી.
જયરા ગ કહે પણ છે સુરખી, સદુ રગ પતંગ સમી સુરખી.

નિરિધી દુ ખચી જગમાં જન જો, બહુ તમે થઈ દુ ખમાં તપતમ
જનતે બહુ ધા મરવા મનથી, જપમાળા જપી હોરને જપતા
પણ જો કૃણવ ત તણી ધરમાં મદણી નિજ બાળકથી રમતા
જયરા ગ કહે કરિ સાકુતણી શુભ સગતથી મુખમાં ફરતા.

નવમીત રસાયન ઔષધથી, વૃષ્ટ પુષ્ટ નિરોમાં બની અગકે
કુત્ર કાઠ અને તરૂ પાપજુથી, ફળ ફેલ મળે અતિ ઉમગકે
જન જનનાર સાચવતાં કુધ રે પશુ એ ખગકે ખગકે,
વગા ૧ કહે પરબ પણ સૈં, ધન દેનુ પને રિત એક થકે ૫૪૫૫

૫ ૭ ૭ ૮ હતા કરિ નામ ભલે, પણ રૂત વિનાં કહ વરય થશે,
૫ ૮ હાડ થકી જખરો ગજતે પણ હીજ મડે બકરો બનશે,
૫ ૯ ૧૦ થવા ગુરથીર છતાં, પણ કોઇ વિના અરિને નમશે
જયરા ૧ કહે જન હે વ ભલે, જખરો પણ જુદિવિના જુદી ૫૫

अभयतलुं शस्त्रं सदा सज्जतां, नगरं हस्तिं दुःखना निरभे;
 वणि रक्षेत् नहिं सपक्षेत् करे, जनते दृष्टेन शत्रुं ददभे;
 निनि धर्मं धर्मी निज कर्म करे, मित अभ धर्मी प्रभुनी परभे;
 नयशंग हरे सज्जुत तन्वी, दद शास्त्र अधीक अधीक लभे ॥४७॥
 धरिने मित जो दुःख सौ हस्तिं, दुःख जो मुंदरी हस्तिना कथजे;
 दृष्टवी अभगनी तज्जि आंचधकी, मितना दग्धिने वपु ना प्रभजे;
 पणु जो दृष्टही रीत आहस्तिं, अभ व्यर्थ धर्म दुःख तो न भजे;
 नयशंग हरे जनमां सपक्षा, अभ धर्मतन्वी महेन दुजे ॥४८॥
 अभिमान धर्मी नय मान भजे, धनधान्य भजे नहिं जेनूधकी;
 शुभ स्वस्व भजे नहिं स्वभयकी, दुःखनी मनमां परवीन वकी;
 वणि ज्ञान पणु अभिमानधकी, सुखतां भवथी जन जय छकी;
 नयशंग हरे परलोका जतं, पणु जेदु पडे नरकेन नही ॥ ४९ ॥
 मनजे जनतुं अभयित हरे, जनते अभयित सदा सभजे;
 जन होय पयित छतां पणु ते, गजुरो अभयिततन्वी गभजे;
 कपटी जननां मन होय धर्मां, शक्यी सधनी दितनां अभजे;
 नयशंग हरे हदि कोष्ठ तन्वी, सद्वे न करे वाइसो मनजे ॥५०॥
 मन शुद्ध न होय भवभूतलुं, नव ते हदि शुद्ध स्वस्व लुभे;
 पर व्यं सगि होय नयशुद्धतन्वी, मन न्यां सगिभ्रांतिभली न भुजे;
 हदि सत्य आसाय तन्वी तुलना, हस्तिने नव सत्य अइं न दुजे;
 नयशंग हरे अभमां जहकी, हदि कोष्ठस्ति अभने न धुजे ॥५१॥
 जन भदंग विपर द्वेषपणुं, हदि स्थापनजे मनथी करुं;
 धर्मजना नहु होय तमे विरतो, मुखा वेणु हरे हट्टं ते धरुं;
 धन के जणना नहु जघनथी, करवा पश ना हदि आयरपुं;
 नयशंग हरे पणु धीततन्वी, नहु जघनथी वरा सौ करुं ॥५२॥
 पदवी अधिकार भजे नहु तो, पणु धर्म नहिं स्वपने भणतुं;
 नहु जो अभकारक कार्यधकी, मनने नव धेन हदी वणतुं;
 दृष्टहं नहु नीतवनथी वितमां, जणतुं नहु पेर तलुं जणतुं;
 नयशंग हरे शुभ भूततलुं, पणु ते सधनुं मुणथी दणतुं ॥५३॥

નગરી ધનથી નવ આંદ થયે, પશુ આંદ થયે અવદારુદથી;
અનુ આંદ થયે નવ જ્ઞાન થયે, પશુ જ્ઞાન થયે શુભ શિક્ષકથી;
શુભ સંચારથી નવ જ્ઞાન થયે, પશુ જ્ઞાન થયે અવતરનથી;
અવતરન ન જ્ઞાન થયે શુભથી, પશુ જ્ઞાન થયે અવતરનથી. ૧૧૧

॥१॥ कानर मोय चिना करण, नय गीवयु कान करी साकतो;
 दुण येस अने यणि जीव चिना, दुपिकार हूयो न करी करणेंद;
 नभया नृत्यने गुणभानचिना, गुणदा यही साय नही रिजना;
 कयसागे हरे हरगुण चिना, कयसायसादपास करी न यते। ॥२॥
 कजभा प्रतिभिज्य पडे पजु ते, कज गुढ चिना कन ना निरजे;
 मुअभा हाज साय सांभाळ हर्षु, पजु धादु यही अन ना यदये
 परिपसु रिम हर्षो हरभा, पजु प्रभ न पैअन भास पजे;
 कयसागे हरे हरिहरे हर्षे, पजु ज्ञान चिना हरिने लसजे, मांके
 निज देहीनया दुःखपियु करी दुःखधी दुःखधी दिख ना हसये।
 सिर सागु लया नय होये चिना, दिख जेय यही आदिना पकये।
 अह सहेर यदं यदना यिकये, कयसायसाय ते हरि ना कयसाय;
 कयसाय हरे चिपली चिह तो, निजने न कयसाय करी लसये, ॥३॥

જાતિ અક્ષરમાં જન્યુ કૌશલિને, અમદા: ખણ ના રસા જે કાચો:
 જાતિ જાતિ કહી રજાને બેસે: ખણ ભાગ ખણ રહે જાતિ:
 ભાગ કાચનમાં અમદાની બેસે: ખણ કાચ ન કાચનને અમદા:
 અમદા: કહી રજાને બેસે: ખણ કાચ ન કાચનને અમદા: ૧૧૫૮

१।५५ अथवा २।५५ भाग है। यह अथवा ३।५५ भाग है।
 २।५५ भाग है। अथवा ३।५५ भाग है। अथवा ४।५५ भाग है।
 अथवा ५।५५ भाग है। अथवा ६।५५ भाग है। अथवा ७।५५ भाग है।
 अथवा ८।५५ भाग है। अथवा ९।५५ भाग है। अथवा १०।५५ भाग है।

[illegible]

વપુની સુરતી વળિ આસ અને, વડવાનણી રીત બધી નિરખી;
સદુ ચેગિત ચિન્હ અને વળી એ, મુખ આંખતણી કૃતિને હરખી;
વળતી; જનની મનની વરતી, સમજ શકે એ મનથી પરખી;
જયશાંગ કહે ઉરની સમજી, વપુ ઉપર માત સંઘવ લખી. ૥૭૫૫

સરખું મુલ એ સ્થળ ગોળ અને, વળિ એ જાતણું મનુષ્યન ગણે;
મદુ ન્યાય અન્યાયનણે સરખો, ઇનસાફ વળી મુખથી ન લણે;
વાળિ જ્યાં કદિ એ નવ સર્જે નકે, દુરિન નતણી તુલના ન છણે;
જયશાંગ કહે સમજી જનને, કદિ તે સ્થળમાં વસણું ન કણે. ૬૭૬

શુભ રાત્ર અને મણિ માણકની, જન પારખ જ્યાં ન કરી શકતા;
મુલ રાત્ર તણું નવ ત્યાં ઉપજે, જન મૂર્ખ કને પથરે ખપતા;
વળિ વાંક ઝવેરી તણે કદિ ત્યાં, નવ મુજબનો મનથી ગણતા;
જયશાંગ કહે પણ વાંક બધો, જન મૂર્ખતણે મુખથી લણતા. ૭૭

પડતે સ્થળના શણગાર મળે, પણ એ અપહીત સ્થળે સજશે;
શુભ સેવકને અપહીત સ્થળે, ધરતા પણ એ કદી ત્યાંજ જશે;
જનમાં શણગાર અને વળિ એ, ધક્કે સેવકની નહિં હાથ ધરે;
જયશાંગ કહે પણ તે સ્થળમાં, ધરનાર તણી કિરતી લજશે. ૮૭૮

જન સપતમાં હસકી ન જતાં, નવ સપતથી કદિ હવં ગણે;
વળિ વિપતથી અકળાઈ જઈ, કદિ એક ન એ ઉરમાંહિ ગણે;
જનમાં જન એ લડતાં લડતાં, ઉર ધીરજ ધરિ રહેજ વણે;
જયશાંગ કહે જન એ સમજા, જનતા સદુને શિર એક ફાળે. ૯૭૯

નિજ સ્વારથી વેદ સદા ઉરમાં, જન રોગિતણી બદુ આશકરે;
ગુણકા મનમાં હરહમ હરી, જન લપટને નિરખીજ દરે;
વળિ તરકર ધોર નિશાજ તણી, ઉરમાં ધરિ આસા અધીક દરે;
જયશાંગ કહે પરધાન સદા, નૃપને શિર વિપ્રની આસા કરે. ૧૦૮૦

ગુરુ દેવ અને વળિ વેદ તથા નૃપ આનજ વ્હા નહિં ઉચરે;
બુઢી અતિશે તુલસાન ખમી, નિજથી નિજને બાદુ હાણ કરે.
શુભ સ્વારથ સમજો ખોટું દર્ષ, નિજ હાથ મઢી દુઃખમાં ઉતરે;
જયશાંગ કહે શિખ આ મુજિને, ખરિવાત કદી કંથમાં ન કરે. ૮૧

બંજોવિંદને સંજોવિંદને, સંજોવિંદ સાચ ધરી મનમાં;
મન મુદ્ધ કરી રહિ મુદ્ધપેલે, નવ મોદ્ધ કરી કરતો તનમાં;
તનતો વલેટી બંધને મળતું, પછિ પંચ મહા ભુતના ધનમાં;
જયશાંગ કહે જિવ એકલરો, ભરકે વળતી જમ જુવનમાં. ॥૮૬॥

કરમે રજિએ કરમે મળિએ, કરમે સંધમાં મુખ સાંપડિએ;
કરમે કરના દરતા બનિએ, કરમે જઈ રાજવને પડિએ;
કરમે પદવી મુખ પાડવિએ, કરમે જઈ એક પદ ચડિએ;
જયશાંગ કહે પળ કમં દકે, નહિં યાન કર્યાવિણ તો પડિએ. ॥૮૭॥

ધરમે દરિએ ફરિએ ફરિએ, ધરમે બહુ મોજમંઝા ફરિએ;
ધરમે ધન સંપનને ચરિએ, ધરમે મુખસાગરમાં ફરિએ;
ધરમે ધરણીધરને બળિએ, ધરમે સહુ દોષ ધરી ફરિએ;
જયશાંગ કહે ધરમે ફરિને, બવસાગર આ સદલે તરિએ. ॥૮૮॥

પરમારથથી બહુ પ્રાણતણી, મુખ આશિષ લેઈ ઉર ફરિએ;
પરમારથથી વળિ જન્મ ધરી, નિજ ફળ આદા ફરિને ફરિએ;
પરમારથથી બહુ રંજતણાં, દરિ દષ્ટ દયા દિલમાં બરિએ;
જયશાંગ કહે મુખ સાધકંએ, ફરિ વૈકુંઠવાસ સદા ફરિએ. ॥૮૯॥

બહુ ત્રાસ કરી મન કોષ તણું, કથવાદ કંઈ મુખ સાર નહિં;
બહુ આંતર એક તણું બળિને, બહુ શાપ દિએ મન કંઈ રહિં;
ઉર શાપ તણી બહુ જવાળધરી, જન ત્રાસક બરમ થતોજ સહી;
જયશાંગ કહે રિચયા મનમાં, નવ કોષતણું કદિ શાપ લઈ. ॥૯૦॥

જર લેખનને નવ જળવનાં, જનને બહુ દાણ કરે જળરી;
અભિમાનધરી મદમાં ધરિને, નિતિધર્મ દમયા રહેજ દરી;
મતિ પાપતણી સંધળી ફરિને, નિંદગી કરીજ કુશં બરી;
જયશાંગ કહે વળતી ફરિએ, મતિ આ જવમાં મુધરે ન ફરી. ॥૯૧॥

દમડે દગડે જન જાક વરે, પછિ કેમ કરી અથ એક મરે;
બરતી દરદોજ બરાવ બરી, પળ એક ધર્મ ફરિએ ન ધરે;
બહુ આચક બવકે લેસ નહીં, બદ ભાગિ માર્ગ નવ એ પકરે;
જયશાંગ કહે જમ નીયમથી, વળે જન એ રસતે ટકરે. ॥૯૨॥

મહાદેવે શ્રદ્ધાપૂર્વક તજી બળતો, નવં એક સમાન બિલુ બળતો;
 નવં દોલન વિષેનથી ગાજીને, જ્યાં આવવાનાં ન જરૂર બળતો;
 મુખ મુખી વિદ્યો મહી બળતાં, હઝારાં પિનામદને મળતો;
 નવશંગ હો શ્રદ્ધાપૂર્વક મહી, પળે બિંમલુઓ પંદરે રળતો. ૧૦૩૧

નિમ્ન જાતિનંદા સંસાર મહી, જનની મહતા વધતી સમજે;
 નવં અન્ધનંદા હરિ બિંમલુથી, મહતા વધવા મન ના દમજે;
 અદુ સોદ્ધ હમશાલ સોપુ મજે, પળ એક મુવળ સમુ સમજે;
 નવશારધી મુખ મળવતું, બનિને બદુલા અતિ ઉતમજે. ૧૦૩૨

હરિ મહાન પુરુષ ઉત્પન્ન કરે, બદુ મહાન કૃતી જગમાં કરવા;
 મહતા વધવા બદુ નેદ તણી, સદુ સાધનની દરિને પરવા;
 વળિ આદિત્ય સર્વ અગાઉથી, હરિ સખન કૃત્યથી તરવા;
 નવશંગ હો સદુ સિંધવનજે, કરતા મહતા હરિ ઉત્તરવા. ૧૦૩૩

નિમ્ન નાથ તજી સદુ કાચવળ, અતુલ સમો સમજી મનમાં;
 બદુ માન અને વળિ મોરવ એ, જનનાં છગ્ગે નિરં વીધનમાં;
 મુખ દાજ બધીબ તજી મુજરે, યશ ખુશ વધી જગનાં જનમાં;
 નવશંગ હો સદુ સેવકજે, કરશે નવં સ્વર્ગેલ જીવનમાં. ૧૦૩૪

મજ દારજ તુલ અનીષ્ઠાજી, બદુ બિદતના ઉરમાં ધરેવી;
 નવ સાર મજે મુખ એક મહી, હસદી બદુ દાજ સદા કરવી;
 વળિ બુદ્ધિ અપકવ તજી જનની, હરિ સખન શક્તિ સદુ દરવી;
 નવશંગ હો વળિ આનંદજી, અદિ એક નિશાની સદા કરવી. ૧૦૩૫

કરદોલ કુમીસજ છંદનજી, જપઝા મુલમાજ પુરી પ્રિતથી;
 નવશે નહિં વિગ્ર પછી તમને, સુખ સાંપડશે સખળી રિતથી;
 મજા સમજી શત એકઅને, વળિ ઉપર આડ અસંચિતથી;
 નવશંગ હો રશો દરમાં, બદુ સાન થશે કંકુલોદતથી. ૧૦૩૬

માળા ૧૮ મી.

વમન્તતિલકાવૃત.

માતાપિતા અધિક જે ઉર શાપ આપે,
પુત્રો તજું અદિન એ બનનું શાપિ;
પુત્રો કરે પુજ્ય તજું શુભ કૃત્ય તેએ,
જેશન કે નવ હદી મુખિ એવું લેણે.

૫૧૧

જાજા બનો મરૂં જે મન કે વિચારી,
તેને તને નમનએ બધું જાબકારી;
એથી કરી ન બનડે કહિ કેહાં કાનો,
જેશન કે મરૂં એ થજિ જાન પાંચા.

૫૧૨

જેનુ થાકું બહનું મન દોષ ગણે,
તેને હદી ન વગ કેહાં કહે પિત્રાણે.
નિહો બધા મરૂં જે મનમાં નમનન,
જમન કે વગ કરે મન એ જાના.

૫૧૩

જુડી રિતે બાકનુ બગે રિત જે,
તથ નવા અધિક સો મુખિયા રિતે એ.
બધા બધું કિરિત એ મનમી બકે,
જેશન કે કૃત્ય તજુ રિત એ જા.

૫૧૪

સેવિ મહા વિષય સંપદ જે મનુષ્યો,

સેવી પૂતી સાગ પાપ મણીજ ગેરો,

પુત્રી ભાષી બગાડી નિશાનીન ભાંગો,

કેશવે જે નરુદ એ પુત્રો નિદાઓ

॥ ૫ ॥

કેમો પાપુ વૃક્ષમગાર અંતે અધુના,

નેરો રાદા અગતને નરના ભણના;

કેને ભગો પ્રમના ભગને નરે કંઈ,

કેશવ જે અપરમી નરે પંડે કંઈ

॥ ૬ ॥

રાધે અઠા ગામિયાં અગાડીન ભાંગ,

કેળુયા વિના અનુભવ રોઝ અમલા વિભાંગ,

અપાને અદે અધિક કંઈ રંગોંસ ઘણા;

કેશવે અમલો વળાવી વિભાંગ,

॥ ૭ ॥

કેશવે અમલો અપરમો પુત્રી,

કેમી અંતે પુરમના રાખીન રફરી

અપાં અપાં અમલો આખન વીજુ અમલા,

રાધાઅંતુ વિજ અત્ર પાતણુ અમલ

॥ ૮ ॥

અત્રી અત્રી અપા અંતરેવી સદા સં

અંતુ અંતુ અનુભવી કુલકેવી અંતુ ૧૧,

અત્રી અંતે અંતરે અંતરે અંતરે અંતરે

અંતરે અંતરે અંતરે અંતરે અંતરે અંતરે

૧ ૧ ૧

રાધી ૧ ૧, અમલો અમલો રાધી

અંતરે અંતરે અંતરે અંતરે અંતરે

અંતરે અંતરે અંતરે અંતરે અંતરે

અંતરે ૧ ૧ અંતરે અંતરે ૧ ૧

૧ ૧ ૧

રાધી અંતરે અંતરે અંતરે અંતરે

અંતરે અંતરે અંતરે અંતરે અંતરે

અંતરે અંતરે અંતરે અંતરે અંતરે

અંતરે ૧ ૧ અંતરે અંતરે ૧ ૧

૧ ૧ ૧

આનંદની અસરથી મન મરત થાએ,
તેથી કરી મનુષ્ય હીજી ગુણી નજીએ;
એથી દિસે દુખદ હાલત લાભકારી,
જેશંભ કે અનુભવો વરતે વિચારી ॥ ૧૨ ॥

માતા તણી મનુષ્યમાં કુખને લજાવી,
એણે ખરી અકૂળતા નિભની બતાવી;
જાએ ન હોત કદિ એ ડિક્તો પત્તેર;
જેશંભ કે હજીત ના તુર માત કેરું. ॥ ૧૩ ॥

પીતું ભતુ સમજાવે વિષ કુરનેનો,
જેથી ન ડાખ પડતો કુળ નુરનેતો;
હીજાં કરી સકળ કર્મ જિવ્યા થકીનો,
જેશંભ કે મરસ છે મરતું નકીનો. ॥ ૧૪ ॥

ઉત્સાહથી મનુષ્યનાં મન ખુબ રેકરે,
જેથી કંઈ મકૂળ ઉદય પેદાએ.
આપે પડી સકૂળ એ જાને મુખાએ,
જેશંભ કે નવ મજે ઉત્તમાદ ત્યાએ. ॥ ૧૫ ॥

જેતા થકી મદદ તો મળી છે તમિને,
તેને તન નમનના થકિ તો નમોને;
આરે તદ્દા જાની પ્રતી ઉપકાર કીએ,
જેશંભ કે કરમ એ રૂઝ મન મીએ. ॥ ૧૬ ॥

નાદા જાને મરપના ફરના નિદાળી,
રહે તન ન જગદીઃ મનને પ્રભાળી;
ભાવી તદ્દ પ્રજાએ એ મધગુ નખાળુ,
જેશંભ કે ભવિષ્ય તો પડે કળાળુ. ॥ ૧૭ ॥

દીડા વિના ન નજરે નર દા, બાડો.
દીડે કદ્ય દીડવે નર બેડ બાડો.
દીડી પડે નજરની પજ વાજ ખાડી,
જેશંભ કે નર પડે મુજ કેમ જુડી. ॥ ૧૮ ॥

એનો હરી નં અરુસો મનમાં જાણી,
તે નિર્મળો નહ કર્તા કુળમાં જાણી;
દેહી યજ્ઞ લાગળ દેહ ચિદાસપાત્રી,
એમાં છે નવ તમે દેવ ત્યાં નિહાળી.

|| ૧૭ ||

મિત્ર દુરો ન ખળમાં ખિન દાનધારી,
ફેલી વિનો નં ખનતો કદિ કાઢ કેણી;
મનું મુખે નં વદના બળિ મિત્ર ધાત્રી,
આમાં હરી નં દયને લાકળા પિત્રાહી.

|| ૧૮ ||

ધાત્રું મનું નમરૂપી નુદયાન દેખી,
મને તમે અદિતનું પમનું જ પિપી,
ઉતાવળા મુઠ્ઠા હરી અરુણાવતારે,
દેવમાં છે નવ પદો અદુ છાણધારી.

|| ૧૯ ||

જુગા જગો ગુપચો કાલ એવન હીતે,
આમાં કદા પાદો ગુપ કાલ નિવે,
દાયો આમાં તણ કલે નિવનાં નદારો,
એમાં છે કુલ કદે એવલસાતે વારો.

|| ૨૦ ||

જાણે કદા કાલ કદી નં મર્ધિતવારે,
કાળો મનુ કાલ કદા મનુ કાલવારે,
એકીનવા અરી દીને કદી ત્યાં અનુ,
એમાં છે મનુ મર્ધી કિતમાં રાજાનુ.

|| ૨૧ ||

દયામાં મળી કાળાનુ પદ તે કદીને,
પિત્રાસ દાવડ મર્ધી અનુમે કદીને,
કારે હરી નં મર્ધી કદ કાલ અર્ધી,
એમાં છે મર્ધી એ અનુ એવનાની.

|| ૨૨ ||

કિતરૂપી અમરમાં અમ અરુરે મિ,
કાલે હરી કલે કો અવનાની કદે અ-
નુમે કદી એવનાની. મિત્ર દુ અનુ,
કાલ છે કાલવારી કાલે મિ અનુ.

|| ૨૩ ||

૧૪૫. જનો. છુન તપ્તી બમ્બેજ બાણ,
 ફરે હરે મુખરજા વણિ બાણિ સાજી,
 કમી રિતે બવિધની મધ્ય બાણિ શાણી,
 જેજા છે મુખરજા બજા સે વિશાણી.

III 21 11

એમી શુભા જનમથી વનવાસી રહે,
 એમી વાસી વન થઈ દિવસિદ્ધ થઈ,
 પાપી પુદી પ્રયત્નથી દુષ્ણા રહે છે,
 એમી છે મતિ રૂમાં જન થઈ રહે છે.

44 28 40

દ્રવી થો પદ્મપદ્મો જગ મો કાકર્મો.
 દ્રવી થો પદ્મપદ્મો વનિ મો અદર્મો.
 લક્ષ્મી તણી યાગ્યતા વાને રૂંડે મે.
 વેલગે મે કાલમ વો વિદિગા કો મે.

48 24 51

'आजपक्ष' आभिनान विना हरी लक्षणा
 नहि भि नहि नहि नहि नहि नहि नहि नहि नहि
 नहि नहि नहि नहि नहि नहि नहि नहि नहि
 नहि नहि नहि नहि नहि नहि नहि नहि नहि
 नहि नहि नहि नहि नहि नहि नहि नहि नहि

432

१। अंग्रेजों की सहायता से अंग्रेजों को अंग्रेजों।
 २। अंग्रेजों की सहायता से अंग्रेजों को अंग्रेजों।
 ३। अंग्रेजों की सहायता से अंग्रेजों को अंग्रेजों।
 ४। अंग्रेजों की सहायता से अंग्रेजों को अंग्रेजों।

6. 29 12

ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଶୀଳା ଦେବୀଙ୍କୁ ସମ୍ମାନିତ କରିବା
 ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସହିତ ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କୁ ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କୁ ସମ୍ମାନିତ କରିବା
 ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କୁ ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କୁ ସମ୍ମାନିତ କରିବା
 ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କୁ ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କୁ ସମ୍ମାନିତ କରିବା

4. 4. 4.

१. १००० रु० १००० रु० १००० रु०
 २. १००० रु० १००० रु० १००० रु०
 ३. १००० रु० १००० रु० १००० रु०
 ४. १००० रु० १००० रु० १००० रु०

220

મ માન્યા મલકતા ધગિને ફરે છે,
તના થકી વિદ્યમણા દુરથી ફરે છે
જાણ સજા મુખે ડ ખો મનખાજ બેઝી,
લેશ મ કે જરૂર દુ નવાદ દેજો. ॥ ૫૪ ॥

દાતારને મમતખા મ મા વરા છે.
મકર જયતમા મનખા યા ,
દાતાનના ન જા મુ મલ નામ જાનુ
જાના ૧ મમતજી અવગુ ક્રાનુ ॥ ૫૫ ॥

૧ થી ૧૦૦ જન તના જાગી ખાખ જાને,
૨ ૧ થી મનમા ૧૦૦ જાને
ત જા નદા નજર ૧ મન જાગી જાગી
જાગી ૧ ૧ મનમા ૨ ૧ અમા ૧ ॥ ૫૬ ॥

૧ મમા ૧ ૧૦ ૧૦૦ દુગીન
૨ ની ૧૦ ની ૧૦૦ ની
૩ ૧ ૧ ૧ ૧ મમા ૧૦૦ ૧૦૦

જામીં મણુ' સિદ્ધાન્તથી સુખ નામ કરાઈ,
કેવ શીજી એ જિજ્ઞાસા સુખને ને સ્વામી;
સ્વામીમાં નિઠાઈને સદિ મેલ જામે,
કેમ'ગ કે સદિગણા સુખને પિયમી.

|| ૯૧ ||

બુદ્ધી દિગા મિતર લખ કરી વાઈ ના,
આવી પડે શિરપદે દરતા રહે ના,
મેલા જનો જમનમાં સસાર કરી ની,
કેમ'ગ કે જાનજાતીજી દુખી થઈ રી.

|| ૯૨ ||

શામીં મણુ' પદમ કામ પૂરું આરુરિ,
મેલે અરે મનમો મરના અરુરિ;
મેલા અરે મનમને નિજ રાજ સુદી;
આવી નથી કામ ને અણુ' મેલે સુદી.

|| ૯૩ ||

આવી પડે રવજમે રવર અણુ' વામી,
સ્વામી લખ કામપમે કહિ કરાણે વેસમે;
કેમ'ગ પડી કામપમે મનુષ્ય રીતે,
કેમ'ગ કે રવજમે સુખને અમીર.

|| ૯૪ ||

સ્વામીં મણુ' કામ સ્વામી નહિ રિપીડી,
આને વડી કમર આપ મિલકેમી;
આપી નહીં મનમને નિજ રવજમે;
કેમ'ગ કે રવર દુખ મેલેમી.

|| ૯૫ ||

ગાદી રહે અણુ' ને સુખ મેલે રવજમે,
મેલે ને રહે નિજમવા રવજમે ને રવજમે;
જામ જામ અણુ' દુખને રવજમે;
મેલે ને પડે નિજમ આ રવજમે રવજમે.

|| ૯૬ ||

આવી, આવી અણુ' રવજમે રવજમે,
રવજમે આ અણુ' રવજમે રવજમે;
રવજમે આ અણુ' રવજમે રવજમે;
રવજમે કે રવજમે રવજમે રવજમે.

|| ૯૭ ||

याही लक्ष्मी भुज अर्थां जनु भाक लक्ष्मी,
भाइ इही अर्थां लक्ष्मी हरे न आर्थां
नि आर्थां देत केहूँ आर्थां लक्ष्मी
केहूँ दे अर्थां लक्ष्मी आर्थां

॥ २५ ॥

इही इही अर्थां भुज इही लक्ष्मी,
निना अर्थां देत के आर्थां लक्ष्मी
निधी अर्थां आर्थां लक्ष्मी आर्थां लक्ष्मी
केहूँ दे अर्थां आर्थां लक्ष्मी

॥ २६ ॥

इही इही अर्थां लक्ष्मी आर्थां लक्ष्मी,
नि इही आर्थां लक्ष्मी आर्थां लक्ष्मी
निधी अर्थां लक्ष्मी आर्थां लक्ष्मी
इही इही आर्थां लक्ष्मी आर्थां लक्ष्मी

॥ २७ ॥

इही अर्थां लक्ष्मी आर्थां लक्ष्मी
नि इही अर्थां लक्ष्मी आर्थां लक्ष्मी
इही इही अर्थां लक्ष्मी आर्थां लक्ष्मी
इही अर्थां लक्ष्मी आर्थां लक्ष्मी

॥ २८ ॥

इही अर्थां लक्ष्मी आर्थां लक्ष्मी
नि इही अर्थां लक्ष्मी आर्थां लक्ष्मी
इही इही अर्थां लक्ष्मी आर्थां लक्ष्मी
इही अर्थां लक्ष्मी आर्थां लक्ष्मी

॥ २९ ॥

इही अर्थां लक्ष्मी आर्थां लक्ष्मी
नि इही अर्थां लक्ष्मी आर्थां लक्ष्मी
इही इही अर्थां लक्ष्मी आर्थां लक्ष्मी
इही अर्थां लक्ष्मी आर्थां लक्ष्मी

॥ ३० ॥

इही अर्थां लक्ष्मी आर्थां लक्ष्मी
नि इही अर्थां लक्ष्मी आर्थां लक्ष्मी
इही इही अर्थां लक्ष्मी आर्थां लक्ष्मी
इही अर्थां लक्ष्मी आर्थां लक्ष्मी

॥ ३१ ॥

માળા ૧૯ મી.

શિખરિણીવૃત.

પરો દાની જાણી સવસ વિન રાખ્ય વિજ સદા,
નથી એવી બીજી સકળ જગમાં જો વળિ કદા,
મનોવૃત્તી સારી અધિક ફળ દાતા સમજવી,
મજે મારા સાચો જરૂર કદુ બેસામ મજવી ॥ ૧ ॥

કહેતાં મૂલ્યો ઉદય થકને આગળ નરે,
દશે જેવા તેવા મમજ ફળ દાતા થવ પરે,
જતાં ના એ એકે અફળ કદિ કર્યાં નિજ તજાં,
મજે પૂરી રીતે સકળ ફળ બેસામજ પજાં. ॥ ૨ ॥

કરે ફરી નિદા વગર સમજો ને જન જુઓ,
મણા નાગો એને અકલ દિજ સાથે અધમુઓઃ
= પાતાનુ પાને અદિન દિન મારું સમજતો,
જુઓ પાને જાને સદૃશ નિજનોએ અરિય તે. ॥ ૩ ॥

વદ વાકે જાણા મુખ અભિમાની જગતમા
જુવરા જાણા એ સજદ નિજના ના મમતમાં
કરે દેવા કૌંસ નરૂર થક જાણા માથે પડી,
અમની અને ન દલુન જરૂર સાથે જસા કરી ॥ ૪ ॥

ગામડાં જોડાઈ જરૂર રાખાશે આ અવગણી,
 બહી હીમ્મતી કાળી નરુ કંઈ હીમ્મતી નિરુ કહી:
 નાના પંચાભાં નિરાદિન પડીને જગતના,
 પડી અને જાગાં જાગીને દુઃખ પામી જગતના. ૧૫ ૬
 પાતાં મિત્રા અપારે દિવસ વિષુ દેસી અણુ મળી,
 કહેતાં તેા ત્યાં જીવન ઉપર જે તમ તજાં;
 પડી તીષ્ઠાણીને અરજ કરના કો અમરિતે,
 પડી પદતાપામાં અરજ શિખરેના જરૂર ભવિષ્યે. ૧૬ ૭
 મુતેલા મોં કાણુ વિપત અણને સ્તબ્ધ બતા
 બહી માનવાને જાગીને વિગળી એ કલકતા;
 પડી પાંડે કંઈ કંઈ દુઃખાવશે અવદ સખને,
 થશે મને કાંઈ કંઈ અનિદા મોં તમ જાહે. ૧૭ ૮
 કાલી તા'કાંભાં મિત્રાત્ત મધી એ સખતહી,
 મધી દેવે સ્વામી માનવ અપણી આંકામ ખરું;
 પરતુ તેના જે અરજ નિજાની રેવન પડી
 મધી દીવાણી અણુ દિગંધે અણુ મુખાનિ તરે. ૧૮ ૯
 કાળી કીધાંથી કાલે જરૂર કહે અવગણે
 ખાં, એ એ જાગ્યા જાગ્યા દુઃખ કેમ દિલે જરૂર,
 પધાણુ મેં અણે અણે નજ અણે અણે પડી,
 પડી કાળે અણે કાલે કાલે પડીને જાહે. ૧૯ ૧૦
 ખાંડાં કાલે જાહે અણે અણે અણે, કાલે અણે
 મધી અણે, એ અણે અણે અણે, અણે અણે,
 અણે અણે અણે અણે અણે એ એ ૨૦
 અણે અણે અણે અણે અણે અણે, અણે અણે. ૨૧ ૨૧
 અણે અણે અણે અણે અણે અણે, અણે અણે
 અણે અણે અણે, અણે અણે અણે અણે અણે;
 અણે, અણે અણે અણે અણે અણે, અણે
 અણે અણે અણે અણે અણે અણે અણે ૨૨ ૨૨

સદા મોઢાં કાર્યો સમય અનુસારે પુરજતા,
રહેતાં પામી તે મહત્તજન હાથે સ્ફુરજતા;
થઇને અતે એ મુજશ અરપે છે મહતને,
બને આઘતે એમ નિર્ઝય કરી લે લગતને. ॥ ૧૨ ॥

લુઓ રાગુ જેના શિરપર અતિશે કુખિ રહ્યા,
સદા સંસારે એ વિપત લાઘવી ના મુખિ થયા;
અસાંતીમાં એના વખત વિતતો સૌ ધણું કરી,
રહે ઉદાસીમાં રિપુ બધ યજી એ દિલ રી. ॥ ૧૩ ॥

ન પારેલી વસ્તુ નસિબ પરતાપે પણ મળે,
પરંતુ પારેલી નસિબ વિણ ઈચ્છા નવ ફરે;
કરી વત્નો ઝાઝા અધિક પુરવાર્થો જન કરે,
પછી રહેજે પારી સફળ મન હમ્મજ સદુ કરે. ॥ ૧૪ ॥

દયા દેખાડવાથી દિલ જન તર્જાં ના દુઃખ રહે,
પરંતુ સાંતીનો અધિક દિનને લાભજ મળે;
મજાનો પાપો એહુ પરમ નિતીનો બજાવને,
પછી ધીમે ધીમે સમજ સપજા પર્મજ થને. ॥ ૧૫ ॥

ગરીબોના શાપે અધમ જન ઝાઝા દુખિ થતા,
પછી અતે એ ના જરૂર જમ હાથે જન જતા;
અતીશે પાતાનાં કરમ દિબધી એ અકરમી,
જને છે હાથે એહુ નરક નિવારણ અપરમી. ॥ ૧૬ ॥

મજી રત્નો કાંઠાં, સકળ જન હમ્મજે ઊર થતી,
તથાપી તે નાને, મજાન નિજ રાખી સમ નકી;
કરે એવી રીતે, જરૂર મહુ હમ્મજા મન તણી;
પરંતુ તે સૌને નસિબ પરમાણુ ફળિ મળી. ॥ ૧૭ ॥

દિન અઝી કાંઠા અધિક ભવ કતા જનજમાં,
ફગી માલવે છેલ, જરૂર ઉતરે ના વિપતમાં
મજા એવી રીતે દુરિજન યજી દુરજ રહી,
ફરંધા સંસારે, દુખડ વિપતીતો ભવ તર્દી. ॥ ૧૮ ॥

મહા જુહી માંનો અધિકે નિજ જુહી બળ થકી,
બને છે દિગોળી વરૂર ગમમાં છે જન નેકી;
સદા વીરો એવા, અદર નિશ ખતે વગતને,
બહી રીતે પોતે, દરવ વસ પર્તી વખતને. ॥ ૧૯ ॥

શુભાવે છે મુઠી, મુઠખ વન ધધે મમંતથી,
શુભાવે છે મુઠી, વિપચિજન જારી ગમતથી;
શુભાવે છે મુઠી, દરજ દરવાની લન પડે;
શુભાવે છે મુઠી, જરૂર અતિશે આગસ વડે. ॥ ૨૦ ॥

નધી બેના જારી, શુભ અશુભ કિર્તી નિજ તણી;
બને છે મુઠી, ધરમ નિતિ સોને તુમ્મ મળી;
દિવાના રખાના, નવનવિન રમે નિત્ય ધરી,
પદનું નેં એ પડત નિજ પત્ની મત હરી. ॥ ૨૧ ॥

ભલો દેહો બોળો, નવ કપડ જુહી કહિં દરે,
નહારા તર્કોમાં, જરૂર મન એનું નવ દરે;
ભલો સો બીજાઓ, કપડ કહિ એનું સદુ દરે,
તથાપી તેથી એ દિલ નવ કદીએ દુઃખ ધરે. ॥ ૨૨ ॥

અવિધાના ઘોઝે, મસિન મન ભાસે મનુષ્યનાં,
દુશે સંગી તેને, મળત દુગ્ર મામાં રૂપગ્રાનાં;
પહી ધીમે ધીમે, મસિન મન તેનાં પજ દિસે,
પડે અતિ એ સર્વ, નરક તણા જૂવન વિશે. ॥ ૨૩ ॥

દેને ધધો તેમાં, નિયમસર કામે નવ બને,
બડે છે તેથી ધાક અભ્યુમખાનો બહુ મને;
પહી દંડાજીથી, બનત નવ ઉકેલજ ક્રોધ;
કદી બૂલેચુકે, નિયમ તરિ ના નિખજ ધર્યા. ॥ ૨૪ ॥

વરી પાતો દીધે અરથ સરવાનો કદિ નથી,
કદી બેવાથી તે, સકળ દુગ્ર આપે શુભલથી;
અપારા વીજેના ગગન નરજ મોગમ ધવા,
બુઝે વૃદ્ધી વીના, આદ્ય સરવે એ સમજવા. ॥ ૨૫ ॥

દિલ્લા દેખાવે, નજરે ચુક લેવા નિવડતા,
ખરા માનેલા તે, જરૂરે સઘ મિથ્યા રહેડતા;
ખરી રીતે ખોલ, અનુભવે કરીને
દિસે છે સત્યાસત્ય પુરણ મિથી પરખતા.

બંધે બાણે વસે, થઈ નવ રાત્રી બે કદિ તને,
પછી કેવી રીતે, અજાણ જાણ ચાલ્યા થકિ બને,
સદા એવી રીતી, અધમ લહુતાની તજિ રહ,
રહો સતોષથી, પરમ નિજ પત્ની પ્રત મહી. ॥ ૨૭ ॥

કર્મુ ભેમુ હોએ, અધિક ધન માટી મુશિખતે,
તથાપી તેનો ભો, પુરણ રિત ના વેસવ થતે;
ગણો મિથ્યા એને, જરૂર વિધવા ભોગન સમુ,
નકામી દુખાએ મનુષ્ય મુરખાઈ થકિ ખમુ. ॥ ૨૮ ॥

ચકીને હિડાએ, ભમિત થઈ ભૂલા મ્હમ ભમો,
વિલાસોમાં ઝાઝા, રમણ થઈ રમે મ્હમ રમો:
જશે એ સૌ ઉડી, વખત વિતતાં તો કમલથી,
પછી અતે એથી, જરૂર ભાકારો ભમણથી. ॥ ૨૯ ॥

દુખી સર્વે દીનો, અધિક દુખ પામી દુખિ થતા;
તથાપી તેમથી અનુભવ અતી એ નિરખતા;
ભલા જુ માએને અજબ રિતથી એ પરખતા,
પ્રભુ સાથે પ્રેમી, પ્રબળ પ્રિત રાખી હરખતા. ॥ ૩૦ ॥

બુરા બીજાઓના, દુખદ બહુ દિનો નિરખિને
રહે જેઓ રાહ, હરદમ દૂદે જે હરખિને
પ્રભુના પૂરા એ, અધમ રિતના દોષિત દિસે,
દયા રાખ્યા વિના, પતિત પડશે દોષજ વિશે. ॥ ૩૧ ॥

પગણે પ્રીતી જે, અવર જનની હમ્મત ઉરે,
નિરાશા અતે એ અધિક સદુ પામી ઉર હરે
મળેલા બે હોએ, પરસપર પ્રીને મન ધણું
રહે છે પ્રીતી ત્યાં, રસિક થક પામે દિલ તબાં. ॥ ૩૨ ॥

મુનીનીના રંગો, સકળજનને સુખ કરે,
દહીને સો રાવો, મલિન મન યાળી ઉર કરે;
સદા સાંતી આપી, મુખદુષ્ટ જે છે સકળને,
નિતી ધર્મે દોરી, અધિક ભગ આપે અનંતને. ॥ ૩૩ ॥

મુવિધાના યોગે, સર્વધર્મ સૌ સ્થાપિત થય;
ફરી રીતે આલે, સકળજનને એ શિખ દય;
અવિધાના યોગે, જરૂર વળતી પધ્ધત સડે;
ગુરુ શિષ્યો તેથી, સદુ કર કપાળે દઈ દડે. ॥ ૩૪ ॥

થયા પ્રચ્છા મોઢા, અધિક રિતથી જો દરિ તમો,
થલે પોતે મોઢા, અવરપર આશા નવ ખમો;
નહી આશા પૂરે, અવરજન આશા નિજ દરી,
કમરો એ આધે, જરૂર કહું કું દિગ્ગત થરી. ॥ ૩૫ ॥

તમે જૂના બાંધા, જરૂર કાંતિદારો કર થરી,
ક્યાં કેવાં કાંઈ, પુરવજને દિગ્ગત કરી;
નિહાળી તે સંપે, મનન કર્યો એ મન વિધે,
જગ્જાતાં સૌ ખૂબી, ઉસર ઉર એવી ઉપજ્યો. ॥ ૩૬ ॥

સદા સૌની સાથે, સહુકપજથી જે રહિ શકે,
ફરી રીતે તેવે, વિકટ વ્યવહારે પણ દકે;
નહી શત્રુ કોઈ, મનુષ્ય સુધર્માં મીઠજા દસે,
ઉપાધી સૌ ત્યાગી, અધિક મુખ પામે જગ વિધે. ॥ ૩૭ ॥

બળીને શું દીધું? અવર જનના નોકર થયા,
નહી બીજું કશું? સકળ શુભ થયા તજિ ગયા;
કદી એથી તારી, અધિક ઉનતી તો નવ થયે,
ખરી રીતે અતે, અધમગતિ માંહે ભટારો. ॥ ૩૮ ॥

દુશે સપાત્રો તે, અધિક થન વિધા થકિ દરી,
ચંદી ગર્વિ ચાકે, નફર થા ભાંચે નવ મરી;
પરંતુ તે પુણ્ય, સરળ થઈ ચાકે નામિ નમી,
ન લેના એ સાધો, અધમ થઈ કોનું મન દમી. ॥ ૩૯ ॥

હશે મતોથી તે, સકળ શુભવંતા સમજવા;
નહીં અશા મોટી, કરત કદિ લક્ષ્મી પતિ થવા;
મળે ને પોતાને, પરમ પ્રભુ કેરી નજરથી;
હશે થાકું તોએ, અધિક ગણિ લેના અવરથી ॥ ૮૦ ॥

રૂકું કચ્છે એતું, જગત પલુ કચ્છે બહુ રૂકું;
કૂકું કચ્છે એતું, જગત પલુ કચ્છે બહુ કૂકું;
જુએ બેઠા બેઠા, સકળજનની સૌ પૂર્ણ દરી.
પછી આપે લેસાગે ધરિત કૃપા રનેહજ કરી. ॥ ૪૧ ॥

દિસે ભુંડુ ભારે, જનમ બધું આંહીં જનમતું;
વળી એથી ભુંડું, જગદરપણને વસ થતું;
ગળે એથી ભુંડું, અવર જનના સેવક થતું;
સદા એની રીતે, દુખકર હરીતું સરજતું. ॥ ૪૨ ॥

ભરેભા ધારીને, શરણ થઈ આવે તુજ કને,
હોતે તેને રૂઝ, થગસા નવ ધાતીક તું મને;
પૂરે પાપી એથી, જરૂર જનમાં તું સમંજલે,
મહું મારે કોરે, અધમ રિત એ તું વરજજ ॥ ૪૩ ॥

અભાગીને થોગે, સકળ શુભ ગમેં દુખ થતાં,
વહે વાડી નના નરિશજ નમજા તે નિરખતાં;
કરે ધધા કોળે અરૂંજ થા, એને મહુ જતા,
વિધી વાંકો જ્યાં છે, સખજ પલુ ત્યાં નમંજ થતા. ॥ ૪૪ ॥

મુભાગીને સંને, સરમ મનમાને દિઠવતા,
અભાગીને એવી, ઉવર અપમાને દુખવતા;
હશે વિધી નિહો, જગત પલુ મિત્રુ મમજતું;
હશે રિતી વાકો, જગત પલુ વાંકુ નિગજતું. ॥ ૪૫ ॥

મુવિધાને લેતુ, જરૂર થન પ્રાપ્તી નવ મળ્યા
પરતુ જુદીને, પ્રજા કરવા કાળજી બલુદ;
પછી જુદી થોમ, જગત થન ધધ રજનવા
વળી રૂઝી નીતી, મહુ કાળ ને સમજતા. ॥ ૪૬ ॥

મુવિધાના ચોમે, સહજ મુખને સપતિ મંતે,
કુવિધાના ચોમે, સહજ મુખને સપતિ રતે;
મુવિધાના ચોમે, ધરમ નિતિ માંડે સિત વડે;
કુવિધાના ચોમે, અધિક અધનાં સો દુઃખ દુઃખે. ॥ ૪૭ ॥

દુઃખ તારી દેખા, કરમ કાળની તું નિરખિને,
બને છે આનંદી, અધિક ઉરમાંડે દરખિને;
નધાપી એ તારે, દંત નવ આનંદ અતિસે,
ખિસેલી દેખાએ, વખત વિનમાં તો ખરિ જશે. ॥ ૪૮ ॥

અમી કહી જ્યારે, પરમ પ્રભુની તુપર થયે;
અધાં કપોત નારાં, કંઠજુ પજુ ત્યારે દિગ્ગજાયે;
પરો સ્થિતી સારી, વગર સયવાળી મુખ ભરી;
દરિદ્રાં દુષ્ટાએ, જિવન યુજરે છે મન કરી. ॥ ૪૯ ॥

મળ્યાં કપોત વેઠી, અનુભવ થઈ થાયસ દુઃખ,
સદા અંતમાં કદો, જરૂર જન એવા સમજાયે;
દુઃખ જાની લોકા, સદસ દસ અંતમાં સમજતા;
પિએ પ્રીતે પાતે, રસિક રસને હોર રિજતા. ॥ ૫૦ ॥

દુઃખ અતિ સર્વે, અધિક જરૂર પાતે નિજ બળે,
અભીમાની આપે, અધિક અભિમાને પડવળે;
મમારો પોતાની અતિ, ગદ્ગદતીથી દુઃખ ખંતે,
અને જાની લેશન સિદ્ધિને રસ જમે. ॥ ૫૧ ॥

જરૂર મિથ્યા જેવે સમય સમયે આગસ થઈ,
નહી નાહું ખરે, સમય મળે એ દૂર નહી;
સદા એના જેવો, સમય સવળો તું સમજશે,
કદી મિથ્યા બહે, સમય અધિને ના વરજશે. ॥ ૫૨ ॥

સદા સાળી રવામ, ચહન શિશવતી સમજવી;
નાળી પ્રેમી નર્તી, પુરજુ પ્રિયથી એ પરજવી;
મળે માંમાં સખા એવન મધજામાં રસ લય્યા;
પડી આ સંસારે, સહજ મુખમાં દપતિ ઠપ્યા. ॥ ૫૩ ॥

હશે લેની વાણી, મધુર મન હર્ષી
કરે સર્વને એ, જરૂર નિજ તાબે વસા કરી;
ગમે તેના શત્રુ, સંભળ પશુ તેને વસા થતા;
સદા આનંદ એ, અધિક મુખ આપે

કરો ધર્મા લે જો, સકળ રિતથી તે મુખવા,
કરો પાનો આગ્ર, અનુભવ થકી સ્વાર્થ સરવા;
છતાં બાણીબોધ, અધિક રિતથી આજસ કરો,
જશે વૃથા ભાષો, અધિક ઉઘમી મરખ કરો. ॥ ૫૫ ॥

વડી વાતો કીધે, વડપણ કદી નાં સમજવું,
વડાં કામો કીધે, વડપણ અતીશે સમજવું;
વડી રિદ્ધ સિદ્ધી, અધીક ધનથી નાં સમજવી,
વડી રિદ્ધી સિદ્ધી, અધિક મુખ સપે સમજવી. ॥ ૫૬ ॥

સદા સારી શિક્ષા, મહત્ત્વ કરવાની ગતિ હશે,
બહુ બુદ્ધીશાળી, સકળ સદગુણી જન થશે;
થડે એવી હેવા, નશિખ બહુ સાડું નિરખશે,
પછી અતે ભતાં, દુઃખ અતિશે એ હરખશે. ॥ ૫૭ ॥

મુવિદ્વાનોથી તો, અધિક સદગુણી વધિ જતા,
શરાણું નીતીની, જરૂર અકિને નિર્મળ થતા;
સદા એત્રું જોયું, આંત સરસ એ શિક્ષણ મળે,
નહીં કોઈ કાળે, મનુષ્ય પાછી એ ચિત થળે. ॥ ૫૮ ॥

હંમેશાં માગાપે, જરૂર નિજનાં બાળક થકી,
દયા રાખી રેવું, પરમ નિતિનું શિક્ષણ નકી;
ગણી પાતાની એ, સુલ કુરજ સંતાનજ પ્રતી,
બનાવો સંતાનો, સદ્વર્તનવાળાં કરે કૃતી. ॥ ૫૯ ॥

કદી કંટાળીને, જગત વ્યવહારે નવ રહે,
રહેા રૂઢી રીતે, પિરજ પરિને સૌ દુઃખ સહો;
સહો શાંતી સાધે, કરમ રતિની એ કૃતિ ગણી,
ગણીને આનંદ, પરમ દુઃખ છાયા મુખ તણી. ॥ ૬૦ ॥

મહા માંમાં મળે, મગ્ન હિંન મુખ્યા થકિ મળે,
મળે ના નાજારી, દુઃખ અધિકારે જલુ બળે;
બળેતાં મિત્રાને, મહા મિત્રી શાંતિજ કરે;
કરે છે એ મુખી, મહા મહાગુણે હરે કરે. ॥ ૬ ॥

મહા માંને શાંતી, વશન વશ લેખો મળે કરે,
ધનું કરે વેડી, સમય વિતર્કો સો મુખ દરે;
પણી કોઈ કામે, ન મુખરન બાણ જિવનની,
મળે વડી કહેજે, જરૂર થઈ દુઃખી જીવનની. ॥ ૭ ॥

કરે સંસારી સર્વ પરમ મુખાર પ્રથમથી,
પણી રાજ્યદારી, જનત સદગે સો નિવમથી;
પરતુ એ વીના, અવર રિતધો ના કદિ થયે,
મુખરનો પાપો, પ્રથમ મળે સંસારજ વિસ. ॥ ૮ ॥

જાતો જુડી દીર્ઘા, અમર કદિ અતે મનુષ્યને,
વખાણે નીરવે, સમય સમ સોના કૃતવ્યને;
પ્રમા પુઠે એના, કથિત મુજ સર્વ મેન ધરી,
કરે એની એવી, જરૂર જીતના ન્યાયજ ભરી. ॥ ૯ ॥

હુથે જ્યાં જ્યાં નારી, કદવ બગતી લે કુળ મહી,
પ્રમા પૃથ્વી દેરી, નવ સમજ્યા વાતજ તહી;
નિશાસા નારીના, કુળ કાય કરી સર્વસ હરે,
વળી નકે નાંખી, કુળ આવમતીયું સદુ કરે. ॥ ૧૦ ॥

વિન્ન જાજા દુઃખી, અધમ હિંન જોતાં જગતમાં,
નહીં કોઈ વાને, જિવન મુખ એની મજતમાં;
ઉપાધીનાં અજ્ઞા, અધિક થકિ આવી શિર કરે,
પણી કંઈ દેખી, અધમ જિવ એથી ચરધરે. ॥ ૧૧ ॥

રહો જાની સાથે, વિપત લાય જે જે શિર પડે,
નકામે પરતાવે, મુરખ જન મિથ્યા કરિ રડે;
મહા જોની સાથે, મુખ દુઃખ બધાં તે મુખ સમાં,
પણી જાને મારે, અજિત થઈ હારો દિગ્ગતમાં. ॥ ૧૨ ॥

હતા વૈરરો પહેલા, પરધન નહોં ચિત્તજ,
 દગાવાના થયા, અપમ અભિને એ પરદરે,
 નથી આજે એવા, સમય કેજિનો એ
 અવિધાસી એવા નજસ્યુકાધલો નિરખે
 મદા લે પાતાની, ઉપદ મગીને અર્પણ કરે,
 નહોં તેને લેઓ કણુવ કરિને કરમોં પરે,
 પછી અતે જવાડે, કૃપણ જન પામે કર-મરે,
 ઘટે કીર્તી ત્યાર, જરૂર ક્ષિણ પે માનજ હોરે
 સદીઓની જ્યાતી, વગર લવની દેવન ગણે,
 છતા અલે એવા નિતિ તાજ પ્રજાનુ મહુ હલે,
 જનાનાના મોટ, વિપય વસાથી અપજ થયા,
 રહ્યા ઝેઝે ઝરે, અનર વસા સતા સદુ મળે
 કુકળી માળામા નિજ ઝેગિર પાળી સહુ મળે,
 રડ રૂઢી રીતે, પરસપર સો પ્રેમજ બળે
 હતા અંકે એકે સમય કમખી સો ઉડે જતા,
 રહ્યા બાકી પુ કે, અપિ કુ રત સો દુ ખિ થતાં
 વખાણેવા નાનો, વિવમ મુલસાગી થય પડે,
 નરો નેના જાગ જરૂર કંઠી એ થ નડે
 દગાથી ના મે, પ્રથમરૂપ રૂઢ નિરખિને,
 હો રૂઢ મુલ્ય મદુમ કરજો તે હનખન. ॥ ૭૨
 કર રૂઢ થધા, કપદ છગ દેરો પ્રથમખાં,
 પની જાગ તે તે, અપદ થ, અતે અપમલી
 નરો ના રેખાતા નિરખ નિરખવો કંડે જતા
 અનર્થ કૃષોથી મમજ સદુ થયોં કિનુ થતા ॥ ૭૩ ॥
 મગાગીની પડે મુખ જનન જ નવરાત્ર,
 તથા વ્યા નાચીજ વારે સનજ તા ખુશ થતા,
 મને જનના જવાડે, અપિક રૂઢે હ મુરખન
 જન ગીમાગીઅ. અનુમન ગી જન . ના ॥ ૭૪ ॥

તરે નોકા પાતે, સચ્ચ જનમાં એ શુભ રિતે,
અને સ્વાધીમાને, જરૂર પાળિ તારે નિષ્ક્રિયે;
સુર સા એ રીતે, ધરમ નિનિમી આ સવ તરી,
ગદા નારે શિખો, અધિક ઉપરો અથ દરી. ॥ ૭૫ ॥

શુધારાવાળાઓ, ધરમ અમલવાળી મુખ વરી,
સખી લેખો થાકે, અસર નવ પામે પગ દરી;
ફરી ન્યારા પાતે, અધિક શિખ આંખે ઉપરથી;
અમા મિત્રતા જાણે, મળિ નવ રહેનાં અવરથી. ॥ ૭૬ ॥

મિત્રાંબાક માટી, દરિ બજન દીપે ધર રહી,
ગણાણી જ્ઞાનીમાં, બજન પરતાં મુલ્ય મહી;
તર મિત્રતા માયા, સગત મુખ ગાણું મન ધરી,
ફરી ન્યારી પાતે, જનન સધાનાં પરદરી. ॥ ૭૭ ॥

દેના દેના ખેડેનાં, સજડ મનમાંથી સમજેલો,
નરે એ ખેડેલા તો, અવર જનને એ નિરખલો;
પણીથી પાતાને, સખન રિતથી ધાવડ કરે,
ખરે ખોરે છે તે, જરૂર જન તેમાં પડિ મરે. ॥ ૭૮ ॥

પ્રભાતે જે જોડેલા, નિષ્ક્રમસર હડી નિજ તણાં,
કરે કોરે કૃત્યો, બહિન ધર પામે ધન મણાં;
રહે કાલ રોજે, રસિક મન પ્રફલિત પુરાં,
સદાશ્વ આનરે, અનુભવ કરીલે મુખ ખરાં. ॥ ૭૯ ॥

મનોમુક્તી લેવી, અપગ ધર કોરે જન તણી,
કરે તેમાં કૃત્યો, અતુર પડે બહી બુલવણી;
દરે જે અજાની, મનસ વગ તે ના દરિ મરે,
દરે જાએ જ્ઞાની, અપગ રિત મામે ધર દરે. ॥ ૮૦ ॥

ભણી અજાણ્યોટા, મહત્ત ૧૨૭ જાતે મુનિદના,
અજાની બીજાને. નિર્મલ કમ અજાન દરના;
ધન અજા વીરો. જલ્દી નિજ દર અજાકરો,
ધરે એ જાતરો. અવન્ય પગ રજા અજાકરો ॥ ૮૧ ॥

અદેખા અજ્ઞાની, ચતુર જન સૌને સુકવવા,
કરે કર્યા ઝાઝી, સજન સહુની એ દુસવવા;
પરંતુ સૌ ડાહ્યા, સજન જનની કિમત દરી,
કરે તેના દોડે, સરસ સતકારો હિત ધરી. ॥ ૮૨ ॥

સારી રહેજે જુઓ, કમળ કુળ સૌને ખિસવનો,
કહ્યા વીના પોતે, અભિ રમ દમને રિઝવતો;
સદા એવી રીતે, સજન પણ સૌને રિઝવતા,
ગમે તેવો હોયે, તદપિ નવ તેને દુસવતા. ॥ ૮૩ ॥

ઠગારા લોકો જે, અર્થહિત કરે કૃત્ય દુરખી,
બળે છે હૈયામાં, સુખડ જન એ કૃત્ય નિરખી;
ઠગારા લોકોની, માતે મલિન એવાં કૃત્ય કરે,
જુરી જુદિ એવી, સુખડ જન રેખી દિલ દરે. ॥ ૮૪ ॥

નમાતાં કામોમાં, વખત નવ મિથ્યા પરહરો,
ગણી મોંઘા મૂલે, સમય સધળો વ્યય કરો;
ગયો તે ના આવે, અપસર ફરીથી અહિં જુઓ,
ધરી સિક્કા ઉરે, અધિક સરવે આજસ જુઓ. ॥ ૮૫ ॥

જુઆનીની બચાળે, અધિક જન એમાં પ્રજળાવ,
પડીને રૂછે, વિષય રસમાં એ સખડતા,
ગુમાવે ॥ મિથ્યા, જનમ સધળો જોબન મરે,
પડે છે અતે એ, અધમ થઈ નરે નિચ પડે. ॥ ૮૬ ॥

અલેખાનું જેઓ, ધર ખરચ રાખી ખુશ થતા,
ગુમાવીને નાણું, કરજ કદિ અતે કાંડ જતા;
બગાડે પોતાનો, અધિક વડ વહાલો કમુરથી,
પડે ધધો ભાગી, નિઅજ થતાં સૂર નુરથી. ॥ ૮૭ ॥

બલ ભાવી કાળે, વિપત ભય આવી મિર પડે,
તથાપી ના દારા, હિમત મનથી તો નવ નડે.
ચહે છે આકારો, વખતપર વા વાજ જુઓ,
કહે એ ના ઝાઝું, વખત વિતતાં એ નવ જુઓ. ॥ ૮૮ ॥

મુઝાના માયામાં, અગ્નિન વિષ અસાનજ વડે,
કરે કંઠો એમાં, વિષન ભયમાં એ જઈ પડે;
ન ખાને જાનીનાં, ક્ષેપન કદિ માયા વડે રહી,
તરે આમાં મળે, નરક દુખનાં સંકટ સહી. ॥ ૮૬ ॥

મજા ખતા ખાઈ, મરણ થઈ જેઓ રિધર બને,
નહોં તે સોપાવા, વિષન ભયમાં અરિધર મને;
કરે ફરી ફીને, અનુભવ કરી એ ફણ ફાળે,
સલા વર્તી જાણે, સમ વિષમ સાથે સમપાળે. ॥ ૮૭ ॥

અજંઘાદી વાતો, મુરખ જન સાચી સમજતા,
નહોં મર્ધા જાણે, અધિક અસરમાં પડતા;
થતા એધી અર્ધા, અનરથ રૂપે સૌ ભવ ભર્ષા,
નહોં સેવા જાનાં, મુરખ જન હાણે જઈ કપા. ॥ ૮૮ ॥

ખાણું કપડા વેરી, અગ્નિસ ધનનો મચવ કરે,
ન ખાએ ના ખાએ, કાણુ થઈ સૌ વેભવ હરે;
પણી ક્ષમામાંએ, ન પડકારારે પડ મરે,
મહી અતે એનું, અપમ ધન છુટાવું કરે. ॥ ૮૯ ॥

સખી મર્યાં પાતે, મુદક રહિ સમું વિષનમાં,
કરી કંઠાગીને, હાલ નહિં દારી દિમતમાં;
કરે પરા રૂપી, મરણ ભયને એ નવ ગણે,
મહા મર્યાં એવા, અરિષ જનનાં સૌ દુઃખ હાળે. ॥ ૯૦ ॥

ભમે છે જેઓનું ચિત અપજ ચોદીસ ભમનુ,
દમેશાં એએને, અદક થઈ એ ચિત દમનુ;
નહોં કોઈ વાતે, મુદક થઈ એ સાંતપણી,
કરી એસે ઠાને, અપજ ચિત કેરા બ્રમણધી. ॥ ૯૧ ॥

લુચ્ચાની લોકોની, મુઘડ નવ જુદી સમજતા,
કરે દગાં દુષ્ટો, મલિન મન સખી ભરકતા;
પરી લાલી ખાએ, અવર જનને એ દુભવવા,
જુરી બાણ એલે, દુષિત થઈને નકં પડવા. ॥ ૯૨ ॥

માળા ૨૦ મી

ગીતિ વૃત્ત.

મુરખ જનની સાથે, મૈત્રી કર્યાં મહીન રંગ સાથે
 દિન દિન વૃદ્ધી પામી, મહિન પજાનું પ્રવગ્નપણુ જાતે. ૧૧૧
 સંગત કરતા પેઢાં, પાત્ર સંગીનું પરખી હોય ૧૨
 પરખ્યા વિણ કરશે તો, અતેએ બહુ ફળ આપે બર. ૧૧૨
 શુભિઅસ જનની ગણના, શુભિઅસ જનમાં વિશે વખમાતી.
 પણ કદિ અશુભી જનમાં, ગણનાએની જરાન ચરચાતી ૧૧૩
 દુનિઆં બહુ ફંગી છે, નિરખીને ચિત ચસીન નવ કવુ.
 પણ ધીરજ ધરિ મનમાં, સાંત થઈને સરખપણે કવુ. ૧૧૪
 મોટા જનની સાથે, નાના જન હો ચિવારથી દારે;
 અજા વાધની સાથે, સ્હેજ વડે તે જર્ગ તરન માટે. ૧૧૫
 લેતું મન ક્યાં ગોઠે, તેતું મન ત્યાં જવાજ હાસચાતું
 નિરખી મદિરા પીકું, વ્યસનીતું મન તરવજ દુખખાતું. ૧૧૬
 પ્રીત પરાણે કરતાં, પ્રેમ તણે રસ કદી ન પીવાને;
 રંગા વિણ લોજનથી લોજનનો રસ અલીઃ જય જાણે. ૧૧૭
 દુનિઆંમાં દુખ રેખી, કાપર થઈ મન કદી ન કંદાણે;
 કાળ તણી ગતિએવી, મુખદુખ નિવેશ્વમજુધતું જાણે. ૧૧૮
 સ્વચ્છ મનુષ્ય કૃમજે, ફસંગી મમ શુભમાં નિરખાતો
 નિર્મલ જા પજુ આપી, સને મગ્યાં મહીન વરવડો. ૧૧૯

મુદરના બહુ આરી, પણ સદગુણવિજ્ઞ, ગંગાપ નહિં સારી;
 ખાઈ જળ બહુ નિમંગ, પણ તે પીનાં જળાપ ચીકારી. ॥૧૮૧॥
 કેળવણી કરવાથી, હિતમ પાથી, સદાય સૌ પામે;
 શિશુકર કેળવણીથી, પઠિત થકને કરતાં મુખ મમે. ॥૧૮૨॥
 જેને જો દુઃસાગી, તે જુદી કરવા તે ચાહે;
 દુર્દમ તણી કેળવી, કરવા ચીના થઈજ દુઃસાગી. ॥૧૮૩॥
 પ્રવૃત્તિ નીતિ રીતી, મનુષ્ય તણી સૌ મુખે સત્સન્નિ;
 એ વિજ્ઞ તનક્ષણ છીએ, પર નવલામે જન મનને એમે. ॥૧૮૪॥
 વિનય થકી વશ કરિએ, તો વશ થાએ જરૂર જન સરવે;
 વશકર્ણી એ વિષાં, મિદા મિદા મુનિવરને હરવે. ॥૧૮૫॥
 દુહુલની મતિએથી, કિન દિન વૃદ્ધી વિશાપ થઈ જામે;
 પણ આદર એનાએ, હિમતા ઉપે, વિનાશ એ પામે. ॥૧૮૬॥
 સદૈવ શોભન કરનાં, સત્ય વચન છે શનક ગણુ સારું;
 જુદા જનની માસે સત્ય વચન પણ, લુકમાં ખપનારું. ॥૧૮૭॥
 એક પછે પરમેશ્વર, પર્વતને પંચ, કરે જમીન સરખા;
 તો પછિ મનુષ્ય તમે તો, તેની સાક્ષી કય રીતે પરખા. ॥૧૮૮॥
 બુદ્ધી બ્રહ્મ બને છે, ત્યારે હિરમાં અતિ તરો હિંદી,
 અસાધિક સૌ બાહ્ય, પેશપ્રપચે રમાય છે જુદી. ॥૧૮૯॥
 સુદમ તણી મતિ એવી, સંગી જનના મનથી કોશતા;
 હાજ હા કરનારા, મિત્રો મુદ્ધ અતિસમ સમજતા. ॥૧૯૦॥
 નિહિત કંઈ કરીને, જગમાં જિવતર મળશે નહિં સારું;
 કુળક્ષય કરિને પાંકવ, હીમાણે મળિ તલ્લુ જિવન ખ્યારું. ॥૧૯૧॥
 સાવપણુ માયવશં, સાવહી સંકટથી નવ દરતા;
 હરિશ્ચંદ્ર સત્ય માટે, નીચ ધરે રહિ અનુચરપણું કરતા. ॥૧૯૨॥
 આદંબર હિપરનો, રૂપી શોળા જન બહુ બરમાલા;
 મિથ્યા મેષાદંબર, નિરખી મણે મહાર મુખ ગાતા. ॥૧૯૩॥
 દસક દરિ નવ નહુ, નિચ મનુષ્યને લમણે લાવેજુ;
 મંદુ જળ શું જગરે, દારણકે એ દલુજ બગડેજુ. ॥૧૯૪॥
 જે રીતે ચંદ્રાદય રૂપી જિનમાં ચકોર બહુ રીએ;
 એ રીતે મુલ પાતિ, પાતને પ્રેમ, નિરખી રસ પીએ. ॥૧૯૫॥

લવણ વગર અન્ન ફીકું, ખાતાં લાગે રમ હીણુ લેવું;
 પ્રેમ વિના દંપતિનું, આ સંસારે સંભજે મુખ એવું. ॥
 સુધઃ દંપતિ જેવાં, પ્રેમ વિનોદે વડતાં બહુ વધાણે;
 એ રીતે મુલિઓ, કાવ્ય વિનોદે રસિકપણે વધાણે. ॥
 હિતમ જન આ જગમાં, હિતમ કુળ વિષુ કદી ન હિપજ
 મોંઘાં કુળ મુક્તાકુળ, મા'માગર વિષુ અવર ન નીપજતાં. ॥
 પરિત જનની પાને, પાખડીનું નવ પાકળ ચાણે;
 ભૂકાં ન મ કવેરી, પરખી પૂરણ કરમાં નવ આણે. ॥
 દારા દુર્ગુણી રેખી, કહક પુરૂષને મળે ધડા સારે;
 પિંગળાને પીછાળી, જનુહરીએ બ્યબ્દાર વિકાર્યો. ॥
 શાકળ ઠાકળ ને વણિ, ભૂતપક્ષિન સૌ જામિત મને ભામે;
 વાયુની જામણાથી, નિંદામાં જ્યમ, સ્વપનાં નિરખાણે. ॥
 અલિભાનીને અને, કુળ કુટુંબની સરમ નહીં અડતી.
 દ્યોપન દોપડીને, ખેચી લાખ્યો સભા મધે રડતી. ॥
 હોય મરડ પજ કુસ્થજ, પડતાં એ કદિ, નવ નિકળે મળત
 ગળ અગોચર કામે, ઠરતાં એની જજાણ શુ' જગડી. ॥
 લોભી ધનને માટે, મનમાં જેવી લલોપતા રાખે;
 નિમજ જન એ રીતે, સાન મદજમાં નિજવૃત્તી રાખે. ॥
 ચતુર પુરૂષ થેતીને, 'મન માનેતો રમ આમજ રમે
 અથ મનુષ્ય સ્થજ શોધી, ચાલેએવી નિત મમલ લેમે. ॥
 દુનિઆને શિર છાંદે, અઘાની જનવણ મમજે રોષા
 દુનિઆ નો રખે છે, તેડું રાખે પ્રગટપણે જોસા. ॥
 ગમ નિયમસર કરતાં, કામ ધનનાં પેટ કરવા તક મળતી;
 નવન વિનાયુ એકજ, કામ કરો ધનુ તક નવ નિકળતી. ॥
 નેનીની અડચીથી સંસારિક મુખ, લવનાર સૌ ધમે
 અત્ર ॥ અડચીની, નિર્જન યદને સારર પડી જાય. ॥
 ૫૧ નિજન પેન, કરતાં સર્જન ઉપર છે અર્થેય;
 ૫૨ અલી અ દુરિજન હર નિજ સમાજત નહિ જાય. ૫૩

કેવળાધીને આદિ. ત્યાં વિનયદ્વયમય મયો જાગૃત
 સમગ્રે ક્ષેત્રી ક્ષેત્રાભ્યાસીએ દરેકે એકે દાસે. ॥ ૩૬ ॥
 નરપાદાધી આદિ. તે સર્વે દુષ્. દિવસે નર્મ પાસે;
 માય દારિદ્ર્યની રાતે સારદાની કદિ નર્મ બેસી જાયે. ૫૪૦ ॥
 કુખના દુઃખથી અરેલ. નોખાં લિપા દર્યાં લજવાળા;
 દિવસ દ્વાપ દરીને, રાત્રી રીતે મુખદરને લાગે. ॥ ૪૧ ॥
 અડાલ પુરુષના અભ્યાસ, આદીનરથી અભ્યાસ ના પાતે;
 અભિયા તો આપને, અભ્યાસ રામદ દરિ નવ દર્યાને. ૫૪૧ ॥
 કાળ કલ અભ્યાસી, રૂપ સરીખા લજાનરથી અભ્યાસ;
 મોટા બાલ મુનિયક, દરેક નેના મય છુત્ત બહુ માયા. ૫૪૨ ॥
 સુદિવ દરેકે નિરખી, અભ્યાસ મુદિર દરિ એ વિચારી;
 એ વિચારીને વિનય, તેનાં દર અભ્યાસ દુષ્કરે આવી. ૫૪૩ ॥
 રીતે દર અભ્યાસે દરેકે, તે દર પાનની લખી વરતાય;
 આપાદિ વરતા વરતા, તે દરિ અભ્યાસ દરેકે અભ્યાસ. ૫૪૪ ॥
 દર આદિ લગતાં, રીતે પુરુષ સો વિવેક બહુ રાખે;
 અભ્યાસ દિવસપિયાની, માયે લગતાં અભ્યાસ રાખે. ૫૪૫ ॥
 એનું મન બહુ વિનય, અભ્યાસે દર્યાથી અભ્યાસે દરેકે
 ત્યાં વિવેક અભ્યાસે તે દરને આભ્યાસથી તારે. ૫૪૬ ॥
 દર અભ્યાસે રીતે તે દર વિનય વિનય વિનય પાસે;
 અભ્યાસે પાસે રીતે દરેકે રીતે, અભ્યાસે નવ દરેક. ૫૪૭ ॥
 અભ્યાસે રીતે રીતે રીતે અભ્યાસે રીતે અભ્યાસે રીતે.
 તે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે. ૫૪૮ ॥
 નરની અભ્યાસે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે;
 તરતા અભ્યાસે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે. ૫૪૯ ॥
 રીતે મન બહુ વિનય રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે;
 અભ્યાસે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે. ૫૫૦ ॥
 રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે.
 રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે. ૫૫૧ ॥
 રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે.
 રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે રીતે. ૫૫૨ ॥

દાદા જનને મરિયે, પ્રથમજો કે લગાવે બિડાવે;
 તે તેની મનેવૃત્તી, વાત કુપાચ થઈ છે સમઝાઈ. ॥ ૬૭ ॥
 હજ વગરનાં માલસ, પગમાં પીરે પગમાં ખિજવાએ;
 મઠક રાજપામાં, જેત કરે ને તરતજ મરઘાએ. ॥ ૬૮ ॥
 અભિમાની જન આગળ, ક્યેન ક્યે પલુ દરમાં નવ લેએ;
 અમાજનની આગળ, દરપલુ પરિએ છતાં નહીં દેએ. ॥ ૬૯ ॥
 શાસ્ત્રી-સે ખાએ, તે નરને નવ શુરવિર પરમાલો;
 અણધર મેઠક નિરખી, ભડકે તો તે, મણિધર નવ જણો. ॥ ૭૦ ॥
 શાસ્ત્ર સુકળ શીખે પલુ, અનુભવ વિજુ ના હું અધિકારી એના;
 રામ રાજધી મુકે સો, સમઝયા વિજુ દરિપદ પામે શાનાં ॥ ૭૧ ॥
 નાનાના મંદગમાં, યોદા જન જઈ જસંધી ઝખાતા;
 રવિ શરિ વાદળ વચમાં, આંખે અતિશય તુરંધી ઢંકાતાં ॥ ૭૨ ॥
 ધત્તો એવા કરિએ, કેહ પડે પલુ દિલધી નવ ડગીએ;
 સગર તણું કુળ ગંગા, લાભ્યા તપ કરી ત્રલુ પેડી લગીએ. ॥ ૭૩ ॥
 જેજે દુઃખના દિવસો, દીઠા તે નવ મુખમાં છલકાતા;
 પાંદવ વનમાં વસીને, રાજ મળ્યા પછિ ધયા નુ મદમાતા ॥ ૭૪ ॥
 શત્રુ દુઃખ દે તોપલુ, રાપ ન તેને શિર સબજન રેતા;
 વિદ્યામત્રે રીધું, દુઃખ તોપલુ ગુલુ, દરિધ્યંદ્ર લેના. ॥ ૭૫ ॥
 સગિન વિધાબ્યાસે, વિધાની બહુ ચડતી છે રથીતી;
 પાયો ઇમારતનો, જોડા નાંખ્યે, પકડે મજબૂતી. ॥ ૭૬ ॥
 હિતકર જનને હાથે, મદકલતથી કરિ તુકરાની નિપજે;
 તોતે સમજી સુખધી, એક વખત હું સમજને ખમજે. ॥ ૭૭ ॥
 પ્રેમતણા રસ તાએ, પ્યારો છે પલુ ગિરજુ નહીં પ્યારો;
 તાલે રસ દેરીનો, મીઠા છે પલુ નહિ વારી સારો. ॥ ૭૮ ॥
 અનુચર એવી રીતે, વરતે જેથી ધલિનું મન રાથે;
 કાજતણી પતંગિયા, બાજગર વ્યય નચવે ત્યમ નાથે. ॥ ૭૯ ॥
 સુખધી સાધે પલુ, બહુ સદવાસે દુરામનતા બાજે;
 અરસપરસ અધડાતાં, વાંસતણું વન ઝડપીને લાગે. ॥ ૮૦ ॥

જે જન આનિશય બાંધે, તેનું બોલવું-જુણું તાણું થાયો;
 શાન, સહજને સામણું, દેખી કોઈનું; વિચ નવ દર બાંધે. ॥૨૫॥
 નમ્ર મનુષ્ય પણ થાયો, નાના જનના સદ્વાસે તાણું;
 શીંગડા જળ અરમીના, સગે ગરમી સંરખું સમભણું. ॥૨૬॥
 ધરે રહિ પરપચી, દુઃખપદની બંધુ ખેડે બાણ;
 પણ પડે દેવતાં, પિય પ્રમદ થઈ પડતાં પાણ. ॥૨૭॥
 મરજ સમયની યાંટી, વસમી છે પણ સકયુષિને સારી;
 પરલોકે સમરવા, આનંદ ઉર, ઉલટે દિગ્મારી. ॥૨૮॥
 રામદંભમાં પ્રાણી, મરજ યતો જે વખતે મન પૂરો;
 તે વખતે તે નિહદર, ધરને નમણું કરવામાં રૂરો. ॥૨૯॥
 બુદ્ધિના આકુશયિણું, મન જૂઠું રહિ મુરખપણું મ્હાસે;
 પણ પાંચી પડાણાં, પંચવલ પાંડને દુરનું બોલાસે. ॥૩૦॥
 વળ દુકનું થન ધરમાં, ધાર્યે દુઃખના પનને વળસાડે;
 પદમાં પાણી ભેળી, જાણ થયાંથી પવને વહાડે. ॥૩૧॥
 સમય દરે જે કામો, તેવાં કામો જનથી નવ થાયો;
 યાનો સમજા જનના, સમય વિરોધે નેરખજ નિરખાયો. ૧૦૨
 પ્રમજ પુરુષનું ઇન્ત, પ્રજા પુરુષ વિનુ, નિરમજ નવ કરેના;
 હીરાના વેપનને, મારે વેપકે પણ હીરા ઠરેતો. ॥૧૦૩॥
 વખત મથા પાછ જે જ, વિચારિએ તે કુળ કાંદ નવ આપે;
 જનમ ગુમાવ્યા દેડે, જ્ઞાન મહબથી રજાદર મું કાપે ? ॥૧૦૪॥
 અનુભવની દુઃખાને, અનુસારને જે જન જમમાં બાંધે;
 તે નિરાદન નિર્વાણ, કામ કરીને જરજરાયા મ્હાસે. ॥૧૦૫॥
 માલ જનન. મેત્રા, કંઈક સમ બહુ કુળ-પાક દીલી;
 દુષ્ટ તણી ચારીથી, દુઃખાની દાળરજાદર નિચલી. ॥૧૦૬॥
 દુઃખનનું બજ દેખી, કાવર ઘડને દરજું મા મારે;
 ખીસેલાં નેત્રા રૂપા, વખત જનાં બ.ર. બદલાયે વારે. ॥૧૦૭॥
 નિતી બકતી રૂપી, ગીતી જુગની રૂગી રાંસક માળા,
 જનના નિરાદન વચ્ચે કિરમા એના મણકા મરનાયા. ૧૦૮

માળા ૨૧ મી.

ગીતિ વૃત.

એકતિ ।વથારો, સપગા આવી ઉરમાં ઉભરાના;
 કુચ તણા બહુ ગોઠા, બધ કરેલા ધરમાં ગોઠાતા. ॥ ૧ ॥
 શાંતપગાનો મહેરો, અંતરની ઠંડકતા બગાડાવે;
 ઉભરા વિજળું પાણી, અંદરની રીતજતા સમજાવે. ॥ ૨ ॥
 એક વિષયપર અતિરાગ, મતથી સાચી હકિકત સોધાતી;
 ઠેરા તણા પૂરાવા, પૂરણ જોતાં રચના મમજાતી. ॥ ૩ ॥
 જીભાનીમાં જૂઠા, જન જોડકણાં બહુ જૂડાં જોડે
 ગભરાએલા માણસ, આરંભ વખતે ઉભટી ગમ દોડે. ॥ ૪ ॥
 કાચા કાનોવાળાં, લાભેયાંધી, હરદમ ભરમાતા,
 કાચા થઈ પાણીથી, ભરતાં તરતજ મગજતા દેખાત. ॥ ૫ ॥
 હરેક યાનો પૂરી, અજમાયશ વિજ પડતા નવ મુકે;
 અધવચ પડતા મુકયે, એ યાનોનાં કુજ લેતાં મુકે. ॥ ૬ ॥
 પ્રવાહ ભાવાનો તે, કૃત્રિમ બધન થકિ નવ અટકલો;
 પ્રવાહ મોટી નદિનો, રોકાતો નહિ પુણથી બાંધેલો. ॥ ૭ ॥
 ફડી બધન પહેલા કહક મનુષ્યને અજુગમતાં ભારે;
 પણ અ તે એ સારાં, વખત જતાં બહુ મનમાં સમજામે ॥ ૮ ॥
 હાલ કંઈ જે બાળક, જુલે ■ તે વડા નિરા મનગ
 ઠાકેલા ઠેરમતની કાજ પ્રથમથી નહિં સ્વભાવ પડે. ॥ ૯ ॥
 નર જત માણસનું, તેની સાથે બધ પજુ લિપ વગ
 બધ અરવરધામાનુ અરવુને રીર માણુ હરતા દગલ ॥ ૧૦ ॥

परेशी परंपरी, जनतुं सौ नच, अंतुं ११७ ६२३;
 'पञ्च इरुणु' तजिने, सप्तसिख सधनुं, मङ्गुननुं ६२३: ॥ ११ ॥
 सुद्धीसाणी जनना, नई सधना स्वतःस्वरित जल्ले;
 सलनाना विज्ञासो आपाव्यापय प्रगट्या पीकाले ॥ १२ ॥
 पडेल जननी सुद्धी, माड जन्मापी मन मादक दीसे;
 सुवरती पञ्च भूतानी वयमां म्हादे विज्ञासने विस. ॥ १३ ॥
 विलय विज्ञास सधने, वज्र प्रभावे जन मनने उदे;
 गाधन मन जट्ट रिखे, पञ्च गाधन मय वंशनां ते शुभे. ॥ १४ ॥
 सलहा करतां मारी, जालव टिपट्ट जट्ट प्रीती रक्ती;
 मिष्टाने करतां पञ्च, माहा अजपर निरादिन आराकती. ॥ १५ ॥
 भासादि हविर्मानां, काव्य सहा जन मनने दीखावे;
 कुडमलनी स्वनानां, पुष्पा सैनां हृदयज दरभावे. ॥ १६ ॥
 भासादि हविर्मानां, काव्य गुण्यापी मन निमंज अनये;
 मरुद समयना जगमां, न्हाणां वपुनुं भस्मिपक्षुं मारी. १७
 स्वयं अनुभवा मनना, मङ्गुल सधना प्रकाश अति आपे;
 निमंज दांडीमांघी तेज दिवंगुं इरादिस दीपावे. ॥ १८ ॥
 माहा वेने माने, तेने शरवे मनपी जट्ट माने;
 शहरनी विष्णुतीने, शिम्भे शरिरे सधना सिरजाने. ॥ १९ ॥
 छिपरपी जट्ट हाथां, येजु वदे ते जन मनशी ग्रीडा;
 आका ह्मो छाटयी तुरां छे पञ्च दसे भिडां दीडां. ॥ २० ॥
 सांनपजानी गाधे, स्थिर स्थिर जन जट्ट वेनुं काये;
 जे जामल्लुसधनांनां, सधना सधना जननां लेजाये ॥ २१ ॥
 वेनी सुद्धी आदि, ते जन शुं नच करी राके हांभ;
 वराणंत विमंगीना साधकनी अति अजण के जाल. ॥ २२ ॥
 सधपञ्च मज्जव करतां, प्रेमाकर्मणु, करे अधिक अज;
 मान पिनापी जनां उद्धमणी जट्ट परण्यां कृष्ण मजे. ॥ २३ ॥
 स्थाना सदगुणि सारी, पञ्चमे श्री हड पडें नच साडी.
 शरद समय गुणकारी, पञ्च पित उछमे अनिराय भवकारी; ॥ २४ ॥
 अभय तथा पञ्चिजणी, सधनां पञ्च, विपत्तीमां हुतदे;
 जट्ट केरां वादय, वादय वळने वरदया विनु वज्रवे. ॥ २५ ॥

નિષેવળ પૂરના કુળને જે જન, વસુંદક કૈંભાવે;
 તે તેનું કુળ આપું, તેના શાષે કિંજનમાં આંવે. ॥ ૪૧ ॥
 સદ મુદ્દામાં સંકલ આવે પણ એ અવરથ નવ અગતી;
 બચન આશં આવે. તેપણ સદિના સંમુદ્રમાં મળતી. ॥ ૪૨ ॥
 વિનવ વગરના ચિતથી, પ્રાદ્યુક્તે વશ થઈ માણસ બગડે;
 વાત ખરી એ વખતે, બનાવિએ પણ હિરમાં નવ પડે. ॥ ૪૩ ॥
 પ્રમાદથી દીપેતાં, કૃષ્ણ કૃત્ય નવ પ્રમાદથી દગનાં;
 કાંઈવધી બગડેકો ઈળ, કાંઈવધી નહિં મિમંષા બનતો. ॥ ૪૪ ॥
 નિયમિત વખતે સમગ્રમાં, કાષ્ઠ કપાંથી દિલ ખુશ દેખાતું;
 મદાન પુરવ જાળગી, જનનું એવું જિવનર ભોવાતું. ॥ ૪૫ ॥
 મદાન પુરવ હો સાધે, મુખાનભાવે વરતે વ્યવહારે;
 પણ દંભીજન વરતે, દંભ ધરીને ઉગરા ઉપચારે. ॥ ૪૬ ॥
 બાંધી અવધી ફેરી, દેવ અનિયમિત થયે વિધન ફરતી;
 અમુક વખત બોજનનો, યનાં અનિયમિત દુષ્ણવવપુ શકતી. ૪૭
 હા ફરતાં જે જાહે, કદિએ તેમાં અવગુણ બહુ આવે;
 હીપક ઉપર અતિશય, દિવેલ રેડે પ્રકાશ બૂંઝાવે. ॥ ૪૮ ॥
 મુખિયા દુર્ગુહો દેખી, દુર્ગુણને નવ ચખાણુશો મનથી;
 એ ફરતાં સદગુણીઓ, ચાતક ગણાડે મુખિયા તનમનથી. ૪૯
 નાંદા નાનાદિન કદિને, નીચ પજાથી જિવનર જે ગાળે;
 તે જન પરમુખ દેખી, દુખિયા થઈને નિજ તનમન બાળે. ૫૦
 અરસપરસ બહુ વિમહ, પક્ષ ઉભયમાં બનતો જે વારે;
 તે વારે તેઓને, દુરમન આવી વચમાં પડારે ॥ ૫૧ ॥
 મોજ ફરી માણસા, ઉપમદિલ થઈ, હરદમ જે ફરતા;
 તેને લક્ષ્મી તજિને, જાએ તેથી દાગડગા પડતા. ॥ ૫૨ ॥
 કંબુમથી નિજ દાસન, વપનની નહિં પરહય વપરાતી;
 મધમાખીના મધને, ખાવ બિજા પણ, નવ પાતે ખાતી. ૫૩
 રૂપ ગુણ ફરતાં આનંદાય, પ્યાર પમાડે પ્રજા પલ્લુ જનને
 કારેપી કુળબને, પદરાણી મરિ, કદિં બદાલી કંને ॥ ૫૪ ॥

જાની જન વિજી ધીમ, અવલિધી તરિ નવ ઉનારે;
 નાવિં પિજ નદિ દેહ, નાવ ઉનારે અમુદને પારે. ॥ ૬૬ ॥
 રનેહ મદી સો જનને, એક તણી બહુ પરચારી મળતી;
 પ્રેમી પાંતી પાંતેની, પાછળ સોઠે, નિરાદિન રણવળતી. ૭૦
 દાગ દરમને યુલના, આપિન જનથી અવર ન રક્ષાતા;
 માર્ય તણા દેસલા, જનથી ધીમ જન નવ મુખપાળા. ૥૭૧॥
 ધર્મ તણે સપરકા, લેવામાં જ્યાં પ્રથમ પ્રથક આવે;
 ત્યાંના લોકો દરિએ, એકમુખાં વિજી બળ નવ દરસાવે. ૬૭૨
 શોભે તણા સિદ્ધાંતો, રાખતાં શ્રીમાં મંદતા બહુ આવે;
 મંત્ર નજા ઉપચારે, મર્તીમાં પજી, પ્રભુના પ્રગટાવે. ॥ ૭૩ ॥
 મુખરેલી પરજને, રમતમમત પજી મુખરેલી ગમની;
 બોલે જવાયા મુઠી, નાદક લેવા નવિન પ્રજા મદાતી. ૥૭૪॥
 માઆપી પુત્રીને, પરજાવે વર વરે સારું લેહ;
 તો તે માઆપાનું, શુભ હંમે છે બહુ આશિષ દેહ. ૥૭૫॥
 નિષ્કેવશ જનને જ્યાં, દરિ રાખે ત્યાં, નવ દુરમન ફાંચા;
 વિખતે બદલે વિખિયા, ચંદ્રદાસનૃપ પરણીને આઘ્યા. ૥૭૬॥
 જગત બધું આ મહું, તેમ છતાંએ મન સાચું બાચે;
 જળ આકાર ન જળમાં, છે કદિ તોપજી નજરે નિરખાચે. ૥૭૭॥
 લેખન વયમાં જનની. આજમજપર બહુ વૃત્તી કરતી;
 પજી વૃદ્ધાવસ્થામાં, શાંત થઈને, સદ્ વૃત્તી કરતી. ॥ ૭૮ ॥
 નિજ નિરવાહ ચલાવી, યાન વડે જે તરંગરે બનતા;
 ત હુરિઆર ગજાઈ, જનમંદળમાં નવ પામે ન્યુનતા. ૥૭૯॥
 નિજ શુજરાન તણીને, ક્યામતની જે વિગથી જણીતા;
 તે જન દાનવો થા, હુરદમ માતો દરિના માનીતા. ૥૮૦॥
 જે જન નાજા મારે, અવર કને જઈ કરતો ભારામ;
 તે કમ કમવા મારે, અવાદા ધરિ કરતો સુઆઈ. ॥ ૮૧ ॥
 મદાખતને સંભાળી, સાચવતાં એ કુળ સારું આવે;
 સામાને અજાવી, અધ કરે એ નિજશુભ પરતાવે. ॥ ૮૨ ॥

શાણા કુટુંબ સમણ, સચ્ચરણથી હરિને દુર ખસતા;
 પણ મૂરખ જન પાતે, મુરખાઇમાં મકમ રહી હમતા. ॥ ૮૩ ॥
 જગમાં તનહરેલી, એજ ખરી દોહન જનની ભણે;
 એ વિનુ બીછ દોહત, હોય બહે પણ મુખ નવ પીછાણે. ॥ ૮૪ ॥
 પાપી પાપ કરમથી, માર ખમીને, મરતાં પસતાતા;
 પણ મર્મી મુખ માણી, સાંત પર્ણથી મરણ ચિતે રૂદાતા. ॥ ૮૫ ॥
 રોગી હરિની ચિજથી, દુર રહેતો, વપુને નવ ખોતેડ
 પર સેવન કરવાથી, આમંત્રણ કાર મરણ તરત જોતો. ॥ ૮૬ ॥
 જિંદગી જેવી બીછ, ચીજ નથી અહિં દુનીઆમાં કિમતી;
 મરણ જનમનો ફેરો, દાણી જિવની કરતી મોક્ષ ગતી. ॥ ૮૭ ॥
 મુખ કાપો કરતાં પણ, વખને કમો જનને કનડે છે;
 એ સાંભળે તણું છે, કારણ તેથી મુક્ત કૃત્ય બગડે છે. ॥ ૮૮ ॥
 જેહ પરમ આચરતાં, ઈશ્વર હોપર નવ પ્રીતી થાએ,
 તો તે ધર્મ સદાએ, મમ રૂપ થઇને અરૂણ જરૂર જાએ. ॥ ૮૯ ॥
 બલો સમય મંગાજળ, સેવ્યાથી જન પવિત્રતા પામે;
 પણ સતોના સંગે, પવિત્ર જનશે તરતજ તે કામે. ॥ ૯૦ ॥
 વૈભવ મારે ધનની, ઇચ્છા ઉરમાં કદિએ નવ કરવી;
 પણ પરમારથ કામા કરવા મારે ઉર ઈચ્છા પરવી. ॥ ૯૧ ॥
 ઉર અજ્ઞાની ભણે, શુભાશુ તે મુધરે નહિં રહેજે,
 પણ એ જ્ઞાન ખડગથી, ઇંદન કરતાં, મુધરે છે રહેજે. ॥ ૯૨ ॥
 જાણ જનને નહિએ, તો તે સખયા સિરપર અડિ મહાણે;
 રાહ નહી રોકેતો, તેના પર સૌ પુત્ર બાંધી ચાલે. ॥ ૯૩ ॥
 મરજાન મુકીને, ચાહે તેનો ડર રાખે સરવે;
 પર ચડે નહિએતો, નજીક તણા જો જનને એ હરવે. ॥ ૯૪ ॥
 કુળકિર્તી સાચવવા, મહાન પુરુષ પણ રણમાં રડવડિઆ;
 પણ ભગવવા મારે, બાળ સખ્યા પર બિંબ પિતા પડિઆ. ॥ ૯૫ ॥
 વીર પુરુષ સગપણના, સખધ કરતા મહવાસે રીએ;
 પાંડવનો બંધુપણ, કોરવ પહે પડી રહ્યું મુએ. ॥ ૯૬ ॥

સુદરતા કિપરની, એક સજ્જનનાં મન પણ મોહાણાં;
 કુરંગ કનકનો કપડી, નિરખી સીતા મનથી લલચાણાં. ॥ ૯૭ ॥
 કુમ આચાર અને વળિ, વિદ્યા પ્રાક્રમ નવ લેનાં બળવાં;
 ત્યાં લમિ તે જન ભરસો, કરવા લાયક કદિ નવ પરમાણવાં. ॥ ૯૮ ॥
 નિષ્ઠ અંગીત સૌ જનને, ત્યામ કરી જે પરમનને રાખે;
 સૌ તે નિષ્ઠ શુક, નિષ્ઠદસ્તે કરિ કુળ શુક ચાખે. ॥ ૯૯ ॥
 પ્રસ્ત્રાધીન રણાધી, પેર ભરીને મનમાં નવ રિઝયા;
 કારણકે એથોતો, સ્વખામાં પણ મુખનદિ ભોગવયા. ॥ ૧૦૦ ॥
 અગિત મિત્ર થઈને, ગુપ્ત જિના મુજિ પર પારી બાહે;
 ધાતિક આકુનિઆમાં, બીજે કોઈ નહિ એની તોયે. ॥ ૧૦૧ ॥
 કુળન સૌ છિપરથી, સાકુ સરખા થઈને બહુ બાહે;
 પણ ભીંતરમાં ભારે, કુર્ગુજ ભરિને પ્રપંચમાં ગદાયે. ॥ ૧૦૨ ॥
 તોય વહિસલે કુળમાં, તેના કાપથી કુળકાપ બહુ બાહે;
 મહત્તલી નાલીના, દુરતાંઆરા વિખરી સૌ જાહે. ॥ ૧૦૩ ॥
 જન્મ તજા જે વેરી, તેતો કદિ નવ જિવ લીધે છૂટે;
 પણ જે કારણ પ્રત્યે, વેર અને તે, સમય જતાં દૂટે. ॥ ૧૦૪ ॥
 શત્રુનો સદવાસજ, સ્વાયં લગજનો સદાસમજ બાધ;
 સ્વાય સપાયા ઠેડે, ધાતિક થઈને, કરશે હરિજાપ. ॥ ૧૦૫ ॥
 ધાતેકજન નવ જાહે, ગુણ અવગુણજન પણ હજોતો સોને;
 મિમાંસા સ્થનારા, રૂપિલેમિનિને ગલે હજોયો જોને. ॥ ૧૦૬ ॥
 શત્રુ સૂક્ષ્મ રૂપે, પ્રવેશ કરિને હજે થઈ મોટો;
 જગતું પર પ્રથમમાં, જૂજ દિસે પણ પાકિથી રે રોટો. ॥ ૧૦૭ ॥
 ગુણ નિધિ નિતિવૃત્તમાળા, રંગી બગબર ગુણ મહવા જાહે;
 આટે જયરાંમ હિરમાં, અનુજાય કરિને રૂ વરિ બાટે. ॥ ૧૦૮ ॥

- દુર્જિનથી દેખાય, દૂર તાપી વસ્તુ જાણી;
તેમ જાણાય જાણાય, જ્ઞાન વડે એ, જ્ઞાનીને. ॥ ૧૦ ॥
- નથી થતાં કરી નાશ, મુહોમાંથી કેહને;
આલે, રૂપ અપાસ, વખત તણા બેઠા થકી. ॥ ૧૧ ॥
- નિયમ પ્રમાણે નિત્ય, વસ્તે તે સાચા સદ્ય;
નિયમ વિત્ત ખર્ચિત, મુદ્દ સાથ સમજાવ. ૭. ॥ ૧૨ ॥
- સાચું પરિણામ, નિયમ પ્રમાણે ચાલતાં;
એવો આ જગત, નિયમ વડે સાચો સદા. ॥ ૧૩ ॥
- મલિનપેલું મરી જાય, જગથી પાનાં વસતું;
એ રીતે પાયાય, મન મેલું પશુ જ્ઞાનથી. ॥ ૧૪ ॥
- જગજીવો ઊલેચ, હરે તિમરને તેજ્યા;
હરતો એમ હમેશ, મુખોય હિર અસાનને. ॥ ૧૫ ॥
- અંતર ઊપમ સંગ, એવી રીતે રેન્નીએ;
રેલું મુવળું નંગ, મુવળુંકાર લે રીતોએ. ॥ ૧૬ ॥
- મળા ઊપર લે બાજ, તે જગથી હરવાય નહિ;
અમ્મતરયતું ખાત, હૈય થકી પીવાય નહિ. ॥ ૧૭ ॥
- આખાનો ઊત્કર્ષ, નથી જ્ઞાન દ્રવ્ય અમલમાં;
પણ પુરુષ ઊત્કર્ષ, સમાય નેકી વાંછામાં. ॥ ૧૮ ॥
- ધરીએ એવું પ્યાન, ધરે ચક્રેર જયમ ચક્રત;
ભુલી નહ નિજ જ્ઞાન, હંધર પર એક તાર થય. ॥ ૧૯ ॥
- એ લઈમી ઉલટાય, તો તે રહે ન કોઈ દિન;
પણ ઉત્કર્ષ સમી જાય, તો તે રહતી સવડા. ॥ ૨૦ ॥
- મુદ્દ પ્રમતું મુખ, મુદ્દોત્તમ છે સુષ્ટીમાં;
રૂપો નહિ કાંઈ દુઃખ, અવનીમાં એધી કરી. ॥ ૨૧ ॥
- જોગન વચમાં જન, મન વસ નવ રાખી શકે;
વેડે વડું વિધાન, ભવ આખો એ જાણી. ॥ ૨૨ ॥
- હૈય રવભાવક વેર, ત્યાં જગ પ્રીત કરાવવા;
કરીએ પ્રેમ પેર, તો તે મિથ્યા જાય છે. ॥ ૨૩ ॥

પ્રેમ પૂરી ક જે પાત્ર તેને પ્રેમ જગાવોએ;
તો ને નહિ તણમાત્ર, જેમી બને બનાવતાં. ॥ ૨૪ ॥

૧૫૮ તમાં મોં યુગ, કંઈયે; કે ક'કાસહે;
ક'ત કપાયાં નુગ, અર હીમાં એ કાન્હે. ॥ ૨૫ ॥

છંદગીનો છતિદામ, આ મર વખતે હીગમાં.
અ. પીન આબામ આમર કરને રુવને ॥ ૨૬ ॥

દુ ખનુ આમર દીન નુનેઆમાં દેખાય છે
આશાને અ પીન વખત જગા રંગમય છે. ॥ ૨૭ ॥

નિજ કર હીના પ્રાપ્ત મુખના પ્રેમ નવ આવનો
પર મુખ વાગા નાશ અતનમા અનિશાય થતો. ॥ ૨૮ ॥

૧૫૯ જનન તાત પ્રકૃતિ નવ નવ પ્રથમનો
પર નવ જનની વાત નવ અતન મના ॥ ૨૯ ॥

૩૦ ન મન ન મની મન નવી,
૩૧ ન મન ન મની મન નવી,

પરે પવિત્રપર દુઃખ, તો તે અતે લાલુકું;	
આપે અતિશય સુખ, હિંચ કરીને અંદુને	॥ ૪૮ ॥
સુખ દુઃખનો અનુભવ, સુગ્રીમાં લેને નથી;	
તો તેનો હિંચવ, થાય નહિં દોષ કાળમાં.	॥ ૪૯ ॥
સદગુણનો પરકાર, થાય ન સંકટ વિજ, કદી;	
રાખે સુખમાં આધ, એ અજ્ઞાની સમજવા.	॥ ૫૦ ॥
ધીરજ વિજનાં જન, વિપત્તીમાં ક્યાય છે;	
રાખે ધીરજ મન, તે વિપત્તી તરી બાપ છે.	॥ ૫૧ ॥
શાંત સુજનનનું પેદ, કાળાય નહિં કદી દેહધી;	
સમુદ્ર તળીએ દેહ, શું છે તે સમજાય ના.	॥ ૫૨ ॥
કદ સમે દુઃખ, વસતું તે વસતું સદા;	
દાઝથ ઉપર દામ, દુઃખદાપક સમ થઈ પડે.	॥ ૫૩ ॥
કંઈ અન્યત્ર સુખ, તો તેનું સુખ થાય છે;	
નહિતો થાય અસુખ, શાસ્ત્ર પવન એ સિદ્ધ છે.	॥ ૫૪ ॥
અંતરમાં અજ્ઞાન, એજ મુગ ઉપાધીનું;	
ભૂત્રાવી કે જ્ઞાન, જમજામાં બદલાયીને.	॥ ૫૫ ॥
એવ વિપત્તીના દોષ, દોષ મદે અજ્ઞાનીઓ;	
પણ જ્ઞાની ગુણ દોષ, સમજે એને સર્વદા.	॥ ૫૬ ॥
વિપત્તે વિના દેહધાવ, માનસ કદી કસાયના;	
વિપત્ત કરાણી સાર, સમજન દુર્ગત પરખવા.	॥ ૫૭ ॥
અંતરનો હિંચ, તનને તાવી નાંખેના;	
કેવો રોગ પસંદ, વગળી વપુને ચોરતો.	॥ ૫૮ ॥
મજાધીયુદ્ધ મનુષ્ય, વનનો બોલના નય બને;	
માણે નિજ આકુષ, પરખાયે રક્ત જની.	॥ ૫૯ ॥
મખાંત પાને સાથ, હીન નસોંજને લાવની;	
ચાહે પદ્મી દાષ, અરસપરસ બેનાં બહી.	॥ ૬૦ ॥
રાખે માનસ દોષ, સુદાપર સમજવા વિનય;	
પણ મોતાનો દોષ, રાખે નહિં એ હીનમાં.	॥ ૬૧ ॥

સંવતી ભેડ સ્નેહ, પતિ સાથે પાની કરે; ॥ ૬૬ ॥
 તે પછી અતે ભેડ, વામા ચેરવા સમ બને. ॥ ૬૭ ॥
 સતિપતિને ચિત્ત મ્હાથ, પ્રાણ બાધ પછુ પ્રેમથી; ॥ ૬૮ ॥
 વેશી વૃક્ષ વિંદાય, દેહ પછુ છૂટે નહીં. ॥ ૬૯ ॥
 હેતની દરોડાઈ, કરતાં ઈંધા આળવી; ॥ ૭૦ ॥
 પછુ રૂગની સરસાઈ, ઈંધાથી નવ રાખવી. ॥ ૭૧ ॥
 વિદ્યા સદુગ ન થાય, અનુભવને છિપયોમ વિલ; ॥ ૭૨ ॥
 દુગ નવ પુરજુ ખમાય, પુરજારય દિલ ઘઈ રહે. ॥ ૭૩ ॥
 એજ વડા વિદ્વાન, પસ્તે દિલ ચહો બોધ દે; ॥ ૭૪ ॥
 સ્વભાવ પશુ સમાજ, તણને સાંત સ્વરૂપ થઈ. ॥ ૭૫ ॥
 વિપતિ વખતના મિત્ર, સામ્રાજ્ય સત્સંગતી; ॥ ૭૬ ॥
 પાડે ચિતપર મિત્ર, સાંતિનું સુખદાયક. ॥ ૭૭ ॥
 મૂરખ મદુખ ઉપર, કરે અમર વિપતિ ઘણી; ॥ ૭૮ ॥
 પછુ નવ કરે અમર, ઝાઝી એ વિદ્વાન પર. ॥ ૭૯ ॥
 સદસ્વતીનો સંગ, હરમીને રૂચે નહીં; ॥ ૮૦ ॥
 વિાત મિત્ર બેઠેનો રંગ, એક સાંત એક ઉદ્ધવ. ॥ ૮૧ ॥
 જન્મ તણું સાદુલ્ય, જ્ઞાન થકીજ મળાય છે; ॥ ૮૨ ॥
 પામે પડ કેવલ્ય, અતે લેખી છુદ આ. ॥ ૮૩ ॥
 હિંચ તણા અનુચર, અસ્ત થયે ઝોગખાવના; ॥ ૮૪ ॥
 પછુ અદિ રદ્યા અમર, અસ્તાનુચર અસ્ત થઈ. ॥ ૮૫ ॥
 અસ્ત થકી જે સમસ્ત, હિંચ થાય તે એજ છે; ॥ ૮૬ ॥
 પછુ હિંચ થકી અસ્ત, પ્રાપ્ત થાય એ નેટછે. ॥ ૮૭ ॥
 અતી ધણે સદ્ગતિ, કરે યદાડા મેઝીના; ॥ ૮૮ ॥
 પ્રિય તણે પરગતિ, સદ્ગતિ એ ઝાંખો થકી. ॥ ૮૯ ॥
 શકાને ઉપાય, એજ ખુલાસો સમજવે; ॥ ૯૦ ॥
 વજુ ખુલાસે થાય, માફુ કાઠે ચાંડ તણું. ॥ ૯૧ ॥
 રૂંક મનુષ્યની પીડ, સીપતિ મું સમજી શકે; ॥ ૯૨ ॥
 દેવી વેડે લીડ, તે અનુભવ વેણ, નવ વૃજો. ॥ ૯૩ ॥

- કદ સમે સમઝવ, સગાં રનેહીને ત્રિ સદુઃ
કેવાં દિતકર થાય, સંકરમાં સાદિક થયુ. ૫ ૮૦ ૫
- રહે હમેશ નિશક, નિખાવસ દિતમાં જનો;
પર ન મનપર અંકે, શંકાને કોડ કાળમાં. ૫ ૮૧ ૫
- લોજપણની સાથ, સ્વભાવ મંકા શોડ રહે;
દુરમ એ પર હાથ, સંકરમાં સપકાથ છે. ૫ ૮૨ ૫
- પૈમાના પુજનીક, સદગુણને પ્રીછે નદી;
પ્રીછે અગુણ અધીક, મદમાયા થય સદ્મોધી. ૫ ૮૩ ૫
- ઉતાવળનું કામ, પરતાવામાં પાડયુઃ
આપી દિલ પરિજામ, મનને બદુ મુંઝાવયુ. ૫ ૮૪ ૫
- ઉપરનો રેખાવ, અબલે છે મુખને;
લોજા ખાવ ભુજાવ, ભેદ સીંતર સમજવા વિના. ૫ ૮૫ ૫
- પવિત્ર રૂપની મેમ પૈસા કરનાં પજુ થકે;
સખે કુરાળ દેમ, આનંદ રમનું પાન રમ. ૫ ૮૬ ૫
- સાચ પરખવા કાજ, મંકર મરમ કરોહી છે;
કસોહી પર્ષે તાજ, કીર્તિના કીમતી મજે. ૫ ૮૭ ૫
- સાચ સદા પરખાયા, ચકનાં કરોહી સકરે;
પૂજું પ્રકાશોન થાય, સાચવાડી મો એ થકી. ૫ ૮૮ ૫
- વિનું ખર્ચ મદાવ, નિશા સમે સમઝવ છે.
સદગુની જનનુ સન્ન, સમઝનું સંકર સમે. ૫ ૮૯ ૫
- નીચ લલચુ જન, મદગુણને નાના સાદ;
જની દુદ દુરમન, કમ તજા કાંડે લેખધો. ૫ ૯૦ ૫
- ખમ મગી જોડ દુરમન તેના બદુ બને.
નીચ મનુષ્ય માદાલ, મેગવત દુરિશ્વર કરે. ૫ ૯૧ ૫
- પાત્રને સ્વાધીન, દોષ નો મુપરે મામ લેા;
પજુ દોષ પરાધીન, લો જમરે બદુ રીતથી. ૫ ૯૨ ૫
- માવન પૂગત મહીન, દુરેક મામ ઉડાપીએ
તો મમ સદગ જચીન થકને દુગ નારું મજે. ૫ ૯૩ ૫

- કાંતી સાથે સદાય, મુખ આવી પાસો વસે;
વેલું છે એજ વદાય, આનંદ મદ આ લોકમાં. ॥ ૯૩ ॥
- પ્રવૃત્તિ સાથે પ્રીત, કરીને કંઈ વસે સદા;
ખસકે એજ ખચીત, નર્ક સ્થાન નીહાળજે. ॥ ૯૪ ॥
- અશુદ્ધ પ્રેમનો રસ, છુટું પ્રાપ્તી સમ બુઝો;
શરૂ જાયે કદ ભંગ, તેજ હીજુ થઈ રજાએ. ॥ ૯૫ ॥
- પ્રેમ તબીબ પ્રવાહ, વહેતો સરિતા સમ ચલે;
પ્રેમીજન કરી થાક, ભરે વદય રસ પ્રેમથી. ॥ ૯૬ ॥
- હૃદય પ્રીતની લાત, કુમુદ મુગ્ધ સમ રૂચતી;
પણ વળ પ્રીતની વાત, કંઈક સમ ઊર ખુચતી. ॥ ૯૭ ॥
- મળે માન ત્યાં મન, આનંદ ઊભરાય છે;
પણ અપમાને તન, તુમે ધણ યોગાય છે. ॥ ૯૮ ॥
- હુનિઆં દરબજુ બાજુ, ભેવાને નિજ દોષ મુજ;
આપે છે ઓળખાણ, જતને નિજ પ્રતિમા તજ. ॥ ૯૯ ॥
- હોય વ્યસન સમાન, તે સૌ સહેજે મિત્ર ધણ;
નિશાકિન રહે શુભલાલ, મુખ દુઃખમાં સંગી ધણ. ॥ ૧૦૦ ॥
- ધરોને એટ વિચાર, રૂંકે કંઈક કેળવાયજુ;
બોગવ તું સંસાર, સ્વયં સમાં મુખ ભોગવી. ॥ ૧૦૧ ॥
- ધરોને હીજુ વિચાર, ઓમંત કુળ વળ કેળવજુ;
ભોગવ તું સંસાર, નર્ક સમાં દુઃખ ભોગવી. ॥ ૧૦૨ ॥
- દંપતિ મુશિકિન, આનંદ અતિશય ભોગવે.
સમજી હીજાહીન, નિતિ ધર્મ ધરો પ્રીતથી. ॥ ૧૦૩ ॥
- દંપતિ અશિકિન, કલેશ કરી કરાળનાં;
નિતિ ધર્મને પ્રીત, તણેને નિજ વ્યવહારમાં. ॥ ૧૦૪ ॥
- દોષ મુજ પ્રતિકુળ, અરસ પરસ દંપતિ તણા;
નો તે દુખતું મુજ, ધણેને નડતા ઓહને; ॥ ૧૦૫ ॥

હંમે ન નીચ મનુષ્ય, અવર તણુ સારુ ઠહી;

ગાળે નિચ આયુધ્ય, ઇર્ષાના અવતારમાં.

॥ ૧૭૧ ॥

તમે ન યોગ્ય મનુષ્ય, વિષમ વખતમાં ધર્મને;

અપોદે આયુધ્ય, સાચવવા નિચ ધર્મને,

॥ ૧૭૨ ॥

રચી એકસો આડ, હંદ મોરડાની સરસ;

માળા પડવા પાઠ, જેરાગે ભુજિ કરી.

॥ ૧૭૩ ॥

માળા ૨૨ મી સપ્તમું.

માળા ૨૮ મી.

ઉપેન્દ્રવજ્ર છંદ.

દુર્ભેશ પૃતી જનની કરે જ્યાં, મનુષ્યનું મન તણાય છે ત્યાં;
 પડે પછી દુઃખ તથાપિ શોષે, વિરહ સાવે દિગ્ધિ ન લેશે. ૧૧
 ધરે તમે ધીરજ ઊરમાંહી, સરે સદા કારજ એમોં આંહી;
 ઉતાવળે કાંઈ ન સિદ્ધ થાએ, વૃથા બધા યાન જરૂર બાએ. ૧૨
 ધણું ધણું સંહરથી ધણાણે, જરૂર એ જન રહે મુઠાણે;
 પડે નહીં થિન સમાર એને, મળે નહીં સખ સ્વખેજ એને. ૧૩
 કરે ધણા યાન ફરીફરીને, મળે ફળો કંઈવડે ફરીને;
 સખ્યાહસે લેખ સસાર લેવા, ફળે સદા એહ અર્હીજ એવા. ૧૪
 અધીક છે આદ્ય શીર આવે, તથાપિ તું મન નહીં 'ડગાવે;
 જશે વહી વાળે ધા ધકીએ, નડે નહીં દુઃખ પછી નહીએ. ૧૫
 નિદાણોં જે આ ફરેતો જમાનો, સસારસાનાં ઉતપાંજ માનો;
 રથ નહીં કોઈ ફરીજ દામે, ચહે અને સર્વ વળી વિરામે. ૧૬
 મનુષ્યને દોકર વાગતી તે, ગુરૂ થઈને ગુણ આપતી એ;
 બતાવોં કે મારગ શુદ્ધ સામે, નડે નહીં રાહ પછી નહામે. ૧૭
 ધણા પ્રધાને બહુ વેનવાળી, નદી પુલે બધ થતી નિદાણી;
 તથાપી જેજ જન નીંદનારા, બને ન એ બાંધજ બાંધનારા. ૧૮
 મદે ભણેલાં જન તે સદાએ, પિતા બતી પામન આપદાએ;
 નદી પૂરે બુબ ભરાય બ્યારે, નદીતણા તીર તણાય ત્યાર. ૧૯
 સદાય સાવું જનની ધરોસે, પશી જનો છીક નિદાણે જેશે;

બવિધનાં, સખ દુખારિ કરે, ગણાય આપાર. જુઓ મંજુરે;
 મનુષ્યની દાસતણી ફૂતીને, ભરિધમાં ભાર ભરે રતીને. ૨૬
 મદાન ખુદી બળના પ્રદેશ, મનુષ્ય રૂપે મુરનાજ આરોહ;
 કરે બધાં કૃત્યજ રેવનાજ, મુદો બધીને બહુ અપમાન. ૨૭
 મદાં મદતો અપતાર, લે છે, તહાં બહુ દિતમ બોધ રે છે;
 મળે જનોને બહુ જાણ એથી, મદતની પૂર્વે કૃપા વડેથી. ૨૮
 રહે જુઓ વાણિ, મનુષ્ય લેવી, ગુણ્ય તેની તુલનાજ તેવી;
 રહ પછી આ પરસોઠાંહો, બલાભુજનીજ બલો બુઝાઈ. ૨૯
 સુદે નહીં ત્યાંલગિ મેમમકતી, મહો નહીં ત્યાંલગિ મેમશકતી.
 બન્યા બહુ નિર્ભય લોક એથી, મુખાવિને રાજ દ્રવ્યાઈએથી. ૩૦
 મશે તમારી દિમતીજ ક્યારે? સ્વદેશ પ્રમી બનશેજ ત્યારે;
 થશે નહીં મેધજ નીજસ્વાયે, વરયો સદા મેધમજો પરાયે. ૩૧
 કુળાભિમાની જનજે જણાતા, સદાય એ કૃષ્ણ ગરે તણાતા;
 મહે નહીં મેળાદુજાજનોને, છકી પિડે કુળાદુલા દિનોને. ૩૨
 મહે ભરેસો વનરાજ યથે, મહે ભરેસો વન એમ રૂમે;
 સમાંતરે બેડિતણી ગતી છે, સમાંતરે બેડિતણી ફૂતી છે. ૩૩
 ભલાબલા વીર નરો પડ્યા જ્યાં, મુસ થઇ વીર-સે લટી જ્યાં;
 નિદાવિ પાણીપનની ભુમીએ, સખ કરો દેવિ નર્મી કહુએ. ૩૪
 નહીં કદી સાધિ મિથ્યાજ થાએ, સખો મજથે એ પ્રગટી જણાએ;
 ઉપાય પડેલાં કરો ન કાંઈ, કરો બન્યાકેડ ઉપાય ભાર. ૩૫
 સ્વદેશ સૌ મુખરતાં મુખારો, થશે ખરો ના પૃથકજ ધારો;
 સ્વદેશબંધુ મુખરે મુખી સૌ, સ્વદેશબંધુ કુખરે કુખી સૌ. ૩૬
 અતી નિરાશા વિપતી પછીલે, દિસે મુખારા કિરણો વળીલે,
 દુર્ભાગ્યથી એ પળ નારા પામે, પછી પિડા પ્રાણુતણી ન પામે. ૩૭
 મુજેન વેદ્યા શિખ તો સતીની, કુસારજ લે શિખ ના પતીની;
 મુર તણી શિખ્ય શિખલેના, મદતનું જ્ઞાન મદી લાડે ના. ૩૮
 મરે નહીં મદાન જનો કદાપી, દિસે સુઆ અમર છે તથાપી;
 દુખી સંન એ રહિ મુખર રૂપે, અવાજ બેટી કરિ બોધ મુખે. ૩૯
 પ્રભ તણા ઉત્તમ સાધ સાધ, બને બહુ દાજ નાદિ આપર;
 મળે પછી ચક્ર વૃધીજ વ્યાલે, બહુ થયોજ દાની સાધ સાધ. ૪૦

દુર્લભ પદ્મી રૂપાં દુર્લભે. અને વળી ગિર્ણંગના કલાવે;
 નમીતલા યોગી રહ્યા થઈએ, ખમે ભદ્ર દાસ્ય મર્યા નહીં રહ્યા
 જગ્યાય છે ધર્મીયક વિજા એવું, ગમ્યાય છે ઉત્તમ કામ મિત્રું;
 દિવાનમું વિજા રાજ્યાય એવું, અને અધુ કામ અગાળ મિત્રું. ૮૭
 દુર્લભ પાપી જાનનેજ યોગે, અમીક શકા અવધીય રહે;
 ૧૧ રહે એ અપભ્રંશના ગો, પૂતી ગામી અિદ્યદી અમી ગો. ૧૮૮
 જાણે આ રીતે શુભાઅમારી, અવધવ એ વલ્લ અમી વિચારી;
 મુર અને માત્રપનાજ ગેવી, દુર્લભની આશિષ અધિ લેવી. ૮૯
 જાનો જુઓ ભાંકેક મુજેરા, અગાળ અધિ ધણી પડેમ;
 તણ અધિ કાચ હંજા રહે છે; અધી અધિ અધિગતો રહે છે. ૧૯૦
 જાણે એ ભાંકેનીજ પાસે, નવાવિને રીર રહે જુઓસે;
 પાડી શુભા ભાંકેને નરેએ, ગવાઈ જામ્યા હિના તપેએ; પ્રજા
 મનુષ્યની સાંત પૂતી દુરિ અર્થા, કદી નહીં વેર મતી મધિ ત્યાં;
 જાણાની ખૂબ પૂતી થઈ અર્થા, મધે સદા વેર મતી થઈ ત્યાં. ૯૨
 કુર્મ રહે નેજ જાળે રહીને, પછી રહે નિમજાતો રહીને;
 અમીક આનંદ રહેજ આપી, અળે ન આનંદઅધી કાપી. ૯૩
 કદી રહે ના ધન સપાતીતો, મનુષ્યની કાંઈ મુખી રિધનીતો.
 જાણે સામું મુખ શ્રમગાંતો, નિર્મિ નહીં એવિજ રોડમાંતો. ૯૪
 રહે કદી ના પડેને અતાપિ, અતાવતાં ખૂબ વિચાર લાવે;
 હરે ઇમાનીજન એ નહીંતો, પડે પુરા ખેડતણી મહીતો. ૧૯૫
 ઉકાંદથી એ ધનને ઉકાંદે, મુખે કદી નિર્ધનતાજ લાવે;
 જરૂર હરમી થઈથી ધાડ તે, વળે ન પાડી નિજની ધાડ એ. ૧૯૬
 સમી સદા આજખલે વિચારી, સમી અધે ના સરખોજ થારી;
 મત્રા કદે એ કનસે ન કોહ, સમે સમાની મતિ ન્યારિ એક. ૧૯૭
 અગીરના આજ અળે કદાપી, વળી મળે અપત સે તથાપી;
 બની અદુ મરતા થયા ન હા, તણ જરૂર એ અધનાજ પૂરા. ૧૯૮
 રો રહ્યા અર્થા દિગધાળ રહી, અને રહ્યાં અર્થા મજ બુધ જાતી.
 વસ્થા વળી એ વસ્થામાં પ્રજા પડ્યા જાડ એ નુપ કામ મુખે. ૯૯
 અમીક જેના ઉદ્યોગ ઉદ્યોગી રહે ન એ પાર્શ્વ કદી વિચારી,
 ને પૂતી બ ન થઈ મંડ અર્થા. રહે ન આનંદ તણી અમી ત્યાં. ૧૦૦

માળા ૨૪ મી.

દોહરા.

- તમે ન છવ જેતાં સગી, લાગી લગની જન;
 ધનમ દીવામાં પરે, પ્રજાને તોણુ તન. ॥ ૧ ॥
- હાલકા વન આમળ ફરે, સર્ગીન ફરે ન જીમ;
 જળ દીપક કાણ તરે, શાનુ તરે ન તેમ. ॥ ૨ ॥
- જ્ઞાની શુંજ મહાનુ કરે, તણ અવશ્યુ તમામ;
 શાપે સુરજ શુદ્ધ જળ, તે નહિં અન્યનું નામ. ॥ ૩ ॥
- કરે કાલ જાદુ સદનુ તે, પાપે પક ઉતમ;
 યનસ્પતીના અંકે જોમ, મહતા શીરે દોરમ. ॥ ૪ ॥
- પજ પજ પકવે નહિં ફરી, રાણીઓ રણધીર;
 દોજ થયા પિકમ સમા, વીરા સદીમાં વીર. ॥ ૫ ॥
- અનુકંઠે જો આવતાં, બહતી પહતી માંદો;
 તુર્ક મરેકા પેરાવ, ખિણી અર્ધાં જો આંદો. ॥ ૬ ॥
- સંવિધ્યાજો શું થયે, સમજાએ નહિં સ્વેજ;
 મા'રાણી કપાં જાણતાં, ફેસર દિ'ઈ થયેજ. ॥ ૭ ॥
- આખેથે કવિ આક્રમે, વળુ ફાટીલી વાત;
 ફર તણી વસ્ત્રે શાદુ, દુરંબિનથી દખાત. ॥ ૮ ॥
- શરીર શાખે સાતથી, સાય શરીરનું તેજ;
 દીપે દેવજ દીપકે, દીપક વિજુ નિસ્તેજ. ॥ ૯ ॥
- પાળે નહિં પતિપૂતપણુ, તે નારી નિંદાય;

પ્રભુના પુરુષ આર વિજુ, સદ્ વસ્તુ નહિ રહેલ;
 હીરો કોહોનર તો, મેળવવો મુશ્કેલ. ॥ ૨૬ ॥
 રોધ્ય દુઃખમાં છેજ સો, જોઈ મ સવ્ય મર્મન;
 સુતા મી પતિ મી સહિત, પ્રયાગ વાને ખાન. ॥ ૨૭ ॥
 અમર રહે આ અવનીમાં, જે જન કીર્તીવંત;
 વીરમ બોલ અને વળી, વ્યાસ સંરીખા સંત. ॥ ૨૮ ॥
 આશાનો અંતજ નહીં, આશા આશ્રમ દૂર;
 કપાલો કુવ દ્રહિએ, પણ પાસે ન જરૂર. ॥ ૨૯ ॥
 સુખજનના સદ્ગુણમાં, અવગુણ સર્વ ક્રમાય;
 બોલાલે ચારી કરી, તો પણ તે પૂજાય. ॥ ૩૦ ॥
 જાતિ સ્વભાવ જોય નહીં, કરતાં કોઈ ઉપાય;
 પત્થર લીંછવી કાંકતાં, ઝરતો અગ્નિ જળાય. ॥ ૩૧ ॥
 ધરે આપન સપ્તના, જેમ નહી નવ નજી;
 નિપજે કાજળ દીપકે, જેમ પ્રત્યક્ષ પ્રમાણ. ॥ ૩૨ ॥
 જ્યાં ખેતી નવ નીપજે, ત્યાં તે નિર્પન દેશ;
 પડે કાળ વિકરાળ તો, કજ વિજુ મરે હમેશ. ॥ ૩૩ ॥
 રહેલું પણ સુખજન નહિ, જ્ઞાન વગર ગુણાય;
 હિરમાં કસ્તુરી છતાં, મૃગ બહુ ગોયાં ખાય. ॥ ૩૪ ॥
 જન્મ જુમી જોવી નહિ, કીંમત ગુણની તુલ્ય;
 ખારે જળ માતી બને, પણ છે માંધે મૂલ. ॥ ૩૫ ॥
 નમજાની સમે ચકી, સખજા નખજા થાય;
 દુર્યોધન પદે પડી, લીંછપિત્તા ટોવાય. ॥ ૩૬ ॥
 શૂરા પણ સંકટ સમે, વજ્રજુ ધરે છે વક્ર;
 રણમાં પણ મુક્યા છતાં, કૃષ્ણે ધરીયું ચક્ર. ॥ ૩૭ ॥
 એક મનુષ્યમાં પણ દોસે, સદ્ગુણ દુર્ગુણ રજ:

- વીજ અને મળિ બે મગે, મલુ મળીવર અંગે ॥ ૩૮ ॥
- લગડે લુહી તે મમે, દાઘા પજુ ડંડાય;
અંદર ચણિત મનથી થયે, આપીત મર્ધ પીડાય. ॥ ૩૯ ॥
- અમરૂં ફજ ઊતસાહથી, કેા દિન ફજિલુન થાય,
મંગેા લાબ્યા રવગેથી, મગર જગીરથ રાય. ॥ ૪૦ ॥
- બે વચમાં ત્રીજે પડે, તો ઝડ સમજણ થાય;
કુરુપું ધાતું પાત્ર તે, રેલુવડે સધાય. ॥ ૪૧ ॥
- કેામજ જન કરમાય છે, પાતાં વીમ્મ લગાર;
સકોથાતાં પુષ્પ સૌ, તાપ તપે તે વાર. ॥ ૪૨ ॥
- ગુણોજનના શુભ જાણતા, જગમાં સદા સર્જન;
પારખના પૂરી રૌને, અવેરી રૂમાં રતન. ॥ ૪૩ ॥
- કુર્ગો જન દોષ કુપાત્ર તો, તઈએ ફજ તમામ,
પ્રદુર પીતા તણ, મમર્ધા મીનારમ. ॥ ૪૪ ॥
- ટોળાએલા દીલમાં, રોય નહિં રખાય;
મહીન જગમાં જે પડી, તે વસ્તુ ન જાણાય. ॥ ૪૫ ॥
- કોધી જનને કાપ તે, નમ્ર પુરુષ પી જાય;
વતારી નરમી બધી, જગમાં જરૂર સમાય. ॥ ૪૬ ॥
- પરમારથમાં પ્રાકુટે, તે નિચે વખજાય;
કીર્તી કેલેલા તજી, આજે પજુ ઉચરાય. ॥ ૪૭ ॥
- રાખ્યા જન મમજ ને, નરખને મન રોય
મગને થાન બમ છતા, કે- નર આલે રોય ॥ ૪૮ ॥
- જુ જ પડે પજુ નર કન, પુરુષ પ્રોતીલા;
જામ-કમળને નર તજે, થાય છતા દેગન. ॥ ૪૯ ॥
- નિધ્યા મમર કવા થકી, જરૂર એખમ થાય,
જાનપુર મન્યા તજુ તરવા પ્રજા તવજ ॥ ૫૦ ॥

- કીર્તીવંત કને વસે, તેની ખડકે ખ્યાતઃ
સુર તજા પ્રતિષ્ઠામાં, આગળે છબી પડાત. ॥ ૫૧ ॥
- મોહાની ચાહે ભરી, મોહાં કૃત્ય ન થાય;
સીમુરસ શાંકર પી ગયા, શિષ્યથી નવ ચીવાય. ॥ ૫૨ ॥
- કિમતી વસ્તુ કોઈક દિન, કરે આપણાં કાળ;
હસ્તેરીને કારણે, મારે મૃગ તાકાળ. ॥ ૫૩ ॥
- અંતર પ્રીતી હોય તો, નામે શુભ ગવાય;
શમ ગયા વનવાસ પળ, પાકી પૂજાય. ॥ ૫૪ ॥
- સત્ય હોય જો સ્નેહ તો, સ્તુત્યે કૃતી ન બધ;
રંગ કમુબલ બહુ રહે, પતંગનો અંત બંધ. ॥ ૫૫ ॥
- બાળપણમાં છુટીને, સમ સમાજો રંગ;
ભીની જામાં ચીતરે, મુકે ધાય અભંગ. ॥ ૫૬ ॥
- બીજાં મન કરતાં બહુ, છુટી મન મહિમાય;
પંડિતને પૂજે સદે, નૃપ પળ મગવા બધ. ॥ ૫૭ ॥
- મધુર વચન શુભતાં સદા, વેણી વરા ધણ બધ;
લક્ષ્યા આરે નામ પળ, મારણીથી ધેસાય. ॥ ૫૮ ॥
- પાળે નહિ પતિવ્રતપણ, પવિત્ર જો ન ગણાય;
ચાલ ચાલની તો સદા, બ્રહ્મ પળીત ભણાય. ॥ ૫૯ ॥
- અજ્ઞાનીને આશરે, કવ જળ હેમ તરાય;
છુટતા નાવે બેશોને, અમુક નવ ઉતરાય. ॥ ૬૦ ॥
- સ્વાસ્થીવા સ્નેહી સદુ, દુઃખ સમે દુર થાય;
પડતાં ચંદનવૃક્ષને, ભમરા દીડી બધ. ॥ ૬૧ ॥
- સમજીને મમતે ચહે, મમન તમે નવ તેદ;
જાણી જોઈ કહે પડે, ખાણ્યો ખજો ન એદ. ॥ ૬૨ ॥
- દુર્જનની સંગત છેડી, મુખમાંની ચી આશ;
મેલા જળથી મલિનપદ, તમે નહિ મેલાશ. ॥ ૬૩ ॥

દાળ અનુભવ શીખવે, એ દુનિયાંની રીત;
 બાળક મોઢાં થઈ જવાં, દાઢાં બને ખચીત. ॥ ૭૮ ॥
 જ્ઞાનીને અજ્ઞાનીનાં, લાગે નહિં પદ સેસ;
 મજિને મેલ ચદે નહિં, રહે સદા ઊજેસ. ॥ ૭૯ ॥
 પતિવ્રત વાળી પતિને, કુલરા કરે ન ભ્રષ્ટ;
 ચદે ન હોય અમિને, ચડતાં ધાએ નષ્ટ. ॥ ૮૦ ॥
 શુદ્ધ પ્રેમ સંદેહ સમે, દે મુખા મુખ સૂખ;
 પાંદવને યજ્ઞગોષ્ઠે, માણ્યુ ન વનમાં દુઃખ. ॥ ૮૧ ॥
 શુદ્ધ પ્રેમ આમગ સદુ, વૈભવ મિથ્યા જાણ;
 પતિ પાસે વનમાં વસી, સીતાસતી મુજબ. ॥ ૮૨ ॥
 શ્યામખા ચિત્રમાં ચળકતું, છવતું દીવ્ય સ્વરૂપ;
 નિર્મળ જળમાં નીજતું, નિહાળાઈ રૂપ. ॥ ૮૩ ॥
 સંકટમાંથી સુખની, પ્રાપ્તિના સંયોગ.
 માતી વિધાયે બને, હિરપર રહેવા યોગ. ॥ ૮૪ ॥
 શુદ્ધિવ્રત ગુણ મહી લહે, દુર્ગુણી દુર્ગુણ જાણ;
 શોધે માતીદાસ શો, કાગ તર્ક નિરવાણ. ॥ ૮૫ ॥
 કાચી પ્રીતી તો દહે બે જાગવીએ રીત;
 રૂંદે વાસજ કાચતું, અધદાનાંજ ખચીત. ॥ ૮૬ ॥
 અંત ન લઈએ અરિ તલો, અતે અવળું થાય;
 છંદેલા નાગથી, દંડે થએ છંદ જાય. ॥ ૮૭ ॥
 ચમચ ચિત્ત ન્યાસ રહી, હરે અવરનાં ચિત્ત;
 વહે ગંધ સૌ વાયુ પજ, ગંધથી દૂર ખચીત. ॥ ૮૮ ॥
 શાંત સગન કોપીતણા, સગે કોપી જણાય;
 લોકું અમ્ની સંગથી, ઊધ્ધુ અમ્નિ સમ ધાય. ॥ ૮૯ ॥
 નિતિવિષ્ણુ સૌ નિંદાય છે, કાં રાજ દાં રંક;
 અવહરિની ભારજા, પામી વૃણું કલંક. ॥ ૯૦ ॥
 જરાપંતા જનતું ખડું, દુકળ પજ જરાવાન;

મન માળાના મડો, છે મૌ મૂય મમાન ॥ ૯૨ ॥

૨૦૦ ૪ જ કૃત્ય તે સધળા મઝળ ન થાય;
૧૦૦ ૭ તે છવ સૌ છવ્યા નહિ જમ્મણ ॥ ૯૩ ॥

જ્ઞાન ગૌતા અભિમાનોને સમજવે ન સ્વરૂપ;
અ નાજનને બારગી શુ દેખાડે રૂપ. ॥ ૯૪ ॥

ચઢતી નથના અનુરવી અનુભવી વઢે ખચીત;
જોગીધી ગાગી નવ અ દુનિઆની રીન. ॥ ૯૫ ॥

જ્ઞાન નજા રૂપ રી, વગની કોડે ચિત્ત,
ગીત ન રૂપ રી દીને દાર ખચીત. ॥ ૯૬ ॥

૨૦૦૪૦૦૦ ન રૂપને ૧૦૦૦૦૦૦ અપ્ર,
૧૦૦૦૦૦૦ અ થકી ની ૧૦૦૦૦૦૦ ॥ ૯૭ ॥

૧ ૧૦૦૦૦૦૦ મુરુ મરુમા કાજ
૧ ૧૦૦૦૦૦૦ ૧૦૦૦૦૦૦ ॥ ૯૮ ॥

૧ ૧૦૦૦૦૦૦ ૧૦૦૦૦૦૦ ૧૦૦૦૦૦૦ ॥ ૯૯ ॥

૧ ૧૦૦૦૦૦૦ ૧૦૦૦૦૦૦ ૧૦૦૦૦૦૦ ॥ ૧૦૦ ॥

૧ ૧૦૦૦૦૦૦ ૧૦૦૦૦૦૦ ૧૦૦૦૦૦૦ ॥ ૧૦૧ ॥

૧ ૧૦૦૦૦૦૦ ૧૦૦૦૦૦૦ ૧૦૦૦૦૦૦ ॥ ૧૦૨ ॥

૧ ૧૦૦૦૦૦૦ ૧૦૦૦૦૦૦ ૧૦૦૦૦૦૦ ॥ ૧૦૩ ॥

૧ ૧૦૦૦૦૦૦ ૧૦૦૦૦૦૦ ૧૦૦૦૦૦૦ ॥ ૧૦૪ ॥

૧ ૧૦૦૦૦૦૦ ૧૦૦૦૦૦૦ ૧૦૦૦૦૦૦ ॥ ૧૦૫ ॥

૧ ૧૦૦૦૦૦૦ ૧૦૦૦૦૦૦ ૧૦૦૦૦૦૦ ॥ ૧૦૬ ॥

ગુરૂચીરનો સંતાન સૌ, શુરૂચીર સમ સોદાય;
 સિંહબંધુત સંપત્તે રચણે, સિંહ સમાં સંમળાય. ॥ ૧૦૬ ॥
 નીચ કુર્મ છાતું કંદે, તેપણ તેહ જણાય;
 ધરમાં પેટી ખાય પણ, લસણ ગંધ વરતાય. ॥ ૧૦૭ ॥
 મતલબિયા દામાંધ જન, દોષ ન દેખે દાંય;
 જન્મ અંધ જુએ નહીં, લેરોગ નિજની ડાંય. ॥ ૧૦૮ ॥

માળા ૨૪ મી સંપૂર્ણ.

માળા રપ મી.

દોહરા.

- કિચિત્ત ગદૂસતથી ચત્તી, વખતે માટી દ્વાળુ;
અખુત્તણે ઊઠાં જળે, પડતાં બધે પ્રાણુ. ॥ ૧ ॥
- જાગવોએ પણ છવને, અવધ મધે હો કાળ;
પરિણતને જાણ્યા છતાં કરકયો નામ કરાજ. ॥ ૨ ॥
- સારા સયોગે સદા, ચિનારામાં વિપરીત;
ભીખ દુઆ કૌરવ બદલ, પાંડવને ઘડં હીત. ॥ ૩ ॥
- જન્મેણાં બેઠાં બધાં, ચિતા સરેવર તીર.
મજુ ભયે સા પ્રજતાં, શય રહે મુરથીર. ॥ ૪ ॥
- અદ્ય અનુભવ પણ દુગનાં, ત્યાને ઉદય ન થાય;
છાયા વિજુ યાખા કરી, જરૂરે નહીં વચાય. ॥ ૫ ॥
- યાખા વિત્તમાં રવદ્ય યજુ, બોલે બહુ પસરાય,
રેખ નેત્રમાં જગ તણું, જુદ બહુ ફેણાય. ॥ ૬ ॥
- મડીન મનમાં બોધનો, કરે ન પાસ જમાર;
તત્તા લોભાવદુ જુઓ, જગ મુંઝ નહિં કરનાર. ॥ ૭ ॥
- નિમગ્ન આત્મા દુઃખમાં, પડતી વડવા ડાવ;
આનંદુળ ચરે જુઓ, રખાડે મુઠ બાવ. ॥ ૮ ॥
- બાકીન બે દોવ નસાય, તે પ્રભુ કરશે કાજ.
સરી સજામા જનવને, તાખી ફોપતી સાજ. ॥ ૯ ॥

- હરે કપલ તેવું થયલ, જરેર જોતાં યાય;
પૂરોચન પાંદર બહલ, બધેથી લાખામદ્દ માંદા. ॥ ૧૦ ॥
- મારાનાં મુખ દુઃખ પજુ, મોટાં જરેર જળાય;
પાંદર, નજી, હરિચંદ્રને, સમ થઈ સમજાય. ॥ ૧૧ ॥
- દુનિઆમાં દુઃખ પામતાં, મેળવશે મોટાઃ
તાલે તેલ તળાકને, પાંચે વડાં વડાઈ. ॥ ૧૨ ॥
- કાર્ય સિદ્ધિ અમથી થતી, અમ વિજી સિદ્ધ ન થાય;
કલિમાંદી આખલુ છતાં, મધન વગર ન જળાય. ॥ ૧૩ ॥
- ધોડા ધોડા સકળુણ, થઈ સદ્ગતિન થાય;
દીપે દીપે મહિને, સરોવર સદુ જરાય. ॥ ૧૪ ॥
- પ્રજાણ રાય પજુ બચપણું, લોભવો મોટું ધાય;
વશાણવતનાં કાંઈ કો, દિન દિન પ્રજાણ જળાય. ॥ ૧૫ ॥
- કૂપા હોય કુદરત તણી, તે સો સાધન સ્તેષ્ઠ;
દુઃખમાં સાધન સદુ જાણે પટે મુરેશ. ॥ ૧૬ ॥
- હિયોમ પ્રતિકુળ સમય, મુશરી અતુકુળ ધાય;
પાંદર મુખે વને વરી, પરજ્યા દુપદ કન્યાય. ॥ ૧૭ ॥
- પ્રસન્ન હોય પવીનતા, ધાય મતીનતા નારા;
ફળ આપે મુકાં કુલો, ખરી પટે આપારા. ॥ ૧૮ ॥
- ધન્યા હંથર બહિતની, તે લખ્યા ન ગણાય;
હીંગ ખવાલી વ્યર્થધમાં, નાહું મરોહો મળાય. ॥ ૧૯ ॥
- મહતાં બહિત મારંપર, ટોકર થળી ખવાય;
દ્વિકતાં રીખે વાછડું, પહીં પહીં દેલું ધાય. ॥ ૨૦ ॥
- પહટે વાલી સપંને, પજુ વાલી ન દસાય;
સમજ ગાની કામકે, લોખે નદિં રસાય. ॥ ૨૧ ॥
- સમય થઈ કચ્છે શહા, મનથી મિત્રની પ્રિતઃ
સમુદ્ર હિલય ચંદ્રને, હંચે ચિત્ત જીવીત. ॥ ૨૨ ॥
- પતિ સદ્ગતિ સ્ત્રી તણું, ચિત્તપતિ સમ ધણ જાય;
મધુર લગા વિષ વૃક્ષપર, વશગી વિષરૂપ ધાય. ॥ ૨૩ ॥

ગજગત પજુ દુર્જનતાણા, સગેથી સોપાય;
પુષ્પ ઉતરનો પવન પજુ રજથી ભગડી જાય. ॥ ૨૪ ॥

દુર્જનની મતિ મનિનતા, કરવામાં નીપજુ;
ધુરદ પતારથ દેખતો, અસ્ત ધનાંજ અરેજુ. ॥ ૨૫ ॥

મધુર રમે દુર્જન રૂઠે, કડવે રમ મર્મો જાય;
થાનું મળેખમ સરમ છે, મદનાં પીડા થાય. ॥ ૨૬ ॥

સદ્ગુણ ત્યાગી દોષને, દેખે છે દુર્જન;
મુદર મગીરે મશિકા શોધે ઘન તદન. ॥ ૨૭ ॥

દુર્જન મુદર કાયમાં, ખોળે દોષ ખચીન,
કીડી મણિમય મદિરે, શોધે છીંદો નિત્ય. ॥ ૨૮ ॥

દુષ્ટ રાય જી ભેડે જન, પાસેનાને મદાય;
વેવો પા પામે તખ્તા વૃક્ષે જઈ વીંદાય. ॥ ૨૯ ॥

પોતાના મુખ અવગુણે, પગજનથી પરખાય;
મુખ પોતાનું પજુ ભુખે, કપિગથી રેખાય. ॥ ૩૦ ॥

જોખન વધમાં જો રણે, તો ધુલપણમાં ખાય;
કામ કંઠે જો દિનમે, તો રાત્રે મરાય. ॥ ૩૧ ॥

અપરિત મથાનમાં ધરે સજનન સદુ સજવાય
મરુત-મનિને મળમાં, ધનનાં નવ શોભાય. ॥ ૩૨ ॥

વિકાતોના કમને મુ સમજે અજાન;
મમુતાની પીડા તણુ રખાને મુ જાન. ॥ ૩૩ ॥

મદદા પજ નીકમથી, મદી ન પામે રુજ
જર નરના નાગની, શેષ થાય ખચીજ. ॥ ૩૪ ॥

અગે મનુ દાય પજ, મદનમાં દે નામ
જર નવા રીસીજ રન ન રેદનો નામ ॥ ૩૫ ॥

તાપ અગી રસ કરે રાત્રી નીપા રુ ર
સાંઈ ના પાપ રુ રુ રુ નિહા જમાય ॥ ૩૬ ॥

રુ.ગા નન રુ. નન રુ. ન નવા નેદ મળે વ
રુ.ગા નન રુ. નન રુ. ન નવા નેદ મળે વ ॥ ૩૭ ॥

- શત્રુ લાંબા હોય પણ, હજારા હાથ કરેલ;
તરનીઓ અગ્નિ લુગે, શોન છતાં તરોલ. ॥ ૩૮ ॥
- મુર મુરબ હવ જાણ પણ, શત્રુને નવ મદાય;
ભુજી મરે પણ દેગરી, કરી જાણને ખાણ. ॥ ૩૯ ॥
- ઉપજે કુળમાં દોષ તો, કુળનો વિનાશ થાય;
લોભનાં મુજ વૃક્ષનાં, વૃક્ષ ભણું છાણ. ॥ ૪૦ ॥
- ત્યજવંતા શત્રુ પડી, નમિ થાવે મુખ થાય;
નેનર નરિના પૂરમાં, નમનાં નદી તણાય. ॥ ૪૧ ॥
- ખજ નિંદા કરી ખુરી થઈ, જમવે ॥ નિજ રાય;
માર કળા કદો મુમ અંગ, જમુપેથી સતોય. ॥ ૪૨ ॥
- ખાણને અપવાદ કહ, જમવે દુર્લભ તોર;
નાન શીજ હોયી કરી, જમવે નિષ્કલ્પ દોર. ॥ ૪૩ ॥
- મળખ પક્ષથી મુહોમાં, છને સર્વ જન;
પક્ષીપણ નિજ પાંખથી, ચરે દુર્લભ જનન. ॥ ૪૪ ॥
- દયાનક જાણ થયા થઈ, પામે છે અપમાન;
મુજ મુખથી દુર થયે, અધરાની મેઘાન. ॥ ૪૫ ॥
- દોષ મુજ દેખાય છે, પરખ્યા વિજ વિપરીત;
પ્રાદ નિશામાં આમીષ, લાગે અગ્નિ ખચીત. ॥ ૪૬ ॥
- હાથરતાં અવગુણને, અધિક હિમાસ થાય;
શાશુ લકને કોપણ, પાતાં દેશમ જણાય. ॥ ૪૭ ॥
- કુટુંબમાં એક દુષ્ટથી, પામે શો પરિત્રાસ;
મરતાં જન કંઈ સહ, લે લોય પરમાં રાપ. ॥ ૪૮ ॥
- નાના મારા સર્વની, શોણા સમુદે થાય;
નાનાં માતાં પિછપણ, મારે પિટે શોણાય. ॥ ૪૯ ॥
- કથા અની અંતિયા, મુદ્દ વચને ઓણાય;
ધખ ધખનો અની લુગે, જગથી શાંત કરાય. ॥ ૫૦ ॥
- શાંત પરજુ વેર પણ, અતુપાને હિસરાય;
લારેકો અની સદા, ખજનાં જામન થાય. ॥ ૫૧ ॥

૧	નીચ દોનધી દુખિયો જરૂર જણાય;	૫૩
૨	આગેસ ગળતા મઝગી મુખ ભાય.	૫૪
૩	મહાની મનિ પાનિએ ભોગ જરૂર જણાય;	૫૫
૪	માઘ મજ રાજાન ૧૭ પાની ભેઈ રીઝાય	૫૬
૫	મી ૧ ના માનસી ૩ ૧ કડવા તેાય	
૬	૧ ગળા અવગળ કરતા એવ.	૫૭
૭	૧ નર ચરત વાધી સરમ કનય,	
૮	૧ ૧ ૧ ૧ ૧ દાય રી જવાવ	૫૮
૯	૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧	
૧૦	અ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧	૫૯
૧૧	૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧	
૧૨	૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧	૬૦
૧૩	૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧	
૧૪	૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧	૬૧
૧૫	૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧	
૧૬	૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧	૬૨
૧૭	૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧	
૧૮	૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧	૬૩
૧૯	૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧	
૨૦	૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧	૬૪
૨૧	૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧	
૨૨	૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧	૬૫
૨૩	૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧	
૨૪	૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧	૬૬
૨૫	૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧	
૨૬	૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧	૬૭
૨૭	૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧	
૨૮	૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧	૬૮
૨૯	૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧	
૩૦	૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧	૬૯

મહા તાળી ઇશ ઉપરે, લગની લગી ન ભય;
 રહે રંગે ઇન વસ્ત્રપર, તે નરે ઇતરી ભય. ॥ ૪૬ ॥
 મહામનતે ઇછરે, કામજા બાળ દુભય;
 તઈ જુએ ગુલામ તે, ઇછરે નહિં વિયય. ॥ ૪૭ ॥
 પામ્યપણે વપરાય તો, અમિવમાં પ્રિય ભાય;
 કવણ નિયમગર નાખતા, આપે અન્ન મિઠાસ. ॥ ૪૮ ॥
 લેખ ચઠ નાથિય પડે, તે કદી મેષ ન થાય;
 ગંગાજી પૃથ્વી પડયા, મિલ્લપડે નવ ભય. ॥ ૪૯ ॥
 દેવ ન બલે કવિ તાળી, તે રાજા નિરાય;
 રત્ન પરિક્ષા નવ રહે, કવેરી મૂળ જલાય. ॥ ૫૦ ॥
 પડે ગમે તે કહે પેણ, ચતુરશ અજિત ન થાય;
 પડે પાંજરે હુઆં પેણ, જળા હુવ જુલાં કંડાય. ॥ ૫૧ ॥
 સજ્જનન દુઝન સંગથી, ભગડે પણ સુદ થાય;
 અછિને મૈસ ચડયા છતાં, આપ્યે સાફ જણાય. ॥ ૫૨ ॥
 અરસપરશના શત્રુને, સંપર્ષે દુઃખ કેખાય;
 રાખે રાઈ આનીને, તે અધવચ બળી ભય. ॥ ૫૩ ॥
 કાળરૂપ પરનાર છે, હરે દરવાથી પ્રાણ;
 સીતાને હરવા થકી, થઈ ચાવળની દાણ. ॥ ૫૪ ॥
 અપ્રુષ્ઠ ગાનિ આતા વિના, આતાથી જાણ;
 માહક સિર દુષ્ઠો થયે, નહિં તો વન સજાય. ॥ ૫૫ ॥
 પડે ॥ પણ એટજન, તરે ન દેહા ચલણ;
 ભુખે મરે પણ માંસ વિણ, આપ નહિં સિંહ ચળ. ॥ ૫૬ ॥
 કીર્તિ વધવા કુલિજન, દે મોરારે દુઃખ;
 નહતું મરણક રાહુનું, વર્ષ રવિ રાસિ સન્ધ્યજ. ॥ ૫૭ ॥
 જ્ઞાન મળ્યે કાંઈ સાજ નહિ, કરે ન બો ઉપધાગ;
 આપય અજ્યે નવ મરે, આવાવણ દહી રોમ. ॥ ૫૮ ॥
 બની શકે તે કાચે સો, કરવે કંઈ ગણાય;
 વદી તલે વજા છતાં, વરે વડજા બણાય. ॥ ૫૯ ॥

- પૂજના પદે મનપર કહી, ચક્રે ન અન્ય લિપિરસા; ॥ ૧૦૧ ॥
- પાકી કોલી પર કુચી, ચક્રે ન કોડો લેસા; ॥ ૧૦૨ ॥
- મિત મિતમુત્યા કુપકે, રૂપે જીવે નહિ દેસા; ॥ ૧૦૩ ॥
- કુચે કુચી કુચા, જુગલી ગણી દરેસા; ॥ ૧૦૪ ॥
- કપ્પ સાદન ડિપી પાલી, અનુભવથી મુખ રાગ; ॥ ૧૦૫ ॥
- ભાગનાં કપ્પ પદે પદે, પદ પદો મુખ રૂપરંગ; ॥ ૧૦૬ ॥
- કપ્પ સદનની રેવણી, સંકટ નરે રૂપરંગ; ॥ ૧૦૭ ॥
- અદ્વિગની અદન પદે, ખાતો રૂપ નર રાગ; ॥ ૧૦૮ ॥
- અદર્શો હિસમ અમરુત, હિસમ પદ ન પ્રમદુ; ॥ ૧૦૯ ॥
- અદાવત હામીપર ચક્રે, નૃપમાં નર લેખન; ॥ ૧૧૦ ॥
- મુત અવમુત સા રૂપરંગ, રોકર રૂપે રંગ; ॥ ૧૧૧ ॥
- નામુ પદ અમરુત, અરુ રૂપે પરખાવ; ॥ ૧૧૨ ॥
- પદતી, હાસન દેવ ને, કુચમાં કુચી; ॥ ૧૧૩ ॥
- અદર્શ પદમ અપદાને, પાંતવન ગાતી દેવ; ॥ ૧૧૪ ॥
- શાખ રૂપે મો સંકનના, વેળે રૂપે પદાને; ॥ ૧૧૫ ॥
- શાશની કુચી કામ, કામને રૂપે રૂપ; ॥ ૧૧૬ ॥
- જેવી રાકતી અમરની, નેવી મુખ કુચરૂપ; ॥ ૧૧૭ ॥
- જુગા કપાને સા કદે, લખ્યા નિર્મળના લેખ; ॥ ૧૧૮ ॥
- બેદ હરેકી વાગ્યાં, ભલા બલા મુચાવ; ॥ ૧૧૯ ॥
- અકબુદના મુકમાં, અનિમળનું અમુચાવ; ॥ ૧૨૦ ॥
- નૃપ મુખ, ઉગમાં રૂપે, નિમલપ પદે નેદ; ॥ ૧૨૧ ॥
- ખાદે રૂપે રૂપે રૂપે, રૂપે રૂપે રૂપે; ॥ ૧૨૨ ॥
- જુગલીને જુગને રૂપે, તે રૂપે રૂપે રૂપે; ॥ ૧૨૩ ॥
- જુગની વાંધ તમા ભને, જાહે રૂપે નિશક; ॥ ૧૨૪ ॥
- દુર્જનના મુખથી કદી, હંદ ન પાંત મનસ; ॥ ૧૨૫ ॥
- દેવ નિમલ જુગથી, હંદ ન મીંચ રૂપ; ॥ ૧૨૬ ॥
- સાદનને સંતાપનાં, તદે ન તે નરગાસ; ॥ ૧૨૭ ॥
- સાદને રૂપનાં, દેવે રૂપે રૂપે; ॥ ૧૨૮ ॥

નવીન-નું નામ 'સ્વામી' નામનું નવ આશ્રમ' જાણી
 હવે એ આવીને, બીજા જગતે હવે પહોંચ્યા ॥ ૩૫ ॥
 ગરબનને પડવાની, કાળાકાળ અન્ન છે મને;
 હવે હવે એને, એ બાજુએ હવે પાન પડે. ॥ ૩૬ ॥
 આશ્રમે આશ્રમે, જેલ હોયિતું જન બેઠી ફોર
 તે તે જન જનના આશ્રમે થયે, જનના પડવાની ૩૭ ॥
 આશ્રમે આશ્રમે, જેલ હોયિતું જન બેઠી ફોર
 તે તે જન જનના આશ્રમે થયે, જનના પડવાની ૩૮ ॥
 આશ્રમે આશ્રમે, જેલ હોયિતું જન બેઠી ફોર
 તે તે જન જનના આશ્રમે થયે, જનના પડવાની ૩૯ ॥
 આશ્રમે આશ્રમે, જેલ હોયિતું જન બેઠી ફોર
 તે તે જન જનના આશ્રમે થયે, જનના પડવાની ૪૦ ॥
 આશ્રમે આશ્રમે, જેલ હોયિતું જન બેઠી ફોર
 તે તે જન જનના આશ્રમે થયે, જનના પડવાની ૪૧ ॥
 આશ્રમે આશ્રમે, જેલ હોયિતું જન બેઠી ફોર
 તે તે જન જનના આશ્રમે થયે, જનના પડવાની ૪૨ ॥
 આશ્રમે આશ્રમે, જેલ હોયિતું જન બેઠી ફોર
 તે તે જન જનના આશ્રમે થયે, જનના પડવાની ૪૩ ॥
 આશ્રમે આશ્રમે, જેલ હોયિતું જન બેઠી ફોર
 તે તે જન જનના આશ્રમે થયે, જનના પડવાની ૪૪ ॥
 આશ્રમે આશ્રમે, જેલ હોયિતું જન બેઠી ફોર
 તે તે જન જનના આશ્રમે થયે, જનના પડવાની ૪૫ ॥
 આશ્રમે આશ્રમે, જેલ હોયિતું જન બેઠી ફોર
 તે તે જન જનના આશ્રમે થયે, જનના પડવાની ૪૬ ॥
 આશ્રમે આશ્રમે, જેલ હોયિતું જન બેઠી ફોર
 તે તે જન જનના આશ્રમે થયે, જનના પડવાની ૪૭ ॥
 આશ્રમે આશ્રમે, જેલ હોયિતું જન બેઠી ફોર
 તે તે જન જનના આશ્રમે થયે, જનના પડવાની ૪૮ ॥
 આશ્રમે આશ્રમે, જેલ હોયિતું જન બેઠી ફોર
 તે તે જન જનના આશ્રમે થયે, જનના પડવાની ૪૯ ॥
 આશ્રમે આશ્રમે, જેલ હોયિતું જન બેઠી ફોર
 તે તે જન જનના આશ્રમે થયે, જનના પડવાની ૫૦ ॥

દાઢા લાઠાવાધી મો. બાળક દાઢાં બદુ બદુ જમડે છે;
 બમ. પીનાનો પ્રીતી, પંખીને એ દરદમ રમડે, છે. ॥ ૭૮ ॥
 મોંદરનાં દરતાં પણ, લુણની ગજુના અધિક થતી ભણી;
 ગંધારીની દરતાં કુમળી કુળવત, થઈ છે પડાણી. ॥ ૮૦ ॥
 એરાયર દડાઓ, નિયમિત જનનું, થન પડુ આકર્ષે;
 માટે વિપથ તણી ઠી, ચરુઓનો અંજલ બદુ નડે. ॥ ૮૧ ॥
 મન વળન કાયાધી, પ્રાણીઓને કુખ કરિ નવ દેવું;
 ભાવન બીણું ઉત્તમ, થમનકું નાંધ કરિ એના લેવું. ॥ ૮૨ ॥
 જ્ઞાનરૂપી દીવક લે, આપે છે એ ગુરુ ભગવન રૂપી;
 તેને મનુષ્ય મળે તે, આગ્રે શિષ્યો પણ શિષ્યો ન મતિજુષી ૮૩
 થમનજાં શાસ્ત્રે લે. સ્વભાવપદથી કદિ છે આગ્રાઓ;
 તે રીઝ જનના મનને, આંત્રી આપી દરતી કુશાઓ. ॥ ૮૪ ॥
 મનથી જનને શિર. ઊપાધી નવ કદિ આવી પડતી;
 એકા પડુરી ચાહે, તેને કાંઈયે પમમાં નવ નડતી. ॥ ૮૫ ॥
 વિપથ અને છંદાના, રમતો સત્તથ બદુ નિર્ધન કરતી.
 ધ્યાનનજી પડે એ, જનની કંઠી ઠાઠાતી વૃત્તી. ॥ ૮૬ ॥
 જનનો નિમદ કદાં. કંઈરૂપી થજાજ છે વિમરૂપે;
 બાળી એમ સદા સો. અમલુ પુરૂષો કદમ બધાં લોપે. ॥ ૮૭ ॥
 ૨૬ વજાદારીમાં, થનપતિ કરતાં થડતા નીવડતા;
 મળતા જનને કુળમાં, રૂપી સરવશતજિ બદારે થડતા. ॥ ૮૮ ॥
 આગલની આગલ, માલ જન પણ દુલકા થઈ પડતા.
 મદ્દાન મોંઝવણી, અંતતિના જન થઈ દિન રખડતા. ॥ ૮૯ ॥
 ત્રી કેળવણી લીધે, ગુણ શિક્ષણથી મદ્દાન સંસ્કારી;
 નીપજ્યો નર ત્યારે, હેચાદય થઈ થઈ દશા સારી. ॥ ૯૦ ॥
 આજસને નવગણજ માણસમાં જઈ જરાય છે જ્યારે;
 જન ને વપુની ઊંચર, આગર કરે છે વિષ જેવી ત્યારે. ॥ ૯૧ ॥

સાઃ સહબ્યાંધી તો, બાળક લિલતાં બહુ બહુ જમડે છે;
જવ. પીનાનો પ્રીતી, ધણીને એ દરદમ રમડે છે. ॥ ૭૮ ॥

મોંદરતા કરતાં પજુ, ગુણની ગજુના અધિક થતી બધી;
સધાગ્રાસી કરતાં કુબડી કુબળ, થઈ છે પદસાથી. ॥ ૮૦ ॥

એરાવર દીવીએ, નિધમિત જનનુ, થન પજુ આપ્યે;
માટે વિપથ તણી સૌ, પરતુઓનો સંબંધ બહુ નહયે ॥ ૮૧ ॥

મન વચન કાપાથી, પ્રાણીઓને દુખ કદિ નવ રેવું;
માનવં બીજું દિતમ, ધર્મનજી નાથ કદિ એના લેવું. ॥ ૮૨ ॥

જ્ઞાનરૂપી હીપક લે, આપે છે એ ગુરુ ભગવન રૂપી;
તેને મનુષ્ય મળે તે, શાસ્ત્ર શિખયે પજુ શિખયે ન મતિપુષી ૮૩

ધર્મનજી શાસ્ત્રે લે, સ્વભાવપદવી કદિ છે આશાઆ;
તે સૌ જનતા મનને, શાંતી આપી દરતી દુખાઓ. ॥ ૮૪ ॥

મતોપી જનને શિર, હિપાપી નવ કદિ આવી પડતી;
જોડા પડેલી થાતે, તેને કાંકરી પગમાં નવ નહતી. ॥ ૮૫ ॥

વિપથ અને છબ્હાના, રસની સાતથ બહુ નિષેન કરતી,
ગદાનજી થઈ એ, જનની કરતી બારસની જુતી. ॥ ૮૬ ॥

મનનો નિમજ્જ કરતાં, કંઈરૂપી યજ્ઞ છે વિમરૂપ;
ભાગી એમ સદા સૌ, સમજુ ગુરુએ દરમ બધાં લોપ. ॥ ૮૭ ॥

રૂંકે પદ્માસનીમાં, ધનપાત કરતાં ચડતા નીવડતા;
મજાના જનને દુખમાં, રૂમી સરવશ નહિ વધારે ચડતા ॥ ૮૮ ॥

આજસની આદતથી, મોટા જન પજુ દુલ્હા થઈ પડતા.
મહાન મોંગસવંશી, સંતતિના જન થઈ દિન રખડતા ॥ ૮૯ ॥

ગ્રી કેગવળી લીધે, ગુણ લિલમુધી મહાન સન્મારી;
નીપજ્યો નર ત્યારે, રશોદથ થઈ થઈ રસા સારી. ॥ ૯૦ ॥

આજસને નવરાગજ મજુસમાં જઈ જમાવ છે જ્યારે;
મન તે વપુની હીપર, આસર રૂંકે છે વિપ લેવી ત્યારે. ॥ ૯૧ ॥

મનને કામ મળે નહિ, તો તે પાતે ધસવે પાતાને;
 દાણાવિણની ધટી, ચૂકે તહિં દહિ નિજને ધસવાને.
 ધર્મ તત્તને બ્યારે, ચલ કરીને, ઉન્નતીમાં આણે;
 ત્યારે સૌ તલ્લોની, વિનાશમે પણ થતિ ઉન્નતી
 ગુણકર્મોથી વિશેષ, આગળ પડતા પુત્રો છે
 મળાય મહાન પુરૂષની, ગણના માહે અખિલ જન્મે

દેશ સમય જે કાળે, મહિન મતીથી વિચુદ્ધિને
 ત્યારે શુદ્ધી કરવા, મહાન પુરૂષ પણ જનમે એ કામે.
 કતબ્ય જે જન ચૂકે, તેની સત્તા સરવોપરિ હોએ
 તોપણ સરવે માન્યજ, સત્તાથી એ થતિ નહજ

ઉચોગિક બળથી તો સરીર મપતિ કળાજ સમૃદ્ધી
 ને વળિ નિધામાધો, પ્રાપ્ત થઈ સુખબદ્ધ પામી

મહા શક્તી ટેરી, મહતા અનિશય ચમત્કૃતી વાળી;
 સંકલ્પની દહ્યા સમ, કાર્ય મિલ્લી સૌ થતી

હમેશ અનિશય ચલતી, પ્રકૃતિરાજા મનુષ્ય ॥ જેઓ,
 બળ સત્તાની સાથે, પ્રતાપ પામે પુન્નપણે એએ ॥ ૬૬

હિતમગા પોતાના સરખી હિતમ પ્રકૃતિને પરણે;
 એ વિષ કોઇ અવરને, કોઇ ઉપાયે થતા નહીં

જવનાના લાક્ષીત્યે, મેરા મેરા મુનિવર મેહાણા;
 તો વળતી બોચારા, વ્યવહારિકજન નિરચેક નિ

તરબાવરયા માહે જેએ કામે કરેશ તે થાશે
 મારે તરણાવરયા માણસને જીહુ ઉપયોગી થાશે ॥ ૧૦૧

તરબાવરયા માહે રત્નવદારી જન જેએ દાને;
 તેણે નેરાઅવૃત્તા એવી રખને નવરાખી જેએ ॥ ૧૦૩ ॥

પુત્ર તણી પ્રાપ્તીને, આનંદ અતિરાવ અવર્ણનિય જાણે.
 પુત્ર તણા પીવાઓ, ખુબી એનો સમજે પીજાણે. ॥ ૧૦૪ ॥

સુમુદ્રને પવનના, પ્રદેશમાંદે, રતાં રતન નિપલે;
 ને હરણાં અભળાંના, લિહર રતનની, કિમળ ધણી ઉપજે. ॥ ૧૦૫ ॥

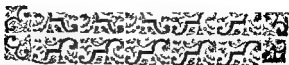
અધમ પુરુષનું સિવનર, જુથા બધું છે, અધમી ઉપચારે;
 અનદાગા મૂમીને, જનની તેલે, બહુ મારી ભરે. ॥ ૧૦૬ ॥

પ્રભજ વિજ્ઞાસા જનની, કાવં અનુક્રમ, કવવાને ઘડી;
 કન્યા એ ભુહીની, અગજ્ઞાનની, મજાપ છે પડી. ॥ ૧૦૭ ॥

જ્ઞાન ગિતાના પાદો, પદપાધી જ્યમ અધ સૌ ધાવાએ;
 તેમ ગિતી જૂનમાળા, પદતાં જયસંગ અધનાશીજાએ. ॥ ૧૦૮ ॥

માળા ૨૭ મી અંતુર્લ.

માળા ૨૮ મી

મનહર છંદ.

મન્યુમ ત્રેતાયુગ, અને યુગ દ્વાપરમાં;
કલિયુગ જેવાં કામ, ચએક્કાં કથાય છે;
ગવલે સિતાને હરી, નળ રમી હાયો,
કૌરવને પાંડવનાં, ચરિત્ર ચવાય છે;
અન્યો અન્ય યાદવો સૌ, મદીરાતુ પાન કરી,
હીને કપાલ મુખા, માથામાં મવાય છે;
કહે જયરામ એમ, યુગ તલો દોષ નથી;
દાપ માત્ર મનુષ્યની, જુદિને જણાય છે. ॥ ૧ ॥

નકાવડા વિષમર, વિષ ભર્યા હોયપણ
માખ તણા એક મોહા, ગુણે વખણાય છે;
સમુદ્રના જળ સદા, ખાર ભર્યા હોય પજ
મુખાદુજ પાકે એથી, એટ એ ગણાય છે;
વનિતા વિશય વિષ, ભરી હોય છતા તેલ.
મનેતતિ દોષથી, રત્નમાં ભણાય છે;
૧૬ જયરામ એમ, જગતમાં જોઈ જુઓ,
નકાવડા ગુણ યજ્ઞા, દુગુણ દ કાય છે. ॥ ૨ ॥

દુનિઆમાં કેક એવા, દુભાગી મે દ્રષ્ટે હીડા.
પપ નિગજીનજી, ભના પપે ચાલતા

પછી મંમે તેણે તેને, દુઃખ પડે તેણે તેથી,
મુખમાં સમુ મુખ તેને, માની મુખે મદાસતા;
સેરભાર શિરપર, ઉચકવા સારા નહીં;
તેણે મજાભાર લેવા, તણું રાજ ધાલના;
કહે જયરાગ એમ, જગતમાં એણે લુગે,
એવા અથ અજાની સે, નહીં નિદાણતા. ॥ ૩ ॥

કર્મને મહીને દેક, દૂરી દૂરી ઘાલવા પણ,
યાન વિના કર્મ દુગ, સ્વપને ન સાંભળ્યું;
પુરુષાર્થ કર્યા વિના, આજમુ બનીને બેઠા,
એથી દૂરી વ્યવહારનું, દુઃખ લેશના રાજ્ય;
મણાં મણાં શાસ્ત્ર અને, યુનિઓનો માર શ્રીધો,
પણ પુરુષાર્થ વિના, મોઢા દુગ ના મળ્યું;
કહે જયરાગ એમ, જગતમાં એણે લુગે,
પુરુષાર્થ વિના કર્મ, એકલું નથી દુગ્યું. ॥ ૪ ॥

બધે નરસિંહ તને, નાત તારી નિરૂપણ,
નાગરમાં સાગર સમાન અણું છું તને;
મોઢા મોઢા કોઠપતિ, હાકેમ નાગર દરે,
તેણે પણ તેણે તારી, તુલ્ય કદી ના બને;
તારી કને નિર્યંક, નાણું દણું નહિ તેથી,
નાજાયાળા નિરૂપણ, ભક્તિ ધન તું કને;
કહે જયરાગ દણું, અવિચળ તેથી તને,
શ્રીપતિએ નિજ તુલ્ય, મળ્યો છે સાથે મને. ॥ ૫ ॥

મિરાંતે મેવાડ તણી, ગાદીથી મિરાંતે મોટી,
મળી દત્તી ભક્તિ થટી, આ લોકે અખંડની;
મેવાડની ગાદીપર, મળા રાણા મળી થયાં,
પણ મીરાં લેવી કિર્તી, રહી કેના પિરંતી;
ભલે છવ્યાં હોય તહાં-મુઘી મોજ માણી થયાં,
પણ અતે વસ થયાં, કાળ તમા દંડની;
કહે જયરાગ એમ, ભક્તિ વડે મીરાં મોટી,
મેવાડ પદ પામી માણે, મોજ એ આનંદની. ॥ ૬ ॥

અર્થ શાસ્ત્રતણા નિવમને અનુમર્થા વિના,
 ધર્મે રોજગાર કહે, તેનું કૃણ ના મળે,
 દારણ કે દ્રવ્યસંપાદન, અને હાની તથા,
 મુજ તત્ત્વ જાણ્યા વિના, ધર્મે કીધે મુ' વળે;
 ગમે તેવો અમ કરી, ઊત્તમાદથી ધન કહે,
 પણ વનુ જ્ઞાન વિના, અતે એ ઊધો કૃણે;
 કહે જયમગ મારે, અર્થ શાસ્ત્ર તમાં જેહુ
 મુજ તત્ત્વ પરમાણે ધર્મે કહે તે રહે.

॥ ૭ ॥

અરેય કે પન્દેગ. સાથે ધર્મે -રે પમ,
 ધર્મા તમા મુગનો આપાર તો જાણે નહીં,
 તેમ છતાં ગમે તેવો રીતે કર્માધીનપણે,
 ધર્મે કહ એથી અતે હાજમા પડે સહી,
 કાનલ કે સમય પ્રમાણે મર્વ ધર્મા માંહે,
 કામિનતા રાખવાની, અથ રાનમાં કહી,
 કહે જયમગ મારે, રેમકળા પ્રમાણે જો,
 દરિદ્રાની મ.થે હરેદામાં છો સહી.

॥ ૮ ॥

સાખ કે કરોઃ તજી, યાપજની કપનીઓ,
 રેશકાગ જાણ્યા વિના રેવામાં કહી મડ,
 મુજ ઇમાં મમુકને, પરી જનવાનું સ્થાન,
 કરનારી બેક બડી, તેતો ન હિમી મડ
 કપેનાનુ રેર સેધે, કેને જાણ ધ. મર્વે,
 ત્યાર કેવે વેપારી હી. પેડીઓ નાજુર ધર,
 કહે જયમગ મારે, બલિય વિચ.ર્થા વિનઃ
 જેને ધર્મે કર તેને, ધર્મે અથ રૂઠે રડ.

॥ ૯ ॥

વલેક જો વજુજમાં તન ધન રતથી રહે
 વેા ને તેદ વજુજથી, તરી રેવે આગરે
 મરજ કે વનજ તે, વાંચીયે મમુનો નમી-
 ભુ વલિને વાકે, પંડત્વ જાણવરે
 વલેક જો વજુજની અદાનિસ સેવા કરે,
 ને તે વજુજની રેવી, મુજ જ જાણવરે;

હલે જયશંક મટે, જે જે ધર્મી કરે તે તે,
તન તન રાખી દેવે, અતે એમાં ફરશે. ॥ ૧૦ ॥

મન તન રાખ્યા વિના, જે જે ધર્મી કરે તે તે,
નકાદાન દશે તોએ, હાજમાં હિનારયે;
મરણ કે લેખતી એવડી પાતે હોય તેહ,
પાસે આગ્યા મુરદને, કવી રીતે મારયે;
આજનું એચિતનાં મનુષ્ય જે હોય તેહ,
મૂંઝે આગ્યો કેલિગિરી તે, ગણે ન હિનારયે;
હલે જયશંક મટે, તન તન રાખ્યા વિના,
ધર્મી કરવાનું કાલે ન વિચારયે. ॥ ૧૧ ॥

અમરના કનિદાને, વિધારીને વાંચી લુચી,
આજમ અપર્યાપી. હલે તો કેવો વરયે;
પ્રાતાં મેલાં કાચા અને, માંગલોનાં રાજ્ય તણે,
લેવા જતાં એ કાલે અંત આવીને મરયે;
મોમ રામને હોંદ નણી દસ્તી આજ ક્યાં છે,
આજમ ને પગારી, મર અમરો રહયો;
હલે જયશંક એવા, દુનુચી હર રહે,
પ્રાતાનો વાગે, આજમ આજીમાં અકયો. ॥ ૧૨ ॥

જાસ્તોદય તણે મર આજમ આજીને શીર,
આજમ પાછળ આગ્યા, વિના કદી ના રહે.
મારૂં સર્વાંક મર, અને કાલિક લેવા,
પણ એના અકથકી, જગર કદી ના રહે;
સ્થાવર જંગમ અને, હવ જલુ પ્રાણિ મરુ;
અસ્તોદય તણે મર, તણી ગતિને મરે,
હલે જયશંક મટે, એકવાર મુખ ફરખ,
સોને શિર આવે અંમ, શાસ પોકારી રહે. ॥ ૧૩ ॥
રાગનાં નિવાન હાજન કે વેદ હોય એહ,
વાત પિતાદિક તણે, નુનાદિક ભણીને;
તેને અનુકૂળ આવે, એવો ચિકેત્સા કરીને,
રામ હજવાનો યત, કરે મેમ આજીને;

હાનુ કે કૃષિવતી, શક્તિ મદા અર્પણ આપ,
 હૃદયની ન હોમથી. સુધી આપો કેળતા;
 જીવી રીતે કુદરતે, કાચ બેદ આપ નેદ,
 હોદ્દા મિત્ર કવિ ધર્મ, જાણ મધ્યામતા;
 હોદ્દા જુદામાં જુદા, હિન્દી કેળવણી થતી.
 કાળ મહાશક્તિમાં થતી, નજરે નિહાળતા. ॥ ૧૮ ॥

હિન્દી કેળવણી સહ, અવગુણી આરા મધ,
 રૂપનારા મારા, નજરે જળાપ છે;
 કાળ કે જમ જેમ, કેળવણી વધે તેમ,
 જુદા જાનુકુળની, મેંની વળાપ છે;
 બાંધાંતે અને બીજાં મળામાં સુધારા થાય,
 પણ કાળ કેળવણી, આંખીજ કથાય છે;
 હોદ્દા જુદામાં જુદા, હિન્દી કેળવણી હતાં,
 પેદાં જેવા એટલે હવે, દાસ ક્યાં કોવાય છે. ॥ ૧૯ ॥

જાણવતાં જાણનારી, થાતાં જે દોષ તેવાં,
 બાંધેનાં સો જાણનાર, હાલી અંધા દેવાં છે;
 હિંદુનાં બિન્દુ દેવ, દેવ તુલો પાત્રી ખૂબ,
 સાવન સમજા જાણેવેલ થાય એવાં છે;
 આગમ મહાદ લખાં, બિન્દુ જેટલે દિસે નહીં,
 એજ બિન્દુ બા વળતે, ખીનાવી કે તેવાં છે;
 હોદ્દા જુદામાં એમ, જાણનાં જુદા જુદા,
 એવાં જાણનારીજન, એજ તેવાં જેવાં છે. ॥ ૨૦ ॥

નેષ્ટિક જે અજ્ઞાતારી, હવે તેને જાણવત્યા,
 નટે નહિં એક, અનુભવ ભદ્ર વાત છે,
 એવી રીતે જાણ દેને, નટે નહિં એક જન,
 એક સંખ્યે રહે નહિં, વાત એ વિજ્ઞાત છે;
 પણ અજ્ઞાતારી જન, પાળે નહીં એક જન,
 જાણનામાં જાણવતી, જુદા થતા છે;
 હોદ્દા જુદામાં એમ, નેષ્ટિક જે અજ્ઞાતારી,
 તેજ મુખ સંપત્તિના, માલિક કોવાય છે. ॥ ૨૧ ॥

કહે જયશંક પજુ, શાળા મમણુ જે હોય,
તેતો શાંતપણે રહી, આસેઁ છે સંસારમાં. ॥ ૨૫ ॥

ગમે તેણું માથે દુઃખ, આવે પજુ કંઠે મીઠું,
એજ શુશ્રુષામદં, મંગારમાં જાણવા;
બાકી બીજા મદં જાણે, ચંદામી જતાવે પજુ.
પૂરણ પ્રકાશવાન, મદં ન પ્રમાણવા;
રણે જય મુજે એનો, રણધીરા રણસાર,
પજુ વ્યવહારમાં જોઈ. ગુરા ન પિછાળવા:
કહે જયશંક મારે, વ્યવહારના પમજથી,
વ્યાકુળ ન થાય એક. મદંને વખાણવા. ॥ ૨૬ ॥

દુનિઆનો રમ લુચ્છો. દુનિઆનો કંઠ લુચ્છો.
આજે આણું જોઈ કંઠે. કાલે ખૂબ હસે છે;
આજે શાક માગરમાં, કુળવાનું ડોળ મરી,
મુગ રહી જોઈ નહિ. કાલે ખૂબ જાણે છે;
આજે ધન નિષ્કર્ષનો, કંઠે મરી શાળા જાણે,
કાલે કાગડો જાણે, સુવને એ કંઠે છે;
કહે જયશંક આણે, દુનિઆનો પ્રણ એક,
શાંતિજન એકાંતમાં, વાસ કરી ચમે છે. ॥ ૨૭ ॥

વડા થઈ વડાજની, રીત સાચવી ન જોએ.
નેને માથે જમનમાં મુજુ પિંજાર છે.
આજકાલ વડાજની, વડાજના તેજ માંહી,
હાલ હાલ કંઠનાથ, જાણે મગાર છે.
પજુ કરી કંઠ તેજ, વડા જોના વડે નહીં,
દુષ્ટ રખાડે એણું, કંઠે કંઠનાર છે;
કહે જયશંક એક, જમન આ જુદું થયું,
સદસમાં એક એક. જાણુ જાણાર છે. ॥ ૨૮ ॥

ગુજન્ય સમયમાં છે. પેશન વિજય માટે,
અતિ જાણે એક જુદું, મિત્ર જાણાર છે;
કારણ કે દુઃખના વિષય જાણારે આવી આવે,
ત્યારે તે જો વિજય વેળા હરનાર છે;

કહે જયશામ ત્યારે, પાતાની કૃતીનાં કૃત્ય;
બોમવેછે પાતે બધાં, પાપના પ્રકાશથી. ॥ ૪૦ ॥

ચાકનો સમુદ્ર બધાં, અતિ દિવસાય ત્યારે,
માણસનું મન જકડાણે થયી બધું છે;
ખાવામાં ન ચેત પડે, મુલામાં ન ચેત પડે;
તથા ઉપજાવે એવા, દેનાર દેખાય છે.
માયાના તરંગે બધા, મનમાં મગા; બધા;
વેરામની વૃત્તિ વડી, ધમેકો જમાવ છે;
કહે જયશામ પણ, દેગ એક રહે નહીં.
વખતના બહેવા સાથે, વૃત્તિ એ હજાય છે. ॥ ૪૧ ॥

હરંતણું પૂર બધારે, પુરણ મટે છે ત્યારે,
મનુષ્યનું મન દેગ એરંગી તરંગ છે;
સંસાર બધાર બધા, રૂઝમેની મમાન માને.
આતંદના પ્રજાહમાં, અધિક તરંગ છે;
વેબધને વિલાસના, તરંગે અને થાય,
હાથમાં રાત રિત, વાત એ છટાય છે;
કહે જયશામ પણ, દેગ એક રહે નહીં;
વખતના બહેવા સાથે, દેગ એ હજાય છે. ॥ ૪૨ ॥

કુદંબના કલેશ થઈ, કલાળેલા મનુષ્યને,
મુર્ખ નોએ સ્વરનામાં, મુજ નથી ભારને.
વિશ્વમાં બહેવા નિશ. ચિત્ત દેવા બધું પણ
કલેશના આવેશ થઈ, એમાં નવ ફારનો;
સંસાર બધાર તણા, વેબધ વિલાસ બધું.
વિનોદનો રસ એને, ઉરમાં ન ભારને.
કહે જયશામ એમ, કૌશલીમાં રહે બધું,
બધારનો વેશ બધા, હાથમાં બધારનો. ॥ ૪૩ ॥

મનના તરંગે બધા, સમુદ્રની સ્તરે લેવા,
નવા નવા વિવશને, ત્યાંના ત્યાં સમાવ છે;
પણ એક સમુદ્રના, જગથી જગ ન કાવ
નિર્દેશ પ્રજાગ, એથી નિર્માણ છે;

તો તો તદ્દ મહુષ્યના, મંડળમાં અણગમે,
 દિવસ કરીને આવે. અણગમે એ ઠરે;
 આવી ઠરી મુખાણુ. કંઈવા ધારણુ કામ,
 વિશેષ વિદ્વાનાના, રૂપમાં એ આવડે;
 મારે વચગામ એરે, સમે જાંને પક્ષ ગ્રાધે,
 એકપણાથી સુદી કામ કરે કામ મુષરે.

॥ ૪૮ ॥

ચાનાનાં નાં તીથી, ફેલેલે જાને મોઝો;
 ચાપતાં ॥ જોડે કદી લાંબી પામના;
 (ચપતોનું) પાતળાં પથરાય, સાગર કુમે,
 લેવ લેનાં ખેડે લેને, હિંદુ નથી જાનના;
 લાંબા, માનનાં રૂઝ મલે રૂપ લેલ,
 પીર લેવે નાથી જામ તરે નહીં જાનના;
 કાલે જાલનાં, જોવા, મદનાં મેલે કાપ,
 પૂન લાજ, જાન કાલ, જાનાને જાન પાને, ॥ ૪૬ ॥

૯૭ ॥ સાવ ઇન્દ્રો પશુઃ, નિર્મલો હિ આને વણી,
 ૯૮ ॥ ગદ્ય દ્વ. ૧ સઃ, વર્ણ વજ્રઃ પ ઉઃ
 ૯૯ ॥ જે સઃ આ ૧ કઃ સુ ૧ પી ૧. મ. વ. સઃ,
 ૧૦૦ ॥ મહાન મહાન ૧ ॥ રેણવ જલ્પાન મઃ
 ૧૦૧ ॥ પુરુષોત્તમ મને મુસાવન સુસુતઃ,
 ૧૦૨ ॥ શંતનીમાસાગી જે સઃ આસપાસ વજ્રાવ ઉઃ
 ૧૦૩ ॥ અવસ - ૧ ૧, પુરુષોત્તમ નાર્દીશિષ્ઠઃ,
 ૧૦૪ ॥ મહાન ૧ સઃ ૧ ૧, રેણવ નવમવ ૩.

૬૧૫૦ની ૬૦૦૦ ૬૨૫૦ની ૬૩૫૦ની,
 ૬૪૫૦ની ૬૫૦૦ ૬૬૦૦ની ૬૭૦૦ની,
 ૬૮૦૦ની ૬૯૦૦ ૭૦૦૦ની ૭૧૦૦ની,
 ૭૨૦૦ની ૭૩૦૦ ૭૪૦૦ની ૭૫૦૦ની,
 ૭૬૦૦ની ૭૭૦૦ ૭૮૦૦ની ૭૯૦૦ની,
 ૮૦૦૦ની ૮૧૦૦ ૮૨૦૦ની ૮૩૦૦ની,
 ૮૪૦૦ની ૮૫૦૦ ૮૬૦૦ની ૮૭૦૦ની,
 ૮૮૦૦ની ૮૯૦૦ ૯૦૦૦ની ૯૧૦૦ની,
 ૯૨૦૦ની ૯૩૦૦ ૯૪૦૦ની ૯૫૦૦ની.

કાષ્ઠમા મથન કરવાથી અગ્નિ પમાય છે,
 ગાયોમા રોવાથી ધૂત, પમાય છે પ્રીતથી;
 પૃથ્વીમાં ખેડવાથી અન્નપૂર્ણ પમાય છે,
 હિમમા વેપારથી તર થાય વિતણી,
 પૃથ્વીમા ખોદવાથી, પમાય છે જળ ઝાડુ,
 વૃક્ષવેલીમાથી મળે, દવા ફૂલી રીતથી;
 કહે જ્યસમ એમ, વિચાર સક્તિથી સદા,
 મનુષ્ય પ્રજુને પામે ને એ ચિત્તથી.

તત્ત્વગિતી પિત્તએવા દાથીઓ મ માનુ
 દેખીને પે તારે હિર, સમિતિ સદા પામે છે,
 બ્યા પથો નિશ્ચય જે, ઘેરાએના રોગી તેજ,
 હુકીમને હોજ બહુ, હૃદયે વિરામે ■
 કંકળના નયોગ તો, હેરડી નિયોગી જન,
 કંકળને દેખી દુખ નિયોગતુ વામે છે
 કહે જ સમ એમ સસારથી કદાજેના,
 તેને હિર મત દેખી અધન જ જામે છે.

સમયો ગાતુ તરી રાત્રી સાથે પજ,
 સ રાત્રી નર સી મુખ સાર થાય છે,
 જા સુરી રત્ન હિ રી ચકતી થર ન હોય,
 ત્યા મુરી મત્રા ભનવીયે હામ જાય છે
 મોઢુ મગ કાતી, જા સુધી જરૂરી હોય,
 ત્યા મુરી મત્રા ભનવીયે કામ થાય છે;
 કહે જ્યસમ એમ મા મિદ્ર થાય ત્યારે
 રાત્ર તપ ન ને મુગથી છેલય છે. ॥ ૫૪ ॥

પ તી દશ ૧૧ પ રજુ આવે ત્યારે,
 હિના સ ૧૨ અગ્નિન જામે છે,
 અરે રાગ ૧૩ કહે તે કમન રી,
 રેવા થકી ૧૪ સાત થના લાગે ■
 કારણ કે ધી ૧૫ કાલ સદી થાય,
 તેથી કાલ ૧૬ આડી ભાગે છે,

માટે જયશામ કહે, સમયને સહમને,
સમજુએ શત્રુ તણી, સમે રદાવ માને છે. ॥ ૫૫ ॥

દેવતાણી માયાવી લે, છર મોહ પામ્યા છે તે,
વેરસાવ રાખી અન્ધો અન્ધ પ્રાણ દૂરે છે;
પણ તેમાં સાકુલંતોવાળા પુરુષો તેહ;
અન્યના રક્ષણ માટે; પ્રાણ ત્યાગ કરે છે;
કારણ કે સમયે પુરુષતણું પ્રયોજન,
રહે તણા રક્ષણમાં, આવીને એ કરે છે;
કહે જયશામ એમ, દિનપર દયા કરે,
નેતાપર પ્રભુ પણ, થાતે ક્યા ધરે છે. ॥ ૫૬ ॥

રાજ્ય કરનાઓ જ્યારે, વેલવી બને છે ત્યારે,
રાજ્ય તણી અવશ્યા અધિક દેખાય છે;
એવે અમે ઊત્તમ નિતીજ કરી નોકરો લે,
દેવાય તેવ ચણણ વિના એ મુઠા ધાય છે;
કારણ કે તેઓ તણી, છુટી અને કંઈ તણી,
કર ન જાણે રાજ્ય, નિર્માણ લેખાય છે; ।
કહે જયશામ માટે, રાજ્ય કરતાએ સા,
સાવર રદાધી રાજ્યસત્તા વધ્યાં જાય છે. ॥ ૫૭ ॥

દિનત્તીના ક્રમમાં લે, જનાર પુરુષ છે તે,
વિદેશી બળને નિજ શક્તિથી નમાવના;
એવી કરી અનેક લે, વિધો આદ્ય આખ્યાં દેાય,
તેને દર દરી ઉત્તમીમાં જવાં દુવના;
પટી ઊતરોત્તર જે, દેવપ્રસાદથી થાતે,
ઉત્કંઠાવાળી સારી, રિયતી માંદે આવના;
કહે જયશામ એમ, પ્રથમના વીર જનો:
ઊનતનો આર્થ નિજ, અરિત્રે જતાવના. ॥ ૫૮ ॥

દુવાસા નપરવી પણ, કોય હતી શક્યા નહીં,
અદરપતી જ્ઞાની છતાં, તજ્યા નહીં સમને;
અદા પ્રજા મોડા પણ, કામરોય હત્યા નહીં,
વર્માદ પ્રશુનમે ન. જાણે દયા અંગને;

મેમા નાન નાનચરી પખુ મુક્તી મટે નહીં

૧ કુતી માટેલ જાણ્યો જતિ ગગને;

૨ • રગ ન એમ જનતમા દાવદિલ,

૩ મરે મુલ મ રુન ન દીડા કેડ જનને. ॥ ૫૬ ॥

૫૭ ગીઆ અમનદાન, સાચ લેજ પેતાતણ;

૫૮ અગવન માટે પ્રમળને સતાવતા;

૫૯ રાની રુચ્ચાની તણી, દાઢ દાઢપર ધરી.

૬૦ રામ ન નમનિયા અધિક જાણવતા;

૬૧ રાની ન રાની જાય સાધવાને સાડ,

૬૨ રાજા નના જાણી વાય રુશારતા

૬૩ રાજા ન મના ન અધિ-રાજી થયા

૬૪ રાજા ની રાજા, માનતા. ॥ ૬૭ ॥

૬૫ રાજા ની રાજા, માનતા

૬૬ રાજા ની રાજા

માગધીને વિજ્ઞાનને, મુદતની ભુગાળ દિ.
 પાત્ર તજી રેવર રૂઠી, તરે જરૂર છે.
 મુખે વિષે જાને દેશને રૂઠી રીત,
 પાનાની જાની પ્રધાન, જાનાં રૂઠી રીત.
 રૂઠી જરૂરને રૂઠી, રૂઠીના રૂઠી રીત,
 રૂઠી જાની રૂઠી રૂઠી, રૂઠીને જરૂર છે. || ૧૬ ||

માગધીને રૂઠી રૂઠી, જાને રૂઠી પાત્ર રૂઠી,
 રૂઠીને રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી.
 રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી,
 રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી.
 રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી,
 રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી.
 રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી.
 રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી. || ૧૭ ||

માગધીને રૂઠી રૂઠી, જાને રૂઠી પાત્ર રૂઠી,
 રૂઠીને રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી.
 રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી,
 રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી.
 રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી,
 રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી.
 રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી.
 રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી. || ૧૮ ||

માગધીને રૂઠી રૂઠી, જાને રૂઠી પાત્ર રૂઠી,
 રૂઠીને રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી.
 રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી,
 રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી.
 રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી,
 રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી.
 રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી.
 રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી રૂઠી. || ૧૯ ||

ગાગી । ત તાત વરી પાત્ર મુકાં માટે નહીં

૧ । સાં નાનડેન જાણ્યા ન ત ગગન;

૨૫ । અમ જાતમા ગાસદિત્ર

મન । મન ન ત ગી । ૭ જનને ॥ ૫૬ ।

નાનીઆ અમ લાગ ગાદ ન પાતાતણ

૩ અમન મ રતન મવાનવા,

૪૫ । ગ્લાની ત હી । હાવપન વગી

૬૬૫ । ૭૭૭ અર્થે અવાનવા

૭ । ૮ । ૯ । ૧૦ । માત્રાત સા

૧૧ । સાત ત હી ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫

૧૬ । ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨

૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ॥ ૫૭ ॥

૭ તવી

૪ ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧ ૩૨ ૩૩ ૩૪ ૩૫ ૩૬ ૩૭ ૩૮ ૩૯ ૪૦ ૪૧ ૪૨ ૪૩ ૪૪ ૪૫ ૪૬ ૪૭ ૪૮ ૪૯ ૫૦ ૫૧ ૫૨ ૫૩ ૫૪ ૫૫ ૫૬ ૫૭ ૫૮ ૫૯ ૬૦ ૬૧ ૬૨ ૬૩ ૬૪ ૬૫ ૬૬ ૬૭ ૬૮ ૬૯ ૭૦ ૭૧ ૭૨ ૭૩ ૭૪ ૭૫ ૭૬ ૭૭ ૭૮ ૭૯ ૮૦ ૮૧ ૮૨ ૮૩ ૮૪ ૮૫ ૮૬ ૮૭ ૮૮ ૮૯ ૯૦ ૯૧ ૯૨ ૯૩ ૯૪ ૯૫ ૯૬ ૯૭ ૯૮ ૯૯ ૧૦૦

મોડલીને વિંણાતાર, મુંદંગને શુભળ એ,
પાતાં તણા રરર થકી, તને વરતાય છે;
ધુવડ પાપર અને કોવલ કપોત કાંમ;
પાતાની જાતી પ્રમાણે, વડાં એવાય છે;
કહે જયશાંભ એમ, કુળનાં કુરાના સમ,
સર તણી શુદી શુદી, શહેર જણાય છે. ॥ ૬૩ ॥

શાનુ મોટા રજીધીર, અને પૂરો પલકમી,
દોષ તેને વશ કરવાથી એક પર છે;
પશુ શાનુ પાતાથી જે, સોય નિરમાલ્ય જલુ,
તેને વશ કીધે કહેનારે જશ કરી જર છે;
મોટો બધારે અનુકુળ, સુખે આવી મળે સંધિ;
સમળ શાનુને પછાડવાથી કાનકુડ છે;
કહે જયશાંભ એમ, જગતમાં એક જાણી,
શિંદને સપાટો માર્યે, શિઆગર રહે છે. ॥ ૬૪ ॥

સત્ય અને પ્રિયવાણી, મનુષ્યનાં બન હુડી,
વશ કરવાને વશીકરણ કયાય છે;
દેહમાં દરિદ્રતાને, દર કરી રહે એક;
પાપ તળેડનાથ એથી, ધતોજ, જણાય છે;
કિર્તી તણી કલમીને, આંધક આપાવે એક,
શાનુ પશુ મિત્ર સમ, થતા સમજાય છે;
કહે જયશાંભ એવી, સુસરસ્તુની એ માળા,
મનેડાને જલુ કરનારી તો મનાય છે. ॥ ૬૫ ॥

કામદેવ તણી ગતી, અતિ આટપટી ગદી,
મતી જતી રૂપી મુની, એયો હુડી કાય છે;
સંસારમાં સાકર કે ચોલડીને કાણ લેવા,
મીઠા વસ પલ તેની દને તુલ્ય વાય છે;
પ્રેમતા માધુર્ય લેવું, માધુર્ય ન બીજું કાંમ,
જગતમાં અજીત એ જરૂર જણાય છે;
કહે જયશાંભ એવી, કામદેવ તણી મતી,
કાનજ મનાવ મના. મુશીમાં દયાય છે. ॥ ૬૬ ॥

ગરીમ મીમત કે અમીર ઉમગન રાખા
મમતા તરજમાંહી, તરતા વજાય છે;
તન દોષતની સાથે, સ પતી સૌ હોય પલ,
અવિના પરજ એ, નિરસ ગણાય છે
દરતી ચીજે બધી, અમે તેવી સાગી હોય,
જુ પ્રેમ વિના એહ, મિથ્યા સૌ લખાય
કહે જયશંક એમ, જગતમા એ જુઓ
એમ જણી માધુર્યતા, સૌમા વખણાય છે.

અનુભવ કરીને એ, ધ ધો રોજગાર કર,
તેહ અતે ધંધામાંહી, તરી ટાચે આન છે
વેપારની ગતી તણી, મતી બેની હોય ધખા
તેજ મતી અતે ધણે, લાજ એ ચી લારે છે,
ધંધો અને ધ્યાન બેઝી, એકન બને છે ત્યાગ,
ધ ધો કરનાર ધણી, ધણી રીતે કારે છે
કહે જયશંક એમ જગતમા એ જુઓ
અનુભવી ધખાને બો લુછીધી વખાન

અમે તેજો જુહિરાગી. કે વીર પુરુષ હોય
તે એ પ્રેમાન્ધ દરાને, પ્રાપ્ત કરી થાય છે,
તો તે પાતાતણુ સવ, સત્ય સદા હોય તેહ
અનેક હાનીને જાણી, એહ બહોરી બન છે,
કારણ કે સુવાતો આધિન એને થાય તર્ક
તેથી તન અને અવ્યવસ્થિત દેખાય છે
કહે જયશંક એમ, પ્રેમાન્ધ દરાને પાન
ધવાધી સૌ શરવીર, નિર્બંગ લખાય છે.

પરનાગી તણો ધોગ, ધવાધી આયુર ધર,
અને વળી વિકળતા, વિશેષ દેખાય છે,
મનુષ્યના મહત્ત્વમા, અતિ ઉપદ્રાવ થાય,
નિદા પાન બની દ્રવ્ય, હાની થઈ બધ
જણી એથી અતિસવ, નિવપલ પ્રાપ્ત થાય
આ લોકે ને પરલોકે, પતન ધવાય છે,

કહે જયશાંઝ એવા, અતિ ભયકારી રાંધ,
પરનારી તણા ચોગે, પુરજુ પેખાંધ છે. ॥ ૭૦ ॥

જનક રાજતની પુત્રી, મિત્રાનું હરજુ ક્યે,
સંકાંપતિ રાવજુનું, કૃગ નારા પામ્યું છે;
મુખીવની રાજી તારા તણી અણિસારા થકી,
વાળી જેવા વીરતણું, મરજુ મનાયુ છે;
અંતરમાં દ્રોપદીની, ઇચ્છા રાખવાથી લુઓ,
કિચકનું કૃગ ખંધુ સદિત હજુાયું છે;
કહે જયશાંઝ માટે, પરદારા તણી પ્રીત,
કરે તેની સાથે તેનું, પ્રાત તો લખાયું છે. ॥ ૭૧ ॥

પાનાના કંતંબમાંથી, ભટ્ટ લેદ યાય તેવું,
સયં વાતે બ્રહ્મ થયું, જરૂર લેવાય છે;
પણી તેદ મદરજ દે, રાજ સત હોય ભલે,
પણ જનમંજુને, દ્રોપદી એ રેખાય છે;
પણી એનું આ લોકેને, પરસોઠે પાતા તણું,
સર્વસ્વ લે સત્ય છે તે, જરૂર ખોવાય છે;
કહે જયશાંઝ માટે, પાતાનું કર્તવ્ય પાતે,
પૂરું પડે કરવાથી, ધર્મ સચવાય છે. ॥ ૭૨ ॥

રાજા સત્તાધારી અને, અમીર કે હિંમરાય,
લોકોક રીતે પ્રજામાં, પતિ એ મનાય છે;
પણ વાસ્તવિક રીતે, વિચાર કરીને જોતાં,
પ્રજાતા સેવક સહ, એ તો મમજાય છે;
તેમ છતાં તેઓ તણા, હિતમ ગુણેને લીધે;
પ્રજાની તરફ થકી, માન તો રખાય છે;
કહે જયશાંઝ માટે, રાજાઓના ગુણસમ,
રાજ તણી ચકતીને, પાતી રેખાય છે. ॥ ૭૩ ॥

નન મન ધન થકી, વિવાહ સેવન લેદ.
કે તેને વિવાદેવી, પુરજુ પ્રસન્ન છે;
પ્રથમ પ્રવાસે મળે, મહા મુશીબત પડે,
અધિક અધિક આગ્રં, આવનાં વિધન છે;

પર જ્યારે વિવેકની, હૃદ બદાઈ જાય એવું,
મિત્રજ્ઞા પાસે બાંધી, આંધળા બનાવે છે;
ત્યારે તેણે ચિંતને ચચળ શુભ બનાવીને,
ચક્રોળે ચકાવી વિવેક વિદ્યારાવે છે;
હૃદ જયશાંતિ પાળી, જિંથી એ અધિકપણે,
આંધ બનાવી પરાધિનતામાં દાવે છે. ॥ ૭૮ ॥

પરસ્ત્રીની પ્રીતમાં જે, આરાધન બને છે જિની,
ધર્મપતિન એવું, કરી કરીને આપાય છે;
દાસ્ય કે જગતમાં, જેનો હૃદ હુંતાય છે,
તેનો ખેડ સાપરૂપ, પૂરણ પાંખાય છે;
માટે પતિન તણા એવું, પતિ હૃદ હુંતાય છે;
બીજે હૃદ પરસ્ત્રીના, પતિનો હુંતાય છે;
કોઈ જયશાંતિ એમ, પરસ્ત્રી ગામીએ અધા,
કેવળ પદ્મના દોળ, પાત્ર દરશાય છે. ॥ ૭૯ ॥

લંપટ પુરુષ સદા, કલકિત દીસે યજ્ઞ,
વરિષ્ઠાની પ્રીતીને, કાળજીમાં મુએ છે.
મનુષ્ય મંદળ બધું, અધિક પિદ્ધારે એને,
તણ વિસવાસ એને, મૂંઠ માનુ મુએ છે.
મુશીક મનુષ્ય એને, આદર ન આપે કરી,
ચાહે જેવી ચાત્ર થકી, પતિન એ ખૂએ છે;
કેવળ જયશાંતિ એમ, લપટને છવનમાં,
દાનુ વળી ધાય એથી, હાલુ વળી મુએ છે. ॥ ૮૦ ॥

જાપરને માત્ર તાન, જ્ઞાન બગનીને જાયો,
વારે વારે દેહ દેહ, દેહ શુભ લડે છે;
ધડી વાર જ્યારે એવું, શુભ રથજે ગોંધાય છે,
વારે તેને માથે શુભ, ખાગડાંઓ જડે છે;
તેમાં વળી કંકવાર, મરજુના બધ માંદે,
અધમએ નિ અકૃત્ય, વડે આવી પડે છે;
કેવળ જયશાંતિ એવો, અધમી લપટી જન,
પાછળથી પસ્તાઈને, પાક મુકી રહે છે. ॥ ૮૧ ॥

૧૫૨ પુરુષને પાતાની ધનપતિન સાથે,
 ૧૫૩ આ ડાકારા રોજ રોજ મળેા થાય છે;
 ૧૫૪ એવી જાને ખોત્રુ પડે, મહત્ત્વાધમત્ત્વું સુખ,
 ૧૫૫ જિનભીનો માગ એથી, બધા થઈ બધા છે;
 ૧૫૬ વળી વિપદોપકને ચાંદીને પ્રમેદુ જેવા
 ૧૫૭ અવકાશ રોજ થકી, પુરુષ વિગાધ છે
 ૧૫૮ જલમય જ એવી, અદ્વય ગિજ્ઞાએ જાને,
 ૧૫૯ મહા અભોનીશ, ચનીજ કેખાય છે.

[illegible][illegible]

૧૯૫૭-૫૮ ના વર્ષમાં ૩૭ લીટર કુદરતી પાણી
 નાના પાટણના બાજુ દેવનગર ના કોઈ સ્થાન
 થી બહાર પડેલું અને હાલના સ્થાને પહોંચી ગયું
 છે અને તે બધું પાણી, જાડું મજાક કુતરો
 બાજુ ના પાટણ થી નીકળી આવેલું પાણી થી,

હરે જયરામ એમ, લલનાના લાલિત્યે તો,
અવલ્ય કરીને કરી, યજ્ઞની વાગ્યા. ॥ ૮૫ ॥

ચાંનચાના વાંત તરૂં, પાટ ન પમાય કરી.
દગસે ને દગસે એ, રાધિન રેખાય છે;
દાન્ય જાને વિનોદથી, આનંદ એ ઉપભવે,
પણ એ આનંદ જુરે, અધિચ લેખાય છે;
પ્રેમકમ્પ તણું પાન, ફરિશ્તે કરાવે એ,
મસિક એ દસ થઈ, પ્રમાંય પમાય છે;
હરે જયરામ એમ, દારામાં ઉ દાવ મળે,
આનંદપણાથી જ્ઞાન, દાદિએ રેખાય છે. ॥ ૮૬ ॥

વરેસ પૂરેય અને, વામાઓની છત્ર જુડી,
ક્રીડ જુવાવવા પોતે, અસત્ય સિધરે છે;
પન મળે ભિચા કાંઈ, ધંધામાં ન ચિત્ત રાખે.
પ્રમાંય બનીને ચિત્ત જમ થઈ ફરે છે;
માત તાત નાત જાત, સમાને મુખથી સોના.
સ્નેહ તણ મદા એક, હિતમાં આચરે છે;
હરે જયરામ એમ, ચઠેલ મનુષ્ય બધાં,
અધમપણાથી ધર્મ, નીતી ત્યાગ કરે છે. ॥ ૮૭ ॥

જેનું પૂન્ય પરવારી, પાતાળે પડેલું હોય,
નેત્રા દિન આ દિન ને, આવતો જણાય છે.
પ્રજા પણ તેની બધી, અધિક અધર્મો પાડે.
પછી ધીમે ધીમે સર્વ સંપત્તી હજાય છે;
કુળને કુટુંબ આજુ, પરસ્પર પ્રસંગથી,
દુરાચારવાળાં એક, રંગી તો ગણાય છે;
હરે જયરામ એમ, પુણ્યનો પ્રવાહ તૂટે,
ત્યારે તેલ પાપ તજી, પ્રવાહે તણાય છે. ॥ ૮૮ ॥

દેહ તરૂં અતકાળ, બ્યારે આવી હિંમત રહે,
બ્યારે છવ હિપાધીમાં, અધિક ઉતરે છે;
સાચું કે નહારું જેવું હત્ય કપાં લાય તેને,
અત મુખે આગળ આવીને બધાં તરે છે.

માન તાન જાન જાન, સગાંને કુકુખી તલ્લ
એક પુત્ર એવે સને આડા આવી કહે છે,
મદ જરણ મ એની, સાથે વ્યાધી વપુમાંની
મળે પુત્ર મીને, પીડાકારી કહે છે

૧૧ ૮૦ ૩

અતઃગમે સકથા, મૂનં પલ્લે ભરેલો છે,
પિં પિં તાડી પિડા, પ્રાણને તો પડે છે
મન દોષાનં પરમાત્મ નાં વિદ્યમનમ્
સાં વાત તકનં (સતક ધન પડે છે;
સીં આ વાક આ દેડ તણ જુવું પડે મડે
- મા કુકુ ક ત મ્, બાર બાર નડે છે;
મદ જરણ મ અમ, અતઃ ગમે આંવે દસારે,
સતઃ સતઃ ધન, અતઃ વડાડે છે.

૧૧ ૮૦ ૪

૧૧ ૮૦ ૫ અતઃ, આડા ક અમ ત,
૧ ૧ ૮૦ ૬ સાગના મા કુ ક પરમા કુ છે
૧૧ ૮૦ ૭ મન કુકુ, મન કુકુ મીનની તા
૧ ૧ ૮૦ ૮ મન કુકુ, મન કુકુ મન કુ
૧ ૧ ૮૦ ૯ મન કુકુ, મન કુકુ મન કુ
૧ ૧ ૮૦ ૧૦ મન કુકુ, મન કુકુ મન કુ
૧ ૧ ૮૦ ૧૧ મન કુકુ, મન કુકુ મન કુ
૧ ૧ ૮૦ ૧૨ મન કુકુ, મન કુકુ મન કુ
૧ ૧ ૮૦ ૧૩ મન કુકુ, મન કુકુ મન કુ
૧ ૧ ૮૦ ૧૪ મન કુકુ, મન કુકુ મન કુ
૧ ૧ ૮૦ ૧૫ મન કુકુ, મન કુકુ મન કુ
૧ ૧ ૮૦ ૧૬ મન કુકુ, મન કુકુ મન કુ
૧ ૧ ૮૦ ૧૭ મન કુકુ, મન કુકુ મન કુ
૧ ૧ ૮૦ ૧૮ મન કુકુ, મન કુકુ મન કુ
૧ ૧ ૮૦ ૧૯ મન કુકુ, મન કુકુ મન કુ
૧ ૧ ૮૦ ૨૦ મન કુકુ, મન કુકુ મન કુ
૧ ૧ ૮૦ ૨૧ મન કુકુ, મન કુકુ મન કુ
૧ ૧ ૮૦ ૨૨ મન કુકુ, મન કુકુ મન કુ
૧ ૧ ૮૦ ૨૩ મન કુકુ, મન કુકુ મન કુ
૧ ૧ ૮૦ ૨૪ મન કુકુ, મન કુકુ મન કુ
૧ ૧ ૮૦ ૨૫ મન કુકુ, મન કુકુ મન કુ
૧ ૧ ૮૦ ૨૬ મન કુકુ, મન કુકુ મન કુ
૧ ૧ ૮૦ ૨૭ મન કુકુ, મન કુકુ મન કુ
૧ ૧ ૮૦ ૨૮ મન કુકુ, મન કુકુ મન કુ
૧ ૧ ૮૦ ૨૯ મન કુકુ, મન કુકુ મન કુ
૧ ૧ ૮૦ ૩૦ મન કુકુ, મન કુકુ મન કુ

મનુષ્ય જાગૃતિને, મનમાં તરંગ ફરે.

પણ પગ પડી શું કુ, એકો તે ન જાણ્યા;

એક પડી જાગૃતિમાં, ધાજ હિંમતવા ફર્યા.

પણ પગ પડી જાણ, હિંમત જાણ્યા;

ફરે જાગૃતિ એવી, ફરી ફરવા નહીં,

પરંતુ ફરેલી થઈ, જાગૃતિમાં જાગૃતિ. ૥ ૪૩ ૥

જેમ પદરંગ ખાંડે, જુલાઈની કદવાળી,

જાગૃતિ તરંગ ફરે, જાગૃતિ જાગૃતિ.

મનુષ્યના જાગૃતિને, જીવજાત જાગૃતિ,

પણ જાગૃતિ જાગૃતિ, જાગૃતિ જાગૃતિ.

જોવાની જાગૃતિ જાગૃતિમાં જાગૃતિ જાગૃતિ;

જાગૃતિમાં જાગૃતિમાં, હિંમત જાગૃતિ.

હિંમત જાગૃતિ જાગૃતિ, જાગૃતિમાં જાગૃતિ

જાગૃતિમાં જાગૃતિમાં, જાગૃતિમાં જાગૃતિ. ૥ ૪૪ ૥

જાગૃતિની જાગૃતિ, જાગૃતિ જાગૃતિમાં જાગૃતિ.

જાગૃતિમાં જાગૃતિમાં, જાગૃતિમાં જાગૃતિ.

જાગૃતિમાં જાગૃતિમાં, જાગૃતિમાં જાગૃતિ.

જાગૃતિમાં જાગૃતિમાં, જાગૃતિમાં જાગૃતિ.

જાગૃતિમાં જાગૃતિમાં, જાગૃતિમાં જાગૃતિ.

જાગૃતિમાં જાગૃતિમાં, જાગૃતિમાં જાગૃતિ.

જાગૃતિમાં જાગૃતિમાં, જાગૃતિમાં જાગૃતિ.

જાગૃતિમાં જાગૃતિમાં, જાગૃતિમાં જાગૃતિ. ૥ ૪૫ ૥

જાગૃતિમાં જાગૃતિમાં, જાગૃતિમાં જાગૃતિ.

જાગૃતિમાં જાગૃતિમાં, જાગૃતિમાં જાગૃતિ.

જાગૃતિમાં જાગૃતિમાં, જાગૃતિમાં જાગૃતિ.

જાગૃતિમાં જાગૃતિમાં, જાગૃતિમાં જાગૃતિ.

જાગૃતિમાં જાગૃતિમાં, જાગૃતિમાં જાગૃતિ.

જાગૃતિમાં જાગૃતિમાં, જાગૃતિમાં જાગૃતિ.

જાગૃતિમાં જાગૃતિમાં, જાગૃતિમાં જાગૃતિ.

જાગૃતિમાં જાગૃતિમાં, જાગૃતિમાં જાગૃતિ. ૥ ૪૬ ૥

અબજાની પાસે અને, મગકની વાત માંડે,
 વિવાહ મેળવવામાં, વરને વખાણતાં;
 પાતાની આર્જિવકાને, બચાવી લેવાને માટે,
 અને પ્રાણ જાય એવું, સંકટમાં બાણતાં;
 વળી ગરીબને ગાય, તણું દિત કરવામાં,
 ફીસાએલા બાળકને, સમજાવી આણતાં.
 હાલે જયસાગ એવે, સમે સત્ય અસત્યને,
 ભેગાં કરી વડવાથી, દોષ ન પ્રમાણતા. ॥ ૬૩ ॥

રસીક કવિની વાણી, અમૃતના રસ જેવી,
 રસીક મનુષ્યને, રસીક યજ્ઞી લાગતી;
 ભાષાના જાંઠારમાં જે, ભડી ભડી વાનીઓના,
 જાંઠાર ભરેણે તેના, પાને તૃપા ભાગતી;
 વેલવ વિજ્ઞાસ તત્ત્વ જ્ઞાન અને વેદાયની,
 શૃંગારને સાંતી તણી, વૃત્તી એથી ભાગતી;
 હાલે જયસાગ એમ, રસિક કવિની વાણી,
 વૃત્તીને રસીક કરી, વધારે વૃત્તી મતી. ॥ ૬૪ ॥

મીઠી મીઠી વાણી વહી, મોહ ઉપજાવી જાણે
 એજ વડી વિદ્યા રીજ્યો, ધાહનીના મંત્રની;
 વ્યવહારની વાતમાં જે, સર્વને સમાન પળે,
 ચાહે છે તે જાણે, રીત રીજ્યો પચ-તંત્રની;
 પાતાના વર્તન વગે. હેરન પમા? લેહ,
 તેહ સારી રીતે રીજ્યો, કળા જાણે જાંઠની
 કહે જયસાગ એમ, દરેક હુંતર રીજ્યો,
 દ્રવ્ય મેળવે છે તેહ, રીજ્યો કળા વંત્રની. ॥ ૬૫ ॥

જેના પેદમાંડે જરપૂર પાપ જાણું દોષ,
 અને એહ પાપ એવું તરી દોડે આવતું;
 જોજાને જે રોડે દેશ, માટે વળા ધાર મટે;
 તેહ કળા તર્ક પાપ તેનેજ ફસાવતું;
 મનના તન્મ જેના, મદા દેવતા રીમે
 તેહ તેને કિશ્કીની, જાંઠે મધજાવતું.

દા. જયશામિ એમ, લેખુ' લેખુ' હાઈ હાઈ.

‘तेषु’ तेषु ‘एषा’ एषा, ‘तेषां’ तेषां इत्यादि।

11 500 11

शुभरात्री शुभं भवेत्, अष्टमिः शुभः तेजः,

સેવાસ્ને ખુબી બરી, લીનથી બિનાવતા:

ਜੇ ਪਾਸਾਂ ਗੁਰਸਾਨੀ, ਇਥੀ 'ਹੋਯ ਜਿਨਾ ਹੋਈ,

પ્રાપ્તિ નહીં જોવી રીતે, વેપાર, અભ્યાસ,

પેપારમાં નરો ખેડ, દિવો દેવો જગ તાલ્ય,

तथाशी तथाशी सः, दाशान्ते-हंसायनाः

દોઢે જામનાં બિન, બપોરની દબજાગ,

न्यायाणां वेपथ्वे, त्रिंशत्पी पुमावता.

11 451 12

ભારિત શામલ આપે, ત્યારે બહુ બીજાં બીજાં.

१ गन्तां रवाभी करी, दानी नव भायती.

મધ્યમના મારદા લાખા. જલ્દી રાફ સુધાર્યોને,

આસનના મુખાની મુદ્ર, સાબર દેવ જગદેશ્વરી.

મનુષ્યની અતી કૃતી, કાજ દેખાવે બાધી.

શાળા ભણતી મહત્તી સુખ, દુઃખ વસવાડની;

[illegible]

સંતી બતી ફૂલી રહી, રાજ ન રમ્યાતી.

2. 25% 1.

પ્રાપ્તિમાં અવિરત, અસાધ્ય દેવ વર.

સમાજના સભ્યો દેવ ગણેશ દયાલક રૂ.

ਅਗਲੀ ਵਾਰੀ ਆਓ, ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਭਰੋਸੇ,

பயிற்சியைத் தவிர்த்துவிட்டு, உடனடியாகத் திரும்பி வரவேண்டும்.

મુદ્રણી શિવમજન, મલબારીને રૂ. ૫૫.

[illegible]

१३३. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

4. 2000 年 11 月

संस्कृत-विद्यायाः चरितम् ।

ਦੇਵਾਨਗੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ

[illegible]

विषय की ओर - अन्तर्गत की ओर

॥१॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

તોતો એ સંઘડી ખાદી. માળા મનદર-લખી;
 અધિક આનંદ કરી, વાંધા પૂર્વ-પ્રીતથી;
 પછી મિત્ર એકાદ ગિતેથી હોરે સંધાન કરી,
 પવિત્રપણથી મેળો, મન પ્રકૃતિસગથી;
 હૃદયસંગ એવી, હરી ફલમાળા લે આં,
 હોવન કરે તે સુખી, ચાલે હરી રીતથી. ॥ ૧૦૮ ॥

માળા ૨૮ મી. સુખજી.

માળા ૨૯ મી

ગીતિવૃત્ત

નિજદ' નવ સયવાએ, અને અવરનું બધાવવા ભામે,
કુલવપગામાં એથી, હાની થકે ઉપવાસવજ થામે.
નિજપ્રકુ અનિશય કાણુ, બાળીને પલ્લુ અરિને કાઢે;
તે જન બાળી એક, સાથે પગલે જઈ જમને તો.
પ્રજા તાણી અંખનિથી, સમ્બાલુ મંડળ વરતી થામે;
મે તે તરસ થકી બહુ, મેજ સિંચતીમાં મહતપરે ભૂલે.
દિવસ કમમાં પાતાં, ખુશાં રહિ નવ અપમપમે પામિ;
એ વીચાર પ્રથમમાં, કરિને વળતી અરિ સાથે કામિ.
સમય અનુકૂળ સમય, જતા કંઈથી થતી અરિ હામે;
તે કાંડ કેવલ વરે, નવ રાખાં, વળતી તારાની.
વીર રૂર તે પાને, તજિ ડોવખને નિરવથી થામે;
તે તેજ દુગ શુંક, રસાચ્છા અવાદનમાં રવામે.
જવા રાજ્ય એવે, મેજવરાનું અરિપણે દોમે;
તેને પાવલ સમ, સાવવચની નવ સીતે થામે.
જાવ અને ડિવસાએ, અને સમયુ રવાજા બહુમે;
નુજ વસ્તુની બાજ, જન સ્મીતે અદુત આરે બહુમે.

માલીનાં સૌ માણસ, માલી માંદે મળિ અતે નેરતાં;
 તે વગતી શા માંદે, મિથ્યા વપુનો અભિમાનજ કરતાં ॥ ૯ ॥
 દુર્ગત સાથે મૈત્રી, તેમજ વૈર ન કરિએ પણ કરવું;
 ઉભય પ્રસંગીએને, હાની કરતા ગણિ દિલમાં કરવું ॥ ૧૦ ॥
 સરજે સરખા સાથે, વિમદ કરતાં સદાજ જન શોભે;
 પણ નિજથી હલકાની, સાથે કરતાં સજવાતા હોભે ॥ ૧૧ ॥
 ધૂન અને ધૂનાના, એમતજી લે; ખજનાં છે પૂરી;
 વિષય અને સફમીની, સાલગવાળી નહિં વીછ રૂરી ॥ ૧૨ ॥
 જુદીમાંન પ્રકરે, પરમી પ્રત્યે, જગુ' નહોં કરિએ;
 કારણ કે એથી બહુ, દુઃખ ઉપજવું; મુખ કદિ નવ વરિએ ॥ ૧૩ ॥
 કપરતાની સાથે, સ્વાયં પરાવજુ પણ જનમાં હોએ;
 તે તે કતવ્યમાંથી, નહ કરે છે, અધમપણે બહુ એ ॥ ૧૪ ॥
 મુમ હેતુને મારું, છુટી છુવાની વાવી નવ સારી;
 યાવ તજા આપારે, મુખ હેતુને, ઉક્તી નડનારી ॥ ૧૫ ॥
 'સોડ' મારું હમ્મણ, તોજ તમારું પણ મારું ધારી;
 પણ 'સુડ' હમ્મણથી, નિજતુ 'સુડ' નજરે નિરખાશે ॥ ૧૬ ॥
 એકાનાં સતાને, કુજ ભતીથી સતેજ સમજતાં;
 માતી માંસામરમાં, નિપજે તેથી તુરમાં વખજાતાં ॥ ૧૭ ॥
 જેતું થર કરે છે, તેની સરવે દણાય સંપત્તી;
 પરવશ બનિને દરદમ, લોગવતો એ અદમક આપત્તી ॥ ૧૮ ॥
 જવા ઉનતી કમમાં, ઉંચ મુલ્યે સૌ મદલ કરી સેવા;
 કતવ્યમાં એ સધળા, સ્પષ્ટપણથી બતાવિ પણ દેવા ॥ ૧૯ ॥
 વાંસીસંટો પેટ, દુઃખ રડવાથી દુઃખ કદિ નવ દળવું;
 પણ નિજ કતવ્ય કયાથી, દુઃખ સધળું રાજ મુખ સ્હેજે મળવું ॥ ૨૦ ॥
 પરોપકાર દયાને, ન્યાયપરાક્રમ થકી જિવન લેવું;
 દુનિયાંને ઉપસોગી થઇ પડવું છે, સફળપણુ એવું ॥ ૨૧ ॥
 પરને તુકશાનીમાં, ઉતારવાની મન હમ્મણ કરિએ;
 તે તે તુકશાનીના, માલિક અતે નિજ જાવે કરિએ ॥ ૨૨ ॥

કંતવ્ય નિમજ્જી સુકે, તો તેને દુષ્ણ અપુધાયું આવે;
 પબ્બ એને અનુસરિને, ચાલે તેને મુખ સાધન લાવે. ॥ ૨૦ ॥
 જેના સ્વામીમાં જો, પુરુષારથ નવ નજરે નિરખાએ,
 તો તેના સેવક સૌ, પરજનની બહુ પિડાથી પીડાએ. ॥ ૨૧ ॥
 શત્રુના સ્થાનકમાં, નિજમત્તાનો પ્રથમ પ્રવેશ કરી;
 ભવિષ્ય વખતમાં વળતી, વરા કનિ લેજો, પ્રમળપલ્લે પ્રસરી. ॥ ૨૨ ॥
 વિગેધિ રાજ્ય પ્રકરણે, ચાલે ત્યાં બહુ આનંદ મારે;
 પૂર્ણ પ્રયાતન કરવો, એથી અરિ નિજ કૃત્યમાં નવ ખાટે. ॥ ૨૩ ॥
 પ્રથમ થઈજ મટા જાં, નિજ કૃત્યમાં ત્યાં, મુલ્ક ફળ શુ' વરિં
 જુદ થકી બગડેલી, બાલ વળતી, સુધરે નહિં કદિએ. ॥ ૨૪ ॥
 ધર્માચરણ થકી જે, ખત કરીને, નિજ મારગ ખેડે,
 તેહ ખરા વિજયી થઈ, વિજયક્ષેત્રમાં, નિજ મહામાં તેડે. ॥ ૨૫ ॥
 અધર્મના આચરણે, મસ્ત બનીને, જગમાં જે ચાલે,
 તે જન વિષમય ફળના, બોક્ષા થઈને, વિપત્તિમાં ગ્રહાણે ॥ ૨૬ ॥
 એમ પ્રપંચ કરી જે, કપાલચારી, કુરિણપણુ ધરતો,
 તે ચિરકાલી કીર્તી, સંપાદન કાઢ, નવ પાતે કરતો. ॥ ૨૭ ॥
 અથા પરાયણ માથે અથ થકી જે જન લોભી લાગે;
 તે નિજ દુરાચરણથી અદ્યપરે સત્ય રાજી ત્યાગે. ॥ ૨૮ ॥
 કંતવ્ય સત્યપરાયણ, કરવા જે વિર રજુમાં ઓકાણો,
 તને દેવિક રાજી, અદ્યપરે, મહા કરે બલો. ॥ ૨૯ ॥
 મગોર દ્રવ્ય અને વર્ગો, ગભ્યપરાયણ, હરવાતું ધારી;
 હિંચ અમ સ્થિતીએ, જવા કરે તે, પતન થતા હારી ॥ ૩૦ ॥
 મનુષ્ય તણે કસ કસતા, કૃત્યો તેનાં, કરોડિ સમ રામલે;
 જગત કસાદી તૃષ્ણા માં તેજાતું, બહુ છે દુષ્ટ જે. ॥ ૩૧ ॥
 જે ધર્માચારો થઈ, લુલ્લભ કરી મન નિજનો ફેલાવે,
 તે ધર્માચારીને, મત ખડન થઈ, ઝડ અતજ આવે. ॥ ૩૨ ॥
 મહાપુરુષની મહત્તા, તેનાં સદૃશ્ય સરખી અકાની
 એ વિષ્ણુ ખીલ એડે, કમોદિ એની કદિ નવ સમજાતી. ॥ ૩૩ ॥

હીલ નરિયનાં થોમે, કે વગેરી જે અધમતજા સમે;
 માંપ પુરણ કરવાને, કપલ કરે ખજ. અધમ થતા અમે. ॥૩૭॥
 જિથ પુરુષ પાતાની હિમર ના સા અપકારી બદલો;
 મન માટું સખીને. વાળે છે એ ઉપકારે સખીને. ॥ ૩૮ ॥
 વિચાર ને કલ્પનાનો, અંત કદી નવા અનશેમે આવે;
 મહાન સમુદ તરવાર, પોં છે એ અંતુ અનુક્રમે આવે. ॥ ૩૯ ॥
 નિજ દિલેસ્થુ જનતું, નીકડન લે કરવા મન ધરતા;
 નેહ નિકડને નિજનું, કરવા સરખું, સમતું હિયરતા. ॥ ૪૦ ॥
 પુરુષારથ કરવાથી, પ્રભુતા જનને પુરુષપણે મગતી;
 એ વિષુ અન્ય ઉપાયે, પ્રભુતાજનને, કદિએ નવ ફગીતો. ॥ ૪૧ ॥
 અરિના બાગેદયનો, સમય બધો બધાં, લંગિ બદલી જાઓ;
 ત્યાં લંગિ નિજસ્થાનકથી, દર દરથી, સુખ ફળ સમજાઓ. દર
 અનર તજા જગથી લે, દિનમત યજને જનને દુખ કરશે;
 તે અપમાન આપતું, કરશે ત્યારે, નિજખજ પસરશે. ॥ ૪૩ ॥
 મમય જન નિજ મનમાં, સજ્જન દુર્જન, સમાન સમજે છે;
 તોપણ તે સજ્જનતું, કરે કલ્યાણ, દુર્જનન વરજે છે. ॥ ૪૪ ॥
 લે પ્રત આધરપાથી, પાતાનીપર, પ્રત પ્રસન થાએ;
 તે જત જાન નિયમને, યજ તપ યજ્ઞ, ખરાં રાજ દાએનાજપા.
 સમય અનુક્રમતા, રક્ષણ દુર્ગમ, કરતા લેઓનું;
 પર્ણ પરાક્રમ કરને. લડતાં જાળ નવ, થતું તેઓનું. ॥ ૪૬ ॥
 વાન રતુસ્થની બધારે, ગુમ વહીને. નવ બાણે કોઈ;
 તો તે વાત સદાએ. સિદ્ધ થતી મેં, પુરુષપણે જોઈ. ॥ ૪૭ ॥
 પાણીમાં દુઆતા, જનને નોક, શરણુથી લેવી;
 અપ થએલા જનને, સતસંગન છે, શરણુથી લેવી. ॥ ૪૮ ॥
 દેવ સંબંધી છે. પ્રાણીઓમાં, મરણ થયે આવે;
 એ વિષુ કદિ કોં સળે, અંતર એનો, અધવચ નવ આવે. ॥ ૪૯ ॥
 મટે નહીં અસ્થાનજ, તે પેલો છે, અભિમાનજ તજતા;
 તે નિર્માલ્ય ગજાર્થ, જનમંદજમાં, ગરિજપણું સજતા. ॥ ૫૦ ॥

છતમાં છત ધણિ યાએ, અને અછતમાં અછત પડી જાએ;
એવી ગતિ કુદરતની, જ્ઞાનવચર બહુ ઉલ્લસી સમજાએ. ॥૫૧॥

ધન સુખ યશ આર્થવિકા, તે લેથી નવ હરકત કદિ આવે;
એવો ધર્મ મહુરથે, કરવો એવું, નિતિમાં દરચાવે. ॥૫૨॥

ધન યશ માટે રજમાં, પ્રાજ સમરપી, બહુ રૂરા લડતા.

પણ મુલકમો અર્થે, ડગ્ગ સમરપી, નવ એવા જડતા. ॥૫૩॥

વિપરિત વખત જગાએ, ત્યારે દુખ સૌ, મુખ સમજ માણે;

ઉલ્લધન કરવા એ, પુરપારથ પજ, બિન સમરથ ભણે. ॥૫૪॥

મદ્દાન પુરપના હાથે, કંઈ મળે એ, જગમાં સહુ જનને;

સાબ અધિક એ ગણવો, હાની મમજ, નવ દુલવો મનને. ૫૫

લેતા ઉપર ઇંદર, અનુમદ કરવો, નિજ મનમાં ધારે;

તે ધણિમા ધન મદનો, દેખે તો પ્રજુ ધન હરતા ત્યારે. ॥૫૬॥

વીરપુરુષ વીરેકે, ચાકીને જો સહુને સતેમે

તો તે ઊજરજ કીર્તી સપાડન કરી, નિજમનની એરી. ॥૫૭॥

ગાઠ સજ ધી સાથે, કલેશ કડી મન, નવ ગેય કગ્ગુ;

પજ મન માઠુ રાખી રાગરમાથી સદર આચરતુ. ॥૫૮॥

જિજ્ઞાસા માયા વશ થઈ દુખ પામે તો પજ, નવ માયા ત્યારે

હન હન અતિરાથ બના, પુનઃ થ ને. સપડાતો સામે. ॥૫૯॥

તક વિતાવતા જાએ, કામ કરો તે સવગા જીવાયે

અમ સામરથ થઈને અવજ આપી, ક્રિયાદા જુગ આપે. ॥૬૦॥

ગીમાણ ગીત નવજ નાગી નજર નિખીને,

ગાન ગુણના અર્થમન, નિરખ હરમ હરવ હરખીને. ॥૬૧॥

અન્નીના સરનથી ધા નરગી મોવનપજુ તજતી;

અ રીત મતાત્મ મરનથી મત તનમગતા મજતી. ॥૬૨॥

રૂપજતા ગુરૂ ગુણ તેથી રાદ નવ રૂગ નાડે આવે,

અવમર અવાતા અવા થને જામા નવ. ॥૬૩॥

હરિ હોય ત્યારે પામ, મથતા મો પડતા

એ પ્રતિજ્ઞા પડવાથી, પાતા મથતા અવડ જીવતા. ॥૬૪॥

કસેશ કરે જન જોએ, તેઓને તે, અંવરથ દરી નહોતો;
 ઊઘમની અરક્તમાં, પાસે એને, અંવળો થઈ પડેતો. ॥ ૬૫ ॥
 લાલી જનને ધનની, કષ્ટ આતિશય, વધતી દેખાએ;
 અંત એમાં આવે પળ, તેમાં તેની; નવ પૂરી થાએ. ॥ ૬૬ ॥
 મન ઊઘાર અંતીશય, લેતું તેને, કસર નહીં મમતી;
 એ વૃત્તીથી એને, ધન હાની થઈ, નિરંધનતાં મમતી. ॥ ૬૭ ॥
 ધણીની ચિંતા વીના, નોકરે કદિએ, નવ ચિંતા રાખે;
 માલિકની રિત દેખી, સદાચક્ર સખા, રિત એવી રાખે ॥ ૬૮ ॥
 કુદરત કોપે ત્યારે, કુદરતની ગતિ, સરવે પીછાણે;
 એ વિષ્ણુ શાંત સમયમાં, કુદરતની ગતિ, નવ કોઈ જાણે. ॥ ૬૯ ॥
 ઊઘમમાં એપરંપર, રાખ્યાથી નવ મળે નફો કદિએ;
 પાણીને પુર પડિને, સાવધતા વિષ્ણુ, તપ્તાય સો નહિએ. ॥ ૭૦ ॥
 ગુધરેલી સો બાણ, પળ સંભાળે, વિખરાતી બાણ;
 પાકે પાક જમીનપર, પળ યોધા વિષ્ણુ, રહે નહીં જાણે. ॥ ૭૧ ॥
 કુદરત આગળ કોઈનું, જળ નવ ચાસે, જળ મિથ્યા જાએ;
 તપે નસિબ તે વારે, આર જખરા પળ, બકરી સમ થાએ. ॥ ૭૨ ॥
 પુરવાતન વિષ્ણુ પ્રભુના, મળે ન કદિએ, જનને આ જગમાં
 શાહ ધયો રીવાજ, સુરાતનનું, રૂધિર વહે રંગમાં ॥ ૭૩ ॥
 માયાની જાળને, ગુલાબા તે, પ્રભુ પદ નવ પામે;
 માયાના આમણને, પડે આડો, પડે તે કામે. ॥ ૭૪ ॥
 હંધર ઉપર આરધા, રોષી ઊઘમ, હરદમ લે કરતા;
 તે જન આ પર લોકે, મુખ સાંતીમાં, સહજ પલે કરતા ॥ ૭૫ ॥
 મુખને દેખીને, મુખ બને તે, વિવતર એખમતા;
 સદાસ સમજને, પાન કરે પળ, વિવરસમાં રમતા. ॥ ૭૬ ॥
 લક્ષ્મી બહુ ચંચળ છે, ગાફલને ધર અચળ નહીં કરતી;
 ઊંઘાગી ચંચળને, દેખી તેના ધરમાં સંચરતી. ॥ ૭૭ ॥
 ભક્તમનસાઈ ભક્તની, સંકટમાં પળ, સહજ નહીં ધરતી;
 જ્યમ જ્યમ વિપત પડે, ત્યમ ત્યમ તે બહુ, ચલાસ લઈ ચડતી. ॥ ૭૮ ॥
 મુખમાં સુષ્ટી સારી, લાગે સૌને, મન સ્વર્ગજ સરખી;
 પળ દુઃખના દિનમાં તે, નાં સરીખી, નજરે લે નિરખી. ॥ ૭૯ ॥

માળા ૩૦ મી.

સોરઠા છંદ.

અખગોનો અવગાર, ઓરિઆળો આ સોઠમાં;
દેવ પ્રિયમનો ખ્યાલ, તો તે સુખમાં રહિયો. ૥ ૧ ૥

ખરૂં કહી ન મુઝાય, દુખ કેળીને લીધમાં;
કાવ્ય દારીઆવ, દિમગ વિજી સુરદમ બડુ. ૥ ૨ ૥

ગિરપર દેવ કવંક, એ સમ દુખ એકે તહી
રંગે તહીં એ અંક, કાવ્ય સમ કાળા કરી ૥ ૩ ૥

એ મહુરને કાવ્ય પરમારમને કરમહી
તેઃ પ્રાકર્મી પુખવ, ગુરવારમથી ભહી તહી. ૥ ૪ ૥

હરે કુસુમ કુસુમ તેજસ્વી ગુર મનનુઃ
મસાનિ મુખરતન મનુષાદી દે એ બધા ૥ ૫ ૥

દેવ પદી એ જાત, કાવ્ય કરે આ જગતમાં;
તેના હરે વિરત, સમગ્રને નેક બનાં. ૥ ૬ ૥

કુમળા દેવકે લેલ, મેઘાદિક મુખથી વળા;
વળ ન પાવિનું નેહ, જગ નહ પાવે જગતમાં ૥ ૭ ૥

કેળવે કમલા અવ્ય નેનાપર કવંક કપી
ગણ નહા વપરવ, વપનુ એકુ વિદિયા ૥ ૮ ૥

જ. નેક જ સ. મીત, ગજદાની પૂરવા,
જગ નવ્ય જાન. ૩ હવે પાવે જેમદા. ૥ ૯ ૥

द्वयने शीघ्र सोल, लोभे द्वयने दुष्पयोः
 अले हले ओ सोल, हरतो दीसे हनतीमो ॥ १० ॥

सयशता ले लन, कलि करवनी नगयोः
 अनता तेह तेन, अन मन धनधी न्दुपरा ॥ ११ ॥

आये आपत हाण, अजगु' भन ते अमे;
 आसे अर विहाण, अमित धर निशदिन अमे ॥ १२ ॥

आसे परज गोद, अमवमां परिने भुगध;
 हरनां शीजे दोह, अमवाने राणी सदा ॥ १३ ॥

अमेया हरिने अमे, आत निर-पतिने चिरा करे;
 अजगु'नो पज तेम, अवाधी प्रसु चरा करे ॥ १४ ॥

आहे ननपर दोह, असापता शक्ती अह;
 करती जु'द अह, शक्ती असावेनापु' ॥ १५ ॥

करे सदा हठ्याण, नपविषा अ अनुजगु;
 पाहु अविनयधी अजु, अकठ्याणु' अमे करे ॥ १६ ॥

अजुतां लेनु' नाम, अजुनाज निर्भग यता;
 अरुपाधनां काम, करनां तेने शां हठज ॥ १७ ॥

तुभ लेम नव धाय, अत्री धूननां जु'दवडी;
 तेमन सतायाय, विषयसेगधी विषयिअ ॥ १८ ॥

भुमुश भुरपे अज, हवो' न हांपत्य धर्माता;
 अमे लावे रंग; विषय रंग हांपत्यने ॥ १९ ॥

शांत अग्निधी लेम, कवाण शांत तेनी यती;
 पवित्र यतिधी तेम, यति पज पवित्रज यती ॥ २० ॥

हठ्या लेवी लेय, अकठपनी मनमां सदा;
 तेवी ते जन लेय, हां सिद्धी आ नगतामां ॥ २१ ॥

गणीने अह'कार, स्वाये अदिधी अनुधने;
 'ह को दुःख अयाद, विजेतानो अ धर्म नहि ॥ २२ ॥

अजगरा भुरपाय, अनुधवेह छ कामना;
 अविजु अदे न रपाय. माटे साचवो सदा ॥ २३ ॥

- હોય નહીં કદિ સ્થીર, મેલી માનુની તણી;
જેડું બેડું નીર, એક સ્થળે કદિ નવ રહે. ॥ ૧૪ ॥
- જ્ઞાની ઉપતિ હોય, તેપણ વિષ્ણુમાં પડી શરે;
તો પછી પામર હોય, તો તે ક્યમ કરી નવ મરે. ॥ ૧૫ ॥
- અહોનીશ ઉત્તમતા, ઉત્તમ પ્રકૃતિને વરે;
કદિ, નવ વીષમતા, સમજાતી એમાં જરા. ॥ ૧૬ ॥
- વિષયતણું સૌ સૂખ, પરીપૂરણ, અજ્ઞાવિના;
વિષયતણી કદિ સૂખ, સાગે નહિ પુરવોતણી. ॥ ૧૭ ॥
- મળે પિતાથી બેઠું, મોક્ષ પુત્રને પ્રેમથી;
દેવા બહોળા એહ, સમર્થ પુત્ર ન છે કદી. ॥ ૧૮ ॥
- ધન દોષતને નાર, અડળક આવીને મળે.
તોપણ તુષ્ટાકાર, સતોષી કદી નવ બને. ॥ ૧૯ ॥
- સમદ્રષ્ટીથી બેઠું, કરે પ્રેમ સૌ પ્રાણીપર;
આ દુનિઆમાં એહ, મુખમય હીસે સર્વથી. ॥ ૨૦ ॥
- પક્ષિ પાખથી જોમ, કરે ઉપેક્ષા માળની;
વિપયી વિષયથી તેમ, કરે ઉપેક્ષા જ્ઞાનથી. ॥ ૨૧ ॥
- જોખનતાની છાંય, વૃદ્ધતાપર આવી પડે
વૃદ્ધતાનો રગ ત્યાય બહ બને ત્રિશલ્લ યદી ॥ ૨૨ ॥
- પડી પ્રકૃતી હોય, જન્મારાથી જનવણી;
તે તજવાને કોય, યત્ન કરે એ વ્યર્થ છે. ॥ ૨૩ ॥
- મળે વખત વીરોધ, વધે અનુભવ મનુષ્યને;
એ અનુભવે હ મેરા, મળે પ્રસંગ તપાસવા. ॥ ૨૪ ॥
- ક્યમનુ બહુ મન, જ્યારે સત્ય કડવા રસે.
ત્યારે સમજા જ ન, યોદ્ધક દુર્મુખમા મચે. ॥ ૨૫ ॥
- બનતા જુલમચાર, અસત્યતા સાસે ખરી;
ત્યારે આ સ સાર દુ ખિએ આનંદમય દિસે. ॥ ૨૬ ॥
- બુવાન કુગત નાર અને વળી શાખિન જનો,
રાખે છે નિરધાર, આરા રહજીમા સખની. ॥ ૨૭ ॥

- ૬૦ જનના વીચાર, હસદીજા મેઝા દિસે;
કીંદા સો સમયે, કાણે અનુભવ બહુ કયે. ॥ ૩૮ ॥
- જે જનના વીચાર, ક્રિષ્ણ બાબતપર દિસે;
તેને મધુ વાનાર, અને જુદિમનો ગમે. ॥ ૩૯ ॥
- નેદી વિજયુ' જ્ઞાન, દિસે અવધર લેખખી;
નેદી ક્ષિદ સમાન, જ્ઞાન વિના નબળી દિસે. ॥ ૪૦ ॥
- જુદી ક્રિષ્ણ લેખ, વધે શક્તિ તુરંમની;
ગણે માંડપણ તેમ, એ પરમાણુ મનુષ્યમાં. ॥ ૪૧ ॥
- તુરંમ શક્તિને લાધ, શખી આસે જ્યાં મુખી;
અજાતમાં છે નાથ, મન શક્તિની ત્યાં મુખી. ॥ ૪૨ ॥
- લેખન વધમાં કોદ, રખો છે તે વૃદ્ધ વધે;
મળશે એનું કોદ, કાઠે એ મુરખાઈ છે. ॥ ૪૩ ॥
- તુરંમ પાછળ તને, આશા દીરુણ ઊગતાં;
એ આશાની મને, કાળી રાટે મનુષ્ય લેલ. ॥ ૪૪ ॥
- મનવના સમજાય, જે પરમાણુ કુદરની;
બધ તે મુજબ બગાય, કમુરતણું નિશ્ચય કરી. ॥ ૪૫ ॥
- નિજ ઉપરોગ પ્રમાણ, લાપક સંપત્તી મળે;
વળતી મન નિરવાણ, નવીન વાત શાખ્યાં કરે. ॥ ૪૬ ॥
- પદતાં નિજને દુઃખ, નિજ મન સાક્ષીશ્રુત થતું;
એ દુઃખ લેવું દુઃખ, અસદા બીજું છે નહીં. ॥ ૪૭ ॥
- વિશેષ બહેમી લોક, ચેરાગી બનતા સદા;
એમજ બહેમ હંચાક, જનને બિરુદ બનાવતો. ॥ ૪૮ ॥
- જેના મનપર છાય, છે નહિં અપરાધો તણી;
તેના દગિ પરિણામ, વિદ્યાંતી. મળતી બહુ. ॥ ૪૯ ॥
- આ લોકે જે સખ, મળી મળ્યા નવ સહયોગ;
ભાગે તેની જૂજ, પરલોક જાતાં જરૂર. ॥ ૫૦ ॥
- જેમાં રૂપિનાં દીણ, ચાખ્યા નબમાં ચળકતાં;
કવિતા કરાં દીણ, કવિને હિર. એમ ઝગકતાં. ॥ ૫૧ ॥

યદ્યદારિઃ જાન્ય નદતી બદુ અગ્રાનીને;
 ગ્રાનીજન, તતકાગ, તોડી નાંખે ભાગ એ. ॥ ૬૭ ॥
 મિત્રાં હિ પર દ્વેષ, દુષ્ણ દેખીને લે કરે;
 તે જન દુષે હમેશ, દ્વેષ જાગમાં બળિ મરે. ॥ ૬૮ ॥
 સજ્જન કેરો સંગ, સમલે પારસમજિ સંગ;
 દુર્જન જનનો રંગ, સજ્જન જન સરખો કરે. ॥ ૬૯ ॥
 અંતરમાં હિચાર, મુખ દુઃખ દેખીને થતો;
 અંતે એ ગભરાઈ, મરતાં પલ મરતો નહો. ॥ ૭૦ ॥
 પાપ તણે પરકાર, અંતે અવનીમાં થતો;
 થાપ નહો કદિ નાશ, પશુ બીજ એ પ્રગટતું. ॥ ૭૧ ॥
 વ્યભિચારીનો શાંશ, નઈ સ્થાન સમ સમજ્યા;
 નિતી ધર્મનો નાશ, અપાસ એનાથી થતો. ॥ ૭૨ ॥
 બદુ બકવાની દેવ, પડી દોષ લે જનને;
 તે જન તો તતખેવ, સમગ્રવ્યાં સમજે નહો. ॥ ૭૩ ॥
 પડતો વધમાં પાંખ, પાતાની દી જતો;
 સગાં રનેદિની આંખ, શરમ ભરે નહિ એ મુખે. ॥ ૭૪ ॥
 લેખન વધનો તેર, છે સદિગાના પૂર સમેદ;
 ચક્રતાં દીશે ધાર, પડતાં દીશે નિરમજો. ॥ ૭૫ ॥
 લેને આધે કાળ, ધ્રુમજુ કરી ભમનો હુકમ
 તે જનને વિકરાળ, કાવ સાડ કરવાં મુરે. ॥ ૭૬ ॥
 હિતમ આતમજ લેખ, ને દેશાતીખાનથી;
 હિન્નતી કેરો યોગ, પૂરજુ રીતે પેખીએ. ॥ ૭૭ ॥
 લેમ કચુડી શાપ, નજી મદલુ ફરિના કરે;
 તેમ શરવીર આપ, તણ વાન પડે નહો. ॥ ૭૮ ॥
 પાપી જન કરો પાપ, મનમાં બદુ મલકાય છે;
 પજુ અંતે પરિતાપ, કંઈર એને આપતો. ॥ ૭૯ ॥
 નમન કરે બદુ નોંચ, તે નિજ સ્વાસ્થ આપવા;
 બાજુ ધનુષની બીચ, નમન કરીને પ્રાણ લે. ॥ ૮૦ ॥
 હોય હમેશાં હદ, સદન શીલપણ તણી.
 હિતમાત્રાં હદ, ફરી ન માજા રહે કરી. ॥ ૮૧ ॥

- હોય ધર્મ બિલકલ, બિલમ શુભ ભંડારથી;
 પળ અનુયાયી હુલ, તો તે ફોલતા પામતો. ॥ ૮૨ ॥
- વદણુ મુખથી સ્તેજ, એ તો સ્તેજુ સમજવું;
 મળ વદવાસમ એજ, નિભવવું એ કહણ છે. ॥ ૮૩ ॥
- જગમાં મોટા એહ, જેને નાના જન ધણા;
 અરે નિજ મન દેહ, સદા કાજ શુદ્ધ પ્રેમથી. ॥ ૮૪ ॥
- શુભ સત્તાએ જન, નિજ દુઃખ કેસ સમવમાં;
 ફોલાવેજ તદન, જન સમુદના દ્રવ્યને. ॥ ૮૫ ॥
- લુઓ ધર્મની રીત, વચન પિતાનું પાળવા;
 તથા શમ્યને વિત, શમ જઈ વનમાં વરવા. ॥ ૮૬ ॥
- સમફો વાળા સોક, વખાણ અન્યનાં સાંભળી;
 પામે મનમાં સોક, સદ્ગન કરી રાકતા નહી. ॥ ૮૭ ॥
- આત્મ જ્ઞાતથી, જેમ, દયા ત્યાગ થાએ નહીં;
 શુભપતિથી સતિ તેમ, તમથ ના કોઈ રીતથી. ॥ ૮૮ ॥
- નૃપ વિઘ્નને જ્યાં દેશ, ત્યાં કોઈ ફોલુ છે નહીં;
 દયા નહીં ભવલેશ, જન જનને ભક્ષણ કરે. ॥ ૮૯ ॥
- કલેશ લીવનાં બીજ, પડતાં જે ફોરે જડ;
 ત્યાં હુલવીએ ચીજ, ફળ ફળી આપે સહી. ॥ ૯૦ ॥
- પ્રથમ અમતિ મેં નાર, પતિથી શુભ અનુભવ કરી;
 પછિથીપતિ દુખગર દેખી વાતી વડએ. ॥ ૯૧ ॥
- શશિ પ્રભા સિમિથી જેમ, વજ્રાયમાન થતી નથી
 સતિ નિજ પતિથી તેમ ચલિત થતી નથી પળ કરી ॥ ૯૨ ॥
- ચક્ર વગર રથ જેમ, ગતિ કરવા સમરથ નથી.
 પતિવિજ પતિ તેમ, શુભ પ્રેમવિ રાકતી નથી. ॥ ૯૩ ॥
- ગરિમ તમે એ સદ, નમતી આનુમાં તમે;
 પાણી તમે પ્રવાહ, ફળની આનુમાં કમે. ॥ ૯૪ ॥
- દરિને નખી દુન, નાકે જે મસારમાં;
 તે મન જન ન ફર, નિજ જિ રગાનીમા કરી. ॥ ૯૫ ॥

અતિરાય અપરાં કામ, સાહસ વિજ સરતાં નથી;
 એસે હારી હામ, તે સાહસ વરા શુ કરે ? ॥ ૯૬ ॥
 કપે કાપર જોઈ, તે સમામે શુ ચહે;
 એસે હિંમત જોઈ, તે મજા વેધન શુ કરે. ॥ ૯૭ ॥
 ત્રીસ થએલો પ્રેમ, પડતીમાં પડાપના;
 પાંચ થએલો જેમ, પોતાં રંગ પોવાપના. ॥ ૯૮ ॥
 સદાય મુખનો વારા, સાંચ ધર્મના સમુદ્રમાં;
 પલ દુખ તજો નિવાસ, છે આશરમના સ્થાનમાં. ॥ ૯૯ ॥
 દયાન દાખે દીકા, મુગા જિવ જોઈ દુઃખમાં;
 એવા જન આખીસ, પગુ સરખા પરમાણવા. ॥ ૧૦૦ ॥
 નિર્ધનિઓ વ્યવહાર, ચક્રવે જે જન જગતમાં;
 તે અનુભવી અપાર, શિખ લેવા લાયક સદા. ॥ ૧૦૧ ॥
 કપડી તણાં કથન, મુખથી કાઠે મનુષ્યજ;
 છે વિખપત્ તકન, દેશમાં દેશરે. ॥ ૧૦૨ ॥
 ભયકારક જન સાચ, સદવાને દુખ પામિએ;
 અગ્નિમાં જઈ હાથ, પાલે પુરજ પિણકએ. ॥ ૧૦૩ ॥
 પ્રથમ અશક્યજ વાત, દાય નહીં ધરવી કદી;
 શક્ય વાતનો ખાત, એથી ચતો જણાય છે. ॥ ૧૦૪ ॥
 સંસારિક રિત ખાત, મુખમાં વિજ મુખરે નહીં;
 કદી રાજકિય વાત, હિંસરી જગડી ભય છે. ॥ ૧૦૫ ॥
 જન મંડળની સદાય, સુધારકને હોય તો;
 સઘ મુધારો થાય, એ વિજ મહેનત વ્યર્થ છે. ॥ ૧૦૬ ॥
 સ્વદેશદિતનાં કામ, કરવાં રહેલાં નહિં કદી.
 મળે નહીં પીરામ, છે ખાંડાપર ખેડવું. ॥ ૧૦૭ ॥
 મનની સૌ જાળજા, મદવા માટે મેં રચી;
 મુદર સોરઠા માળ, જયરાંજ જન દિત કારણે. ॥ ૧૦૮ ॥

માળા ૩૧ મી.

કુ હિચ્છા છંદ.

ભાળી સમ્મત ભર વિશે, મનમાં લે મુઝાય,
 તે માપર જન કોડી, બધધી મુક્ત ન થાય
 ભયવી મુક્ત ન થાય નહાય તે કરે ઉપાયો,
 હિ મત નિખનો મરદ, ચતુર પણ મુગ્ધ મનાયો;
 ૭ ॥ લેમૈનદાસ ગુના આ જગમાં ન્યાયી
 મરદ કાય તે મર મુઝ નહો રા ૬ ભાળી ॥ ૧ ॥
 પન મનેશ કુ દુખમાં બધી અતિશય દુઃખ,
 અ યપજાતુ મળી બધુ નારા થતુ નિરવાહ
 નારા થત નિનરાખ અનેમ છીત્રા પિંધાડે,
 અન્યપરસ ડાઢે ૧ અધિમ એ ઊર પમાડે,
 ૮ ॥ જન દાસ અધિમતજ દનન રમે
 મનરા દુઃખ દુઃખ કુદમમાં વેશજ વેશ ॥ ૨ ॥
 ન્યાતો જેની ખન મા તને માની ન્યન,
 નયનનન સૂતો અની ન્યાગમ મુન્ય,
 અની ન્યાગ નય ૧ ૧ અ કરન રે ડે
 ૯ ૧ ૭ અ સન જન્મ ૧ અંદ મર છ
 ૧૦ ॥ જન દાસ અધિમત વસ્તુ અ ગણતા
 અન્ય વસ્તુ ના અ ખવડના વસ્તુ ખવાતી ॥ ૩ ॥

પુષ્પારથ કુમાર જો, વીર મહાધ્વ દેખાવ;
 મધં કાળ ને વીરને, સાધ્ય થયે સમજાય;
 આપ્યે સધે સમજાય, પુષ્પારથ વનિમાં આલે;
 વિપત્તિન અભીષેન, કદી દુન લે ને રાજે;
 કે જે જેદાગદાસ, અધાતા અર્થે રવાન;
 મારે કારિ ચાહોય, કરે જગમાં પુષ્પારથ. ॥ ૪ ॥
 દેખા છે નિર્મલયતા. નિજ સગુની ખાંટે;
 તે તેને પુરજ દીને, નરજો નિર્ભય આંદિ;
 કરજો નિર્ભય આંદિ, નદી તે દુન્યા રહી;
 સુધોગત યાત્રી એક, તમને નદસે ઊઠી;
 કે જે જેદાગદાસ, અરીબિજ વિખલિજ લેખે;
 નિર્ભય અરિને જોઈ, કદી નિર્જાલ્ય ન દેખા. ॥ ૫ ॥
 પિએ કમુ'બા રેદીઆ, બની ભલુ ચક્રસર;
 એવા કાલી દિ'કમાં, જાણ્યા મેં ભરપૂર;
 જાણ્યા મેં ભરપૂર, નવે સો નિજનું ખાવા;
 કુમાર ને ધર્મ, તણ ભલુ વ્યસને યોતા;
 કે જે જેદાગદાસ, બિલાટી રખી બીએ;
 એવા આદિ રજપૂત, કમુ'બા કાઠી પીએ. ॥ ૬ ॥
 રજપૂ' જે ખાવું કદી, અદ્રહની એ પાત;
 પજ નીલી તણને કદી, રજવાની રિતભાત;
 રજવાની રિતભાત, નકી કરવી નહિ કોઈએ;
 સાથ પ્રમાણિક પલે, ખોલો ધધો લેઈએ;
 કે જે જેદાગદાસ, નિતી તણને નવ ચળવું;
 મુલ દાવધી ખેડ, કરી પપામાં રજપૂ'. ॥ ૭ ॥
 વેપારે લદમી સદા, વધતી અપરંપાર.
 જાગ્યોદયને છે બધા, એના પર આધાર,
 એના પર આધાર, અતિશય ઉદમાં ધરજો,
 તત મન ધતથી ખૂબ. ખંત કરિ ધધો કરજો;
 કે જે જેદાગદાસ, વજ્રજ જો પૂર્ણ મકારે,
 ખેડી જાણે સોજ, સદા લદમી વેપારે. ॥ ૮ ॥

નિમકદ્વરામી નોકરો, ખાત પળીનું છુંજ.
 નોપજુ તુને થના નહીં, મદલ કરી અવગુણ;
 મદલ કરી અવગુણ, રૂણ પરભવનું કરના,
 લાગ રસાવન દરદમ, પેઠ પાનાનું બરના;
 કેઉ જેસંગદાસ, બને જમમાં બાનામી,
 વળ દાનું લાગ પત, નોકરો નિમકદ્વરામી. ॥ ૯ ॥
 શુભી સ્વાસ્થ્યમાં બધી, શુભ થય નિરપાર;
 સ્વાસ્થ્ય વિભૂની થાત કાંઈ, જડ નહીંજ સગાર;
 જડ નહીંજ સગાર, જમનમાં ભેતાં આજે;
 જ્યાં ભેડાંએ ત્યાં સ્વાસ્થ્ય, સ્વાસ્થ્યને સ્વાસ્થ્ય ગાજે;
 કેઉ જેસંગદાસ, સ્વાસ્થ્ય વિભૂ કિરો ન દ્રષ્ટી;
 શુભ થાજેલી બધી, બધી સ્વાસ્થ્યમાં સુષ્ટી. ॥ ૧૦ ॥
 વીર પુરુષની પારતા, શુભતાં ઉપજે શર;
 મદામી મનમાં વધી, વધે વધુએ નર;
 વધે વધુએ નર, પુર પ્રદુષિત મન થાજે;
 રેશાવનનાં કૃત્ય, ક્યાં પર મન બેઠાએ;
 કેઉ જેસંગદાસ, મતી શુદ્ધ બને મનુષ્યની;
 સફળ કરે અવતાર, વારતા વીર પુરુષની. ॥ ૧૧ ॥
 દીડી દુનિયાં બહાવરી, વડતી વરવાં વેશ;
 કરે ના સાચી તૂલના, ધરે શરમ નવ નેજ;
 ધરે શરમ નવ નેજ, બકેઉ બહુ બહુ રીતે;
 ગાણે નહિં કાંઈ મત્ય અસત્માં મહાલે નિત્ય;
 કેઉ જેસંગદાસ, વિખમરી વાતો મીડી,
 વદે હમેશા બળ, બહાવરી દુનિયાં દીડી. ॥ ૧૨ ॥
 અજ્ઞાનીને આરાધે પદયુ હોય જે દ્રવ્ય;
 તે સમજી પપનય છે, રસ્તે સદા અસબ્ય,
 રસ્તે સદા અસબ્ય સબ્ય રસ્તે નવ જાએ;
 પરમારથમાં દામ, દોકડો નવ વપરાએ;
 કછ જરા મદાર, અસનને રત માનીને,
 ખરો ખતે દ્રવ્ય જ્ઞાન નહી અજ્ઞાનીને. ॥ ૧૩ ॥

માની દોરે મન પિય, દોરે માની વાત;
 તે પંદ્રમાણે તે કરી, ધતો બધું રુગિઆત;
 તે બધું રુગિઆત, અર્થે નવ એનો જાણે;
 તે એવું શું થાય, તેદ નવ મન પિછાણે;
 કેંઈ લેશંગદાસ, થાય મળી એયો દાની;
 તેપણુ સપજે સાસ, વાત એ માની માની. ॥ ૧૪ ॥

મોગાજત નિય જાપિયની, ચિંતા મરે ન ચિત્ત;
 નલદે રીહી વાત તે, મદલુ દેરજ ખચીત;
 મદલુ દેરજ ખચીત, રીત મળુ એવી રાખે;
 માતાગૌં મુખ બોમ, તેંદાથી પોતે ચાખે;
 કેંઈ લેશંગદાસ, જાનવિજુ વસ્તે જોડાણ;
 રમે એવી દુઃખ, જાપિયમાં જન સેા બોજા ॥ ૧૫ ॥
 વીતે આનંદનો બધો, અવસર લેણીવાર;
 અંતર હિરાશી બને, અડગ એળીવાર;
 અડગ એળીવાર, ગમે નહિં પાનો પધો;
 લેખ આનંદનો રમ, બને છે બહુધા અધો;
 કેંઈ લેશંગદાસ, અગિય બહુ થકને ચિત્ત;
 દરતો રોઝ સુમાન, સમા આનંદનો વીતે. ॥ ૧૬ ॥

વિશયી જન સેા જગમાં, મરે ન દોડની સાજ;
 મનથી મરજાત તણ, કરતા સપજાં કાજ;
 કરતા સપજાં કાજ, લાજ સામેલી મુદી;
 તણ પિનય વિવેક, વરજતા નીતી મુદી;
 કેંઈ લેશંગદાસ, હેંદગી માણે દુખમયી;
 અંતે નરકે જાય, જગતના જન સેા વિશયી. ॥ ૧૭ ॥

ખાળો મુપજુ નિજતણુ, સમવાતુ લે દામ;
 તે દામે જઈ બેસતાં, હિપજે હિર વિરામ;
 હિપજે હિર વિરામ, નામ નહિં કલેશ જાણાય;
 સાંત થઈને સવં, કલેશનાં નળી દુહાણ;
 કેંઈ લેશંગદાસ, જીવન આનંદતું ન્યાળ;
 દરતો જઈ એ દામ, જીવજુ સમવાતુ ખાળો. ॥ ૧૮ ॥

ઉમંગકો અંતર તણે, હોય નહીં ઉરમાંહી;
 પછી કરો કાંઈ કાર્ય તે, સરે નહીં એ કાંઈ;
 સરે નહીં એ કાંઈ, પ્રેમ વિણ વૃથાજ ધાએ;
 રૂચી વિણ ભોજન, અહો નિશ અફળ ગણાએ;
 કેછે જેશંગદાસ, તામ્રપર મુવલું ઝગકો;
 ટકે ન ઝાઝીવાર, પ્રેમ વિણ એમ ઉમંગકો. ॥ ૧૬

મુરખા માણસ હોય તે, વગર વિચારે તર્ક;
 મત પોતાનો આપતા, પોચાડે નહિં સર્ત;
 પોચાડે નહિં સર્ત, વગર અનુભવને લીધે;
 તર્ક બુદ્ધિથી તર્ક, બાંધો બોલે બહુ વીધે,
 કેછે જેશંગદાસ, મૂખપર ઓઢી મુરખા;
 ચાલે અંધ સમાન, હોય તે માણસ મુરખા. ॥ ૧૭

શૂરા સરદારો કહી, કરે નહીં દિલમાંહી;
 દુરમન હજી વિંદાઈ વળે, છોડે નહિં શુરબાંહી;
 છોડે નહિં શુરબાંહી, જોશથી અતિશય જૂએ,
 રણે રાખવા રંગ, દેહની કંકર ન ખૂએ;
 કેછે જેશંગદાસ, ચક્રે રણ રંગે પરા;
 પ્રાણ જીવ પણ પત્ત, જ્યા નવ દે કંઠિ શૂરા. ॥ ૧૮

શુરવીરની સમસેરને, ધન્ય ગણું હું આજ,
 શુરવીરના કરમાં રહી, કરતી શુરવીર કાજ;
 કરતી શુરવીર કાજ, અનેક દુરમનને હણિને;
 થઈ રાતથી વૃષ્ટ બેસતી કમરે હણિને;
 કેછે જેશંગદાસ, શરમ નવ ધરે અમોરની;
 કર સંવેને વશ, ધન્ય સમસેર શુરવીરની ॥ ૧૯

બલો ભલાઈ તજે નહીં, પડતાં પગ દુખ;
 જાન માલ સૌ જીવ પણ માને મનમા સખ;
 માને મનમાં સખ, રૂખ બહુ ઉત્તમ એની;
 રાદગુણમાં આનંદ પછી અવૃષ્ટી રાની
 કેછે જેશંગદાસ, સજનતા ધાર સખદર્ધ;
 દુખમાં પણ ધરિ પૈયં તજે નહિં ભલો ભલાઈ. ॥ ૨૦

ભાવી કાળે જે જાને, તે જોગેવૃત્તા જન
અનેક કરે ઉપાધ પલ, ટળે ન ભાવિ વિધન;
ટળે ન ભાવિ વિધન, સદ્વાયકો સદ્વાય કરે પલ,
ભય યાત્ર સૌ વ્યર્થ, કોનું દિસે ન કા'પણ
કેછે જોરાગદાસ, છતાં મુગ્ધ જન કાળે;
ચક્રીને ધરે હુપડ જાને તો ભાવી જાળે

॥ ૩૨ ॥

કર્પા અન્ધો અન્ધર્મા, ભગી હોય ભરપૂર
દ્રવીએ રૂખાય નહીં, જોગખાએ નહિં ઉર
જોગખાએ નહિં ઉર, કુરતા ભગી હોય તે,
અરસપરસ અથડાય, ભક્ષતી કર્પા ત્યાં તે,
કેછે જોરાગદાસ, યાય જ્યાં એમ સ્પર્શા,
ત્યારે પડે રૂપ, ભયકર ભારે વર્ષા.

॥ ૩૩ ॥

મીઠા બાવા મનુષ્યનો, કરસો નહિ નિયાસ,
ઉપરનાથી ઉતરો, અંતરનો આશાસ,
અનરનો આશાસ અતીશય નિચ વૃત્તીનો
જોગાજન ભરમાય ભેદ નર કળે વૃત્તીનો,
કેછે જોરાગદાસ મુજ હિંજા એવા ગોવા
હાજિને કળા હદ, મનુષ્ય એ મીઠામેવા.

॥ ૩૪ ॥

રોગી દુનિઆ બધી, દનઅ રૂખાય,
નમને પદયે બસતા, પાર જરા નર ધાય
વાર જરા નર ધાન, ન્યાય પક્ષે નર ચાયે,
ચક્રા તનિત ભેગ, પક્ષ તની સાં રાયે
છે જોરાગદાસ સદ્ગુને એક ઉમ ॥

વીર ધર મય પક્ષ બાકીના ના રોગી

॥ ૩૫ ॥

વનમા ચિત્ત ધાય છે, જનને જ્યાં ભનર
યા ન દીવાના બની જનતા બહુ આનર
જનતા બહુ આનર ચન નર પડે કા
ન નર વિનર છતાં ચિત્ત હાન

કેછે જોરાગદાસ વન્ય થ નિર દનમા

વનન અપે મુજ ચર જ્યાં વન વિમા ॥ ૩૬ ॥

જેને જેની ગરજ છે તે તેના સૌ રાજ
 બહે મનમાં જરૂર પળ, આજે નહિં અકુમાર
 આજે નહિં અકુમાર, ગરજ છે કોવી ફરી;
 પરવશ કરો કે પ્રાણ, બનાવી કે નવમ સુધી;
 કેઉ જેરાંગદાસ, વખોડું અધિક શું એને;
 રહે નિમને એક, ગરજ છે જેની જેને. ॥ ૩૭ ॥

સોભી જન રા ના કરે? કરે ગમે તે ગાજ;
 મન લુપ્તીને કારણે ખાએ ખાજ અખાજ;
 ખાએ ખાજ અખાજ, લાજ મરમદા ઝૂકી;
 કરતાં કુમાં કાજ, પરમ નીતીને મૂકી;
 કેઉ જેરાંગદાસ, રહે નહિં રાને થોભી;
 કરે ગમે તે ગાજ કરે નવ શું જન સોભી. ॥ ૪૦ ॥

સપદામ સાસય થકી, માવ મનુષ્ય ખુઆર;
 અસાધ્ય વસ્તુની કરે. આરા મન અપાર;
 આરા મન અપાર, પરતુ અતે કાંઈ
 ફોળે ન આરા સમારે આર અવમ વાદળ ઊંઘે;
 કેઉ જેરાંગદાસ, સાકમાં લાજ પદાઈ
 બન બહુ ખુઆર, સાસયે જન સપદાઈ. ॥ ૪૧ ॥

પાન માસર લખ, નરા થઈ જગમા જન;
 અવમ કૃપ કરતા કરી, અરકે નહિં નિજ મન;
 અરકે નહિં નિજ મન, અધમથી અ ર થકને;
 જીવ પલતુ કામ, કર છે જુસ્તે જહને,
 કેઉ જેરાંગદાસ, પારકા જીવના તરરવા;
 કરે કરતાના કાજ હાથ જો માસર કયા. ॥ ૪૨ ॥

ગતાના કાંઈ સુખી વાનવના હિસ,
 જાના આતિ દુ ખથી મુખીને કર્મ ક્રીસ,
 મુખીને કર્મ ક્રીસ તન્ન તે કપી કોડે
 વદના કુદરતા કોપ, અધિક એ પર એ રહે
 કેઉ જેરાંગદાસ નહી વળ બહુ સુરતાના
 કરે વાણુ કોપ સુખી કાંઈ કરતાના. ॥ ૪૩ ॥

મા સમજી જન કરે, રવરેશ દિતની સારઃ
ન મન પન ખરૂં સંદ, મમ લઈ અપરંપારઃ
મ લઈ અપરંપાર, કરે જન મુખનાં ફલોડઃ
જોઈ મરખ જન, કરે નિંદાના વલોડઃ
કે જેમંગદાર, મુરખની એવી હેવાઃ
પાસ સમજી જન, કરે નિંદાની સેવા. ॥ ૪૪ ॥

નંદુજતા અપપરાં મળે, ફરનાં કદિ દેશ હામઃ
ફરતાં પલ નિજ થકી, નિચ મનુષ્ય લે હામઃ
નેચ મનુષ્ય લે હામ, પરીને ઊલટા આસેઃ
દુઃખ દિલમાં અધિક, રૂઝ થઈ હરહમ સાસેઃ
કે જેમંગદાર, ધાય લે જોમ વિવદજતાઃ
મેવી ફરી ન થાય, મળે અપપરાં નિંદુજતા. ॥ ૪૫ ॥

મુરેશ જેતો ચગડતો, હોય રવજાવિક એક
મુરેશ પલ તેપર પડે, ચિંતા હાથ નેક
ચિંતા હાથ નેક, છતાં પ્રિય જનને પુરેઃ
આપે ॥ આનંદ, એકતો અધિક મધુરેઃ
કે જેમંગદાર, અધિક આનંદની સ્તરેઃ
આપે ચિંતા માંડી, ચગડતો એવો મુરેશ. ॥ ૪૬ ॥

ધારેલી પાતજ બધી, જનની હમ્મકા સમઃ
બની શકે એ ફરવતી, નિયમ નહીં હરહમ,
નિયમ નહીં હરહમ, ધાય સમયાનુસારેઃ
ધાપલ દેશવું દાંધ, ચાલવું નહીં લગારે.
કે જેમંગદાર, વૃત્તી જનની હારેલીઃ
મરજ થતી દેશવાર, વ્યય થતી કદિ ધારેલી. ॥ ૪૭ ॥

જેવી જેની હોય છે, જિજ્ઞાસા મનમાંલિઃ
તેવી તેની તે પળે, થતી મતી પલ ત્યાંલિઃ
થતી મતી પલ ત્યાંલિ, મળે હિતજન એથીઃ
જિજ્ઞાસાનો ફંગ, બરોબર જામ લેથીઃ
કે જેમંગદાર, રહે દડતા લે એવીઃ
નો જિજ્ઞાસા પૂર્ણ, ધાય છે જેની જેની. ॥ ૪૮ ॥

પ્રેમી વરા થઈ પ્રેમને, પ્રેમર મનો પામ;
 પડતાં પ્રેમ સમો બને, કાંઈએ નહિં ક્યારા;
 કાંઈએ નહિં ક્યારા, પોત પડેલાવું એવું;
 પાસ પ્રમાણે પોત, બને છે નવિનજ તેવું;
 કેછે જેરાંગદારા, જેમ વસ્તુનો બહેમી.
 મધને મધે એજ, પ્રેમને વરા થઈ પ્રેમી. ॥ ૬૬ ॥

વીર પુરપની વારતા, સુંબતાં ઉપજો સુર;
 પજ તે મુદ્ધ આલિય બને, નિનીયી ભગપુર;
 નિનીયી ભરપુર, હોય તો અસર થવાની;
 પજ હોસા મુજપુજા, હોય તો મિત્ર ચડવાની;
 કેછે જેરાંગદારા, મુગ્ધ સમ મનો મનુષ્યની;
 બનતી મુજતાં તતે, વારતા વીર પુરની. ॥ ૫૭ ॥

દાત્રાણી ધન્ય ધન્ય તને, જનમાન્યા તેં જોઈ
 સાઈલ સરખા સુર નર, ધર્મ પુરપર પોદા;
 ધર્મ પુરપર પોદા, વળી પરમાલિંગ પૂરા;
 સ્વરોશવું અભિમાન, સાચવે એવા મુગ
 કેછે જેરાંગદારા, કૃપાનું મહત્વ પિછાળી;
 રંગે રાખતા રંગ, તને ધન્ય ધન્ય દાત્રાણી. ॥ ૫૮ ॥

માણસ ક્યારે અન્યના એવા બેમે દોષ;
 જાના હેતુ થકી, રાખી મનમાં રોષ;
 રાખી મનમાં રોષ, પછીથી ડગલે ડગલે;
 દુખે એના દોષ, હુએ એ જ્યાં ત્યાં સપજે,
 કેછે જેરાંગદારા, મુખ નવ દેખે ત્યારે;
 એવા બેમે દોષ, અન્યના માખુમ ક્યારે. ॥ ૫૯ ॥

સાચા સુરવીરો સદા, સ્વચ્છતાને ચાહી;
 ખુસામતની વાનથી દિલમાં દિલગીર થાય
 દિલમાં દિલગીર થાય, જોઈ હૃદય પ્રપંચ એમાં,
 મત્ય રેન્ના અરા, જરાએ છે નહિં તેમાં;
 કેછે જેરાંગદારા, હોય ને મદજ કાચા;
 તેજ ખુસામત ચાહી, ચાહી નહિં સુરવીર સાચા. ॥ ૬૦ ॥

સુખ્યા બદલાસો અને, નાં લાવેલું જે હોય;
 ખુસામત એ હાંસી, અવર ન હજી દેઈ;
 અવર ન હજી દેઈ, હોય જે મનન પરી;
 ઉલો બધુ પુરુષોત્તમ દેઈ નર સૌ સુદૃઢ;
 દેઈ લેશમદાસ, હોય જે જોતે મિથ્યા;
 તેજ ખુસામત ચાહી, ચાહી બદલાસો સુખ્યા; ॥ ૫૪ ॥
 મુઝારી વેંચવં બધાં, જોતે લેઈ અનિત્ય;
 જન જન તેને ચાહી, તન ધન ધરી ખચીત;
 તન ધન ધરી ખચીત, પછી તેમાં લપસોત;
 જ્ઞાત ચક્ષુએ જોઈ, જોઈનાં બાંધી પાયા;
 દેઈ લેશમદાસ, સન્ય વસ્તુની પારી;
 દેઈ જોઈના સંત, અમળની તો સંસારી. ॥ ૫૫ ॥

મોટા મનના માનવી, આનંદી દેખાય;
 સંકટ શિર આવે છતાં, હરી ઉદાર ન થાય;
 હરી ઉદાર ન થાય, રાખતા મીઠી વ્રણી;
 હેર નવધી જરૂર, અધિક અછનની છુટી;
 દેહ જોશંગદાસ, મિત્ર થઈ રહે દુશ્મનના;
 દુશ્મને ન કેહ્યું મન, માનવી મોટા મનના ॥ ૫૬ ॥
 કિર્તી મળવવા ધણ, કરે આહુના મન;
 પણ કિર્તી તેના થકી, વસતો અસગ તદન,
 પસની અસગ તદન, પરંતુ વિવેકી સદા;
 જનને મોઝને ગત, કીરતી કરતી માયા;
 દેહ જોશંગદાસ, મોઝ મદાતમાની મુતિ;
 ચતુરી તેને તત, તણ લોલીને કિર્તી. ॥ ૫૭ ॥

સાધન કિર્તીશ્રી સદા, કવિતા ફરી બજાય;
 અમર હૃદે એ અવનિર્મા, આપીને આજ્ઞાપાત્ર;
 આપીને આજ્ઞાપાત્ર; કવિતાકિર્તી બહેલ;
 મનવે દેવ અમાન, જગતમાં સુવં મમલ;
 ફેલે બેસાંગદાસ, કવિતા ધનિને નિધન;
 જોને સચ ગણાય, સદા કિર્તીશ્રી સાધન.

॥ ૫૮ ॥

શાણા સજ્જન સાંત યમ, મુજતા મમળી વાત,
 તાતા થકને તરતએ, કરતા નવ ઉતપાત;
 કરતા નવ ઉતપાત, વાતનો સારજ મોઢી;
 વડતા મુખધી વેળ, મરંને એ સબોધી;
 કેડે જેસંગદાસ, નહીં ખા રોષે દબાણ;
 મુજે દહતાધી સર્વ, સાંત યમ મજ્જન શાણ. ॥ ૫૬ ॥
 સોખત જેવી હોય છે, તેવી અસર જગાય,
 સંગ રંગ આપ્યા વિના કદી ન ખાલી જાય;
 કદી ન ખાલી જાય, મમજનો એવી મોખત,
 માટે જોય મુપાત, કરો સમજીને સંગત
 માટે જેસંગદાસ, વડે વળિ વાતજ એવી;
 મની ગની પણ થાય સદા સોખતના જેવી. ॥ ૬૦ ॥
 શુરવિરને કાયર મહી, ગળે તણવત એહ;
 શુરવિર સનમુખજડી જરી, પાડે પોતે દહ;
 પાડે પોતે દહ, પરંતુ કાયર ન-તો
 નાશી જઈને પુઠ, તણા મારાથી મનેદ
 કેડે જેસંગદાસ, એમ મરતુ'જેઉં વિગ્ને
 સરખુ પણ કમ ફેર સદા કાયર શુરવિરને ॥ ૬૧ ॥
 ચિતાડી વાદળે, જેતુ હાય છવાય;
 તેનાં જુદિ દીર્ઘ સો, નહ થતાં નિરખાય
 નહ થતા નિરખાય, પ્રકાશિત થાય ન કદિએ;
 સમજુ જન એ થકી દિવાના સરખો વદિએ,
 કેડે જેસંગદાસ, જળે ચિતમાયે છપી.
 તન મનનો કાય થાય, વાદળે ચિતાડી. ॥ ૬૨ ॥
 નદીએ જેનતર જન તણા વતુલક મીઝાજ
 રહે ન સરખી રીતધી, કરે ગમે તે કાજ
 ન-ગમે તે કાજ, ધર નહિ કોઈની પરવા;
 પ્રાણ જાય તો લાડે! કરે નહિ દિવમા મનવા;
 કેડે જેસંગદાસ, અધિક મુ એધી વદિએ,
 જુદિમાન નિતિમા કરે નહિ એવુ જદિએ. ॥ ૬૩ ॥

જ્ઞાની જન અજ્ઞાનીની, આજ્ઞામાં રહિ રોજ;
 સોપા કરતાં મુખીએ, શિરપર ધરિને લોજ;
 શિરપર ધરિને ઓજ, પછી તે જ્ઞાની જ્ઞાના ?
 અજ્ઞાનીની સેવ, કરે તે જ્ઞાના જ્ઞાના ?
 કેછ નેશંગદાસ, છતાં, કયાં અપ અજ્ઞાની;
 ત્યાં પરમારથ કાજ, રહે આજ્ઞામાં જ્ઞાની. ॥ ૬૬ ॥

કયાં મુખી આંખુ નથી, શિરપર રૂંદર કાંઠ;
 ત્યાં મુખી કરેતે તણુ, ધરે નહિ મનમાંદિ;
 ધરે નહિ મનમાંદિ, પરંતુ પાસે કયાંદે;
 આવી પકડે પુઠ, કરે પછી પરંતુ ત્યારે;
 કેછ નેશંગદાસ, પછી પાંચાડી બુદ્ધિ;
 બચવા કરે ઉપાય, રજે સકર કયાં મુખી. ॥ ૬૫ ॥

ઓછી બુદ્ધિનાં મનુષ્ય, અન્યને મોઢું માન;
 મજાતું જોઈ મનમાં બળે, સમજવા વિલ નાદાન;
 સમજવા વિલ નોદાન, દેવ કરીં છિદ્રો શાધે;
 પાડી તેની પુઠ, કામ કો કરે વિરોધે;
 કેછ નેશંગદાસ, પરંતુ મન મુદ્દીનાં;
 કારણ શોધો ન લેત, માન ઓછી બુદ્ધિનાં. ॥ ૬૬ ॥

ઉંચાગીને સાહસિક, વિધા નીતી વંત;
 માણસ આ જગમાં સદા, બનતો બહુ લશવંત;
 બનતો બહુ લશવંત, બને નવ અન્યથી એવો;
 શોભે જગમાં એધ, પૂનમના ચંદ્રજ એવો;
 કેછ નેશંગદાસ, માનતા એ નવ લોગી;
 છતાં મળે અધ માન, જોઈ સાહસિક ઉંચાગી. ॥ ૬૭ ॥

પરદેશી મુસાફરો, ન્યાળીને નિજ ઊર;
 આનંદ અતિશય આજુવો, ભાવ કરી ભરપૂર;
 ભાવ કરી ભરપૂર, વિધોગી શ્રાત મળિયા;
 ધણ દિવસના આજ, મનોરથ મનના ફળિઆ;
 કેછ નેશંગદાસ, એમ બળી પાસે બેશી;
 પૂજા વિગતે વાન, લેઈ બધૂ પરદેશી. ॥ ૬૮ ॥

આવૃત્તિ ૩૧.૩ ની મનુષ્યો ૩૦૦૦ દુ:ખના ભણુ;

ક્રમશઃ સર્વે સંસ્કૃત, સર્વે ભાષા નિરખ્ય

२१. का. ३ निरुद्धात्, अत्रात्रात् अत्रात् अत्रात्

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

३३ जगदीश्वर भवन सिकन्दर मठ,

ਅੰਕ ੧ ਅਤੇ ੨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

2nd Div 475, 6th Div 475

የጥቅም ጥቅም ሆኖ የሚያገለግል ሲሆን

ਦਰੀਆਂ ਮੁੜ ਸਮੁੰਦਰ ਪਾਸੇ ਮੁੜੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ସମ୍ପଦ ବିକାଶ କଲେ ନିଜ ନିଜ ଦିନଟି ବଢ଼େ ।

११ वैशाख १३३८, गङ्गागङ्गा निजमा '११'।

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

[illegible]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

2000 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

10 40.41.42 4/ 12-13 10-11

[illegible]

11. *Journal of the American Medical Association*, 1997; 277: 1033-1036.

[illegible]

2. 2014年12月31日，公司总资产为1,000,000,000.00元，净资产为500,000,000.00元。

1. 74 1 4 5 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1

[illegible]

17 000000 4 23 47 12 14 5

[illegible]
$$u^{\pm}(x) \in C^{1,2}(\mathbb{R}^n \setminus \{0\}) \cap C^0(\mathbb{R}^n) \text{ and } u^{\pm}(0) = 0.$$

६४ : मन्त्राः चतुर्विंशतिः ।

[illegible][illegible][illegible]

ગણિએ ઉત્તમ કુળના, પુરુષ કેશરી રૂપ;
 મુસલ હિસલ સો થાય પુરુ; બાંહે નેહાં કેશરી;
 બાંહે નહાં સ્વરૂપ, છતાં બાંસાતા કેશરી;
 નીચ કમનીનાં, કુતીનાં કુળની પુરુ;
 કેલે લેસંગદાસ, લગાવેશાએ બલિએ;
 કેલો કેશરી તણે, થતો મેળાપર અલિએ. ॥ ૮૬ ॥
 મુખના વિન સમજાવના, હાપર સો વહિવધ;
 અમન સમનમાં એ સદા વ્યવેપલે અરવાય;
 વ્યવે પહે અરવાય, કિમંત નવ એની કાંતી;
 મુખ વેબવની માંદિ, ફરજ નવ કાંઈ બાંસાતી;
 કેલે લેસંગદાસ, પછી અતે વિન કુળનાં;
 કેમી દિલ પડતાય, કિવમ સંભારી મુખનાં. ॥ ૮૫ ॥
 શાંતીમાં મુખ કાંઈ સો, ફરજ મન સતવાય;
 મનવૃત્તી પગ શાંત થઈ, નિરમગત નિરખાય;
 નિરમગત નિરખાય, ઉપાધી વિસેન કાંઈ;
 સ્લેષે સો મુદ્દમુદ્, ભરાતા ઉરની માંદી;
 કેલે લેસંગદાસ, રળી કુળની શાંતી;
 સતિ મુખ તકની થાય, લાયએ હરમ. શાંતી. ॥ ૮૬ ॥
 શાંતી વિજીત મુખએ, મુખ સ્થમ કરી સમજાય;
 ખાનગાન વેબવ છતાં, મનતો વિવદળ જણાય;
 મનતો વિવદળ જણાય, વીંતરના ખેદ ભારે;
 નાખે બહુ નિયામ, નિરાશના હિમારે;
 કેલે લેસંગદાસ, એમજ્યાં અધિક અસાંતી;
 જાણે ચરચર મન, પછી ત્યાં ક્યાં મુખ શાંતી? ॥ ૮૭ ॥
 જનમીને તે જગતમાં, વડીસતલ ધનખાઇ;
 એમાં એમાં છાંડી, વ્યવ મુખાવીલાઇ;
 વ્યવ મુખાવીલાઇ, ઉપમ કાંઈ કીધા વિના;
 મુખા પછી વૃજ દાસ, ધરેશા ઉઠેત દિના;
 કેલે લેસંગદાસ, તને પિક પિક અફરમી;
 સંતતીનું સારૂ, રળીને મુખે તું જનમી. ॥ ૮૮ ॥

અમર કુમ્ભાને વળી, હુકોનાં ગંગાં;
કરિને નિશાનિ તે બેઠું, વાળી રીપે;
વાળી રીપે રાત, વખતને કુમરે પાપે;
આગમમાં રહી રાત, ગવને તે કિરણી સાપા;
કેકે જેડાગાસ, બજો તારા ખનકુબા;
કેવો ન કિતનાં કામ, કેવો બેઠું અમર કુમ્ભા

ચાસે જે તરકદ રચી, ધાંવા અલ્પેતો ધા;
પણ મે કુદરતની મતી, ઉતારાં એનો ધા;
ઉતારા એનો ધા, વળે તરકદથી બેસો;
વગતી મન વિચાર, કરી રસ્તાયે રથો.
કેકે જેડાગાસ, નિજે કુલ નિજને સાસે;
ત્યારે ઉપર આંખ, રચી તરકદ જે ચાસે.

કુમ્ભના સો રીવસ અને દુખનો કિંકરિન દોષ;
તો પણ કુમ્ભથી દુખ વધે, દુખના કરી વ
દુખના કરી વ જેવ, જ્યાં કુમ્ભના કિંકરિન સ્વેચ્છ
પણ દુખને કિંકરિન કોંક, તરક પાચારે રેચો;
કેકે જેડાગાસ, કિંકરિન રાહેડા કુમ્ભના;
અની અગ્રણ થાય, સ્વેચ્છ સાસા કિંકરિન કુમ્ભના ॥ ૬૦

જાતુ પીતુ પિતૃતુ, કિમાં અતિ આનંદ;
માની બેડો દુરમ જન, અમલવા વિજ્ય અનિમંદ.
અમલવા વિજ્ય અનિમંદ, કુર્ચની લગમાં તાપી;
અવા લગની મોંઢ, થોડો બુદ્ધે ન ભાતી;
કેકે જેડાગાસ, અપને કુ મિત્રજાતુ;
કિતપે ન સત્ય સ્વરૂપ; અનિમંદ પિતૃતુ ॥ ૬૧

મદન મગતી પાનથી, મને રૂપ કોંક;
મન વિન: મદન મગે, મે વિજ્ય બીલ ફેડ;
અ વિજ્ય બીલ ફેડ, માનથી મગે ન મદન;
જ્યાં મગેતે લેડ, કાળી જન કી ન મદન;
કેકે જેડાગાસ, માની અપમન ન સદેના;
અવમાને ખીમલ, મને કુલ મને અનુ ॥ ૬૨

એકાંતે યજ્ઞ સાંત થય, રહેતા સુખી જન;
તેને મુશળ નવ મળે, ગણી ગરીબ તદન;
ગણી ગરીબ તદન, પછાડી દુરંપણ કરતા;
માયા માના શિખ, ફક્ક બહુ થઈને ફરતા;
કેછે જોરાંગદાસ સંબંધ વિજુ વરી નિરાતે;
કરતા નિજનું કામ, સુખી જન રહી એકાંતે. ॥ ૬૪ ॥

જેના ધરમાં દોષ છે, અદખલું ખરૂં નાજ;
તેના ધરમાં યાવ છે, અધરિત અગણિત કાજ;
અધરિત અગણિત કાજ, એક બીજાને દમવા;
થાણે જેવું જોર, કહે એ અન્યને નમવા;
કેછે જોરાંગદાસ, દોષ અતિ સરવેના;
કરે ફગની દાજ, દોષ અદખલ ફગ જેના. ॥ ૬૫ ॥

વિનયથી મુખે વસ્તે જતાં, નહે ન કરી દોષ નીચ;
એ સમજજ સાચી જતાં, ફસે નીચની બીચ;
ફસે નીચની બીચ, વખત પર વિજુ અપરાધ;
કરે નીચ દેશન, અને નિજ ક્યારય સાધ;
માટે જોરાંગદાસ, કહે એએના ભયથી;
ચાણે સાવધ રહી, જતાં મુશમાર્ગે વિનયથી. ॥ ૬૬ ॥

વાટીકા આ વિશ્વની, ખીણેલી છે ખૂબ;
તેમાં મુગ બેરમી બહુ, પ્રાપ્તિ આબેહૂબ;
પ્રાપ્તિ આબેહૂબ, ધણી તેમાંથી જોતે;
જોજો રૂચે તેહ, હમ્મત્તા મેરે એને;
કેછે જોરાંગદાસ, જાને મુ' મયે ધટીકા;
કાંઈ નવ કહેવાય, એવી આ જગ વાટીકા. ॥ ૬૭ ॥

ચાણે મુશજન ચેતીને, દુર્જનને લેછે દુર;
તોપણ તે વજુ કારણે, વચમાં આવે દુર;
વચમાં આવે દુર કહા ત્યાં ન્યાય મુ' ફરવે;
દુનિઆમાં એકઠા, ધતો વજુ વાંકે ભરવે;
કેછે જોરાંગદાસ, દુષ્ટને ક્યાં ક્યાં જાણે;
વચાં જોઈએ ત્યાં એક, સજ્જનની વચમાં ચાણે. ॥ ૬૮ ॥

લાને ઠોકર અન્યને, એ એ, જગમાં લેહ
 એ ન્હોતે કદિ બાધાનહી, દેવ મમાનજ એહ,
 દેવ મમાનજ એહ, પંથી નિજ ઠોકર જેને;
 એવાવે મનમાંહિ, ગણે માયુમ તો એને;
 કેટે લેગંગદાસ, પરણ ઠોકર વાને;
 નમજે નાહ સે દેવ, ફરીથી ઠોકર લાને. ॥ ૬૬ ॥

કનકા જે દરકસરની, માળામાં અલકામ;
 તે ધીરજ મમ સમયના, બનતા બહુ બહુ દામ;
 બનતા બહુ બહુ દાસ પરણ ઉઠાઉ પંખાની
 સાળામાં નહિ જરૂર, કીધાની દાસપંખાની;
 કેટે જેસંગદાસ ભણી એ રાહ નિવરતા;
 પ્રાત કમલો બેઠે પદ્મ, કામ પોતાના કરતા ॥ ૬૭ ॥

ધન સ પત જે દોષ તે, જળગઈ બલે બેહ
 વ્યથ શુભાવે નહિ કદી ગણે ચતુર નર એહ;
 ગણે ચતુર નર એહ, રળી તા મરવે બલે;
 પણ દારણ તો એજ નળી રાખે ડોકાલે;
 મહે જરોંગદાસ, પદે શિર આવી આદ્ય;
 તેહ સમયને ગજ ચતુર સચ ધન સ પત ॥ ૬૮ ॥

ખિઆના દુ ખ દાળવા સરખ્યા રો મવ;
 સમયન નુખિઆ જતો કરના નહિ કદી મર
 જરના નહિ મદી મવ અમન કે અમનજ માટે;
 પત ના નરવા ધન જરૂર પ-મારથ નાદ
 કે, જગ દામ સમજ નો દુધ મુખિઆના,
 જન્મા-વા રસ સમય દાળવા દુ મ નુખિઆના ૧૭૨ ॥

૧ ॥ ના સજાનન તા સમજે નજને સમાન
 ના નગ લાગરા થકી મધર સથા ૧ સાન
 મરત સથળા સાન વાન પણ મધર સથળા
 ના ન નજાબુ માહ પ્રધનના પળીયાં નમ ૧
 મહે જન્માનસ તણ સા ગીત ૨૩ ॥
 બને સ મળી મમ સદા સજજના સગી ॥ ૧૭૩ ॥

માળા ટર મી.

હૃદયિન્ય છંદ.

તીર્થે તજા જા દેવમહી' નવ પાપ ધરી કરિ મુખ ધવાણું
વૃદ્ધ મહી' રણધીર મધ્ય જગ દેવ નહી' રણનું નજવાણું;
સામ્રાજ્યો સતસમે કરી મળતી વખતે નવ મેઢા જપાણું;
તો જપરાગ કહે સપગા મમબેપજ એ પકોં છાજ છાણું. ॥ ૧ ॥

પાણિ તજા પૂરમાં પડિને પછિ પાણિ ધરી નવ નુખત ધવાણું;
આમમ અન્નનજો પડિને પજ પેટ બરી નવ અન્ન ખવાણું;
નારિ મુકોમળ ને સદગુણિ છતાં મન ના પ્રિયથી રિજાણું.
તો જપરાગ કહે મજુજે નિજ કમેનુ ફારસ એ બજવાણું. ॥ ૨ ॥

સુખજી મધ્ય દુઃખ કરી ક્રમાં તુજને ફળ સુ મુખસાડ;
સમ રોજે જરાનામ રોજે વળિ હામ રોજે બનનો ફૂળ દાડ
કોયમ અક નહી' સુજતો રિજતો બાકી બાકી બહુ બાક
- જપરાગ કહે વળતી તુજના વ્યવહાર તણીજ બવાડ. ॥ ૩ ॥

માનસને બપ છે મરનાં સગિ, મજ તજો મનથીજ અકારો;
અ સપગુ નિજ કૃત્ય મકી સમગ્રપ સદા હર એમ વિચારો
હાવ હમેશ કર્યા સુખ કૃત્યજ તો પછિ ધાયજ એ બપ ન્યારો;
ના જપરાગ કહે સમગ્રપજ મન બવીખ્ય તજો મન સારો. ॥ ૪ ॥

બસ કયા હરિ નામ તણી કધિને સપગા જનનેજ મુજાવે
બેદ બસા નિજ મન તજા જા ન્યાયિક તપ કનેજ જાણાવે;

પુરજ અને વળિ સામ્ર સદા સુરોઝો સિખ્યનેઈ
તેમ જા જપરાગ કહે જન પાત વિજાણે સુતાવ ॥

રતનો શ્વસન ગ્રસ્થો ફળ એવું કુલ પાતક સમભવું;
 જપ્તી વવને પકડશે મુજ કલેશ તણું સમ એજ ગણાવું;
 જ મધુ દ્વિતી આવી નવમ્ભવિ તણું કમ માત્ર જણાવું;
 કે જયશામ કહે સમણુ ફળ કલેશ તણું નજરે નિરખાવું ॥ ૬ ॥

એ ચતાં નિજનું ધરણન આધિપતિ મન એધો મુકાવું;
 રહે વિપોગતણું વગતી દુઃખ રહેજપણું દરિયો ન પૂકાવું;
 માંય પદાજ કરો અતિશે પછુ દીત હમેશ રહેજ કોણાવું;
 કે જયશામ અણુ દુઃખ એ પછો માત મને બિદલસુ મુકાવું ॥ ૭ ॥

માન્ય રહે મન શુદ્ધ નહીં પછો એન્ય રહે ફળ શુ મળવાવું;
 કામરજે મજ પાસ રહે નહિં તો પછોએ મદો શુ રજવાવું;
 લેર કરી દુશમન તણી પુઠ આલો ન વેરજ શુ વગવાવું;
 કે જયશામ સભામન્ય વેળુ પછુ નહિતો પછો શુ પગવાવું ॥ ૮ ॥

નાદનનું મન એજુ કરી પછો પૂરવ કરી મનતાં મહાતા;
 દુઃખ દા પરને અતિશે પછો દાનદર્ષ ફરતા થઈ-દાતા;
 થેય પ્રપન્થ અધીક કરી પછો સાંતપણું જળવી દારિ માતા;
 કે જયશામ ભલા કાએ વગતી દરિ એપર ક્યાંયોં રિજાતા ॥ ૯ ॥

ગાન અને ગુણતાન કરી યુગ શ્રેદવડે મન લેદ રિજાવે;
 અમ બની મદથી અતિશે પછો મિત્ર થકું ચરણાળ ચલાવે;
 કિમત દામ તણી ન મળે કહિ અંત થરી થરી ખૂબ દિલાવે
 કે જયશામ પછી જનએ ઈંદમી સમણી દુખદર્ષ ગુમાવે ॥ ૧૦ ॥

શયરતા થરી કામ કરો નહિં, કાચરતા જશ ક્યાંયી અપાવે ?
 દ્વામ વિના કરી શસ્ત્રો થરો નહિં, શસ્ત્ર સજા નિજરોર કપાવે
 જ્ઞાન વિના વિપદેશ કરો નહિં, એ ઉપદેશ ન થમ દિપાવે;
 કે જયશામ ખરીસત્યતા વિજુ બૂદપણું ઈંદમીજ દરવાવે ॥ ૧૧ ॥

કેક બલુ પસું દરિને પછો, ઉત્તર આખી ચતા ઉરરાણ;
 કેક કરી નબળુ પવેનું પછો શાંત થતા મનમાં યુગ પાણ;
 કેક વરી વનવાસ વિશે પછો, સાંત પળે નિરખે જમખાણ;
 કે જયશામ મનુષ્યનીએમજ, પુતી સમાન રહે રિજાણ ॥ ૧૨ ॥

નારી તણાં નખરાં કરી વ્યક્ત, બદાલ કરી મનથી ન નિદાણે;
 પગ કપન ન માગ પિતા તણું હોશ કરી કહિ વેળુ ન પાણે;

દેહ હમેશ મહીનપણ થકી મળજેતના મદગુણ ન સામે;
 કે જયરાગ અરૂંચી તણી કદી વરતુ ભણી જન મંત ન વાળે. ॥ ૧૩ ॥
 માણસ જે ખાળ હોય હમેશજ તે નિર્ગ પાપ થકીજ હણાતે;
 કોઈ ઉપાય કરે કહિએ પણ છેવટ એ જગમેદિ જમાતો;
 કૃત્ય બધાં નજગાં કરવા થકિ પાપ તણા પુરમાંહ-તેજાનો;
 કે જયરાગ પછી નરકે જન છેવટ એહ જતોજ જમાનો. ॥ ૧૪ ॥
 માણસ જે નદગુણ વડે સમતા ધરિ માંતપણે અહિં ચાલે;
 સાધુ સમાન સદા જન એ નિરોપપણે નિર્સવપ્રથો મહાલે;
 સંકટ આવી પડે રાસતો પણ, સંકટ ભોગવના બહુ વહાલે
 કે જયરાગ પડે હુ ખ તોપણ દુઃખ થકી મુખને જઈ જાશે. ॥ ૧૫ ॥
 કેહ સમે જગમાં કહિ સંત મહસ્થ તણે ધર આરિ ચડે છે
 લેગ નહીં નિજના હિતકાન્તુ. કાન્તુ તો પરહીત વડે છે;
 મર્વ મહસ્થ તણ નિજદાર ન, જહાર જતાં ધરમાંજ ચડે છે;
 કે જયરાગ પછી જન મંત કૃપાકરિ પ્રેમથી આરિ ચડે છે. ॥ ૧૬ ॥
 દેહ તણું અભિમાન ધરાવિ કરે તપજે તપશી જન આંહી;
 દેહતણું અભિમાન ધર્યાં વિષ જાની રહે હરિના ગુણ માંહી;
 તે જનને હરિ રહેજ મળે નાહું કૃત્ય રે હરિને ચિત થાહી
 કે જયરાગ છતાં નિજ ભાજનુ કાવ કરે હરિ તો કર માહી. ॥ ૧૭ ॥
 દોમાનનું મગનું ધન તે ધરતે સ્થળ એ કહિ કામ ન આરે;
 લાભ વિના વપરાય અકારજ, ખા-જમીન જઈ બિજવાયે,
 યાત્ર કયાં વિજનુ ધન એમજ બાધ વણુ ન રહે અરકાવે;
 કે જયરાગ સદા વરસાદનુ પાણિ પખાય કયાંમા પતાવે. ॥ ૧૮ ॥
 આ અપરાધ કરે કંઈ કોઈક તો પણ તે પગ ચીસન કીજે,
 શાતપણે મધણુ મહિને ઉઝડી ઉરથી આતિ આશિશ દીજે;
 કારણ કે જન નીજ સ્વભાવ સમાન રે નન દાવજ દીજે;
 કે જયરાગ બધા અપરાધ છતાં ગુણ એકથી સજજન રીજે. ॥ ૧૯ ॥
 માહવડે જન લુબ્ધ બની બહુ ભાતુજ ભાવ તણુ લઈ ચાલે;
 નારથ નીજ તણે મરવા નિયતા વાર નિચટ્ટી થકી મહાલે;
 કલચિતએ અદ્વૈતોપ કયા વિજુ કલેશ ધણે સ્થળ એ જઈ પાડે;
 જયરાગ પછી સત્યા નિજના નિજને કૃત્ય છેવટ સાલે. ॥ ૨૦ ॥

શાસ્ત્ર બધાં સમજી મતંથી સપણી રીતથી બહુ શાંત બનેલાં;
 અચળાધી રહીત સઠ નિશચિતંપણે નિશચીન રહેલાં;
 કાવ્ય અનેક તણાં કરિ મેપન નીવૃત્ત કાવ્ય રસેજ થએલાં;
 કે જયશાંત ઉપાધિ બધી તાંજએ મુખમાંહિ અખંડ સુતેલાં. ૥૨૧॥
 કલ્પતા અગળી કર્યા વિજ મુખ કરી સ્વપને નહિ પામ્યા;
 ઉઠે હલેપણું કરીને કરી બનશે નહિ મુદ્ધત કામ્યા;
 મુદ્ધિ મેલીન બને બહુધા કરિ શાંત થઈ બનથી ન વિરામ્યા;
 કે જયશાંત પછી વૃદ્ધ હિંમરમાં નડશે કૃત્ય એક તમામ્યા. ૥૨૨॥
 ગદાતં જનો પછી-કાવિ બળે સુલખાઈ હમેશ બધીક ફેસાતા;
 તેહ સમે બહુ જ્ઞાનિજનો પછી મુખ મંથાન જની પસતાતા;
 ભાષે નચાપત સેસમ નાચન ગાન કરાવત તે સમ ગાતા;
 કે જયશાંત વિષે થઈ વરતેચ્છુ ભાવિતં લેખ હજાતા. ૥૨૩॥
 કોઈ પ્રવીણ અનેક વિધીકરિ કોઈક પુકતધિ કેસ હાંચે;
 ગદાતં પુરેપ અને બગરત તણી યાગ એહ સિપારસ લાવે;
 રાજ અને ધરખાર તણ વચ્ચારા જઈ બહુ જોમ જમાવે;
 કે જયશાંત છતાં પછી ભાવિતં બળ લેસ ન કોઈ હાંચે. ૥૨૪॥
 ભાવિ બળે ખડકાય ગતી જગમાં જનની બહુધા કરિ જાણે;
 એ સપણી હરિની મરજી મલિ શાક અને કદિ હરિ ન આણે;
 લેહ સમે બનવાતુ હશે જયમ તેહ મમે ત્વમ થાય પ્રમાણે;
 કે જયશાંત અનેકઅને કદિ કાષ્ઠધિ લેખ ન જ્યાંવ દગાલે. ૥૨૫॥
 દીનપણું દિનતાં નિશ્ચી કદિએ દિનને લગુભાવ ન લેખે;
 સપન શો સઃમુલતપ્તી દિનના ઉરમાં બરિ પૂજા પેખે;
 દોષ ન રૂપસં કર દિનને કદિ એ થકિ એનચ દોષિત રેખે;
 કે જયશાંત ગણે દિનતા સપણી દિનની સદ્ભાવનિ રેખે. ૥૨૬॥
 મંત્ર પ્રવિત્ર ભણે મુખથી પન્ન મંત્ર અક્ષીનધિ ભ્રષ્ટ ભજાતું;
 નીર મેલીનધિ પાત્ર ભરી નિરસ્વચ્છ ભજવે નય સ્વચ્છ મજાતું;
 મૂમ અત્તમનિ મીઠનુતા થકિ મુખ અવસ સમાન હજાતું;
 કે જયશાંત હશે મન સ્વચ્છ તો કૃત્ય સ્વચ્છ સ્વચ્છ જજાતું. ૨૭
 ગદાતં જનોપર વંત સમધારણ માણસ કાંઈ અકાવન માયા;
 તેકદિ ગદાતં જનોપર તે તણિ કોઈ ઉપાય પડે નહિ ઇયા

ઊલટિ એ નિજ પ્રેરકને બળ હીજ કરી કરતીજ પ્રવાયા;
 કે જયરાગ કેદી પાપુ મદાન જનોપર નીચ કરે ન સવાયા. ॥ ૨૮ ॥
 રંકે ધણાં દુખથી રિખતાં પણ આપતિ ના રવપને મુખ લેતા;
 દ્રવ્ય અધીક રિધુ પ્રભુએ પણ લેરા નહીં પરમારથ રેતા;
 ફળંતુ કર્મ ચકાવી ચિરે બહુ રંકે તણા રખુદાર મહેતા;
 કે જયરાગ વળી સહુ રંકે તણા ઉરના બહુ સાપ સહેતા. ॥ ૨૯ ॥
 હિંદ બધેા હત્તખાત્ર બન્યો કુળમાં બહુ કલેરા કરી કરિ પેળે
 એક બિન અણુન્યાય થકી રખુ જંગ મચાવિ મુઆ વળ મેળે;
 સુપ તણ ચિતયાદિ કુસુપ અધીક અધીક અરીપણ એને,
 કે જયરાગ પિડાય બધીનિજ સતતિ હાસની કારણ તેા તે. ॥ ૩૦ ॥
 ક્યાં મઠ રાજ મમુદિ અને વળિ ક્યાં મઠ હાડમી આજ નમારી
 ક્યાં મઠ મંજત ? ક્યાં મઠ મંડ ? ક્યાં મઠ દિ'મતને હુસિઆરી,
 ક્યાં મઠ મુદ્દ અને ભુદ્દ ક્યાં મઠ ? કેમ રહ્યા પકડી દિનઠારી,
 કે જયરાગ બહુ ફળએ નિજ ફાવ તણું ગણ હિંદ વિચારી. ॥ ૩૧ ॥
 પતિન પતીપર પ્રેમ ક્યાં વિજ રાખિત ધર્મ નિતીયો ગણાતી;
 શાખણીએ નિજધર્મ થકી દિદિ સ્વારથ સાધક તેા ન જણાતી;
 દ પતિનો સમજ્યા વિજ ધર્મ અધર્મ તણા પુરમાંદિ તણાતી;
 કે જયરાગ પડી નરકે પછિ નફરદ એ નિરભાગ દણાતી. ॥ ૩૨ ॥
 મજ પપારિ પડી વળતી જિવ સોચ કયે દિન શેા વળવાને,
 સજ પડી નહિ કાંઈ પ્રથમ અહો નિજ પ્રેમ ધરેા રજવાને;
 છવરની અણિ આવિ પડી પછિ ફરકા રાદ હરી મળવાને;
 કે જયરાગ ન એમ બને કાંઈ માદ અયોન્ય પ્રભુ છળવાને. ॥ ૩૩ ॥
 જી અભિમાન થડુ ફરેતો પણ એ અભિમાન રહે નહિ તારેડ
 આજ જુઆની દિવાનો બની બહુ ઇા કરતી ઉક્કરા ઉપચારેડ;
 દાસ જયે વહી કાગ અને પછિઆવિ ખડો જુદ વેરા થનારેડ;
 કે જયરાગ પડી અભિમાન પ્રતી કુળયે તુલને નાનારેડ. ॥ ૩૪ ॥
 જ્ઞાન જુડી ભવમાગરમાં ભટકી ભટકી નિજ જન્મ વધો તે;
 અપ બની મદમાલ વડે બહુ ત્રિવિધનો તનતાપ સહો તે;
 ધર્મ નિતી પરમારથનો તનિ કર્મ તણે બહુ માગ મદો તે;
 કે જયરાગ ખરાબ કરી બહુ ભેદ ભયો નવ માંડ દો તે. ॥ ૩૫ ॥

કાંઈ મળ્યા નહિ લાંસ તને જાનથી અહિં નંખાવ્યું વ્યર્થ ગુમાવ્યોઃ
પૂરખ તે' જાનની ઉદરે' શદિ સાર વૃથા શિદ નેજ સહાવ્યો,
દોષદઃ આ સવમાં સારકી બહુ પાપ તણે વણિપુત્ર જમાવ્યોઃ
કે જયશાંભ પરી નરકે પછિ પૂરજી હ' મનમાં પ્રસવ્યો. ॥ ૩૬ ॥

જીવ મુસાફરે પાઠ બરી પરવૃત્તિ તણી સવમાં સરકાવ્યોઃ
લાલચ લાંસ અને મહ મત્સરરૂપિ ભયો ગુણમાં ખુબ કાઢ્યોઃ
માલ ખરીદ ક્યો મમલા ભરિ લાલ ઘવા મનથી લલચાવ્યોઃ
કે જયશાંભ ખરી રિતથી ખુબ ખાદખઈ નવ કાંઈ કમાવ્યો. ॥ ૩૭ ॥

ગિંધ તા ચલતા પાતા કમથી નવ આખર કાંઈ ગણાતી;
આખરૂતો પરમાર્થિકતા સમ ઊઘમથી જાનનીજ જણાતી;
હોય પ્રધાન પુરે અપ્રમાણિક તેા નવ તેની કૃતી વખણાતી;
કે જયશાંભ છતાં પરમાર્થિક મેઘવિતણી કિરતી વખણાતી. ॥ ૩૮ ॥

જીવ પક્ષીત વિશાચ અને વણિ ઝાંઝૂ શાંકજીના બજારોઃ
જોમ પડે નકતા જાનને સવયા સમર્થ જાણવી અમકારોઃ
ચિત્ત જીર્ણીત હરે જીમખા થકિ ઊપજતાં ઉરમાં ઝબકારોઃ
કે જયશાંભ અનુસવ દહ વિકાર હરે મનતા સહુ ન્યાય. ॥ ૩૯ ॥

સજ્જનને ધરે જે કદિ મહાન પુરૂષ પ્રિતે પગલાં કરિ આવે;
તો પછિ સજ્જન તેહ તણી બહુ પ્રેમકરી બરદાસ બજાવે,
હોય ખરી રિતથી નિઃપાપ અન્નાદિ તે નહુ આનંદી લાવે,
કે જયશાંભ અહ્યાનિશાંભ નનસજ્જનનાંજ નવ ભાવે દહાવે, ॥ ૪૦ ॥

ભીંગર થા મળનગ થયે પછિ ઊપજનાં ઉપચાર નકામો;
છંદરૂપાવન ભીંગનાં બાહુ દેવ થકી દિલમાં દુખ પામો;
ચેત પડે ન સનારે કદી વાંચે કાંતપમું મનને ન વિમામો;
કે જયશાંભ મટવાવિજુએ દુખ મજી પ્રવત કદી ન વિનમો ॥ ૪૧ ॥

સજ્જન જે સરજીવ થકી બરપાર બલી રિતથી ઉતરેછે;
વીર પુરૂષ તણ નિજ સ્વાખ્ય જે પરમાખ્ય કાઠે કહે,
સંગ સદા પ્રજુ ઊપન પ્રિત કરી જામથી દુઃખે દુઃખે છે;
કે જયશાંભ અહ્યાનિશાંભ એ સહુ માન તણા પ્રિય મિત્ર કહે, ॥ ૪૨ ॥

સત સમાગમ રોજ કરી નજા ધર્મ જે જાન જાન થતે છે;
જાન પ્રેમ કરી પ્રજુ ઉપન જે પ્રજુને ચિતમાંદિ ચાહે છે:

નીતિ અને નિજા ધર્મ. સહી નવજે, બચદ્વાર નિગાદી વહેછે,
 નવરાગ સદાનનએ સહુ મહુ સમે મુખ માંદિ રહેછે. ૫૪૩
 મોગવતુ મુખરહેલ ખરું પણ રહેલપણે મુખ પ્રાપ્ત ન માએ
 કંઈ મેંવંપણે સહિને નિજા ઉદયમમાં નિગાદીન ગુધાએ;
 માગસને અગાગી કરીને વિષ વેશવને વસના ધમ જાએ;
 નવરાગ સદા નગમાં નન એહ યકી મુખ પ્રાપ્ત કરાએ. ૫૪૪
 રખને બહુ માન મળે અભિમાનિ ધમ ચડતા ચડાએ.
 નીતરમાં લિનસાવ નહો પણ માન મળે કુલતા મન લોએ;
 પ્રપચેન કાંઈ કરે વળિ ન્યાય અન્યાય કહી નવ લોએ;
 નવરાગ અહોનિશએ મુરખા નિજનો નવ સ્વારથ ભોળે. ૫૪૫
 ધિમાં ઉભરાણ ચડે પણ, એ મરખા કહી નવ મુકે,
 નનો ઘિર ધાવ પડે પેણ, આગળએ ધસવા નવ ચડે,
 નીર ગયે મતિના કદિ રીઝતિ, નાય તણાં નબળાં કડતકે;
 નવરાગ મહાનનનો મરખા તણ નવ આગળ મુકે. ૫૪૬
 રતા સહુને લલચાવત, મીરે અમીર ફકીર મુખાને;
 માન ભુલાવિ કરી ઘિરને વર, એ નયવે નર નામ બધાં,
 વિ હળે તરે ઊપર એ તાણ, વાસ વસ વરને મુગધાને
 નવરાગ નપી તપિને પણ ભ્રષ્ટ કરે ભુલથી નિજ પ્યાને. ૫૪૭
 ધં બહુમાનન રાપણના કુપયામ અધીક ધમેલ રહેશે
 કિતનું દિલ રોગ ધરી ફરતા જનમાં જઈ પડેલ વેગ;
 ર અસાર નહી સમજે પક, ફેકક રાપણ રોગિ દોષે;
 નવરાગ ફોત ધમ પછિ એ અપમાન અધીક સદેશે. ૫૪૮
 ધનનુ બળ હોય ખરું પણ દિમન હોય નહી કદિ ઉરે,
 ધમ એ સધળા કરશે પણ, ઉદયમમાં ફળ કાં ન રહે
 કિતને વળિ દામ બધા મુગથી ખરખ્યાં પણ જલ અપરે
 નવરાગ ધનુ જનએ રિત દામ વિના કરિને મમ મરે. ૫૪૯
 કપુરી દનુમંત વિરે જન, જનકિ કાલુ રીધ પ્રમળી;
 વળે વાવ ત્રાસ પમાડ અધીક પણ ગતિ લઈ ઉચાળી;
 પછિ અગર વીક્રિ કરી બહુ, રીખ રૂ વિનચ્ચે મરમાળી.
 નવરાગ છતાં રામુજો નવ, જનકિ કારણ છોડગિ રાગી. ૫૫૦

માતલો અપહોય હમેશાં તો કદિ કૃત્ય ન થયત. ૫૮૦
 મોગની બીક રો રગમાં પ્રસરી, બહુ કૃત્ય કરાવત. ૫૮૧
 માત તલો ૨૨ દોષ નહીં દિલ, તો જન સરે બને, બહુ છુંગા;
 કે જયશાંગ પ્રભુ વૃજને મન્ય, માત તલો મુજ છે બહુ ઊંઘાં. ૫૮૨
 દોષ નહીં અપરાધ છતાં પણ દુઃખદષ પરને દુઃખરેલો;
 તેહ દુશે બહુ નિમંણ તોપણ થાય મહીન મતી ધણિ સહેજે;
 આકૃત આપિ પટે શિર ઊપર, આકૃત એ અન્યને શિર રેરે;
 કે જયશાંગ પિણય અધીક હમેશાં ક્યાદિલુ થૈ વરતે લે ૫૮૩
 ધર્મનુ કામ દુશે બહુ વીકલ, તેમ છતાં પણ સહેજ થશે એ;
 કારણુ દેવ અનુકૃષ્ણતા થકિ, સહેજપણે સમજું સરથેએ;
 વિન નહીં ઉજામાં નહનાર બધા ઉલટા જન દુરિ જશેએ;
 કે જયશાંગ પુરીધર ધર્મિ કિધે કૃત્ય ધર્મિ સદા તરશે એ. ૫૮૪
 જાણિ રમે કપટી કૃષ્ણાણિ પછી કપટી જનનેજ કુસાવે;
 પાધરિ જાળ મપવતછી ધરિ જેમ બધા જનનેજ હુસાવે;
 પાછળથી પછિ થાય દષ નિજ કૃત્ય એ સખણાં દરસાવે;
 કે જયશાંગ પછી દુખનો વરસાદ અધીકપણે વરસાવે. ૫૮૫
 જે પરઊપર દેવ કરી નમજું ઇછતા મનથી બહુ લોભે;
 તે નિજની પદવી વડિને તાંને નીચ થડે વડિને મન કોભે;
 મન મહીન હમેશાં થયા થકીં ઊંચ પટે પગના કદિ ધોભે;
 કે જયશાંગ સદા સમ દ્રષ્ટિ ક્યે જન મંડળમાં જન શોભે. ૫૮૬
 લે બળવાન તથા સિપતી થઈ દુર્બળને તજરે નિરખીને;
 અધખતી મદથી અતિશે બહુ હાત્ય કરે મનથી દુરખીને;
 એ પણ કોઈ સમે જન દુર્બળથીજ પિણય કાપે તણખીને;
 કે જયશાંગ પછી સમજે મનદોષ બધા નિજના પરખીને. ૫૮૭
 આકૃત આપિ પટે શિર ઊપર તે થખતે મન શાંત કરીને;
 યોગ્ય ઊપાય કરે વજ્રપાપ તજા મનથી બહુ પ્રેમ ધરીને;
 કોઈ સમ અકળાઈ અધર્મિ ઊપાય કરે નહિં દીલ કરીને;
 કે જયશાંગ અધર્મિ ઊપાય ક્યે કાય થાય અધર્મ તરીને. ૫૮૮
 કામનિ સયં મનોરથ સિદ્ધ કરી શકતી પતિને રિઝબ્યાધી;
 બ ગ ઉમ ગ વિશે જનતી નિજનાથ વિના અરથે પજબ્યાધી;

અર્થ સરે નહિ મન અને ઉપવાસ કરી
 કે જયરાગ સરે સદુ અર્થજી પતિતલો નિર્ધર્મ
 માંત ધણી અપરાધ ગણી મુનને પણ સાધ
 તો વળેલી અન્યેતો અપરાધ થકી કુળના મુનને, પરુ બાળક
 માત નથી અપદીત જરાપણ મ સચતા કરશે કહિ
 કે જયરાગ પ્રમુ પળ તેપર કેલ કરી દુભવે દુ ખ ઝાળે તો
 કોય વડે અપમાન ખમી મુખથી બહુ સજ્જન ભણે પ્રતાપ
 રે મુખ સંજ્જનના સદ્ગામ થકી પડી સજ્જન
 રણ સપ કરી પરતે સદુ સજ્જન સૌ જનથી મુખ
 જયરાગ અનુકુળ એ ચકિ સજ્જનને સદુ ચેર
 ધ કરે પર ઉપર લે જન તે પરને ઉર માંદિ
 નવ કોય નડે પરને કહિ રે મુખ એ બહુ સાત
 ધ બધા ઉવરો વળતી જઈ જ્યાં ઊભયો જઈ ત્યાંજ તુ
 જયરાગ સદા સમજુ જન કોય કદી ઉરમાં નવ લાવે
 ન અને અપમાન સમાન ગણી મુખ દુ ખ મર્માન
 ધ બધા પરના તમિને નિજ રોય બધા નિરખીજ હશે
 ણિ સમાન પછે સદુ ઉપર રાખિ ભાવુ સહુજ જ ભણે
 જયરાગ તરે ભવ સાગર એ શુભથી વિદગીજ ગણે
 ન જગમા જન લે જનથી નિજ દ્વાલિતનો કહિ તર
 લિને વળિ કેનિ રીતે ગજ તે ઉભાંદિ લગાર પડેના
 ન કરે નહિ એહ વિશે વળિ દિર્ઘાન વાત કદી ઉચરેના
 હ તણો જયરાગ સદા ભન નડે સમા નિવરચિ કેનહા પડે
 નના મુખથી નિકળે બહુ નાખિરૂપી સર તીસણ તાતો
 જનને અકતાજ અતીશય હોર અહોનિશ એ અકતાતા
 કે કરે હઠપાર તણો અક્રોધ થકી કરિ દુ ખિ ભળાતાં
 જયરાગ કદી સમજુ જનને મુખ એ નવ બાળ કદતાં, નરિ
 લિ બધાપર પૂલ દલ કરી રનેહ અતીશય એ પર દાખે
 હ તણુ ભાવુ આપ થકી જનતા બાનિ જાવજ એ રિત રાખો
 લિ મુકામજ ને વળિ મુદર માણિ બધા શુ ભલી રિત ભાખે
 જયરાગ રિએ પ્રભુએ ચકિ એ વિલ અન્યથિ આરાન રાખો પધે

તપ્ત તપ્તી મરણ તથા નન લેહ અધર્મ યદી બદુ રાહે;
 તપ્ત બહેન તપ્ત બને પદ્ય મુગ મુરત લેહ બદુ રાહે;
 તપ્ત વિને અધર્મ તપ્ત બને તપ્ત મુગ અધર્મ તપ્ત બદુ રાહે;
 કે તપ્ત મુગ પદી પદ્યે તપ્ત મુગ અધર્મ મુગ અધર્મ રાહે. ૥૬૬૥

કામનિ ને ઉર પાન રહે નદિ તે થકિ અધર્મિ વાત કુપાવા;
 દાસ્ય વિનેદ્ય રામે દસતા દસતા વળિ મેઝાનને દસાવા;
 માલુ તપ્તિ અધર્મી વળને વળિ અધર્મ રામે અધર્મ અધર્મ;
 કે તપ્ત મુગ વદે તપ્ત મુગ તે થકિ દાસ્ય તે ન અધર્મ. ૥૬૭૥

તે અધર્મ અધર્મી કિરતી મુગ લેહ તો અધર્મ મુગ અધર્મ;
 કારણ કે કિરતી મુગ અધર્મ અધર્મ અધર્મ પિષાળી;
 દાસ તપ્તી કિરતી મુગ તો પદિના મુગ અધર્મ અધર્મ;
 કે તપ્ત મુગ કદી અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ. ૥૬૮૥

તે અધર્મ પદિને તપ્તિને નર અધર્મ અધર્મી કિરતી રામે અધર્મ;
 તે પદ્યે તપ્ત અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ;
 તેમજ તે અધર્મ અધર્મ અધર્મ તપ્તી કદ્યે વદતાં વિધેનાકતી;
 કે તપ્ત મુગ મુગ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ. ૥૬૯૥

આવ કદી વિષ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ;
 દાસ કદી વધને અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ;
 મેઝાન મુગ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ;
 મેઝાન મુગ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ. ૥૭૦૥

પાણી પદી અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ;
 મેઝાન તે અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ;
 કારણ તે અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ;
 કે તપ્ત મુગ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ. ૥૭૧૥

કે પદી તપ્ત અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ;
 તે અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ;
 મેઝાન પદી અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ;
 તે અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ. ૥૭૨૥

કે પદી અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ;
 તે અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ;
 મેઝાન પદી અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ;
 તે અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ અધર્મ. ૥૭૩૥

કમં અધીક બને પ્રતિ કૃત્યોં તો દુખ દે જન દોષત;
 કે જયરાગ કરે રૂપિ કોષજ કૃત્ય સમેત હમેશજ બાલે;
 જે જન દુરમનતા પ્રદિને અરિસૌંધ લહી લડિને
 રોવત આપ તણી તજિને બહુરંડે બને અરિનેજ નિ
 રાત્રુતણી પછિ બાંછે મહી વસતો થઈ અમિત પુણ્ય પ્રીતે;
 કે જયરાગ જિવે જનએ પછે એ યેકે મર્લ બહુજ મમીતે
 આરાધરી મન ઈશ્વરી જન નીતિ સહીત કરે સહુ કોષિ;
 તો નિજ ઊધમમાં મન વસ્ત થઈ મન ઈશ્વર પામત
 વિધન નડે નવ મુદ્ધ મને કહિ સે મુખસાંતિ મહીજ વિશમિ;
 કે જયરાગ સદા સહુ એમજ દેવનિ આરા થકી મુખ પામી. ૫૭૫
 દુપદ રાખી હમેશ રહે જન તે જન આપ વિનારાજ શોધે;
 રહેજપણે સમતા મુલનાં જન ઊપર એ બહુ દોષત દોષે;
 સ્વાય અધર્મ તણે મરિ આગળ વર્તત સાજન સાથ વિરોધે;
 કે જયરાગ કરી મુખે નવ એ જન સજ્જનતા મુસ બોધે. ૫૭૬
 બાપ બધાં ધન માલ અને નિજ રેલ દુષ્કાય છતાં પણ લેઓ.
 પર્મ તણે નરીલેશ કહીપણ વીર પુરુષ ગણાયજ એઓ;
 હવન એલ તણુ ધન્ય છે મુખ સ્વયન પર જઈ શોભત તેઓ;
 કે જયરાગ સદા જનએ પર રીજત સ્વયન તજા સહુ રેવે. ૫૭૭
 પતિન પત્ની તજિ પાસ વસી મુખ દુખ સહે સહુ પુણ્ય પ્રીતે;
 આકૃત આલિ પડે પતિને પત્તાપ છતા ન રહે કાંઈ ચિતે,
 આગળ એલ સહી સપજાં પતિ ભજિ વડે વરતે મુખ રીતે;
 કે જયરાગ પવિત્રજ એ જગદેવી અહિ જનમી જગજીતે. ૫૭૮
 કાળ મુખા જન આ જગમા જનમે જનને નાચા બહુ રીતે,
 ક્યેરા કુસપ કરે સપજે પછી હાજુ થતી જન એજ નિમીતે;
 હાજિ અહ તણી રહતા લગિ લોક રહે સપજા બવશીતે;
 કે જયરાગ પડે પછિનકં જઈ નિજતા સહુ દોષ સહીતે. ૫૭૯
 આ જનમા અપકાર કરે જન તેપર જે ઉપકાર કરે છે;
 તેમન તેજ બહુ અપકારિ તણુ નિજના ઉરમાદિ હરે છે;
 શત્રુ પછી સિર આલિ નમાવત તે પર તે બહુ પ્રેમ કરે છે.
 કે જયરાગ સદા જનએ સહુ બીનારે જગમાદુ કરે છે. ૫૮૦

શાંતપણે જંગમાં વસતાં જન તેપણ આ દુનિઆંધિ કરેછે;
 દારણેકે જન દુષ્ટ દુષ્ટેશ વસી જંગમાં બહુ વિશ કરે છે;
 દુષ્ટ દુષ્ટેશ અધર્મ પણે વરતી બહુ દેર કરીજ કરેછે;
 કે જયશાંગ મળી મન એભય સજ્જન શાંત અશાંત કરેછે. ॥ ૮૧ ॥
 સીતગતા નિજ અંદ તણે કદિ સૂર તણે નિજનો ગુણતાતો;
 હોરધિ સૌ મરણદ તણે કદિ વાયુ તણે નિજનું ધરવાતો;
 મેર અળીત યદ્ય અગશે કદિ. અગ્નિ અગ્નિ યતો નિરખાતો;
 કે જયશાંગ મળે કદિએસહુ, એકન ધર્મધિ ધર્મિ અજાતો. ॥ ૮૨ ॥
 રાજન રાજનિ રીદિ થકી મુખ વેભવમાં પડિને મુખ લેતા;
 મોજ મઝા મળવા મનથી મગરૂર થઈ જનને દુઃખ દેતા;
 દુષ્ટ રૂપિ બધે વિખનાં બિજ વાવિ સદા શિર સંકટ રહેતા;
 કે જયશાંગ મળે મુખસ્વાનક જન્મઅકારજ રાજનખોતા. ॥ ૮૩ ॥
 ભામ્ય ભરાજર જ્યાં બિસતું જનનો જરા ત્યાં પછિ પૂર્ણ પ્રકાશે
 ક્રોધમ જે કરશે બહુધાકરિ તે સપજા સવજા સમજશે;
 મનુ બધા વરા થે વરતે હિસદા કંઠ આપમને અટવાશે,
 કે જયશાંગ ચઢે પૂર ભાગ્યનું દેવ અનુકૃત્ય એ નિરખાશે. ॥ ૮૪ ॥
 પડિત દણુ રમ કરી સહુ શામે તણાં શિખતા મુખ સરો.
 રાજજનો બહુ સંગદ કરી શિખિ રાત્રિવિદ્યા થરતા ॥ રાત્રિનાં;
 વસ્ત્ર તણાં વજનાં બધા શિખિ વસ્ત્ર વિદ્યા વજના મુખ વજો.
 કે જયશાંગ સદ નિજના મનની વસણે શિખનાજ ચારિત્રો. ॥ ૮૫ ॥
 નરખને જયમ માન મળે ત્યમ દોલ સમાન ફરે કુમરાકંઠ;
 જે વડકારી વિદ્યાર દુષ્ટે વાડ માન મળે જનિ તે વકરકંઠ;
 નોકર નીચ મળે બહુ માન કરે મહુ લોક તળી ગુપસાકંઠ,
 કે જયશાંગ કુપાત્ર દુષ્ટેશ મળે બહુ માન બને દુઃખદાકંઠ. ॥ ૮૬ ॥
 સજ્જનને જયમ માન મળે ત્યમ સજ્જનના જણે ચિતચાહી,
 ભક્તજનો જયમ માન મળે ત્યમ ભક્તિ કરે દુર્ગિના ગુણગાન;
 મરજનો જયમ માન મળે ત્યમ રાત્રિ કરી લડના રજવાકંઠ;
 કે જયશાંગ મુપાત્ર દુષ્ટેશ મળે બહુ માન બને મુખદાકંઠ. ॥ ૮૭ ॥
 ધન અને વ્યભિચાર તથા મહુપાત્ર અને મૃનયા રમવાની;
 દેવ દુષ્ટમ પડી ગણ તે કદિ કોઇ ઉપાય નહી મમવાની.

ઊલટિએ જાણુ, જોર કરી પુણિ કામ કુમાર વધે
 કે જયશામ હણી, સહુ સંપત્તિ દેવે
 આનંદ કારણ નોકરના પલ નોકરે આપ થકાર
 આરથ કારણ નીચ તણા પલ દાસ યમ શિરે ભાર,
 સ્વારથ કારણ નાગિ આદાર તણા પલ વેણ કવેણ,
 આરથ કારણ કે જયશામ સમે ખરને પણ બાપ કહીએ
 કાળપડે પરજન્ય વિના બહુ દુઃખ પડે સપણી કે
 રક મિમંત આમી ક્રીડીર અને વણિ રાજન ચાવરિયાને,
 હાણુ ધણી ખમવી પડતી બહુ પાત્ર બને, દુખથીજ ક્યાંને
 કે જયશામ ન જોન પડે કદિ કાળ સમે જનના દુઃખાને,
 તાત તણા વધને વનવાસ વરયા જઠ રાધર પલિ મેહીને,
 પાંડવ પાંચ વરવા વનમાં ધતરાષ્ટ્ર તણી મન વૃત્તિ નિમીત્તે,
 લીંગમ ગદ્યા બ્રહ્મચારિ સદા પ્રમદાવસા તાત થયે બહુ પ્રીતે,
 કે જયશામ આહોનિશ એ જન ધર્મ થકી ન ચણે કદિ ચિત્તે,
 કોષ વિનાશાત મૂળ ગણે સહુ, નારણ કવેશવર એહ ગણે
 કાળતુ એહ કથે મુખ કોવિદ, ઊલટિએ દુખનોજ ભણે છે,
 મોહિત મુરતિ એહ કથે સહુ દોષ બધા ચિત્તમાંદિ ચણે છે,
 કે જયશામ આહોનિશ કાંઈ, સંપત્તિ મુખ ધર્મ હણે છે. ॥૬૨॥
 એ પરવાપ થકી વરતે જન સ્વારથ નારા થતો મહુ તેનો,
 એવ ચહુ નિજનો કદિએ પલ, થાય અમર આહોનિશ બિનો,
 મપત મળનના નિરમાલ્ય બન્ધે નિજતો વ્યવહાર ન જોનો,
 કે જયશામ સદા જન આનરજાન નવા નિજનાથે વિશેનો, હણી
 બામનિ જે મહુ જાણુ કેવ મને નવ તે નરને કદિ પાને;
 રોય મગેવ છતા પન થાર વિષે મ મટે નવ દોષ પ્રાપ્તને;
 કે પછિ રાણ તણુ મુખમ પાંડવ કાલ નજ કરતા પલ જરને,
 એ જયશામ અનંદ બધો મુજરે જન હોપર સામિ પ્રપત્તે, ॥૬૩॥
 સિદ્ધ થના નિજ રત્ન થ મત અનિશ્ચય ન સાદસ કમ કહીએ;
 અક્ષયવત મનુષ્ય તણા મત નહ જનમર ધ્યાન ધરીએ;
 સામ થકી કે ર કામ થકી કદિ બેદ કરી આરિ મન દરીએ
 છે વ રડ દિધે વજન, ન થાય અરીનસ ત્યાગિ દુઃખે, ॥૬૪॥

॥ ६६ ॥
 ॥ ६७ ॥
 ॥ ६८ ॥
 ॥ ६९ ॥
 ॥ ७० ॥
 ॥ ७१ ॥
 ॥ ७२ ॥
 ॥ ७३ ॥
 ॥ ७४ ॥
 ॥ ७५ ॥
 ॥ ७६ ॥
 ॥ ७७ ॥
 ॥ ७८ ॥
 ॥ ७९ ॥
 ॥ ८० ॥
 ॥ ८१ ॥
 ॥ ८२ ॥
 ॥ ८३ ॥
 ॥ ८४ ॥
 ॥ ८५ ॥
 ॥ ८६ ॥
 ॥ ८७ ॥
 ॥ ८८ ॥
 ॥ ८९ ॥
 ॥ ९० ॥
 ॥ ९१ ॥
 ॥ ९२ ॥
 ॥ ९३ ॥
 ॥ ९४ ॥
 ॥ ९५ ॥
 ॥ ९६ ॥
 ॥ ९७ ॥
 ॥ ९८ ॥
 ॥ ९९ ॥
 ॥ १०० ॥

મદ્ય ગુણ પદો લે, જનની મતિ આ જ્યમાં વીચરતી; .
 તે જન કાળ કરમને, અનુસરે પણ મતિ પ્રભુપદિ કરતી. ॥ ૬ ॥
 દ્રવ્ય અધિક દુ ખેથી, પાપ કરી ઇચ્છિત લાને દેવુ;
 એ દ્રવ્યની તુખાને, તજિ દેવી એ બહુ દુઃખર જેતુ. ॥ ૭ ॥
 શત્રુને મંદ્રમાં, સદાય કર્ષાથી વરા શત્રુ થાએ;
 મતિકૃતિના સૌ તજિને, અનુકૃતિના મહિ અવગુણ તવ ગાએ. ॥ ૮ ॥
 પાનીને પતિ મેવા, સ્વધર્મમાં ગદિ કરવી એ બકતી;
 એ ભક્તીની આગળ, વૃથા કહી છે સધળી તપ શક્તી. ॥ ૯ ॥
 માન પિતાને ગુરૂની, મેવામાં સૌ રક્ષા કરમ ફેરા;
 એ વિષુ અન્ય ધરમ સૌ, પાળે પણ તે તવ ગણવેા ફેરા. ॥ ૧૦ ॥
 નાએ નિઃસ્પર્શથી, નિરાશા તે સદુ સંપત બાળે;
 બચવા કોડ ઉપાયે, કરિએ તો પણ નિરાદિન પરમજે. ॥ ૧૧ ॥
 અધર્મથી ધન લેગુ કીધુ, તે ધન અધર્મમાં જાએ;
 પરમારથમાં પાછ, તે ધનમાંથી કદિ તવ વપરાએ. ॥ ૧૨ ॥
 અન્યાયે જેજે ધન મેગવિએ તે મનને ભરમાવે;
 તક પિતર કરાવી, વિષ વિષ રિતની ઉર સંકા લાવે. ॥ ૧૩ ॥
 ઉત્સવના નિન સધળા, ઉજળા છે પણ વિના હરખ ઝાંખા;
 હર્ષ તજા દિન સધળા ઉત્સવના છે દિન બીજા લૂખા. ॥ ૧૪ ॥
 ગમય પ્રમાણે સર્વે, કાર્ય કરેતો ફળ ઇચ્છિત મળતુ.
 પણ તે સમય વિભેદી, કાપ કરેતો કદિ કાર્ય ન ફળતુ. ॥ ૧૫ ॥
 નાશામને સુખ મળતા, અધર્મ એતુ, દિન દિન વધિ જાએ;
 એ કાન્સુથી અતે, અધર્મિતુ ગુણ દુષ્કરૂપ દેખાએ. ॥ ૧૬ ॥
 ધર્મીને દુષ્કરૂપતાં દિનદિન એતુ ધરમ વધી જાએ;
 એ કાન્સુથી અતે, ધર્મીતુ દુષ્કરૂપ સમજાએ. ॥ ૧૭ ॥
 ઠાકુ જીવન જનને, અંતમમયમાં દુષ્કરૂપ દરસાવે;
 પતિન સના મૈા પૂજા, નાશ થનાથી, પરવસના લાવે. ॥ ૧૮ ॥
 ગાન આશ્રય નહિ, ઉદર ભરે જે, જન થઈ ઝખવાણા,
 સના ગુણથી સોનો, નિરસ્કાર એહ, દુષ્કરૂપ મોહ જાણે. ॥ ૧૯ ॥

તપશ્ચરો વિષે દરિયો, આ જગમાં જને મુખનવ અંતિ પામે
 મુખદુખ કંઠે કરીને, માટે ઘણાં પજુ અવગત મુખપાને ॥ ૨૩ ॥
 બ્રહ્મને જે જાણે તે, પ્રાપ્ત થયેલાં મુખે દુખને સરેલા,
 નરે અને શેરિયી, વ્યથ થયાં વિષ્ણુ અનુભવે એ લેતા ॥ ૨૪ ॥
 જ્ઞાનવિતા આ જગમાં, એટલે પદારથ, નવ પીએ કાંઈ
 એપણે અગ્ર પમાયે, અસાધ્ય એવી, નવ પીએ કાંઈ ॥ ૨૫ ॥
 રામય પ્રમાણે સમજી, અવપદાન શુદ્ધ મનથી જે દેના
 તે જન મળે પડીથી, સ્વર્ગ વિશે જઈ, અનંત કૃપા લેના તારણ ॥
 ધર્મ ધરી દ્રવ્ય સ્ત્રી, દેશ સમયને મુખાવગત દેખી.
 અરપે સાધુ જનને, તો તે જાનવી ગતિ ઉત્તમ લેખી ॥ ૨૭ ॥
 માન રાહિત મરતુ ને, માણસને છે મહાન દિનકારી;
 પણ અપમાને જિવતુ એ કાંઈકીઈ હરદમ દિશકારી ॥ ૨૮ ॥
 શુદ્ધ ચિત્તે હરિ જન જે, દ્રવ્ય સંપાદન મુખ લેવા કરતા;
 ને દ્રવ્ય ત્યાગ કર્યાથી, મનમાં માફ દુખહરદમ ધરતા ॥ ૨૯ ॥
 અન્યનું દિશુદ્ધભવીને, ધનહરિ તેનું કરે ધરમ કોયો;
 તો તેનું કૃપા તેને, મળે નહિં પણ, ધરમ વૃથા લાયકો ॥ ૩૦ ॥
 ધર્મ તણ જે ચાલે, તેને ધર્મજ હણિ બાહુ દુખ દેતા;
 પણ ધર્મજ સાચવતો, તેનું ધર્મજ, હરિ રક્ષણ લેતો ॥ ૩૧ ॥
 જગ શિક્ષકની શિક્ષા, જીવગીમાં જન લઈને એ આસે;
 તો તે અનુભવિ થઈને, જગમુખિમાં દણદેએ મહાલે ॥ ૩૨ ॥
 સ્વમાત્ર વ્યાજાનીના, અંતરગી નર બદલાતો દેખા;
 દિનદિન બહુ બહુ જુદી, પામીને એ પ્રવળ ઘતો પથ્થેના ૩૩ ॥
 જ્ઞાનીજન વ્યા મુધી, પ્રવૃત્તિમાં રહિ લપડાતો લોભે;
 ત્યાં મુધી મન નેનું, ધમવૃત્તીમાં દરિયો નવ ઘાશે ॥ ૩૪ ॥
 નસિન થયેલા મનને, સંત સમાગમ કરિને સ્વચ્છ દરજો;
 જ્ઞાનરૂપી રંગ દેહી, મદન કરિને મહીનતા હરવે. ॥ ૩૫ ॥
 રનેહી જ્ઞાની હોએ, તોપણ તેને, મુખ શિક્ષા દવી;
 જેથી ધમ અરધને લાભ સિદ્ધી સા સફળ થયા જેવી ॥ ૩૬ ॥

જ્ઞાતીને અજ્ઞાની, સદ્વાસોથી સપગા પગખાતા;
 વજ્ર સદ્વાસો તરો, કરિએ તેસો નિષકૂળ નિરખાતા. ॥ ૩૭ ॥
 સમર્થતાની કચ્છા, કરતા હોનો, અરિસમરથ દ્વિજની,
 ઊપેક્ષા નવ કરશે, પણ તેની હથો ખજરદાણે ફેંજની. ॥ ૩૮ ॥
 નીતીવંત અનુધ્યના, ગુપ્ત ગુણો નવ નિતિદિલજન બંધો,
 સમગ્રજવાળા સજને, વૃક્ષના કરિને સંભવ પીંછાણે. ॥ ૩૯ ॥
 એકજ રંગ થકીતો, જ્ઞાન ઉપજશે, કરિએ અનુભવતો;
 મજ પછી સૌ સંપત, ધર્મવમરવૃ કયમકરિ બોગવતો. ॥ ૪૦ ॥
 અનૂત વાવાથી ભય, ઉપજે તેરો ભય કહિ નવ જાણે,
 મૃત્યુથી પણ જનને દુષ્કર એવો ભય નવ પીંછાણે. ॥ ૪૧ ॥
 જિવતા જનને જેથી, પુરુષારથથી, સુખ કીર્તિ મળતી
 તેથી કીર્તિ કરિએ મર્મ થએલા જનને નવ મળતી. ॥ ૪૨ ॥
 માત્ર સજા ખારાં છે, ગુરુ મુખચિહ્નનાં સમુદ્ર જળ જેવં
 પણ ગુરુ મુખ મનુષ્યથી જુદી જગ મમ ગણિ મીઠાં લેવાં. ॥ ૪૩ ॥
 નીચપણ નધિ કરિએ, પંથાથી પણ વજ્ર થયે નિયતા,
 અભિગ સિમત અને સૌ, જન પર પંથો કરતા મન રૂચના. ॥ ૪૪ ॥
 જેના અધર્મથી બહુ રસેરા વધીને વિનાશ વસ્તાએ
 તેનો દોષ બધોઈ, અધર્મના મુગ કરનાને થાએ. ॥ ૪૫ ॥
 ઊત્તમ રૂપ મનુષ્યનું, વૃદ્ધવન કરિએ દુર્લભ નવ મૃતે
 અરમ પણ એ રીતે, રૂચ દુર્લભ વિજ કરિએ નવ મુકે. ॥ ૪૬ ॥
 વાદ અને વન મેનું, મ્હાજ દુગિમગિ વસવાથી થાએ;
 પત એ અવ. રહેને નિશ્ચય બેનો વિનાશ થઈ જાએ. ॥ ૪૭ ॥
 કાવ્ય વગમની શક્તિ, ફોર વિદ્યામા વિન્યા જન મ્હાવે
 ઉત્તમ રમ જાણવી, દોર રૂપી અરિ થકિ નવ દરિ આલે. ॥ ૪૮ ॥
 અત કદે રૂચ તેના રૂચ બો. ૧૧૧૧ જન બિજ રખા;
 દોષ નહીં કહિ તેને, દોષ બધોઈ કરનાને લેખા. ॥ ૪૯ ॥
 સજ કરી મુકેલુ બાજાચળિનું કહિ બાજુજ મુકે;
 પણ જુદી મનોની, સજ કરી નવ મુકે મુકે. ॥ ૫૦ ॥

અભયારી, આક્રમક, આવી પડ્યાં, જમવાને માટે, ૧૮ ॥
 કરીએ કોઈ દિવાળી, તોપણ જયવું, અરિય તમે સારા, ૧૯ ॥
 દિનાગામાં અગ્ની, કોપ કરે, તો પરજાગે પુષ્પવી, ૨૦ ॥
 એવી રીતે જ્ઞાની, કોપ કરે તો, દુનિઆં રે કમળી, ૨૧ ॥
 મનુષ્ય તણી ભુદીએ, ધર્મોપદેશી રહિત, પળે આસે, ૨૨ ॥
 તો તેને કાય પાસે, આક્રમ્યાં અભયે, વિનાશમાં મહાસે, ૨૩ ॥
 નિજપુત્રોનું લેએ, દિવ કુટીને, દુરદમ, દિવ કરિતાં, ૨૪ ॥
 તજ ભણા જાયામાંએ, પુત્ર પ્રજાસા, અરિ વિતથી કરતા, ૨૫ ॥
 મુશ કમો નરિ રહેને, નિરિ કમો જગમાં લે કરતા, ૨૬ ॥
 તે જાત આ સોડેને, પરડોડે પલ, મુખમાં નવ ડરતા, ૨૭ ॥
 તુપાયુજા જન જામને, જગાશયથી જાગે જપતું લેતે, ૨૮ ॥
 સાર સકળ શાંત્રીથી, જ્ઞાની જન એવિતથી થઈ લેતે, ૨૯ ॥
 મહરથા મખની સંસ્કરે, હાંસન જનની ધર્મમારથ માટે, ૩૦ ॥
 તો પછિ તે સાચવતાં, કમળું નહિ કઈ વિનાશની વાટે, ૩૧ ॥
 વલ્લ સમજાયે આભેમને, અજ્ઞાનમાંએ રૂપ સુરતું બાળે, ૩૨ ॥
 અમરપણાતું રૂપજ, જ્ઞાન એજછે સદાય પીછાળે, ૩૩ ॥
 આકાશે ઉડનારાં પક્ષોનું કહિ, નવ સ્થાનકે જરતું, ૩૪ ॥
 એ રીતે જ્ઞાનીના, માર્ગે તણું પળ, સ્થગ નવ સાંપડતું, ૩૫ ॥
 મુખધિ ધર્મ ધન મરિ, અરસપરસ બહુ કસદું કરે બંધાવે, ૩૬ ॥
 ભેદ પડ્યાથી એવે વિનાશ નિપજે, અરિ ધરા ધર્મ ત્યારે, ૩૭ ॥
 અતિશય ધન સંપાદાન, કરિને જે જન વસતે રિત સરખે, ૩૮ ॥
 તેનું ધન શત્રને, હાથ મળેલું, નજરે સૌ નિરખે, ૩૯ ॥
 સ્વચંદ્ર તજિ દિનવાનો, આમય કરતા જગમાં ધન લેએ, ૪૦ ॥
 નિવિજાના સાધનને, મરિ સમરથ, ધતા નહીં તેએ, ૪૧ ॥
 જિ-મતને સુદૃઢાથી, શેવન કરતાં નવ સ્વારથ ભૂમિ, ૪૨ ॥
 સ્વારથ તો નિજમજાથી, દિનવાને મથ કરતાં કૌ સરસે, ૪૩ ॥
 પખરાજ શિક્ષા આચરણી, જાતની આચળ, વિનય નહીં કરવો, ૪૪ ॥
 ન તેની સાથે તો, લિપપણે નહિ દમ કંઠજ દરવે, ૪૫ ॥
 કામ અને કોપાદી, ધરા ધર્મ આદ્ય કરે મનુષ્ય ત્યારે, ૪૬ ॥
 દવ પ્રતીકજ ધુણે, દેહદ પ્રાણ મૃતું ગણે ત્યારે, ૪૭ ॥

નાવ મુકાની વિમુક્ત, પ્રબળ જળે જઈ જમવું થતું જેતું;
 અત્રેસર વિષ મંડળ, પ્રબળ અરીથી થતુ વીન્દુજ તેતું. ॥ ૧૬ ॥
 સૌ પ્રાણીની સાથે, અરસપરસ ભવ નવ હોયે જેને;
 સદાય જનમંડળમાં, ઊત્તમેજ્ઞાની, સમજે સૌ એને. ॥ ૧૭ ॥
 લક્ષ કરી મુકેશુ, બાળાવણિતું કદિ બાળજ શુકે;
 પણ જુદી માનોની, લક્ષ કરેશો નવ જુદી ચકે. ॥ ૧૮ ॥
 કલિન મનુષ્ય નિંદાથી, જિવવા કરતાં મરણે સરખ બજે;
 નિંદા જિવિત વગોવે, હાજત એવી મરણ નહીં આણે. ॥ ૧૯ ॥
 અપરાધી સમજતનું, અપમાનેથી વધ કરવા જેતું;
 તેજ બધું એ રીતે, વધ કરવાસમ હરણ કરી લેતું. ॥ ૨૦ ॥
 સામ અને હાનેથી, સર્વ જો કદિ નવ પામે શાંતી;
 તેા નિજ જિવિતનું રક્ષણ, કરવા શિક્ષા કરવી તજિ જાંતી. ॥ ૨૧ ॥
 નિમિત્ત જેવાં જેવાં, તેવા જનના મન એટા થાએ
 પણ તે સમે સમયને, અનુસરિ કરતું, ધરીત સમજાએ. ॥ ૨૨ ॥
 મનુષ્ય તણી જુદિને, સર્વ સમયમાં સરખી નવ બજે;
 મુખ દુખ સમય પ્રમાણે, નિરખીનેને અનુમરતી બજે. ॥ ૨૩ ॥
 પુરપારથ કરવાથી, અર્થ તણી કદિ નવ મિલ્લી થાએ;
 પણ તે સાથે દેવજ, અનુકુળ હોયે કૃતિમુગ નિરખાએ. ॥ ૨૪ ॥
 ખાર જમીનમાં જેજે, બિજ ધરિએ તે, ઉગતું નવ સારું;
 અ રીતે દુર્ગંતને, હિત વાચક નવ દ્રષ્ટે કરનારું. ॥ ૨૫ ॥
 નિષ્વનથી સતોથી, ચાહે નહિં જે પરવનને ધિલથી;
 તે આ જગમાં જન્મી, સાર્યક કરતા, સમજતાં હિતથી. ॥ ૨૬ ॥
 બગવતો નિજ મુખથી, નિજ બગનાં નવ વખાણુ વર્ણવત
 વખાણુતા નિજબગને, અજગપણુ એ સરેવ અનુમરતા. ॥ ૨૭ ॥
 અવન અને અનૃતારથ, સર્વ કર્મોનાં રૂઝ સપગાં ત્યાગી;
 રજુ વેડતા એરા, જન હોયમ વિજુ નવ કદિ સરખાગી. ॥ ૨૮ ॥
 અનુત વડનારાને, અધિપત્ય સુતની રૂપ કદિ નવ તેાગાં;
 એ પછિ એજ ગતીને, તેણાં જન કદિ નજરે નવ બેવાં. ॥ ૨૯ ॥
 જ જજુ વધી વધે, પડતાં કદિને ખરાબ નવ જનનું;
 ત કરતાં પડ્યાથી, નવાજ કસવી ધન વધથી બચતું. ॥ ૩૦ ॥

तेम अधीः सउधुं, इग आयेधी, जनने दुध आवे;
 तेम अधीः समयनुं पाप भयेनुं जनने सतापे. ॥ ८१ ॥
 स्नेहीनां दिन इपजे, वयन न भानी, उकरो वदि जमे;
 दिधं मुत्री जनमे सो, पुइपाइधधी दिनु यध पस्तामे. ॥ ८२ ॥
 मान तछ स्नेहीनां, दितइय वयने, जनने मदि व्यासे;
 ने दरइमया सोडे, शांत पजे रदि, मुभभां जदु म्हासे. ॥ ८३ ॥
 जे जन उपताइधी, स्नेहीनां दिन इप. वयने त्यागी.
 नीय भनुभनां वयने, मइजु करे ते समजे निष्ठागी. ॥ ८४ ॥
 सज्जनने भन भुंही दुर्जनने भन मदिजे अनुसरता;
 तेनां सयं भुअधी, अइय समयभां आसिधी करता. ॥ ८५ ॥
 सावध राय साधे, माइयताधी रदिने जे हीउ;
 तेने सावध राय, करी परासव हरि सपन पीउ. ॥ ८६ ॥
 होय करे प्रभु जेजे, इधजपर तेने इधज छ, हर् त्यागी;
 अपर इधजे जग वसनुं, प्रभुनी जेधी वसीन धतराछ. ॥ ८७ ॥
 सकल जगन कथां दुअधी, व्याप्त जने त्यां नय हरिजे करुं;
 पुइपाइध जे वजते, वृथा मलीने हरि समरजु करुं. ॥ ८८ ॥
 इजिदता दुनिष्ठांभां, भनुभ भतीने दरइम जदु दरती;
 संकरने साथे छर्छ, आणसने मइ निवाज जे करती. ॥ ८९ ॥
 आणसने निर्धनता, जाग्योइवने निरधीने नासे;
 पनु जाग्यस्त जुझे त्यां, होइ करीजे वसतां जर्छ पासे. ॥ ९० ॥
 धुधरता उइसे, जेजे कौं समभां जन इरन;
 विध्वारी दापोता, तेभां हरिजे नव आवी करता. ॥ ९१ ॥
 जयधी जे जन जाडे, तेनु जग ते हरजु करी सेडे;
 निजंग हरि जे रीने, दुध हरिआभां, दइसेही रडे. ॥ ९२ ॥
 जय इधी जे जये, तेना सरभो नपुपक नय होय;
 पनु जय साथे सेडे, जेज भरानी जखिहारी जेडे. ॥ ९३ ॥
 रजे न होय हाजे, पुइपाइधधी वनार जे जाधी;
 तो पनु जे जाजुजे, पम दइसे त्यां जय भजसे आवी. ॥ ९४ ॥
 राज जने पन सपन भगवतां भन उपजे दिसगीरी;
 ते दिसगीरी रनव, उपाय जेरे, नय रीति करी. ॥ ९५ ॥

નજીક મરણ આવેલા, શરીરને નવ, રૂથ
 એ રીતે દિતવાણી, વિનાશ વખતે જનનાજો ફી
 વ્યંહારમાં વિવેક, પરતે તે જન મળાવે છે માથા,
 વળ વિવેક પરતે, એ જન સંઘાય વ્યંહારમાં
 નાની પંજુ ચાપીલી, ખમ્મ હમેશાં મળજો યજ્ઞ પરી,
 માટી પંજુ કોચાણી, પરબન એ વશ કરતી કરી. ॥ ૧૦૬ ॥
 મરણ સમે પરિધમની, ઇચ્છા સરવે સમરણની હતી
 પાંચરાતા પામેલા, જિવને બીજું સમરણ નર રેવું. ॥ ૧૦૭ ॥
 અર્થ તજો સેવક છે, હિંમતી આંખી પુરૂષ જરૂર બિલ્વા,
 પુરૂષ તેજોતો કરિએ, અધન સેવક અવશ્ય કરી બલો. ॥ ૧૦૮ ॥
 માત પિતા ગુરુ જ્ઞાની, સાથે હરકમ સિયુકર ભાવ ધરી,
 ચાલે તે બવસાગર, શાંતપણથી, સહજે બવ તરી. ॥ ૧૦૯ ॥
 હિંમતે મધન ક્યાંથી માખણ મીઠું જરૂર પહે જડત;
 એ રીતે મુજ ઊધમ, મધન ક્યાંથી મુજ ફળ સાંપડતું. ॥ ૧૧૦ ॥
 જે જતનું જે સાથે લગની સાથે મન, બહુ લપડાતું;
 તે જતનું તે સાથે, મુજ ફળમાં મન સમાન સમજાતું. ॥ ૧૧૧ ॥
 અનુકુળ સમય હરી તો, અનુકુળ સાધન અણમાયો જરૂરી,
 પણ પ્રતિકુળ સમયમાં, સાધન સધળાં પ્રતિકુળ થઈ પડશે. ॥ ૧૧૨ ॥
 ઉત્તમતા સજે રહિ, ઉત્તમતા નવ અનુમદ વિજી મારે;
 ઉત્તમતા અનુમદથી, મનુષ્ય હમેશાં ચકતા સુખ મારે. ॥ ૧૧૩ ॥
 શરૂઆતે સંકટ સહુ, હક જનનાં પણ ચિતને ચમકાવે,
 પણ પછી ધીમે ધીમે, સહજાસેએ બવ સો વડાવે. ॥ ૧૧૪ ॥
 પર્વતના પાથર પણ, કાળે કરિને, રજ રૂપે ચાંચે;
 કાળાંતરે સહુનું રૂપાંતર એ રીતથી થઈ જાય. ॥ ૧૧૫ ॥
 હકીમતા નર લાખ્યા લકમી હજે, રહે જિવ વશ ન સંજા
 ગા જેસગ ગીતિમાળા, ઉપર એકાંતર અકારક ઉમ્મો ॥ ૧૧૬ ॥

મોળા રૂઝમી.

અને હું છું.

પૃથ્વી આદી પદારથો, કાગલો પવિત્ર થાય,
 દેહાદિકે સ્નાન થઈ, પવિત્ર થયાય છે;
 મલીન પદારથો, લેપ લેને થયો લેાય,
 તેહ શુદ્ધ થયે પાતાં, શુદ્ધ સંગમય છે;
 મહાંદિકે સંસ્કારથી, દ્વિગ્ધે સેા તપથી,
 મન કાન દેવા થઈ, નિર્મલ લેખાય છે;
 કાંઈ જમણાં જિમ, સતોપથી મન અને;
 ગ્રહ વિષાં થકી આત્મા, શુદ્ધ થઈ જાય છે. ૫૧ ॥

મનુષ્યનાં ધર્મ અર્થ અને વર્ણી કામ એએ
 કુટુંબના ઉપધાને, સદા વપરાય છે;
 તેા તેા તેહ ધર્મદિકે, કૃત્ય જ્યાં કરેલાંએ,
 સરૂખ આ જગતમાં, થએલાં જગારે;
 પગ એથી ઊગદું જો, એનાથી કુટુંબ મારે.
 ઊપરે કસેશ તેા તે, અમુલ મલાય છે.
 માટે જવસેજ કરે, કુટુંબીનાં મન રાહ;
 રાખી ધર્મદિકે કાન કરે એવ થાય છે.

પ્રિય વિષયોને સેવનાર જે મનુષ્ય હોય,
તેહ કુલિનતા વિદ્વત્તમે છકી જાય છે
વળી એહ રમે ચુણી, ધણાં ધણાં કાર્ય કરી,
અધમપણાથી પાતે, ધણા અધ થાય છે
જીવાની દિવાની સમી, જુકી રહી હોય રીર,
એથી કરી એઓ ધણા, માતેજા મનાય છે,
કહે જયરાગ પણ, એહ સર્વ મદમકી,
લક્ષ્મી તજા મરે જુદી, જાદ તે ભણાય છે ॥ ૩ ॥

જેની પાસે દ્રવ્યારિક, સપત્તી હોય છે વણી,
તેહ નિજ દેહને દિપાવી કીડા કરે છે;
વળી નિજ દેહ તજા, મુખમાં હમેશા એવુ
આશાજા બનીને અધ થઇ અનુસરે છે
તેને આ લોકમાં સદા, પ્રાપ્તી થાય મુખતજી;
પણ પરલોકે મુખ હીણ સદા કરે છે;
કહે જયરાગ એમ, આત્મ જ્ઞાન વગરના,
જીવ અહી જન્મ લઇ, િચ્છા જન્મ હરે છે. ॥ ૪ ॥

આશંગયોગનું જેઓ સેવન કરીને સદા
તપ કરવામાં સાચી શ્રદ્ધાતે જતાવે છે;
વળી વેદાધ્યયનમા, હોય છે પ્રવૃત્ત પૂરવ,
અનેક પ્રતે કરીને, શરીર મુખને છે
ઠદ્રિઓને નિયમમાં, રાખી જીવ દિસાતજી,
અનેક વિધિએ રથા ભાવ વરતાવે છે,
કહે જયરાગ એહ, આ લોકે ન મુખ પામે
પણપર લોકે પૂર્ણ, મુખ એને આવે છે. ॥ ૫ ॥

ધર્મ તજા કાર્યનું જે હમેશા સેવન કરી;
કાળે કરી શ્રુત્યુ તજી, ગતીને તે પામે છે
વળી જીવગીમા પાતે નારી પ્રાપ્ત થયા પછી
યજ્ઞો કરી દેન પુણ મનમા વિરામે છે
એને આ લોકમા અને, પરલોક માહે પણ
મુખ તજી પ્રાપ્તી થઇ દુખ જયા વામે છે

હલે નયરાગ એવા, આત્મ જ્ઞાન વગરના,
અથ સદ્ કર્મ કરી, મુખ મારા પામે છે. ॥ ૬ ॥

મરખ પુરખ બેઠા, વિષા અપાતન વિના,
પશુ પ્રાણ બની, પશુ પૃત્તીને અણવે છે;
વળી તપ, જ્ઞાન કે ધરખ નિતી મરે નહીં,
અધર્મ અધીક કરી, છવેને સતાવે છે;

કામનિની કિદામોદે, અધિક આરાંજ બની,
પુરોતન પ્રવૃત્તિપતી, કરીને બગાવે છે;
હલે નયરાગ એવા, આ લોકે કે પરલોકે,
મુખ પામ્યા વિના, મિથ્યા છાંછી મુખાવે છે. ॥ ૭ ॥

મુજબા મે' મીમંત એવા, જ્ઞાન પાન વટે ખૂબ,
પી'લુ' પાપજ કરી, મોજતો ઉઠાવના;
પશુ એ પાતાના બધા, કુટુંબમાં કંગાજ લે;
અન્ન વિના અર્ધ બૂખ, વેદી વિન કારના;
તેની તો અંજાળ ઠોક, કાલે કરી લેના નહીં,
અને અન્યને તો મેવા, મીઠાઈ લખાડતા;
હલે નયરાગ એવા, અધર્મ ગણાય મણિ,
કતે મને કુટુંબીને, સ્પેશ એ પમાડતા. ॥ ૮ ॥

અરે મિથ્યા આગળને, મારે મન મૂગ મારી,
કરી કંક બોડવાને, ખાણ અરસાવના;
એમાંની ન પાઈ એક, જાણ પરમારસમાં,
ગાથ મળે કરી રહ. ગદાને ઘસાવના,
મળે એથી માત્ર બહુ, ગદાએના મંડળમાં,
ત્યારે પાતે માને કીર્તી, મનથી હિદાસ્તા;
હલે નયરાગ પણ, આગળ એ લેને ત્યારી
સખાન તો પુરે ત્યાર, પાકજ પાકતેના. ॥ ૯ ॥

વામાના નિશ્ચય માટે, એવું શું તે મુખ રીકું
લેધી કરી સપ તેને, તમ મન ચાલેતેડ
માખાપ કે ભાઈ ભાઈ, કાલેને મરે ન થાય.

સગે એક માનીતી પ્રિયાને થઈ મહાક્રોધો.
 જીવાની તો કાઢ તારી, અપાદમાં જતી રહે;
 કાળ આવી એકદમ, કેદ તારી જાણતો;
 મારે નયશય કહે, મિથ્યા મોજ, મારે મૂર્ખ,
 ધર્મ નિતી તણ ધૂળ, માથે કેમ ધાડતો. ॥ ૧૦ ॥

કાશ તો જે દ્રોષદી કે, કમળાંતી જેવી હોય,
 દુખમાં દિલાસો દઈ, પતિને રીજાવતી,
 અનેક દુખોનાં બાજુ, પવિ દૂરે વાળ્યાં હોય
 તીક્ષ્ણ એ ધાવ પતિન, દિલાસે રીજાવતી,
 એથી કરી પતીને એ, દુખ ન જણાય કાંઈ,
 સુખના સમય જેવી, સેવા સૌ બગાવતી;
 કહે નયશય એવી, પતિન પૂર્ણ પવિત્રતો;
 પતિતણાં પૂર્ણ પુરુષે, પતિન થઈ આવતી. ॥ ૧૧ ॥

અધોર નિદ્રામાં કઈ, આજસુ પડેલા એવા,
 જેને રાત દિવસની, ખર્ખરે તો છે નહી;
 નન્મ ધરી છાદ્યોમાં, આવવાનું કારણ શું ?
 કરતાએ શાંશાં કાવં કરવા વિધી કહી,
 તેનું તો ન જ્ઞાન કાંઈ, જ્ઞાન એક જાનપાન -
 પડ્યા પડ્યાં કરનાનું, તખીને ચાસે સહી;
 કહે નયશય એવા, આજસુને ધિક ધિક,
 માત કુખે નન્મ ધરી, છાદ્યો મિથ્યા વહી. ॥ ૧૨ ॥
 અરે ! દુષ્ટ અવર્તના, કાવં કરી રીઝે કેમ ?
 આખર એ કાવં તને, કદથી રહાવશે;
 પ્રથમતો હુલાવી કુલાવી તને સારી રીતે
 લાલચમા લપટાવી, લાડતો લગાવશે;
 વળી આંખે ઊંધા પાદા, બધાવીને બહુ રીતે.
 નગતની જત્રોશીએ, ચાકતો ચલાવશે;
 કહે નયશય પછી, અતે જતાં એહ તને,
 નકંમાં નજાવી સિર, જીવિયાં જગાવશે. ॥ ૧૩ ॥

અરે દુષ્ણ તણી વળી, મતીતા વિચારી, લુઓ,
 મુકમ કરીને સારા, સામે પુરે ચલિતો;
 અનિતી અવિવેકને, અપમનો દારે બધાં,
 અંત પરી ખોળી ખોળી, અંકપીને ઘાતતો;
 પછી પૂર્ણ પબ્ધે એક, ચિત્તને ચેરેલી એમાં,
 માત્રેલા સાંકની પક, મક્કતે વધ મ્હાતતો;
 કહે જયરાગ પંડી, પાપી તણે મરો પુરે,
 બદાકને કુરે કુળ, નબળાં નિહાળતો. ॥ ૧૪ ॥

બલા બલા ભાખ્યાણી, પૃથવીમાં પાડી ગયા,
 લેતાં નામ મુઝી આનંદ, હેયુ દરખાવ છે;
 પેન તન રાસત. લે, નિજનાં ગણતાં તેહ,
 બધા પરમારથમાં, પાપરો લેખાય છે;
 તેની સાથે નિતી અને, ધર્મ બધો અરિજો સો,
 વાંચી લેતાં તંવારીએ તેઓનાં રેખાય છે;
 કહે જયરાગ એવા, પવિત્ર પુરુષ બધા,
 જ્ઞાન દ્રષ્ટે લેતાં જ્યને, મ્હોલા પેખાય છે. ॥ ૧૫ ॥

કળિયુગે ઠેર પડે, દાસ વરનાઓ લુઓ,
 પર્ગને તો દરાપાર, બાલે કદી દીપા છે;
 તેની સાથે અપમને, અપમ કરીને પ્યારો,
 પરી રીતે પદખામાં, સદા વસા લીધા છે;
 અ્યાં લેઝ્મિ ત્યાં અપમનાં, નિશાનો મદાબ્યાં રીસે,
 માવારપી મરીશને, પ્યાડો સોલ્લે પીધા છે;
 કહે જયરાગ એવા, દેર કહેણાથી મૂળ,
 કળિયુગે ધર ધર, આલે અટ્ટી રીધા છે. ॥ ૧૬ ॥

નપુણ પુરુષની. પાસે દામનિઓ તણી,
 પેણ અને અનુશઠ, પૃથા સમજાય છે;
 આંખગા મનુષ્ય ખાસે, મુદર દેવરુપણ,
 પદારથ લેવ પબ્ધ. આશરન અવ છે;
 અરસિ: પુરુષને, રસિક કવિતા કહો,

નોતે બાધી વૃથા જતો, દુષ્ટોએ દેખાય છે
કહે જયરાગ એમ, અધરિત પુરુષને,
મંડળમાં માત્ર દેવું, વૃથા એ કથાય છે. ॥ ૧૭ ॥

દૃઢ મન વિના મોહાં, કાર્ય ન કરી શકાય,
દૃઢ મન એજ મોહાં, કાર્યની સફળતા;
ગમે તેવાં સખળ સાધન હોય તેહ કતાં,
દૃઢ મન વિના થાય, કાર્યની અફળતા,
દુઃખમાં દામ ધરી, કામ કર્યે ભય પછ,
તમાવે એ અધવચ, ચિત્તની ચપળતા,
કહે જયરાગ એમ, દુઃખા પીનાનું મંત્ર,
ઉપદ્રવ આપી કરે, કાર્યની નિષ્ફળતા. ॥ ૧૮ ॥

ધર્મ જાણે પુરુષનું, આમમ્ ધરીને રહે,
તોયપણ અતિ એહ, મિથ્યા સૌ મનાય છે,
સ્વધર્મનો ત્યાગ કરી, સંસારમાં ચાલે તેહ,
નાસ્તિક પણાના નામે, સજા એજખાય છે.
જેવી રીતે સંસારમાં, પુત્ર વિના પુરુષનું,
સુખી જીવનર પણ, વૃથા સૌ સેખાય છે;
કહે જયરાગ મારે, ધર્મ જાણે ધયા વિના,
સ્વધર્મથી ચાલે જન્મ, સાત્ત્વ સુખભય છે. ॥ ૧૯ ॥

પુણ્ય કર્મ કરનારા, જીવની પવિત્ર કીર્તી,
પુરુષમાં રહે ત્યાં સુધી, સ્વર્ગ સુખ સોમરે;
એવી રીતે પાપ કર્મ, કરે તેની અપકીર્તી
આ સોડે રહે ત્યાં સુધી, નર્ક ગતી સજાવે;
પણ પછી પુણ્ય પાપ, હીન બધા સત્ત્વ ત્યારે,
આ સોડે આવી એ જીવ, ફરી પાછ ઉર્જાવે,
માટે જયરાગ કહે, પાપાચર્ય ત્યાગ કરી,
ધર્મચર્ય ધરી ચાલે તેને સ્વર્ગ સંભવે. ॥ ૨૦ ॥

દુઃખનાં મનુષ્યનાં, મન રબં કરી એહ
જાપ તપ જાન ધરી, સંસારમાં ચાલનાં

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

१६३५ ३४१ (अंश), २०७९ ६८ (अंश);

१६. यहाँ मनुष्यों, प्रभुओं की चीजें हैं.

[illegible]

ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਮੇਲਨ ੧੯੭੪-੭੫ ਵਿਖੇ ਸ਼ਾਮਲ

महाराष्ट्र शासन, शिक्षा, विज्ञान व तंत्रज्ञान

١٤٤٤

১৯৯৫ সালে, এই কাজে সহায়তা

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

[illegible]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

[illegible]

ਅਕਾਲੀ ਸੰਮੇਲਨ, ੧੯੧੯, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ

[illegible]

709

敬啟者

१३६।०१२७ अंगुली चतुर्भुजः पञ्चदश भुजः सप्तदश
अष्टादश भुजः त्रयोविंशति भुजः त्रिंशत् भुजः

4-10-67

한글: 1. 1월 1일부터 1월 31일까지, 2월 1일부터 2월 28일까지, 3월 1일부터 3월 31일까지, 4월 1일부터 4월 30일까지, 5월 1일부터 5월 31일까지, 6월 1일부터 6월 30일까지, 7월 1일부터 7월 31일까지, 8월 1일부터 8월 31일까지, 9월 1일부터 9월 30일까지, 10월 1일부터 10월 31일까지, 11월 1일부터 11월 30일까지, 12월 1일부터 12월 31일까지.

[illegible]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

1. 凡在本行开立存款账户的客户，均可向本行申请开立支票。

响的。因此，我们应当注意对“三化”问题的研究。

A 226

[illegible]

ਸਾ. ਬੁਧੀ ਨੂੰ ਨਿਰੋਧਾ. ਜਿਨ ਕਰਿ ਆਨੰਦੁ

संज्ञा, अर्थ, उदाहरण, प्रमाण, निष्कर्ष, अन्तर्भाव, अन्तर्भाव, अन्तर्भाव

總編輯：張其成 副總編輯：張其成 張其成 張其成 張其成

其 2014 年 12 月 31 日 31 日 31 日

附錄 二 表 二 續

海軍部海軍廳海軍監部海軍監部

[illegible]

જગતમાં બે પુરુષ, મત્પુરુષ તણે કરે,
 સમાગમ તેને તેહ, મિત્ર સમ ગણે છે
 તેથી સત્પુરુષ તણે, સમાગમ કરેસો એ,
 નિષ્કુળ ન થાય કદિ, સામ્ર એમ લેણે છે;
 વળી સત્પુરુષ સદા, મન કમં વલિવડે,
 સરંના અદ્રોહી થઈ, અનુમદ આણે છે
 મારે જયસંગ કહે, સત્પુરુષ તણે સદા,
 સમાગમ કહે એહ, દોષ સર્વ છણે છે
 અમિત્ર બે હોય તેને, મિત્ર સમ ગણી પાતે,
 સત્પુરુષ યા દ્રષ્ટી, તેની પર કરે છે,
 મનુષ્યને પાતાપર, વિદ્યાસ ન હોય પછ,
 સત્પુરુષ ઊપર વિદ્યાસ એના કરે છે.

એ કારણ વડે એહ, પ્રાર્થના કરે છે એતી
 એથી સત્પુરુષ યા, ક્યેં દોષ દૂરે છે;
 મારે જયસંગ એવા, મત્પુરુષ તણે મદા,
 સમાગમ એટ એમ, જ્ઞાની સૌ ઊચરે છે.

સત્પુરુષ તણીસદા, અખગિત ધર્મ ગૂની,
 મારે કોઈ કાળે એહ, સીધાગતો છે નહીં;
 વળી એહ વ્યવસ્થા, મદક હગીને કરી,
 મન થકી વ્યથા પછ, પામતા નહીં સહી;

વળી એવા મનુષ્યથી મનુષ્યને કોઈ કાળે,
 ઊપગતો નથી જય મમાનમમા રહી;
 કહે જયસંગ એવી, સત્તણી સત્વગને,
 તપે કરી પ્રજગતા, યામ્રમા સદા કદી.

મત્પુરુષ જેણે રૂઝ, ઊપકાર ક્યો હોય,
 તેને ઊપકાર આપી સતિય ન સખાય
 પછ જેણે અપકાર, ક્યો હોય તેને પછ,
 ઊપકાર કરી પાતે, દુષ્તા તે બચાવતા;
 એવી ધર્મ ગુણ રીતી, સતમાં મમાઈ ગઈ,
 મારે સોની રક્ષા કરી, દુષ્તા દ્રષ્ટી યજનદ

...
... 1970

भापूय केने वाणी. मर्म वरुन ये, निदः
मुहमे ने देण मर्मा, वेप मे निवाधिया;

કોલેજી ઈ.જી. બી.એ. ગ્રાજુએટને હાર્દે રસાભે આજી,
સાતીસીને કોઠે મહાન પદે, પંજી આજી વાઙ્મયાઃ

ਮੁਖਿ ਜਿਥੀ ਕਾਹਿਰ ਅਗੁਨਿ ਰਿਖਿ ਆਖਦੀ ਫਿਰਾ,
ਪਾਧੁ ਆਖਿ ਰੂਪੀ ਕਹੀ, ਜਾਇ ਏ ਕਰਮਾ

[illegible]

১৯৭৪/৭৫ খ্রিঃ, ১৯৭৫/৭৬ খ্রিঃ, ১৯৭৬/৭৭ খ্রিঃ
 ১৯৭৭/৭৮ খ্রিঃ, ১৯৭৮/৭৯ খ্রিঃ, ১৯৭৯/৮০ খ্রিঃ
 ১৯৮০/৮১ খ্রিঃ, ১৯৮১/৮২ খ্রিঃ, ১৯৮২/৮৩ খ্রিঃ

काशी हिन्दू विश्वविद्यालय
वाराणसी-२

၆၈၈ ဘုရားရှိ ကုန်းတို့၊ ဘုရားက ပြုစုထား
 နှင့် နေထိုင်ရာ တို့၊ နေထိုင်ရာ တို့ ဖြစ်သည်။

[illegible]

၁။ အထွေထွေ အချက်အလက်
 ၂။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်
 ၃။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်

1. 1950年10月，中央人民政府政务院决定，在全国范围内开展“三反”运动，即反贪污、反浪费、反官僚主义。

1. 凡在本行存款，利息按日计算，按月结息。
 2. 凡在本行存款，利息按日计算，按月结息。
 3. 凡在本行存款，利息按日计算，按月结息。

[illegible][illegible]

પણ ક્રૂર પાતાનાએ, પિંડુ પાવણ કરી,
પર ભરવાની નીચ, વૃત્તીને અનુસરે;
કહે જયરાગ એમાં, શ્રીપતિને દેવ્ય મંત્ર
તો તે ન મળ્યા સમાન, હવીત મિથ્યા હરે. ॥ ૩૩

એના ઊરમાં હમેશ, સસવ રહેલો હોય,
તેને નિજ હેતુ તણે, વિદ્યાસ તો હોયના;
કામ કાજ સોંપે છતાં, નિર્વિત ન રહે કરી,
કામ પુર થતો સુધી, શાંતિ સમર્પવના;
પાછળથી પુઠ તેની, તપાસી, તપાસી ભુએ;
પુઠ, એવા વિનાં તેને, જપે જરા થયના;
કહે જયરાગ એમ, સંસારી મનુષ્ય સદા,
કોઈ તણા વિદ્યાસમાં, લગોરે લેવાયના. ॥ ૩૪

રાજ કાજ કરવાની, રાકિતના સામર્થ્ય વિજ્ઞ,
રાજમાં જોડાવાની એ, ઇચ્છા ઊર રાખતા;
તેઓ પરિપૂર્ણ પણે, રાજ નિતિ ભવ્યા વિના,
અજ્ઞાતપણાથી એવું ભોજપણે ભાખતા;
રાકિત વિના આશા એવી, નિરર્થક રાખે તેને,
નિપુણ મનુષ્ય સદા, દિવાનાઓ રાખતા;
કહે જયરાગ તેમ છતાં તેઓ રાજ્ય અંગે,
જોડાયતો નિમ્જનતા, નિરાકે બતાવતા. ॥ ૩૫

મનુષ્યને કાજ બ્યારે, કમળથી લેવા આવે,
ત્યારે તેની બુદ્ધિ બહુ, સ્પષ્ટ થઈ જાય છે;
કારણ કે કાજનું સ્વરૂપ બચકર ભાળી,
અનેક પ્રકારે તેની, મતી બ્યમ થાયછે;
તેથી તે દિવાના એવો, બીકથી બનીને પૂરો,
કરેલાં કુટલ થકી, ચિતમાં કુટાય છે.
કહે જયરાગ એમ, અસાધ્ય બનીને અંતે,
રહ તણ કાજ વસા, થતો સમજાય છે. ॥ ૩૬

એને કોઈ તણે જરા, વિદ્યાસ ન હોય કરી,
તેની સાથે કાંઈનો પ્રસંગ નવ રાખવે;

તેમ છતાં દુહી કેમ સંગ પાત્રને રહે
તો તો તેને અવિધ્યમાં, બસો નવ બાખવો;
કારણ કે ગમે તેવું કાર કાર્ય કરે પલ્લ,
તેના થકી સતોષનો, રસાદ નવ ચાખવો;
મારે જયદયે કહે, એવા અવિધાસી તથા,
સંગ કરી પાતાનેન, દાની માંહે નાંખવો. ॥ ૩૬ ॥

પાતાના પરાક્રમથી, નિતી અને ધર્મ થકી,
દુષ્ય સંપાદન કરી, નિર્વાહ ચલાવતા;
કુટુંબમાં દુર્ગામણી, આનંદની સાથે વળી,
બોજન કરીને મને, તૃપ્તી દરશાવતા;
આંગણે અતીથી આંચે, તેનું સનમાન કરી,
બોજનાદિ આપી બહુ વિવેક બતાવતા;
હલે જયરામ એજ, સમજવો સાચા સુખી,
આ લોકેને પરલોકે, માણે બોમ બાંવતા. ॥ ૩૭ ॥

નયારે ધર્માચાર્યા ધણા, કપરને છજ થકી,
મનુષ્યોને છગવાનું, ધર્માચર્યું રાખશે;
વિદ્યાના ગર્વ વળા, એવા ધર્માચાર્યા બધા,
જગતમાં સત્યતાનો, નાશ કરી નાંખશે;
એથી કરી અદ્વાયપી, મનુષ્ય ધરને બધાં,
વિદ્યા સંપાદન તથા, સમ નહીં રાખશે;
હલે નયરામ એથી, જ્ઞાન દિવ્ય ધણ ધણા,
અનેક દુર્ગુણી યજ, દુષ્ટતા બતાવશે. ॥ ૩૮ ॥

જગતની માયા ધણી, વિચિત્ર પ્રકાર તણી,
અનેક પ્રકારે એક, દુઃખમાં દુસાવશે;
પ્રથમતો કુલાવી કુલાવીને એ ધણી રીતે,
લાલચમાં લપટાવી, કાઢ તો કાઢવશે;
વળી આંચે હોપા પાદ, બહુ રીતે બધાનીને,
જગતની જતીરીએ ચાલતો જમાવશે,
હલે જયરામ ધણી, અતે જતાં એક સાને,
નાંમાં નખાવી રીર, સુલીલાં જમાવશે. ॥ ૩૯ ॥

બવહારિ મનુષ્યોએ, નિઃશમ મનુષ્ય સાથે
અતીશય અનુસરી, ચાલે સાર છે નહીં,
તેમ છે બહીર મનુષ્ય, હાથ તેની સાથે પવ,
અતીશય અનુસરી, યાત્રવાની નો ઠહી,
કારણ છે તેથી તેની, રિત આત હોય તેહ,
રિત આત પોતાનામાં, આવી ઈસી સહી;
કહે જ્યારે એથી તેના રાજ આવે બધા,
માટે તેહ બને સાથે, ચાલુ સાર મહી. ॥ ૪૩ ॥

સાનુભાવ મનુષ્ય, પરંપરા લેવા તબી,
કમળ કેરા લોકો કરો, પ્રજાતો હજાર છે,
હજારોથી પ્રજાઓ, સમજ નાસ પામે બધી,
સમજનાશ પામે બધા, પરંપરા ભંગ છે;
એવી રીતે થઈ બધા થયે સફળી રહી બધા,
સફળી રાગે પુરુષ હજારોથી મળાય છે;
કહે જ્યારે એથી, પરંપરા કમળ તબી,
લોક કરે એ બધા, હજાર સમજ છે. ॥ ૪૪ ॥

નિર્વન મનુષ્ય હોય, તેહ અત રાખી ખુબ,
હિંમતથી કમળ તબી, કુપાર થાય છે;
પણ તેની પછી તેની, સત્તી એ થાય તેહ,
લોક વિજ્ઞાને પડી, મિત્રમાં મિત્રાય છે,
નેથી તેને અત પછી, આગળ પ્રેમ રી,
જેટ થાડે કમળ તેનું હીન્ન થઈ બધા છે,
કહે જ્યારે એથી, નિર્વન બનીને અતિ,
ચીલ થાવી પેડિએ, જન અવધ છે. ॥ ૪૫ ॥

પુરુષને જાતની પત્નીએ સારી હોય તેને
વગર ઈસીને કમળ, કમળી મળાય છે
પુરુષ હો જિવન ઈસીને જન રહી બધે
પણ તેની અવધાતો નારી પડી થાય છે
વિગતથી જાણ લેની, કમળ તબી નર બધે,
તેહ જન પડી જન, જનથી હજાર છે;

હદે નયશમ મારે, પરની મહોળી સદા,
વિવેકી હોય તો રક્ષા, સખતીની સાથે છે. ॥ ૪૩ ॥

જેવે દામ દરે તેમાં સાધન સર્વજ હોય,
વળી હોય મદદ મળેલી, મારે ખાસથી;
હિતસાદ અધીક આણી, આદર દરેલો હોય,
વિન નય હોય તેમાં, કેઈ તથા ત્રાસધી;
કાર્ય એય થાય એવાં, કારણ જણાતાં હોય,
એમ જાણી ક્યે જાઓ, શુભી રૂઠી આરાધી;
હદે નયશમ ખેલ, દિ મત મહાન્ધા વિજ,
કેઈ કાળે દામ કેઈ, સદૃશ થતું નથી. ॥ ૪૪ ॥

મારે દ્રવ્ય તારીરી હું, અમ્યયથી દમ્પ આજ,
અનેક મનુષ્યને છું, દુનમાં દુખાવતું;
દ્રવ્યપતી ગમે તેવો, દુર્લભી મળ્યો હોય,
તોય તેની સાથે મહુ, વદે તેને જાવતું;
ગમે તેવી રૂપ ગુણવંતી દુનમાંથી કન્યા;
તેને પરજાયા કેઈ, પાંધિ ન બતાવતું;
હદે નયશમ એવી, દ્રવ્ય તારી ખૂબી રખું,
તારા તેજમાં છું સર્વ, લોકને અજાવતું. ॥ ૪૫ ॥

આનકાસ કે પરમ, દરા વિરા દિવસને,
માસને છ માસ એમ, વર્ષે તો વીતી મયું;
દરા વીધકે પચીસ, ત્રીશને આલીશ એમ,
સાઝ વર્ષે થયે પજ, સાંગ મન નામયું;
ઉજડી ઊપાધી દિન દિન જુદી પામી તેથી,
સંસારમાં સંકર અનેક રીતવું સદ્યું;
હદે જયશમ એમ, છંદગી સો વહી મધ,
તેની સાથે તારું કાર્ય, જન્મ્યાનું વૃથા મયું. ॥ ૪૬ ॥

દુનમ પુરવને આ, જગતમાં જય અને,
સુખ તથાં સ્વાસ્થ્ય કદી, દ્રષ્ટીએ રખાવના;
તેમ વળી તેના માંતે, કેઈને વિદ્યાસ નહીં,
તેથી તેને સાંગ પલ, મૈત્રમાં મુલાવના;

એવા એ અધમજન, યજ્ઞ કાળ જીવે નહીં;
 તેથી તેજ દુઃખનો, પાશક પમાયના;
 કહે જ્યસાગ એમ, કરેલાં મો કાચે તજો,
 નાશ કરી નાશ પામી, જન્મેજો લેખાયના ॥ ૪૭ ॥

જુદીમાન મનુષ્યો સૌ, ધર્મ અર્થ કામ સેવે,
 પણ સંકટમાં ધર્મ, અર્થને આચરે છે;
 પણ ધીર મનુષ્યો સૌ, કામ અર્થ બેઠી તંત્ર,
 ધર્મ તણું સારી રીતે, સેવન તો કરે છે;
 પણ મામાન્ય મનુષ્યો, ધર્મ અને કામ તંત્ર,
 અર્થનું સેવન કરી, અર્થે અતુસરે છે;
 કહે જ્યસાગ પણ, અગ્રાની મનુષ્યો સદા,
 કામનું સેવન કરી, ધર્મ અર્થ તરે છે. ॥ ૪૮ ॥

પ્રાકૃત મનુષ્ય બધાં, વિવચના લોભ યકી,
 મોહ મતી કરી સદા, ધર્મ ત્યાગ કરે છે.
 પછી દુષ્ટ ઊપાયથી, કામ અર્થ મેળવવા;
 ઠગા રાખી વિનાશની, મતીમાં આચરે છે;
 મારે અર્થ કામ તણી, દુઃખાવાળા મનુષ્યે તેજ,
 ધર્મનું મેવન કંદે, અર્થ રાત્રી સરે છે;
 કહે જ્યસાગ પણ, ધર્મ વિજ અર્થ કામ.
 પ્રાપ્ત થવા એનો જાની, દુષ્ટર ઊપરે છે. ॥ ૪૯ ॥

હિંમતમાં ચિત્ત જોનું અદો નિરા મોહજી દોષ,
 તેજ હિંમતો જાગરસ મારો કુમે છે
 આજમમા મન જોનું અદો નિરા રદ્ધિ દોષ,
 એજ હિંમતો લાભ, અકુળ સૌ જુએ છે;
 નિરાશા નાંખીને જેજ, કામ મદા કરે તેજ.
 હિંમતમાં અતિ જતાં, અદો નિરા રમેછ;
 કહે જ્યસાગ એમ, નેતી સેવી જાનવ છે.
 તેવી બનવ નેજ, હિંમતમાં જુએ છે. ॥ ૫૦ ॥

પણ એક જાનનો સૌ સાધે નહીં કરે પણ,
 કમાવ છે જે અતે કે દુઃખ તારે છે;

કામન મુખ્ય મિત્ર, કાલી રીતે રોવ ખજ; ...
 કેક નાવ કુમારે છે, કેક નાવ કાલે છે; ...
 કિયમમાં કાલે કાલે, કિયમમાં કાલે કાલે; ...
 કેક મનં જાતી જાતે, કેક મનં કાલે છે; ...
 કેકે કાલેકાલે કિય, નિતી કાલે કાલે જાતી, ...
 મનં મનુષ્યને કાલે, મિત્રમાં કિયારે છે. ...

૧૨૫૧૨ પુણ્યને; અસંખ્ય જગતમાં,
 કામદેવતા કામ જગત, લક્ષ્મીવતી મધ્યે છે;
 કામદેવ મનુષ્ય દેવ, તેજ મહાં શાંતિપદ્મ,
 એકાંતમાં બેસી રહી, વિગમાં વિરામ છે;
 ઊગ્રાગ્રી પુણ્ય જગત, ઉદ્યોગના ઉગ્રાદમાં,
 અપોજિના જ્ઞાનદેવી, આમ તેમ જાહે છે;
 કલે જગતમાં એમ, કમલમાં એક જુને,
 એને કલે જગતે તેમ, તેજ જગતે રહી છે.

॥ १ ॥ श्री गणेशाय नमः ॥
 ॥ २ ॥ श्री गणेशाय नमः ॥
 ॥ ३ ॥ श्री गणेशाय नमः ॥
 ॥ ४ ॥ श्री गणेशाय नमः ॥
 ॥ ५ ॥ श्री गणेशाय नमः ॥
 ॥ ६ ॥ श्री गणेशाय नमः ॥
 ॥ ७ ॥ श्री गणेशाय नमः ॥
 ॥ ८ ॥ श्री गणेशाय नमः ॥
 ॥ ९ ॥ श्री गणेशाय नमः ॥
 ॥ १० ॥ श्री गणेशाय नमः ॥

કાલજનમાં એથી કાલ, હજી કારો દેખેલા,
 પણ એથી વિચારેલો, તે તે રાગો યાદો કે;
 પણ રાગો એથી અર્થ બિંદુ કરી અર્થ બિંદુ
 કાલજો ન અર્થ તે તે, કદાચ કદાચ કે;
 કાલજો ન અર્થ કરી, એવું એથી કદાચ કે;
 કાલજો કાલજો, તે તે રાગો કારો કે,
 કદાચ એવું, હજી એવું નાદો કે;
 કાલજો કદાચ કે, તે તે રાગો કારો કે.

વરા નારા કરવાની, ગુણ મસંગત હોય,
એક ગુણ મંત્ર ગુપ્ત, રાજ્યે સિદ્ધ થાય છે.
હસ્તક્રિયા અને નેત્રગધીના તજના ખેડ,
તેહ પણ ગુપ્ત રાજ્યે, મોહક મનાય છે;
જૂત મેતાદિક મન, મેલ્યા ચેલ્યા દેવ પણ,
ગુપ્ત રીતે રીઝવ્યાથી, વરા થઈ જાય છે;
કહે જયરાગ એમ, મંત્ર તંત્ર જૂતાદિક,
ગુપ્ત મન હોય તો તે, સત્ય સમજાય છે. ૥ ૫૫ ॥

કદર ન પ્રીછી શકે, એવા જન હોય તેનું,
કાર્ય કરવાથી કદી, છાલ તો અખાપના,
લોભી અને સ્વારથોએ, સરકાર હોય તેની,
નોકરી કર્યાથી કદી, જરા તો છાયાના;
એક રાગી જો અગીત મિત્ર નવ હોય તેનું,
શીર સાટે ઠામ કર્યું, અકારણ જાય છે.
કહે જયરાગ એમ, અણુમનાં કાર્ય કર્યું,
જરાને ઠેકાણે શીર છુતિયાં જડાય છે. ૥ ૫૬ ॥

ધજાકાળ તણો રોગ, જાય નહીં એકદમ,
પણ ધીમે ધીમે એક, હવા કર્યું જાય છે;
પુષ્ટીતણું જળ એકદમ ઝટ જાય નહીં,
પણ ધીમે ધીમે તાપ તથાથી સોવાય છે;
શત્રુ તણી શત્રુતા તો સહેજમાં સમાય નહીં,
પણ શામ દામોપાયે, શમે સાંત થાય છે.
કહે જયરાગ એમ, મેત્રુ મન હોય તેહ,
લાંબા કાળે સાતસગથી, શુદ્ધ સમજાય છે. ૥ ૫૭ ॥

ખાનપાન હોય ખૂબ, તેવે સમે શિરપર,
સડત આવે તો તે ન અધિક પ્રમાણુ;
પણ જ્યારે નિર્નાહને માટે હોય નિર્બળતા,
રપારે આવે સડત તે, પૂરણ પીછણુ;
સડત તો એક પણ, સમય પ્રમાણે ને,
સમય સમાન એવું પ્રાવડ્ય વખાણુ;

[illegible]

સતી તજા નમુનામાં, સિતાને દ્રોપદી જેવી,
 દેવી મુજ વાગી કેલ, દ્રષ્ટોએ જણાય છે?
 કહે જયરાગ એમ, દુર્ધામન અધર્મને,
 મરજ અભિમાનને, નમુનો ભણાય છે. ॥ ૧૩ ॥

ધૃતરાષ્ટ્રી-ઉપર-જે, એક નિષ્ઠા રાખી રહી,
 ધૃતરાષ્ટ્રી ઉપર જે, એક નિષ્ઠા રાખી રહી,
 ગુદ વૃત્તી ધરી મુલ, ઊધમને આપે;
 આગસને દૂર કરી, સમયને અનુસરી,
 ખત રાખી ખેડવામાં, અનિતી ન આપે;
 કસોટીને મારે દેવ, અનેક વિધન આણે,
 તોપ પણ ઊધમને, અધવચ ના હરે;
 કહે જયરાગ એવા, ૬૬ વૃત્તીવાળા જન,
 ઊધમના આહોનિરા, લાલ લેખતા હરે. ॥ ૧૩ ॥

કનકના રંગ જેવો, કુરંગનો રંગ એક,
 રાણી સિતા સતો તેના, લોભે લક્ષ્યાણી છે,
 હંસ તજાં રૂપ રંગ, અને ચતુરામ એક,
 રમવતી રિંગ મુંદ, બનેલી જણાણી છે;
 રવખામાં રવરૂપ અનીરૂપ તજ નિહાળીને,
 અતરમા ઓખા જેવી, લવના લોભાણી છે;
 કહે જયરાગ એમ, સવિધનું જ્ઞાન મૂવી,
 ૧૨૫ વસ્તુ કેળી ઠાહી, કારણે મોહાણી છે. ॥ ૧૪ ॥

આગસને વશ થઇ, બેગા જે જગાસાં ખાપ,
 તેની સન રિહી સિદ્ધી, લોચ તો દણાય છે;
 કારણ કે લક્ષ્મી અને, આગસને આહીયદી,
 આગમુખી વેરપણ અધીક જણાય છે;
 વગી જેનો પામે રિહી સિદ્ધી નવ લોપ તેને,
 આગસથી વેર અનન, રાંતને જણાય છે;
 કહે જયરાગ એમ, આગસના સમનરે,
 મનુષ્યો સા મહાશી, મએજા મુજાય છે. ॥ ૧૫ ॥
 અવધની વાડી બડુ પ્રપમ ખીકીયો રીમે,

માણસને માથે આસમાની ચુલનાની થકી,
 ચંદ્ર આપે તે સર્વ, સહન કરી રહે;
 તાપી ઘાઘ પાસખીમાં, બિસી ફરનારા નર,
 પાવન પળે પેર ભરી, દુખ સૌ સહે;
 ખાંધાન પુર ખાંધા, મળે કે ન મળે પલ.
 છાપ મરો વેડી વેડી, દોર બાર વહે છે.
 હશે જ્યારાગ એમ, દુખ સહ્યાં માણસને,
 છાપ સહ્યાં દોર સદા, જગત સૌ કહે છે.

જૂતકાળે લેને ઘેર, તાપી ઘાઘ કુપતા ત્યાં,
 વતંમાન સમે બાંડી, બકરી નપેખતા;
 વળી જૂતકાળે લેને, પેર ભરવાનાં સાંસલ
 તેને વતંમાનકાળે, તાપી ઘાઘ કુક્રા
 વળી વતંમાને રંક, ભવિષ્યે મીપતી જન્મ
 અને ડીક મીપતીઓ, રંકે થયા લેખાત
 રહે જ્યારાગ એમ, જગતમાં બોલું જુએ.
 સરખા વિષસ સા, દેખના ન દેખના

લેને ઘેર બહોનિરા, તરખીવાસ વસી રહે
 તેને ઘેર રિહી સિદ્ધી, સર્વ સમજવ છે
 નાર બાર કુક્રાને, મનુષ્યના મરણમાં.
 સરી રીને સા બેહુ, સનધન ઘર છે
 વધે પૂરની કે.પ. એવા ઘર બદલે નહી,
 જ્યારમાં જ્યાં સો બેતો, ઉ.દ. લે. હવેલ જે
 કહે જ્યારે બેહુ બેહુ રીતે લેલ જુએ
 લેલ લેલે જ્યારે જ. બહુને જ્યારે લે. જ. જ.

લેલે લેલે જ. જ. જ. જ. જ. જ. જ. જ. જ.
 લેલે લેલે લેલે લેલે લેલે લેલે લેલે
 લેલે લેલે લેલે લેલે લેલે લેલે લેલે
 લેલે લેલે લેલે લેલે લેલે લેલે લેલે
 લેલે લેલે લેલે લેલે લેલે લેલે લેલે
 લેલે લેલે લેલે લેલે લેલે લેલે લેલે

હરે જયરામ એમ, ચિત્ત મુદ્દી ક્યાં વિના,
એવે કામ કરે તે સૌ, ભલે વેડ તાલતાં ॥ ૭૩ ॥

મુલિયમ મનુષ્યને, બેડાં પાર બિતારે છે,
મુલિયમ વિના છંદગી સૌ મુળપાણી છે.

મુલિયમ વ્યવહારના, વેલપને પ્રાપ્તિ છે,
સમૃદ્ધી સૌ એની પુઠ, આવીને વીરપાણી છે.

આમ મુશતબ અને, શરમની સદં તણી,
ક્યાં છુટા ત્યાં એને લીધે, છંદાનો જવાબી છે.

હરે જયરામ એમ, સસારમાં મુલિયમ,
સર્વ મુખ સમૃદ્ધીની, નિલેપ નિયોની છે. ॥ ૭૪ ॥

કોપ કરે ત્યારે, અતી વૃદ્ધી અનાવૃદ્ધી
કરીને આ જગતને માઠે પાડાવે છે.

અગ્નિ બધારે કોપ કરે, ત્યારે બરે તેથી ચીજ,
કોપ થકુ તેને સસ્ત્ર કરીને ઉડાવે છે.

વાયુ બધારે કોપ કરે, ત્યારે તે સમુદ્રમાં,
પૃથ્વી પર ફેર ફરી, ફેરને રસાવે છે.

હરે જયરામ એમ, કોપ રૂપી અગ્ની બધારે,
ફેર ત્યારે જગતને, ચીસતો પડાવે છે. ॥ ૭૫ ॥

અરીજને કમું બાંધે, કાંતીઆને ખરી રીને,
નિર્બળ કરીને બહુ, બાયજા બનાવ્યા છે.

તેમ તારી કાઢ લેવા, માલક પદારથાં,
મજુરોના કામ મુળપાણી તો કરાવ્યા છે.

જગી તમાકુને માલ, તણી ફરેવે તો બહુ,
સામાન્ય જનોને થકુ, આજમુ કરાવ્યાં છે.

હરે જયરામ એવી, જુરી ફરેવે તો બહુ,
દિલમાંહે કામ-કામ, તાસ વરતાવ્યા છે. ॥ ૭૬ ॥

માલ માલ વાવરાજા, અમીરને હિમરાવ,
વીરપીર જેની હાક રથમાં વાગી રહી:
શાની મુજબત, કવિ કોવિદને કથાકથ,
જપી તપી સતી અપારાંને સજા દેા સદી.

એવા એવા નરપણા મળાજણા
 કોણ ઊપાપથી પ્રજા રહી, કોણે નોંધ્યાં આંહી
 કહે જયરામ એમ, કાળથી બધે ન કોણ
 કહી તેની કુદી કવી, લગતમાં છે નહીં
 મનુષ્યને ભરપૂર મંદવા યાવ ત્યારે
 તેની લ'દગીની, બતી, કેવી રીતની ડરે;
 રાજદ્રોહી બેગા થઈ ગયામાં મથાવે
 તેલ ફળ તેઓને શું? કંડેરી આવે આખરે;
 કુંવારી કન્યાનાં માગાં, પણાં પણાં આવે તેમ
 ઇચ્છે એ કન્યા દીવા, વરને જઈ વરે;
 કહે જયરામ એની ખમર ન પડે પ્હેલાં
 તોફાની સમુદ્રે બહાજ, દીવે કોંઈ ઊતરે;
 સફાબેર સફાકરી, લાલ લેવા પુરે પણ,
 વાપણની રૂખ અતે, કેવી રીતે ઊતરે;
 કોણેશને પ્લેગ લેવા, કુદ રોગ ફરે ત્યારે,
 કોણ લુચી ને અતે, કોણ એ યદી મરે;
 સરખી રાખીના નૃપ, સામા સામી લડે તેમાં,
 અતે કોણ લડે અને, કોણ હારમાં મરે;
 કહે જયરામ એની, ખમર ન પડે પ્હેલાં
 તોફાની સમુદ્રે બહાજ, દીવે કોંઈ ઊતરે;
 રમમાનની જમી ભારે ચિકાગ સ્વપ્નવાળી,
 અખીથી પીએલી ભાગ, નજરે નિદાગતાં,
 ભડ ભડ ચિતા લેમાં સજ સાથે સજમતી,
 અને રમની બેપાતી, રૂપો કદ બાળનાં;
 એ યદી મનુષ્ય તણા, ઊરમાંહે ભવ બેદ,
 ઊપડે છે ભવ તેલ, અને નહીં મળનાં;
 કહે જયરામ એવો, કુદ અધિકારી તણા,
 ભવ સવં પ્રમતળાં, અતર પ્રમતળાં.
 મન પ્રવૃત્તિવાળી, ભામતી રાખીને સેલ,
 ઊધમખં અદ્રોનિસ, ઊધમ મુલાવ છે.

દેશમાં ધર્મ માટે, નન અન ધર્મ સર્વે,
અર્થે હરીને લેહ, અર્થ સિદ્ધિ મેહાવ છે; મનિ મુદ્ધ
દિનન ધરીને લેહ; દેશી બિમોત બુધી,
રાખીને રહેલ પ્રજા, દ્રષ્ટીએ દેખાવ છે; મનિ મુદ્ધ
હરે જયરાગ એહ; સ્વાર-સદગુણગી,
પ્રજા દેશાદાર માટે, સદગુણ ગણાવ છે; ૫૫ ॥ ૨૨ ॥

મનુષ્યનું પારખું તો, પ્રસન્ન પડે છે ત્યારે
મુખ અવગુણની દેશાદીથી કરાવ છે;
કથનને વસ્તેવર્મા; તપાવી તપાસી લેતાં,
તેનું અરૂં સ્વરૂપતે; રહેને સમજાય છે; ૫૬ ॥
આમાં મીઠાં જગ ગણે, સમાન જગાવ પામે,
પીધા ધરી પારખું તો, તેનું તરૂં થાય છે;
હરે જયરાગે, મુખ, ૧૨ રહી દીધા ધરી,
પારખું કરે તે પેલે, મુદ્ધ ગણાવ છે; ૫૭ ॥ ૨૩ ॥

અરે ! આ થી દુનિયાનં, કોનકેસ ચલાં માંહે,
દિંદત્તી પુત્રીમાં આ, બિરાલ જગાવ છે;
શારિરિક વિભુતીથી, વિશેષ પ્રકાર મોન,
પ્રકૃતીએ બહેલા સદાંધી યોગાવ છે;
વળ રંગ ભરંખી વસ્ત્રોથી આખાદન થય,
દેશ લેવા માટે હક, આસપાસ દેખાવ છે;
હરે જયરાગ એવી, હિંદુ લક્ષનાઓ આજે,
મુજાકની કોનકેસે, રવીમાં લેખાવ છે. ૫૮ ॥ ૨૪ ॥

પ્રજનો પોતાર દુષ્ટ, રાજ્યાધિકારિઓ સદુ,
પ્રથમ તો પેલે મુગા મુગા રહી પંજરી;
પણ પટી ધીમે ધીમે, પોતાર એ જુદો પામે,
ન્યારે તેની શાંતિ માટે, લક્ષમાં એ લેખરી;
પટી ભોળી પ્રજાને કી, ખોટી ખોટી લાક્ષ્યમાં,
લપરાવી લુચ્ચાઓએ, દેશમાં દરખરી;
હરે જયરાગ એવા, દુષ્ટ અધિકારી સાં,
મુખેથી કસાર, કનૂલીથી ઘેસ પીરસે. ૫૯ ॥ ૨૫ ॥

આપતોમા આવેલાને, હોડાવે આપતી થકી,
એજ અને માથા સજ ધીને માથા મિત્રા છે,
તરતન દુષ્ટી નિજ પતિની જે સેચ કરે, -

એજ પતિન મરણરમા પુજ પવિત્ર છે,

તતિ વખ માયવીને, કોઈ અપવાદ થકી,

મુજાપન ચાપ તનુ, નિમજ ચરિત્ર છે

એજ જયમ ૧ પન, એવા તો જવદત કોઈ,

જા બ ૧ જા ૧ આજ, જમાને નિચિત્ર છે, ॥ ૮૧ ॥

જાન મામ ૧૪૪૪, પ્રમગત તારી ગી કદુ,

જાનના જન જવાન ને ગી કીરા છે;

ગી-ગી-કીર અમી-ઉમનન અન

જાના અગ્રની બે માન મુજા ગી કીરા છે;

જા ૧ ન ૧-કોઈ મુજા જા ૧ એવા નીતી—

જા ૧ ગી મગ ૧૪ ૧૪૪ સાન પીરા છે;

૬ ૧૪૪ ૧ ૧૪ ૧૪૪ ૧૪૪ જાડી

૧ ૧ ૧ની ૧ના ૧ના ૧ દુગી લીલા છે. ॥ ૮૨ ॥

જા ૧ કપીની ૧મામા જા ૧ જાન

૧ ૧૪ ૧ (૧) ગીન ૧મા જાન ૧

જા ૧ ન ૧ જાન ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧

જા ૧ ગીમામા ૧૪ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧

જા ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧

જા ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧

૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧

૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧

॥ ૮૩ ॥

૧ (૧) ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧

૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧

જા ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧

૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧

૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧

૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧

કહે જયશામ એમ, મેવન વસ્તુના સારો
ગુણોય પરમાણુ, દુગ્ધ સો મમાય છે. ૥ ૬૮ ॥

પ્રીતજા પ્રારબ્ધથી, સુંદીમાં સો હંતેતો,
ચાલીને પાલીતે, સુદેવે સમજાય છે.
પણ હાથ એડી બેસી, હલે તેની તરેજ,
કરનાર પ્રારબ્ધ તે, કદી મ્યાં જણાય છે.
પણ એ મનુષ્ય તેના, માધન રૂપે જ થઈ,
કરવું થઈ તે કરે, પ્રારબ્ધ દોષાય છે;
હલે જયશામ રૂટે રહેને ફરોરે માટે,
કાળે કદી કાંઈ કહે, પ્રારબ્ધ, પરમાય છે. ૥ ૬૯ ॥

ન્યાયી રીતે વ્યાસવાની, મુખે વાનવરી જાયી,
અને એ પ્રમાણે વતેવું એ જૂડી વાત છે;
એવી એ ઉત્તમ નીતિ, અમલમાં આંજીવીએ,
રહેલી વાત નથી પણ, કઠીન અધાત છે;
કારણ કે ન્યાયી અને, સ્વાધર્મી એ જળ વચ્ચે,
અથડા જામ્યા વિનાની, નિતી ક્યાં નિઃશ્વાંત છે,
કહે જયશામ એમ, ન્યાયપણે વતેવું એ,
ખાંડધારે ખેતવાના જેવું તે સદ્ગત છે. ૥ ૭૦ ॥

સંસારીને રાજદીવ, બાબતમાં સડો લેાય,
તેને ફર કરવાને, સમ કરવો સહી;
પણ એટલું સમ સદા, ઉતાવળે કરવાથી,
મુધારો થવાની સ્વપ્ને, આશા રાખવી નહીં;
પણ ધીમે ધીમે બેઠે, બાબતને અનુસરી,
ગુણ દોષ તેના સર્વ, જોવાને કદી કદી.
કહે જયશામ પછી, સર્વાનુ મતેથી સમ,
કીધેથી મુધારો સદા, ધાય છે ધીમે રહી. ૥ ૭૧ ॥
રાત્રુ થકી રોહ પામી, નાઠેલા મનુષ્ય સદા,
મદમાતી નારી પહે, આમ તેમ ફરે છે;
અંતરમાં અરી તળી, પ્રબળતા ગળી પાતે,
ડગલે ને જાણે એ, કિસ્સામાં હરે છે;
તેથી તેનાં યરચર, અને થઈ ઉડી જાય,

જહાવરે જનીને પછી, મુખપલ્લુ ધરે છે;
 મારે જયરાગ કહે, પ્રમગે રાગથી સદા.
 સત્તાહ કરીને આવે, તોજ, ચાંતી ફરે છે.

મનુષ્યને જેવી જેવી, જાન પડી હોય તેવી,
 કાંઈ કરવાને મારે, મતી તો પ્રેરણે છે;
 મુખીશીર જેવા પ્રાણ, નિતી માન રાંજ પલ્લ
 દુષ્ટ તજી સને દુષ્ટી, ધર્મેશા રખાય છે;
 તેમ નિતી ધર્મ મહી, આસવાની રીત મહી,
 એમ મુખીશીર સુખી, ધર્મેશા રખાય છે;
 કહે જયરાગ એમ. સારી કે નારી જેવી,
 સત પડી હોય તેવી, મતી તેની થાય છે. ॥ ૬૩ ॥

પ્રમ તજી પરિમીમા, કોઈ આંકનાર નથી,
 એના પરિખાગ સામે, કોઈ દરજુ નંથી;
 પન રાજાને રાજ પાર પલ્લ એની પાંચ.
 લેખામાં મજાતાં નથી કહ્યું સુ' મને કથી
 પ્રમગે રામ જેને, પરિજનું સાચો હોય
 તેહ પ્રમ વિના બીજું હાંડે નહીં ડરથી.
 કહે જયરાગ એમ જનનમાં એક જુઓ.
 પ્રમ જેને ધાડે તેને, કઠી મડે રહેવથી ॥ ૬૪ ॥

પ્રમને આધીન થ, જહાંગીર સાહે પલ્લ,
 રાજની જગમ નુજહાંને ગોંધી હતી;
 એવી રીતે પ્રમને આધીન થ, આખા તજી
 પતી જનીરૂંધ આગી સાવચ થ, મતી
 પતી પૃથીતજ તજો મજાનજ માથે જુડે,
 પ્રમને આધીન થતાં, ફેરી થાડે નથી;
 કહે જયરાગ એમ જનનમાં એક જુએ,
 રમ જતી તજી પડી, તે નથી હી જતી. ॥ ૬૫ ॥

૧૧ - ૧ શ્રીમતને મને ખુબાર કરી
 મેં દુર જતી ફેર દુખમાં દુખમાં છે.

તન મન ધન મયો મનુષ્યનાં દુરી, સુધી, ...
 પ્રેમે નિજ વશ કરી, જ્યાંય જ્યાંય જ્યાંય છે;
 વિવેક નિતીને ધર્મ, મનને સમજી દેશ, ...
 નંદુર કરીને પ્રેમ, પ્રેમીને જ્યાંય્યાં છે;
 કહે જયરામ એમ, જગતમાં એક જ એક ...
 પ્રેમે પીર ધીરને કરીરને દુસાખ્યા, છે. ...
 ધન એક પ્રેમ, એને પ્રભુપદે હોય પરી,
 તેવે જન્મ કરી પોતે, જ્યાંય જ્યાંય જ્યાંય છે;
 કાશ્યપ કે પ્રભુ તણી, મીત, તર કરી એનાં,
 અંધન તો જાણીએનાં હો કહી જાય છે;
 તેથી કરી જન્મ અને મરણના દેશમાંએ;
 આવશ્ય જવાને મુક્ત થએલો દેખાય છે;
 કહે જયરામ એમ, પ્રભુ ઉપરનો પ્રેમ,
 બીજા સર્વ પ્રેમ થકી, અધિક હેખાય છે. ॥ ૬૭ ॥

ઉદયમી મનુષ્ય સોય, તેજ દાય તેડી કરી,
 બેરી નવ રહે પલ, કામમાં ગુંથાય છે;
 એક બે કલાક ફક્ત, આવા પીવામાં ગુમાવે,
 નિંદામાં ફક્ત ચાર કલાક જ જાય છે;
 એ પિતા વખત બધો, ઉદ્યોગમાં વાપરેએ,
 તેથી તેની આવકમાં, દૃઢ વૃધી થાય છે;
 કહે જયરામ એથી, ઉદયમી મનુષ્ય અતે,
 લક્ષ્મી તણા માલીક થએલા સમજાય છે. ॥ ૬૮ ॥

જ્યાં લગી મનુષ્ય દુષ્ટ મનિનાં મનુષ્ય તણા,
 સંગી ગંડે ત્યાં મુધી તો, થાય ન સારી ગતી;
 વ્યવહારમાં દામ દામ, વિપરીત દામ થાય,
 એથી કરી અહો નિરા દોરાની વૃધી થતી;
 સમજતના મંદગમાં, અહો નિરા નિંદા થાય,
 જગત બધીએ એને, કુદચાએ આવતી;
 કહે જયરામ એમ, જનતમાં એક જ એક,
 સંગ તણા રંગની અસર સોને આવતી. ॥ ૬૯ ॥

રાખએ પ્રજાના સુખ દુખના ભાગી મળાય,
 તેમ પ્રજા રાખ તણા સુખ દુખની રીમે;
 એની રીતે પરસ્પર, બેઠેને સુખષ છતાં,
 દુષ્ટ મંત્ર તણા બોધે, રાખ પ્રજાને પીમે.
 તેથી પ્રજા તણાં ફીવ, અધિક ઉદાસ થઈ,
 અરાજક્ય ભાગને રૂપે, રહે રાખને વિશે;
 કહે નયરામ એમ, વિનાશાનુ મુગ ભાગ્યે,
 ધન્ય રાખ પાષમાવ યએતાં એથી દીસે. ॥ ૧૦૦ ॥

ધિવ તણા પુટા મદા અમર મનુષ્ય પાને,
 પ્રેમ ધડી પ્રાસન્ન કરીને, ખુશી થાય છે;
 હરી ભાગ ઉપર અધિક હઠી કોપે પલ
 હરિ ભાગ બદો નિસા હઠિ મુખ માપ છે
 સતિ સિર પતે થકી, ખમ મ કરો પડે,
 તોય તેહ પતિ તણો પ્રિતા ધજી મહાય છે,
 કહે નયરામ એમ, સમજન મનુષ્ય પળ,
 માન અપમાન મને લે નૈા મળી ભર છે ॥ ૧૦૧ ॥

કર્તવ્ય અકર્તવ્યન, યોગના પાન તણ સ
 ભાન રાખ્યા વિના કા માય રડુ નહી,
 કારણ કે કાવ મયા આદ્યથી તારા પાસ
 પજુ હીતરયા ધજા ભદ કરતા સહી,
 તેથી કદી કાવ એક, બતિ વિરરીત થાય
 અને ધારેતા રચાર, હવાયા માન્ય રવા
 કહે નયરામ એમા કોલને ન દાર કાન
 ભાગી ભગે મનુષ્ય જુવાનો ખાર છે અહીં ॥ ૧૦૨ ॥

પાંચ દસ મનુષ્યો નવાં, ફેળા થઈ રાત્રી
 કરે ત્યાંથી રાધા જને, ફર જીભ મન
 વગી રાજકેળ તજી, વાગ કોઈ નર માયા
 મધ તેજુ કામ તણ ફરનો ખસી ન
 એવી રીતે સ્વજનના, અરમુજ તાજા
 મારે પજુ લેવે સ્વજન, કદી નવ ધ તજુ

હરે નવરાગે એવાં સંત તમાં લક્ષ્મણે,
અરે એ પ્રભાલે સૌએ, સમલેને આલેલું. ॥ ૧૦૩ ॥

જગતનો નાથે એરે, પારે તેરે કૃપી થોકે,
મનુષ્યના સામંધીથી દોષેને નથી થોકે,
તેમ જતાં મુક્ત મનુષ્ય દોષ તેલ-મિથ્યા
સામંધ પાતાનું, આની, જાને સંધું ચાલતું;
એક એનો જામ એને, અજ્ઞાન જગાય સદા,
હરિથી વિમુખ થવાનું એ જગ ભાગ્યનું;
હરે નવરાગે એમ, જગતમાં લોક જુલો,
હરિ વિના વૃક્ષ તલું, માને મન હાલતું. ॥ ૧૦૪ ॥

મહતી દાસતંત્રીએ, મનુષ્ય આવે છે ત્યારે,
પ્રથમની પાતી દાસન ક્યાં વિચારે છે ?
તેથી હરી મુખી કૃપી, રિપંતીમાં સમાન પહે,
આવવાની રીતને એ, તાન વિચારે છે;
પછી એને જામે કરી, નાણા તલો મદ ચરે,
એથી હરી પાતીમાં પડીને એ દારે છે.
અરે નવરાગ હરે, એક દાસો જગતમાં;
મહતીને મહતી એ, સમાન ઉતારે છે. ॥ ૧૦૫ ॥

પાતી દાસન બધારે, આવવાની ધાય ત્યારે,
મનુષ્યની ભુધી બધી, જાદુ પતી જાય છે;
કુટુંબમાં કસેય ધાય, લેણથી વિરોધ ધાય,
જીંધાં જીંધાં ક્યાં કરવાની મતિ ધાય છે;
બ્યન્ધકરિત કર્મ નીતિ, તલો પાતે ત્યાગ કરી,
અજાન વસ્તુને પણ ખંત કરી ધાય છે;
હરે નવરાગ એવાં, અનેક અનિષ્ટ કર્મ,
પાતીમાં કરવાને, મની તો પ્રેરાય છે. ॥ ૧૦૬ ॥

લેને માથે મળા મળા, શત્રુ ગાળ રથા દોષ,
એને કરી નિમ્નગીથી, નિદાનજ આવતી;
દેશમાં અનેક તાં, પિતાં ઉઠે ને સમે,

વૃત્તી ચક્રોળે ચહી, ચિત્તને ભમાવતી; ૩ ૧૬
 એથી દરી અલેખનિશ, હાસા વૃત્તીથી રહે; ૩ ૧૭
 પિપાના સમાન તેની, રિષતી દરશવતી; ૩ ૧૮
 કહે ન્યમગ એમ, જગનમાં લેઈ જુએ; ૩ ૧૯
 જેને આજ્ઞા રાત્રુ તેની, યાપ છે. ભુટી મતી; ૩ ૨૦
 છળને કપર તણ, કામ કોપ મેહ તણ; ૩ ૨૧
 ગમત રમત તણ, તણ નિશા પાની; ૩ ૨૨
 નવરાસ સાચી સેશ, મેઘવર્ષા ઉડોશ; ૩ ૨૩
 દમેશ વાંચી આ બેશ, માગા મનહરનો; ૩ ૨૪
 રહજુ મનન કરે, જ્ઞાન-ધર્મ તીર્થ મમે; ૩ ૨૫
 છવતી અવિધા રમે, નારી અને નરની; ૩ ૨૬
 વદે ન લેશ મ'વાંચે, તોપજુ વિનની રૂ; ૩ ૨૭
 નહી રૂ સીટીએથી, અકેદ અકેરની; ૩ ૨૮

માગા ૩૬ મી સંપૂર્ણ.

भाषा उपमी

कुंर(जिआ) छंद.

लोधी वान भो नदी, जि करानी वीतः
समकवे यो दीपि इह, तो पय भरे न वितः
तो पय भरे न वित, दीप दिवनी नव मने.
उत्तरा अपर जिह अपि मग वेराज आनू.
हेह केसंगराज, दुखनी मिवी लोधी.

हेह उपारि जिह, वात नग भो लोधी.

॥ १ ॥

लोधी इहा लोधी सनु मभीरे नदः
लोधीमि निज मीरामी, अमिन, लोधी जिह
लोधीमि लोधी जिह, लोधी निधामु जेत
निधुन निधुनि लोधी, लोधी वानम भुजः
हेह केसंगराज, निगीने मने सभामी.

लनु पुखने लोधी, लोधीमि लोधी लोधी.

॥ २ ॥

लोधीमि लोधी, लोधी लोधी लोधी
लोधी जिह लोधी, लोधी लोधी लोधी
लोधी लोधी लोधी, लोधी लोधी लोधी
लोधी लोधी लोधी, लोधी लोधी लोधी
लोधी लोधी लोधी, लोधी लोधी लोधी
लोधी लोधी लोधी, लोधी लोधी लोधी

॥ ३ ॥

દાને કૃષ્ણ રસાશુભી જયપતિ અલ દેનાર,
 કમલે સુખમાં હૃદયી, માધવને નિરપાર
 સમર્પકો વિદ્યધાર, પ્રભે અમર સંધ્યા સંજ
 તમ કમલે નવ માધ, તિરપીને પૂર્વેજ આજી
 રેક અંગનામ, કર્મ પરી દુઝા પરમે
 હૃદયે હૃદિ મો વિમ, મારે કિસાદે રમત.

૧૧૬૫

રમત બની કોપ પ્રાપ્ત, મનજનની નવ માધ
 રમત કે મનજન સાર, મિત્રિ રમતે તમ
 વિદ્યા કર્મ તમ અમર નાદે રમતે કિસાદે
 વિદ્યા કર્મની રીતે રમતે અમર નવ પરમે
 રેક અંગનામ અલપતે હૃદિની અખી,
 રમતની નવ માધ, મનજની રકિ રમત બની

૧૧૬૬

અલપિતે જુદુ પદે પદમલે રેક અમ
 અમર અલપિતે જુદુ જુદુ પદે અમર
 અમર પદે અલપિત, અલપિતે અમર નવ માધ
 અમર અલપિતે અમર, અમર પદે અમર રમતી,
 રેક અમર અમર અમર અમર રેક અમર
 અમર અમર અમર અમર રેક અમર

૧૧૬૭

અમર અમર અમર, અમર પદે અમર
 અમર અમર અમર, અમર પદે અમર
 અમર અમર અમર, અમર પદે અમર
 અમર અમર અમર, અમર પદે અમર
 અમર અમર અમર, અમર પદે અમર
 અમર અમર અમર, અમર પદે અમર

૧૧૬૮

અમર અમર અમર, અમર પદે અમર
 અમર અમર અમર, અમર પદે અમર
 અમર અમર અમર, અમર પદે અમર
 અમર અમર અમર, અમર પદે અમર
 અમર અમર અમર, અમર પદે અમર
 અમર અમર અમર, અમર પદે અમર
 અમર અમર અમર, અમર પદે અમર

૧૧૬૯

આશાને આ લગતમાં આપે સો વન્યવાદ;
પણ બેનામાં એક બદ્ધ, દીસે છે બપવાદ;
દીસે છે બપવાદ, અદ્યોનિસ બેની માંદી;
કર્મ કર્મ કે પાપ, પુણ્ય નવાન્યમલે કાંઈ.

કેઈ લેઈએગદાસ, કાંઈમાં નીરાશાને:

કેઆર ને છતાં, ગણે સો વન્ય આશાને.

૫૪ ૬ ૫

આશાની એ અવલિપ્તા, કર્મ કેરી સો નાન;
અધિક શોક સાતાપને, વિગરી બપ તાન;
વિગરી બપ તાન, મુખ આશામાં થામે;
અંતે એધી દરી, વિપતમાં ખમ દુસામે;

કેઈ લેઈએગદાસ, ઉપર ગનિ નીરાશાની,

નિદખાવે છે એક, વન્ય દુતિ દહુ આશાની. ૫૫ ૬ ૫

નોવેસાને નાદે, ગુણિયસ મંથ ગજાવ;
ગુણિયસ મદિકી પેઠે એ, દિનકર દુદરમ થાવ;
દિનકર દુદરમ થાવ, પરંતુ દરિપત દોઝ;
તો તેની મુલ અનર, રથાપો નથ ગરૂપી એએ;

કેઈ લેઈએગદાસ, એક કતિદામે કર્મસો:

કરતો રથાપિ બાકર, નાદેસે નોવેસો.

૫૬ ૬ ૫

વાંતે હાનિદાલિક સદા, સર્વ પ્રમતને મન.
નિજની પ્રાચિન રિચનિવું, લાવતો રંગન;
દશાવતી રંગન, મજામુલ કાવ જગાવી;
ઉજનીનો એ આર્થ, દીપ્તિએ શિખ રસગાવી;

કેઈ લેઈએગદાસ, કેવ નિચ મુલનાં પામે

આપે દેનથ બાવ, સદા હાનિદાલિક પામે. ૫૭ ૬ ૫

વેપારે રમ લે નારી, દોષ દુનિસાં નેજ

ને જન લાગ ન સે દરી, પણ દુસાદને બરેજ;

પણ ગુણાવન એવે જાણા અવે દરિને;

એ. ૧૦ નીમસ, કનો એને તો પરિએ.

કેઈ લેઈએગદાસ, બાનમાં એ બદ્ધ દામે;

રામે રમ લગુ તેજ, દલિત કન લે લેપર. ૫૮ ૬ ૫

કેવી ગતી વિચીત્ર છે, સમય તણી સૌ ઠારે;
 મુખપાણે બેસી રૂંડે, તે રખડે
 તે રખડે કંઈવાર, ઊંઘાડા બરજે પાતે;
 શરણું પરજન તણું, વિપત વશ થઈને ગાંતે,
 કેછે બેસંગદાસ, હીજી હાંડત બહુ એવી;
 બુઝારે કંઈ નૃપ, સમયની ગતિ છે કેવી.

બલિહારી છે સમયને, સમય બહુ બળવાન;
 એની આગળ બેર બે, કરશે તે નાદાન,
 કરશે તે નાદાન, સમય સમજીને ઉશ્ચેડા;
 મુધરે નહિ કોઈ કામ, પડે પાસો નવ
 કેછે બેસંગદાસ, કામ બહુ કરે વિચારી.
 છતાં અવરથા બધ, સમયને છે બલિહારી. ॥ ૧૬ ॥

જ્ઞાની નિર્વિરોધીને વળી મુક્ત જન હોય,
 તોપણ તે નિજ ભાગ્યના, રોષો દુઃખ બહુ બેય;
 રોષો દુઃખ બહુ બેય, દરિદ્રાવસ્થા પામી;
 સદ્યુષ્ઠ ફળ મુન્ય થાય, ભાગ્યમાં પડતાં ખામી.
 કેછે બેસંગદાસ, મરખ પ્રદપારથ માની,
 નિંદે ભાગ્ય હુમેશ, નહીં નિંદે કદિ જ્ઞાની. ॥ ૧૭ ॥

કીધો હોય કીજી બહુ, પરિમમ વેડી દુઃખ
 તો તેને વિશ્રામથી, ઉપજે ઉરમાં સખ;
 ઉપજે ઉરમાં સખ, પરંતુ કોંઈ ન આવે,
 તો દુઃખથી હાપાર, તાહ દિલમાં ઉપમવે;
 કેછે બેસંગદાસ, છતાં મમ સાથી કીધો,
 તો તે દુઃખ ન જણાય, હોય પરિમમ બહુ કીધો. ॥ ૧૮ ॥

બોતાં દુનિઆમાં હીસે, વસ્તુ સર્વ અનિત્ય
 કાળ બળે અટવાય સૌ, છાયા માત્ર ખચીત;
 છાયા માત્ર ખચીત, રહે નહિ કદિએ સ્થાયી,
 જ્યાંથી માત્ર છે એક, પર્મ વસ્તુ મુખપાણ,
 કેછે બેસંગદાસ, છતાં જન જગપર મહોતાં,
 પણ એ વસ્તુ અનિત્ય, હિસે દુનિઆમાં બોતાં. ॥ ૧૯ ॥

બાળે મજખીયુસ-સો, વિતને કપમ વપરાય;
ચોપ દામમાં વાપરે, તો પણ હવ દુભાય;
તોપણ હવ દુભાય, વસ્તુ લઇ દામજ દેતાં;
ગનતા મુધી દોઈ, જરૂર વિજ વસ્તુ ન લેતાં;
કેછે જેશંગદાસ, અન્યપર પ્રિત ન આવે;
પેસાને પરમેશ, સદુ મજખીયુસ બાળે.

॥ ૧૬ ॥

રાખી દરિદ્રી દરિદ્રી, નિજ ધધામાં લેહ,
ઠામ કરે ઉત્સાહથી, કદી ન દારે તેહ,
કદી ન દારે તેહ, દરિદ્રને સદુ દસવી,
સદુજ કરે નિજ કર્મ, હિંમતને ખૂબ ખિલાવી;
કેછે જેશંગદાસ, ગદા સાવધતા રાખી;
નિપુણ મેળવે છત્ર, દરિદ્રી દરિદ્રી રાખી.

॥ ૨૦ ॥

આખાદી કોઇ રાજની, કદી પ્રજામન વીળ,
ધધ રાકે નહિ જગતમાં, ઉગ્રદી થાયે ફીળ;
હિંમતી થાએ ફીળ, પ્રજાગણ વિજે એ ઝાઝી,
દુરે રાજ્યનો રોર, પ્રજા જ્યાં દસથી દાઝી;
કેછે જેશંગદાસ, વાત એ નિર્ધારી;
કદી પ્રજા મત વીળ, રાજ્યની નહિ આખાદી

॥ ૨૧ ॥

જેની જોડે બેશીએ, તેનાં ગીત ગવાય,
એ વિજ બીજા કોઇનાં, ગીત નહીં ઉચરાય;
ગીત નહીં ઉચરાય, કતાં ઉચારે કોઈ,
માન જાણ થઇ એહ, પ્રાણ પણ બેસે જોઈ,
કેછે જેશંગદાસ, શીખ આ સમજ લેની,
ગાણાં સવ ગવાય, બેશીએ જોડે જેની.

॥ ૨૨ ॥

નીતીને વળિ ધર્મના, વળ મંડાળે લેહ,
નાંખે પાયો રાજ્યનો, રકે ન રથાથી તેહ;
રકે ન રથાથી તેહ, પરંતુ અધવચ દુરે,
લોભ તણે વંરા થઇ, જુલમ કરિ પરધન છુરે,
કેછે જેશંગદાસ, એજ પદ્ધતીની રીતી,
અન્યાય જે રાજ્ય, કરે તર્જિ ધર્મજ નીતી.

॥ ૨૩ ॥

અગાનીને આંધળા, સરખા બેસિં, મળ્યાય,
જામે ચમુની બિજાણ, જોનાં હોપર જગ્યાય,
જોનાં હોપર જગ્યાય, મરણ બિં બેમાંથી,
અંધા કોઈ મળ્યાય, જ્ઞાન, ચક્ષુ દોષાથી,
કેઈ લેશંગરાશ, મુકત હોવા માની,
સરખા કેમ મળ્યાય, આંધળાને અગાની, ૥ ૨૦ ૥

શાખે આશા હોયથી, બંધ રેને અધિક દુઃખમાં,
પિપથી જન આ લખનમાં, તમે ન અંધારાં હોરા,
તમે ન આગા લેશ, કહી પૂર્ય નિર્લજ્જતામાં,
પણ અસિ હો પડી, અંધે દુગ પ્રાણ તલપાનો,
કેઈ લેશંગરાશ, જુદા દુગ અંધે અંધે,
અપરિત હોયથી આગા, ફોર વિપરીતન રાખે ૥ ૨૧ ૥
દોષથી અંધાનું, એ રક્ષણ નવ થાય,
ના તેના પાંખામાં ઝટ, લખે અંધ મળ્યાય,
લખે લખે મળ્યાય, અંધની નાસ ન પાસિ,
તે પડિ નિવળે રોષ, મળ્યાય તરિ રેલ રામિ,
કે લેશંગરાશ જાન બંધ અંધે લેલથી
એ રક્ષણ નવ થાય, લખેનીનું નિંદિથી. ૥ ૨૨ ૥

હિંમતી બા. નં ૧ હોયએ, પ્રીય વસ્તુની જાન,
મરણને મુખ મુકનાં, હાને પ્રાણાયાન,
અંધને પ્રાણાયાન રખતો પુરજુ એથી,
પ્રથમ કહી પડ અંધ, કોઈ એને દુરદેથી,
કેઈ લેશંગરાશ, મુખ બંધે દુરંગુમાં,
પ્રીય વસ્તુની જાન મુલે પચુખથી હિંમતી. ૥ ૨૩ ૥
રોષી મળ્યાય લખે જન રજાદંડ રીત,
ભીડને રીત પૂજા થતે બંધે ભદુ બરજાન,
જાને ભદુ ભરજાન, રોષે નિંદ રીત જગ્યાય,
એ રજાદંડી જાન, એરુનું અંધે રજાદંડી,
કે લેશંગરાશ, જાન મુલે અંધે રજાદંડી,
મુલે રજાદંડી જાન, મુલે અંધે રજાદંડી. ૥ ૨૪ ૥

જેનું મન નિર્ભય હતું, તેને સિર સંગ્રહ,

આને તોપજુ તેં ગજુ તેને તો તૂજગજુ.

तेने। तो वज्रपुत्र, गरुडिने सादर सपत्नी

જૂઠી પામ્પુ' બધ, બને નહીં સાદય

૧૭૭ જોડાવામાં, કાનું સૌ સુધરે જોવા.

मंते आध्या कर्ता, वृषे मन निर्मल श्रेष्ठः

આપને જાણ છે તમકીં, જાણ આપને જાણ.

આવાના કાયદાથી કદી તજજ્ઞ પાતા પ્રાણ,

નજવા પાત્રા પ્રાણ, હાન એ માયા મધે,

નિપજે છે નિમવાળ અઝેનિશ વાંદે થાંદે.

३३ बेंगलूर, मादनीरुप भाषाने,

બચ છે સપગો બાજુ નહીં, બચ છે કાચાને.

9. निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दीजिए।

वा. ब्रजिदाये। अथवा. पञ्चपञ्च पञ्च.

[illegible][illegible]

કે છે એવા પ્રશ્ન પર તુ કહવામિની

मिहिरासनी न म न ॥ १॥ सद्यः पतिव्रतामीनी

જાણી જાણી કરીને રાજી કરીને

ਸਾਡੀ ਫੋਟੋ ੧੯੮੭ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ।

24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1041 1042 1043 1044 1045 1046 1047 1048 1049 1050 1051 1052 1

2007년 12월 13일

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

41 42 43 44 45 46 47 48 49 50

५३ ५५३, ६६१ ७-६४ ८ ७४८

2025 12 14 1 14:43 3043 0011147

2. All available data are to be included.

1. The first step is to identify the problem or question that needs to be answered. This involves understanding the context and the specific information required.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

2025年4月15日

સાગા એ જણ દોષ ત્યાં, કાલ્ય વિદ્યોભાર,
અંત આજુબા હોવાને, સમજાવે નિરખાર;
સમજાવે નિરખાર, છતાં તેનું અપમાને;
દુઆપીને દીકર, હજુ એ કાંઈ ન માને,
કે છે લેડોગદારા, ક્યાર એ બેઠી રહ્યા,
નિરખે નિજ વિનાશ, દોષ એ એ જણ સાગા ॥ ૪૮ ॥

માતા કોમળ દીવની, બનવું શ્રીજી દેવદત્ત
ફળવ્ય એનું સમજવું, અન્ય ફળવ્ય ન હોય,
અન્ય ફળવ્ય ન હોય, પુણ્યની પોટે જીવનું;
પંથા અલપક તાલું અને વળી કાંઈ પરમરસું;
કે છે લેડોગદારા, ફક્ત પુષ્પોને રાગા:
કરવા એ છે કામ, જનીને કોલમ માતા ॥ ૪૯ ॥

આબ્યા આદિં શુભારૂદી, કરવાને હોયમલ્લ
પણ હોયે રહેને થી, દીપાં હોવાં કાલ;
દીપાં હોવાં કાલ, દુરજ નિજની નય અજથી;
સાં કાળે અપદાર, જનેનાઓને ફરથી:
કે છે લેડોગદારા, હજી પણ આંગ ન જાણ્યા:
એવ અપદારા ખાડે, શુભારૂદી કરવા આબ્યા ॥ ૫૦ ॥

જિજ્ઞુસુ વિદ્યો રકમાં, એ થકે મરણુ દીકર,
કાલુ કે એવી જાણી, ખરે અવગણિક બીક
ખો અવગણિક બીક, હજી પાની લાંબા અદાપો
નિજ વિજયવરને કાલ, વિજયની બાંધે ન રદાવો;
કે છે લેડોગદારા, શુભને ગર્વ ન મરણુ;
પણ મરણુ નય અદાપ, રહ વિદ્યોમા અવજુગ ॥ ૫૧ ॥

શુભોં કમળા નય, તટ શુભન મુરજ;
આંત્રે એ કાંઈ ભયને, કાળી રૂઠે. કાલ
કાળી રૂઠે ભય, ને જ તે કાલ શુભન
મંત્ર વિના બોલે રાજ હોયે કાંઈ વિજયને
કે છે લેડોગદારા, જ ન આ કોઈ વિજયને
તટ મરણ રૂઠે, રહે એ કાલ શુભને ॥ ૫૨ ॥

જે રીતે કાર્યો તણે, થાય મુધારો રહેજ;
મહુ થાય એ રીત તો, કાર્યની સિદ્ધી છેજ;
કાર્યની સિદ્ધી છેજ. ધ્યાન વાપરવાથી,
પણ સિદ્ધો નવ છેજ, રાખતાં બેપગવાથી;
કે છે જેસંગદાર, નકામાં મુગત નિમિત્તે.
ખગાડવાં નહિં કામ, કરો મુધરે જે રીતે. ॥ ૪૮ ॥

કુદરતનો કોઈ કાર્યમાં, કથયો નહિં અન્યાય;
કુદરત તો જે જે કરે, તેજ ખરો છે ન્યાય;
તેજ ખરો છે ન્યાય છતાં અજ્ઞાની લોકો;
કુદરતને હા રોષ, કિલ્લમાં ધગત ધોખો;
કે છે જેસંગદારા સમે સૌંતી આકૃતનો.
નિજ કંમે નિરખાય, રોષ એ નહિં કુદરતનો. ॥ ૪૯ ॥

મરકી કપી કાળને, લગભગ આગ્યો જોડ;
દૂર ખસે નહીં તે જને, અકલ સધળી ખોડ;
અકલ સધળી ખોડ, વાર નવ કાંડ રાખડતાં,
વળતી ઉધટે આંખ, કાળની છકડ ખાડાં;
કે છે જેસંગદાર, જુનું નહીં પાસે ફરકી.
ભાલી જોને કાળ રૂપ નિહાળી મરકી. ॥ ૫૦ ॥

શમશાને ચ મળવતી, નિરખીને વૈરામ્ય,
સમજી સે છે સુસ જન નવ સમજે હુતમામ્ય,
નવ મમજે હુતમામ્ય, પાડ એ પકવા જેસો
અનુભવ કરી એ બાર બરાબર સમજી લેયો;
કે છે જેસંગદાર, મન સૌ મમજી રાને,
પાને ા વૈરામ્ય, નીરખી ચ મમશાને. ॥ ૫૧ ॥

આવળા આહી નથી લેતા પરસ પચારા,
સાકે જાગતી ફજ્જ તો, ન રહે અધુરી આરા;
ન રહે અધુરી આરા, જરૂર આ લોકીક કેરી,
પરિગ પરજાકીક તણી સાધના થાય પહેરી;
કે છે જેસંગદારા આગમમ્ય નહિ નામરદા;
સ્વય મુખતી રીત, મણે આહી આવરદા. ॥ ૫૨ ॥

મદા પ્રાકૃતી સર્વ પિંડુ, નિષ્ક પદિ બન્નુ વળવાન;
મળને યાગી મદા, બનના વ્યયે સમાન;
બનના વ્યયે સમાન, જેન નિર-અગાડેદે
મળનાં રહિએ યાવ, મિષ્ટ-પણ લયણ મંદુર;
કે છે કોશંબદાસ, હીજના પાવે પરા;
મળના વ્યયીની પાસ, વ્યયે મદાની સરા. ॥ ૬૨ ॥

મિષ્ટિલી આહુત પડે, શિવ ઉપર જે યાગ;
ને વખતે દાસા જનો, પણ મળસાથ અપાર
પણ મળસાથ અપાર અતિસાથ દિ'મન દારી;
નામદા બનિ જાય, કો નહિ' ધીરજ ધારી,
કે છે કોશંબદાસ, વળે નિમની નિષ્ક લીલી;
દાસા વિન થઈ જાય, પડે આહુત મોચીલી. ॥ ૫૦ ॥

મનમજે વ્યયે કો, જે જન જેના રાય;
ને તેનાપદ ને કદી, આણે નહિ ઉર રાય;
આણે નહિ ઉર રાય, રાય પાનાના કેમી;
માને ઉજડો પાડ, અધિક ઉપદારી લેખો;
કે છે કોશંબદાસ, સુરખને મન કો દુઃખ;
પણ ગુણ માને મુદા, વ્યય કોલો લાગુએ. ॥ ૫૧ ॥

મુખને રાય ન હીમ્મતિ, મુખને આત્મે મદા;
મુખને વ્યયે રાયમે, દાસો નધો દરિ સાર;
દાસો નધો દરિ સાર, વજનમાં વડ્ડો તપામી
જરયા મુખમમલેદા, વ્યય છે સર્વ નિવરતી;
કે છે કોશંબદાસ, દુઃખ જેનાની દુઃખને;
કોલી ઉજડા થા, રાય કોલો ત્યા મુખને. ॥ ૫૨ ॥

નિમજનિ વિષ્ણુ સર્વ અપાર, નહિ હિર;
અર્ધ કર્મ અરહી કરે, રહો પદીને ધીર
રહો પદીને ધીર, પડે દુઃખ ને નો કર્મને;
મદા કે? રાય, દુઃખને વ્યયે વડ્ડો;
કે છે કોશંબદાસ, રાય, દુઃખ અરહીને;
રાય મુખ અરહી, રાય વિષ્ણુ નિમજનિ. ॥ ૫૩ ॥

નીરાસા નિપજવતી, વધુમાં બધાં અનેક;
 દેકે રાખવા બધ પળ, રહે નહિં કદિ દેકે;
 રહે નહિં કદિ દેકે, સારિરે સીધિસ થઈ બધે;
 હિંમત દ્વારી જઈ, મરત નામરતા થાએ;
 કે છે લેસંગદારા, જિવનનું રૂપક આશા;
 પળ રૂપક હિંમત કરે, જિવનને જરૂર નિરાસા ॥ ૫૦ ॥
 લે રાખ દેવત તણુ, હક રક્ષિત નવ થાય;
 તેમ વળી દેવત તણી, દાદ ચિતે નવ મ્હાપ;
 દાદ ચિતે નવ મ્હાપ, થાય ના ન્ધાય જુરીધી;
 પ્રજા સખતી બીજ, કરે નિકળે હજુરીધી;
 કે છે લેસંગદારા, રાખવના પાયા તામ;
 ત્યાં મુખી નવ થાય, હોય બધાં એવા રામ. ॥ ૫૧ ॥
 લેના એકરો બહુ, કરના મુખને કામ;
 તેને તેના મુખતનું, રૂપ મળતુંજ તમામ;
 રૂપ મળતુંજ તમામ, મળત હિંમત એકરો;
 બધાં ત્યાં બહુ તકરાર, વિના કારણનો ઉકરો;
 કે છે લેસંગદારા, સાંનિમાં એ કદિ રહે ના;
 પામે રૂપ બહુ નેષ, એકરો મુખતી લેના. ॥ ૫૨ ॥
 કદિએ થપે કોઠથી, રાખી મન ચિંતારા;
 નાવપણે નાવે રહી, તે પ્રજા પૂરે આશા;
 તે પ્રજા પૂરે આશા, બનાવી રૂપ બહુ રૂંડ;
 મરવાળે કોઠચર, નીપજે નહીં રૂપ જુડ;
 કે છે લેસંગદારા, અસત્ય આત્મસથી રરિએ;
 ખત પરીને ખૂબ, કોઠથી થપે રરિએ. ॥ ૫૩ ॥
 મીડી વાળી મનુષ્યની ઉપજાવે બહુ મિદા;
 તામી રૂંડ રીકને. ઉપજેલો સૌ કોણ;
 ઉપજેલો સૌ કોણ, સાંન કદિ સાંનિ પમર;
 નાનકતા રૂંડ મોંદિ, નસિક કદિ ખૂબ રમારે;
 કે છે લેસંગદારા, મોંદિની એવી ન રીડી;
 નવ મોંદિની એજ, મનુષ્યની વાળી મીડી. ॥ ૫૪ ॥

आपि हृदय भनुभने, भनणी धरु छिदाह;
 मन नन अपति गुण तो, लेश न लाने चार;
 लेश न लाने चार, परिभने अपति कन्या;
 दिन हजार कहि हरे, हरे छिदाही धरु हृदय;
 हेरे केरोगदाश, अपि हरे मोभा कथापि;
 हृदय धरु छिदाह, भनुभने मन को आपि. ॥ ५७ ॥

राखे हृदय लख तो, लख होख लेनाह;
 परिना पायो पिछ तो, हाँ नही मननाह;
 हाँ नही मननाह, हरन छि मिथ्या भनना;
 जगत राखे को राखे, दासिने पाछा परना;
 हेरे केरोगदाश, अपि जहि होय न आपि;
 भनुभनकाश लार, लख को हृदय राखे. ॥ ५८ ॥

स्वार्थ आगमि मरना, परमार्थ न लजाय;
 पौन पाय स्वार्थ लजा, पुन्यां पुन्य लजाय;
 पुन्यां पुन्य लजाय, स्वार्थही लनिने देखा;
 गुन स्वार्थ न लजाय हृदयों भनने मिया;
 हेरे केरोगदाश, मली पाछा परमार्थ
 स्वार्थही लजा लगे, लपटा आगमि स्वार्थ. ॥ ५९ ॥

केछे लज लजाभली, तेते लुटा लज
 आगमि भन लिखना, लिखना हरे बजाय
 लिखा हरे बजाय गुनलिखने हरी गुनली;
 लज तेना भनिपही गुनलिने हरे लजली
 हेरे केरोगदाश, लुटनु हरे लज;
 लजपति हरे लज भनुभने लजलि लज. ॥ ६० ॥

केने आपि हरे लज, तेने लजलि लज
 लज लज लजली लज, लजलि लज हरे लज;
 लजलि लज हरे लज, लजलि लज लिखना लज;
 लजलि लज लज, लजलि लज लज लिखना;
 हेरे केरोगदाश, लज लज लज लिखना;
 लजलि लज लिखना, लज लिखना लज लिखना. ॥ ६१ ॥

આપી મત કેમ વાગવું, સાચી કવચ
 પણ પડના આશરે, આપી નહિ ખચી
 આપી નહિ ખચીત, અકલ સુમ એથી
 મમલ કેળવ્યા હીલુ, મગજનું સાન, કલ્યાણ
 કે છે જેમગારા, ગણી, મિ. મેરો, વધી
 પાતાને આધાર, દુષ્ટિયાં મત સદુ આપી
 કેની ગતિ કુદરત તણી, કેલથી મહી કળાય
 તકેશામ્રી પણ તર્કમાં, ચિત્તભ્રમ થઈ ચળાય
 ચિત્તભ્રમ થઈ ચળાય, તર્કની પાંત ન નિહાય
 પણ તર્કાળી વાત અચાનક આવી કુપાય
 કે છે જેમગારા વાંત નહિ કથયાં જેની,
 કેલથી નહીં કળાય, મતી કુદરતની કેની
 સુલુ દરામી જે જનો કરિને સુલુ દરામ;
 રીઝ રીઝ નિજ નાથને કરી ન બિમ કામ;
 કરી ન બિમ કામ, નામ બલનામ રીતે
 નહે થાતની પેઠ પ્રપથ પેઠ બરીને;
 કે છે જેમગારા, અતમા જે બાનામી
 ગમે બહુ મદાદ જગતના સુલુ દરામી

પાપીનુ વન પાપના પુરમા નજીક ભવ;
 રાગ વાગવના પેઠ અ કામુલુ નુ સુમચ
 કામલુ મુરુ સુમચ, પછી પલ્લાયો પામે;
 રાગ રૂપ સો વાત, રીતે રીતે કુપામી
 કે છે જગતનારા તાપીયા જગ તાપીન
 સમાવ કામ સમાવ, પાડાયા વન પાપીનુ.

વિશ્વમુને વિશ્વમ, કલ્પ કવચ રામ,
 રામ કવચ તે કવચ, કે કલ્પ મિતે રામ,
 કે કલ્પ અન રામ, કલ્પ નિજ કવચ મળીને;
 નભવ તે, નરક, અદના કવચ દળીને
 જગતનારા, જગત અ વિશ્વ વિશ્વ;
 રામ રામ રામ, રામ રામ વિશ્વ

મારા જ્યારે કીર્તિયુગ, જ્યારે વળને અંતઃ
 ત્યારે તેની અન્વેષણ; પ્રાપ્તિ નહિં જિજ્ઞાસાણ;
 રાખે નહિં જિજ્ઞાસાણ, રવા નંવ વિદ્યાર્થી રાખે
 એ વખતે અવિનાશી. અંદની બંધારે જ્યારે;
 કેલે કેલોગદાર, બિનારે બાંટી સીલદ;
 વચાતાં કોઈ અંત, પડે શિદ અંધારે કાંઈ. ॥ ૧૬ ॥
 ધીરે ધીરે માનને, મંદ્રેણ કંપોની રીત;
 રાખી હોય તો તે કડી, વધતું જ્ઞાન અમીત;
 વધતું જ્ઞાન અમીત, વિનને શુદ્ધ રીત;
 નિરખાવે નિજરૂપ, દરવ દરવાજા દરીને;
 કેલે કેલોગદાર, તરી અવસાનને તીર;
 કોઈને કંપને જવાબ, માનમંદિ ધીરે ધીરે. ॥ ૧૭ ॥
 રીધે અંધારે રાત, સામુજીથી એક;
 આવી દરવાજા કને, પ્રાપ્ત કરે છે એક;
 પ્રાપ્ત કરે છે એક, પ્રાપ્તને રવાવાળી;
 આપણે ન પાલિ નવે, તમે છે નવરે ન્યાળી;
 કેલે કેલોગદાર, કાલે અંધારને સીધી
 મદ્ય કરે છે એક, કાલે અંધારી રીધી. ॥ ૧૮ ॥
 આપણી અંધારે રાત, કુંજુરૂપી એક;
 આવી અંધારાકો વન, પ્રાપ્ત કરે છે એક;
 પ્રાપ્ત કરે છે એક, નંવને રવાવાળે;
 રીધી અંધારે અંધારે તમે છે તમે ન્યાળી
 કેલે કેલોગદાર, રાત્રિ દિવસ પૂરો રી
 મદ્ય કરે છે એક, અંધારી રાત્રિ અંધારી. ॥ ૧૯ ॥
 આપણી કુંજીરૂપી રાત્રિ અંધારે અંધારી
 રાત્રિ કુંજીરૂપી રી, રાત્રિ નહિં વિન કાંઈ;
 રાત્રિ નહિં વિન રી, રાત્રિ અંધારે અંધારી;
 તેથી અંધારા, શુદ્ધ નહિં અંધાર પૂરો
 કેલે કેલોગદાર, અંધાર ન્યાળી રી
 અંધારા નહીં રી, અંધાર રાત્રિ અંધારી. ॥ ૨૦ ॥

પરમારથ કદાચ કદી, ખન નય ખુટી ભયે;
મહાત્મે પીરે નહીં, મહેવરે જગે આપાય;
મહેવર જગ આપાય, રાજ દુર્યાજન એવું;
ખનપનિએ ખન ચોર, રિને દિન જનને દેવ;
કેડે કેડેમદારા, બાણી લાલે એ રેવારે;
કાલી મજન કાલે, કદાચી ખીને પરમારથ, ॥ ૮૬ ॥

કેડે કેડે જગ નજા, લેવું આ આપાય;
મદિ જગાં રી વાર દિ, મમતે નહિં મનુષ્ય;
મમતે નહિં મનુષ્ય, મમિત આજાને પાને;
જાની જગ એ બોય, દુર્યાજાં શમરે મોને;
કેડે કેડેમદારા, લોખ આ લાલે લેવો;
આપાય જો વાદ જામ, વાદે જગ કેડી લેવો ॥ ૮૭ ॥

સાર પાળાં એ જનો, મોદદિ રાદેજ જામ;
અમથા એ એને કદા, મિતથી ભલુ ભલુ મદાય;
મિતથી ભલુ ભલુ મદાય, તે રી દુખ ભય પામે;
જગાં આપાનક દુખ, પડે તેા ભલે તે જામે;
કેડે કેડેમદારા, મોદ જાવા મય જલગાં.
પામે એ રેવાજ, રાદેજથી મદાર પરગાં, ॥ ૮૮ ॥

દુખને દુધિ દુખમાં, લે જામે તેા મુખ
આપે દિ એને લાલ, રાણી રાદેજ દુખ;
રાણી રાદેજ દુખ રથા પાને રેવાજ;
દુખ રિજાની માદિ, દુખને તાલી લાલે;
કેડે કેડેમદારા, તેા પ્રજુ રથમ મજનને
એડે મદાર ન કાલે, મદાર એ કે દુખને, ॥ ૮૯ ॥

દુખ, રામના રેવાજી રાલે રા રા રથ;
આપ રી રાજા, રા રા રેવાજ રથ;
રાજા રેવાજ રથ રા રા રા રા રા રા
રથ રા રા રા રા રા રા રા રા રા રા રા
કેડે કેડેમદારા, રા રા રા રા રા રા રા રા રા રા રા
રેવાજ રથ રા રા રા, રેવાજી રા રા રા રા રા રા રા રા રા રા રા ॥ ૯૦ ॥

દુખ મુખની જેલે નથી, સીકી તડકી છાંયઃ
 તે જન અનુભવ દિલ રહી, વલુ વીવેકી યાવ,
 વલુ વીવેકી યાવ, વખત વરતી નવ જાણે;
 એક ઇંદિનું જ્ઞાન, રાખી નિજ મમત વખાણે;
 કેઇ બેસંગદાસ, મધુર વાણી નહિ મુખની;
 બેપરવાનો થઈ, ન સમજે ગતિ દુખ મુખની. ॥ ૬૬ ॥
 દુનિઆમાં તુરકોઈ પણ, મનુષ્યનું કંતંબ;
 જે તેના દૃઢતા તણા, વિચારૂંપી દંબ;
 વિચારૂંપી દંબ, તણું પૂરણ પ્રતિભિંબજ;
 સમજી લેજો સર્વ, વાત એ આગેદમજ;
 કેઇ બેસંગદાસ, વાંક નહિ જનતો આમાં;
 દૃઢ નથાવે તેમ, નાચતાં સહુ દુનિઆમાં. ॥ ૬૫ ॥
 ચીકી દરિના નામપર, દુઃખની સમજી કામ;
 કરતા જે જનખતથી, દૃઢે રાખી દામ;
 દૃઢે રાખી દામ, પાંચ નીતીની રીતે;
 તે મન છાંછા સર્વ, પ્રથ પૂરે છે પ્રીતે
 કેઇ બેસંગદાસ, વાત ઉઠાવી નવ સીતિ;
 કાંઈ સિંધ સા ધાર, દરી નર રાખે ચીકી. ॥ ૬૬ ॥
 મ્હજુ વિજની લાકિમને, નમરે નિરખી ભેદ;
 ઉત્તમજન પણ અવનિમાં, પાક રહે નહિ ભેદ,
 પાક રહે નાદ કોઈ, રહે કોઈ વિરસો પૂગ,
 બને બિજા નાપાક લાકિમ રસ એક મધગે;
 કેઇ બેસંગદાસ, કહે પાંડ મતિ બક્ષજની;
 લાકિમમાં લખરાઈ, લાકિમ ભેદ નક્કર વિજની. ॥ ૬૭ ॥
 જેના કુદરતની લીલા, કોઈ ઉપઆનંદ,
 વિવિધ રંગના વેલટુલ, વિવિધ પુષ્પ મકરંદ,
 વિવિધ પુષ્પ મકરંદ, મમજને રાગ કહે છે;
 વ્યથ પણ ચિતનજી લીલા જે ટુલ દહે છે;
 કેઇ બેસંગદાસ, જેને જન મન ઝોડાં,
 રવન થકી પણ આપડ, લીલા કુદરતની જેતાં. ॥ ૬૮ ॥

પ્રાણ પ્રાણ શાંતરન, નક્ષત્રીવાણી કથાન;
 કોવે નહિં એ કોઈડી, એવે નિર્જન અશાન;
 કોવે નિર્જન કથાન, વૃક્ષ લગ્ન ત્યાં બધું દુર્લભ;
 પામે ઉઠ અનાનંદ, સીસા કુકરતની ડેનક;
 કેકે એકોમદાસ, સખના ત્યાં નહિં તોડા;
 શાંતિમાં રીંડા સખ, બોલવે સુતો મોડા. ॥ ૬૯ ॥
 મજામજાનું રસભું કહે, પ્રાણીનું જમડીક,
 રસભું વિષ્ણુ પણ પ્રાણીને, કાણે નહિં નિમીષ,
 મળે નહીં નિમીષ, ત્યાં રાખે પ્રાણુ અપારે;
 ત્રાણે પ્રાણ થઈ અપ, પ્રાણે તોળા ત્યારે;
 કેકે એકોમદાસ, કુવિનીશ્યા અકળનું;
 મળે ન કોઈને જ્ઞાન, બાપિબનું કહિ પળપળનું. ॥ ૭૦ ॥
 મુઠી જામ થઈ ગળુ, મળેને બાળુ અપરિત;
 ગણ અપ વિપરીત ગાળી, કહેતા હોયો કમ;
 કહેતા ઉઘડાં કમ, સ્વાથ નમ આપે કહિવિં;
 જનથી અપરિત આપ, અભાગી રૂંધ એ રોવિં;
 કેકે એકોમદાસ, સંભારે પણ શુદ્ધી;
 થતી કહીજ મળાય જામ છે એની મુઠી. ॥ ૭૧ ॥
 છાંદા કાઢી સાસપુ, એ જનની અતુ થત;
 તે જનથી થઈ કહી, ખતે નહિં ખિડાય
 ખતે નહિં ખિડાય, વિગત અરસા અપાયા
 દગમ દોડકુ અપ, રહે નાહું રૂંધ અપાયા;
 કેકે એકોમદાસ, જનનો પિતૃજ અપાયા;
 રાગાવે સખઅપ, સાકયુ કહો છાંદા. ॥ ૭૨ ॥
 વીંધેકીન્ન રીધ તે હોય કમ દો ધીન,
 તોપક તે વીંધેકા, રહે સહ, તાલીન,
 રહે સહ, તાલીન, વિધેયે આત્મીય અપરિ.
 જાનના સરજાવે, અપાણે કુજ અપરિ.
 કેકે એકોમદાસ, જનનાં નર એ રોવો,
 રહે ૫૧ રાખી કથાન, અપરિતે રહે વિવેકી. ॥ ૭૩ ॥

વિપત્તિનું વડત્તે ચડી, આશ્ચર્ય લેખ નિજરેડીઃ
 જતાં હડી જડી થન માધુર્ય રદ એ લીડ,
 માધુર્ય મહે ભે જીર, તેજ મહદમાં પડોઃ
 પાતળપતિ હજુ પછી પાતે રડવડોઃ

કેડે જરો-સાધી, કમ કો વિપત્તિનોનું;
 ઘોની કરે જનસા, થકો વાદળ વિપત્તિનું, ૬૬૦
 આપમ જુઠીના યો વળી પ્રાપ્ત સુધિયું જમ
 ન મુખ મનમ જાગુપ ડિ. રૂપે જનનાં દુખ
 રૂપે જનનાં દુખ પરતુ ઊઠે માંડ
 દુખ રૂપે જનનાં દુખ આપિતે જનનાં મનનાં
 ૭૭ જનનાં મનનાં મનનાં મનનાં મનનાં
 કેવળાં મન મન, યો રૂપે આપમ જુઠી ॥ ૬૬૧

૭૮ જાન રૂપે જનનાં મનનાં મનનાં
 ૭૯ જાન રૂપે જનનાં મનનાં મનનાં
 ૮૦ જાન રૂપે જનનાં મનનાં મનનાં
 ૮૧ જાન રૂપે જનનાં મનનાં મનનાં
 ૮૨ જાન રૂપે જનનાં મનનાં મનનાં
 ૮૩ જાન રૂપે જનનાં મનનાં મનનાં
 ૮૪ જાન રૂપે જનનાં મનનાં મનનાં
 ૮૫ જાન રૂપે જનનાં મનનાં મનનાં

કિસ્મત આગળ કોઈનું, ચાલે નહિં કાંઈ ભેર.
 ભણા ભણા જુવતી તણે, તોડીને એ તોર.
 તોડીને એ તોર, ભાંગતા કરે વિખારી;
 કરે રંકને રાધ, એહ એની બલિહારી.
 કેછે બેરોંગદાસ, ગમે તે કરશે હિકમત;
 પણ ફાવે નહિં કદી, કંઈ મન ધાર્યું કિસ્મત. ॥ ૧૦૪ ॥
 બહુમૂખી ગંગા સમી, દુનિઆં આ દેખાય,
 સૌના મત કોઈ વાતમાં, સરખા નહિં પેખાય.
 સરખા નહિં પેખાય, વડે સૌ સિત્ત સિત્ત વાણી;
 એક રંગની નહોં, મત્યાસત્ય વાણી જણાણી,
 કેછે બેરોંગદાસ, અંતરને બહિર મૂખી;
 વદતી દુનિઆં વાણ, ગંગાસમ એ બહુમૂખી. ॥ ૧૦૫ ॥
 જગડી ઉઠે જગતમાં, સૌ સદ્ગુણિજન રતન;
 એને મારે કોઈને, કરવો પડે ન યતન;
 કરવો પડે ન યતન, પ્રકાશે નિજના તેજે;
 કરવાન જન સર્વ, કરે પણ જુએ રહેજે,
 કેછે બેરોંગદાસ, કીર્તિની કલગી ચગડી,
 રહેતી સદ્ગુણ થકી, સદ્ગુણિ ઉઠે જગડી. ॥ ૧૦૬ ॥
 બવધી પૂરણ થઈ ગય, થરિકા રહી ભરાઈ;
 દેહ તણ જાણ તણી, ચીડી પણ સકરાઈ;
 ચીડી પણ સકરાઈ, છતાં આ જગની માયા.
 તણ રોકે નહિં લેશ, મુતી અડકીને કાપા;
 કેછે બેરોંગદાસ, સર્વ સંપત્ત સખધી;
 તજિને ચાલે જીવ, થઈ ગય પૂરણ અવધી. ॥ ૧૦૭ ॥
 છત લક્ષ્મીની હોય તે, ગરીબને દો દાન;
 નહિ તે તે લક્ષ્મી તણે, લાભજ નથી નિદાન.
 લાભજ નથી નિદાન, હવેથી દાન કરીને,
 રો પ્રજાનુ નામ જીવધી પ્રેમ ધરીને,
 વદજે બેસંગ માજ, નભપ કુંડળીઆ વૃતની;
 ઘણી પદ પ્રત્યેક, સરસ અક્ષરના છતની. ॥ ૧૦૮ ॥
 માગા ૩૫ મી સંજ્ઞા.

માળા ૩૬ મી.

ગીતિવૃત્ત.

જે જન સદાપ જુગનો, ત્યાગ કરીને કુશળ થઈ જાયે;
 તે પર દેવ હમેશાં, દોષ કરીને પ્રનિકુળ બહુ થાયે. ॥ ૧ ॥
 વિષદિન વખત જાણનાં, ઠાઠા જન પણ મુશ્કેલ થતાં રહેયો;
 ભુદી ભટ્ટ થાને, કુમંનિયા થઇ દિનકર્મી થયો. ॥ ૨ ॥
 જગત નહીં છતાનું, અવળું સવળું, મન અમળું એયો;
 એ પર શીલ કરીને, થાયે તે જન, અને તરજુ તોડે. ॥ ૩ ॥
 કર્યો નહિં કરિએ પણ, વિશાઃ શ્રી કે નૃપતીની સાથે;
 કરવાથી આવે છે, કરક ને વળિ ભવ નૃપનો માથે. ॥ ૪ ॥
 કરિ અવમાન ન કરજું, પરિન સાચી કે પ્રતિષ્ઠિત જનનું;
 કરવાથી વશાદિજ થઈ, અરુ સમજ્યો ભવ નિજનાં તનનું. ॥ ૫ ॥
 અવહરિક કાંઈ સૌ, વળ પીચારે, નવ તરંગ કરિએ;
 કાંઈ દુઃખ વદનનાં, તગડાણે સૌ કર્યાં નવ ઝરિએ. ॥ ૬ ॥
 અજ્ઞાની જન નીંદે, એ ભવથી નવ સદકર્મો તજવાં;
 રસ દિશાનો ભવ દોષે, તોપણ સખ્યો સદકર્મો સખ્યો. ॥ ૭ ॥
 વશવે પીણ કરતા, અંકેશના, નિજમર પા આવે;
 એ જન પાછળથી સૌ દોષ કરીને નિજને નિંદાવે. ॥ ૮ ॥
 જે રાજ્ય કરવાને, થઈને દોષે અનુષ્ઠ એ રહે;
 તે રાજ્યમાં એડી, કાં અવશ્ય નર એટા એને. ॥ ૯ ॥

ભરખૂંડાની લેણે, લીધેગી યદ, રણવામાં કાઢી;
વૃધખજામાં એ જનને, વિષતી કદિએ નવ આવે આડી. ॥૨૪॥
વિષરિત વખત લગતને, નિરખી પાસે દરિ નિજ સેવકને;
દ્રષ્ટીએ જો દીઠા, પેતાં તેને સહ લે નીજ કને. ॥ ૨૫ ॥

મુખ દુખના અનુભવની, દહેજત કદિ નવ સમેએ યજ્ઞ યાગિ;
મિમિતતા પામેલી, દહેજત અનુભવિ અમરતસમ લાગે. ॥૨૬॥
માણસમાં બળ છે નહિ, બળ તો સધેણું અધિકારે આવે;
મિજનો પંજ દાકમતો, તે લોકાનાં અજાણ અવરાવે. ॥ ૨૭ ॥

માણસની મિત્રાઈ, કરવા માટે, નવ કેહ્ય ચાહે;
પણ તેના પરિબળથી, અંતરને કર તેનો ચાહે. ॥ ૨૮ ॥
જશ જામેલા જનની, ચેત્રી માટે, સદુ સંખે મંમતા;
ઉગતાને અઃ જગમાં, કૈાઠ કેરીને સરવે જન નમતા. ॥ ૨૯ ॥

મન વચન કાર્યોતું, એકપ પાછું એ સમય છે સત્યના;
એના એકપણા વિજ, અસત્યતા છે, નવ કદિએ સત્યના. ૧૩૦
વિચાર બળની છે લ્યાં, જાગૃતી ત્યાં જય રવી વગતી;
ઉદય કરિ નિતીના, કરતી એની, ઉદય તણી દસતી. ॥ ૩૧ ॥

કાળ ન કદિને આવે, વજ્ર એનાબે વગર કદે આવે;
આવે છે ત્યાર એ, આજ્ઞાનીને, લાયકી ભાગાયે. ॥ ૩૨ ॥
દરિની ભક્તી રૂપી, પાન રસાયન કરવાથી જનને;
ભવસાગર બાધનને, ભવ તથી રેતો કદિએ નિજમનને. ૧૩૩

દુખિઆરી દુખિઆમાં, સાંતીનું મુખ મદેવ છે સાર;
રેતી કેસા રજમાં, સરોવર સરખુ મુખ જાલુ કરનાર. ॥૩૪॥
નિષ્કેવળ જનને જે, કોષ અતીશય, ઉપજાવે જાણી;
તે તેનાં અંતરની, જવાળે બળિને, ખમતો જાલુ દાણી. ૫૩૫

અનૃત વાણી લે જાલુ, બોલે છે તે જન અનૃત દહે;
સત્ય સદા નવ અમતું, સત્ય તણી નવ કર કદી પ્રીટે. ॥૩૬॥
વૃધઅવસ્થામાં જે, વિષત પડે તો મરણ પાલુ આર;
પૂરપારથ દિવસ યજ્ઞ, દુખમાં અધુર, દિન મું કરનાર. ॥૩૭॥

રતિને અતિ ઇચ્છનારી, અંગળાઓ છે, ઉનમત નદિ
 નદિ નિજ લેખા લેરે, એ સમ અંગળા પુળલોડ એવી.
 કામ અને કોપાદિક, રોપાધિન છે નર સ્વેચ્છાચારી.
 પણ પીરજ પરિ ચાહે, તે નર તેથી બને ન વીકારી. ॥૩૮॥
 તત્પણની જન લેખે, તેતે સમળા, અવિત્ર ગણિ લેખો
 હમન કરી ઇત્રીઓ, અપાણુ જન, પવિત્ર રૂપ પેખે. ॥ ૪૦ ॥
 પ્રવાસદિલ પડિતને, મતિદિલ નુપને, ગણિ પૂજી જામે;
 વિધાને પ્રાક્રમ બે, સુખ રહાયો, કદિ નવ પાપામે. ॥ ૪૧ ॥
 અભિમાને હિજલક્ષ્મી, ગર્ભેથી હિલે, કુમારીકા યામે;
 એ રીતે પડિત પણ, પ્રવાસદિલથી, હિલે બહુ થઈ જામે. ॥૪૨॥
 હોડ બપવહાર અને વણિ, ધર્મ પ્રથા નિજ, હિત સમજ ચાહે;
 તે જન હીથે મુકત લગિ, જરા લક્ષ્મીને સુખમાં બહુ મહોલે. ॥૪૩॥
 મૂળ બધા રોપાણું, અવરથ કરીને અંગળાઓ જાણે;
 કારણ કે તેઓનાં, વાયુ પેટે ચળ ચિત પરમાણુ. ॥ ૪૪ ॥
 પુરુષ સદા નિજ બળથી, રક્ષણ કરતો અંગળાના તનનું;
 પણ બ્રહ્માદિકથી પણ, રક્ષણ થાય ન કદિ તેના મનનું. ॥૪૫॥
 વપુની વ્યાધી વપુમાં, હંકાએલી સદાય બહુ સારી;
 બહાર પુગલ થઈ નિકળે, છે તે વ્યાધી બહુ પીડાકારી. ॥૪૬॥
 સ્ત્રી રાજ રાખ્યા વિણ, પતિને પણ તે નવ રાજ રાખે;
 પતિના જાની વૃધ્ધી એમ થવાથી હરિએ નવ રાખે. ॥૪૭॥
 પુરુષે બહુ અંગળાપર, દ્રેષ ન કરવો નવ રનેહો ભજવી;
 ખેડ ધરમ એ બેના, આસવ સાથે અંગળા રીઝવવી. ॥૪૮॥
 સ્ત્રીનું પાલણ કરતાં, અને વળી બહુ સાચવતાં ભાવે;
 સ્ત્રી હરકમ સુખ રીતે, સ્ત્રીરૂપ થકને નિજજૂઠ શોભાવે. ॥૪૯॥
 જ્યાં સુધી જન સજે, થયો સમાગમ નવ પૂરજ જાણે;
 ત્યાં સુધી કરી તેના, ગુણને પૂરજ તમે ન પીછાણે. ॥ ૫૦ ॥
 સ્વારથમાં તત્પર રહી, વિષન પડે પણ મહે નહી પાતે;
 પદ પ્રીતી, સુખે તે તે મરતા વણ મિતે. ॥ ૫૧ ॥

અજ્ઞાની, પુરુષોને, અવળે વરતે. અજ્ઞાનો રહે છે;
 તેમજ કામી દોષી, જ્ઞાનીના પશુ થિતને નાદે છે. ॥ ૫૨ ॥
 આયં પુરુષની રીતથી, હિસા જેઓ, જગમાં આચરતા;
 તેને જ્ઞાની જન સો, સંકર પરના મુખથી ઉચરતા. ॥ ૫૩ ॥
 કથાવર આદિક ચીજો, જાણના મુખને કદી ન વધાત કદે;
 તે, મુજબ ગદ્યયો પશુ, જગત્તમાએ દગમાં અધિક વિચરે, પર
 નીચ કુળમાં જન્મેયો; તેટલું જાણું પશુ નિતી પરમ જાણે;
 તો તેનો સારસરજ, મુક્ત પુરવે કર્યો હો જાણે. ॥ ૫૪ ॥
 નજર દુષ્કર પુરુષની, જેના ઉપર ધ્યને બહુ કરતી;
 તેને તે અજ્ઞાની, પટે જાણી જરમ સાર કરતી. ॥ ૫૫ ॥
 પાતાના સહવાસે, પરને પીણ કદિ નો ધમ આવે;
 તો તેને મુજબન સો, જન જન અરચી દુખથી મહાવે. ॥ ૫૬ ॥
 આદી કે નરહી કોઈ, જાણના કદિ નવ અંતજ લેવો;
 અંતજ બહુ સેવાથી, તન જન ધનનો હોમ પટે રવો. ॥ ૫૭ ॥
 રાગી રાજથી મરવે, આજન સમયે પરખાતાં પરાં;
 મુખનાં સરવે સંગી, દુખનાં સંગી નવ રીસે ચૂસાં. ॥ ૫૮ ॥
 અંદનથી યારી રીતજ, માનસને બહુ કરતો રીતજતા;
 પશુ ત્રિવિધીના તારો રવે ન તે સંત વચન જો રખતા. ॥ ૫૯ ॥
 દેવ તરફથી રહે, બ્યાધી લે લે જનને ધમ આવે;
 આભાષાથી તેની નવ, ખબર પટે કદિ પશુ પાળી અચકાવે. ॥ ૬૦ ॥
 અનંત વિચારો ઉઠે, તે સપજાનાં અમલ કરે લેજો;
 કામ ન મુખરે કાંઈ, પશુ દિલસ બહુ સુચવાતા અંચે. ॥ ૬૧ ॥
 જ્ઞાની દુખ દેખીને, પ્રેમ કરીને વધાવી લે દારો.
 દારુન નિવર કર્મનાં, કુળાં જોગવી ધવા મુક્ત દાપે. ॥ ૬૨ ॥
 અચપશુથી મુખ વૈભવ, જોગવિને વૃદ્ધ વયમાં લે જાણે;
 વૃદ્ધ વયમાં દુખ દેખી, દાસે તે જન દિલમાં પરતાવે. ॥ ૬૩ ॥
 અંદશુકલ પટે જગમ, કિનારિન પાતે વધતો દેખાએ;
 એ રીતે દાવાને, જમીન દાનનું કુળ વધતું જાણે. ॥ ૬૪ ॥

ધર્મ દુરાગતાથી છે, બંધારમાં જન બહુ વરતી
 એજ પ્રયત્ન તો સમૃદ્ધી, કેરું સદાજી સમજી
 સાથે સુખ તપને, એની સીધે પવન વળી પામે
 સાથે ધર્મ રક્ષે છે, મટે સત્યને તજતાં દુખ પામે
 દુખનું ઝીણું કાંડ, મન બાજુ છે વખતે મુખ મળશે
 એ આશયે દુખના, કાંડ સમજા દુખિયાં નિર્મમશે ॥૬૬
 સમુદ્ર વાયુ ભળી, દુષિત દિગ્ધિ મતા નથી બળે
 જ્ઞાની જન એ રીતે, શોષ વગરના સદાય પરમાણુ ॥૬૭
 હરિ નિજ બકતેનિ બહુ, દુખ આપીને કસોટીએ કસતા
 દુખમાં હરીપર મધા, અચળ રહે તે હરી શરણે વસતા
 પાતાની મેળે જઈ, વળુ બોલાયે પરને આપત મતાં
 પામે શુભ પરાશવ, પાતે પરજી કિરતીવંત જતાં ॥૬૮
 રેખરિય જનતા આપે, તેજરિય જનમાં નવ સમય
 જેમ અધિક બગવતા, બળિને પામી દુરાગત ઘડ બને ॥૬૯
 જનના મનની હઠિયા, દિન દિન અતિશય વધતી રેખાએ
 તણ તણા મુખની એ, માત્રા દિન નવ જગમાં ભેગભેગાજી
 જગમાં દ્રવ્ય નથી એવું, એથી હઠિયા જનની પૂગાએ
 દુરૂપ સમુદર સરખા કેલ ઉપાયે દિન નવ પૂગાએ ॥૭૦
 મિહીત જનને હઠિયા, દિન દિન અતિશય વૃદ્ધીને લીધે
 પજા રૂપી બીણ, હઠિયા એને શર પડે વીધે ॥૭૧
 માન સદા મેગવતા માજસને છે પરચમ દુખ તાડું
 । દુખ જાતે બને, જ્ઞાન વવાથી મુખરૂપ વડ, પાડું તેજા
 વડુભવ કરી એથી તે, કાજ તણે વસ સપજું સમજશે ॥૭૨
 કાજ તણા ચક્રરમ રથાવર જગમ સરવે અપાઈ ॥૭૩
 પણ પુરવને દ્રવ્યમાં, હમની એવી બહુ લાગી હોએ
 વી હમની તેને, સમાં કુદની પર પણ નવ દોએ ॥૭૪
 રાજ્ય અરે નિર્વનતા બેની તૂટા મુખની કરી એડું
 નિર્વનતા કેરું, પડવું નમવું નમરે રખાડું ॥૭૫

ધનનો નારો ખરાધી, સાતી જનને વળી મીઠાં સંપત્તાં;
 એ અપમાન અતિશય, માન ન દેવળિ ધરની પક્ષ અમળા. ૮૦
 દેહ તણી છાંયની, સાથે અપળાં પુરવ તણું કંઠા;
 અંત લગી સાથે રહી, માણસને દે એ દુઃખ અથ ધર્મા. ૮૧ ॥
 દુઃખ મુકીને મરણ, અજ્ઞાનીને અતી કઠણ લાગે;
 દેહ તણે દુનિયાંધી, થાય જવું પક્ષ નવ તણાં લાગે. ૮૨ ॥
 પળનો પક્ષ જરૂરો તો, રાખીને નવ દુનીઆમાં ચાલો;
 પળમાં દેહ તણને, રાહ સદા પર લોક તણાં ચાલો. ૮૩ ॥
 સંકલ્પ ચેઢવા વીના, માણસનો કદિ ઉદય નહી થાએ;
 સંકલ્પી કંઠાએ, તેની દાણત દુર્બળ રખાએ. ૮૪ ॥
 કાળ તણી બલોદારી, જનને હુપદ દરદમ વિસરાવે;
 મુલકાનું ઉલટું ને, ઉલટાનું એ મુલકું દરસાવે. ૮૫ ॥
 ધર્મ તણા દારેથી, ગુણ જગતની નીરખીને જળ;
 ઉપજતાં વૈરાગ્યજ, અંગર મુઠી થઇ બલજ તત્કાળ. ૮૬ ॥
 વૃષ્ણરૂપ પીઠાથી, દુષ્ણરૂપ પીઠા અનિ ઉત્પત્ત થાએ;
 એ દુષ્ણરૂપ પીઠાથી, મુખ ઉત્પત્ત થઇ દુષ્ણ ઉત્પત્ત થાએ. ૮૭ ॥
 દુનીઆમાં ચો વસ્તુ, માણસને કદિ અતુલજ બહુ હોએ;
 પક્ષ વૃષ્ણા નવ ત્યામ, તો તેને નવ મુખ સ્વપ્ને હોએ. ૮૮ ॥
 દુનિઆમાં અતુલજના, માણસને કદિ નવ કાંઈ દોએ;
 પક્ષ વૃષ્ણને ત્યામ, તો તો તેને મુખ બહુ સમજાએ. ૮૯ ॥
 અંચળના તણે કાને, માણસનું મન રથોર બહુ બની જાએ;
 ત્યારે તેને કોઈના, મનમાં કિચિત્ત ભય નવ સમજાએ. ૯૦ ॥
 માણ અનં અમૃત એ, વશી રહેલાં, વધુમાંહે બળો;
 મોહ થકી મૃત્યુને, જાણનાથી અમૃત પીછાએ. ૯૧ ॥
 વીધા સમ નથી નેત્રજ, સત્ય સમ બીજુ નવ કદિ નવ દેખો;
 પ્રીતી સમ દુષ્ણ છે નહિ, ત્યાજ સમ મુખ અપર નહી લેખો. ૯૨ ॥
 સમયનજા પડાની, જોઠે દરદમ ભવિષ્ય રહું લટકી;
 દેખાવું નહિ કદિ એ, મનુષ્ય થકી એ રહે મતી અટકી. ૯૩ ॥

પ્રીય વસ્તુ મંગવાધી, તુજાની કદિ કંઈ તુપ્તી થાએ; .
 અમ્નીની પેઠે એ, તુજા કદિ નવ જળથી ઓલાએ. ॥ ૬૪ ॥
 ધૃત અગ્નીમાં નાંખે, અગ્નિ પ્રજ્વલિત હરદમ બહુ થાએ;
 એરીતે તુજાં પણ, કવિચંત વસ્તુ મગતાં ઉભરાએ. ॥ ૬૫ ॥
 હરિ ધારે તેાં પગમાં, ઇચ્છા સધળી મનની સંપાડે;
 અને વળિ ધારે તેા, ઇચ્છા સધળી પગમાં વળસાડે. ॥ ૬૬ ॥
 કામ બધાં કહ્યોઆનાં, રાત્રુરૂપ થઈ દુખ જનને રહે;
 મારે ઉગતુ એને, ઊદી સમજુ' જન લાલજ લેઉં. ॥ ૬૭ ॥
 તનદૂરસ્તી સારી, હોએ ત્યારે નવ કીમત જુએ;
 પણ બ્યાધી થઈ બગડે, ત્યારે તેની સુખ કીમત સૂએ. ॥ ૬૮ ॥
 આગળથી અટકળ નવ, કરસા કદિ એ સમજે તેા મનમાં;
 ધારેલી વાતો સૌ, હુજ મળે છે પડિને વીધનમાં. ॥ ૬૯ ॥
 ભવિષ્યે જે બનવાતું, તે પરમાણે મર્તી પરથમ સુએ;
 શઘ્ના જન બહુ હોએ, તેાપણ તેની મર્તી સધળી જુએ. ૧૭૦૦
 રાજ ધરી આદ્યાધી, દુનીયાં સધળી ભરમાતી રમેા;
 પણ પાછળથી નબળાં, લક્ષણ જોઈને દુર થતી પેમેા. ૧૭૦૧
 જ્યાં મુધી માણસમાં શક્તી હોએ મુખરૂપ ત્યાં મુધી;
 શક્તિ હીજ થએથી, અનેક દુખનો ઉભમતો ઉઘી ૧૭૦૨
 ગરીબ તણી ગતી જોઈને, મનમાં માટી શિખ સમજ લેવી;
 આપણને ધન પૂજુએ, આપુ' છે એ દૂપા કહો કેવી. ૧૭૦૩
 દાતા થઈ દિન ઉપર, દયા કરે તે ધન ભોગબુ' જાણે;
 એ વિશ્વ ધનપતી સધળા, ધન રક્ષક થઈ જીવતા પરમાણે. ૧૭૦૪
 અંતલગી આશાનો, પાર ન આવે મનુષ્યનો કદીએ;
 એ આશાને લીધે, મુખ દુખ સધળાં સદન થતાં વદીએ. ૧૭૦૫
 શીપતી જે મુરખ તેા, તેની સાથે સબંધ નહીં મારેા;
 અનેક આણેા શિરપર, આવે એથી સબંધ દુખદારેા. ૧૭૦૬
 દુખીઆરી દુનિયાં આ, મુખ સમજીને મનમમતી મદાસે-
 પણ જીવત તણ અતે, બાવ નકં ત્યાં કર્મે કર્યાં સાસે. ૧૭૦૭
 છત્રોશમી ગીતીનો, બોધક માળા વાંચેા નિન્વીધને;
 જેસંગ મુજને બલેા, પૂજુ દૂપાએ પુરું કરી જમને. ॥ ૧૭૦૮ ॥

માળા છત્રોશમી સંપૂર્ણ.

૫૨ પ્રશ્નોત્તર અને પાઠ્યપૂર્વિકાઓ. ૩૧

મુખાઈથી નિદ્રાતા “ માસિક મળદં ” શોષાનિઆના અધિપતિ, શ્રેયેશ્વરનાન—દાદીલાઈ નેદલજી તારાપોજનાજી તરફથી, હવે જેલંગબાઈને, પુછાએલા પ્રશ્નો અને તેમના આપેલા ઉત્તર તે નીચે પ્રમાણે.

(આ પ્રશ્નોત્તર માસિક મળદંના પુસ્તક ૮ માના અંક ૬—૧૦ લેખામાં છપાયા છે. સન ૧૮૮૭.)

પ્રશ્ન ૧ લે.—કૌદરો.

કોણે કોણ શાસ્ત્ર વિદે : ના પત કોનો થાય ?

કોણ હવે શિક્ષાન નિજ : કોણ કયા નહિં આવે ? ॥ ૧ ॥

ઉત્તર ૧ લે.—કંદરગૃહં.

કોણે સભામાં મુકવિજ ગાયા. કોણે પ્રથમે નૃપ પાળનાર
કોણે સભામાં મુખરિજ કાઢ્યા, કોણે સભામાં વૃજથી ગાવા. ૧
કોણે સભામાં ન અજાનરાહી. કોણે શ્રમાના નર નામધાહી;
કોણે સભાના મુખરો દરમી, કોણે સભાના નૃપ એવં નારી. ૨
દાધે હરી જે બરેવ પાડે, દાધે હરી જે પરતાજ પાડે;
દાધે હરી જે દિલદહુ ઓડે, દાધે મરે એ મહુ સખ દાલે. ૩
જાળ્યા ન લેણે જગતાવનેરે, જાળ્યા ન લેણે ધરમા નમરે;
મેવા જનો લે જગમાં ગણાતા, તેલો કહી દીડે કયા ન ખાતા. ૪

પ્રશ્ન ૨ લે.—કૌદરો.

કોણ વચન થાણે ખરું : હવે કોણ તે બચ ?

કોના પરમાં સપર્તા ? કોનો ધરો એ સ ?

ગિતર ૨ એ.—મનહર છંદ.

સારવીર સરદાર, પણ લઈ રજુ ચડે,
તો તે પણ પાળવાને, પુઠે ન દેખાડશે;
ભક્ત જન ભગવંત, ભાળવાને બાવ ધરી,
ભાજિ કરી ભોંતરવું, પણ પુર પાડશે.
સાહુ અને દાતા બેઝી, મુખથી વરેલાં વેણ,
છવ બલ્ય તોય પણ, તેહ નહીં તોડશે;
મુજો દાદી મિત્ર મારા, સતવાદી જન સારા,
વધુ વેણ પાળવા ન, પાછી પાની કાઢશે. ॥ ૧ ॥

કેફી બ્યભિચારી અને, અન્યાયી અધરમીએ,
કરેલાં કુટૂંબ છુપાં, ગળવાને કારણે
નિંદાખોર નિંદા કરી, દેવ દરગાવવાને.
ઠગાખોર ઠગા કરી, બકે બહુ બારણે;
સ્વારથીયા સ્વાર્થ માટે, દેવનો ન કર સખી,
બરેલી જે વાત તે તો, ભગ કરવા ભણે.
મુજો દાદી મિત્ર મારા, હિપર કહ્યા એ સહુ,
સ્વારથને કાજ વેળ, હારવાનું ન ગણે. ॥ ૨ ॥

ધનના કેહાર જેના, ધર માંહી ધર્યા હોય,
અને વળી પુત્ર પુત્રાદીકથી રીપાવડે
મનુષ્યમાં માન હોય, દૂળમાં વરીખે બેય,
કર્મ તણી રેખા ધડી, ગણાય બધે વડો;
એવી રીતે રિખ મિખ, સપ વિનાની જો હોય;
તો તે સપતિ વિનાનો, નર ગણો બાપડો;
મુજો દાદી મિત્ર મારા સગુણી સુઠરી સાથ,
સપ જેના કુટુંબમાં, સપતિમા એ વડો. ॥ ૩ ॥

સજ્જન જે જગતમા, મુજા હિંચક છે સદા,
એવા સજ્જનનો સમ, કોડ કંગી કીછને;
સાના સત શેઠી કાઢી, નેહા મેળનસ કાજ,
સતની સમત કરી, બેધ માની લીછએ.

તેજાનું જીવન, અભિનુભવ પામનારો,
નારી સાચી હોય તો ના, સેવી બધી રીતોએ;
મુઠા દારી બિજા-માણ, ગદ્યાય મુખાનુ બાણ,
વિશ્વ મંડિતો દેવોને સમ રેડી પુણ્યે. ૫૪ ૩

પ્રશ્ન ૩ એ.—પોદડો.

મુખ્ય કા. આ જાણ નવે? પોતાની રીત રીત ?
દશ રમકોડી નવિસેવે રાની રીતે પ્રીત ? ૫૫ ૩

કોલક ૩ એ.—પોદડો.

અપણુ અપણુ મન, અપણુથી અભિ રેવે;
પત્ની સતી મુખનુ, સાચાને જાણ મનમાં. ૫૬ ૩
પતિનુ પાણી ના, પતિ પાણે કમમાં;
અરુ અપણુ અપણુ, રાજાની રીત રીત. ૫૭ ૩
નિરંજન કુમાર નાર, કોઈ નીતિ હીત છે,
સાચી જાણ મનમાં, તે જાણે દુર અપણુ ના. ૫૮ ૩
માનવનું રેડી પ્રીત, રીતે જાણમાં સંપત્તિ
સેવી અપણુ મિત્ર મનમાં પ્રસુપર મનમાં. ૫૯ ૩

પ્રશ્ન ૪ થા.—રાજાનો.

સાચી ઉત્તમ કુળ જરૂર ? સાચી રજાદર જરૂર ?
રોજ પુરવ અપણું નરે રોજ મેખાથી રર ? ૬૦ ૩

ઉત્તર ૪ થા.—દરિગીન બંદ

પરિપૂર્ણ હૃદયે રેવે પુરુષાર્થ તો નથી જરૂર;
અપણી મદદ ઉત્તમ અભિર કુળ એ દિવોદિ સાંપર;
કુળવંત વિશ્વ અપણે તો, દુર રજાદર નારાદર.
એ વીજ અન્ય ઉપાયથી, રજાદર મર નવ તારી. ૬૧ ૩
નાનો નદી જલ છે દુઃખથીને પ્રતિરૂપથી દુઃખ;
પ્રતિરૂપ ગુપ્તતા મુખનું જલ તે પેરી રજા થ. વરં;

મદગુણી બપૂર મિત્રા નિમકદવાણી નોકરો,
એ રેમથી પૂરા બહેવા લેનો બર મો છે ખરો. ॥ ૨ ॥

પ્રશ્ન ૫ મા.—દોહરા.

રીપે શું રગ્યારમાં ?—કોનો કઠિએ કો ?
કોનું પર તજિયે તુન ?—જડે ન કોની જોડ ? ॥ ૧ ॥

જિતાર ૫ મા.—દોહરા.

રીપે છે ર નારિમાં, મદગુણ જોબન ફેડ;
વણી વડું પતિવૃત્તપણું, આપી લોકે અમ. ॥ ૧ ॥
મદગુણી રવામા અને, સજ્જન સગુણી મિત્ર,
માણ જાનને બળિનો, કઠિએ કોડ ખસીત. ॥ ૨ ॥

હરિગીત છંદ.

કેફો અને પાનનાજ કુતરા કૃત્ય કુંડાં આયરં,
વણિ કૃદીસ મિત્રા હુખ લગમી લે પદની નિદા કંડે
આપર્ષી આ ૧ અને ૨ કૃત્ય કૃતી લે રીડતા,
તજ એ તન ૧ ન નનના પર જય ચુકે નવ જતા. ॥ ૧ ॥
લેતા જગનના નડ મળતી સજ્જનને સપાતની,
વણિ જોડ ૧ ૧૨ો એ રિતે અહી દુજનને દુષ્પાતર્ન;
એવી રિતે મળતી દિસે આ જનન માંહી લોક બહુ
પણ લોક જગ. ૨-૩ તળી જડતી ન જરજર હુ કુંડ. ॥ ૨ ॥

પ્રશ્ન ૬ કો—દોહરા.

શુ આપી ફિએ નહી ?—ધરિએ કોની દાડ ?
કોનું મુખી સ માગ્યા ?—કોના ધરમા રાજ ? ॥ ૧ ॥

જિતાર ૬ કો—હરિ-ગીત છંદ.

કદી પવન આપી જાને નવ ફરીયે એ પર આપણી,
દિન જનના હુ ૨ મી દિનની દાજ દિવ ધરવી ધણી;

પ્રશ્ન ૧૨ એ.—દાહરો.

કાપર દોની કામની ?—ભવમાં દોના ભોગ ?

મુ' પાળે નહિ પરવડે ?—દુષ્ટ કયો મદા રોગ ? ॥ ૧ ॥

ઉત્તર ૧૧ એ.—સાદુલવિક્રિયિત ઇંદ.

દેહી, કાપર, શાનહીજ, મુરખો, દાળીદ જેને વધુ,
ચાલે ચાલ કુચાલથી જમમહી, નિંદીત કાણું કયું;
એવા એ નર સૌ અહીં જશદિલા; નારીજ તેની નહી,
બેહી કાપરતા કરી બહુ વળી, હારી વાંધ એ થકી. ॥ ૧ ॥

મનહર ઇંદ.

મુરખ ફનારી પતી, દોષ રોગી દેભદાર,
સ્વાસ્થ વિના લે અપજરા શીર આજુતા;
પાપ થકી પદ ભરી, પાપનો લે પુજ, કરે,
પરવશ વરી વળી, મોજ મિથ્યા આજુતા;
આવ્યું જેને શીર અહોનિરાનું કલંક કુંડ,
માન ભંગ થઈ નવ, પ્રશ્નને પિછાજુતા;
કહે જયશંગદાસ, મુજો દાદી મિત્ર મારા,
ભવ માંદી ભોગ એવા, નરના સૌ ભજુતા. ॥ ૧ ॥

દુષ્ટ પાઈ ઊછરીએ, માખને એ રનેહ કરી,
તો તે ઊછરેલો ગ્રાપ, ઠંડા દેષ બાપ છે;
રાત્રના કુટુંબને લે, પાળી પાળી ઊછરીએ,
તો તે ઊછર્યા પછીથી, વહાં વેરી યાપ છે;
પરખ્યા વિના કુપાત્ર, જનને લે પાળીએ તો,
પાળ્યા પછી તેહ પણ ફૂતની જમાપ છે;
કહે જયશંગદાસ, એવાએને પાળવાનું,
પરવડે નહીં કરી, પાળે દુઃખ યાપ છે. ॥ ૨ ॥

દાહરો.

ચિંતા આજમને અધિક, કરવા ભુંડા ભોગ;
ભણે જનમાં એ જરૂર, દાદી કુપજ રોગ. ॥ ૧ ॥

પ્રશ્ન ૧૨ મે.—દોહરો.

આંખ છે અધી કયો ? હિતમ શું હિતર્થ ?
કવિ જયરામ કહો મને !—હરમ કોને હર્થ ?

હિતર ૧૨ મે.—દોહરો.

આંખ છે અભિમાની જન, અધી પ્રભુ મજાવ
સદ્ગીતિના હર્થથી, હિતમ હિતર્થ થાય
માયા મિથ્યા જાણીને કીધો પ્રભુને સ્પર્શ.
એસ એ મહા સતને, હિરે હરમ હર્થ.

પાદપૂર્તિઓ.

સુખાધી નિકળતા માસિક મેલક મોખની
અધિપતી, મેહેરખાન હાલી બેદલ તારા પેરવાણ
થી, પુછાએલી પાદપૂર્તિઓ, અને તે પુરી કરી
તે માસિક મેલકમા છપાએલી છે તથા નહી
પણ છે તે નીચે સુજળ

“ જીવતી જસ નહિ” બોલ.

જ્યા જીવો ત્યા જયતમા, અપડા એનો હોય
કસેરાડપ ॥ ગમિની, જીવતી જસ નહિ બોલ ॥ ૧
મોઠા મોઠા મદ પલ, બેડા મદો ખોલ;
પણ પાડ્યા કંઈ પુરપના, જીવતી જસ નહિ, બોલ ॥ ૨
સતિયા સત્ય ચુકી ગયા, તપસ્વી રક્ષયા કોલ;
જીવતી જસ નહિ બોલ ॥ ૩

૫. છુદ્ધિ તેવી શુદ્ધિ છે, વિચાર રાખ આરસો.

મનદરે હંદ.

સતિ સદા હંદે પ્રેમ, પ્રીતમનો મેળાવવા,

કૃપા હંદે છે પ્રેમ, અન્યનો ઉપરહસો.

શુરવીર હંદે રત્ન-સેવ માંદી-સંવાન,

હાથરે તે હંદે સદા-ગુલા સારો ખાટસો.

પરમાણુ હંદે અતિ, કરવા પરીપકાર,

ખાપી હંદે પાપ થકી કરવાનો કારસો;

હલે જપરાગે એમ, હંદે વરા મહુ રહુ,

છુદ્ધિ તેવી શુદ્ધિ છે, વિચાર રાખ આરસો.

॥ ૧ ॥

૬. “ ચારી કૃત્યગુણાત્મક છે. ”

અંશવગાહંદ.

ચારી કૃત્યગુણાત્મક છે, સોલીતું ભરપર;

મુવાસ લેવા સદૈવ હંદે, નર જમર આતુર,

નર જમર આતુર રહે ન્યારા, રખી કુશુંધી ભરી દાગ;

અદિત અપગા માંદિ થકું છે, ચારી કૃત્ય ગુણાત્મક છે. ॥૧૫

“ લાખ લેખ લખાયા કે, ખરાબીનો ખુલ્લો તું. ”

મનદરે હંદ.

રાખા તને રાત લેવી, ગળી છે સૌ શુભિયલે,

શુભ તારા રખી મહા. શુભકોષ મહો તું;

જગતને જન્મ આપી, લીછે છે અતિ પ્રેમે,

પ્રીતમને પ્રીત આપી, કરે મહા શુભો તું;

તેમ છતાં તારા કેલસાતે ચાળા એવા ॥ કે,

કંઈ રવા તાયલી જરૂર કુંકે રહે તું;

હલે જપરાગે તારા, શુંલે લાંકયા અવગુલે,

લાખ લેખ લખાયા કે, ખરાબીનો ખુલ્લો તું.

॥૧૬

જીવે ભગુ શરી ભુકી મિત્રતા છે, ખસ મિત્રતા છે ભુકીને

૨૫ છંદ.

મનુ દુર મિત્ર ભગુ નેમ પારી, કુદ છે ભગુ મિત્રતા જો જાણે
આપનાં મારું મનુ કી રહે છે, પણ કુદ નિમિત્તવાળી જાણે
જાણે મનુ નેમ પારી એ, પો પારી નેમ કુદે જાણે,
જીવે ભગુ શરી ભુકી મિત્રતા છે, ખસ મિત્ર તો છે ભુકીને જાણે

“ ૨૧ કો તરુણી ? તારા જરૂર તમારા ”

મનુદ ૨૫ છંદ.

માની મનુદાની તમા, ૨૫ થી તુતો ચાલે,
તોડાનીના તરુણમાં, મનુ માની મનુદાની;
જીવનના મનુદાની, જીવી ચાલે જોય તું. *
ભાગીનીનું જાણુ તું, સગાના તમારો;
માની જોડી મનુદાની, રહે માનુ આજે સમી,
જાણુ માનુ સમજે કે, જાણુ આજે
કહે જાણુ માનુ ત્યારે તારો તોર રાજી,
૨૬ કો તરુણી તારો, જરૂર તમારો. ॥ ૧ ॥

“ તે શામા નહિ સાપિજિ, પાપિજિ પતિદુજ નિબંધ કરનારી. ”

ગીતિરૂત.

જો નિજ પતિરૂત ત્યાગી, જાણીયારી થઈ પતિને નહિ પ્યારી,
તે શામા નહિ સાપિજિ પાપિજિ પતિદુજ નિબંધ કરનારી ॥૧૮

જાણી દાસમાં રાખ, સાર નથી સંસારમાં. ”

કુંડળિએ.

માર નથી સંસારમાં, જુદો જગનો ખેલ;
અદાની જાણવ ■ માયા જાણુ મુરદેલ

માયા બંતુ મુરદેહ, માય યાને ખવડાયે,
ખડે સમણ મેન. નિનિધી દુરજ બજારે;
તો તે જન લવણમઃ હોયે જન વરેણારમાં,
હાથી દુરયમાં રાખ. સાર તથી ચેરેણારમાં. ॥ ૬ ॥

— પ્રેમ પસકમાં જાય —

રોહણ.

પ્રેમી દ'પતો, પ્રેમથી, અરુપરંસ અતિ મુદાયે
માંક પડે કોઈ ગુરુ તો, પ્રેમ પસકમાં જાય. ॥ ૧ ॥
નજ દમણી પ્રેમથી, અરુપમાં અધાણ;
તે દ'પતિ છુરો પંચાં, પ્રેમ પસકમાં જાય. ॥ ૨ ॥
પુરજ પ્યારી પિંગળા, તણ જીતદરિ રાય;
વેરામે વનમાં વરમે, પ્રેમ પસકમાં જાય. ॥ ૩ ॥

— દીનો છે લાલી બદુશરી. —

ચંદ્રાવળા છંદ.

દીનો છે લાલી બદુશરી, મરો પજુ મુંઝાય;
મુખ મપતિ સાધે સમજી, લાજ વળી છુરાય.
લાજ વળી છુરાય જગતમાં, આલિ પડે અતિરાય આફતમાં;
લેશમ સૌ જન જાયે દારી, દીનો છે લાલી બદુશરી. ॥૧॥

— પ્રેમ પૃથ્વિનું રાજ, પ્રેમ સ્વર્ગ સંસારનું. —

દુઃખિએ.

પ્રેમ સ્વર્ગ મ નારનું, પ્રેમ પૃથ્વિનું રાજ;
નરજદાં બગમ બની, પામી પ્રેમે તાજ.
પામી પ્રેમે તાજ, જનાને રુખદળી ઝાઝી;
જ્યાં જુએ ત્યાં એમ, પ્રેમથી પીએ બાણ;
દેહે લેશમદાય, પ્રેમ નર નર નારનું;
પ્રેમ પૃથ્વિનું રાજ, પ્રેમ સ્વર્ગ સંસારનું. ॥ ૧ ॥

૬૭૬ મુખોધ રત્નમાળા-હંચીશો.

“ દિલ આપે દિલઝનને અબળા સાચી સતી.”

સતિ સાચી એ સુદિમાં, દેવામીને લખ
કોઈ કરે દી કથ પજ, ધરે ન દિવમાં દુખ.
ધરે ન દિવમાં દુખ દવામીની મેવા કરતી,
પાળો નિજ પતિવ્રત, કુદો કમોથી કરતી,
કેછે જોશ મદાસ, વિપતમદાજોરે ચંકતી,
દિલ આપે દિલઝનને અબળા સાચી સતી.”

“ વડા વડા વીર લડ્યા, વિષ વિશે વેરથી.”

બેનહર ૭૬.

રામ સાથે રાહ કરી, લકાપતિ લડી મુખે,
દુજ તણ મૂળ કાકયુ, લુઓ આઝા હેરથી;
ગોરવને પાંડવ બે, પિતરાહ લડી મુખા,
કોઠી રજ કપાવાથી મુજ પરા ફેરથી,
યોરી સાથે પૂધિરાજ કરજ અસાહીરીન
મોગસોને મરેઝા સૌ, લડ્યા એવી પરથી;
કહે જયરાગ એમ, આવીથી તે આજ મુખી,
વડા વડા વીર લડ્યા, વિષ વિશે વેરથી.”

જુદ જુદ જઘાડ વસાવી.”

અ દ્રાવળા ૭૬.

જુદ જઘાડ વસાવી, તેએ જગકિરતાર
જર્વા સૌ ખેડ રમ્યા પજ, કોઈ ન પામ્યા પાર;
ન પામ્યા પાર કહાપી કોણ રાકે તુજ ગતિને માર્પ
બરી રચનાજ રચાવી, જુદ જુદ જઘાડ વસાવી.”

“ભાગિનિ જ્યારે દોષ ભરે પગ, દુષ્ણદારિયરી મદિ આપે.”

સિદ્ધિવિજય છંદ.

દોષ ભરી દુષ્ણદારિયરી, કદિ ભાગિનિ લાલ્ચી મધુર પ્રનાયિકા;
પ્રત્યેક પ્રપચ્છ રચી પ્રમદા, પાનિને લગા રાખિ મરે નિજ પાપ;
પ્રેમ તત્ત્વ મુલતી લગ રચેલું, કોઈ કરી કમજા દુષ્ણદારિયરી;
ભાગિનિ જ્યારે દોષ ભરે પગ, દુષ્ણદારિયરી મદિ આપે. ૧

“માય લેની હવે તેજ મારાં.”

કુમરવિજય છંદ.

માતના શું જનું, દુષ્ણદારિયરી આપણે, એમ મનમુગ્ધ મદા મુલે પાલેલું
આપણા દેવ એ, કામ કરવું, સદા, માનભાગી કરી મન મદાલેલું;
દુષ્ણદારિયરી આપણા, માન હવે ન લે, માન મારાં જેનાં ઉકેલેલું;
કમજા રચેલું, દુષ્ણદારિયરી આપણા, માય લેની હવે તેજ મારાં. ૩૩૩

“સતિ શરણ નહિં થાય.”

કોટકા.

સિદ્ધરાજે મતિ શરણે, હવે પાલનું રાખ.
પણ સતિ પતિ પાછળ બળી, સતિ શરણ નહિં થાય. ૧
પાછળીને પામવા, કોરવે ક્યાં ઉપાય;
લાજ લેવા મુશ્કેલી મધ્યા, સતિ શરણ નહિં થાય. ૨
હવે જાણ પણ સતિ કરી, કંઈમાં ન દુષ્ણદારિયરી
પતિવ્રત પાળે પ્રેમથી, સતિ શરણ નહિં થાય. ૩

“આદમીનું તોય એક બાલમાંથી પીડાનીએ.”

મનહર છંદ.

આમ તબી જાત જાતવાને મારે આમ દુન,
માણી જોડ તન તેની જાત પરમાણીએ,

મારા કે નમ્રાજા અરે, અલગુવાને ખાદે તને,
 વામના દીવાથી તેની જાત કદ જાગીયા;
 મરેલી રંગાઈ રી રીનથી બહેલી દોડ
 તે રાખી માખી પછી, વિરેકે વખાણીએ;
 કદે જામના એમ, રાજાજન કે દરિયાન,
 આદમીનું નેત્ર એક, જોડમાં પીછાનીએ.

“But not with this one, Sir.”

Wang et al.

ਜੁ ਯਮਨਾ ਕੁ ਮਦ ਵਧੀ ਧਰੇ ਯੰਤ ਕਰੀ ਸਾਨਿ ਨੇ ਵੀਰ
ਦੇ ਪੈ ੩ ਲੇ ਮਕ ਕਾਦ ਅੰਗੇ ਕੰਨਕ ਨ ਧਾਧ ਕਥੀਰ:

* अमिताभ चरनां विष्णुं भगवन् वीरः

२. ५५ नं० की तारीख का नया मॉडल.

मात्र ५९ मरणांतून, २०५ मृत्युं शिवा

[illegible] $\cdot \text{ad } \mathfrak{g}_2 + \mathfrak{g} \text{ is inv.}$

4516

સાથે જ નવો ધર્મ અને નવા મંત્રી

$$24^{\text{th}} \text{ Feb } 2014 \text{ at } 12^{\text{th}} \text{ April } 2014$$

7. 10 46 + 14 56 1. 2 4 2 14 04 14 1.

... (2) ...

2017 11 14

[illegible][illegible]
$$2.25 \times 10^{-3} \text{ mol/L} \times 100 \text{ mL} = 0.225 \text{ mmol}$$
[illegible]

જન દિન દારણુ જે મનુષ્ય, મયસે આઠે જામ;

સા તેનાં અંતે શરૂ, દુરસ્ત હરે દામ. ॥ ૩ ॥

“ દુનિયાંમાં દિલખન, હસ લુહાની છુટી. ”

કંઠખિઓ.

છુટી હસ લુહા તંત્રી; જાતાં નહિ વિચાર;

બોલ્યાને કાંઈ જાપ નહિ, બોલે બહુ મહાર;

બોલે બહુ મહાર, બાર પાનાને બોલ;

જનમંદળોની માંદિ, મણે નહિ તેને દેહ;

કેઈ લેઈગવાસ, આમ છવતરમાં છોડી;

દુનિયામાં દિલખન, હસ લુહાની છુટી. ॥ ૧ ॥

“ પ્રેમ પરસ્પર વ્યથે. ”

કોહરા.

મનથી માને મિત્ર પવ, મરે ન કોઈ અર્થ;

તો તે મિત્રી નય ગણે, પ્રેમ પરસ્પર વ્યથે. ॥ ૧ ॥

પૂરણ ચ્યારી પ્રેમમાં, માંડે કોય ન ગંધ;

સતોયે નય તે રામે, પ્રેમ પરસ્પર વ્યથે. ॥ ૨ ॥

પ્રેમ પૂતળી દંપતી, અન્યો અન્ય અનર્થ;

કરોને મન અગમ્યાં કરે, પ્રેમ પરસ્પર વ્યથે. ॥ ૩ ॥

કોઃ ઉપાય કરે નર પાવન, પાપ તજે મરતાં નહિ પાપી.

કેદરિજય છંદ.

જાત પડી જાતો પદ તણી નહિ, જાપ છુટે પદ તેણ તથાપી.

જાટ થયું સહુ બોજન ને યજ્ઞ, પાદ ન થાય પટીથીં હદાપી;

તક લગી પયમાંદિ પટીથીં ન, કોઈ ઉપાય હદાય ન દાપી;

કોઃ ઉપાય કરે નર પાવન, પાપ તજે મરતાં નહિ પાપી. ૧

“ જૂઠો જરનો લેર. ”

દોહડા.

કોડપતી થડને કડે, કડીં લે કમ અથોડ
જગથી કમ ન છુટતાં, જૂઠો જરનો લેર ॥ ૧ ॥
જરને જાતાં પાર નહિં જેમ જાય અગિ મોર;
મૂખ સાચો માનતા, જૂઠો જરનો લેર. ॥ ૨ ॥
ભવ જળ તરવામાં કહી, થાયે નહિં જર લેર
જ્ઞાન વિના ગુચાર્ધ મરે, જૂઠો જરનો લેર. ॥ ૩ ॥
દેખી દ્રષ્ટે થડને, થમકે જેમ થકોર.
જન થમકે ત્યમ જર થકી, જૂઠો જરનો લેર. ॥ ૪ ॥
અનાથ જન અતિ અન્ન વિભુ, કન્ટાં સોર જકોર
તે ધન પતિ મન નવ ધરે જૂઠો જરનો લેર ॥ ૫ ॥
જર વગ થકને જગતમાં, કીધાં કમ અથોડ;
મહુમદગીજની એ ધણાં, જૂઠો જરનો લેર. ॥ ૬ ॥

“ રહે પ્રભુ પ્યારમાને, ચિત્ત ભમે નારમાં. ”

મનહર છંદ.

દોગ ધરી ધર્માચાર, લેખ લ. ભમે પખુ
નિપદમા વાસ કરી વળે ભવહારમાં,
ડગ ધણા ડાકોરની, સેના માટે જાના બને
ભાના બની પડે પડી પ્રેમદાના પ્યારમાં;
ડાગ ધરી મુપારાના ભાપસ ભવાં ભણેને
કુધારે તો વાસ કર્યો નિજ ધરબારમાં
કહે જયસ ગ એમ દોગીઓ સો દોગ ધરી,
રહે પ્રભુ પ્યારમાને, ચિત્ત ભમે નારમાં. ॥ ૧ ॥

“ સોય સદા સાધે અને કાતર ચકે કાપ ”

દોહડા.

ધર્મી ધર્મ કર્યા કરે પાપી કરના પાપ
ગાય સદા સાધે અને, કાતર ચકે કાપ. ॥ ૧ ॥

પાળે સતિ પતિવ્રત પક્ષ, કુલદા. વ'ટે આપ;

સોય સદા સાંધે અને, કાતર ખડે કાપ, ॥ ૨ ॥

સજ્જન સુખ દે સર્વને, દુઃખને દે પરિત્રાપ;

સોય સદા સાંધે અને, કાતર ખડે કાપ. ॥ ૩ ॥

દાતા દરદમ દાન દે, લોભી મરે કાપ;

સોય સદા સાંધે અને, કાતર ખડે કાપ. ॥ ૪ ॥

દામ્યમૌતા નૃપ રાજ્ય સભા પુરસ્કેર પ્રભા કવિઓજ ગભવે.

હૃદયિજય ૭૬.

વીર ચહો રખસેત્ર મહી રખસેત્ર મહા મુદધીજ મુતવે;

માન અને નૃત્યધીજ નદી રંગે ભૂમિ ભલી દિનધીજ ભભવે;

પાઠ વદી જન મંદણમાં જનનાં મન ખૂબ રસીક રિઠાવે.

દામ્ય મૌતા નૃપ રાજ્ય સભાપુર બેર પ્રભા કવિઓજ ગભવે ॥૧॥

“ નામ તે નારિનું નિત્ય નીચું. ”

હૃદયિજય ૭૬.

સ્વામિની સાથ જે, મુઠરી રોપથી,

રસજી રાખીને નિત્ય રહેતી;

પાગલી નહિં વળે, થર્મ પતિવ્રત રી

બાગને બોલે સારો ન રેતી;

સાથ સદ્ગુણ તણ. દુષ્ટ દુગુણ સણ,

મન નવ રાખતી મેઠ ગેયુ;

બાળ ભવશયે આ, અવનિમા જરૂર રૂ.

નામ તે નારિનું નિત્ય નીચું.

॥ ૧ ॥

“ એા હલવુચ તુષ કોનક દેવાં : ”

અંદાજગા ૭૬

એા હલવુચ તુષ કોનક દેવાં ? બ્યાં બેડવે ન્યાં છુડા.

પ્રપચ્ચેનો તો પાર નદીને. દિનપર લપ બાંકે:

પુછ દત્તી પાને તે સેં, હોવાવી મહેએ સીધી.

ખાટી ખોખુ' થયા ત્યારે, ખેગ લીધી રામની;

હૈં વપરાય એરા, બેમો મેં બંદુ લેવા.

મુઠી બાખી રામપણ; રામા પછિ રામની. ॥ ૧ ॥

અર્પણ આપે અંગ

સાદરાં.

સાગા રમેતી સુદિમાં, મુખ દુઃખમાં રહ્યો મુગ;

આપ્ત આવે એ સમે, અર્પણ આપે અંગ. ॥ ૧ ॥

દેશ દિલેશ્વર જન સદા, હિરમાં ધરી હિમંગ;

દેશદિતને કારણે, અર્પણ આપે અંગ. ॥ ૨ ॥

રામવ રામ યોધા અધિક, રાખી રજમાં રંગ;

ફેડું કરવા રામનું, અર્પણ આપે અંગ. ॥ ૩ ॥

સદનુંજી રવામા સદા, મુખ દુઃખમાં રહ્યો મુગ;

હૈં પડે નિજ કંથને, અર્પણ આપે અંગ. ॥ ૪ ॥

મુદંબરે ધર્મો ધણી, રાખી દીન અપંગ;

વપરાય એ દુઃખ રાગવા, અર્પણ આપે અંગ. ॥ ૫ ॥

“ તાઠ નીચે પીઠ પાણી, પાણી તે બજારો કે ? ”

મનહર છંદ.

દુઝતની માખતમાં, સજતન સુરીતે રહે,

તો તે જન સજતનમાં, કદી, વખણાય કે ?

વેરવાનો સાંજ્ય કરી, સતી સમુણી રાખી,

પતિવ્રત પાળે પણ, સતી સમજાયે કે !

કાવરના જુથ માંહી, સૂરવીર જઈ વસે,

તોને પછી સૂરવીર વીરમાં ભજાયે કે ?

હૈં વપરાય એમ, સગ રંગ લાગે સદા.

તાઠ નીચે પીઠ પાણી, પાણી તે બજારો કે ? ॥ ૧ ॥

સારાંની સોજતમાં ફરિયે

અંદાવળા ઇંદ.

સારાંની સોજતમાં ફરિયે, મન રેલુ, મરી જાય,
સાંજતનનું રેલુ મળે, સાય વરેલુ સમજાય.
મરણ વરેલુ સમજાય સગાં, સ્વારથ આ પરલોક
ફાંનથી જયસંગ નિત્ય ફરિયે, સારાંની સોજતમાં ફરિયે.

૭ દેવાતી શું હશે શાહી, પડોળીને નાતરે?

મનહર ઇંદ.

માસી જાણી મજવાને, ભાવથી બાલુજાં આવી.
મજવા આવી તો તેને, કળવા દેવાવરે ?
પર આજુ ડાહુ ત્યારે, શાહીના માગીને સાવડ,
શાહીના એ રૂપમાં શું, ગીરવી શુકાતરે ?
ધરનારી માંદી જાણી. પડોશજુ પાસે આવે,
નારી મુઆ પછી પડોશજુને રખાવરે ?
કહે જયસંગ એમ, પાતાના સ્વારથ સાથે,
દેવાતી શું હશે શાહી, પડોળીને નાતરે ?

૮ તે ભરપાર તણા ભવ ભોમ, મુજોગતણા કદિ જોમ ન આવે

અંદાવળા ઇંદ.

કહેસ કરી કરી લેસ ન લાજત કામનિ કથ શું નિત્યે.
ભામનિએ ભવમાં નકિ નામની, રવામનિ લાજ મજાદ લુદારે
પ્રેમ કરી જયસંગ વિનાદ થકી, પતિનું મન લે ન રિહાવે.
તે ભરપારતણા ભવભોમ, મુજોગતણા કદિ જોમ ન આવે.

૯ સખિ જુએ નામનેને, સુમ જુએ દામને ?

મનહર ઇંદ.

કેક ધનપતી ધન, ખરવીને ધામ કરે,
કેક ધનપતી સુમ, નિંદાવે છે નામને !

કેક નર નાથ માટે, નાજાં ખરથે ઇ. થવું,
કેક મુખ નાજાં માટે, દારી. બેસે દાખને,
કેક રામ પ્રજા તથા, પાલ્લવોપાલુ. કેરે,
કેક રામ. પત્ર માટે, પીરે છે. તમામને,
કેક જયરામ એમ, જનંતમાં તોયે લુએ,
સાચાલુએ નામનેને, રૂપ લુએ દાખને. ॥ ૧ ॥

“ ઉ પળનોજ પ્રવાસી, દારીથી શુ થયે અમર દાવા. ”

ગીતિવૃત્ત.

જનંત મધ્ય પહોં જામમાં, મુદ્દત્વ કરિને દરિયુજ. નવ આયા,
ઉ પળનોજ પ્રવાસી, દારીથી શુ થયે અમર દાવા. ॥ ૧ ॥

“ કાકા કેરું કામ તે શુ, કાકીથી થવાનું છે ? ”

અનુદર છંદ.

મોડા મોડા રાવ રાજા, રથે જઈ રાહ. કરે,
પણ પદરાજી થકી, એવું બનવાનું છે ?
ધજા ધજા દાવા શિખીને બને બારિસાર,
પણ તેનું કામ તેની, ગ્રીષ્મી સરવાનું છે ?
હોય ધજી બહેડી ને, ચતુર ચતુર પણ,
અરદના કામ કદી, તેને ધરવાનું છે ?
કહે જયસંગ બેનું, બેનું કામ તે તે કરે,
કાકા કેરું કામ તે શુ, કાકીથી થવાનું છે ? ॥ ૧ ॥

“ ઉરે શિકાર દીધા, બાપડી બિલાડીના. ”

પ્રથમનાં નાનાં રાજ્યે, પ્રાક્રમથી વૃદ્ધી પાપી,
મોટાં રાજ્યો તથા તોર તેડયો છે અમાડીના;

કલ્પના સેવા ગિનાની, હોતી તેજી બાદ
 કલ્પી ગણી નવે હવેલે મોહનિની કાલીને
 નવે નવે બહેની, ખાલીને બની છે મને
 મોહને કાલે સુતને, ખાલીને ખાલીને
 મોહને કાલે મને, કાલે મને મને
 મોહને કાલે મને, કાલે મને મને

॥ पुनः अहं परमेश्वरः ॥

Figure 1

મુને ન વિનતી કાલ, ખામું યાદ યોગ સૌદ
 ત્યાં કાલી દુરિયાલ, પુન્ય મનુ' પરસોડમાં
 પરમપ્રથમ પાઠ, અરથે નવ કદિ ખતમી;
 એવી કૌર અઠાઠ, પુન્ય મનુ' પરસોડમાં.
 નિજ સ્વારથને કાલ, કેર કરે ભલુ કુલિત થઈ.
 વિજમાં દયા ન કાઠ, પુન્ય મનુ' પરસોડમાં.
 સર્વાં જોએ ત્યાં લોક, નીચ કૃતિના નિરખીએ
 પાવના ભલુ થાક, પુન્ય મનુ' પરસોડમાં.
 સરપાંચાને કાલ કેવામાં નવ સમજતા
 કે મગધકા માન, પુન્ય મનુ' પરસોડમાં.
 ભાગી સુખ્યાં રહી, દયા ન ઉપજે દિશમાં;
 આપે તર્લિ' અમ કાંક, પુન્ય મનુ' પરસોડમાં.
 પદ્મ ખેડખી વિજ દયા થકી દુષ્ટવ તા;
 એવુ વિથ અખીલ, પુન્ય મનુ' પરસોડમાં.

મારી રચના સચે નથી થતો સમા જાણે, 7

अथर्व वि.

શિવાજીને જળ કરી, ધોંગણેએ કેદ કર્યો.
 યજ્ઞ અતે નારી કુર્યો, દુર્યો યજ્ઞ પાપનો;
 જાણાકુદીનને જુઓ મળતાં આજાકુદીને,
 મારવાથી થયો હતો, મર્યાદાથી આપનો;

ગાથી દેહાંત રૂંદ, રીધો નંદુમારને,
તેથી દેશિત'મ્મને સીરુ, કાંઈ કાગી કાપનો;
કહે જયશામ ઝિમ, જમનમાં બેઠું છુએ,
કાદી કાંઈ સચો નથી; યતો અગા બાપનો. ॥ ૧ ॥

“ સલાહના એ લેખ. ”

રાહસ્ય

જયશિખરનો પાપવી, જન્મી જંગલ રખ;
પરાક્રમે રાજ બન્યો, સલાહના એ લેખ. ॥ ૧ ॥
હતો અતુલસી સુપતી, સામન કારણ લેખ,
ધારણ કરો દસ્તો રૂપો, સલાહના એ લેખ. ॥ ૨ ॥
અમયતીને દોપરી, રૂપે કમની રખ;
પરધર કાચી યથ રસાં, સલાહના એ લેખ. ॥ ૩ ॥
નેપોલિયન સિપાઈથી, બન્યો બાદશા, પેખ;
પરચો પહીધી ઠેકમાં, સલાહના એ લેખ. ॥ ૪ ॥
દોપરી ઊરમાં ઇચ્છતી, સ્વયંવરે પવિ ઝેખ;
પણ તે પચાળી બની, સલાહના એ લેખ. ॥ ૫ ॥

“ રામ રામ લાખ કહે, ઉંદી એક રામ હે. ”

મનહર છંદ.

કાશી કે દેહારનાથ, દ્વારિકાં કે ધામ જાવ,
પણ મન નિર્મળ તો, અંતરમાં ધામ હે;
વિરામ લેવાને સાર, મનમાંદિ વાસ વસે,
પણ ચિત્ત નિવૃત્ત તો, વસ્તીમાં વિરામ હે;
પાતાનો અળગ પક્ષ, કરવાને સ્નેહી શીધે,
પણ પાને સાત તો તો, સ્નેહીઓ તમામ હે;
કહે જયશામ ઝિમ, જ્ઞાન મહી છુએ તું તો,
રામ રામ લાખ કહે, ઉંદી એક રામ હે. ॥ ૧ ॥

“ ખરાં અઘડિયાં ખાપ ”

કોહરા.

પોતાને પુ'છ મળે, તે એ નવ મુચનાથ,
 તેા તે નિરંત થઇ જઇ, ખરાં અઘડિયાં ખાપ. ॥ ૧ ॥
 મળે શરોરની સપતી, કુદરતથી મુખદાય;
 પણ પછીથી વ્યસની બને, ખરાં અઘડિયાં ખાપ. ॥ ૨ ॥
 અધિકાર કીતમ મળે, નિમકદુરામી થાય
 તેા તે ભ્રષ્ટ થઇ સડા, ખરાં અઘડિયાં ખાપ. ॥ ૩ ॥
 કીપજથી અધિકુ' ખરચ, જેને મેર જણાય;
 અતે એ કુસી જઈ, ખરાં અઘડિયાં ખાપ. ॥ ૪ ॥
 સદ્ગુણ ત્યાગી સર્વના, દુર્ગુણથી લલચાય;
 જેણે એ આ જગતમા, ખરાં અઘડિયાં ખાપ. ॥ ૫ ॥

“ પાપીને હ'ખે નિજ પાપ ”

ચોપાઇ.

કરણે માધવ નારી હરી, કરજ તણી રિશી જઇ વરી;
 ખોયાં તાજ ત્રિયાને માપ, પાપીને હ'ખે નિજ પાપ. ॥ ૧ ॥
 કીધો અવળો કરિને કેર, નાને હણિ અગ્રેએ ઠેર;
 મુળો રખડતો એથી આપ, પાપીને હ'ખે નિજ પાપ. ॥ ૨ ॥
 લુગમ કર્યો નારિર લુએ, શિર છેદન થઇ પોતે હુએ.
 લેવી કરણી તેવી થાપ, પાપીને હ'ખે નિજ પાપ. ॥ ૩ ॥
 લાખામહમા પાંડવ પાથ, પુરોને રતા અગ્ની આંચ.
 ગયો પુરોચન પ્રજાળી આપ, પાપીને હ'ખે નિજ પાપ. ॥ ૪ ॥
 સિંધરાએ બહુ કેરજ કરી લુનાગદથી રાણક હરી;
 સતિએ રીધો જગતા સાપ પાપીને હ'ખે નિજ પાપ. ॥ ૫ ॥

—૧૩મ શ્લોક—

મિટરજાતે મોસિકમજાતનાં એકાદર-ચેક. હાથીમાંઉ
 બેઠેલુ તરફથી તા. ૨૫—૮—૬૮ ના રાજ દિવસે.
 રા'ગભાઈ તરફ પ્રત્યે પુછવાની માગણી મળિતી તે ૬૫-
 ૬૬ થી તેમણે તેમની તરફ નીચેના પચીસ પ્રત્યે લખી
 પ્રિયદેવતા-પણ તેનો ઉત્તર તેમની તરફથી મળેલો નહિ
 હતો, પણ તે ઉપરથી પાછળથી મેં જ તેમના પ્રત્યેના
 ઉત્તર પુર્વે કરીને આ પુસ્તકના અંતમાં લખવા કહે છે
 તે નીચે સુજમ છે.

—૧૪મ શ્લોક—

સારથો.

૬૬ થી પ્રત્યે પચીસ, આપ નહીં કર્યા થઈ,
 મુજબનાં અર્થે કરીયા વિજયાં હું વિજયાવ મનુ ૧૧૬

—૧૫મ શ્લોક—

પ્રત્યે - મનદર ૫૪

૧૫ જેદ છતાં કોઈ આંધળા કે અર્ધો કાક
 સાંભળે છે જેદ છતાં બુદ્ધિ કોને ઘીલ્યો
 થઈ અદાવત દીને. બે.લી કહે જેદ છતાં
 મનુષ્યમાં કુદા કેને કહે મનની લીલ્યો
 તકલુ સનિયત તણે ૫૪ કહેને પ્રત્યે
 મિત્ર નહીં વીધા કુધુ થઈ જન દીલ્યો
 કો જલસાજીયા રાજ્ય રા. ૧૧ મેંજાવ
 વીધા મુજબ વિજયાવ મેંજાવ મનની ૫૫૫

દુળદીપ્ત અને નીચ, ચંડાળ એ તબ્બકી,
 ઠંડીત પુરવે શુ શું મહત્ત્વ કરી જતુ;
 સમજની સારી ખતી, કહો ? ક્યારે ફીણ થાય,
 દુનિઆમાં દાન કીયું ? ફળ દાતા માનતુ;
 જગતમાં મનુષ્યને, બહાવામાં બહાણું શું છે ને ?
 અબહાણાંમાં અબહાણું તે ? બતાવો શું છે થતું;
 સરીશમાં રાત્રુ અને, મિત્ર મોરા કોણ કોણ ?
 દોસ્ત મારા દાદીશામ, તે તમોથી બજતુ. ૫૨ ॥

કહો કેને દુનિઆમાં, બાળમ્તું નામ ધરે,
 મનુષ્યને કીયો શું ? ઉત્તમ મનાવે છે;
 સસારના તાપ થકી, દમ્બ થયા પુરવને,
 વિશ્વાંતીના હેતુ કોણ, કોણ દ્રવે આવે છે ?
 દોની સાથે સ્નેહ પણ, મિત્રી મૈત્રી કરવી ન,
 શુ શિષ્યા વિનાતું શાસ્ત્ર, વ્યયંતા જળાવે છે,
 કહે કવિ જયરાગ દોસ્ત મારા વિવલન,
 ખરા કવિ કોણ કહો ? ખપક ખીનવે છે. ૫૩ ॥

મેવન કર્બાથી કહો કોણ સખ પામે જુધી ?
 કીયા ખર શું થકી ? કેવ સ્વાય થાય છે
 વસ્તેવ વિના વપુને, કીયાં બાર બાળે નિત્ય ?
 કાતુ છબ્બુ જગતમાં, ફેમદ મજાવ છે ?
 દમ્બ તબ્બકી ફેરા નિત્ય, રાખને ન ચાહે તેમ
 મિત્ર તબ્બકી કે રા કીયો ? ભાગમાં ભાગાય છે
 કહે કવિ જયરાગ સુભા દોસ્ત વિવલન,
 કેવેઆમા રાત્રુ મિત્ર રાખી મજાવ ૫૪ ॥

છીતર--મનદર કંદ.

જે અપોખ્ય કાવંમાં અધિક પ્રીતી મળે તેહ,
 છતી આંખે આંધળો, આ લોકમાં જગાય છે;
 પોતાનાં જે દિવ વાક્ય, મુલે નહોં ફરી કાને,
 તેહ સંભળે છે છતાં, બંધીર ગણાય છે;
 વડવાને સખે જેહ, પ્રિય વેદી જાણે નહોં,
 તેહ બાલે છે તે છતાં, મુશાજ મનાય છે;
 કહે છે ઇમનસાક્ષ, હીતમાં લોભાઈ ફેરી,
 આત્મમાં તજે ન તે, સન્મિત્ર ગણાય છે.

|| ૧ ||

મુખ દુઃખમાં સમાનપણું પ્રિતી પવિત્રતા;
 છિદારતા, દોષ, કાલ્ય, મિત્ર મુલ્ય માનવા;
 વળી વિદ્યા, દોષ, જળ, કાપળને દેવ મુલ્ય,
 દોષ નિજમાં તેા નિજ, મિત્ર સમ જાણવા;
 હાલીન પુરુષ નીચ, ઘન પામેથી મુવિદ્યા;
 મારાજ પામેથી મેષ્ટ પમે બહી જાણવા;
 કહે છે ઇમનસાક્ષ, નીચ કુળ વાળી પશુ,
 હીતમ કન્યાને મારે, ઘન કહે આત્મવા.

|| ૨ ||

અજાનનની મારી મળી, વિનાશ સત્ર છે ક્ષીણ,
 દહીંદ્રીને રાત રેતુ, કોઈ કલ્યાણ છે;
 જગનમાં અનુષ્ઠને, બદાસામાં બદાસો છે પાત્ર,
 અને અજાનમણું તેા મળે દુઃખદાઈ છે.
 અનુષ્ઠના કાલીરમાં, કાચ મારે આગ્રસ છે.
 અને બાંધુ હિંમત કંઈ, કદા મુખદાઈ છે;
 કહે છે ઇમનસાક્ષ, જમીન ફરીને ખદાસ.
 અગ્નિનીને અજાનની હિંમત અપાઈ છે.

|| ૩ ||

અનુષ્ઠને મોટુ પદ, અપારે તે કિંવે, મુંક,
 ખરી મીને લોક તમ્, લોકો તેા જગાય છે
 મંગલમાં ૧-૪ દોષ નેને વિદ્યાનીને કોટુ,
 કલ્પની. મુંક અને અનુષ્ઠને મુકાય છે.

અંત્ય સંમોક્તી

મનહર—છંદ

આ મુખેય રત્નમાળા, છત્રીશી સરસ તેને,
 પ્રજ્વળી કૃપાથી રજું, કરીને જપાવી છે;
 હૃદમાં રથેસી રૂડી, નીતી ધર્મ જ્ઞાન તણી,
 છત્રોશ માળાએ એની, અદર તો આવી છે
 દરેક માળામાં વળી, મણકા એકમેકને આડી,
 સારા સારા હૃદ તણા, નાખીને બનાવી છે
 કહે છે જગનનાથ, ખચીત કરીને જપાત,
 માળા કિયા હૃદમાં તે, વિગત જણાવી છે. ॥ ૧ ॥

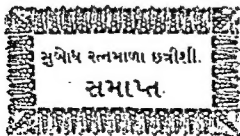
એક દર મનહર, હૃદની છે માળા નવ
 જપા તણા હૃદે એક માળા તો રહેલી છે,
 કુશળીઆ હૃદની તો, ચાર માળા કરી છેને,
 એકત્રીશા સવૈયામાં, બે માળા બનેલી છે,
 ચક્રાવળી હૃદની તો, છે માળાએ રજુ અને,
 હૃદ હૃદવિજયમાં, માળા બે મુકેલી છે,
 કહે છે જગનનાથ, ખચીત કરીને જપાત
 હૃદ દુમિયાની એક, માળા તો રથેસી છે ॥ ૨ ॥

વળી એક માળા આવી, વસતતિજ્ઞા હૃદે,
 રીખરણી હૃદે વળી, માળા એક પારી છે;
 નીતી તણા હૃદે વળી જ્ઞાન માળા રચી છેને,
 મોરચળા હૃદે વળી, બે માળા વિસ્તારી છે;
 કૃપેરવજના હૃદે ઉનાગી છે એક માળા,
 રાદરાના હૃદમાંતો માળા બે ઉનાગી છે,
 કહે છે જગનનાથ, ખચીત કરીને જપાત
 નીતિ આગી છે ॥ ૩ ॥

વળી આ પુસ્તક વિષે, જે સંગ્રહાલય દર્શિયું,
 છવન વૃત્તાંન સુધ, પ્રથમ મુદ્દેલું છે;
 સાંખ્ય સ્પર્ષ છે વળી, પાઠ્યગ્રંથ પ્રત્યેક્ષ,
 મુલાદના રૂપમાં, કાવ્ય તો કરેલું છે;
 વળી ઉપયોગી પારી, પાઠ્યગ્રંથોને પણ,
 સાંખ્ય કરી છે તેમાં, પ્રત્યેક પરિચય છે;
 કદે છે છગનલાલ, ખચીત કરીને જ્યાં,
 એવી રીતે આ પુસ્તક, આપું છપાવેલું છે. ૫૪

નર નારી આળી ખ્યાર, વાંચીને કરે વિચાર;
 સાર તેમાંથી અપાર, મેળવશે જોડને,
 કાવ્ય તજ્ઞા રાધે હશે, પુસ્તક અધિષ્ઠાણ,
 મુંજને મદલું કરે, ખામી ભધી બાંધને;
 મલેક કેમલે લુઓ, રૂપ મુંજ બેઠે સાથે,
 અવનીમાં આપ્યાં નથી, કિસ્સારે કેળને,
 કદે છે છગનલાલ, ખચીત કરીને જ્યાં;
 એટલી અરજ કરે, વાંચી ચિત્ત શિત્તને. ૫૫

પરેલ. છગનલાલ દરજવનદાસ—ખાવળા.

મુબોધ રત્નમાળા છત્રીશી.

સમાપ્ત.

વાંચો

પુસ્તકો.

મંગાવો.

સુખોદ રત્નમાળા છત્રીશી. કી. રૂ. બે

આ પુસ્તકની અંદર એક માળામા એકતોને આઠ
છદ એવી છત્રીશ માળાઓ છે તે ઘણીજ સુખોદકારક છે.

જેસંગકાવ્ય. કીમત રૂપીઆ ચાર.

આ પુસ્તકની અંદર સંસાર સખ ધી, પ્રીતી સખ ધી
નીતી સખ ધી, ભક્તી સખ ધી અને વૈરાગ્ય મળ ધી
કાવ્યો છે તથા જેસંગ સતશર્ધ, કમળા સ્વધંવર, મા
લેકશાહ ચરીત્ર વીગેરના કાવ્યો પુસ્તકના આકારન છે,
આ પુસ્તક હાલમા અડધી કીમતે આપીશુ.

છગનકૃત કાવ્ય કીમત ચાર આના

આ પુસ્તકની અંદર હાલના માવાના રોજ પ્રમાણે
નાટકના રાગના તથા દેશી હાજમા બનાવેલા પદો છે, તે
ઘણા બોધકારક તથા રસીક છે

ચંદ્રશેન વેણીપદમણી નાટક કી બે આના
સુદામા ચરીત્ર નાટક. કીમત બે આના

ઉપરના પુસ્તકો સામટા લે તેને બોળી કીમતે આપીશુ.

પુસ્તકો મળવાનું ઠેકાણું :

પટેલ છગનલાલ હરજીવનદાસ

તથા

પટેલ. સોમનાથ જેસંગદાસ

મુકામ - ખાવળા, તાબે-ધોળકા, જુહાપે-અમદાવાદ.

૧૯૦૬

